THE SLAVIC COLLECTION

Harvard College Library

GIFT OF

Archibald Cary Coolidge, Ph.D.

(Class of 1887.)

Received 1 July, 1895.

Auplný
literaturnj létopis,
čili
Óbraz slowesnosti
Slowanůw nářečj českého
w Čechách, na Morawě, w Uhřjch atd.,
od léta 1825 až do léta 1837¼.

Připogen k tomu: Přehled geho literatury od neydáwněgšjch wěkůw na imp. archu co wýtah a pokračowánj: »Historie literatury české« od Jos. Jungmanna.

Ku prospěchu
wšech Slowanůw, t. Čechůw, Polákůw, Ilirůw, a wšech milownjkůw slowanštiny.

Sepsal a na swé útraty wydal
J. W. J. Michl.

Полная
ЛИТЕРАТУРНАЯ ЛѢТОПИСЬ,
или
ОБРАЗЪ СЛОВЕСНОСТИ
славянъ
НАРѢЧІЯ ЧЕСКАГО
въ Чехахъ (въ Богеміи), на Моравѣ, въ Венгріи
и проч.
отъ 1825 до 1837¼ года.

Соч.
I. В. I. Михломъ.

W Praze, 1839.
W kommissj Kronbergrowy wdowy a Webra.

Slowesnosť, kak wyraženie obščestwa, spěšit oprawdať swoe naznačenie, byť wěrnym i prawdiwym zerkalom žizni narodow.

Bodjanskij O nar. poezii. Mosk. 1837. str. 7.

Tisk a papjr synůw Bohumila Háze.

Předmluwa.

Aučel tohoto spisečku giný nebyl, nežli powznešenj se Čechůw zwláště a Slowanůw wůbec k *wlasti* swé, k *zeměpánu* a *wšewědaucjmu* nebeskému *Bohu*. Tudy před očima gsem měl:

1. *Ponaučenj českých mladjkůw i starcůw;* tiskařůw, knihkupcůw, knihownjkůw, duchownjch i swětských auřadnjkůw, zkrátka wšech těch, genž s literaturau českau se bljžegi seznámiti chtěgj; pak
2. *powzbuzenj kraganůw swých k zachowánj toho krásného nářečj.* K tomu aučelu gsau wšeligaké ze spisůw wýgimky a žiwotopisy spisowatelůw podány; pak
3. *rozšjřenj našeho wlastenského nářečj.* W tom ohledu hleděl gsem knihkupectwj české (slowanské) wzbuditi, dage sám 50 zl. ze 100 knihkupci, a naděge se, že i tjm zplodjm
4. *wzágemnost slowanskau*, bez kteréž Čech w řeči swé ani dokonalým býti nemůže.

Náš weleslawný pan *Jos. Jungmann*, neustálý pěstaun české literatury, swau historii literatury české až do roku 1825 obšjrně dowedl. I uznáwal gsem tedy za prospěšné malý obraz celé české literatury na imperialnjm archu swolenjm dotčeného toho literatora sestawiti, a wětšj obraz od r. 1825 až na naše časy dle geho wzoru wyrýti.

K tomu aučelu čjtal gsem wšecky téměř české spisy. Kromě tištěných knih wšjmal gsem si i rukopisůw. Pročež ohledáwal gsem dobrotau p. Fr. *Stuchlého*, revisora knih, i tištěné censornj katalogy wšech powolených rukopisůw, abych gak možná se „auplnosti" dopjdil. Mimo to prohledl gsem w c. kr. universitnj knihowně pražské katalog wšech se tam nacházegjcjch českých knih (počjtá se tam do řjgna 1836 spisůw 1994 we 2348 swazcjch), ano i w českém

museum wšeličehož gsem p. *Hankau* použil. A mnozj přátelé wlastenské literatury se mi k tomu djlu laskawě propůgčili, gežto gmenowati pro skromnost swau sobě zapowěděli.

Než poněwadž pod sluncem nic „auplného a dokonalého" se nenacházj, tedy nemohu se ani tjm honositi, že gsem docela „auplný" Obraz slowesnosti české a nowoilirské podal, ano spokogiti se musjm tjm, že gsem co možná bylo, při neustále se skupugjcjch článcjch weliký obraz našj slowesnosti wykresliti hledél, tak aby wšecky tahy našeho liternjho žiwota byly k spatřenj.

Hned po wygitj těchto látek čili materialij w prwnjch dwau swazcjch (12 ar.) následowala ze strany oswjcených čtenářůw — gak to přirozeně býwá — djlem toho spisu chwála [1]) djlem i hana [2]), tak že předce ona tuto přewyšowala. Wšickni téměř shledali mau ausilnost gak duševnj tak peněžnj, ano i někteřj dotčeného aučelu dosáhli.

Ostatně w sladké se kochám naděgi, že gsem k celku literatury wšeslowanské přispěl, a přegi, aby buď p. G. W. *Dundr* aneb samo slawné obecenstwo slowanské, kteréž můg skrowný dárek milostiwě přigmauti ráčilo, w prospěch a užitek swůg obrátili.

---

[1]) A) *Rozmaitości lwowskie* 1837. Nro. 31. str. 247. pronesly se takto: »Dzieło nader pracowicie z wyczerpaniem wszystkich do tego źródeł, i z dobrym porządkiem ułożone i dokładnie objaśnione.« — B) *Danica ilirska* u Zagrebu 1837. str. 116: »Ovo ne samo za Čechoslave, nego i za sve ostale Slavjane u istinu mnogo važno dělo je vrědno, da se njim knjižnica svakova učenoga Slavjana ukrasi.« — C) *Česká Wčela* 1837. str. 192: » . . . Nestranný a saudný čtenář podiwj se hognosti materialu w I. tomto swazku (6 arš.) zpracowaného, podiwj se pilnosti spisowatele, který gistě dnem i nocj pracowal a nesčjslné množstwj knih rozličných gazyků̈w probjral, když se na takowau práci, giž nám zde podáwá, odwážil. Úsudek sprawedliwý až po wygitj celého djla se dáti může; tolik wšak gest gisto, že giž w tom swazku se mnoho pěkného, zagjmawého a nowého nalezá. Wydánj gest oprawdu krásné, neboť w kráse tisku nad Házowskau knihtiskárnu w Čechách žádná nepředčj.« — D) *Bohemia Prag* 1837. — E) Časop. českého museum 1837. IV. »Chwalitebna gest náramná pilnost p. Michlowa, s kterau tolik materialij w hromadu snesl . . . Kdoby snad budaucně o tom oboru pracowati chtěl, zde hognost wzácného materialu nalezne.« Taktéž *Rozm. lwow.* 1837. Nr. 52 a giné časopisy německé a dopisy přátelské.

[2]) Čas. č. mus. 1837. IV., nač odpowěd w Č. Wčele 1837. Takž *Bohem.* 1838. a *Ost und West.* 1838. S 212. Wšak zde platj Šillerowo:

Wšem se nemůžeš trpkau swau ljbiti naukau:
Whod wykoneyž *gedněm*, slaužiti nelze *giným*.

W krag. městě Slaném dne 19. (7.) unora 1839.

Obsah.

I. Staw politický.

K Wám se s prosbau obracjme,
Hlas nebuď náš oslyšen:
To dědictwj otcůw našich,
Gazyk w božském wýtworu,
Nabuď přjzně w myslech Wašich,
Zjskey Waši podporu.

Hlasy wlast. w Praze 1835.

Cjsař **František I.** řjdil a sprawowal dědičné rakauské země hned i od swého na trůn wstaupenj dle hesla: *Justitia regnorum fundamentum* t. Sprawedlnost gest řjše základ. Za tau přjčinau bylo rakauské cjsarstwj, a tudy i Čechy s Morawau w těchto bauřliwých dobách, w kterýchž některé giné řjše wjce méně ztrápeny byly, neypokogněgšj a neyšťastněgšj, což se za wýsledek geho zřjzenj a obapolné lásky wždy upřjmné, gak wládaře k poddaným swým, tak poddaných k wládaři swému, kterážto láska se zwláště pak w nebezpečné nemoci cjsařowě r. 1826 obgewila, pokládalo. Když w zářj 1831 cholera i we Wjdni wypukla, i hned se, co možná bylo, proti gegj rozšjřenj hradilo, a w ten čas i sama přjtomnost a podjl mocnářůw, gako za času welké powodně w dubnu 1830, rázně na poddané, zwláště na Wjdeňáky zagjmawě působila.

Dne 1. března r. 1832 slawila se památka geho čtyrydcetiletého panowánj gak w Čechách, tak i w giných zemjch gemu poddaných. O této lásce poddaných k swému mocnáři přeswědčil se sám cjsař, cestuge w letě 1833 do Čech, kdež i geg car ruský, král pruský a králowci: pruský a saský, a ginj ostatnj knjžata nawštiwili.

Negen w Čechách, ale i w saudružné Morawě radostně byl uwjtán, a odcházege do Wjdně, též w hornjch Rakausjch (kdež widěti chtěl krále baworského), a konečně we Wjdni od swých wěrných měšťanůw byl laskawě přigat.

Když se 12. unora 1835 cjsařowy narozeniny, gako každoročně, powšechnau srdečnostj slawily, a On auplného zdrawj požjwal; nagednau 24. unora se rozniemohšj horkau dostal zimnici, načež pak se s přjtomnau swau rodinau rozžehnaw, 2. března okolo $^3/_4$ na 1 hodinu ráno w Pánu zesnul.

Geho neystaršj syn a nástupce **Ferdinand I.** [1]), cjsař rakauský, král uherský a český toho gména V., wydal toho geště dne několik listů, dokládage, že gako geho zbožněný Otec w důwěře k Bohu na blaho a oswětu swého lidu sprawedliwě *(recta tueri)* ohled wezme; potwrdilť wšecky úřednjky dworské a ostatnj, odpustiw gim nowau přjsahu. Když weškeré rakauské mocnárstwj a sausednj dworowé slib poddanosti a úcty gemu složili, potwrdil už zwolené heslo swé: *„prawosti obhagowati."* — Při konci měsjce zářj 1835 byli shromážděni w Teplici w Čechách cjsařowé: rakauský a ruský; králowé: pruský a saský; a mnoho giných panugjcjch knjžat se tam sešlo. Dne 4. řjgna přigel cjsař *Ferdinand I.* i s cjsařownau *Marij Annau* do Prahy, kdež se do 13. t. m. bawili a weřegné ustawy ohlédali. Cjsař *Ferdinand* nawštiwil mezi ginými i české museum, w němž bedliwě wšecky sbjrky po mnohých sálech rozestawené přehlédal. Na konec podán byl G. Gasnosti *„Slownjk Jungmannůw"*; krásně tištěný wýtisk *„Hlasů wlastenců při radostném uwjtánj GG. Milosti Ferdinanda a Marie Anny w Praze"* a pak *„Frant. Palackého Přehled saučasný neywyššjch důstognjkůw a auřednjkůw w králowstwj českém."* Nawštiwil i knihtiskárnu synů Bohumila Háze, a pobyw tam tři čtwrtě hodiny i na rychlé, párnjm strogem hnané presy se podjwal. — R. 1836 wygeli cjsař a cjsařowna 16. srpna z Wjdně, cestugjce přes Brno (17. srp.), přes Litomyšli (21.), přes Králůw Hradec (22.), Gičjn (28.), Boleslawi (29.), Brandeis (30.) do Prahy ke korunowacj (1. zářj) u neywětšj slawnosti. Když na hrad a na dwůr kaple sw. Wogtěcha přišli, držel hrabě *Chotek*, neywyššj purkrabj, k Geho Milosti *českau* řeč. Dne 3. zářj byl den skládánj slibu Geho Milosti, kdež přjkladem neygasněgšjch předků swých na tomto trůnu českém slawné dědičné přiznánj s přjsahau wěrnosti ode králowstwj českého, markrabstwj morawského a knjžetstwj slezkého přigmul, a spolu stawům obyčegné sněmownj postulata předložiti dal. Což když se stalo, promluwil laskawá slowa w gazyku *německém.* Načež mu neywyššj purkrabj wděčné city stawů w gazyku *českém* wygewil. Na to přistaupilo se ku přiznánj a přjsežnj formuli; čtla se neydřjwe w *české* řeči a potom

[1]) *Ferdinand I.* (Karel, Leop. Jos. Frant. Marceljn) gest narozen we Wjdni 19. dubna 1793, neystaršj syn cjsaře rakauského *Františka I.* a cjsařowny *Marie Theresie,* rodilé princezky obau Sicilij. Byw řádně od swých slawných rodičů wychowán, putowal gako králewic (cjsařowic) r. 1815 na zwědy po mnohých zemjch rakauské monarchie, pak po Italii, Šweycarsku a po části Francauzska. Nawrátiw se, podporowal zwláště blahodatné uměnj a řemesla klidná. Pod geho dohledem zmahala se c. k. společnost hospodárská we Wjdni, a pro zlepšenj wlastenského promyslu počaly se r. 1819 sbjrky promyslné. — Gako králewic byl 28. zářj 1830 od sboru čili sněmu prešporského slawně korunau sw. Štěpána korunowán. Na důkaz swé dobrosrdečnosti odporučil z daru gemu od uherských stawů dle obyčege podaného, totiž 50.000 kusů dukatůw, geden djl k podpoře těm, genž daně platj (neboť pro špatné žně daně složiti nemohli), a druhý djl pak k rozmnoženj giстiny maďarské akademie. — Dne 27. unora r. 1831 zasnaubil se král *Ferdinand V.* s princezkau *Marij Annau* (Karoljnau Piau), dcerau nebožtjka Viktora Emanuele, krále sardinského.

w *německé*. Dne 7. bylo slawné korunowánj, a když korunowaný král složiw českau korunu a domownj si opět na hlawu daw, powstal, zwolal zástupce neyw. purkrabj potom ke stawům w gazyku *českém: „Podťme a našemu korunowanému králi a dědičnému pánu přiznánj učiňme.“* Při korunowánj krále českého nastalo pasowánj na rytjře sw. Wáclawa. Dne 12. nastalo též slawné korunowánj geho choti a oswjcenj města Prahy. Dne 14. zářj byla držána *národnj* slawnost na welikém prostranstwj za domem wyslaužencû na památku tohoto korunowánj, ku kteréžto se lidé ze wšech kragůw českých sešli, a 16 zasnaubených párůw, z každého krage geden, a 4 z hlawnjho města, gakožto mrawnj, gedauce se swými přátely, rychtáři a neystaršjmi z dědiny, obdrželi od stawû wěno po 200 zl. stř. u přjtomnosti králowny a wznešených ósob. Dogemné bylo to wzezřenj na powahy a mrawy, na wzdělánj a gazyk národu českého. Dne 19. zářj korunowanj opustiwše hlawnj město české, odgeli přes Kostelec, Kumžák, Běchowiče, český Brod, Plaňany, Koljn, Čáslaw, Gjhlawu, mor. Buděgowice, dne 22. zářj do Wjdně.

Korunowačnj dar, dne 17. zářj podaný, obrátila *cjsařowna a králowna* k prospjwánj dobročinných ustawû pražských. *(pražské now.* 1836, *č.* 86.)

Pomocné knihy.

a) Oesterreichische National-Encyklopädie oder alphabetische Darlegung der wissenswürdigsten Eigenthümlichkeiten des österreichischen Kaiserthumes, in Rücksicht auf Geographie und Statistik, Geschichte, Genealogie und Biographie. Wien 8. 1835—36. (Wydawatelé Cikán a Gräffer obdrželi každý od zeměpána zlatau medalii).

b) *Bäuerle,* Adolf, Was verdankt Oesterreich der beglückenden Regierung Sr. Majestät Kaiser Franz I.? Se 3 rytinami (z kterýchž 2 w 4ce) wel. 8. (32½ ar.) Wien 1834. Za 6 zl. stř. (Odměn.)

c) *Zipser,* Franz I. geehrt im Leben wie im Tode. Stuttgart, 1836. (Odměn.)

d) Denkbuch über die Anwesenheit Ihrer k. k. Majestäten Franz I. und Karoline Auguste in Böhmen im Jahre 1833. Leitmeritz, Medau 1836. gr. 4. (26 Bog. Text, 81 lith. Beilag.) Prag, Bohmanns Erben, Velinp. brosch. 4 fl. n. 5 fl. (Ozn. w pr. now. 1836.)

a. t. d.

II. Oswjcenj.

A. Některá zemská nařjzenj.

Gak wšecka nařjzenj na český národ aučinkowala, ponechá[wáme] každému učenému a wlastenskému posuzowateli. Zdeť buďte [tedy] některé stránky udány. Učenj německé trwá posud na ně[me]ckých hlawnjch a wyššjch školách. Zawedena malá německá [ml]uwnice pro prwnj a druhau třjdu *(Kleine deutsche Sprachlehre [fü]r die erste und zweite Klasse an Normalschulen)* (3. *unora* 1825);

zlepšena naučná kniha nowého zeměpisu, 3tj oddělenj pro 4tau gramatikalnj třjdu *(Lehrbuch der neueren Geographie 3te Abtheil.)* (21. *un.*); 2ho a 3ho djlu zlepšené naučné knihy nowé státnj historie na gymnasijch *(Lehrbuch der neuen Staatengeschichte)* (26. *un.*); oprawena státnj historie IV. odděl. a zeměpisu též IV. odděl. na gymnas. (28. *řjg.* 1825); užjwánj theoreticko-prakt. německého nawedenj ke katechisowánj od J. M. Leonharda, za čtenj bohoslowců 4ho roku (*št.* 16. *pros.* 1825), též wšeobebné historie dra. Jak. Branda (*Wjd.* 1825) *(allgemeine Weltgeschichte)*, gen prozatjm do wypracowánj něgaké lepšj (1825) we filosofii; přjrodopis Ond. Baumgartnera (1824) za naučnau knihu (24. *srp.* 1826); K. Halasky toliko w Praze; mrawopis za prozatjmnj čtenj k wychowánj dobrých pastýřů od Šenkla *(Schenkel's Moral)* (25. *řjgna* 1827); pauhé počtárstwj od Appelta *(Appelt reine Elementar-Mathematik)* (24. *zářj* 1825); naučná kniha děgepisu dřewnjch států a národů *(Lehrbuch der alten Staaten- und Völkergeschichte)* pro druhau humanitnj třjdu (15. *máge* 1830). Děgepis srbský w národnjch školách řeckého nespogeného obřadu přednášeti zapowězeno (5. *bř.* 1825); učenj přjrodo- a děgepisu předepsané pro konviktisty, stipendisty a ty, genž od školnjho platu oswobozeni gsau (2. *zářj* 1826). Stjhagjcj listy a popisy ukradených wěcj magj se w *německé* a *české řeči* (neylepšj oboge na gedné straně) tisknauti dáti (*řjz. české wlády* 8. *července* 1825); otisk kamenopisný má se za patisk *(Nachdruck)* s pjsmeny pokládati (*dworn. kanc. nařjzenj* 14. *července* 1825). Obnowené předpisy ohledem knih, genž po smrti se prodáwagj; z těch se inventáře před prodagem c. k. dohledagjcjmu auřadu knih ukázati magj (*řjz. app. česk.* 16. *srp.* 1825). Zřjzenj listů w latinském gazyku přicházegjcjch do rukau uherských auřadů pro wystěhowance z Uher a pro popsánj uběhlců (*dw. n.* 29. *dub.* 1826). Za wšecky cizozemské nowiny a časopisy poštau přišlé neplatj se clo, wšak kteréž wozem poštownjm bezprostředně na knihkupectwj a giné osoby přicházegj, za ty se musj clo zaplatiti (*dw. k. n.* 25. *dub.* 1827). Budaucné oznámenj na tabuljch zmahagjcjch se děkanských a farnjch knihowen (*dw. nař.* 13. *led.* 1828). Má se hleděti, aby se nepořádek w školnjch knihownách nezawáděl (*nař. kom. nad stud.* 12. *pros.* 1828). Ti, genž úřadu justiciárnjho dosjci chtégj, magj mezi kompetenty (spolužadateli) wědomosti gazykůw udati (*just. dw. nař.* 30. *řjg.* 1828). Wyswětlená zápowěd a obmezeno přiwáženj knih a zwýšenj cla, a sice platj se za newázané aneb gen sešité knihy mjsto 2 zl. 30 kr. za centnýř 5 zl. (*dw. nař.* 20. *čerwna* 1830). Oznam mincownjch a starožitných nálezkůw k prospěchu: *antiquarum inscriptionum imperii austriaci* (t. sbjrky starodáwných nápisů w mocnárstwj rakauském), kteráž časem wygjti má (*dw. nař.* 30. *července* 1828). Přjrodo-děgepisné nálezy gako mince a giné klenoty magj se c. k. wšeobecné dwornj komoře odeslati (*dw. kanc. nař.* 30. *máge* 1831). Za oznámenj do nowin wjdenských *(k. k. österr. priv. Wiener Zeitung)* určeno za 1 tlačený řádek w gednom třech oddělenj při prwnjm ohlášenj 3½ kr. stř. a při každém následugjcjm aneb opakugjcjm w oznamowateli *(Intelligenzblatt)* 2 kr.

stř. *(doln. rak. řjz.* 11. *pros.* 1831—1835) [1]. Za knihy, kteréž ohledem censury do ciziny nazpět gjti musegj, wracj se clo *(dw. kom. nař.* 24. *led.* 1832). Úřad k propůgčenj powolenj k obchodu w obrazjch, taktéž u kněhkupcůw *(dw. kom.* 10. *srp.* 1831). Předpis ohledem censury tisknauti se magjcjch pastýřských listů; nářjzeno, aby se tu ocenili, kde biskupstwj gest *(dw. kanc. nař.* 16. *zářj* 1832). Clo platiti poručeno za knihy z ciziny přišlé a pro weřegné knihowny ustanowené *(dwor. kom. nař.* 24. *břez.* 1833). Ti, genž za kancelárské praktikanty u zemských a kragských úřadůw se dostati chtěgj, musegj se wyswědčenjm dokázati, že běh 4 gramatikalnjch škol, aneb realnjch, aneb technických, aneb inžinirské (měřické) akademie, aneb wogenské akademie we wjd. Nowém městě, chwalně skončili *(dw. kanc. n.* 18. *máge* 1833). Dowoleno wywážeti řecké, moldawské a walašské tiskařské pjsmeny a matriky *(Matrizen)* wšech ostatnjch řečj *(dw. kom. n.* 24. *máge* 1833). Předpis pro pozůstalé knihy wztahuge se i na rytiny, mapy a kamenotisky, kteréž se censurnjmu úřadu též oznámiti magj, dřjwe než se prodáwagj *(dw. kanc. n.* 25. *července* 1833). Obnowena zápowěd, aby se nepředepsaných knih na německých hlawnjch školách neužjwalo *(nad št.* 20. *srp.* 1833) [2].

Wyswědčenj k pokračowánj študij má býti opatřeno nápisem: „*dignus, qui ad studia prosequenda admittatur*", a zapowězeno farářům a děkanům školáky z rozličných gramatikalnjch škol w gednom a témž roce učiti *(nař. české zemsk. wlády* 28. *unora* 1825). Stanowené zkaušky, gimž opakugjcj žáci libomudrčtj (repetenti) podléhagj *(nad štud.* 2. *dub.* 1825). Určen způsob drženj konkursu (zkaušky) pro učitelské stolice *(št.* 9. *dub.* 1825). Má se hleděti na wyšlé předpisy o privatnjch študijch *(št* 27. *června* 1825). Přjměřená přjsnost při zkauškách a kalkulacj (oceněnj) študugjcjch na filosofických ustawech *(st.* 24. *zářj* 1825), a zkaušky nemagj se welmi protahowati a odloženj gegich nemá se trpěti. — Uweden a zřjzen ustaw pro chudé w králowstwj českém *(nař. č. wlády* 20. *řjg.* 1825). Zkaušky z II. djlu trestnjho zákonu *(nař. k. č. wl.* 3. *list.* 1825). Zákonné zapsánj žáků na trivialnjch školách *(št.* 5. *list.* 1825). Cizozemcům zapowězeno domácj naše učiliště nawštěwowati, nemagj-li od swých úřadů k tomu powolenj *(št.* 14. *pros* 1825). Uwedeno zřjzenj weřegných zkaušek na wšech filosofických ustawech *(št.* 31. *pros.* 1825). Wyzdwiženj některých gymnasij; a přikázaná přjsnost při klasifikacj žákůw w gymnasialnjch, zwláště pak w gramatikalnjch třjdách, a dowoleno rozmnoženj a zawedenj technických škol *(št.* 31. *pros.* 1825, 5. *června* 1826). Zapowězeno privatnj čili domácj učenj civilnjm (měšťanským) aneb wogenským úřednjkům *(št. n.* 13. *ledna* 1827). Při wypracowánj konkursnjm *(Konkurs-Elaborate)* k obdrženj učitelské stolice má se

---

[1]) W *českých pražských nowinách* od řádku 2 kr. a podruhé 1 kr., a w illyrských w Zahřebu „pri svakom obznanenju polag občinske navade platja se od 1 do 10 liniah 20 kr. srebra, dalje pako od svake linie 2 kr. srebra" (1837).

[2]) *Přjtel mládeže* 1834. I. 1835. I.

negen na literarnj cenu, ale i na směr (tendencj) w těchto pracjch pronešených zásad hleděti (*št.* 27. *ledna* 1827). Nařjzenj o privatnjm učenj gymnasialnjch žákůw, též i těch z wěd wyššjho oddělenj študij (*dw. kom. nad št.* 19. *unora a dw. kanc. nař.* 4. *dubna* 1825).

Prozatjmnj učitelowé (suplenti) swobodných předmětů we filosofickém oddělenj nemagj se dosazowati (*št.* 28. *dubna* 1827). Určeno, kdy se má mládež do gymnasij přigjmati (*št.* 10. *čerwna* 1827). Při konkursnjch pracjch přigjmagj se gen od professorů důwodné náhledy (*št.* 20. *čerwna* 1827). Powoleno, aby žáci w mimořádných třjdách (*Nebenklassen*) se učili, wšak ale za privatisty se pokládali (*št.* 25. *srpna* 1827). Určen řád professorů filosofických (*št.* 7. *ledna* 1826). Základy při rozdělowánj odměn na elementarnjch školách (*št.* 14. *ledna* 1826), dle kterýchž gen normalnj hlawnj školy odměny z školnjho fondu, a sice normalnj škola 36 zl.; kragská hlawnj škola, sestáwagjcj ze 4 třjd, 30 zl.; a kragská hlawnj škola se 3 třjdami 20 zl. stř. dostáwagj. — Z předmětů, kteréž se w prwnjm školnjm půlletj skončegj, gako při archæologii (starožitnostech hebreyských) a hermeneutice (náwodu k wýkladu pjsem swatých) magj se i hned zkaušky započjti (10. *března* 1826). Předpis ohledem konkursu giž úřadugjcjch gymnasialnjch učitelů, když z též stolice na druhau giného gymnasium přecházegj (tuť nenj zkaušky zapotřebj) (5. *máge* 1826). Ti, genž w 2hé humanitnj třjdě špatné klasy (špatné mrawy a zlau známku z učenj náboženského a prospěchu) obdrželi, nemagj se do wyššjch škol pauštěti (13. *srpna* 1826). Powinnost žáků, genž celoročnj běh liternj opakowati musegj (18. *máge* 1829). Plat školnj w střjbře, a sice na gymnasijch 12 zl., we filosofii a w práwnictwj 18 zl. w kragjch; w práwnictwj a w lékarstwj na universitě 30 zl. stř., kdežto w Haliči na gymnasijch 8, we filos. 12, a w jus 20 zl., dáwati se musj (23. *srpna* 1826). Též školnj plat (ne sobotales t. g. za týden, ale měsjčnj) 4, 6, 8 kr. stř. na elementarnjch školách (11. *list.* 1826). Předměty juridicko-politické, z nichž se zkaušky hned po prwnjm půlletj držjwagj, gsau: w 1. roce statistika, w 2. měšťanské práwo, w 3. lennj práwo, a we 4. politické nauky (18. *list.* 1826). Pogmenowánj liceuma holomauckého za universitu (22. *zářj* 1827). Oznámenj o wywrženj školáka ze školy (6. *řjgna* 1827). Náwěštj dáno o špatné známce z prospěchu u študugjcjch filosofů a juristů (8. *řjgna* 1827). Žáci, kteřjž 13. rokem do gymnasium se přigali, a opakowati musegj w 14. roce, magj se podržeti (1. *list.* 1827). O přigetj školnjch pomocnjků (3. *pros.* 1827).

Přišlj žáci gen ze 5 král. akademij: záhřebské, košické, welko-wardeinské, prešpurské a rábské, pak z university pešťanské mohau na rak. filosofických aneb wyššjch ustawech i dále študowati (22. *pros.* 1827, 21. *list.* 1829). Cizozemci nemagj přjstup k učitelským stolicjm (3. *máge* 1828). Předpis u posauzenj pracj konkursnjch, zwláště pak filosofických. Wystawenj wyswědčenj w prospěchu w každém předmětu (31. *ledna* 1829). Učenj na wefegných učilištěch má i po skončených zkauškách až do prawého přjštj prázdnin setrwati (30. *dubna* 1829). Nařjzeno powše-

chné prawidlo při udělowánj stupňůw učenosti (doktorátu) u wšech fakult čili třid (23. *máge* 1829). Doslowné uwedenj w roku od professorů wydaných spisů w zpráwách ročnjch (24. *řjg.* 1829). Záwěsek k nařjzenj od 11. zářj 1826 o přigetj žáků do třid gymnasialnjch, w každé škole má 80 a někdy i 1 pár žáků býti (1. *list.* 1829). — Přjspěwky poručené při stawenjch škol hlawnjch (5. *list.* 1829). Poručeno, aby se pečeť wlády nad učenjm *(Studien - Direktorat)* na wyswědčenj wšech učilišť přitiskla (29. *ledna* 1831). Předpis ohledem od professorů spořádaného a na auřady podati se magjcjho katalogu třjdného *(Klassen - Katalog)* *(dw. kanc. n.* 29. *dubna* 1831). Nařjzena přestáwka učenj w hodinkách *(Nachstunden)* ze strany učitelů na gymnasijch a hlawnjch školách, a předepsáno, aby se tu, kdež ten obyčeg gest, w gymnasium 10, na hlawnj škole 12 žáků za plat měsjčný 2 zl. stř. 4 hodiny w týdni, wšak ani před školau ani po škole, ale w giné době w opakowánj cwičili; u řeholnjch učitelů pak aby se tento plat mezi swé bratry rozdělil (3. *máge* 1832). Powolené opatrowny malých djtek *(Kleinkinderwart - Anstalt)* za ústaw privatnj, do kteréhož se djtky až do 5ho roku přigjmagj (26. *unora* 1832). Předběžný přjstup študugjcjch cizozemcůw k čtenj na domácjch učilištjch (8. *dubna* 1832). Zaplacenj wýdawek za topenj, čištěnj a giné zpráwy w učilištjch ze zbytku peněz školnjho platu (22. *pros.* 1832). Určenj ohledem oswobozenj od školnjho platu (24. *unora* 1827). Dána prawidla k wzdělánj čekanců školnjch na triwialnj a hlawnj škole, a ustanowenj ohledem udělowánj potwrzugjcjch listů za učitele (13. *unora* 1833). Zaslánj čtwrtletnjho wýkazu gměnj od pražského zástawnjho auřadu *(Versatzamt)* na c. k. powšechnau komoru *(dw. kanc. nař.* 2. *červena* 1833). Přestáwka stipendij čili darů ze školnjho platu a upotřebenj gen pozůstalých zbytků (12. *červena* 1833). Určeno, že ti, kteřjž při dwau bezprostředně po sobě následugjcjch půlletjch druhé klasy w prospěchu obdrželi, buď stipendium, neb mjsto fundačnj a oswobozenj od školnjho platu ztratj (1. *července* 1833). Učitelowé mladých zpěwáků we štiftech ohledem gymnasialnjho učenj, musegj se wyswědčenjm, že učiti mohau, wykázati (19. *pros.* 1833).

K cestowánj duchownjch pastýřůw do cizozemska potřebj gest powolenj konsistornjho, dřjwe než se úřad o pas požádá *(pres. nař. české wlády* 24. *července* 1825). Nazpět poslánj (šupem) bez powolenj (pasu) a bez dostatečného wykázánj cestugjcjch cizincůw a chuďasůw *(dw. kom. n.* 15. *březne* 1827). Wyzdwiženj listůw djlo towaryšůw wyswědčugjcjch *(Kundschaften)* a pasůw k cestowánj towaryšůw, chasnjkůw; zawedenj wandrownjch knih (wandrowek čili cestowek) (1827). Putugjcj hudebnjci (musikanti), diwadelnj herci (komedianti), gymnastičtj umělci a t. d. musegj daně ze žiwnosti platiti *(Gewerbsteuer)* *(dw. kanc. n.* 22. *březne* 1827).

Železná silnice z českých Buděgowic do Lince, wzdálj 17 mil pošt. založena r. 1826—1832, w ceně 1,686.600 zl. stř., zawážj i osoby. Z Lince do Gmundu w ceně 650.000, též osoby. — Z Prahy do Plzně 20 mil, uděláno 8 mil w ceně 326.000 zl. se dřj-

wjm. — Cesta w aumyslu z Wjdně do Bochnie a stranau do Brna, Holomauce, Opawy, Bělice, Dworůw, Wělički a Něpolomic; z Wjdně do Šoproně, do Terstu. Z Prahy do Drażďan (odtuď do Lipska 10 mil w ceně 2,220.000 s párau), odtuď do Wratislawi. Připadlo panstwj Budin se statky Bodbradcem a Žerotjnem k litoměřickému kragi *(dw. k.* 6. *ledna* 1829). Taxa čili plat za pas do cizozemska, kterýž se weždy od c. k. zemské wlády bere, 4 zl. mimo štemple *(dw. kom. nař.* 31. *máge* 1829). Zřjzenj a uspořádánj stráže na hranicjch *(dw. kom.* 10. dub. 1830). Prázdniny welké (feriae) přeloženy na srpen a zářj (20. *čerwna* 1829, 10. *ledna* 1830). Ti, genž do Pruska putowati chtěgj, magj pas od auřadu wyhotowený pruskému wyslanstwj přehlednauti dáti (1831). Studugjcjm do cizozemska cestowati nemá se powoliti (27. *řjg.* 1819, 27. *zářj* 1831), wšak i když toho potřeba káže, pas gim dáti se může. Kočjm po kragjch dowoleno mjti společné wozy (17. *máge* 1832). Ustanoweno ohledem žádosti o neywyššj powolenj přigetj a nošenj cizjch řádůw, též řádu malteského a johanitského; wšak když sám mocnář powzbudj, žádosti nenj potřebj (30. *čerwence* 1832). Šálenj auřadůw neprawým gmenem, stawem, rodištěm aneb gakým koliw způsobem přjsně se tresce (26. *března* 1833). Od platu za psanj oswobozenj úřednjho dopisowánj mezi superitendenty, staršjmi a pastory helvetského a augspurkského wyznánj wšak gen w Čechách pod názwem: *„Amtscorrespondenz in Schul- oder Religions-Gegenständen."* (30. *března* 1833). Powzbuzenj obywatelůw českých a zwláště Prahy, aby wstaupili do spolku, magjcjho za aučel wystawěnj řetězowého mostu přes Wltawu w Praze. *(praž. now.* 1836, *č.* 38). Stawenj mostu kam. přes Beraunku *(pr. n.* 1837).

Wypátrati a potrestati se magj nezkušené báby (2. *čerwence* 1825). Žádagjcj o úřad lečitelstwj dobytka *(Thierheilkunde)* s diplomem z téhož se wykázati magj (21. *list.* 1825). Doktoři chirurgie gsau powinni přjsné zkaušce z porodnictwj *(Geburtshilfe)* se podrobiti (25. *srpna* 1825). Poručeno, gak se má se steklými *(wasserscheu)* psy w Čechách zacházeti *(česk. wl.* 20. *unora* 1827). Za zachowánj žiwota slibené odměny *(dw. kanc. n.* 9. *března* 1827). Ustanowenj pro dozorce na umrlé a náwrh k wyhotowenj umrlčjch listkůw *(Todtenbeschauzettel) (nař. česk. wl.* 11. *čerwna* 1827). Poznamenánj lékůw, gichžto ranhogiči w kragjch we swých lékarnách (apatikách) mjti magj *(dw. kanc. n.* 21 *čerwna* 1827). Poručeno založiti apatikarské filialnj gremium (sbor) w každém kragi *(dw. kanc. n.* 17. *list.* 1831). Adjunkti k úřadu a assistenti nemagj se ženiti (12. *dubna* 1833).

Zápowěd hráti w cizjch loterijch *(dw. kom. n.* 25. *unora* 1833). Ohledem počtárstwj státnjho gest nařjzeno, aby se k čtenjm geho přigjmali ti, kteřjž službu při wedenj knih, pak při kasách dostati chtěgj, a ti musegj býti buď filosofowé, buď humanisti, aneb technikowé, běh obchodu skončiwšj, aneb realisti, aneb knihowedaucj (8. *března* 1833).

Wypsánj dědičné, třjdné a osobnj daně, a z žiwnosti daně pro rok 1826 a t. d. Sbory měšťanůw *(Bürger-Corps)* magj po-

zůstati, wšak nowé nemagj se založiti (*dw, kanc. n.* 14. *pros.* 1826). Taxy za dowolené weřegné weselky, za drženj otewřených přes čas (10 hod.) hospod a kafjren. Plat za dowolenj musiky a tance w kr. a kragských městách 2 zl. stř., w ostatnjch městech a městysech 1 zl., we wesnicjch 30 kr. stř.; za powolenj přes čas otewřených hospod kafjren dle dotčeného způsobu 30, 20, 10 kr. stř., kteréž penjze chudému ustawu náležegj (28. *čerwna* 1827). Předpisy pro musiky a bály magj se zachowáwati, ginak za přestupek gich w hlaw. městě 12 hod., w kragi 10 hod., a 1 hod. 10—100 zl. pokuty se platj (*dw. kanc. n.* 12. *můge* 1827, 28. *čerwna* 1827). Pořádek stawenj pro město Brno (*nař. mor. wl.* 22. *pros.* 1828). Zwelebeno chowánj koňů, k čemuž odměny určeny (*dw. kanc. n.* 5. *března* 1829). Plat professorům z hospodárstwj (*Landwirthschaftskunde*) wyměřen (16. *dubna* 1829). Spořádánj powšechné potrawnj daně (*Verzehrungssteuer, Accis*) (*finančnj ministerialnj rozhodnutj* 15. *čerwna* 1829, *ohláš. w Čechách* 25. *t. m. a na Morawě* 3. *čerwence*). Popis lidnatosti podlé nowého formuláře učiněn (*dw. kanc. n.* 30. *čerwence* 1829). Pastwa dobytka na osenj i na lukách zapowězena (*dw.kanc. n.* 8. *můge* 1831). Stawenj města Prahy a u wšech pewnostj má se wzdálj na wystřelenj předsewzjti (19. *můge* 1832). Pořádek stawby w městách králowstwj českého a w kragi (*Flachland*) (*n. české wl.* 17. *můge* 1833). Gak se magj w Čechách privatnj hřebci posuzowati a zkaušeti (*dw. kanc. n.* 24. *čerwna* 1833).

Wogenským lékařům (*Feldärzte*) c. kr. armády dáno toliko powolenj filosofie doštudowati (*dw. kom. n.* 20. *ledna* 1827). Wyswětlenj dáno na nowau instrukcj rekrutowánj od r. 1827, 7. srpna (15. *ledna* 1828). Kdo chce býti měřičem (*Ingenier*), architektem (stawitelem), roliměřičem (*Agrimensor*), musj mjti weskrz prwnj klas we wšech filosofických nucených předmětech (1. *čerwna* 1833). *Ad eminentem* neoswobodj študugjcjho od wogny, nýbrž gen *cm.* (*dw. n.* 3. *řjgna* 1828). Instrukcj k uspořádánj archůw zápisných (*Konskriptions-Bögen*), saučtůw, wýtahůw a poznamenánj (1829). Zřjzená stráž na hranicjch mjsto pomeznjho kordonu, a ustanowených měšťanských dohljdek. Strážce tento má w zemi obyčegné neb přjbuzné řeči dobře znáti (*dw. kom. n.* 7. *list.* 1829) Wýstawa přigjmacj rady (*Assentirungs-Kommission*) w těch kragjch, kteréž tomu okršlnjmu pluku (*Werbbezirks-Regiment*) přináležegj (*dw. kanc. n.* 30. *můge* 1831).

Auřednjci přjbuzné a šwagrowštj nemagj se k tomuž auřadu dosazowat (*dw. kanc. n.* 15. *čerwna* 1827). Má se dohljžeti na nalezence w kragi a sirotky (*n. česk. wl.* 3. *čerwence* 1827). Kdyby někdo z dědičných rychtářůw neschopným se stal, má se na mjsto něho giný dosaditi, kterýž ale ten auřad za něho 9, w Morawě gen 3 léta zastáwá (*dw. kanc. n.* 10. *můge* 1832). Sbjrky zákonůw mohau privatisti zhotowiti (*dw. kanc. n.* 15. *dubna* 1833, 6. *list.* 1833). Kaucj složiti magj úřednjci, náměstkowé u weřegných kas (*dw. kom.* 11. *unora* 1833).

Poručeno pořádné drženj trhůw na wjnu w Čechách (*dw. kom. n.* 2. *unora* 1827). Nařjzenj ohledem wywáženj wýborných uměleckých děl do ciziny (*dw. kanc. minist. list* 3. *dubna* 1827). Obchod na silnici z Holomauce přes Litaule (2. *čerwna* 1826). Zapowězeno přiwážeti soli z Haliče do Slezska a Morawy (*dw. kom. n.* 5. *čerwence* 1826). Učiněna smlauwa pro obchod na lodjch mezi řjšj rakauskau a anglickau (21 *pros.* 1829, *ratif.* 26. *unora* 1830), též pro obchod a pokog mezi řjšj rakauskau a Marokem (29. *list.* 1830). Zapowězeno zlato a střjbro rozljwati a spotřebowati (*dw. kom.* 23. *pros.* 1831). Učiněn pořádek pro loďstwo na Wltawě čili Moldawě (*n. česk. wl.* 31. *unora* 1832).

Uwedenj platu za mše we střjbře (*n. česk. wl.* 1825). Wšickni žáci duchownj (alumnowé) magj se do semináře přiwesti a na wenkowské (externisty) má se bdjti (*dw. kanc.* 1. *března* 1825). Neděle a swátky slawiti opět nařjzeno (*dw. kanc.* 17. *března* 1825). Kněžj, genž se bohoslowj w Uhřjch naučili, magj se zkaušeti, dřjwe než do pastýřského auřadu w německých rakauských zemjch wstaupěgj. (7. *čerwence* 1825). Powolené duchownj knihy pro wězně w skaumagjcjch a trestnjch domech (*dw. kanc. n.* 19. *ledna* 1827, *a justic. dw. n.* 9. *unora*). Odpolednj služby božj a učenj křesťanské w neděli a we swátek magj se auplně wykonáwati (*dw. kanc. n.* 19. *unora* 1827), a zwláště ohledem učenj křesťanského pro odrostlau mládež (*n. české wl.* 30. *března* 1827). Učednjci magj před oznamem za wyučenau (*Freisprechung*) wyswědčenj z náwštěwy opakugjcjho učenj a učenj křesťanského přinesti (23. *un.* 1833). Též držeti se magj řeči (exhorty) pro gymnasialnj a licealnj žáky, a zdaliž wšickni se k tomu cjli scházjwagj, na to hleděti poznamenánjm (14. *dubna* 1827), a zwláštnj nařjzenj o uwodu powšechných služeb božjch pro študugjcj mládež. Pořádek w štiftech a klášteřjch poručen, a co se oděwu řádůw dotýče, dowoleno gest těmto členům cestugjcjm a pastýřský auřad wedaucjm (wygmuti kapucjni a františkáni) kabát (*Kaputrock*) nositi, wšak ale wždy s krátkým oděwem (habitem čili kurtau) (*dw. kanc. n.* 7. *čerwence* 1827). Židům dowoleno křesťanské sluhy mjti (27. *čerwna* 1828). Swětštj duchownj magj ročně na wogenský auřad wýtahy dáwati ze swých křticjch, oddawacjch (kopulačnjch) a umrlčjch registřjků (1828). Kněžj teprwa po 3 letech auřad wedaucj aneb gen wýtečnj mohau o připuštěnj ke konkursnj zkaušce pro faru žádati (*dw. k. n.* 17. *dubna* 1829). Židé (Israelité) magj přjstup k čtenjm z cjrkewnjho práwa (21. *dubna* 1829). Ustanowenj ohledem konkursnj zkaušky řeholnjkůw k dosaženj fary (*dw. k.* 6. *čerwna* 1829).

Zaprawowánj wýdawkůw za zřjzené a zachowané hřbitowy, začež se platy z hrobůw dáwagj (*dw. kanc.* 1. *řjgna* 1829). Konkursnj práce k dosaženj weřegného bohoslownjho auřadu zašlau se náležegjcjm ordinariatům (16. *ledna* 1830). Prohledánj bohoslownjch domácjch učilišť stane se ředitelem dle nawedenj (instrukce) (6. *unora* 1830). Předpis při drženj konkursu pro učitele náboženstwj na libomudrckých ústawech (13. *unora* 1830). Pohřbenj sebe zawraždiwšjch dowoleno (*dw. kanc.*

16. *dubna* 1830). Bohoslowcům zapowězeno saukromné učenj (privatnj studium) z wychowatelstwj (11. *zářj* 1830) [3]).

B. Wplyw na oswjcenj národnj ohledem spisů.

a) Censura a rewisj knih.

Aby se wzdělánj prawé, mrawnost, láska k Bohu, ku králi a wlasti zachowaly, uweden gest w cjsarských rakauských zemjch, tedy i w Čechách a Uhřjch *auřad censurnj* čili auřad, prohljženj spisů před očima magjcj. Počátky toho uwedenj až do starého wěku sahagj. — Když papežowé po 8. stoletj uzdu swětské wlády w rukau měli, neopomenuli nad čjtánjm knih zřetel mjti. *Martin V.* w klatbu dal wšecky kacjřké knihy, a tedy i spisy Wiklefowy a Husowy. Cjsař *Ferdinand I.* nepowolil r. 1527, ze swé knjžecj moci bez aučinku papežowa, Lutrowy spisy ani tisknauti ani čjsti. Totéž učinili ostatnj knjžata, powoliwše čjtati knihy, kteréž swých důstognostj a práw proti duchowenstwu hágily. Papež *Pawel IV.* wšak osmělil se wšecky knihy zapowědjti, kteréž swětských knjžat proti autokům duchowenstwa chránily. Tjmto způsobem uraženj knjžata přednesli r. 1562 u weřegném shromážděnj tridentském swé žaloby; bylo o tom nemálo hádáno, ale wše to k žádnému konci newedlo. Cjsař *Maximilian II.*, w Čechách toho gména král I., gsa mrzut nad tjmto protahem, zřjdil 1573 w dolnjch Rakausjch zwláštnj censurnj auřad, kterýž pozděgi na wjdenskau universitu přešel, a tudy, zwláště ohledem bohoslownjch knih w moc jesuitů se dostal. Roku 1751 přešla censura dle rozličných předmětů na gisté censory (přehližitele). Roku 1753 dáwaly opět fakulty (wědecká oddělenj) powolenj k tisku knih ze swých předmětů, než pak *Maria Teresia* tomu konec učiniwši, ustanowila zwláštnj komisj čili sbor k přehljženj knih, kterýž pak se r. 1782 s komisj nad študiemi spogil. W dědičných zemjch byly na to wyzdwiženy uwedené komise k přehljženj knih r. 1781, zemské wládě bděnj nad censurau swěřeno, a wšecky důležité k tisku připrawené spisy na wjdenskau censuru zaslány. Cjsař *Josef II.* pro tisk wolné censurnj zákony powolil. Než po francauzském spiknutj byla wšak i w rakauských zemjch swoboda tisku saužena, neboť se censura w moc česko-rakauského dworského kanceláře, pak r. 1801 do rukau policeynjho dworského úřadu dostala. R. 1803 počaly se knihy — až do r. 1792 pod *Josefem II.*

---

[3]) Wyňato z: *Kropáček*, Sammlung der sämmtlichen politischen und Justizgesetze unter *Kaiser Franz I.* in den sämmtlichen k. k. Erbstaaten, fortgesetzt von *Goutta*, itzt Fr. X. *Pichl.* 1825—1834. gr. 8. Wien 1827—1836. Prager Zeitung 1825—36. — Ostatnj zákony duchownj a školnj wiz w *čas. pro kat. duch.* 1828—37. w *Přjteli mládeže* 1823—35. — Gesetzartikel des ungarischen Reichstages 1832—1836, übersetzt von Jos. *Orass.* Pressburg 1836. 8. 1 fl. 24 kr.) — Sbjrku zákonů ohledem češtiny podáme w III. o gazyku.

powolené — od komise geště prohljžeti, a po dwauletnj práci shledalo se 2500 zapowězených a k žádnému wzdělánj nesměřugjcjch knih. Roku 1810 dne 1. list. wydán nowý předpis k wedenj censury a chowánj se censorů, gewjcj ráz přiměřené swobody, z něhož tuto klademe:

§. 1. Při přehljženj, posuzowánj knih a rukopisůw má se učiniti rozdjl mezi spisy, obsahem a pogednánjm předmětu, gen pro učené a wědám se oddáwagjcj, určenými, a mezi prostonárodnjmi, zábawnými a žertownými. §. 2. K tak řečenému učenému spisu nenáležj obgem knihy, ale důslednost, uspořádanost pogednánj a předmětu a způsob geho pogednánj. §. 3. Učené spisy dělegj se we dwě třjdy. K prwnj náležegj spisy, kteréž se značj nowým nálezem, stručným a gasným náwodem, wypátránjm nowých náhledů a t. d.; k druhé pak nemastné a nechutné sbjrky (kompilace) a opakowánj neustálé a t. d. §. 4. Se spisy prwnj třjdy má se se wšj šetrnostj gednati, a ge bez důležitých přjčin nezapowjdati. Ge-li něco na nich ku kuránj, nemagj se weřegně oznámiti. §. 5. Spisy druhé třjdy nezasluhugj toho zřetele, slowenosti a čjtatelům nepřinášegjce žádného užitku, a tudy se s nimi dle zákonnjch předpisů gedná. §. 6. Se spisy pro mládež a pro lid, se zábawnjky má se přjsně zacházeti. Wšecko, co náboženstwj, mrawnosti, wážnosti a odwyslosti od panugjcjho domu, nyněgšj wládě a t. d. zrowna neb okolkem odporuge, má se odstraniti, a spisy ani na rozum ani na srdce neaučinkugjcj, a gen smysly dráždjcj nemagj se powoliti. Přjsně na to hdjti se má, aby se nákažliwému čtenj románů přjtrž učinila. Wygmuti gsau pak romány, oswjcenj rozumu a šlechtěnj srdce šjřjcj. §. 7. Obgewy nápadů, wýrobky básnjkůw náležegj k třjdě spisů pro lid. (§. 6.) Gsau-li tyto spisy klasické, zacházj se s nimi dle §. 4. — §. 8. Spisy, w nichžto se wláda obrazj, wady a chyby wykládagj, zlepšenj značj, prostředky a pomůcky k dosaženj užitku poukazugj, minulé přjběhy obgasňugj a t. d., nemagj bez důležité přjčiny se zapowěditi, třebasby spisowatel s wládau stegně nesmeyšlel. Wšak magj tyto spisy důstogné a skromné, wšj osobnosti se warowati, a nic proti náboženstwj, mrawům a wlády zkáze neobsahowati. §. 9. Každý spis musj censurowán býti, a auřad dohledacj (*Revisionsamt*) má se z toho zodpowjdati, wydá-li něgaký knihkupcům bez rozwahy určeného censora. §. 10. Spisy, kteréž neywyššj wlády a geho dinastie (panugjcj rodiny) aneb cizých států se dotýkagj, kteréž swáry a wady rozšiřugj, swazek mezi poddanými a wládařem odepjnagj, křesťanské a zwláště katolické náboženstwj podrýwagj, mrawnost zprzňugj, powěry pěstugj, knihy, kteréž socianismum, deismum, materialismum rozhlašugj, a konečně hanopisy gakékoliw nemohau štěstj gednotliwých a blaho wšech zwelebowati, gežto toliko wykořeňugj, a gakožto wražedlnjci nemohau trpěny býti, a tudy se s nimi dle daných zákonů přjsně zacházj. §, 11. Dané základy netýkagj se toliko tištěných spisů, alebrž i rukopisůw. §. 12. Spisowatelé, gichžto rukopisy od policeynjho dworského auřadu k tisku se nepowolily, mohau za přj-

činau křiwdy swé rukopisy s připogenými osprawedlňugjcjmi důwody politickému dworskému auřadu swé země zadati, kterýž pak ge Geho Majest. w známost uwede, totiž: zdaliž na zawrženj *(damnatur)*, čili na propuštěnj gich *(admittitur)* myslj. §. 13. Spisy, kteréž opětugjcjm přehljženjm zapowězeny gsau, mohau nowě wyšlé, aneb nowě z ciziny přišlé, opět do censury dány a dle podaných zásad posauzeny býti. §. 14. Censoři magj co neyrychlegi, gelikožto řádnému rozwáženj (censurowánj) neškodj, knihy odewzdáwati, a zwláště o to buď pečowáno, a wždy co možná buď staráno, aby knihy se bez potřeby u dohledacjho úřadu nezadržowaly, dřjwe než se censorům rozdagj; též hleděno buď, aby od nich rychlegi, nežli se dálo, odbjrány byly. §. 15. Od nynějška obdržj censura následugjcj slowa pro *tištěné* knihy: 1) Připauštj se *(admittitur)*; 2) ať progde *(transeat)*; 3) za list se propauštj *(erga schedam conceditur)*; 4) zawrhuge se *(damnatur)*. *Admittitur* uděluge censor spisu, kterýž weřegně prodáwán a w nowinách oznámen býti může. *Transeat* dostáwagj spisy, kteréž mezi wšecky přigjti nemagj a přjsně se nezapowjdagj; mohauť se weřegně prodáwati, ale w nowinách nesmějj se oznámiti. *Erga schedam conceditur* pro spisy, w kterýchž wady dobro a užitek přewažugj, a kteréž gen učeným za listky (reverse), od policeynjho dworského auřadu se powolugj. *Damnatur* neywyššj stupeň zápowědi připadá gen spisům, stát, náboženstwj a mrawnost podrýwagjcjm. Powolenj tyto knihy čjsti uděluge též policeynj dworský auřad, a čtwrtletně Geho Majestátu poznamenánj osob, genž tyto knihy čjsti mohli, předkládá. §. 16. Professorům a wysoce učeným nemagj se knihy do gegich oboru přináležegjcj nikdy zakazowati, třebas znamenány gsau: *erga schedam* aneb *damnatur*, s wygmutjm hanebných a nedůkladných spisů. §. 17. Tyto názwy neb slowa gsauť též u *rukopisů*, k gimžto se geště tato připogugj: *Trpj se (toleratur)*. Rukopis takto oceněný, může se sice tisknauti a w katalogu westi, wšak ale w nowinách nemá se ohlášeti. To se týká těch zemských spisů, kteréž učené čtenárstwo čjsti může, nikoli ale newzdělanci a nezkušenci. Týž spůsobj bige na politické spisy, o gichžto dalšjm rozšjřenj wláda nic nechce wěděti. §. 18. Co se přetisku *(Nachdruck)* týče, dány tyto zásady: 1) Přetisk čili patisk spisů w našjch zemjch docela se netrpj. 2) K tomu nenj žádného censurnjho názwu; musj se wšak o powolenj na přetisk knihy na policeynj dworský auřad zadat, kterýž pak knihu tuto z nowa ocenj a nad připuštěnjm aneb nepřipuštěnjm přetisku rozhodne. 3) Spisy od cizjch spisowatelůw aneb w spolku se zdegšjmi, spisy tyto, zdegšj censuře předložené a od nj powolené a pak gistotně w gednom hlawnjm městě mocnárstwj wytištěné, nesmějj přetištěny býti; wšak musj se před tiskem zpráwa wrchnjmu země dáti, aby, gsa o oprawdiwém tisku w c. k. zemjch přeswědčen, o tom policeynj dworský auřad zprawiti mohl. §. 19. Při rukopisech wědeckých nepožaduge se dwogjho opisu *(Duplikat)*, wšak ale u spisečků, gežto policeynj dworský auřad w některých pádech od toho

neoswobodj [1]. §. 20. Oznámenj spisů dřjwe se od dohledacjho auřadu nepodpjše, dokudž se předepsané wýtisky dworské knihowně neodewzdagj [2]). §. 21. Zdaliž spis před tiskem giném dworskému auřadu k nahlednutj se podati má? o tom se sám policeynj dworský auřad w gednotliwých pádech postará. §. 22. Předešlá nařjzenj tjmto nowým předpisem ostáwagj nezrušená."

Censoři knih při hlawnj censuře we Wjdni od c. k policeynjho a censurnjho dworského auřadu se wolegj, a sice znamenitj učenostj, známostj a bystrostj w posudcjch, pak známau rozšafnostj a přjsnostj.

Přestaupenj předpisů censurnjch káragj se dle rak. trestnjho zákonu gak penězy 200—500 zl., tak tělesnými tresty: uwězenjm měsjčným — půlletnjm; knihkupcům a knihtiskařům w opětném přečiněnj odegme se práwo knihkupectwj aneb knihtiskařstwj. Tato ztráta a spolu přjsné uwězněnj měsjčné — půlletnj uwalj se na knihkupce aneb knihtiskaře, gelikož proti zápowědi censury tištěná kniha ke zkáze mrawůw čelj. Rozšiřowatelé gednotliwých listů a hanebných spisů bez dowolenj auřadu trestagj se 3dennjm zawřenjm, a w opětném přestaupenj i tělesně.

W *Uhřjch* wede král. auřad censurnj mjstosedjcj rada. K též gest několik censorů připogeno, gimžto dohled na censurnj zákony swěřen gest. *Z Uher přišlé knihy w Čechách opět se prohljžegj.*

Dohledacj auřad na knihy gest w censuře prwnj mjsto, kamž se spisy podáwagj. Wětšjm djlem gsau při zemské wládě, gako we Wjdni, w Praze, w Brně, we Lwowě, w Zadru, w Lublaně, w Terstu atd. Skrze politické zemské auřady neb gegj přednosty, gako střednj mjsta, přicházegj tyto spisy na c. k. neywyššj policeynj, censurnj dworský auřad. Každá w cizině tištěná kniha aneb obrazy, dřjwe než se od rak. knih- a obrazokupce k prodegi wystawěgj, wůbec na někoho wydagj, pak každý rukopis a newytištěný obraz, gakož i každá zdegšj, nowě wydána býti magjcj kniha před tiskem u toho dohledacjho úřadu k přehliženj podána býti má. Za tau přjčinau přicházegj wšecky knihy od celnjch auřadů na dohledacj auřad, kdež se dle předpisů prohljžegj. Knihy revisorem (dohljdačem) k censuře odhodlané, oddělegj se, a k censuře ustanowený na autraty magitele sešitý (brožirowaný) wýtisk od revisora w dennjku *(Journalbogen)* se zapjše, s poznamenánjm pjsma a připogenjm gména magitele a censora. Každý censor obdržj s tauto knihau čtwrtku ($^1/_4$ ar.), na kterauž se geho gméno, název knihy, čjslo a den přigitj napjše. Na tento list napjše censor

---

[1]) Kdož ale pro gisté přjčiny dwogj opis sl. censuře podati nemůže, musj prosbu na c. k. na knihy dohledacj auřad na štemplow. papjru (6 kr.) zadati.

[2]) Odewzdáwagj se wšak 4 wýtisky, a sice 1 na knihy *dohledacj* auřad (22. *unora* 1795), 1 na *policeynj* auřad (20. *března* 1805), 1 na *universitnj knihownu* (2. *dubna* 1807, 15. *března* 1811, a 1. *řjg.* 1815), a posléz 1 na *dworskau knihownu* (20. *čerwna* 1808, 23. *un.* 1811, 13. *un.* 1812, 10. *srp.* 1815). — W Rusku dáwagj se 3 wýtisky, což se na rukopisu takto napjše: „Pečatať pozwolãetsä, s těm, čtoby po otpečatanii predstawleny byli w censurnyj komitet tri ěkzemplära. Sanktpeterburg, 1836 goda, (fewralä 28. dnä). Censor (u. p. A. Nikitenko)."

swé mjněnj dle způsobu, gakž w §. 15. gsme se zmjnili. Když pak kniha od censora se na dohledacj auřad nawrátj, poznamená se den, na kterémž od censora nazpět přišla, s odpowědj do dennjka, z kteréhož se pak abecednj řádné, k rychlému nalezenj prospěšné wnášenj do hlawnj knihy stáwá. Totéž se děge při rukopisech k tisku odhodlaných, aneb při knihách z nowa wydaných. Pro ty se zwláštnj dennjky wedau, w nichž se den zadánj a gméno podnikatele zaznamenagj [3]). Při rukopisech se při odwodu censurnjm za přjčinau nižádného rozpaku: *buď tisknuto (imprimatur)*, a při obrazjch *buď ryto (excudatur)* značj.

Powolj se tisk gen pro zlepšenj aneb wynechánj, tedy napjše se: *correctis corrigendis* aneb *omissis ommittendis* aneb *delètis delendis admittitur;* a naproti *non admittitur,* když se tisk zapowj. Nanicowatý obsah se značj: *damnatur,* a mělký, nesmyslný: *nezasluhuge pjsmá (typum non meretur).* Takto přišlé knihy se od auřadu dohledacjho osobám nazpět dáwagj.

Poznamenánj we Wjdni wyšlých děl literárnjch a uměleckých, powolených a zapowězených časopisů, pak zapowězených knih wycházegj časem buď tištěné buď kamenopisné, skrze hlawnj auřad na knihy dohledacj na zemské auřady a provincialnj dohledacj auřady [4]). Hlawnj na knihy dohledacj auřad we Wjdni, též zadánj a wydánj wjdenské c. k. censury knih obstaráwagjcj, a bezprostředně na censurnj dworský auřad zpráwu dáwagjcj, sestáwá z auřednjho zpráwce, 2 revisorů, 1 kancelisty, a 2 služebnjkůw. W provincijch, gako w Praze, gsau: auřednj zpráwce (nynj p. Jos. Friedrich Stuchlý, now. město, 802) s připogenými revisory (nynj p. Kar. Fischer, kustos při bibliot. w Klement.) a censory (nynj pp. Jeroným Zeidler na Strahowě, Karel Fischer a Fr. Swoboda, prof. gymn. na st. m. pr., čjslo 322), a auřad dohledacj gest w Praze na nowém městě, w celnjm domě *(Ungeld)* čjslo 1037, ze strany dlažené ulice. W Uhřjch též gsau revisoři. Drobnůstky nepatrné, katalogy knih a uměleckých děl, rozličné ohlášenj a giné zpráwy atd. i hned u dohledagjcjho úřadu bezprostředně se s *imprimatur* opatřegj. Posléz i dohledacj auřad má o wšech pozůstalých knihách, rytinách, mapách a kamenopisech wěděti, za přjčinau snad zapowězených knih. Za tau přjčinau magj poznamenánj na dohledacj auřad od gegich auřadu zaslány býti. K oznámenj knih, rytin, map, kamenopisů, a t. d. do časopisů dosti gest na *imprimatur* od dohledacjho auřadu.

---

3) K přánj gest, aby páni spisowatelé na rukopis swůg auplný geho nápis s poznamenánjm wydawatele aneb knihtiskaře a mjsta geho podáwali.

Pozn. spis. lit.

4) Verzeichniss der im Militärjahre 1825—1836 bei der k. k. Central-Bücher-Censur in Wien und von den in den Provinzen bestehenden Censurs-Behörden zugelassenen in- und ausländischen Werke, Journale, Handschriften, Landkarten, Zeichnungen, Kupferstiche, Musikalien, u. s. w. Wien gedruckt bei Ph. Bauer, k. k. Universitäts-Buchdrucker und Buchhändler, 1825—1836. Polomësjčné zpráwy (as 3 archy fol.).

b) Knihtiskarstwj a papjrnictwj.

Působenj Němců na Slowany a zwláště na Čechy gest weliké, a tudy i Čechowé pjsma gich w tisku užjwali. Neystaršj české knihtiskárny gsau: plzeňská (1475) [1]), pražská (1487), kutnohorská (1489), prešpurská, holomaucká, král. hrad., trnawská, litomyšlská a t. d.

Teprwa w nyněgšj době začjná se dlé přjkladů Angličanů, Francauzů a Němců auhledněgi, gak pjsmeny německými tak i latinskými, tisknauti.

W tiskarstwj mnoho se posud Čechům nedostáwá. Scházegj opravitelowé (korektoři), gakowé se we Francauzjch. Angličanech a w německé řjši nacházegj. Nedostáwá se též prawidelně wycwičených sazečů, genž by se negen w českém, ale i ilirském, polském a ruském gazyku dobře znali [2]); čehož přjčinau gest, že se sami učednjci, sotwa čjsti a psáti uměgjcj, přigjmagj, a pak že se gim welké odměny dáti nemohau, což na pokroky literatury škodliwě působj [3]). Wšak poohledneme se také na neauhlednau, bledau barwu tiskacj a na žalostný nedostatek pjsem krásných, neboť se nám o perličkowém českém pjsmě (non pareille) ani nezdálo. Též krásná okrauhlá *antiqua* (latinské pjsmo) boguge posud s rohatým šwabachem (německým). Než srownáme-li tyto knihy tištěné s oněmi před 20 lety, wyznati musjme, že knihtiskarstwj české w nyněgšku se zdwihlo, k čemuž 9 tiskáren w Praze přispělo: 1) Synowé Bohumila *Háze*, u sw. Anny (s neywětšj tiskárnau a pjsmalitectwjm, wšak na český auhledný tisk přede wšjmi nehledj, ačby dle sjly hleděti mohla; sr. čas. mus. 1836, str. 384) [4]) 2) Wdowa Josefa *Feterlowá* (arcibiskupská knihtiskárna), wedenjm Wáclawa *Špinky*, č. 190/1, w klementjnské kollegi (zde se neywjce česky tiskne). 3) Jan Hostiwjt *Pospjšil* w Praze, č. 946/1, w liliowé ulici a w Král. Hradci (on prwnj o krásněgšj tisk se postaral) [5]). 4) M. J. *Landau*, č. 922/1, w dlauhé třjdě. 5) Tomáš *Tábor*, č. 948/1, w annenském klášteře, kde Háze; 6) c. k. tiskárna normalnjch škol, č. 293/1, w konviktské ulici. 7) Jan *Spurný*, č. 184/1, w jesuitské ulici (wyniká krásným pjsmem a pismalitectwjm. 8) Frant. *Geřábek*, č. 73/2, we spálené ulici. 9) Jan Nep. *Geřábek* (chudý tiskař). —

---

[1]) Monatschrift des vat. Mus. 1829. Mai. S. 436—38. Zur Geschichte der Buchdruckerkunst in Böhmen von Jos. Hauser. Tam byl český nowý zákon tištěn, Šaf. Gesch.. 1826. S. 337.

[2]) Wygjmáme zde několik českých, swau pilnostj wycwičených sazečů, kteřj w pjsma česká, polská, ilirská a cyrillická (wiz Star. slow. 1836. sw. III. a w brzce Inst. Dobr. 1837) se wšikowati uměgj.

[3]) Wiz Puch. Žiwot. 1833. str. 32. Grammatika ruská (1820), zwláště w ruštině mnoho trmácenj působila, gelikož sazeči musili napřed w ruštině sázeti i čjsti se naučiti, a když gednoho po druhém to omrzelo, 4 sazeči po sobě do práce se wzjti musili.

[4]) Abendzeitung, Dresden 1836, Nro. 207 (v. 29. Aug.) Haasische Buchdruckerei in Prag, und Bäuerle's allgem. Theaterzeitung, Wien 1836, Nro. 185. — Oest. Nat. Encykl. Wien 1837. 6. Bd. S. 468.

[5]) Srow. Epigramm od Wáwry.

Těm wšem wjce. méně schází na wšeslowanských pjsmech; polské pjsmo newalné. w kasách, a ruské toliko u Háze a to geště od Puchmjrowy mluwnice (1820), a tudy nynj newkusné; cyrillské wšak giž u Spurného (1837). Stereotyp čili tisk w tabulkách posud w českém newyšel. — W kragjch nacházegj se tiskárny: *Medau* w Litoměřicjch, *Tureček* (✝ 1836), pronagatá od *Jetmára*, lékárnjka w Litomyšli, *Landfras* w Gindřichowém Hradci a w Táboře, *Košina* w Chrudjmi, *Reinhardt* w Čáslawi, F. *Geřábek* w ml. Boleslawi, *Kastránek* w Gičjně, J. N. *Geřábek* w Teplici, *Franěk* w Karlowých Warech; *Reincr* w Plzni, Fr. *Geřábek* w Slaném, *Šenfeld* w Žatci, *Zdarsa* w Buděgowicjch, *Fetterle* w Pjsku, w Čechách; *Rohrer* w Brně, *Skarnicl* w Holomauci, *Hofmann* w Znoymě, na Morawě; *Lander* w Prešpurku, *Karoly* (kr. universitnj tiskárna) w Budjně, *Machold* w bán. Bystřici, w Uhřjch a t. d. [6])

Kamenopisci w Praze 1) *Henig*, č. 174/1. w jesuitské ulici, w čerweném domě; 2) Jos. *Zwetler*, č. 116/2. w nowém štromořadj; 3) Ant. *Machek*, č. 39/2. w nowém stromořadj; 4) Synowé Bohumila *Háze* při swé knihtiskárně.

Ostatně mohau knihtiskárny w rakauských zemjch gen w hlawnjch městách provincialnjch, neb w kragských městách založeny, a powolenj gen dle potřeby země a mjsta uděleno býti.

W rakauských zemjch zdwihlo se nemálo *papjrnictwj* ode dwau desitiletj; nynj ge hognost papjren. Neylepšj papjr robj se w Italii a w Čechách. Dělagj se papjry wšeho druhu, kljžené a nekljžené, také anglický a francauzský wšeho druhu, zwláště pak ku kreslenj a k mědirytectwj neylépe se hodj, což se tenaučkým hadrám připočjtá. W barwených a tlačených papjrech weliký se nynj učinil pokrok. W promyslných *Čechách* zhotowugj se neytenšj poštowský a kreslnj papjr, a giný wšeho druhu w hognosti. Zwláště se chwálj český papjr pro swau spogitost, zwláště psacj, a dobré kljženj. W *Čechách* gesti 126 rukodjlen na papjr. I na *Morawě* a w *Slezku* mnoho a dobrého papjru nacházjme. Čjtá se tam přes 30 papjren. Opawský krag má 9 papjren. W *Haliči* gest 12, a w *Uhřjch* w nowěgšj době as 70 papjren, z nichž wětšj djl gen sprostý psacj a tiskacj papjr se robj, a tenaunký se z německých a italských zemj nebo z ciziny přiwážj. — W Praze obchodnjci w papjře gsau: Synowé Bohumila *Háze* od 10. list. 1824 s materialemi pjsemnými, na starém městě, 211, a ginj, wiz w Popsánj Prahy, 1835, w *Schematismus für Böhmen. Prag* 1837.

---

c) Knihkupectwj.

Naše *knihkupectwj* čili obchod w knihách gest buď w *nowých (modern)* a w *starých (antiquarisch)*. *Wšechknihkupec* wede obchod we swých wydaných, we wšeligakých aneb od giných wyšlých, a

---

[6]) Journal für Buchdruckerkunst, Schriftgiesserei und die verwandten Fächer. Herausgegeben von J. H. Meyer, Braunschweig, 1836—37.

též w starých knihách; kdežto *antikwář* (starých, giž užjwaných knihkupec) gen wázané knihy mjti může, bez použitj swého wydánj a sortnjho obchodu. — Každý knihtiskař může krám swého wydánj otewřjti; i též každý spisowatel může swé spisy, třebas to byly redaktornj práce (gako n. p. časopisy) we swém obydlj, aneb we swém krámci rozložiti a prodáwati. — Práwa knihkupecká gsau gen osobnj (mohauť wšak prawidelně na wdowu a syny přegjti), mimo některé universitnj swobody, gimžto prodáwagjcj práwo přináležj [1]). Knihkupectwj wůbec mohau se gen w hlawnjch a kragských městách založiti. — Dobře zřjzené knihkupectwj začalo se w rakauských zemjch teprwa za Marii Teresii. Každé knihkupectwj má w Lipsku swého obstaratele (kommissionáře), kterýž tamnj wěci obstaráwá, giným knihkupectwjm dopisuge, obgednánj přegjmá, a na giné přigjti magjcj zasjlá atd. Tomu zašle každý wydawatel *(Verleger)* od každého nowého spisu tolik wýtisků, kolik za potřebné pokládá. Tyto knihy dle nápisůw menšjch knihárnjkůw čili knihkupcůw *(Sortimentsbuchhändler)* we zwláštnj baljky se zawinau, a každý baljk opatřj se listem *(Faktur)*, na kterémž se počet zaslaných wýtisků a cena gich poznamená. Obstarawatel zašle ge na obstarawatele druhých menšjch kniháren (knihoprodawectwa), a ti opět zašlau ge we sbjrkách obyčegně každý teyden na swého odkupce *(Committenten)* na wozech. Knihárnjk menšj bere ty knihy gen na čas *(a condition)*, t. pod tau wýmjnkau, aby ty knihy, kteréž do konce roku newyprodá, zase nazpět poslal *(remittirt)*. Žádá-li giž wyšlau knihu, zašle ljstek, na něm psáno „Žádanka" *(Verlangzettel)*, k swému obstarawateli a ten k obstarawateli wydawatele této knihy, kterýž, má-li gi, onomu knihu hnedle wydá, aneb, nemá-li gi, žádanku na wydawatele knihkupce dále pošle, aby tuto knihu od toho obdržel. Na konec roku učiněgj se aučty; a penjze se u Němců w Lipsku na trh welikonočnj *(Ostermesse)* skládagj. Aby se wšady stegné ceny za knihy požadowaly, powoluge se i něgaká odrážka od summy *(Rabbat)*. Obnášjť wětšjm djlem $^1/_3$ ($33\,^1/_3$ ze sta); u rytin, časopisů atd. $^1/_4$ (25 ze sta). Prwnj znamená se: „obyčegně" *(ordinär)*, poslednj: „práwě" *(netto)*, (protože nápisy w knihkupeckých aučtech prawé ceny gsau). Welmi wzdálenj knihkupci aneb ti, kteřj n. p. w Petrohradě (*S. Petersburg*) bydlegj, přirážegj pro weliké přjwozné k této odrážce geště krámskau cenu *(Ladenpreis)*; bližšj wšak powolegj pro menšj wýdawky swým odbjratelům také odrážku (wětšjm djlem 2—4 gr. z tol.). Lipský knihkupecký trh nawštěwugj i mnozj cizj.

Nuže pohleďme na naše knihkupectwj. Rakauské, z kteréhož částť české (slowanské), proti cizině nepatrné gest. Co p. Jung-

---

[1]) Někdy se rukopisy k tisku knihkupci dagj na určitý počet wýtiskůw, a tu musj knihkupec pro každé nowé wydánj spisowatele o powolenj žádat. Práwo spisowatelowo newztahuge se na geho dědiče (1811). — *Der Buchhandel von mehreren Seiten betrachtet für solche, die denselben näher kennen oder sich als Buchhändler etabliren wollen.* 2. *Aufl.* *Creiz* 1834.

mann (w česk. Hlasateli, 1806, III. 353) sobě žádal: *„Deyž Bůh, aby zlepšeno bylo slowenské knihkupectwj, nad něž we swětě nic nenj daremněgšjho,"* posud gen citedlným přánjm ostáwá. A p. Kolár w Hronce, 1836, II. 49. dj: *„Knihkupectwa slawská we wšech welikých městech rozličných kmenůw našich, gmenowitě w Praze a we Wjdni, w Pešti, w Brně, w Belegradě, w Záhřebě, we Lwowě, w Krakowě, we Waršawě, w Petrohradě (Petrburku) atd., aby knihy ginonářečné i rychle i za lewnú cenu kupowati se mohly. Pjsatel tohoto, chce-li některú ruskú neb polskú knihu cestau nyněgšjho knihkupectwa sobě opatřiti: obyčegně půl roka, anobrž často i celý rok čekati musj a pak dwog- i trognásobnú cenu peněz složiti, proto, poněwadž kommunikacj řjdká, a práwě proto i nesnadná a drahá gest."* [1]) Mnozj za filologii, filosofii, historii, politiku, krásnau literaturu (slowesnost), časopisy, almanachy, a spisy sebrané; gako konversačnj (obchodnj) slownjk w rozličných gazycjch, zwláště w německém tisjc tisjců tolarůw do ciziny zasjlagj, newšjmagjce sobě swých wýrobkůw a zwláště českých, ač wýborných to někdy plodůw. Přjčina této škodné newšjmawosti gest djlem neumělost knihkupcůw a newzdělanost a odcizenost Slowanůw. U knihkupcůw nehledj se na to, zdaliž kromě německého gazyka i slowanského schopen gest, nehledj se na známost historie literatury a bibliografie, gako na zwláštnj wěc, tuto sjlu knihkupectwa. Wšak nynj, bohdá, lepšj wygasnj se den obchodu w slowanských knihách! Sklady českých knih magj w Praze: 1) Martin *Neureutter*, st. měst. 183 (neywětšj), pak 2) *Kronberger a Weber*, st. m. 144; 3) Synowé Bohumila *Háze*, st. m. 459; 4) Jos. *Eggenberger*, st. m. 549; 5) J. G. *Calve*, st. m. 458; 6) Jak. *Dirnbek*, st. m. 549; 7) *Boroš a André*, st. m. 640; 8) Kajetan z *Mayereggu*, st. m. 187. Sklad knihtiskaře *Pospjšila*, st. m. 946 [2]). —

Kupectwj uměleckých děl: 1) Marko *Berra*, st. m. 453; 2) Petr. *Bohmannowé* dědicowé, st. m. 561; 3) Fr. *Zimmer*, st. m. 452; 4) J. Fr. *Maraušek*, st. m. 145; 5) W. A. *Ryba*, st. m. 146; 6) Jan

---

[1]) *Der Buchhandel in Russland und Polen hat sich den Umständen, so wie der Stufe der Bildung nach, auf der die dortigen Dichter und Gelehrten stehen, neuerdings ebenfalls sehr gehoben; da aber die Sprachen dieser Länder auswärts nur wenig getrieben werden, so ist der Verkehr rein inländisch."* (*Bibliopol. Jahrbuch für d. J.* 1836, *Leipzig Weber* 8. *S. LXII.*) Když Slawo-Rusowé chtěgj, aby druzj Slowané ruštiny si wšjmali, odpowěditi musjme, že i tyto a snad i giné těžkosti Slawo-Polška, Čecha atd. swjragj. N. p. kdo ruský žurnal: „Biblioteka dlä čteniä" na 1 rok by byl sobě u našeho knihkupce obgednal, musj mjsto 50 rublů assignatůw 105 (42 zl. stř.) platiti!

[2]) Mimo to objragj se rozesjlánjm českých spisů: pp. Fr. *Kastránek*, knihkupec w Gičjně, Wacl. *Fiala*, kupec w Hoře Kutné; Fil. *Geřábek*, knihk. w ml. Boleslawi; M. *Šmid*, knihk. w Plzni; J. *Košina*, knihtisk. w Chrudjmi; *Seidl a Gastl*, knihk. w Brně; knihk. pp. Jos. *Neugebauer* w Olomauci, J. *Bader* w Mikulowě, Leop. z *Löwenthalu* w Gjhlawi, E. J. *Fournier* (prwé Haberl) w Znogmě, *Gerold* we Wjdni, K. *Fejérpataky* (w. t.) w Uhřjch, Sam. *Eisert* w bán. Bystřici; též O. *Swaiger* w Prešpurce, *Ferstl* w Hradci Štyrském a Milan *Hiršfeld* w Záhřebě atd.

Dittrich, st. m. 454. — W Brně: *Gastl;* w Pešti: *Eggenberger, Hartleben, Kilian;* w Prešpurku: *Landes.* — Knihkupectwj obstarožitných knih wáže se toliko na rakauské země. K neylepšjm náležegj we Wjdni *Schmidlowo, Kupičowo;* w Praze u Židů: 1) Jak. *Wohl* a syn, ž. m. 26; 2) Simon *Kuranda,* ž. m. 150; 3) Abrah. *Trietsch* (Trič,) ž. m. 35; 4) Juda *Wohl,* ž. m. 72; 5) Sam. *Taussig* (Tauzjk), ž. m. 149; 6) *Herman Wohl,* ž. m. 270 a ginj, wiz w *Schematismus* 1837.

---

d) Knihowny čili bibliotéky.

Čjtánj knih dobrých zagisté na oswjcenj národu působj. Knihowny weřegné gsau w Praze (3), we Wjdni atd. při universjch aneb licejch. — Při knihownách má se hleděti na uspořádánj knih, na půgčenj atd. Co se pořádku knih dotýče, Geho Majestatnost následugjcj poručenj uděliti ráčila (30. *dub.* 1778): I. Knihy magj se dle saustawného plánu wěd rozstawěti, z nichžto neyhlawněgšj třjdy gsau: *bohoslowj, libomudrctwj, práwnictwj, lékarstwj, počtárstwj, dègepis, slowesnost.* Každá tato třjda dělj se w částě, gako bohoslowj w 10 djlů: *hierografii, hermeneutiku, patristiku, dogmatiku, polemiku, kasuistiku, pastýrské bohoslowj, asketiku, liturgii* a *synodiku.* Hierografie obnášj psané slowo božj, a tudy se opět dělj: 1) w *polyglotu,* a *bible w mnoha řečjch,* 2) w *bible w mrtwjch řečjch* (hebregské, řecké a latinské), 3) w *bible žiwých řečj* atd. Při srownánj knih má se za II. na to hleděti, aby se w každé wědě neyprw dègepis a přjprawa, pak wšeobecnost, posléz gednotliwé části, a sice weždy s ohledem na časořadj postawily, wšak sice, aby se *a)* formát nikdy na stranu, tedy archy k archům, čtwrtě k čtwrtjm atd. kladly, a *b*) aby se knihy ne zhusta na sebe kladly, protože by se při dost malém rozhogněnj knih leccos přeložiti muselo. III. Když tak knihy tyto uspořádány gsau, poznamená se každá schráně cifrau (čjslem), a každý oddjl w schráni od zdola wzhůru řjmskau pjsmenau. Cifra této schráně a pjsmena toho oddjlu na dešce wnitř aneb na prwnjm listu bjlém se wytiskne a spolu s arabským počtem ukazugjcjm, w kterémžto mjstě kniha w tomto oddjlu ležj. Na ten způsob gest IX. D. 8 gako: osmá kniha w 4tém oddjlu dewáté schráně; takto wšecken zmatek přestane, a připjše-li se dobře tato známka w katalogu, přehled a nález welmi se usnadnj. IV. Potom se základnj katalog zhotowj, t. wšecky knihy na papjr, gehož druhá obrácená strana čistá zůstane, dle libowolného pořádku se napjšj, a sice tak, aby mimo titule knihy a gména spisowatele též mjsto, rok a formát wydánj, swazek a mjsto geho w bibliotéce poznamenáno bylo. V. Tento katalog se w gednotliwé cedulky rozstřjhá, tak sice, že na každé cedulce gedna kniha napsána gest. Tyto cedulky rozdělegj se na dwa djly, gichžto geden knihy se gmény spisowatelů, a druhý beze gmen gich obgjmá; pak se oba djly tyto dle abecednjho pořádku kladau, opisugj a sepisugj, z čehož pak abecednj katalog powstáwá. VI. W tomto

abecednjm katalogu za každým spisowatelem značné mjsto se ponechá, aby to, kdyby se z geho spisů něco pro knihownu opatřilo, tož w pořádku napsáno býti mohlo. Za každau pjsmenau wšak ponechá se několik listů prázdných, - aby se tam ty knihy, genž se w tomto pořádku wjce napsati nemohau, tedy wepsaly a tudy tyto listy činj. přjdawný katalog. Při abecednjm katalogu i to gest pozorowati, aby se w nich i neymenšj pogednánj, někdy druhým spisům přitištěné a přiwázané, gednotliwě naznamenala. Tak na tom nenj dosti w „*Bibliotéce polskich klassików*," nýbrž udati se musegj wšickni spisowatelé tuto sbjrku učiniwšj, a mimo to s pjsmeny gegjmi napsáni býti magj. VII. Do bibliotéky přišlj hosti netážj se: „Máte Kolára, Weleslawjna, Hágka, Šafářjka, Presla?" Někdy ptagj se: „Gaké máte slowesné, děge- a přjrodopisné knihy?" Z čehož wyplýwá potřeba saustawného katalogu, w němžby se wšecky knihy dle saustawy a hlawnjho rozdělenj wěd bez ohledu na formát, neb začátečnj pjsmeny spořádaly; wšak i ten může dle abecedy složen býti. W tomto systematickém katalogu mohau se třjdy wěd snadno přehlednauti. VIII. Posléz i *realnj* (powěcnj) katalog wypracowán býti má, t. kterýž negen spisowatele, ale i materie w abecednjm pořádku a w stálém poukázánj na spisowatele zaugjmá. Užitečný tento katalog stěžj se zhotowuge. IX. Krom toho mohau se katalogy *řjdkých* spisů w knihowně wytáhnauti; mohau se učiniti: počasný (*chronologický*), w pořadj spisowatelůw dle stoletj, a zeměpisný (*geografický*), w pořadj spisowatelůw dle zemj, *náboženský*, w pořadj gich dle náboženstwj, *gazyčný*, w pořadj gich dle řečj, mjstopisný (*topografický*), dle pořadj gich pro wydánj dle měst, a tiskopisný (*typografický*) dle knihtlačitelůw. Těmito wšeligakými druhy katalogů poskytuge se látka k wšeligakému přehledu a porownánj. X. Poněwadž pak při uniwersitnjch knihownách na užitečné upotřebenj hleděti se musj, tedy se knihowna opatřj i stoly, seslemi, černidlem (ingaustem) a posypadlem a pak se knihy mezi čtenáře rozdagj (za cedulku, na kteréž stogj titul knihy a podpis se stawem čtenáře, a ta se u zapisowatele (skriptora) podržj, a čtenář známku čjslowau obdržj, pak ale knihu se známkau tau odwede, načež mu zapisowatel geho cedulku nawrátj) pod těmito wýmjnkami: *a*) aby čtenáři knihy nezprznili, a tudy ani papjr, na čemž si něco znamenagj, při psanj na knihu nekladli, ani tjm méně něco do knihy wpsali, aneb dokonce něco z knihy wytrhali; *b*) aby knihy před odchodem strážci, tak gakž od něho se požádaly, nazpět dány byly; aby se hned widělo, zdaliž knihy snad proměněny aneb zkaženy gsau; *c*) aby wšecken šepot a nepotřebný hlomoz, gjmžto se druzj wytrhugj, odstraněn byl; a *d*) aby čtenář se gako we škole zdwořile a mrawně chowal; gakož sobě přege, aby od knihownjků ochotně a přjwětiwě přigat byl. XI. Strážnjci knihowny magj každodenně w knihownách býti. XII. Každý učitel na wys. školách a gymnasijch může sobě knihy také domu wzjti za cedulku (datum, titul, formát, mjsto, počet řady) ale ne mnoho, a ge w 8, 14 dnech nazpět dáti (1816—18). Mimo professorů nemá se žádnému, ani na powo-

lenj zemské wlády, a samým auřednjkům wyššjm kniha z bibliotéky půgčiti, nýbrž osoby, objragjcj se wydánjm spisů aneb pro dálšj wzdělánj atd. mohau w určitý čas, kdy knihowna otewřena gest, do čtenárny přigjti. Zapowězené knihy, gichžto poznamenánj od dohledacjho auřadu dostáwagj knihownjci, professorům na powolenj wlády se poskytugj, a ostatnjm docela se nepůgčj. — *Pražská universitnj knihowna* gest každý den od 8 až do 1 hod. odpoledne otewřena, kromě pátku, neděle a swátku, pak na weliké swátky, we 3 poslednjch dnech pašigowých a w prázdninách 2měsjčnjch. Pro wýtečněgšj osoby zřjzeno gest zwláštnj oddělenj, aby tito s študugjcjmi, gako gymnasisty, čjsti nemuseli (1810). Pražským žákům gymnasialnjm zapowězeno gest tam školnj úlohy wypisowati, a přjstup má gen wýtečněgšjm powolen býti (1818). Weřegná tato universitnj knihowna, magjc spisy české, a některé slowanské ginonářečné, gest w Klementjně č. 190/1. (čjtá 110.000 spisůw).

Druhá knihowna weřegná gest w českém museum na Hradčanech, č. 157, wedlé arcibiskupské residence od r. 1824. Čtenárny bibliotéky této gsau w neděli, w auterý, we čtwrtek a w pátek, a sice od 1. listop. až do poslednjho unora od 9 až do 1 hodiny; od 1. března až do poslednjho řjgna od 9 do 12 hod. dopoledne, a od 3 do 6 hodin odpoledne pro každého otewřené. Čtenárny bljzko bibliotéky gsau k čtenj a k wypisowánj zřjzeny. Bibliotékář, strážce a sluha magj w těchto hodinách přjtomni býti. Chce-li někdo z rukopisůw čerpati, má se to knihownjku (nynj p. Hankowi) oznámiti. Listiny a rukopisy bibliotéky nesmégj se od žádného otisknauti, a staršj wýtisky přetisknauti bez powolenj wýboru museynjho. Půgčenj knih se stáwá 1) listiny, newázané knihy, welké spisy a slownjky se nepůgčugj, též řjdké rukopisy a umělecká djla na powolenj wýboru. 3) Půgčenj knihy za cedulku (na kteréž titul knihy s udánjm djlů, swazků, mjsta tisku, počtu ročnjho a formátu) neydéle na 8 neděl se státi může. Den k půgčowánj a nawracenj gest w ponděli a w pátek každého týhodne ustanowen. — Tato knihowna gest snad neybohatšj na slowanské spisy a wlastenské památky. Knihy tišt. a rukopisy gegich wiz w čas. mus. 1827—1836. *Pr. Ztg.*

Třetj knihowna weřegná w Praze gest gednoty k powzbuzenj promyslu w Čechách, w 2. poschodj sw. hawelského stawenj, star. m., w rytjrské ulici, č. 539, k prospěchu řemeslnjkůw a umělcůw. Čtenárny gsau každau neděli a swátek, pak we čtwrtek od 9 do 12 hod. dopoledne, a od 2 do 6 hod. odpol. k užjwánj otewřené (od 2. srpna 1835). Počet knih wjce německých — českých as 2, 3 — obnášj (1836. II. *Bd.* 14. *Lf.*) 638 děl w 1452 swazcjch. Katalogy gsau w bibliotéce k nahlednutj, a ostatně pozoruge se zde na to, co we weřegných knihownách.

W Praze se nacházj také u Fr. Karla *Barta*, st. m., č. 541, w Karoljně *půgčowna* čili půgčugjcj knihowna (*Leihbibliothek*). Má kromě německých, francauských, anglických a italských také *české knihy*. Čjtatel musj za geden swazek spisů 2 zl. wložiti,

a za něg se ročně 6 zl., půlletně 3 zl. 30 kr., čtwrtletně 2 zl. a měsjčně 48 kr. stř. předplácj. Po odewzdánj knihy dá se i wklad čili záwdawek nazpět. (*Prager Zeitg.* 1837, *Januar.*)

O *knihownách farnjch a školnjch* w českých kragjch zde pogednati nemůžeme, an posud žádných zpráw nemáme.

Wšecky pak tyto knihowny slowanskému žiwotu auplně whod negsau, a tudy sobě s p. Kolárem (*w Hronce*, 1836. *II.* 49.) přegeme: *„Bibliothéky čili knihowny weřegné i saukromné tak spořádané, aby se w nich knihy wšech nářečj nalezaly a k čjtánj půgčowaly. Wzágemnostj tak se knihy slowanské rozmnožj, že nebude možno každému gednotliwcowi wšecko kaupiti: mnozj swoge sjly a penjze spogiti musj k gednomu cjli. Obzwláště měly by se nalezati w každé takowé bibliothéce neylepšj mluwnice a slownjky z každého nářečj — pak wšeobecné a wšenářečné nowiny literarnj, we kterých by se každé nowé djlo w tom nářečj ohlásilo a posaudilo, we kterém psáno gest, totiž srbská hniha po srbsku, polská po polsku, česká po česku, ruská po rusku a t. d. Na těchto wzágemných a učených nowinách museli by dělnjci a spisowatelé wšech slawských nářečj podjl bráti a spolu pracowati. Nenj pochyby, žeby se takowé nowiny u tak walného a welikého obecenstwa udržely."* — Za tau přjčinau pracugj Slowané w Uhřjch na zakládánj těchto *knihowen*, gako w *Prešporku* se zbjrek Čechů, Morawanů a Slowanů (*wiz Plody*, 1836, *str. VII. atd.*) pro ginochy študugjcj, w *Skalici* a w *Bystřici* (tato od D. *Kuzmányho*) pro obecenstwo slowanské, a w *Pešti* též se zbjrek Slowanů (*Hronka II.* 60—64.) w *Stáwnici*[1]), w *Tisowci*. Pan Ammerling (w Hronce, 1836, I. 55. násl.) o knihownách pro zdokonalenj lidu wenkowského w hospodárstwj tuto dáwá maudrau radu: *„Na začátku w každém kragi dwa čtenářské ústawy se zřjdj a následugjcjm způsobem uspořádagj. Každý ustaw obdržj gakýsi počet lidu srozumitedlných a gegich žiwnosti se týkagjcjch knih, které by se u předstaweného gakéhokoli druhu (držitele statku, faráře, auřednjka atd.) složily. To složenj a spolu i zásoba knih oznámj se na panstwj neb okolj. Knihy na gednom mjstě po dwě léta zůstanau, a wydagj se od předstaweného, který, třeba cwičený a rozumný rychtář býti může, gelikož neylépe po každonedělnjm řjzenj knihy wydáwati, zapůgčené zapsati, a giné potřeby opatřowati může. Aby to zcela zadarmo se stáwalo, sotwa radno gest, plat ale za knihu welký nebudiž. Takowýmto způsobem čtenářstwo množiti se bude, až konečně, když tyto knihy řád swůg prošly, mohau se we hlawněgšjm mjstě, u. p. na wrchnostenském auřadě složiti, a odtud pod stegnými wýminkami wypůgčowány býti. Tak aspoň cosi podobného na zelenohorském panstwj panem wrchnjm Brožem zawedeno gest; a gak slyšjme, s welmi dobrým prospěchem. Cosi podobného i wrchnostenský au-*

---

[1]) Tato přičinliwostj biskupa Seberiniho někdy kwětlá československá společnost opět se zbudj. Kapitál tento společnosti 50 zl. ročně nese, což na zakaupenj samých knih československých odhodláno býti může. Štawnický rektor študij *Boleman*, ačkoli gen latinský spisowatel wýborné chrestomathie, předce společnosti slowanských mladjků dosti chwalitebně se ugjmá. Kwěty 1834, 368.

řad na hraběcých Šénbornowých panstwjch w klatowském kragi započjtá hodlá, a snad giž na lužanském panstwj počátek učiněn. Prospěch a účinek nad mjru záwisj od dobrého wolenj předstaweného, gemuž wěc tato se swěřuge. Muž ten musj ze srdce lidské oswětě, lidskému štěstj a dařenj se přáti, na což se tedy welice ohled bráti musj. Takowýto muž aspoň geden na panstwj budiž zwolen; ten giž swých podřjzených wydawačů dle potřeby wycwičiti může. Neywjce k tomu hodj se welebnj otcowé, často též auřednjci, a zwláště páni zpráwci. Při wolenj knih hlawně bude k tomu prohljženo, aby gen užitečné knihy se přigjmaly a nikoli genom pauhému obweselenj odhodlané.“ (*Srowney též čas. mus.* 1836, *III. a IV.* 354.) [2])

III. Gazyk.

a) Zbjrka zákonůw ohledem češtiny.

I.

O zachowánj starožitného gazyka českého a wzdělánj geho.

— Čjm wjce gazyka swého, který nás pro ochranu wlasti a zemj s námi spogených má od cizincůw děliti, zanedbáwáme; čjm wjce cizozemců i we wlasti wychowáwáme, aneb našinců wlasti odcizugeme: tjm wjce sami bořjme přirozenau swau ohradu pewnau, a rozmnožugeme sjlu cizjho národu, kterýžto kdy by časem djl twrze této měl opanowati, docela by po bezpečnosti našj i zemj s námi spřjzněných weta bylo, a poslednj pozůstatečky gazyka našeho zcela by se wykořenily.

Frant. Swoboda, c. k. professor w Praze.

A gakož gsau sobě stawowé ku paměti přiwedli, kterak wzácnj předkowé gich snažiwše se gazyk a národ swůg český wzdělati, rozmnožiti a zachowati, a saudjce to, že s zahynutjm gazyka *českého* i národ český, i gméno Čechůw by zahynauti muselo, bezpochybně přjkladem národůw těch, kteřj chtjce sobě spůsobiti u národůw cizjch slawné gméno, netoliko sami w zemjch swých gazyk swůg přirozený zostřowati hleděli, ale i od sausedůw swých, s nimiž w přátelstwj a něgaké smlauwy wcházeli, toho mezi giným obzwláštně, aby gazyku gegich se učili, a w zemjch swých

---

[2]) Wyňato nazwjce z: *Gesetzlexikon im geistlichen, Religions- und Toleranz-Fache, wie auch in Studien- und Censurssachen für das Königreich Böhmen von* 1801—25. *Von P. K.* Jaksch. *Prag* 1828—29.

Barth von Barthenheim, *System der österr. administrativen Polizei, mit vorzüglichster Hinsicht auf das Erzherzogthum Oesterreich u. d Ens.* 4 *Bände, Wien* 1829, 1830. Cjsař a c. k. neywyšš policeynj censurnj auřad swé zaljbenj spisowateli wzkázati dala.

nžjwali, žádali; to za práwo nařjdili, aby před saudy w tomto králowstwj ginak mluweno, a pře wedeny nebyly, než gazykem *českým*. Což gak, při předcjch našich, kteřj gsau tak na wlast swau, gakožto prawj gegj synowé, laskawi, a wzdělanj národu a gazyku swého žádostiwi byli, wysoce chwaly hodné a potřebné gest: tak naproti tomu při mnohých nyněgšjch obywateljch králowstwj tohoto, potomcjch gegich, nemůže se než tupiti, že slepěgj tých předkůw swých nenásledugj, wjce se na uwedenj sem do tohoto králowstwj, wlasti našj mile, *wšeligakých cizých gazykůw* a národůw wydáwagj. — Čemuž kdyby gednau časně w cestu wkročeno nebylo, nemohlo by naposledy to než s welikau záhubau a utištěnjm národu našeho českého býti. Na oko se spatřuge, že wždy wjce a wjce sem do země cizozemcůw přibýwá, kteřjž se zde osazugj, swé žiwnosti, obchody wedau, welikých statkůw docházegj, na auřady ty i giné obzwláštně w městech, w městečkách do raddy množj, neuměgjc třj slow českých, stranám česky swé wěci přednášegjcjm nerozuměgjcj a práw tohoto králowstwj powědomi negsauce, dosazeni býwágj; ano i w mnohých mjstech tohoto králowstwj před saudy, a w mjstech radnjch gazyky cizjmi, což patrně čelj proti zřjzenj zemskému B. 32., kdežto obmezeno, aby wšickni před saudem zemským *českým* gazykem swé pře wedli, i také proti wýš připomenutému předkůw našich gistému nařjzenj se mluwj a pře wedau. Ano i na negedněch kollaturách stawůw králowstwj tohoto, k kterýmž wšak lidé poddanj osadnj wětšjm djlem mimo gazyk *český* giného žádného neuměgjcj, náležegj kněžj cizozemci, gazyka *českého* neužjwagjcj, se dosazugj a chowagj. Gešto tomu na odpor neslyšj se, aby Čechowé odsud ze země ginam se táhnauti, osazowati, kdekoliw u cizjch národůw podobného pohodlj užiti, a kde w které cizj zemi gazykem *českým*, buď při práwjch, a před saudy mluweno, aneb w kostelјch slowo božj kázáno býti mělo. Odkudž zřegmé gest, že Čechůw ubýwati, a cizozemcůw do králowstwj českého zhusta přibýwati musj.“

„A protož na tom GMC. (Matiáš) se stawy gednomyslně se snésti ráčil. Předně, aby wšickni ti, kteřj z cizjch zemj posawád do králowstwj tohoto, buďto za obywatele do země, anebo do měst za měšťany přigati gsau, děti swé i hned z mladosti *gazyku českému* powinni byli učiti dáti, tak aby gsauce zde zrodilj a zrostlj, toho že Čechowé gsau (poněwadž geden národ od druhého ničjm tak gako *gazykem* rozeznán býti nemůže) skutkem dokazowali. — A aby děti cizozemcůw také w nowě posawád do země přigatých wětšj přjčinu k učenj se gazyku *českému* měli. Protož aby dědici obogjho pohlawj wyššjch i nižšjch stawůw, kteřjž by gazykem *českým* dobře mluwiti uměli, po smrti rodičůw swých napřed před ginými w statcjch pozemských dwognásobně dědili, a tak gim raděgi statky pozemské zůstáwali, ginj pak, a kteřj by *česky* neuměli, tedy ti a takowj aby na penězjch, nebo gináč djly swé přigjti a na tom přestati powinni byli. — Na potomnj wšak a budaucj časy, od zawřenj tohoto generalnjho sněmu, aby žádný cizozemec, kterýž by gazyka *českého* neuměl, a potřeby swé w témž gazyku srozumitedlně přednesti nemohl, do země za obywatele, ani do měst za měštěnjna žádným způsobem přigjmán nebyl. Nýbrž aby každý ten, kdož by toho, aby do králowstwj tohoto přigat byl, žádati chtěl, neyprwé se gazyku *českému* naučiti powinen byl. A když by se naučil, tu teprw aby mu se toho dostati mohlo, a prwe nic. Wšak s tauto při tom znamenitau wýminkau, aby žádný takowý w nowě do země přigatý cizozemec, ani děti geho do třetjho kolena, na žádné auřady, buď zemské neb městské, i giné, ani také do žádných saudůw dosazowáni nebyli. A to gak proto, že nenj možné cizozemcům tak rychle wšech zwyklostj a obyčegůw zemj swých, w nichž zrozeni gsau, odwyknauti, aby snad,

gsauce w něgakých powinnostech potřebowáni, něco takowého do této země, a dobrých pořádkůw našich newtrušowali, a práwům králowstwj tohoto, podlé nichž samých obywatelé země české sauzeni býti magj, tak na spěch rozuměti a se naučiti: tak i proto, aby starožitnj Čechowé, gakožto prawj wlastnj a přirozenj wlasti této našj milé synowé, před týmiž w nowě do země přigatými a cizozemci, gako něgakými pastorky gegjmi wětšjho zřetele (fedruňku) a odměny za wěrné a platné služby Gich Milosti králům českým a králowstwj tomuto učiněné, užiti mohli; ano i ginj widauce při dětech odměnu zaslaužilosti otcůw, a naděgjc se téhož i při synech swých, tudy gako ponuknuti byli; tjm ochotněgi w potřebách obecnjch se potřebowati dáti, a nižádné práce a snažnosti k wzdělánj dobrého sobě nelenowati. — Nicméně gak při sněmjch, též při saudech wyššjch na hradě pražském, tak we wšech městech, městečkách, GMC. gakožto krále českého a GMsti cjsařowé gako to králowé české, též panských, rytjřských, městských, duchownjch při práwjch nemá ginák mluweno, pře wedeny, slyšány, přjčiny přigjmány a sauzeny býti, než to wše gazykem *českým.* — Tolikéž w těch farách, kosteljch neb školách, w kterýchž gest před lety desjti slowo božj gazykem *českým* kázáno býwalo, a djtky témuž gazyku českému se wyučowali, aby to nynj geště budaucně w tom předešlém dobrém způsobu zůstáwalo, a ginj cizjho gazyku spráwcowé školnj, kněžj a kazatelowé, kteřj by *česky* neuměli a nekázali, tam uwozowáni a dosazowáni nebyli. W nowě wšak wystawené kostely a školy w to nepotahugjc. — A gestli že by kde od těch nahoře gmenowaných desjti let, tak w nowě na takowé fary neb školy Němci dosazeni byli, a cizjm gazykem kázali; tehdy aby takowj wšickni do neyprw přjštjho swatého Giřj odtád wybyti, a na mjstě takowých kněžj (kde pod gednau, tu od pana arcibiskupa, a kde pod obogj, tu od administratora a konsistoře pražské), i také spráwcowé školnj Čechowé dosazeni byli. Pak-li by se toho od kterých koli kollatorůw do toho času nestalo, tehdy aby gedenkaždý z nich pokuty patnácte set kop grošůw českých propadl, na tento způsob: geden djl tomu, kterýž by to wyhledal, druhý k zemi a třetj do špitála. Z kterýchto patnácti set kop grošůw českých ten, kdožby to wyhledal, do saudu komornjho králowstwj českého wznésti má. A týž saud komornj žádných hogemstwj straně pohnané dáwati nemá, nýbrž hned, gakž by na ten půhon přišlo, strany wyslyšeti, a sprawedliwau wýpowědj poděliti; též mezi stranami škody wyzdwihowány býti nemagj. — A gakož gistá spráwa se činj, žeby některé osoby ze stawůw i také lidu obecného mezi sebau se zawázali, aby při shledánj gich společném žádný gazykem českým nemluwili, což na weliké zlehčenj a potupu gazyka našeho českého se wztahuge. — Protož gsau se o to tak snesli, kdož by koliw ten a takowý byl, gsa obywatel tohoto králowstwj, gazykem *českým*, uměgjc geg, mluwiti nechtěl, a giné též od mluwenj *českého* odwozowal, aby w zemi trpjn nebyl, nýbrž w půl létě pořád zběhlém wen ze země se wystěhowati powinen byl. A pokudž by toho neučinil, tehdy aby gako rušitel obecného dobrého dále žád-

ných práw a swobod králowstwj tohoto užjwati nemohl. — A poněwadž se to také wyhledalo a našlo, že w některých mjstech zde w králowstwj českém, zwláště w městech pražských, německého národu lidé obcj německau se gmenugj, gešto w králowstwj tomto českém o žádné giné obci, mimo obec českau se newj, a gak od GMC., tak ani od GMstj slawné a swaté paměti předkůw GMC. gakožto králůw českých, nikdá wysazena, dopuštěna nebyla a nenj, a ani w zřjzenj zemském a práwjch králowstwj českého žádné zmjnky o obci německé se nenacházj. Protož na tom gsau se wšickni tři stawowé snesli, aby toho na budaucj časy nikoli nebýwalo, a něgaká obec nowá w králowstwj tomto zwláštnj německá se negmenowala. — Kdo by se pak přes to gich stawůw snešenj toho dopustil, a ginau obec mimo obec českau gmenowal a uznáwal, ten každý, aby pokutu wýš položenau podniknauti powinen byl."

Sněm obecný léta 1615 w auterý po sw. Trogici.

(Wytištěn w Hlasateli českém, w Pr. 1806. I. 28—37; německy w: *Gesetzlex von P. K. Jaksch, Prag* 1828. *V. Bd. S.* 376.)

II.

Die böhmische Sprache soll führohin zwar so, wie bisher bei der Lehrung der lateinischen Sprache beibehalten, nebst derselben aber auch die Emporbringung der teutschen Sprache zum Augenmerke genommen werden. Hd. 6. } Gv. 23. } Juli 1771.

Dem ständischen Antrage, wegen Errichtung einer Lehrkanzel in Prag für die böhmische (čechische) Sprache haben Se. Majestät zu willfahren befunden; weswegen das Weitere einzuleiten, und der Vorschlag über die Art dieser Errichtung zu erstatten ist.

Hz. 28. *Okt.* 1791. *Hz.* 3150. *Gz.* 35665.

Dem in Prag anzustellenden Lehrer der böhmischen Sprache wird ein jährlicher Gehalt von 600 *fl.* (*str.*) *aus dem Studienfonde mit der Verbindlichkeit bewilliget, dass derselbe sich von der Landesstelle in allen wichtigen Angelegenheiten, so oft sie es für nöthig erachtet, seine Meinung über einen zu einem Fache gehörigen Gegenstand zu vernehmen, gebrauchen lasse.*

Hd. 18. *Mai* } 1792 *Hz.* 183
Gv. 8. *Juni* } *Gz.* 17849.

(Zákony od r. 1805, 9. dubna; — 1806, 14. máge, — 1816, 18. pros., 23. dubna 1817.)

A. Zákon týkagjcj se škol látinských (gymnasij) a učencůw práw (juristůw).

Für Gymnasien in blos böhmischen oder sogenannten utraquistischen Ortschaften sind 1) *nur solche Präfekte, dann Grammatikal- und Humanitätslehrer in Vorschlag zu bringen, die auch der böhmischen Sprache kündig sind.* 2) *Sind die Schüler in diesen Gymnasien, welche die Kenntniss der böhmischen Sprache schon aus den Trivialschulen oder von der häuslichen Erziehung mitbringen, auch in böhmischen Uibersetzungen und Aufsätzen zu üben.* 3) *Ist bei dem*

1) Pro gymnasia w mjstech pauze českých, aneb w nichž spolu rodilj Čechowé se nacházegj, magj gediné takowj préfekti, pak učitelé grammatikalnj a humanitornj se představiti, kteřj w gazyku *českém* zběhli gsau. 2) W těchto gymnasijch magj žáci, kteřj známost gazyka českého giž z triwialnjch škol aneb domácjm wychowánjm s sebau přinášegj, také *w českém překládánj* a w *českých spisech* se cwičiti. 3) Při počátku každého školnjho roku

Anfange eines jeden Schuljahres in den philosophischen und juridischen Hörsälen bekannt zu machen, dass bei Aufnahme zu den politischen Stellen der böhmischen Länder den der böhmischen Sprache kündigen Studirenden bei gleichen andern Fähigkeiten der Vorzug werde gegeben werden.

Hstd. 23. *Aug.*) 1816 *Hz.* 1821
Gv. 11. *Okt.*) *Gz.* 40137.

má se w posluchárnách mudrckého a práwnjho učenj ohlašowati, že při přigjmánj k politickým auřadům zemj českých těm učencům, kteřj česky umĕgj, při stegné giné schopnosti předek udělen bude.

C. k. dw. nař. 1816. 23. srp.

B. Zákon týkagjcj se učenců bohoslowj (theologůw), učenců lékarstwj (medikůw) a ranhogictwj (chirurgůw).

Poněwadž gest patrné, že uměnj gazyka českého bohoslowcům w králowstwj českém welmi prospěšné gest, tedy tomu chtjti răčjme, aby se k naučenj gazyka českého wšjm možným způsobem, gakož po tu dobu také w diecesjch litoměřické a buděgowské se stalo, i wlastnjmi učiteli, kdež tito se wyskytnau, napomáhalo, při čemž obzwláštně prawidel w zdegšjm nařjzenj ode dne 23. srpna 1816 prošlém stanowených ušetřiti náležj. — Co se lékařůw a ranhogičůw tkne, tedy nařizowati račjme, aby učencům lékarstwj a ranhogictwj se oznámilo, že ti, kteřj po skončeném učenj powolánj swého kragskými lékaři, ranhogiči, městskými fysiky a wrchnostenskými lékaři w těch kraginách, w nichž gediné aneb aspoň z částky gazykem *českým* se mluwj, pak ti, kteřj lékaři a ranhogiči w špitáljch aneb nemocnicjch, konečně ti, kteřj professory lékařské a ranhogické kliniky, aneb babictwj ustanoweni býti žádagj, nemagj-li gazyka *českého* za swůg *materský* gazyk, gediné pod tau wýminkau takowého auřadu dosáhnauti mohau, když w stawu budau, s wyswědčenjm weřegného učitele se wykázati, že gazyku českému se naučili.

C. k. dw. nař. 20. pros. 1816.

C. Zákon týkagjcj se politických auřadůw.

Geho milost cjsař a král znowu nařjditi ráčil, aby při dosazowánj auřednjkůw na kragské auřady toho se šetřilo a pozorowalo, by auřednjci gazyk země aneb kraginy, w kteréž gsau zřjzeni a ustanoweni, dokonale uměli. Známost a uměnj gazyka českého gest politickému auřednjku, kterýž neprostředečně s poddaným mluwiti, a na něho s aučinkem působiti má, na neywýš potřebná. Pročež žákowstwo a mládež študugjcj nynj i budaucně k důkladnému naučenj gazyka českého se wzbuzug, a s tjm doložením gj to se wšj mocj na srdce wštjpeno buď, že ode wšech těch, kdož k praxi konceptnj se hlásiti budau, důkaz gakožto newyhnutelná wýminka se pohledáwati bude, že dokonalau známost a zběhlost gazyka českého magj.

Cjs. podp. Fraut. I. 13. unora 1818.

Zákon A. obnowen.

K. k. Gymnasial-Studien-Direktorat Nr. 21275.

Aus Anlass der mit Bericht vom 3. Okt. 1834 Nro. 1246 über die Befolgung der wegen Pflege der böhmischen Sprache an den Gymnasien in blos böhmischen oder sogenannten utraquistischen Ortschaften erflossenen h. Studienhofkommissions-Verordnung vom 23. Aug. 1816, Nro. 1921—96 gegebenen Aufschlüsse wird dem Direktorate die künftige genaue Handhabung dieser h. Verordnung aufgetragen, und dasselbe hiebei aufgefordert, angelegentlich dahin zu wirken, dass auch den blos deutschen Gymnasialschülern da Orten, wo dies noch nicht statt findet, von geeigneten Lehrern Unterricht in der böhmischen Sprache in Nebenstunden ertheilt werde.

Prag am 19. *Oktober* 1835.

Procházka m. p.

Præs. 28. Okt. 1835.

Wird den k. k. Herren Präfekten der hierortigen Gymnasien zur Kenntnissnahme und genauen Nachachtung mitgetheilt. Vom k. k. Gymnasialstudiendirektorate Böhmens.

Prag am 14. *Nov.*, 1835.

Pöllner m. p.

C. k. ředitelstwj nad gymnasialnjmi študiemi č. 21275.

Za příčinau zpráwy od 3. řjgna 1834 č. 1246, zdaliž se učenj gazyka českého na gymnasijch w pauze českých aneb tak řečených obogjch mjstech dle daného w. nařjzenj dworské kommisj nad študiemi od 23. srpna 1816 č. 1921—96 a wyswětlenj zachowáwá, ředitelstwu se budaucně ukládá na to w. nařjzenj bdjti a přitom se od něho náležitého wykonánj toho požaduge, aby také pauze němečtj gymnasisti tu, kde se toho nestáwá, od schopných učitelůw w gazyku českém mimořádně wyučowáni bywali.

W Praze dne 19. řjgna 1835.

Procházka w. r.

Sděluge se c. k. pp. prefektům zdegšjch gymnasij k známosti a k bedliwému zachowánj. Od c. k. ředitelstwa gymnasialnjho učenj w Čechách.

W Praze 14. list. 1835.

Pöllner w. r.

---

b) Staw geho.

Před tjm gen kraginu zlá przníla němčina českau:
Teď si kydá w české sám knihy němčinu Čech.
Nemluw: „Proč wysoko Slowané tak pjšete řeč nám?“
Křič raděgi: „Proč gá tak w řeči njzko stogjm?“

J. Kolár.

„Gá i cizé howořjm řeči tak, gak swau mateřinskau!“
„„Chwalno nenj — když tak wšecky ty chybně mluwjš.““

Plody 1836.

Mezi europeyskými wzdělanými řečmi wyniká za našjch dnůw angličina, francauzština, italština a němčina. Tato obzwláště poslednj řeč gak na Slowany wůbec, tak na Slawočechy zwláště působj. A za tau příčinau nerozšjřuge se známost gazyka českého,

a nečistj se gazyk český, nýbrž wjce od nedočechů a nedoněmců se kazj, rušj, poškwrňuge a zoškliwuge se [1]). Čechowé na Slowensku w Uhřjch opět s Maďary zápasj [2]), a na Morawě o wzdělánj se w materském gazyku posud nedbagj [3]). Tyto a giné též-

---

[1]) W německých hlawnjch školách, w gymnasijch a we filosofii, práwnictwj, lékarstwj a bohoslowj panugj řeči buď *německá*, *latinská*, *řecká* atd., a tudy ten, kdož w těch formách uměnj nenabyl, w státu swém swau mateřčinau (myslјme češtinau) ničјm býti nemůž, ani stawitelem zednickým a tesařským (1812). Učenj w českém gazyku od r. 1816 ustanowené pro gymnasisty a práwnjky, pro bohoslowce a lékaře málo co působj; neboť tito třebas rozenj Čechowé, wlasti a materskému gazyku po ten wšechen čas w študijch gsauce nepřizniwj, nagednau magj nabýti wýmluwnosti takowé, gakowé dosáhli w německém aneb w latinském gazyku. A Němci, dostawše k dosaženj něgakého úřadu wyswědčenj z českého gazyka a w úřadech napotom se necwičiwše, a předce s lidmi českými obchod magjce, wjce zhauby nežli užitku pro český gazyk přinášegj. (Srow. Kwěty 1834. str. 113 a 342, Obř. čas. pro kat. duch. 1835, str. 11—12. Pops. Prahy 1835, str. 250.) Do češtiny se nám mjchagj germanismy (němectwo) a do němčiny bohemismy (češstwo). (Č. Wčela 1835, str. 406.) Tuť sprostý, znalý se wšak we swé čisté mluwě, hrůzu němectwj od swého úřadnjka slyšj, w čemž ho ten, gakožto maudrého člowěka následuge, radugjc se gakožto Čech, z obchodu s pány. A rozenj Čechowé, wychowánjm a študiemi odcizenj synowé, pohřešugjce negednau obratnosti we swé mateřštině, raděgi se w obwyklém gazyku německém kocháwagj, zapjragjce powahy české, a ti gsau tušjm nëyhoršj. Gakž to má oswětě národnj napomáhati? ! (Srw. Kwěty 1834, str 100, 291, 342, 357) — „Chladnost a nechuť k národnjmu gazyku,“ gakž prawj p. J. Jungmann w lit. 1825, str. 491, „bohužel široko daleko rozlezlá to k swému pohodlj obrátila, tak že w prawdě pro český gazyk na gymnasijch českých (wygmauc některá, wiz Kwěty 1834, str. 100, 1836, str. 111, t. w Hradci Králowé a w Gindřichowém Hradci; a deklamace české w Praze r. 1821—28, w Litomyšli, wiz Kwěty 1837, str. 32.) wjce se neděge, než před r. 1816 se dálo; t. g. že málo který ušlechtilegšj wlastenec několik hodin do roka z wlastnj wůle tak důležitému učenj národnjho gazyka, často ostatnjm kollegům a giným newděk, obětuge.“ Ohledem ustanowenj tohoto od r. 1816 na gymnasijch wěru málo neb ničehož se neděge, a ani obnowené nařjzenj české zemské wlády r. 1835 wšudy průchodu nedošlo, gakž gsme o tom zpraweni byli. Gsauť mladjci, chleba sobě ginými řečmi, zwláště němčinau, dobýwagjce, negednau na rozcestj wedeni; některj na materské hlaholy zapomјnagj, a ginj wšak wlastenecky smeyšlegjcj po německých úřednjch prácech w otcowském gazyku gen libowolně se ztwrzugj a zdokonalugj.

[2]) Wiz čas. mus. 1828, III. Dan. il. 1835, br. 23—25. Maďaři chtěgj, aby Slowané po maďarsku howořili.

[3]) Kwěty 1834, str. 123. O Morawě milé dokonce málo se nám doznamuge, co k slowanskému wzdělánj se od Morawanů děge, kde tam které Slowance srdce bigjc o zwelebenj slowančiny a wzdělánj milého w nj národu slowanského wraucně pečuge, by tento prostomilý národ uchowali před zpaustau mrawů, kteráž mu hrozj uwáděnjm cizjch a zlých obyčegů, gakož nenárodnjmi hrami w karty, chmelenjm neb přepigenjm se. — (str. 272) Našj Morawě schasj město, w němž by školy, ústawy, kniharny, a cokoli na ducha působj, pospolu bylo. Wýborné hlawy wenku (we Wjdni) se skwjce, do wlasti nepřicházegj, odcizeny a ztraceny gsau pro morawské Slowany. To gsau přjčiny, že Morawa s Čechami kráčeti nemůže. — (str. 291) Naši páni študenti, heyskowé, chasnjci, paničky chtjce okázati wzdělanost newzdělanau, nuceni předce w národnjm gazyku s wesničany smlauwati, čeledi po pansku weleti, nebo-li po husarsku láti: národnj gazyk přelamugj, ze wšech končin swěta geg bohatjce, že omámeni poslaucháme. (Kampeljk)

kosti Slowany w Čechách, na Morawě a w Uhřjch swjragicj, bohdá snad časem pominau. A ačkoli někteřj domácj i cizj *) na záhubu našeho slowanského gazyka mysleli a pracowali, předce proti

*) Mezi ginými nepřjzniwci našeho gazyka uwádjme zde p. A. J. Gross-Hoffingra (nar. 1808 22. máge we Wjdni, študowal 1816—24 w č. Buděgowicjch, pak we Wjdni, dra. fil.) genž w: *Oesterreich im J.* 1835, *Stuttgart und Leipzig* 1836. 8. *S.* 40 prawj. „*Mehr Erfolg haben die Bemühungen der böhmischen Patrioten in Bezug auf allgemeine Landeskultur und Industrie.*“ — (*S.* 43) „*Mögen* (*aber auch*) *die edlen Böhmen, welche sich so verdient gemacht haben um ihr Vaterland, durch Beförderung alles dessen, was eine Nation reich und stark machte, niemals die moderne Lage Böhmens verkennen, und niemals nach dem unnachahmungswerthen Beispiele einer andern Provinz sich verleiten lassen, ein Element zu verdrängen, dem sie Alles zu verdanken haben — ich meine das Teutsche. Mögen sie mit der alten Sprache, die sie hervorsuchen, nicht alte Zustände restauriren wollen, die für unsere Zeiten nicht mehr passen, und in dem Streben nach Wiederherstellung einer Nationalität nicht zu weit gehen. Die wahre, der Ewigkeit würdige Nationalität besteht nicht in dem Besitz einer selbstständigen Sprache, das Wort hat nur in seinem Sinne, nicht im Klange Bedeutung. Ist es wol zeitgemäss, halbvergessene Sprachen hervorzusuchen* (p. Gr. nenj Čechem!) *und die babylonische Sprachverwirrung der Welt zu vermehren, jetzt da das Bedürfniss gemeinsamen Verständnisses so fühlbar geworden? Wir sprechen mit den Völkern jenseits aller Meere* (snad německy? Ne weskrz — anglicky, francauzsky a slowansky (rusky) — (N. p. Gosp. N. Markewič, Rus, putowaw r. 1835 w srp. z Wjdně po Dunagi do Galaca, a pobyw w Nowém Sadě, „uslyšal“ dj on, „čto na parachodě dwoe passažirow razgowariwaût meždu soboû točno kak-by po-ruski: ă totčas wměšalsă w razgowor i uznal, čto oni Illirijcy; po schodstwu ich ăzyka s našim cerkownym ă mog ponimat wse, čto oni mně goworili. Beséda s nimi dostawila mně takže bol'šoe udowol'stwie, potomu čto ă uznal ot ětich otkrowennych Slawăn ich otnošeniă k awstrijskomu prawitel'stwu. Priwăzannost ich k Rossii črezwyčajna; edwa oni uznali, čto ă Russkij, kak menă okružilo ich čelowěk păt, i wsě načali rasspraśiwat pro gosudară, pro Rossiû, pro našu slowesnost. Oni goworili, čto polučaût někotoryă russkiă knigi, no čto im god ot godu trudněe ich ponimat atd.“ (za přjčinau newzágemnosti slowanské) Srow. Biblioteku dlă čteniă, S. Petrburg 1836. 8. Tom. 18. Nro. 33. str. 128.), *handeln mit dem Orient und Occident, mit dem Süden und Norden — wird dieser grossartige Weltverkehr wol durch ängstliche Bewahrung der Originalsprachen erleichtert?* (Nenj-li slowanština němčiny původněgšj, dokáže nám wšech gazyků zpytatel. A Slowanů přes 70 mill. proti 40 mill. Němců, gednoho pjsemnjho gazyka užjwagjcjch!) *Je mehr die Civilisation zunimmt, je mehr Sprachen müssen von der Erde verschwinden.* (Naposledy chce to, aby byla gedna řeč, gakož se o tom w loni w Lutichu howořilo. Toho brzy se tak nedosáhne, nebot: „Kolik děr, tolik wěr.“) *Was verliert die Menschheit an einer Sprache, ja was verlieren die Böhmen selbst an ihrer Sprache?* (No, kdyby byl gen gazyk český, řekli bychom: staň se! A nemohli by gsme Slowané řjci, co Němci stratěgj na swé řeči pjsemnj, proč se geště nezfrancauzštěgj aneb nezangličtěgj?) *Mögen sie immerhin behaupten, dass ihr rhytmischer Bau antik, ihr Klang musikalisch, ihr Wesen Wohllaut sey, die Welt wird es nicht glauben* (wiz Göthe dolegi); *und könnte sie es glauben, so würde sie sich nicht mehr darum bekümmern* (gako drjwe si Francauzowé němčiny wšjmali), *als sie es wirklich thut. Wenn wir dem Conversationslexikon trauen dürfen, so hat Böhmen* 16 *treffliche Nationaldichter, mit zum Theile seltsam klingenden Namen. Wer kennt sie in Teutschland, ja wer kennt sie in Böhmen?* (Pjsně naše gsau daleko rozšjřené, a snad w sewernj Americe wjce o nás wědj, nežli newšjmawj Němci. Wšak gsau též někteřj Němci dobřj.) *Würde nicht ihr Talent mehr Anerkennung finden, ihr Wirken grössere Bedeutung, wenn sie in teutscher Sprache*

nim powstali mužĭ dobromyslnj, wznikli ochranci, a hagitelé našj mateřštiny, gakž w cizozemsku [5]), takž i w našich kragjch. Wšickni narodowé na swau mateřštinu dbagj, a co nám nynj scházj,

schreiben wollten? (Čech pjše česky, a gak psal Homer? — Řecky, protože Řekem byl. Gak Virgil? — Latinsky, proto že geho řeč materská latinská byla. A pjšj Němci česky či slowansky? Ať gdau nám též wstřjc. — Slavjanin sam rodjen člověk, Slavjanin sam odhranjen, Slavjanin ću ostat do věk, dok nebudem sahranjen. (*Dan. il.* 1836. br. 51) — Englez sad, Francez, Talianac, nema ni Němac vertlu već u swome posla da dade tebi. — Traži te pako Slavenkinja! njen u zagerlaj nježni. — Rusia možna, Polonia, Česka, Morawska, Silezka nje je Porus stranom, nje Pomoran je roda! (Spěw priatelju da ilirski piše u Dan. il. 1836. br. 52.) — *Uiberdiess, welchen Zweck haben die Patrioten bei ihrem Streben nach einer einmal unwiederbringlich verlornen Nationalität? Allerseits umringt von Teutschen, ja durch und durch vermischt mit Teutschen, durch Interessen jeder Art abhängig von Teutschen, unter einer teutschen Regierung, kann diese Nationalität keine erfreuliche Früchte tragen.* (Nicméně utěšené přinášj owoce.) *Es ist die unabweisbare Wirkung der Zeit von jeher, dass sie die Nationalitäten vernichtet. Wie viele Völker sind seit 2 tausend Jahren untergegangen bis auf ihre Namen, die man nicht mehr lange vor Vergessenheit wird bewahren können.* (A což pjsma hebreyská, řecká, latinská?) *Das Streben gegen das Unabwendbare ist fruchtlos, ja schädlich* (snad škodno mluwiti česky či slowansky? Tedy zacpat hubu Čechům, Polakům, Ilirům, Rusům, a pak ge dobře!). *Böhmen, wollte es in seiner geographischen Lage, in seinen Staatsverhältnissen eigenthümlich bleiben, wäre Nichts, nur als Theil eines Ganzen gewinnt es eine stolze Bedeutung* (A to se myslj slowanská literatura, gako německá). — *Böhmen bewahre mit Stolz und Eifer die Nationalität seines Charakters* (tak gako Němci), *die ihr stets unbestritten bleiben wird. Die Ausdauer, der Fleiss, die Betriebsamkeit und Energie des Böhmen werden ihn immer vor Andern vortheilhaft auszeichnen, und das böhmische Land, das betriebsamste, reichste und fruchtbarste unter den österreichischen, wird stets in seinem Kranz von Gebirgen aus dem österreichischen Länderverband hervorglänzen, als der kostbarste Theil. Böhmens Reichthum und Nationalfleiss wird ihm in der Monarchie stets ein Uibergewicht bewahren; aber die Bedingung desselben ist stets zunehmende Innigkeit der Vereinigung. Böhmens Interessen können die benachbarten beherrschen, und sie erheischen deshalb Verzichtleistung auf alles Vorurtheil. Eine civilisirte Nation darf, um ihre Würde zu behaupten, nichts als ihre Interessen berücksichtigen* (to gest národnost: řeč, mrawy, slowem člowěčenstwo). *Sprachen und Gesänge verhallen, Sitten verändern sich, Gewohnheiten veralten, nur die Interessen der* Kultur *und* Civilisation *sind ewig.* (Řeč gest pomůcka k promyslu, k wzdělanosti, a kdyby gj nebylo, nebylo by ani lidské wzdělanosti. O čemž prawěgj slawnj stawowé troggedného králowstwj dalmatinského, chorwatského a slawonského na sněmě 16. srp. (kolovoza) 1836 w XV. článku: „Posteaquam SS. et OO. expenso eo, quod *cultura nationalis* indissolubili vinculo *culturae linguae nationalis* jungatur adeo, ut illa absque hac neque concipi possit, — nationalitati suae non modo consolidandae, sed et latius provehendae studiosi, non sine grato animi sensu nobile et patrioticum illud regnicolarum desiderium intellexissent, ut *erudita* quaepiam *societas culturam nationalem* pro scopo habens in gremio regnorum horum coalescat.“ A Herderowy řeči: *Desto angenehmere Gäste sollten uns die seyn, die unserer rüstigen und tüchtigen Sprache ihre alte Baumstärke wieder geben, und alte Geheimnisse in ihr verrathen wollen, auf die freilich mancher Pancirolli unter seinen rebus deperditis nicht hat kommen können.*“ Srw. Danicu ilirsku u Zagrebu 1836, str. 136.)

[5]) Sám Němec Göthe co básnjk uznáwá cenu básnj českých, gen to bohužel, že do slowanské literatury newnikl, o čemž prawj: (*Göthe's Werke, Stutt-*

schâzeloť i Němcům w mocnárstwj rakauském w 18. stoletj, gakž o tom: *Oesterr. Zeitschrift für Geschichts- und Staatskunde. Wien* 1836, *vom* 10. *Dec.* prawj: *„Damals* (1746) *stand die Bildung, die man aus den österreichischen Schulen mit ins Leben brachte, der* —

---

gart und Tüb., Cotta 1835. 46. *Bd. S.* 318) *„Um von meinem Verhältniss zu dieser (slawischen) Literatur zu reden, so muss ich — gestehen, dass ich keinen der slawischen Dialekte, ungeachtet mehrerer Gelegenheiten, mir jemals eigen gemacht noch studirt, und also von aller Original-Literatur dieser grossen Völkerschaften völlig abgeschlossen blieb, ohne jedoch den Werth ihrer Dichtungen, in so ferne solche zu mir gelangten, jemals zu verkennen."* — (45. *Bd.*, 1835, 16. *S.* 397—399. *Berliner Jahrbücher für wiss. Kritik. März* 1830, *Nro.* 58—60. *Almanach de Carro, Prague* 1831, 16. *p.* 183—190.) *„Böhmen hegt in seinem Innern (wie auch die Museumszeitschrift bezeuget,) eine reiche dichterische Flora, welche sogar, gemäss den eigenthümlich zwiefachen Gesichtselementen ihres Bodens, in doppeltem Daseyn, in einem böhmischen (čechischen), und einem deutschen, hervortritt. Von dem Zusammenleben zweier Sprach- und Dichtungs-Sphären, gibt uns Böhmen jetzt ein merkwürdiges Bild, worin bei grösster Trennung, wie schon der Gegensatz von Deutschem und Slawischem ausdrückt, doch zugleich die stärkste Verbindung erscheint. Denn wenn die böhm. Dichter, selbst indem sie alten Mustern folgen, nicht umhin können, durch Sinnesart, Ausdrucksweise und Gedichtformen doch auch in heutiger Bildung Deutsche zu seyn, so sind hinwieder die deutschen Dichter in Böhmen, durch entschiedene Neigung und stetes Zurückgehen zum Altnationalen, ihrerseits recht eigentlich böhmisch.*

Unter den letzteren ist als hervorragendes Beispiel besonders Karl Egon Ebert zu nennen, ein schönes Talent, welches hauptsächlich böhmische Stoffe gewählt, und sie in mehrfachen Formen, auch sogar in einem grossen Epos, mit Feuer und Leichtigkeit behandelt hat. Auch Anton Müller zeigt eine schöne Gabe, solche Stoffe lyrisch zu bearbeiten, und schon bei früherer Gelegenheit ist seiner Romanze Horimir und dessen Ross Šemjk mit Anerkennung gedacht worden. Von anderer Seite haben wir aus deutscher Uibersetzung neuere böhmische Sonnete von Kolár kennen gelernt, und da auch deutsche Gedichte von Ebert und Müller über nationale Gegenstände durch Swoboda und Hanka in's Böhmische übertragen worden, so kann der Austausch und die Wechselseitigkeit nun nicht weiter gehen.

Aus allem diesem aber dürfte das Ergebniss folgen, dass, in Gemässheit des schon festgestellten Verhältnisses, beiderlei Dichtungszweige, der böhmische wie der deutsche, ihren wahren Grund und Boden, dennoch stets in dem Altböhmischen zu suchen haben, wo Leben, Sprache und Poesie der Nation noch die eigenste und die selbstständigste Gestalt tragen. Böhmen ist reich an Denkmalen dieser Blüthenzeit. Die kostbaren Uiberbleibsel seiner alten Literatur, nie ganz vergessen, sind in unsern Tagen unverhofft durch die reichsten Entdeckungen vermehrt worden. Durch eine bedeutungsvolle Schickung fand gerade in dieser Zeit, wo die Liebe zum vaterländischen Alterthum überall neu erwacht ist, Herr Bibliothekar Hanka die Königinhofer Handschrift, eine Sammlung böhmischer Heldenlieder, die uns auch bereits in deutscher Uibersetzung durch zwei Auflagen bekannt geworden. Die Sammlungen slawischer und böhmischer Volkslieder von Čelakowský und andere dahin gehörige Mittheilungen schlossen sich an, und seitdem bereichert sich die Literatur von Tag zu Tag. Noch manchen grössern Fund dieser Art zu machen fehlt es nicht an Hoffnung und Aussicht, besonders jetzt, da eine allgemeine Aufregung für diese Gegenstände durch das böhm. Museum so kräftig unterhalten wird.

So häuft sich denn ein Schatz an, den immerhin, wie wir auch an unsern deutschen Schätzen solcher Art Aehnliches sehen, nur ein kleiner Kreis

Muttersprache geradezu entgegen. Predigten, dort und da etwa ein Hochzeitscarmen, und wenige andere Schriften verwandten Inhalts waren seit Jahren — Alles, was die Pressen Wiens in deutscher Sprache lieferten; wie indessen — diese beschaffen war, übersteigt

---

genauer kennen und geniessen mag, dessen Wirkung aber darum nicht weniger allgemein ist.

Den naturkräftigen und phantasiereichen Charakter des altböhmischen Lebens aus diesen Quellen, zu denen wir auch Chroniken rechnen müssen, klar und stark hervorströmen zu lassen, und in ihrer auffrischenden Behandlung die Derbheit der antiken Motive möglichst beizubehalten, wollen wir den neuern böhmischen Dichtern, wenn sie dergleichen Stoffe wählen, bestens empfohlen haben, welches nicht ausschliesst, auch einen heutigen, allgemein ansprechenden Gehalt damit zu verknüpfen.

S. 341—342: — *Wir dürfen die ernste Gesellschaft des vat. Mus. in Böhmen — wol dringend ersuchen, in der durch ihre Sorgfalt herauskommenden Monatschrift, wovon zwei Hefte vor uns liegen, die Mittheilung böhmischer Gedichte, und zwar der uralten sowol als ihre Nachbildungen, nicht weniger was in den neuesten Formen von Inländern gedichtet worden, freundlichst fortzusetzen. Es wird diess das sicherste Mittel seyn sich mit dem grösseren deutschen Publikum* (to gest Čechy pro sebe, a ne Slowansko) *zu verbinden, indem, was das übrige betrifft, man zunächst für das Vaterland zu arbeiten bemüht ist.*

Die Entdeckung der Königinhofer Handschrift, die uns ganz unschätzbare Reste der ältesten Zeit bekannt machte, gibt Hoffnung, dass dergleichen sich mehr auffinden werden, um deren Mittheilung wir um so dringender bitten, als sich in dem Volksgesang von solchen vorchristlichen und erstchristlichen Aeusserungen einer halb rohen und doch schon den zartesten Gefühlen offenen Nation nichts erhalten haben möchte. Indessen danken wir für die Bruchstücke aus dem epischen Gedichte Wlasta von Carl Egon Ebert, nicht weniger für Horimir und sein Ross Šemjk von Prof. Ant. Müller.

Einigen der in deutscher Übersetzung schon so wohlklingenden Sonette von Kolár wünschen wir auch wol einmal das böhmische Original zur Seite beigefügt zu sehen. Diess würde jenen Wunsch, die slawische Sprachkunde auch in die deutsche Literatur hereinzuführen, befördern und erfüllen helfen.

Neben der böhmischen Sprache besteht die deutsche jetzt als eine wirklich einheimische in Böhmen, und hat im wissenschaftlichen und gebildeten Lebenskreise entschiedenes Übergewicht. Die meisten Bücher und Zeitschriften erscheinen in ihr. Allein die böhmische Sprache besteht auch ihrerseits in voller Kraft, und Bücher, Zeitschriften und Flugblätter für das Volk werden häufig in ihr gedruckt. Beide Sprachen vereinigend und vermittelnd, indem sie keine derselben verabsäumt, wirkte die Gesellschaft des vat. Museums besonders auch durch ihre beide Zeitschriften ein, von denen wir die deutsche hier ausführlich in Betracht haben, die böhmische aber, welche der Lage der Sachen gemäss in minder zahlreichen Heften erscheint, nach dem davon mitgetheilten Inhaltsbericht als höchst bedeutend und schätzbar ansprechen müssen.

Die Erhaltung und Belebung einer Literatur, deren Sprache sich in engern Gränzen abschliesst, geraume Zeit fast nur dem untern Volke überlassen war und mit einer theilweise eingebürgerten, über grosse Länder weithin verbreiteten Staats- und Bildungssprache zu wetteifern hat, ist ein gewiss preiswürdiges Bemühen, das eben so viel Selbstverläugnung, als Kraft und Geschick fordert. Der Reichthum an Mittheilungen aus der älteren böhmischen Literatur, die ja auch eines klassischen Zeitalters sich rühmen kann, muss freilich stets die Grundlage solcher Bemühungen seyn. Denkmäler der alten Sprache in Prosa und in Versen, Geschichtserzählungen, Sammlungen von Sprüchwörtern, Briefe, Reisebücher, Heldenlieder und Volksgesänge, werden

jede Vorstellung. Noch immer hiess, ein leidiges Latein schreiben, der Höhepunkt gelehrter Bildung; ja es lag darin, dass selbst jene, welche in ihren wissenschaftlichen Bestrebungen weiter drangen, als es dem festgehaltenen Systeme zusagte, der lateinischen Sprache sich zu bedienen gezwungen waren, unstreitig eine jener feinen Combinationen, wodurch die damaligen Vorsteher des Studiums bestimmte — Gränzen zogen." Takowý byl bjdný němčiny staw toho času w Rakausku, a takowý gest nynj obraz našj češtiny, aneb abych obecně mluwil, našj slowanštiny. K přánj gest, aby se těmto předsudkům, gako u Němců, také u Slawočechů přjtrž učinila! Deyž, aby se i u nás časy nawrátily, w kterýchž by se mjsto mnoha zahraničných nesaudružných řečj genom přjgemné, snadné *materštiny* užjwalo, gak we školách tak i w žiwotě wezděgšjm. Potřebu materštiny naznačil Lord Byron takto: „O starých Řecjch wjme wjce, než potřebj gest, aspoň mladý lid w Ewropě přjliš mnoho času obětuge študijm spisowatelů řeckých a řeckého dègepisů (pak latinského dègepisu), ježto by mnohem užitečněgi mohl býti wynaložen na *poznánj spisowatelůw domácjch i pěstowánj dègin swé wlasti.*" (Č. Wčela, 1835.) Též Némec Gottsched: „*Sie sehen es gar nur zu wol ein, dass es einem Eingebornen eine wahrhafte Schande ist, zwar in todten und ausländischen Sprachen geschickt, in seiner eigenen Muttersprache aber ein Fremdling, oder doch halber Barbar zu seyn. Sie sehen es auch täglich, wie eifrig benachbarte Völker auf die Schönheit ihrer eigenen Mundarten halten, und wie weit sie sich auch dadurch die Hochachtung ihrer Nachbaren erworben haben.*" (Osn. sl. sl. nar. ilir. u Zagr. 1836). Aneb wizme, co p. (J. H. M.) Ernesti we swých: *Vorübungen zu dem ersten Unterricht in der Muttersprache, 6te Ausgabe, München* 1829, o tom prawj: „*Es ist längst für unumgänglich nothwendig, und für sehr nützlich erkannt worden, dass man die zarte kleine Jugend, sobald es sich nur thun lässt, in ihrer Muttersprache bilde und übe. — Und den Unterricht in der Muttersprache dem in einer fremden Sprache nachzusetzen, wie lange die üble Gewohnheit herrscht, dass es sogar für ein Zeichen hoher Bildung gilt, besser französisch als deutsch* (lepšj německy a t. d. než slo-

mit sorgfältigem Fleisse zum Druck befördert. Indess schliessen sich an diesen Kern schon genug neue Arbeiten an, Gedichte mannigfacher Art, historische, kritische, und sogar philosophische Aufsätze. Palacký, Dobrowský, Hanka, Celakowský, Kolár, Sedláček, Swoboda und Andere bilden eine tüchtige Reihe neuböhmischer Schriftsteller, auf deren Schultern die Fortbildung der nationalen Literatur und Sprache schon hinreichend emporgetragen scheint, um gegen die Fluthen der Zeit einstweilen gesichert zu seyn.

Nicht ohne Verwunderung findet man unter den ins Böhmische versuchten Uibersetzungen, nebst einem Aufsatze von Franklin und einigen Elegien von Tibull, auch Pindar's erste olympische Siegshymne aufgezählt, und dass letztere als dem Versmasse der Urschrift genau entsprechend angegeben ist, darf von dem Reichthum und der Biegsamkeit der böhm. Sprache, so wie von dem Talente des Uibersetzers Macháček eine nicht geringe Vorstellung erwecken.

wansky) *zu reden, und selbst zarte Kinder um ihren ersten Nationalvorzug, um ihre herrliche Muttersprache zu betrügen, eine Gewohnheit, die noch immer nicht ganz verdrängt ist, dies ist unnatürlich, unvernünftig, schändlich; diese Hintansetzung der Muttersprache rächt sich auch ganz gewiss sehr empfindlich, nicht nur darin, dass die Kinder vielleicht auf immer falsch zusammensetzen, sondern auch, dass sie selbst in der fremden Sprache, die man so fleissig mit ihnen treibt, nicht so leicht fortkommen, als wenn sie sich bei der Erlernung der ihrigen, die doch eher gefasst wird, Begriffe und Sachkenntniss erwerben, und einen hinlänglichen Vorrath an Wörtern und Redensarten eingesammelt hatten.*" Mezi mnoha ginými šjřegi o tom gednal p. (A. C. F.) Falkmann we swém spisu: *Methodik der deutschen Stylübungen, 2te Aufl. Hannover* 1823. 8. *S.* 84. [6]). Ano negen zahraničnj zpytatelé a wychowate-

---

[6]) *„Dass das Sprachvermögen durch einen besondern Unterricht (Sprachunterricht) am schnellsten und besten ausgebildet werde, und dass es keinen andern so guten Weg dazu gebe, wird gemeinlich von Keinem bezweifelt, und desshalb dieser Disciplin auf Schulen ein bedeutender Platz eingeräumt. Weit häufiger wird aber die Frage aufgeworfen, ob nicht durch die Erlernung fremder. Sprachen, und vornehmlich des Lateinischen und Griechischen derselbe Zweck erreicht, und damit noch manche andere Rücksicht verbunden werden könne. Wir haben uns sehr anerkennend über die alten Sprachen erklärt, und sind keineswegs, sowol weil es thöricht ist, als auch weil es unmöglich wäre, gesonnen, ihr Ansehen anzufechten, das mit dem Ansehen der Völker, die se redeten, beständig dauern wird. Wir behaupten nur, dass zu der reinmenschlichen (und nun vollends gar zur volksthümlichen) Bildung des Menschen das Studium der Muttersprache dem Studium jeder andern, so wie in der Zeit, so wie auch in anzuwendendem Fleisse vorangehen müsse; und führen folgende Gründe dafür an:*

1. Die Muttersprache hat, gerade weil sie diesen Namen trägt, ein eben so bedeutsames Verhältniss zu ihrem Sohne, wie die leibliche Mutter zu dem ihrigen innigste Verwandtschaft auf Erden. In ihren Tönen wurzelt das Beginnen des Bewusstseyns, wurzeln die ersten Anschauungen, Vorstellungen, Begriffe; ihre Form liegt seinem Geiste wie seinem Herzen am nächsten. Darum können sich beide auch in dieser am besten aussprechen, und folglich darin am ersten alle Versuche zu ihrer Bildung angestellt werden. Dem fremden Worte hängt stets eine Schale um, die vermittelst allerlei gelehrten Rüstwerks vor dem Genuss und dem Gebrauch geöffnet werden muss; das bekannte Einheimische ist jedem zugänglich, jedem, wenn es Noth thut, bald bis in die kleinste Nebenidee verständlich. Welcher Zeitverlust also, welcher Mühaufwand bei beständiger Mangelhaftigkeit und Unsicherheit des Sinnes!

2. Nicht allein aber, weil sie fremde, sondern auch, weil sie todte Sprachen sind, können die lateinische und die (alt-) griechische nicht im Sprachunterricht an der Spitze stehen. Es muss eine lebendige Sprache, das heisst, eine mit dem jetzt lebenden aufgewachsene, aufs innigste mit ihnen befreundete Spielgefährtin, eine täglich hervorspriessende und erneuerte Blüthe am Stamme der Zeit seyn, von der sich jene Wechselwirkung auf die höhere Natur des Menschen hoffen lassen soll. Mag immerhin in den Schriften jener Völker (im gegenwärtigen Falle soviel als: in ihrer Sprache) eine ganze Reihe grosser Ideen mit der höchsten dem Menschen erreichbaren Fülle, Würde und Kraft ausgedrückt stehen, und mögen sie für diese ewig als frische Jugendquellen gelten: so ist doch eine eben so grosse Reihe gar nicht, oder nur unvollkommen in ihnen zu finden,

lé, ale i našinci taktéž smeyšleli a smeyšlegj, gako w kronice boleslawské od r. 1344, wydané od F. Procházky r. 1786, sluge: „Kde *geden gazyk* (materský), tu *geho sláwa,*" a pak (česká Wčela 1835. str. 214): „Třeba přede wšjm pamatowati na to, že ne-

---

und schwerlich dürften sie uns dienen als Quellen für Religionsweisheit, für Kenntniss der Natur und der auf diese gegründeten Philosophie für Gewerbkunde, für die Formen des geselligen Lebens.

3. *Vergleichen wir aber Sprache mit Sprache, d. h. die innere Vollkommenheit der einen mit der andern: so ist kein Grund vorhanden, warum die deutsche (-slawische) irgend einer nachstehen sollte? Wir gehören keineswegs zu den blinden Lobrednern unsers Idioms, wir gestehen gern bedeutende Mängel desselben ein; aber wir glauben, dass sie* (před 200 lety, a zwláště w poslednjch 50 letech w Čechách, na Morawě a w hornjch Uhřjch) *bestanden sey im Kampfe. Wäre hier der Ort dazu; so liesse sich der Beweis leicht führen. Deutschland (-Slawia) darf also Anspruch darauf machen, ihre Söhne anzuführen im grossen Wettkampf der Geistesbildung.*

4. *Vergessen wir auch nicht, dass die Verehrung, die den sogenannten Alten gezollt wird, neben wahren höchst triftigen Gründen, mitunter auch auf höchst zufälligen und zweideutigen beruhet. Es ist z. B. nicht zu übersehen, dass ihre Sprache als* t o d t e, *und folglich in sich abgeschlossene, ein herrliches Feld für die* m e c h a n i s c h e T h ä t i g k e i t, *welche der Mensch so sehr liebt, gewährt. Man konnte, da alles in Buchstaben eingeschlossen (nur schriftlich) vorhanden war, wenn man wollte, den Geist getrost entschlüpfen lassen, da man sicher seyn durfte, dass einem kein Wort entging. Und diese Worte selbst standen nun da wie ein grosses uraltes Gebäude, das man gemächlich durchwandern, durchklettern, hie und da ergänzen, abzeichnen, darüber raisonniren, jedes Bruchstückchen als eine Reliquie aufbewahren konnte; oder wie ein heiliger Boden der Vorwelt, in dem man graben konnte nach Herzens Lust, und bald ein Götterbild, bald eine Armspange oder eine Haarnadel herauswühlen. Wie viele Gelegenheit sich an fremder Kraft emporzuschwingen, mit* f r e m d e n *Namen den* s e i n i g e n *zu zieren! — Dazu kommt dann, dass der Geist der Alten wirklich Lehrer und Führer der europäischen Kultur geworden ist, (nebst dem grossen Antheile, den das Christenthum daran gehabt hat, und den mancher Freund der Alten doch zu wenig in Anschlag bringt) und dafür mit Recht dankbar verehrt wird. Mancher dehnt dieses zu weit aus, und glaubt dieselbe ganze Wirkung noch jetzt, und zwar in der blossen Sprache der Alten zu finden. — Ferner wirkten hier noch manche andere sehr mächtige Vorurtheilsquellen, als: die Vorliebe des Menschen für Alles, was der Zeit oder dem Raume nach ferner liegt (für das* A l t e *und das* F r e m d e), *sein Gefallen an dem, was* s e l t e n, *was nicht mehr zu haben ist, seine Anhänglichkeit an Jugendeindrücken, selbst der Umstand, dass sein Interesse für einen Gegenstand in dem Masse steigt, als er sich eifrig mit ihm beschäftigt. Endlich gehört noch wol als Ursache des Irrthums die Verbindung hieher, in der man von jeher besonders das* L a t e i n (a němčinu) *mit der Gelehrsamkeit erblickte. Man fing allmählig an zu glauben, dass die Sprache selbst etwas Gelehrtmachendes (Gelehrtscheinendes hatte sie schon) besässe, und verachtete dagegen die* M u t t e r s p r a c h e *als ein* E i g e n t h u m d e s g e m e i n e n M a n n e s, *weil man sie mit ihm theilte. Und noch bis jetzt wirkt, wenn gleich feiner, dieser Nimbus fort.*

5. *Endlich dürften wir auch wol die mannigfaltigen* ä u s s e r n S c h w i e r i g k e i t e n *in Anschlag bringen, welche in den meisten Fällen verhindern, dass eine der alten Sprachen zum Hauptbildungsmittel für die Mehrzahl der Schüler werde. Wir wollen hier nicht ins Einzelne gehen, und den Mangel an Zeit, an Talent, an geschickten Lehrern, an nöthigen Vorkenntnissen etc. erwähnen, der Viele gänzlich verhindert, es in den alten*

nj tak weliká sláwa, mocnu býti *cizozemských* gazykůw, gako weliká gest hanba neuměti *wlastnjho*, anebo nemjti w něm náležité zběhlosti a obratnosti. Tak prawj gistý učený Polák, a před njm dáwno podobně se wygádřil i náš Balbin." Tak na slowo wzatý, učený p. (J. Sw.) *Presl* we swých Přewratech (1834) takto předmlauwá: „Gazyk gest weliký prostředek, kterým praotcowé s námi rozmlauwagj, nám swé weliké činy w celé kráse a gasnosti obgewugj; on gest památnjk weliký a wšeobecný, z ust do ust celého národu přecházegjcj, stálegšj nežli stawenj z mramoru a mědi wywedené. Gestli že rozkotánj a zbořenj bezdušných památnjků gmenugeme barbarstwjm, gaké gméno zasluhuge wyplеňowánj *gazyka národnjho*, s duchem člowěčjm, nade který nic dražšjho nenj, auzce spogeného?"

„Gazyk gest také prostředek, kterým s našimi bratry mluwjme, kterým ge wyučugeme, kterým w nich mrawnost a nábožеnstwj wštěpugeme. Kdo ku *wzdělánj lidskému cizjho gazyka* wyhledáwá, ten plýtwá lidským žiwobytjm, mrhá *sjlu mládeže*, mařj čas, umrtwuge chuť k dálšjmu cwičenj, rušj gednotu duše, zničuge pocit mrawný a nábožný. Mluw k národu *gazykem* gemu *srozumitelným;* snadno a brzo wnikneš do neywnitřněgšj částky duše geho. Národ *německý* tolik wýborného o národnosti a o ceně gazyka sepsaw, nezdá se, že to oprawdu myslj, aniž wynikl na stupeň té wzdělanosti, aby cizj národnosti sobě dle zásluh wážil. Ale což djm německý národ? Což gsau to oprawdu *Němci*, kteřj proti nám tak hrubě se prohřešugj? Nikoli. Gméno gegich sobě přiosobugj někteřj z našinců, gako wrány pawj peřj, ale gegich přjkladů nenásledugj. Prawý Němec národnostj nadšený, wážj sobě i cizé. *Nedoněmec* ale nebo *Nedočech* gest gako nedopýr, tu se přidržuge ssawcům, wychlaubage se býti čtweronožcem, tam zase oblibuge si gméno ptáčj, wypjnage se křjdlama nemotornýma, gak brzo tu nebo tam marnosti geho se lichotj."

„Politowánj hodno, že wzácněgšj částka člowěka, duše geho nezkrocenau přepiatostj pominulá, zdá se gewiti hned důstognost boha, hned panownjka, hned ušlechtilau, hned neybjdněgšj a neyopowrženěgšj powahu skotskau; ano tělo půwod swůg neustawně pronášj. Tak mnohý *Čech* a wůbec mnohý Slowan pozbyw rozumu *swau* wlastnj *winau* nebo přjkladem zlým, wydáwá se býti *Němcem*, *Wlachem*, *Maďarem*, *Turkem;* tělo ale wěrněgšj

---

Sprachen auch nur bis zu einer Fertigkeit zu bringen. Wir dürfen bloss an die Erfahrung appelliren, und uns von ihr die Frage beantworten lassen: „Wie viele Schüler selbst aus den höhern Klassen besitzen beim Abgange zur Universität eine so gründliche Kenntniss des Lateinischen oder Griechischen, dass sie daraus den Nutzen zu ziehen vermöchten, den das Sprachstudium ihnen gewähren soll?" Die Antwort wird seyn: „Verhältnissmässig nur sehr wenige!" Von diesen wenigen verlässt dann auf der Akademie abermals ein grosser Theil das Studium der Humaniora, und beschäftiget sich (oft durch Umstände gezwungen) mit der **Brodwissenschaft**. *Und doch sind alle diese Leute vielleicht 8 bis 10 (12)* **Jahre hindurch täglich einige Stunden mit den alten Sprachen beschäftigt worden!"**

swému půwodu pořáde zachowáwá ráz swůg, an mu přjroda newyhladitelné wyryla do obličege znaky, které lháře a podwodnjka ustawičně na odiw dáwagj a trestagj.“

„Nedáwey se milý wlastenče přemluwiti, *že řeč cizj* člowěka dělá *učeného, úhledněgšjho, důstognégšjho,* ba i *urozenégšjho.* Takowými důwody chtěgj swůdcowé swau tupost a neumělost gazyka tobě přirozeného zakrýti a okrášliti. Gazyk owšem gest prostředek k učenosti a wzdělanosti; že by ale pauhé a snad dosti darebné naučenj se *gazyku cizjmu* učenost přinášelo, nebude nikdo se domnjwati; an podlé toho byl by každý *Němec* giž od přirozenj učeným a wzdělaným. Medle kolik mezi nimi hlupáků! Gá twrdjm, že člowěk přiučuge se *gazyku cizjmu* a zanedbáwage *swůg wlastnj* přirozený, nazpátek we wzdělanosti kráčj, proto že by čas gazykem cizjm zmařený na wzdělánj se w *gazyku přirozeném* wynaložiti byl mohl. Že člowěk u nás německy mluwjcj gest auhledněgšj a důstognégšj, mohau gen neumělj sprosťáci mysliti. W *Rusjch, Němcjch, Francauzjch, Wlašjch* a *t.* wšickni lidé neyurozeněgšj a neysprostěgšj *gedným gazykem* mluwj, a nicméně se dobře rozeznáwagj, třeba by šatstwem i postawau těla se neljšili. Gak brzo usta otewrau, hned se pozná gegich powaha. Wzdělanostj tedy se lidé rozeznáwagj. W mém žiwobitj naskytla se mi často přjležitost, že *Čechowé, Murawané, Slowáci* po německu dost bjdně mluwiti se naučili, a to s náramnau nesnázj, s welikým namahánjm; mimo to ale zhola nic neuměli. Kdyby tu pilnost byli wynaložili na *čtenj knih w materštině napsaných*, gacj by to byli mužowé! duch ale gegich umořen byl nešťastným způsobem k gich wzdělánj wywoleným.“

„Nebude, kdoby pochybowal, že *uměnj několikera gazyků* gest užitečno. Aby ale gazykowé cizj ke chlaubě; marnosti slaužili, aby skrze ně gazyk přirozený se zawrhowal, to gistě nižádný rozumný schwalowati nebude a nemůže. *Gazyk cizj* gest toliko pro tu osobu, která geg umj; národu cizjmu, týmž gazykem mluwjcjmu, ničjm neprospěge. Dokonalá známost *gazyka materského* ale má dwogj cjl; prwnj *potahuge se na osobu,* druhý pak wztahuge se *na naše kragany a bratry,* gimžto w gazyku srozumitelném wšeliké užitečné uměnj wštěpowati gsme powinnowáni.“

„Protož milj *Čechowé, Morawané a Slowáci zůstaňte swým praotcům werni;* a budete gistě mezi *Slowany prwnj;* přidružjteli se ale k giným národům, wždycky zůstanete *poslednj.*“

A Kwěty 1834, str. 117: „Zwěstowatelé křesťanstwa wyučowali w židowské zemi hebregským, w Athenách řeckým, w Řjmě gazykem latinským. Řjm, Hellas, w nowých časjch Německo atd., i wšechny země, kdež se w národnj řeči psalo i učilo, dosáhly w letopisjch učenosti a wzdělánj ctného gména, an zatjm země a wěkowé, kteřjž odsauzeni byli, aby buď řečj cizj aneb mrtwau se učili a psali, málo w dobrém prospěchu a mnoho hlupstwj, předsudků a ničemnostj měli.“

„Ne desjti přjklady dokázala se nám ta prawda, že toliko soběčtj, po zisku se sháněgjcj, wysokau hodnost člowěka a swatý

cjl geho žiwobytj zhola neuznáwagjcj lidé mateřčinau swau pohrdagj. A tak gsme i seznali, že dobřj, upřjmnj, prawdy a dobra milownj mužowé, třeba by byli w řečjch a mrawjch cizjch wychowáni, potřebu i wysokau cenu materčiny wezdy uznáwagjcj, ochotně se k nj magj, a nezawiněnau wadu ochotně se sebe smýti se snažj. Gest to asi tak, gako s powýšenými djtkami prostých rodičů. Ti, kteřjž dobrého srdce a zdrawého rozumu gsau, wážj si rodičů swých wždy, a hledj, aby ge štěstj swého aučastnými učinili; nezdařenj wšak, pošetilj a zlj stydj se za ně a nehlásj se k nim.“

„Rozumnj rodičowé měli by wždy k tomu prohlédati, aby djtky gich národnj mrawý a *materskau řeč* w uctiwosti měly a ge milowaly. Neboť počne-li kdos těchto si neważiti, nebude rodičů, sester, bratrů a přjbuzných dostatečně ctjti a milowati.“

„Každý národ i neychatrněgšj ctj *swau řeč* a *swé mrawy.* Po giném se w řeči opičiti, swým opowrhowati a za cizotau se třeštiti — (podobá se w bágce psu s masem) býwá u wšech národů neyweyš opowržliwé, a kdo by to činil, wůbec wysmán a trpce pohaněn by byl. Což gedině u nás Čechoslowanů má to býti wěcj slušnau, *řeč materskau,* kteréž se w bohatstwj, libozwuku, ohebnosti a určitosti mimo sesterské gazyky slowanské (polské, ruské a illyrské) žádná newyrowná, netoliko nectjti, ale i gj opowrhowati a nezdarnými usty cizotinu žwáti?“

Kwěty 1836, přjl. str. 90.: „My aspoň z ohledu wzdělánj neyweyš přeswědčeni gsme, že na *wěcnatost* neywětšj, ano wšecken ohled bráti slušj, nikoli ale na *formu,* ačkoli uznáwáme, že tato poněkud newyhnutelně potřebná gest. Tak ku přjkladu člowěka wzdělaným w prawém smyslu zoweme, který se obeznal w zpytowánj wšehomjra, w lučbě, nerostozpytu, řemeslozpytu, lékarstwj, práwnictwj, bohoslowj a t. d., neboť to gsau wždy realnj, mohutně sahagjcj do žiwota lidského; kdo pauze *řeči* zná, gen formu zná, w kteréž w gistém ohledu *podstaty* žádaucj nenj, takž i mluwnice, dobropjsemnosti atd. gsau formy forem. U řemeslnjka, umělce, hospodáře, lékaře atd. nehledj se na to, gak mluwj, nýbrž gak *umělý* gest. Powážjme-li nynj dále *ohromné množstwj takowýchto powěcných* (realnjch) *uměnj,* zagisté uznáme, že při takowé nesmjrnosti se nedostáwá času, formami (řečmi, mluwnicemi atd. latinskými, řeckými, německými) pamět tuze přeplňowati a drahý čas trawiti, nýbrž že neyweyš potřebj w tom prospěchu žádaucjm, hned s *řečj tau, gjž gsme se byli w djtectwj z ust matčiných naučili,* tenkráte, když gsme k ginému učenj dokonce neschopni byli, *přistaupiti do chrámu Uměn,* genž podstatu a wěcnatost neyweyš šetřjce, bez toho na formy nezapomjnagj a zapomenauti nemohau, gelikož každá wěda w něgaké formě přednešena býti musj. Gsme přeswědčeni, že Twůrce lépe tomu než my krátkozracj rozumjlkowé rozuměl, když tak *weliké množstwj millionů Slowanů na swět postawil,* a ge *řečj* nadal *neyschopněgšj* — ze zkušenosti to prawjm — *neyschopněgšj ke wšemu wědeckému.* Z toho wšeho w oči bige, že nám *řeči latinské, řecké, německé* atd. nepotřebj, chceme-li wzdělanými býti, a nenj-li

to posud možná, stáwá se to pro nedostatek takowých w *materči-ně* sepsaných knih, a nikoli *negapnostj řeči.* Že tato naše mluwa posud ani od cizinců, ano ani od wlastnjch synů uznána nebyla, diwiti se netřeba, powážjme-li: „Ars nonnisi ignorantem habet osorem.“ Národowé slowanštj z ohledu řeči a wýhod gegich mnohem *hognégi* nadáni gsau, nežli oni *posud sami wědj.* Oswědoměnj toho wšeho a wzdělánj čistonárodnj nás k tomu cjli powede.“ (Dr. Amerling.) A p. dr. L. Gaj w Danici il. 1835, br. 17—21.. „Nima domorodstva bez ljubavi *materinskoga* jezika.“

Powěděwše zde o důležitém w materském gazyku wzdělánj, poohleďněme se na ústawy a prostředky, kterýmiž se národ slowanský wzdělává. — Na národnj wzdělánj neywjce mohau působiti školy a učitelowé (buď úřadnjci swětštj, buď duchownj pastýři). Ohledem škol (mlčjce zde o wyučowánj w gymnasijch a na universitě) musjme řjci, že w nyněgšjch městských farnjch i hlawnjch školách učj se *němčině,* a to pomocj *německých školnjch knih,* ačkoliw i wětšj část žákůw posud žádných známostj z otcowského domu, kdež se toliko *česky* howořj, nepřinášj. A *mateřština* žákůw, od řeči učitelowé se různjc, gesti přjčinau, že negen učitel, gak we wyučowánj, ale i žáci w učenj mnohých nesnázj docházegj, což neywjce těmto djtkám škodj. Mnohé, zwláště djtky z nižšjho stawu (chátry) pod zámjnkau, že *německy* neumějgj, aniž se do *německé hl. školy,* mimo které žádné trivialnj nenj, nepřigjmagj, a tudy musegjť beze wšeho cwiku a zwyku swjřepiti a zbogniti. A ti, genž *německé* nawštěwugj školy, gen tehdáž w učenj prospěti mohau, když se doma pomocj *mateřštiny* cwičegj, aneb welikými gsau nadáni schopnostmi. A co o těch řjci, genž gsau méně schopni a kterých gestiť wětšj část; a co o nuzných, genž se řemeslům wyučugj? Mohauť i ti w *němčině,* w *německém* slohu, w počjtánj a w giných předmětech na hlawnjch školách zároweň s ginými, buď nad mjru schopnými, buď zámožnými w uměnj kráčeti? Wěru, magjť gen po wykročenj z hlawnjch škól powrchnj známosti *němčiny,* kteráž gim ani k wyrozuměnj užitečných knih, ani w pjsemnostech toho wezdegšjho žiwota nepomáhá. Neměliť přjležitosti w *mateřštině* swé *čjtati* a *psáti,* a tudy i těch knih, třebas i *česky* k ponaučenj a wzdělánj swému wydaných, upotřebiti nemohau. A woljme přjklady? Widjme ge u množšjch nižšjch řemeslnjkůw a towaryšůw (dělnjků we fabrikách), ačkoli *německé* farnj aneb hlawnj školy. městské nawštěwowali. Ohleďněme se wšak na opatrowny malých djtek a na řemeslnickau školu w Zbraslawi; a zagisté se přeswědčjme, že učenci tito genom pomocj mateřštiny, a gen dle přjměřeného k swým duševnjm silám nawedenj pokračugj. — A pak kdož nezná chudoby a střádawosti Slowanůw, a tudy náklonnosti k počtárstwj (matematice), kteréž wjce wzbuzené a zřjzené, zagisté by i promyslu napomohlo, wšak prawjm tehdáž, kdyby se i náležité a přiměřené učenj na hlawnjch školách 4té třjdy a na realnjch (w Praze, Rakownjce) dáwalo. Dle politického zřjzenj má se to též státi, a předepsaná náwodnj kniha *(Methodenbuch)* 1. *Hpt. III. Abt.* §. 7. prawj:

„Die Bekanntschaft mit den Regeln der Muttersprache ist nicht nur nothwendig für die Rechtschreibung, sondern auch als befördernd die Deutlichkeit und Bestimmtheit im Denken, wie auch die fernere Ausbildung durch Unterricht und Schriften, und daher als höchst nothwendig sowol für das praktische Leben, als auch für jene, welche bestimmt sind, fremde Sprachen zu lernen.“ A poněwadž rozeným Čechům *němčina* cizj gest, tedy se má dle toho neywyššjho předpisu *česká* mládež w *české mluwnici* cwičiti, gakožto potřebné we swém žiwotě wůbec, takéž k naučenj se němčiny zwláště. Tak též měla by se práwě i *německá wlastenská mládež česky* učiti, t. řeči, gjžto dwě třetiny obywatelů w Čechách mluwj, a sice přede wšemi gj, nežli se s cizjmi gazyky seznámj. A wěru uznáwagjce tuto potřebu obywatelé *německých* towárnjch (fabričných) a obchodnjch měst, posjlagj děti swé do *českých* mjst k naučenj se gazyku českému. Též wědomo, že časné učenj českého gazyka, pro swé rozličné gazyčné hlaholy, welmi usnadňuge známosti giných ewropegských gazykůw wůbec, zwláště pak známosti druhých slowanských nářečj (polského a ilirského), gichžto polowice (tedy as 17 mill.) rakauských poddaných užjwá [7]. Důležitáť gesti i wšem w *českých* mjstech usedlým státnjm úřednjkům konečně známost kragowé mluwy a welmi prospěšná. Wědomo, že gen znatel národnjho gazyka, a tudy i úřednjk tento *národnj*, toliko důwěry u swého lidu nalezne, načež i sama neywyššj wláda hleděti a bdjti nepřestáwá. Než gakž ale mohau tito úřednjci k důkladné českého gazyka známosti přigjti? — Ne ginak nežli w mladictwj, w tomto wěku, w kterémž gazyčnj nástrogowé co wosk se ohébati dagj. A tudy každý snadno nahljdne, že by wyučowánj *německé* mládeže w *české kragowé* řeči, tak gako wyučowánj *českého* ginošstwa w *německém* gazyku na nyněgšjch, prawjm, městských německých *farnjch* a *hlawnjch* školách nad mjru prospěšno bylo, wšak wždy nárowodem *mateřštiny* žákůw. [8]) — „Že pak by náš

7) Wiz: Almanach de Carro, Prague 1836. — Žurnal ministerstwa narodnago proswěščeniä w S. Petrburgě 1836. 24. marta od p. Keppena: „G. W-ř-ký goworä ob uspěchach literatury w poslednee pätiletie i ob usoweršenstwowanii i raspostranenii otečestwenago äzyka, meždu pročim zaměčaet, čto i samye Němcy wyššich zwanij zabotätsä nyně o tom, čto by děti ich w mladenčestwě izučali äzyk českij; k semu oni pobuždaûtsä uběždeniem w tom, čto Čech bez truda proiznosit zwuki pročich ewropejskich äzykow.“ Rozmaitošci lwowskie r. 1836, nro. 42, str. 337: „Język slawiański ułatwia i nadaje dobrą wymowę do wszystkich języków.“

8) Newyhnutelnau potřebu materského gazyka při wyučowánj školnjm na triwialnjch školách w českých mjstech hágiti a proti útokům gizliwým zastáwati musel i geště nedáwno gistý horliwý přjtel mládeže, a wraucj ctitel wlasti a našeho zeměpána, asi gakž následuge:

„Nelze nám připustiti, aby mládež na našich národnjch triwialnjch slowanskočeských školách pauze w německém gazyku (gakž se to bohužel děge na normálnjch, hlawnjch, ano i na mnoha městských školách, třebas by to proti wůli a duchu školnjho zřjzenj čelilo) se wyučowala. Neb wyrozumjwá-li se pod wyučowánjm gazykem německým tolik, co s djtkami o wěcech, kterým se učiti magj, německy rozpráwěti; žádá se wěru něco pranemožného.

slawný, neydobrotiwěgšj zeměpán tomu nechtěl, bylo by nespravedliwě se o tom domeyšleti, že geden gazyk wjce miluge, šetřj a chránj, nežli některý giný. On gest a bude náš wšech milostiwým otcem, a neodstrkuge žádné swé djtě. On umj a wolj

---

Medle co gest to wyučowati? Wyučowati gest známosti o wěcech neznámých a potřebných djtkám předkládati, t. g. djtkám o wšech potřebných wěcech prawého pogemu (*Begriff*) dáti. — Leč cizjm nesrozumitelným gazykem negsme s to, djtěti i té neymenšj o předmětu známosti zděliti, gemuž by wšak materštinau snadno rozumělo.

Aneb má-li se za to, že při německém wyučowánj dosti na tom, když djtě toliko německy čjtá, pjše, počjtá a katechysmus po německu na zpaměť odřjkáwá — byť by se při wyučowánj přirozeného českého gazyka ubjwalo: — ani to nás nepřiwede k prawému cjli a konci weškerého wyučowánj, který gest prawá wzdělanost a bohumilá oswěta (*Aufklärung*). Takowým náwodem (methodau) odegmeme djtkám wšecku chuť k učenj, wšecku samostatnost, wšecku duševnj účinliwost; ubohý žák stane se pauhým strogem neb figurau. A pak kdy by se učitel, gak gen možná, wynasnažil wše, čemuž se djtky učiti magj, dobře wyswětliti, a zřetelně předložiti: předce wšeliká wědomost, a weškeré školnj učenj zůstane gim gako pocestnému neznámá kragina. I ptáti se musegj: „Proč se máme učit čjsti, pakli tomu co čteme, zhola nerozumjme?" — Knihy gsau na swětě proto, aby čtaucj gjm rozuměl, aby co we škole w mladosti swé byl slyšel, a se naučil, opakowati mohl; — giž pak toho prospěchu nenagdeme, zawede-li se takowé čtenj w nesrozumitelném gazyku. Tudy by naše ubohé djtky wycházeli ze školy (gakž to bohužel w našjch hlawnjch německých školách nacházjme) s trochu slowjček a průpowjdek a německým katechismem w paměti — ale s prázdnau hlawau (to gest temným rozumem) a spustlým srdcem. A takowý náklad se wede na školnj cwičenj, gak od rodičůw, tak i od představených duchownjch a swětských! — A předce we školách má se duše lidská wzdělati, rozum užitečnými známostmi oswjtiti, srdce pak ušlechtiti, by z djtek byli horliwj a oswjcenj křesťané, wěrnj poddanj našeho milostiwého zeměpána. Wše to gen *gazykem materským* dosáhnauti lze. — Nepřirozený způsob wychowánj mládeže má škodliwé následky, negen pro gednotliwce ale i pro weškerý národ.

Odtud, z toho gediného pramene, pocházj nedostatečné wzdělánj obywatelůw naši krásné a druhdy tak slowutné wlasti i při oných schopnostech, kterými ge dobrotiwé nebe bylo obdařilo; odtud wyplýwá, že národ český, a s njm spogený — ať djm wesměs — slowanský, po rakauské řjši rozšjřený, u swém wzdělánj tak zdárně pokračowati nemůže, proto že se přirozeného, otcowského, ušlechtilého gazyka našeho málo aneb zhola nic nešetřj.

Prawj se nám sice, že toho žádá newyhnutelná potřeba, že toho žádá obchod s cizinci, a wůbec naš pospolitý, obecný žiwot. Newyhnutelnau potřebu tohoto teprwa před 60 lety zawedeného wyučowánj na školách hlawnjch a i městských po wlastech našich nenahljžjme, ačkoliw užitek ze známosti německé řeči wyplýwagjcj upjrati nechceme. Prawda gistá, že mnozj Čechowé, zwláště za let dospělegšjch, zą přjčinau obchodu a rozličných gednánj přigdau s Němci w spogenj, ano že i někteřj k stawu wogenskému odwedeni býwagj. Ale — Čech pauhý se naučj negen německému, ale i italskému (wlaskému) a francauskému gazyku z obcowánj, když toho potřeba káže — a tudy, což se i nezřjdka stáwá, lehce poddůstognjkem býti může. Na začátku swé služby ale stačj mu přirozený geho gazyk český. Nebo gednak každý důstognjk má — by při cwičenj nowáčků slowa při komandu potřebné wykládati mohl — obogj řeč wlasti naši, totiž českau i německau znáti, a to tjm wjce, proto že se takowá známost od sprostého a neučeného wogáka žádá. Čech sobě těch slowjček, mezi kterými i mnoho francauských, tak lehce pamatuge, gako Němec.

Chtěl-li by ale kdosi potřebu newyhnutelnau německého wyučowánj

býti kolikerých djtek laskawým otcem, sice by si ge był nebył na swau péči přigal" (Kwěty 1834, str. 177). Srowney wážná slowa našeho welikodušného a lidu milowného arciwéwody *Jana* při založenj Joannea: „— *mit ganzem Herzen sich anzuschliessen an's theure Vaterland, auf die höchste National-Angelegenheit, auf die Erziehung unablässig sein Augenmerk zu richten, hat sich wol nie so stark als in unsern Tagen ausgesprochen.*"

Ze strany našjch duchownjch pastýřů může národnj wzdělánj zgjti; neboť oni wychowáwagj lid swůg pro potomstwo, o nichžto učený p. Purkyně w *Magaz. für Lit. des Ausl., Berlin* 1836, dj: „*Für Böhmen ist dieser Aufschwung* (w slowanském národnjm wzdělánj) *desto wichtiger, da sein Klerus vermöge seiner Bestimmung und Stellung auf die Erziehung des Volkes in der heranwachsenden Generation einen ungemeinen Einfluss ausübt, auch sonst gewissermassen den Stamm des böhmischen Lesepublikums ausmacht; und durch viele treffliche Schriftsteller aus seiner Mitte die vaterländische Literatur zu kultiviren bestrebt ist.* [9]) A w národnjch zpěwan-

---

obcowánjm a zacházenjm s Němci dokázati; tedy i na opak z té samé přjčiny zřegmá gest potřeba *českého* gazyka na wšech i pauze německých školách. Měl by se gen Čech k wůli Němci, a ne také Němec k wůli Čechowi, s kterým také zacházj, geho gazyku neustále učiti? — Proč se to nikde na školách neděge? — Chtěl-li by kdo potřebu toho upjrati, ten gistě zapomněl, že Čechůw gen w naši české wlasti neyméně dwakráte tolik, — aneb by snad Němcům neschopnost gakausi k naučenj se cizjmu gazyku přiřknauti musil. S Němci w obchod a za ginými přjčinami přicházj gen malý djl Čechů a gen na hranicjch; na wognu přicházegj toliko chlapci, a ti ne wšickni; a měl by se tedy i pro holky na počet silněgšj na pořad tento nepřirozený způsob prwnjho a tudy základnjho wyučowánj zawáděti aneb tu, kde ho stáwá, ponechati? —

Neyužitečněgšj a neyspasitelněgšj známosti by se zanedbáwaly, kdy by se hodiny pro ně ustanowené, gen k pauhému na zpamět učenj a odřjkáwánj německé grammatiky wynakládaly. W kragi nenj možná při wšem zákonnjm nařjzenj docjliti, aby gen mládež školnj bez přetrže školu nawštěwowala; — učitel musj ty hodiny, w kterých djtky do škol přicházegj, k gegjmu ponaučenj šetrně wynaložiti; pro učenj se německému gazyku nezbýwá času. A pak řeči cizj učiti toliko možná pomocj přirozeného swého gazyka; djtě musj newyhnutelně dřjw we swém materském gazyku řádně wycwičeno býti, musj dřjw w českém gazyku čjtati a psáti, nežli počne německému gazyku se učiti. —

Z toho patrně následuge, že we školách slowanskočeských wyučowánj gazykem slowanskočeským gest *neypředněgšj, neypotřebněgšj a neydokonalegšj.*"

Negen za našich časůw bažegj wlasti a mládeže milownj otcowé a matky po českém djtek swých wyučowánj we školách, ale hlasy se ozjwaly i za předešlých let, giž hned od zawedenj německých hlawnjch škol do českých měst. Gsautě: *Tham* Kar. (Obrana gazyka českého, w Praze 1783), *Rulják* J. (Sláwa a wýbornost gazyka českého, w Pr. 1792), *Palkowič* Girj (Wolánj k Slowanům, 1802), *Tomsa* Fr. (*Von den Vorzügen der čechichen Sprache, Pr.* 1812), *Jungmann* J. a zwláště *Rautenkranc* Jos. (Proč by se mělo w hlawnjch školách králowstwj českého učiti také česky a češtině, w Hlasateli č. w Pr. 1818. I. 72—97), *Sláma* Fr. (O materské řeči, w Čechoslawu. — O škodách z německého wychowánj české mládeže, w čas. p. kat. duch., w Pr. 1831) atd.

9) Wiz horliwé duchownj podporowatelé našj literatury w ukazadle na konci této literatury.

kách (1835, II. str. 492) prawj p. Kolár: „Každý kněz má býti netoliko kazatelem, ale i wzdělawatelem swého lidu, wychowawatelem swého národu, slaupem a podporau národnosti, zwelebowatelem swé řeči, pěstaunem národnj literatury. Wzdělanost národnj nemá býti gednostranná, k. p. gen náboženská, ale wšestranná: wědecká, æsthetická, občanská. Wšak tomu wšemu odporuge p. Sláma (Obr. čas. p. kat. duch. 1835, str. 8), genž naše duchowenstwo pozorowaw, prawj: „Mladé duchowenstwo, prošedši swých dwanácte škol, seznámiwši se tam se wšj pěknotau *Germánů*, *Řeků* a *Latinjků*, nahledši až i do zprachlých zdrogů *Hebreů* a giných *Orientalistů*, znamená s úžasem teprw na samém prahu *české kazatelny*, že se na swé celé dlauhé cestě ani s gedným *krásomluwným Čechem*, ba — kdož by uwěřil, kdy by před očima nebylo! — ani s českau mluwnicj nepotkalo. A předc má nynj práwě *tým* gazykem, bez meče a ohně dobýwati králowstwj, gemuž mezj nenj.“ (Srow. Českau Wčelu 1834. str. 31.)

Gakau řečj se w Čechách káže, widěti gest:

Staw gazyka w Čechách r. 1834 dle katalogu weškerého duchowenstwa:

1) w arcidiecesi *pražské*, totiž: w Praze, w Beraunsku, Kauřjmsku, Rakownicku, Plzeňsku, Loketsku (a w hrabstwj kladském) *(Glatz)* — káže se slowo božj w 326 mjstech *česky*, w 46 *česky* a *německy*, a w 175 (232) *německy*;
2) w diecesi *litoměřické*, totiž: w Litoměřicku, Boleslawsku a Žatecku — káže se w 89 mjstech *česky*, w 25 *česky* a *německy*, a w 308 *německy*;
3) w diecesi *králowéhradecké*, totiž w Králowéhradecku, Bydžowsku, Chrudimsku a Čáslawsku — káže se w 290 mjstech *česky*, w 45 *česky* a *německy*, a w 81 toliko *německy*;
4) w diecesi *buděgowické*, totiž: w Buděgowsku, Klatowsku, Prachinsku a Táborsku — káže se w 259 mjstech *česky*, w 33 česky a německy, a w 18 německy a česky = 51 a w 105 toliko *německy*.

Tedy hlásá se slowo božj na kazatelně a w školách farnjch po weškerých Čechách (a w Kladsku) w 964 mjstech *česky*, w 167 *česky* a *německy*, a w 669 (726) *německy*. Wšak to gen dle počtu farnjch mjst, a bez počtu kolik gich w gednom městě; z čehož nikterak se na počet obywatelůw, alebrž na oswjcenj slowanské uzawjrati se dá. Že se méně na Morawě a w Uhřjch děge, nežli w Čechách, každému wědomo bude [10].

---

[10]) Srow. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt von J. G. Sommer*. 1. *Bd. Leitmeritzer Kreis. Prag*, 1833. 8. *S. XXXVIII.* „*In südlichsten Gegenden, am linken Ufer der Elbe und der Eger ist die böhmische Sprache einheimisch. Von den* 165 *Kirchsprengeln des Kreises sind nur* 12 *mit* 18.303 *blos böhmisch sprechenden Einwohnern bevölkert; in* 7 *Kirchsprengeln mit* 17.391 *Einw. ist die Sprache gemischt.*“ — 2 *Bd. Bunzlauer Kr. Prag* 1834. *S. XXXV.* „*Beide Landessprachen, die teutsche und die böhmische, herrschen in dem Kreise. Erstere ist die ausschliessliche Volkssprache im ganzen nördlichen Theile; letztere herrscht am südli-*

W českých mjstech wyučuge se mládež na trivialnjch aneb farnjch školách gazyku národnjmu českému (a často též německé-

---

chen Abhange des Gebirges und im ganzen mittlern und südlichen Theile des Kreises. Von den 141 *Kirchsprengeln desselben herrscht die teutsche Sprache in* 58, *mit* 186.850 *Einw., die böhmische in* 69, *mit* 172.571 *E., und in* 14 *Kirchsprengeln mit* 40.156 *E. ist die Sprache gemischt."* — 3. *Bd.* *Bidžower Kr.* *Prag* 1835. S. *XLII.* *„Die teutsche und böhmische Sprache. Die böhmische Sprache herrscht im westlichen Theile des Mittelgebirges bis an das Hochgebirge hin, und im ganzen mittlern und südlichen Flachlande. Die Anzahl der Einwohner in teutschen Ortschaften ist nahe an* 55.000. *Die böhmische Sprache wird hier, nach dem Urtheile des Hrn. Bibliothekar Hanka, besonders rein gesprochen, und eine Menge Ausdrücke, welche in andern Kreisen theils nur aus der Schriftsprache, theils gar nicht bekannt sind, kommen hier in der Umgangssprache vor. In dieser eigenthümlichen Reinheit verbreitet sich die Landessprache aus Mähren her durch den chrudimer, königgrätzer und bidšower bis in den bunzlauer Kreis. Charakteristisch ist die dumpfe Aussprache des* w *vor andern Konsonanten und am Ende der Worte, wo es fast wie* u *klingt:* děuka, kreu, šeu, *statt* děwka, krew, šew; *welche Aussprache mit der Lausicer Wenden und der windischen in Steiermark übereinkommt; in der Orthographie Ungeübte verwechseln auch im Schreiben diese Buchstaben, und schreiben* raumý *statt* rowný, skraumý *statt* skrowný. *Der weibliche Sociativ* j *wird hier durchgehends in* ej *aufgelöst, so* ulicej *statt* ulicj, *und gegen das Gebirge zu vernimmt man auch das grobe* ł *der Polen und Russen. In dem Gebirgsstriche von Lomnic bis ans Riesengebirge hin ist die Sprache etwas singend, und die Infinitive werden mit* ť: hádať, dáwať, *wie bei den Russen bezeichnet."* — Přáli bychom sobě, aby gazykozpytcj ze wšech českých kragůw a ginde, rozdjly mezi gazykem českým *pjsemnjm* a *národnjm* nyněgšjm wěrně sepsali, a ge na wzor mluwnice neb slownjka wydali. Wšak s porownánjm geho s morawským a uherským atd. Wiz české, morawské a slowenské pjsně, a slowenskau mluwnici.

Mähren, topog., stat. und hist. gesch. v. G Wolný, I. Bd. *Prerauer Kreis.* *Brünn* 1835. *S. LIII.* *„Der grösste Theil der Bevölkerung gehört der slawischen Zunge an. Die Einwohner slawischer Zunge theilen sich:* 1) *in Walachen bei Rožnau, Frankstadt und an den Quellen der Bečwa. Nach Prof. Maniak's Aeusserung, enthält der Dialekt der Walachen viel Altslawisches. Ihre Aussprache ist weder so träge und verkehrt, wie die der Hanáken, noch so sprudelnd und willkührlich, wie die der Anwohner Brünns. Die Betonung trägt sich in der Regel auf der vorletzten Sylbe jedes Wortes,* 2) *Hanáken, d. i. Bewohner an der Hana, und* 3) *Zabežáken, d. i. Einwohner jenseits der Bečwa, unterscheiden sich in der Sprache nicht von einander."* — (*LVI.*) *„Es sind* 72 *Schulen, in welchen der Unterricht teutsch, und* 133, *in denen er mährisch* (slowansky) *ertheilt wird."* — *II. Bd.* *Brünner Kreis.* *Br.* 1836. *S. XLII.* *„Die slawischen Einwohner übertreffen an der Zahl die Teutschen. Es sind* 1) *Horáken oder Podhoráken, und gehören zu den böhmischen Mährern,* 2) *Hanáken,* 3) *Kroaten (Krobaten o. Podlužáken) haben die kroatische Sprache ihrer Stammältern beibehalten. — In* 74 *Lehranstalten wird der Unterricht in teutscher, und in* 266 *in slawischer Sprache ertheilt."* — O kýžby nám někdo auplný staw gazyka slawočeského, buď wyobrazenjm, gako mapau, kde Slowané a kde Němci atd., aneb přehledem stručným, s poznamenánjm mluwy, učilišť (školy a kázanj), knihtiskáren, knihowen, atd. podal! Spis takowý byl by přemilý negen swým kraganům, ale i wzdáleněgšjm sausedům a wšem gazykozpytcům. Bylo by z toho widěti, žeby Slawo-Čech, Polák, Ilir a Rus po celé polowičce mocnárstwj rakauského, ano i po wýchodnj Ewropě, pak po sewernj Asii, buď gen pause swau mateřštinau, aneb malau gegj proměnau progjti mohl, nemage zapotřebj kopa řečjm se učiti. Neboť — gak Kopitár prawj (1808) — wýslownost nářečj slowanských lepšj gest nežli prawopisy. — Wiz njže přjdawek k gazyku.

mu), a w německých mjstech pauze německému. W Plzni zřjzena zwláštnj trivialnj škola, kdež se pauze česky wyučuge [11]).

Přičiněnjm dobrodinců školky čili ochranitelny malých djtek na *Hrádku* (1832) a na *Hradčanech* (1834) w Praze a ginde též i po kragjch (w *Plzni* atd.) založeny, kdež se w českých mjstech djtky českým materským hlaholům učegj. Gakž se w hlawnjch školách učj, giž gsme powěděli, totiž wše *gazykem německým*, a málo kde gazykem wlastnjm. Hlawnj škola česká w Praze pro nedostatek základných peněz posud newzešla. Snahau dobrotiwého knjžete Oettingen-Wallersteina, rodilého Němce, škola řemeslnická česká w Zbraslawi, na geho panstwj založena (1835), a on sám knihy potřebné swým nákladem wydaw, ge mezi učence české rozděliti dáti, neymilostiwěgi poručil. (*Mitth. f. G. u. H. II. Bd.* 14. *Lief. Pr.* 1836. — *Prag. Ztg. Nr.* 61. *v.* 17 *Apr.* 1836. *atd.).* Arcibiskup pražský, J. L. Chlumčanský z Chlumčan, penjze k založenj realnjch škol w *Rakownjce* a w *Liberce* položil, w kterýchž se národnjmu wzdělánj přispěti mělo, totiž gazykem národnjm českým, než potom poručeno učiti toliko gazyku a slohu českému (w každém ročnjku 2 hodiny týdně, tedy w 3 roč. 6 hod. týdně; žákůw 50 r. 1837) a druhé wědy w němčině přednášeti. Učj se česky we wogenské akademii we wjdenském Nowém městě w Rakausjch od r. 1752—1837 [12]); we wogenské inžinirské škole we Wjdni a na universitě tamnj; w teresianské akademii; na polytechnickém ústawu mimořádně za plat. W Čechách učil Sedláček na ústawu filosofickém w Plzni od r. 1817—1835, po němž pak p. *Smetana* nastaupiw, r. 1836 posslednj dwa měsjce čtenj česká mimořádně bez platu dáwal. Na ústawech bohoslownjch učj se česky w Litoměřicjch, Králowé Hradci a w Buděgowicjch, ale gen mimořádně dobrotau wlastimilowných wychowatelůw. W Praze scházegjť se bohoslowci, lékaři a práwnjci atd. ku čtenj českému z mluwnice a literatury toliko po 9 měsjcůw, a týhodně po 2 a 2 hodinách, t. pro Čechy 2 hod., a pro Němce zwláště 2 hod. — Na Morawě w Holomauci přičiněnjm se stawůw učj se česky, a w Uhřjch w Prešpurku a snad i ginde wznikla společnost mladjkůw, gakožto učencůw slowanskočeské řeči. [13])

---

11) Wiz Českau Wčelu, 1835: w Přehledu knih.

12) R. 1836 dne 10. řjgna nawštiwil zdegšj akademii cjsař pán a král náš, na gehož přjchod žák Karel baron Villani odu složil. (Kwěty 1836, str. 392.)

13) Učitelé slowanskočeské řeči uwedeme zegména na zad této literatury. — Ustav (inštitut) česko-slovačkoga jezika i knjižestva u Požunu ili u Presporku (ústaw řeči a literatury česko-slowanské), savezan s jednom česko-slovačkom učil*l*nicom tamo, zaveden 1803, ali je po jednoj desetici godin prestal. — Sojediněnje za slovačko slovstvo, zavedeno od gg. Loviéa i Tablica, okolo godine 1812. — Za slavo-česko narěčje podignuta su kod naše bratje u Českoj i Ugarskoj s privolenjem poglavarstvah u najnoviem vrěmenu opet někoja družtva (wiz ge násl.). Ostatni pako sěverno-iztočni Slavjani u podizanju potrěbnih za narodno slovstvo ustavov još većim napredkom postupaju. — Illyrowé neywjce snaženjm p. L. Gaje illyrskau welikau obecnj knihownu a národnj museum uwesti chtěgj, což i sl. stawy powoleno. (Danica il.

Gsauť někteřj mladjci študugjcj, genž powinnosti školnj wykonawše, se w gazyku materském, buď na těch ustawjch, buď sami cwičegj, [14]) a cenné plody giž wydáwagj. Ano i cizozemci a wyšší staw si češtiny wšjmati počjná. [15]) A tak giž tolik wymoženo, že to dnes žádná wjce chlauba w Čechách nenj, česky neuměti, a snad i někdy hanba bude, špatně mluwiti a psáti (Jos. Jung.).

Matice česká.

Ačkoli naše literatura národnj za *Františka I.* a geho slawného nástupce *Ferdinanda I.* teprw z nowa okřjwagjcj, giž některými zdařilými plody honositi se může: předce že wždy geště chudá i nedospělá gest, zapjrati nelze. Kterékoliw české knihy za našich časů tiskem na swětlo wycházegj, ty swůg znik gen we wlastenské horliwosti několika spisowatelůw magj, kteřjžto negen čas, ale i gměnj swé — ani odměny, ani slowutnosti gaké za to neočekáwagjce — wlasti w oběť přinášjwagj. A wšak pohřjchu přjliš často stáwá se, že když od ginud nemálo spisů nezralých a nepotřebných, literatuře našj wjce ke škodě nežli ku prospěchu na swětlo se wydáwá, mezi tjm i neylepšj spisowatelé naši, nemagjce potřebného nákladu, prázdniti musegj. — Pro zastawenj takowého zlého a pro způsobenj literatuře našj gak wůbec zdárněgšjho zniku, tak i prospěšněgšjho směru giž několikráte od wlastenských mužůw saukromj i weřegně nawrhowáno bylo, aby z dobrowolných peněžných sbjrek we wlasti něgaká zwláštnj pokladnice ku pomoci wydáwánj dobrých českých knih se založila.

Slawný wýbor společnosti českého museum, podlé základnjch prawidel swých, od G. M. C. neymilostiwěgi ztwrzených, ustanowil dne 11. ledna 1830 z audů společnosti swé zwláštnj *sbor* čili *spolek pro wědecké wzdělánj řeči a literatury české.* Prawidla s poradau i schwálenjm wýboru společnosti uložená gsau: 1) Z darů peněžných, u milownjků wlastenské literatury gen gednau sbjraných, založj se zwláštnj pokladnice, gmenem: „*Matice česká,*" 2) Pokladnice tato k tomu cjli se ustanowuge, aby k wydáwánj dobrých českých knih buďto wůbec prospěšných, buď i wědeckých aneb krásořečných, napomáhala i ge usnadnila. 3) Sbor museynj

---

1836. br. 31. 33. etc. Kwěty 1836, přjl. str. 81.) — Jedan književni ilirski jezik (i prawopis giž poločeský) se već sada u mnozih znamenitih velike književne Ilirie varoših a navlastito ovdě u Zagrebu u akademii i u arkigimnaziu javno iz katedre predaje. (Dan. 1836. br. 49.)

[14]) Sr. Kwěty, 1834. str. 403. „Než obraťme zraků swých na bugně pučjcj se kmen literatury našj, na množjcj se k němu lásku a wážnost, zwláště mladictwa wyšších škol pražských, pozbuzugjcjho k radostnému očekáwánj, anož podlé počjnánj wlasteneckého i ostatnjm předmětům swého powolánj powinnau wěnuge pilnost. — (str. 391.) Slast nemalau pocjtil gsem w alumnatě bohomluweckém, gehož audowé pod brněnským biskupem co pilné wčeličky w mateřštině se zdokonalugjce, každý s pomůckau swau ku hlawnj sbjrce spjchá, by z této užitečnými knihami českými se opatřili." (Jar. Pospjšil.)

[15]) Wiz Kwěty, 1835, str. 500. — Rozl. praž. 1826, 1827, 1828. — Rozmait. lwowskie 1836. nro. 42. str. 337. atd. — Též nařjzeno w prawidlách společnosti českého museum §. 13. *Sämmtliche Mitglieder müssen die böhmische Sprache verstehen, der Sekretär sie fertig lesen und schreiben. (Verhandlungen der Ges. des vat. Mus. in Böhmen.* 1. *Heft. Prag* 1825. *S.* 31.)

pro řeč a literaturu českau s pokladnicj tauto, pod zwláštnjm dozorem a zprávwau gednoho z wýboru společnosti (Kinského knjžete 1835, Krakowského hr. z Kol.) nakládati, a aučty swé každoročně témuž wýboru k weřegnému oznámenj podáwati bude. 4) Každý dar, když sboru dodán bude, napřed we wšeobecné spořitelnici české se uložj, a kdykoli tjm způsobem nějaká hlawnj gistina se segde, ta na pragmatikálnj základ pod auroky se půgčj, aurokowé pak sami každoročně podlé aumyslu w §. 2. oznámeného wynakládáni býti magj. 5) Každý gakýkoli dárek, k tomu cjli wlastensky obětowaný, wděčně přigat bude; kdož wšak koli neméně nežli 50 zlatými we stříbře, buďto na gednau, buďto po lhůtách (ročně ale minimum 10 zl.), které sám sobě uložiti může, přispěge, ten mezi „zakladatele matice české" počjtán bude. Korporacj, biblioték atd. genž neustále užitek berau, platj 100 zl. mjsto 50 zl. na wždy. 6) Zakladatelé matice české dostanau darem a bez platu geden wýtisk každé knihy, která se nákladem aneb pomocj pokladnice této wydáwá. 7) Gména wšech zakladatelů i podpůrců matice české, i se summami gegich osobnjch přjspěwků, ročně (k čas. mus. 1. sw.) tiskem weřegně we známost se uwozugj. 8) Podlé dostatku a zásoby peněžné w pokladnici sbor ustanowj, které a gak mnohé knihy ročně wydáwány býti magj, na to pak obzwláštnj swůg zřetel obrátil, že se nynj časem auplný a kritický slownjk českého gazyka dra. Jos. Jungmanna wydáwá, gakož i realnj encyklopedie na swětlo wygde. 9) Přjspěwky přigjmagj se w Praze u audů sborowých: 1) Jos. Jungmanna, w šir. ulici, čjsl. 749/2. (1834), u Jana Sw. Presla, w sirkowé ulici, čjsl. 470/1. (1835), u Fr. Palackého, w pasjrské ulici, č. 719/2. (1836), kteřjž, se mezi sebau střjdagjce, počty wedau. Složenj týchže přjspěwků zwláštnjm listem se potwrzugj w 4. genž znj: *č.* —. *list* —. *P. T.* — *zakladatel matice české od r.* 18— *měsjce* …… *obdržel w knihkupectwj Kronbergra i Webra w Praze wydané nákladem matičiným* A) *knihy: č.…* B) *časopis: … od zboru museynjho pro řeč a literaturu českau. N. N.* Kdo by takowý list buď ztratil, nebo roztrhl, aneb staw swůg w listu a w oznámenj ročnjm změniti wolil, ohlasiž to u těchto zborowých audů.

			wýlohy:
I.	Za přjgem w běhu léta 1831 od měsjce dubna do konce prosince došlo nowě založené matici české gistin a auroků od zakladatelů (43) summa . .	2397 zl. 50 kr.	
II.	Od 1. led. do 31. pros. 1832 . .	6223 — 23 —	
III.	„ „ „ 1833 . .	10.002 — 20 —	982 zl. 10kr.
		9020 — 10 —	
IV.	„ „ „ 1834 . .	13.408 — 59½ —	937 — 45—
		12.471 — 14½ —	
V.	„ „ „ 1835 . .	16.828 — 39½ —	1853 — 59 -
	a) z nichž summa gistin . .	14.118 — 49½ —	
	b) wydagných peněz . .	2.063 — 18 —	
	c) zasob skladnjch neprodaných . .	642 — 32 —	
		16.823 — 39½ —	
	Čistý přjgem . .	14.970 zl. 40½ kr.	

Wýlohy.

R. 1832	obdrželi zakladatelé časopis mus. darem w ceně	2 zl.	—	kr.	stř.
„ —	Hlasy wlastenců 4. (str. 34)	„	—	—	—
„ —	Přehled saučasný od Pal. w ceně	1	—	—	—
„ 1833	Časopis mus. w ceně	2	—	—	—
„ —	Paulického dom. lékaře w ceně	1	—	36	—
„ 1834	Časopis mus. w ceně	2	—	—	—
„ —	Jungm. slownjk 2 sw. w ceně (po 1 zl.)	2	—	—	—
„ 1835	Časopis mus. w ceně	2	—	—	—
„ —	Jungm. slownjk 3tj—6tý sw. (po 1 zl.)	4	—	—	—
„ —	Hlasy wlastenců	«	—	—	—
„ 1836	Časopis mus. w ceně	2	—	—	—
„ —	Jungm. slownjk 7mý—10tý sw. (po 1 zl.)	4	—	—	—
„ —	Šafařjk. starož. 3 swazky (po 25 kr.)	1	—	15	—
		23 zl.		51	kr. stř.
	a ocenjme-li Hlasy, genž se neprodáwagj, za	3	—	—	—
	tedy má každý zakladatel w těch 5 letech	26 zl.		51	—

a poněwadž i ti, genž w roce 10 zl. přispěgj, i hned užitky, gakž sme udali, potahugj, tedy má z 10 zl. ten, genž r. 1836 k Matici přistaupil, ... 7 zl. 15 kr. stř. užitku; což by se státi nemohlo, kdy by někteřj dobrodinci wjcegi než určeno, nepřispjwali, a pak základy peněžné aumrtnj mezi druhé zakladatelé se nerozdělili. —

Když někdo z těch p. zakladatelů umře, aumrtj geho má býti oznámeno, a wybjránj knih, kromě korporacj nesmrtelných, přestáwá, wšak ale geho gméno pod † s udánjm dne geho smrti se pořád na památku wede.

R. 1831 počjtalo se zakladatelů 15, mezi nimiž 1 knjže († R. Kinský), 5 hrabat, 2 dokt. atd.; a z těch 2 umřeli.

R. 1832 bylo gich 32, mezi nimiž 3 knjžata (Jan knjže z Lobkowic, † Jos. knjže ze Swarcenberku, Karel Egon knjže z Fürstenberku), 3 hrabata, 1 swob. pán, 1 arcibisk., 1 bisk., 3 dokt. atd. Z těch 32 umřeli 2.

R. 1833 počjtalo se 26, mezi nimiž 1 hrabě, 8 dokt., 7 duchownjch atd.

R. 1834 bylo 30, mezi nimiž Gindřich knjže Lubomirski, 6 dokt., 13 duchownjch, 1 študugjcj, 1 školnj pomocnjk, 1 bibl. vik. budiuského. Z těch umřel 1.

R. 1835 bylo 30, mezi nimiž 1 baron, 2 doktoři, 12 duchownjch, 3 aurednjci, 2 měšťani, 1 učitel, 5 študugjcjch, a 1 gymn. k. hrad. atd. Z nichž umřel 1.

Tedy wšech zakladatelů prawých od r. 1831—1835 bylo 133, těch, genž 50 zl. posud geště nesložili, bylo 232 ze wšelikých stawů, wysokých i nizkých, 4 korporacj (seminárnj institut králowéhradecký, knihowna česká J. S., rodina p. M. Kotlera z Turnowa, knihowna české školy při theol. ústawu w Buděgowicjch, někteřj ctitelowé češtiny w Německém Brodě). Z nichž umřeli 3. Tedy auhrnkem 365 zakladatelů. R. 1836 bylo gich wšech 434, z nichž 12 korporacj.

Swatojanské dědictwj.

Otcowská wláda cjsařstwj rakauského powažowala od počátku w zřjzenj rozličných ústawů ku wzdělánj lidu mrawnj a nábožné wychowánj za geho podstatný základ, a tjm progewila přeswědčenost swau, že weškerá prawidla k upewněnj blaha domácjho a obecného prospěšenstwj tenkráte genom žádaného zdaru mjti mohau, pakli na prawě křesťanském smeyšlenj lidu spočjwagj. Nižádná třjda občanů nenj tedy otcowskau tauto péčj swých panownjků bez neocenitelného dobrodinj náboženského poučenj. —

W každém času se uznáwalo, že aučinnost uděleného wyučowánj we školách a w kostelých pokračowánjm wlastnjho poučenj důkladně podporowáno, a že rozšjřenjm dobrých knih mezi wšecky třjdy lidu obecná, dokonalegšj a mrawnj wzdělanost dosažená býti může. Z téhož ohledu sgednotili se giž na mnoha mjstech šlechetnj mužowé, kteřjž laciným wydáwánjm prozřetelně zwolených a prawému křesťanstwu poučugjcjch knih z neyčistšjho a nezištného aumyslu se o to starali, aby se každému snadně téhož užitku dostalo, gemuž na prawém ponaučenj w nábožnosti záležj. — Přjkladowé tito shledali i w našj wlasti uznánj a chwalitebného následowánj. Welebný pan Antonjn *Hanikýř*, exjesuita a duchownj pastýř w Ciměři *(Schamers)*, buděgowské diecese (15. března 1833 zemřelý), tautéž myšlenkau se zanášel, a na tom se ustanowil, založiti ústaw, gjmž by kraganům geho dobré nábožné knihy w materském *(českém)* gazyku, gakowých se geště nedostáwalo, w neylewněgšj ceně podáwány byly, kteréž by pro swau lacinost náležitě rozšjřeny i chudobněgšjmu hospodáři do rukau dostati se mohly. Sám učinil prwnj základ, obětowaw 1000 zl. na střjbře otcowského dědictwj, a podal ge weledůst. knjž. arcib. konsistoři pražské s tau žádostj, aby z gistiny této wypadagjcj auroky, rozmnožené přjspěwky giných dobrodinců, k podotčenému aumyslu obrátiti sobě neztjžila. Dle žádosti wel. zakladatele měl tento ústaw pod gménem: „Dědictwj swatého Jana Nepomuckého“ do žiwota wstaupiti, čjmž památku nedáwno před tjm slaweného jubileum našeho s. patrona zaswětiti a celý ústaw pod mocnau ochranu geho poručiti obmeyšlel. Ucházenjm weledůst. knjž. arcib. konsistoře došel tento ústaw, z ohledu na swau znamenitau užitečnost, neywyššjho dworského potwrzenj dne 26. řjgna 1833. — I. I hned mnozj swé oběti přinášeli, a na témž ústawu podjl brali. Prawidla geho gsau: 1) Spoluaudem „Dědictwj sw. Jana Nep.“ státi se může ten každý buď ustanoweným peněžitým přjspěwkem, kterýž se gednau na wždycky zaprawj, anebo podánjm pjsemných prácj, kteréž ku podotčenému aučelu směřugj, a ohledně wnitřnj ceny swé k wydánj za hodné uznány budau. 2) Kdokoliw témuž ústawu 100 zlatými na střjbře přispěge, považowán bude za spoluzakladatele, a činj se účastným práwa ponawrhowati, které a gaké užitečné knihy nákladem téhož ústawu by wydáwány býti měly. 3) Kdo gednau na wždycky podá: 40 zl. na stř., gest téhož spoluaudem I. třjdy, kdo 20 gest II. třjdy; kdo 10, gest III. třjdy, a kdo 5, pokládán bude za dobrodince téhož ústawu. 4) Řehole, celé vikariáty, farnj okresy, školnj mládež, celé rodiny wstupugj dwognásobným přjspěwkem do nadřečených třid neb do počtu dobrodinců. 5) Doplněnjm základu we wyššj třjdě, také do též třjdy každému přistaupiti wolno. 6) Kdo w poslednj wůli swé dědictwj dotčenému odkáže wjc než 100 zl. na stř., považowán bude za spoluzakladatele; při menšjm odkazu připočte se k dobrodincům. 7) Spisowatelé, kteřjž swé práce obětugj témuž ústawu, gelikož po náležitém oceněnj k tisku ustanoweny budau, dobýwagj sobě práwa dle obšjrnosti, důležitosti a gádrnosti spisů

swých, spoluaudů buď I., buď II., buď III. třjdy. Podánjm wjce důkladných prácj wstaupjť i spisowatel do wyššj třjdy. 8) Kdo témuž ústawu zdařilé přeloženj, nadřečenému aučelu přjhodné knihy podá, stane se spoluaudem III. třjdy; opětowaným podánjm postaupj wýše. 9) Dle poslednj wůle zakladatelowy žádagj se duchownj spoluaudowé téhož ústawu, aby mezi osmidnem sw. Jana Nep. za neywyššj cjsarskau rodinu, gakož i za žiwé a za mrtwé spoluaudy téhož dědictwj, dle pohodlnosti, gednu mši swatau slaužili. — II. *Wýhody spoluaudů.* 10) Každé knihy, týmž ústawem wydané, obdržj na pěkněgšjm papjře: *a)* spoluzakladatelowé 4 wýtisky darem, *b)* spoluaudowé I. třjdy 3 wýt.; *c)* spoluaudowé II. třjdy 2 wýt; *d)* spoluaudowé III. třjdy 1 wýtisk. Dobrodincům bude se wydáwati geden wýtisk na gegich wýslownau žádost w polowičnj ceně. 11) Spisowatelowé, gichž práce nákladem ústawu wydány budau, obdržj z téhož wydánj 12 wýtisků, překladatelowé, gelikož překlad gegich se přigal a na swětlo wyšel, obdržj 6 wýtisků darem. 12) Wydáwati se pak budau knihy giž wázané, na prwnjm ljstku přitištěno bude znamenj téhož ústawu, gakož i krámská cena, kteráž bude wždy co neylewněgšj. 13) Páni spoluaudowé obdržj tištěný ljstek, na němž se odebrané wýtisky po každé odpjšj. Gest pak: *Cjslo.. Počet wýtisků... P. T. pan (N.N.) .... spoluaud dědictwj swatojanského na wydáwánj laciných katolických knih gazykem českým. Od r.* 18.. *obdržel nákladem téhož dědictwj wydaných knih čjslo...* (známka: „Dědictwj sw. Jana Nep.“) *Wáclaw Pešina, kanownjk, kons. rada, redaktor.* 14) Tyto wýtisky wydáwány budau buď w kanceláři knjž. arcibiskupské konsistoře aneb u redakcj. III. *Rozesjlánj wýtisků.* 15) Wel. duchowenstwo zdeyšj arcidiecese obdržj wýtisky zapsané skrze swé vikariaty. Ostatnjm slaw. konsistořjm zasjlati se budau w diecesi gegich zapsané wýtisky we wlastnjch bednách franko. 16) Konsistorialnj expedicj, kteráž se témuž rozesjlánj přjwětiwě podwolila, gakož i knihkupectwj dostanau desátý wýtisk nádawkem. Takť dostane i každý sběratel předplatitelů na 20 wýtisků geden zdarma. 17) Poznamenánj spoluaudů a aučty přjspěwků sešlých po každé 1. swazku časopisu pro kat. duchowenstwo se připogj. 18) Každá ku prospěchu téhož dědictwj a k rozšjřenj obecné geho užitečnosti udělená rada se strany redakcj wděčně se přigme a slušně ocenj. Žádá wšak redakcj, aby přjpisy takowé franko se zasjlaly. (W Praze dne 19. března 1836.) *(Oest. Encykl. Wien* 1836. 5*ter Bd. S.* 536*)*

Gměnj geho od založenj až do konce r. 1835:

a) přjgem	2370 zl.	8 kr. stř.
b) knihy na skladě	1774 —	4 —
tedy celá mohowitost . . .	4144 —	12 —
wýlohy	1282 —	27 —
tedy čisté gměnj	2861 —	45 —

Spisy:	1835	čjslo	I. Proč gsem katoljkem? w ceně .	4 kr.
	—	»	II. Bohomil	24 —
	1836	»	III. Panna Orleanská . . .	10 —
	1837	»	IV. Katechysmus . . .	24 —

Mimo zakladatele (A. Hanikýře) bylo od r. 1835—36, 8 spoluzakladatelůw, 8 spisowatelůw (Pešina W., Zimmermann Jan †, Zimmermann Jos. w Praze; Friček Chr., Jiřjk Jan, Žitek Wácl. w arcid. praž.; Pohořelý Jos., Winařický Karel, Zahradnjk Vinc. † w litom. diec.; Hek Fr. Wl. w králohr.; Sláma Fr., Wrána Šim. w buděg.; Ullmann Ant. w Olom.); 10 spoluaudůw I. třjdy (3 w Praze, 2 w litoměřické, 2 w buděgowické diecesi, 3 w olomaucké arcidiec.); 4 spoluaudowé II. třjdy (1 w Praze, 1 w arcid. praž.; 1 w lit.; 1 w králohr.); 121 spoluaudůw III. třjdy (21 w Praze, 28 w pražské arcidiecesi, 9 w litoměřické, 27 w králohradecké, 11 w buděgowické diecesi, 1 w olomaucké arcid., 5 w brněnské diecesi, 1 we wjdenské arcid., a 1 w Drážďanech (Geho králowská Wýsost, Jan, wéwoda saský); 9 dobrodincůw, s přjspěwky méně 10 zl.; 2023 zl. přjspěwkůw w těch dwau letech (1835—36); 185 wýtisků spoluaudům darem podaných. Roku 1837 přistaupili co zakladatelé: GCM. náš zeměpán *Ferdinand I.*, a hr. Kr. z Waldšteinůw.

Přjdawek k stawu gazyka českého.

Abecednj přehled farnjch mjst českých a česko-německých, t. j. škowých, kde se *česky* slowo božj hlásá, kde *české národnj školy* gsau, a kde i obogj gazyk panuge. Wyňato z: „Catalogus universi cleri Bohemiae" na r. 1837. Počet dušj sjlu Čechůw oznamuge. Zn. *č-n* (česky a německy) a *n-č* (německy a česky).

I. Arcidiecese pražská.

1. *Kaufjmsko.*

Mjsta dle obrokůw (beneficij)	Počet dušj
Auběnice	1336
Autiňowes	2422
Aužice	1538
Boleslaw stará (n-č)	3000
Brandeys	4963
Břežany	«
Břistwj	1391
Brod český	1602
Čelákowice	1882
Česlice	2035
Diwišow	3342
Dobřichow	3057
Drahobudice	1418
Dřewčice	772
Gemniště	«
Gilowj (*Eule*)	2703
Giřčany	1607
Girna (Jarna)	1386
Hlaupětjn	607
Hlawno-Kostelno	1496
Hrádek	901
Hradešin	2662
Hrusice	1373
Chotěšany	1362
Chotětow	571
Chwala	1396
Chwatěruby	909
Jankow	1586
Janowice uhl.	2395
Jažlowice	801
Invalidárna u Prahy (n-č.)	«
Kaunice	1297
Kaufjm	2710
Kege	1417
Klecany	1672
Kočerady	1437
Kogetice	980
Koljn nowý	5186
— starý	1110
Koloděge	1157
Komornj hrádek	-
Koňogedy	1958
Kostelec nad Labem	3217
— na křjžku	2209
— nad lesem	3168
Kruta	1381
Kundrac	1109
Kundratice	1192
Lauňowice	1436
Libeznice	2164
Lobkowice	»
Lošany	1526
Lstiboř	967
Malotice	1789
Michle	4956
Mnichowice	1499
Mukařow	1440
Načeradec	2842
Nehwizd welký	628
Nowá wes (*Neudorf*)	1654
Obřistwj	1313
Ondřegow	2105
Owčár	1295
Pišelj	2288
Plaňany	2726
Popowice	1918
— welké	2106
Popowičky	1231
Pořičany	735
Postupice	2580
Prosek	3655
Předměřice	2315
Přerow	1492
Přistaupjn	1070
Radošowice	1064
Ratage	2322
Řičany	2415
Sany	1057
Sázawa	3111
Skalice	773
Skramnice	2129
Šlapanow	1624
Sluhy	124
Sluštice	1855
Stěbužowes	1413
Štěpánow	2443
Štolmiř	491
Swymyslice	598
Swogšice	1937
Tismice	728

	Počet dušj
Třebešice	573
Třeboratice	1290
Tuklaty	1573
Wawřinec	1353
Weliš	1200
Weltruby	1079
Winoř	2458
Wišerowice	1019
Wyšehrad (n-č)	1466
Witice	1698
Wlašjm	3954
— u sw. Lorety	«
Wodolka	2286
Wohař	1384
Wokrauhlice	1127
Wolešnice	1345
Wolšany (n-č)	1816
Wranow	1243
Wšetata	2322
Zásmuky	2762
Zdislawice	1798
Zlatnik	1309

2. *Beraunsko.*

Augezd čerwený	664
Bělohorský kostel	«
Benešow	2992
Beraun	2609
Bezdědice	3511
Bělice	1234
Bystřice	3245
Bněčice	1376
Boreko-Suchomast	1232
Borotice	2093
Cerhowice	2528
Dobřichowice	1948
Dobřjš	2920
Dobrotiwá (sw.)	2797
Dolnohbity	2374
Drahnoaugezd	1982
Dublowice	1413
Gesenice	2664
Ginec	2982
Hluboš	1553
sw. Hora (n-č)	40
Hořowice	4002
Chlum	2519
Janowice	1056
sw. Jan pod skálau	1413
Kameyk	1276
Karlůwteyn děk.	«
— exp.	1104
sw. Kilian	3194
Klučenice	864
Knjn starý	2953
Kozmice	2396
Kosáhora	2334
Krásnáhora	1797
Křečowice	2127
Lhota	580
Lišnice	1520
Liteň	2269
Lochowice	2535
Lodenice	995
Makow	«
Maršowice	2073
Meyto	4093
Mnjšek	3510
Modřany	1279
Mokropece	874
Mrtnik	2648
Nechwalice	1617
Netwořice	3747
Neweklow	2030
Neumětly	648
Petrowice	2835
Pečice	1220
Pičjn	2307
Počáply	1894
Podčepice	2331
sw. Pole	2034
Pořič	2374
Praskolesy	1730
Prčice	1
Přjbram	9729
Sedlce	3095
Selčany	2171
Skreyšow	1218
Slapy	1695
Sliwice	3683
Strašice	2548
Střepsky	1831
Střezmiř	1472
Sukdol	”
Tetjn	560
Teynice	1980
Tmáň	1006
Trnowa	224
Třebotow	1865
Weliz	1352
Wermětice	1631
Weykow	1193
Wišňow	1294
Wosow	1765
Wotice	3399
Wraná	896
Wšeradice	1466
Zbirow zámek	270
— město	1835
Zbraslaw *(Königsaal)*	2992
Zdice	1834
Žebrák	3339
Žiwohaust	862

3. *Rakownicko.*

Augezd weliký	3178
Aulionice	946
Aunětice	1650
Bechljn	1366
Bohnice	1202
Bratronice	1092
Břewnow	1276
Budenec	715
Budeč	1279
Citow	1015
Černaušek	2413
Čistá (č-n)	2469
Družec	1781
Ginowice	696
Hobšowice	899
Horešowice	670
Hořelice	967
Hostauň	2837
Hostjn	1415
Hostiwář	1843
Hostiwice	1890
Hudlice	2150
Charwátec	1949
Chřjn	1111
Kaunow (n-č)	803
Kladno	1601
Klobúky	1210
Klomjn	1072
Kněžowes *(Herrndorf)* (n-č)	2265
Koleč	1047
Kozlany (n-č)	1924
Krušowice	«
Křič (č-n)	1567
Křiwoklat (č-n)	1110
Kwilice	1726
Lana	921
Liboč	2490
Libšice	690
Lidice	3556
Lužec	1103
Lochowice welké	1558
Malkowice	926
Městečko	1606
Minice	1417
Milowice *(Mühlhausen)*	725
Mšec *(Kornhaus)*	1594
Mutowice	4627

	Počet dušj		Počet dušj		Počet dušj
Nautonice	1254	w Šárce Nibusice	1060	Tursko	545
Nezabudice	1226	Skreg	807	Tuřany	782
Nižbor (č-n)	2331	Slabec (č-n)	2024	Unhošť	2695
Owenec (n-č)	2244	SLANY	3959	Weltrusy	1213
Pátek	«	Slawětin	542	Welwary	3127
Peruc	1580	Sliwenec	855	Wepřek	1287
Petrowice (č-n)	2678	Smečna	2739	Wlnowes	1129
Pchery	2107	Smichow s. Fil. u J. (n-č)	4086	Wolešna (č-n)	686
Počáply	892	Smolnice	1629	Wořech	1896
Pozdny	1176	Stochow	1130	Wrana	1374
Račinowes	2539	Stodulky	712	Wrbna nad wodau	578
Radonice	1301	Strašecj (č-n)	4426	— nad lesem	829
RAKOWNJK (č-n)	2968	Swarow	693	Zbečno	1162
Raudnice	3847	Tachlowice	1505	Železná	2663
Rausinow	1052	Teynice panenská	1271	Zeměchy	1023
Rostoky	757	Tuchlowice	1280	Zlonice	2182
Řenčow	1034	Tuchoměřice	988	Zwoleňowes	2315
w Šárce sw. Mat.	1208				

4. *Plzeňsko.*

Běla	2267	Malešice (n-č)	1373	Skořice	2174
Čižkow	1930	Manetjn (n-č)	2247	Štáhlaw	1155
Deyšjna	2735	Mešno	947	Stěnowice	1006
Dobřany (n-č)	2923	Mirošow	2686	Stradiště	542
Druždow	1156	Mitrowice nowé	1220	Střjbro (*Mies*) (n-č)	4392
Holeyšow (n-č)	774	Plana	2912	Stupno hornj	2481
Hradec (n-č)	1119	Plas (n-č)	1280	Těnowice	1834
Chwalenice	2432	Plzenec	3158	Weyprnice	1513
Kozogedy	1275	PLZEŇ (n-č)	12884	Wobora	1260
Králowice	4138	Pořič (spálená)	1768	Wosek	1800
Krašowice	786	Potworow	1253	Wšeruby (n-č)	2105
Křečow	1187	Prusin	1626	Zebnice	1749
Ledec	1890	Radnice	3537	Zwikowec	1490
Libljn	1007	Rokycany	4860		
Litice (n-č)	1429	Řešohlaw	676		

5. *Táborsko.*

Wrcholtowice 1032

6. *Litoměřicko.*

Budina	3507	Doxany	928	Kmetnowes	1057
Dolanka	624	Gečowice	1100	Liboteynice	932

7. *Boleslawsko.*

Benátky	2930	Hořjn	573

8. *Kladsko.*

Německo-Červeney (Teuto-Čerbeney) (n-č) «

9. PRAHA.

U sw. Wjta (n-č)	1017	U Angl. pan.	«	U p. Karmelit.	«
— Wogtěcha (n-č)	6112	— sw. Apolináře (n-č)	1674	U sw. Haštala (n-č)	4042
— Gilgj (n-č)	6453	Karl. dwůr	«	— Alžbětinek	«

	Počet dušj
U sw. Frant. Ser. (n-č)	4008
— Hawla (n-č)	5920
— Gindřicha (n-č)	5698
— Jakuba (n-č)	2034
— Marie Sněžné (n-č)	3711
— Maria de Vict. (n-č)	5711
— Mikuláše (n-č)	6978
U Kajetan.	«
— ww. ss. w Cast.	«
U sw. Petra (n-č)	7330
w semináři	«
na Skalce	«
U sw. Ducha (n-č)	1131
— Štěpána a Ign. (n-č)	9382
na Strahowě (n-č)	2600
w Teyně (n-č)	4068
u sw. Tomáše (n-č)	4273
— Trojice na Podskalj (n-č)	4604
u Woršulinek	«
u sw. Wácl. w trestnjm domě (n-č)	1086

II. Diecese litóměřická.

1. *Boleslawsko.*

Bakow (Babkow)	3700
Bausow dolnj	2738
Bezno	1976
Běla (č-n)	3905
Bezdice malé (n-č)	1084
BOLESLAW ml.	6732
Bozkow	3706
Bosjn	3518
Brod železný	5358
Brodec (Horka)	1524
Březina	1252
Březno	2044
Bukowno	1558
Čečelice	998
Daubrawice	4233
Držkow	5110
Dub český (n-č)	5401
Genčowice (n-č)	5318
Hlawice (n-č)	2032
Hodkowice *(Liebenau)* (n-č)	5633
Hradiště nad Giz.	5580
Chorušice	1032
Jeseny	»
Kadlina	620
Klášter	«
Kosmonosy	2807
Kostomlaty welké	2693
Kowáň	883
Křinec	2174
Krnsko dolnj	2258
Lastibořice	2123
Lauček	1980
Laukewec	1884
Laukow (Swig.)	2058
Laukow (Semil.)	1884
Laučjn	1249
Liblice	1923
Libošowice	1707
Libúň	4046
Lisá	4857
Luštěnice	802
Markwatice	1042
Melnjk	3886
Mladá	1509
Mladěgow	1610
Most dlauhý *(Langenbrück)* (n-č)	2884
Mšeno (n-č)	5048
Mukařow	1300
Mzely	1665
Nabzy	4753
Nebužely	1834
Nimburk	1422
Paseky	1381
Přepeř	1869
Přichowice (n-č)	3759
Reyšice	1473
Rohosec welký	-
Rožďalowice	3825
Rochprahtice	3206
Řepjn	2284
Řitonice	1659
Ronow (Jenice welké)	2260
Šopka	1812
Semil	7902
Sichrow	«
Skála welká	1174
Skalsko	2093
Sobotka	3915
Stranow	«
Střenice	1509
Sliwna dolnj	2258
Swětla	3012
Šwigany	«
Štěť (n-č)	2119
Tatobity	1470
Teyn nad Rowenskem	3431
Turnow	5020
Widjm (n-č)	2461
Wizkeř	1374
Wolešnice	2707
Wosenice	2614
Wšegany	2242
Wšehorská	1233
Wšeny	2482
Wysoká	5217
Wysoká	2194
Zábořj	1270
Žerčice	946

2. *Litoměřicko.*

Baušowice	1005
Brožany	1176
Dlaškowice (n-č)	1496
Hoštka *(Gastdorf)* (n-č)	2154
Klapey	1087
Kožow	1692
Koštice (n-č)	768
Křeseyn (č-n)	704
Libichow (č-n)	2361
Libochowice	3546
Libšow (n-č)	934
LITOMĚŘICE (n-č)	8553
Teresjn (n-č)	972
Třebnice (n-č)	2128
Třiblice (č-n)	2155
Wršowice	«
Wetla (n-č)	2130
Wobora	933

2. *Žatecko.*

Citoliby	2269
Čižkowice (n-č)	1900
Domaušice	608
LAUNY (č-n)	2779
Lenešice	743
Opočno (č-n)	3504
Paseky	1407
Ranna (n-č)	558
Ročow	1218
Winařice	1450

4. *Bydžowsko.*

Libáň 4438.

III. Diecese králohradecká.

1. *Bydžowsko.*

Aumyslowice	726	Kalná (n-č)	5029	Poniklj	2967
Aubislawice (n-č)	1908	Kněžice	2287	Popowice	1080
Babice	1571	Kopidlno	3220	Předhrad	2364
Bělohrad	4378	Kostelnj Lhota	1398	Radjm	2488
Běronice	1645	Kowanice	1329	Rostoky	3212
Branná (č)-n	4275	Králůwměstec	2313	Sadská	3578
Bydžow nowý	6100	Kratenow	1399	Samšjn	862
— starý	1215	Lanžow	2736	Slatina	907
Cerekwice	„	Lewjn	1309	Smidary	2904
Činowes	1357	Libice nad Cidlinau	1731	Sobšice	2262
Dimokury	1157	Libštát	2899	Štěpanice	2772
Dobřenice	1200	Liskowice	1084	Stračow	1036
Dohaličky	1619	Lomnice	6258	Studenec	2935
Geřice	1365	Lužany (č-n)	3061	Třemešna (č-n)	2158
GIČJN	5932	Lužec	2483	Wápno	2200
Gilemnice	4784	Metličany	2234	Weljš	3319
Hlušice	1204	Miletjn	4453	Weselj wysoké	2322
Hněwčowes	2100	Mlazowice	1121	Witkowice	3111
Hořice	5165	Mljkosrbj	1224	Wohnišťany	1856
Hradiško	1425	Mřičná	3043	Wostružna	1956
Chleby (n-č)	1784	Nechánice	3831	Wrbice	2338
Chlumec	5788	Nowá Paka (č-n)	7116	Wrsec	1501
Chodowice	1323	Nowá wes *(Neudorf)*	2649	Žehun	1552
Chomutice	2165	Němičowes	1540	Železnice	2978
Chotěč	1393	Pecka (n-č)	4258	Žiželice	4701
Chotěšice	902	Petrowice	1918	Žlunice	2730
Jablonec	2801	Poděbrady	4881		

2. *Hradecko.*

Augezd bjlý	2789	Hořeňowes	2199	Lukawec	1539
— starý	1005	Hořička (n-č)	3887	Machow	2151
Aupice (n-č)	5963	HRADEC KRÁLOWÉ	4777	Markauč (n-č)	1453
Baušjm	1297	Hronow	5924	Meziřjč	2394
Bystrá	2400	Chleny	2201	Náchod	6442
Boesig	1052	Chotěborka	2142	Nekoř	2315
Bohárna	909	Chwalkowice (n-č)	2648	Nowohradec	2971
Bohuslawice	1932	Jaroměř	4574	Nowohrádek	3297
Borohrádek	3518	Jasany	2153	Nowé město	5500
Brandeys nad Orlicj	3233	Jawornjk	1827	Opočno	2889
Brusnice něm. (n-č)	2896	Jelenj	2468	Pauchow	2569
Častalowice	4180	Jesenice	1726	Pjsečna	2541
Černikowice	1674	Josefow (n-č)	1752	Pičjn	942
Černilow	3624	Kostelec u Nachoda	6041	Plotišť	1629
Čibusy	1754	— nad Orlicj	4850	Police (n-č)	6258
Čačlaw	2706	Králowé dwory (n č)	5754	Potenšteyn	1736
Dobra (n-č)	2696	Kukleny	3540	Problusy	1462
Dobruška	5106	Kunwalda hornj (n-č)	2269	Přepichy	3474
Dubenec (n-č)	3403	Libčany	3475	Rychnow	6128
Gilj sw.	1244	Lochenice	1468	Rochberg (n-č)	2183
Hnatnice	1288			Rtina	2289
Holohlaw	3650			Říčka (n-č)	1143

	Počet dušj
Rybna německá	1928
Solna (n-č)	959
Sendražice	886
Skalice	5180
Skalka	„
Skurow	1885
Slatina	1145
Slawoňow	2022
Smiřice	„
Solnice	2277
Sopotnice	2000
Stibnice welké (n č)	1531
Studnice (n-č)	2308
Supj hora (*Geyersberg*) (n-č)	5080
Swatoňowice	„
Tyniště	3483
Třebechowice	5053
Wamberk	4523
Woděrady	1883
Wolešnice (*Giesshübl*) (n-č)	2059
Wšestary	2546
Zwola	932
Žamberk	5152

3. *Chrudimsko.*

Augezd dolnj	4210
— nad Chocnj	1693
Auštj (n-č)	5125
Begšť (n-č)	1969
Běla	2507
— německá (n-č)	3255
Bystrá (n-č)	3640
Bohdáneč	2971
Boganow	2228
Borowa	3955
Cerekwice	2244
Čermna (n-č)	5223
Dašice (n-č)	3941
Dřitec	1747
Gezbořice	1357
Heřmanice české	2708
— něm. (n-č)	2140
Heřmanměstec	7356
Hlinsko	5963
Holice (n-č)	4993
Hrochowá Téynice	3873
Choceň	4512
Choltice	1463
Chrasť	4448
Chraustowice	2608
CHRUDJM	8598
Chwogno wysoké	1179
Jabloň	1845
Jenšowice	1626
Kamenička	2546
Kladruby	1088
Knjřow	1347
Kostelec nad Orlicj	4850
Krauna	3073
Kunětice	1740
Korauhew (*Kurau*)	1662
Lány	1271
Lauterbach (n-č)	1840
Liebenthal (n-č)	2504
Lipoltice	1862
LITOMYŠLE (č-n)	11579
Licibořice	1117
Luže	3654
Meyto wysoké	4893
Mikolowice	2388
Mladošow	3036
Morašice	1827
Morawany (č-n)	1079
Nasawrchy	2512
Nowohrady	3800
Opatowice	1908
Pardubice (č-n)	5849
Podol	1224
Polička	4981
Pračow	742
Proseč	3766
Přelauč	3096
Pusté Kamenice	1911
Radhošť	1350
Ranna	3634
Rowen (Rauna)	2461
Řepnjk	1514
Řetowa welká	2268
Richenburk	2744
Rosice	1234
Sebranice	3754
Seč	1611
Sezemice (n-č)	2527
Skůč	6229
Slatňany	1195
Slaupnice	3081
Střenice	1027
Swinčany	2319
Swoganow	3078
Swratka	3827
Telecj	1073
Teynice nad Labem	3802
Trhowá Kamenice	3433
Třebošice	1794
Třebowa česká (n-č)	7014
Uhersko	952
Walteřice	1653
Wčelakowice	2337
Weipersdorf (n-č)	2211
Weywanowice	1874
Wosice	3472
Wostřetjn	1453
Wráclaw	2275
Zámrsk	1512
Zdechowice	3226
Žumberk	3329

4. *Čáslawsko.*

Ausoby	1803
Bestwina	1585
Běla (č-n)	1885
Bikáň	4710
Bohdáneč	2566
Borowa	3256
Borownice	1574
Branšow	2359
Brod něm. (č-n)	6005
Břišť mladá	2290
Cachotjn	1310
ČASLAW	3728
Čechtice	1413
Čestjn	2741
Čihošť	1359
Cirkwice	2300
Dušow (n-č)	1154
Frauenthal (n-č)	2653
Giřice	1637
Göblow	1294
Hábry	3917
Heralec	2293
Heřmanay	2896
Hněwkowice	1286
Humpolec	7377
Chotěboř	4088
Chotušice	3890
Janowice červené	3538
Jenikow	3730
— wětš.	1302
Kaliště	1614
Kaňk	2201
Kácow	3495
Konarowice	1015
Košetice (n-č)	1548
Košice	1159
Kralowice dolnj	4092
Krásná hora	2830
Krchleby	996
Krupy (č-n)	1821
Kruzburek	3867
Křenowice	942

	Počet dušj
Křešjn	1554
Křjž sw. (č-n)	1601
Křisaudow	1774
Kutná hora	10155
Kyzhybl (*Giesshübel*) něm. (n-č)	1763
Ledeč	6238
Libice	3070
Lipnice (č-n)	4378
Lošenice	1896
Lučice	1573
Lukawec	2921
Malešow	„
Maljn	740
Mičow	1134
Modletjn	1156
Nebowid	2367
Nowá wes	875
Niškow	1500
Nowé dwory	1283
Pertoltice	2253
Polna	7270
Potěchy	3729
Prawonjn	1252
Přjbram	1687
Přibislawa	4253
Radboř	1062
Ronow	3179
Sautice	1465
Šlapanow (n-č)	2415
Sedlec	1001
Selenc (n-č)	2538
Senožatec	1741
Skála	1400
Skuhrow	1336
Smrdow	2469
Solopisky	2467
Sopota	1994
Stoky (n-č)	2440
Studenec	1617
Suděgowka	2404
Sukdol	1958
Swětla	4470
Třebonjn	2433
Turkowice	2144
Wiklantice	714
Wiljmow	4221
Wlkanec	549
Wogislawice	1283
Wognoměstec	2793
Záboř	1898
Zahrádka	3082
Zbeyšow	2421
Zbislawa	3075
Zbraslawice	3012
Zhoř (č-n)	1762
Zruč	3045
Želiw	2100
Žleby	4204

IV. Diecese buděgowická.

1. *Prachinsko.*

Albrechtice	1176
Albrechtsrid (n-č)	1459
Baworow	2845
Bělčice	2354
Blatna	4686
Blsko	1237
Bohumelice	1605
Bohutjn	1759
Bor malý	2484
— welký	2004
Bratronice	„
Březnice	4213
Bubowice	1631
Budětice	1598
Budislawice	1055
Bukownik	2063
Černisko	1227
Červená	1350
Čestice	2903
Čimelice	2760
Čižow	3485
Dobřj	2138
Drahenice	800
Dub	971
Elhenice	2720
Elštjn	657
Frauenstadt	1060
Ginjn	1721
Heřmany	1533
Hlawňowice	774
Horažďowice (č-n)	3508
Hoštice (*Strahl*)	2001
Hestice	1126
Hušice	895
Husinec	1463
Hwožďany	2772
Chanowice	717
Chelčice	1854
Kadow	1857
Kašegowice	2942
Kalowice	2013
Kestřany	2044
Kostelec	1697
Kotaun	1719
Kowařow	2348
Kraštice	2167
Krasilow	1411
Křešťowice	2325
Křtěnow	1913
Kwašňowice	1817
Lašowice	1729
Lazice	1706
Lnáře	1890
Lomec	1300
Malenice	1554
Mirotice	2903
Mirowice	3724
Mišenec	2141
Netolice (č-n)	5012
Neugebau (č-n)	2671
Nezamyslice	2403
Nezdašow	1212
Němčice	1208
—	„
Paračow	1883
Petrowice (č-n)	2711
PJSEK (č-n)	6673
Podsrpna	818
Pohoř	1723
Prachatice (č-n)	5905
Protiwjn	3067
Předslawice	2153
Putjm	1441
Radobice	2555
Radomyšl	3403
Rožmital (č-n)	6010
Sedlice	2920
(Silberberg)	1329
Škočice	1720
Stachow (č-n)	2237
Stěkna	2585
Strakonice (č-n)	5158
Strašjn	1826
Strunkowice	1199
Sutice (č-n)	4338
Swatomařa	1573
Starosedle	3218
Těchnice	1260
Těkyna	1323
Warwažow	„
Welhartice (č-n)	2988
Witěgice	1640
Wlachobřezj	3709
Wodňany (č-n)	3891
Wolenice	3469
Woljn	4382
Záboř	3036
Záhoř	2101
Zbinice	2297
Zdikow malý (č-n)	3449
Zihobec	1305

2. Táborsko.

	Počet dušj
Bechyň	3526
Bernardice	3396
Borotjn	2023
Božegow	2744
Budislawa	1171
Cerekwe hornj	3650
— německá	2124
Častrow	1448
Černowice	3551
Četoraz	1596
Dešna	4090
Drahlesy	1073
Drachow	1277
Dražice	1706
Gístebnice	3528
Hartlikow	1356
Hlawatec	1960
HRADEC GINDŘ. (č-n)	10088
Hlasiwo welké	1026
Hodušjn	1171
Hořepnjk	2303
Hoštice	1301
Hroby	2287
Cheynow	3405
Chyška welká	1018
— malá	2063
Chotowjn	2846
Chusnice	2922
Chwognow	2119
Jarošow (č-n)	2671
Kamberk	1121
Kamenice	4827
Kardašořečice	3162
Klokoty	„
Kosteloradaun	1999
Křeč	1427
Křemešnjk	„
Kumžák (č-n)	3343
Malšice	3561
Milčjn	2355
Milowice (*Mühlhausen*)	5819
Miškowice	1136
Mnich	1962
Naděgkow	1112
Nowá Bystřice (nč)	6317
— Cerekwice	2808
— Oetinga	2633
— wes	1858
Pacow	3663
Pelhřimow (č-n)	5419
Plana	2218
Pluchowzdary	821
Počátky	4533
Pohnaň	1075
Pošna	1523
Ratiboř	2152
Ratag	1112
Rynarec	1766
Rychnow nowý	3693
Roseč	2149
Řečice červené	3115
Šebiřow	1431
Sepekow	1908
Serowice	2912
Smilohory	1758
Statec	1019
Stupno nowé	1915
Strmilow	3065
Sudoměřice	2406
TÁBOR (č-n)	7091
Temnice	1536
Tučap	1621
Weselá	1096
Weselička	1180
Wězna	2161
Wyskytna	1204
Wonšow	1730
Wopořany	1862
Worljk	„
Woslow	1364
Wožice mladé	3268
Zachotjn	732
Zhoř	1888

3. Budějowicko.

Berlow	2576
Besenice	1024
BUDĚGOWICE české (n-č)	12301
Dobrá woda (č-n)	1316
Borešow (č-n)	1812
Borowany	1682
Božilec	1190
Bukowsko	1258
(Burgholz)	2151
Čákow (č-n)	767
Černice	1134
Daudleby	1013
Dirna	1687
(Driesendorf)	2218
Dubna	2406
Elexnice	1201
Frauenthal (n-č)	1007
Ğagow (*Gajau*) (n-č)	1593
Gilowice	1773
Hamry	786
Hluboká	1932
Hošjn	1575
Hurka bjlá	2467
Chlumec	„
Chrasťany	4005
Kaladěge	„
Kaplice (n-č)	3441
Krems	2376
Krumlow (n-č)	6364
Ledenice	1878
Libnič	997
Lišow	2695
Lomnice	2668
Ločenice	1624
Lutow	4449
Mlaky	„
Mladošowice	1373
Modrá hurka	1481
Moldawský teyn	5860
Nakřj	1331
Nedwědice	1039
Nowéhrady (n-č)	3636
Nowosedle	1271
Pištjn	1660
Priethal (n-č)	1519
Rudolfowo město (n-č)	2211
Římow	935
Šewetjn	2263
Slowěnice	673
Soběnow	954
Soběslawa (č-n)	4669
Sonnberg (n-č)	2014
(Steinkirchen)	2256
Štěpanow	1435
Stráž	4544
Střečice (n-č)	1086
(Suchenthal)	2514
Thurnplandles (n-č)	642
Třeboň (č-n)	5946
Trhowé swině (č-n)	5028
Welešjn	2061
Weselj	3081
Zaháy	1022
Zalš	1308
Zimutice	1228
Zlatá koruna (*Goldenkron*)	1097

4. *Klatowsko.*

	Počet dušj		Počet dušj		Počet dušj
Auboč	1776	Kanice (n-č)	„	Pradlo	1242
Bezděkow (č-n)	1989	Kbely	1419	Předslawa	1726
Běšjn	1353	KLATOWY (č-n)	8429	Přestice	4058
Blížiw (n-č)	1343	Klenč (č-n)	3581	(Putzenried)	1403
Břeskowice	2720	Kolinec	2357	Swihow	2971
Bukowec (n-č)	1782	Kolowec	2065	Seč	1019
Čachrow (n-č)	1345	Kydljn	2499	Slawikow	1553
Čečowice (n-č)	„	Laučjm	2456	Stanětice	1693
Dešenice	1379	Letjn	1380	Stanikow (č-n)	3924
Domažlice (*Taus*) (č-n)	8467	Lukawec	2135	Stoboř	„
Dnešice (č-n)	1596	Merkljn	3062	Stražow (č-n)	3251
Dolany	1761	Mědčin	1706	Swogšice	569
Elštjn	1483	Milaweč	902	Teynicl (č-n)	2297
Glosowa (č-n)	1169	Mysliw	2078	Těchonice	1650
Hora zelená	„	Mrdakow	2302	Třebnice (n-č)	1335
Horčice	1468	Nowá Kdyně (č-n)	5611	Wolmaw (n-č)	1736
Hradešice	788	Nepomuk	4456	Wostračjn	824
Chlistow	1602	Noworaz	1290	Wrčena	2767
Chodowa	2640	Němčice	2469	Zamlekow	1584
Chudenice	1988	Nicow	1148	Žinkow	1563
Janowice (č-n)	2709	Planice	2327		
		Poljn	2378		

5. *Plzeňsko.*

Blowice 4732.

Tento gesti přehled obywatelůw králowstwj českého ohledem wzdělánj gazykem českým. Wšech dušj w arcidiecesi pražské gest 1,078.567 (w Kladsku 113000, tedy dohromady 1,191.567); w diecesi královéhradecké (r. 1836) katoljkůw 1,094,739, nekatoljkůw *a*) augsp. wyzn. 7561, *b*) helvetsk. w. 36532.

Cjrkew sgednocencůw helvetského wyznánj gest w 3 okršky a cjrkew augsp. wyzn. w 1 okršek rozdělena. Každá obec má swého kazatele a wětšjm djlem i školu.

H. w. I. *Poděbradský okršlek.* W Boleslawsku w Bošjně, w Lise; w Bydžowsku w Chlebech, w Hořatewi, w Libicjch, w Libštatě a we Welenicjch; w Chrudimsku w Bukowce, we Chwaletićjch, w Krakowanech, a w Čáslawsku w Semtěši. — II. *Pražský okršlek.* W Boleslawsku: w Nebuželi, w Wtelně a we Wysoké (Melnjk); w Rakownicku w Krabšicjch, w Kšelech, w Lečicjch; w Táborsku w Morawci; a w Beraunsku w Soběhradech. III. *Chrudimský okršlek.* W Chrudimsku w Borowé, w Bučině, w Bukowině, w Čermě, w Dwakáčowicjch, w Hradišti, w Chwaliticjch, w Klášteře, w Krauně, w Lečowicjch, Losicjch, w Proseči, w Swratce, w Slaupnici, w Swratauchu a w Telecjm; w Hradecku w Černilowě; w Čáslawsku w Močowicjch, w Sázawě; a w Bydžowsku we Woljmě. *Obce augspurského wyznánj:* w Boleslawsku w Humpolci (716), w Kowanci (354); w Bydžowsku w Křižlicjch (1915); w Chrudjmsku w Trnawce (945); w Čáslawsku w Kruzburku (1223); w Hradecku w Černilowě (1098) a Opatowicjch (1362); w Rakownicku w Krabšicjch (384). W Praze augsp. česká na nowém městě (1285), w truhlářské ulici. (Srow. Dundr. ponawrženj, w Pr. 1824 a Zprawy reformacj od Kreyčjho, w Pr. 1820). Počet Němcůw w Čechách asi $1^1/_4$ mill., w Morawě 500.000 dušj. Počet Slowano-Čechůw udáwá (Zeměpis Balbiho, w Pr. 1836 I. 446) wjce než na 6 mill. w Čechách, na Morawě a w Uhřjch.

Na Morawě a w Slezsku káže se slowo božj dle katalogu duchowenstwa 1830, 1832 a 1837:

I. w arcidiecesi *olomúcké*, t. w Brněnsku w 1 mjstě *česky*, w Brněnsku a Hradisku we 2 mjstech *česky*, w Brněnsku a Olomaucku w 4 mjstech *česky* a w 1 mjstě česky a německy; w Olomaucku w 74 farnjch mjstech česky a w 42 česky a německy; w Olomaucku a Hradisku w 3 mjstech česky; w

Hradisku w 99 česky a w 1 česky a německy; w Hradisku a Přerowsku w 6 česky; w Přerowsku gedině w 78 česky a w 10 česky a německy; w Přerowsku a Opawsku we 2 německy a česky, w Opawsku pak w 12 česky a w 10 česky a německy; w Těšinsku w 5 česky, a w 1 česky a německy. W *Prusjch* w Ratiborsku w 12 česky a w 1 česky a německy; w Lobšicku we 2 česky a w 5 česky a německy. Tedy wesměs w 298 mjstech farnjch česky a w 73 česky a německy = 371. — Poněwadž wšech farnjch mjst w arcidiecesi této 580 činj, tedy gest 209 mjst pauze německých.

II. w diecesi brněnské hlásá se slowo božj a wychowáwá se mládež w Brněnsku w 148 mjstech farnjch česky, a w 13 česky a německy = 161; w Gihlawsku w 78 česky a w 3 česky a německy = 81; w Znoymsku w 59 česky a w 11 česky a německy = 70. Tedy auhrnkem w 285 česky, a w 27 česky a německy = 312. Poněwadž wšech farnjch mjst diecese této 418 obgjmá, tedy gest 106 německých.

Tedy wesměs na Morawě a w Slezsku gest 583 českých, 100 českých a německých = 683, a 315 německých farnjch mjst. A připočteme-li k tomu Čechy (str. 45), nacházj se 1547 pauze českých, 267 českých a německých = 1814, a 984 pauze německých farnjch mjst.

Slowané (Slowáci = Čechowé) w Uhřjch náležegj k nářečj českému, a sami gešt? několik podnářečj magj: nitranské, horňacké, sotácké trpacké, krekacké atd. Slowáci bydlegj I. *w Předdunagj* 1) w prešpurské stolici, w 147 mjstech (Trnowa, Modrá); 2) w nitranské w 412 (Nitra 4800), Skalice (5700), Holič (4400); 3) w trenčanské naskrze we 410 mjstech (229.000) (Trenčjn); 4) w turčanské stolici, téměř samj Slowáci w 100 mjstech; 5) w liptowské stolici naskrze w 139 mjstech (74.378) (sw. Mikuláš Liptowský); 6) w orawské stolici naskrze Slowáci w 97 mjstech (101.730); 7) w zwolenské stolici, samj Slowáci w 175 mjstech (91.000) (Bystřice báň. 7000); 8) w těkowské w 167 mjstech; 9) w hontské w 118 mjstech; 10) w ostřihomské w 10 mjstech; 11) w nowohradské w 113 mjstech; 12) w peštanské, pilišské a žoltské w 38 mjstech; 13) w bačskobodrocké w 9 mjstech; II. *W Zadunagj*: 14) w komárenské w 16; 15) w bělohradské w 8; 16) w tolnanské w 3; 17) w šomočské w 18; 18) we wesprymské w 7. III. *W Předtisj:* 19) w spišské 186 (Lewoč, Kežmarek). 20) w šaryšské w 235; 21) w zemplinské w 260; 22) w ungwarské w 66; 23) w berecké w 7; 24) w aba-ujwarské w 260; 25) w tornanské w 4; 26) w gemerské w 151; 27) w boršodské w 4; 28) w hewešské w 6. IV. *W Zátisj:* 29) w sobolské w 15; 30) w čongradské něco Slowáků; 31) w torontalské w 9 mjstech. (Zem. Balb. I. 7. str. 582.)

---

c) Proměna geho.

Učený náš V. Zahradnjk (*wiz čas. pro kat. duch.* 1836. *I. str.* 132. *II. str.* 346) učinil rozdjl „mezi *češtinau špinawau, na neyweyš protiwnau, w cizjm kabátu*, a mezi *prawau, wlastnj, swětlau, gádrnau, přjgemnau češtinau*, kterauž psáwali stařj Čechowé, a za dnůw našich pjšj ti, genž starobylých spisůw českých pilně čjtagj.“ A tak se w nyněgšku děge. „Mnohý spisowatel tohoto wěku našeho“ — prawj dále — „českých sice slow užjwá a prawidelně ge ohébá a skloňuge, ale tak ge spolu wáže, gakž se to s wlastnj powahau české řeči nikoli nesrownáwá. Tjmto způsobem wzniká *třetj gakás řeč*, kteráž ani *německau* ani *českau* nenj, nýbrž w *prostředku* mezi *gednau* a *druhau* kulhá, a literaturu českau negen nic nezwelebuge, alebrž spjše gj k zlehčenj slaužj. A tudy — welemaudře dále rozumuge — že *posuzowánj knih* tiskem na swětlo wycházegjcjch, gest welmi důležitá wěc, a protož za našich časůw za zwláštnj uměnj, a za zwláštnj wětew literatury se pokládá. [1]) Knihy psáti gest

---

[1]) Kwěty 1835. str. 309. Nemůžeť býti aurodněgšjho deště na osenj mladé literatury, gako přjsné, maudré kritiky, prosté wšechněch osobnostj. Geniowi nenažene strachu, protože w nj wěřj; a co slabaučkého, trpaslického a předce plno obrowských důmjnek — mysljte-li, že heyčkánjm a ulizowánjm

wěc welmi rozkošná, a kdo gednau rozkoše této okusil, ustawně by gi okaušeti chtěl. A wšak málo kdo se ku skládánj knih hodj, málo kdo ku spisowatelstwj gest powolán, špatnj ale auktorowé, genž ni hlawy ni srdce čtenářůw neobohacugj, prawj gsau zloděgi, genž giným ubohým lidem kradau penjze, drahý čas a — gádro duše. Mnohý pauhým čtenjm mělkých, tupých, neoswjcených spisowatelů wšecek w duchu zmalatněl a schřadnul, takže wjce spanilých prawd a hlubokých, bystrých pomyslůw nechápá, a že mu nic nechutná, leč což gest wšednj a pouličné. Za našich *poněmčilých* časů snadno i *neywýborněgšj* spisowatel w *grammatické hřjchy* wběhnauti může, a protož nenj diwu, když někdo pochybj; [2]) co ale z toho následuge? To zagisté, že český spisowatel nikdy nenj dosti pozorným, že má *práci swau giným dobrým Čechům k oprawenj* podati, a že nemá dřjwe českých pracj wydáwati, pokud pilným čjtánjm *starobilých spisůw* českých neporušeného ducha řeči české úplně nepochopil. Geden člowěk druhému owšemť má odpauštěti, w něčem-li se proti němu prohřešil; zdaliž ale i *grammatických hřjchů* obapol sobě odpauštěti máme? Zdali by se weškeren *krásný náš gazyk český* neporušil a nepřewrhl, kdyby každý měl *chybně* mluwiti, ginj ale chybowánj toho trpěti měli? Naše literatura česká gest posawáde paupátko, kteréž, nemá-li pogjti, zwláštnjho ušetřenj žádá. Málo čjtáme českých spisowatelůw, a kdy by každý, kdož *klassicky nepjše*, proto hned *twrdě kárán* býti měl, snad bychom *žádných* dokonce *spisowatelůw* neměli. Ti, genž se w *staročeském* swětě neohledli, *wlastnjho ducha řeči české* neznagj, [3]) a toliko grammatiky gakaus takauž magj wědomost, tjm by neysnáze české literatuře *neškodnými* učiněni býti mohli, kdy by žádný knihárnjk (knihkupec, knigoprodawec) *nečistých, němčinau zapáchagjcjch spisůw* gegich k tisku nepřigjmal, a tau měrau wlastnj swůg kupecký užitek opatřil."—

---

sjlu z toho wychowáte? — To wám newěřj, to wám lage, a literaturu owšem rozšiřuge, ale nepowyšuge. (*Týl.*)

[2]) Kwěty, 1834. str. 357. Neywjce našemu gazyku a wzdělánj škodj gakási haupawost w pogemech. Mnozj totiž spisatelé wjce pjšjce, nežli čtauce, pro geden a týž pogem wšeligaká, významem mezi sebau předce rozdjlná slowa užjwagj; mnoha slowa se roztahugj, předložkami dlaužegj nepotřebnými; tjm gazyk se činj rozwláčný, méně významný. (*Kampeljk.*)

[3]) Slowané w dřewnjm wěku byli sobě gazykem bližšj, než nynj gsau, a tudy ten, genž staré české knihy pilně čjtá, snadno polskému a ilirskému, gakož i ruskému gazyku se přiučj. Poznaw Čech swého gazyka, má také se s těmito nářečjmi seznámiti, o čemž náš Slowan Kolár prawj:

„*Čeh* neka nebude samim Čehom, nego *Slovano-Čehom,* neka se priuči ne samomu českomu nego i poljskomu, ilirskomu i ruskomu narěčju. — *Poljak* neka nebude samim Poljakom, nego *Slovano-Poljakom,* neka pozna knjige ne samo svoga, nego i českoga, ilirskoga i ruskoga narěčja. *Ilir* neka nebude samim Ilirom nego *Slovano-Ilirom,* neka ljubi i čita ne samo ilirske, nego i ruske, česke i poljske knjige. *Rus* neka nebude samim Rusom, nego *Slovano-Rusom,* neka zna i čita knjige ne samo svoga, nego i ilirskoga, českoga i poljskoga narěčja."
Danica ilirska, 1836, *broj* 31. *str.* 123.

Čech buď netoliko Čechem, ale *Sláwo-Čechem,* uč se negen českému, ale i polskému, ilirskému a ruskému nářečj. *Polák* buď negen Polákem, ale *Sláwo-Polákem,* zney negen knihy swého, ale i českého, ilirského a ruského nářečj. *Ilir* buď netoliko Ilirem, ale *Sláwo-Ilirem,* milug a čjtey netoliko ilirská, ale i ruská, česká a polská djla. *Rus* buď negen Rusem, ale *Sláwo-Rusem,* zney a čitey spisy negen swého, než i ilirského, českého a polského nářečj.
Hronka 1836. *II.* — *Kwěty,* 1836, *přjl. str.* 94.

Pak wážná slowa: Naša rodjena bratja *Slavo-Češi,* Slavo-Poljaci i Slavo-Rusi neka nam gledeć na izobražavanje jezika na primĕr služe, jer oni svaki *svoje* narěčje, kao posebnu njivu *jednoga sveslavjanskoga* podělavaju. Tako isto trěba da i mi *Slavo*-Iliri činimo, *jedno* da bude *polje: četiri* da budu *njive.* (J. Majer w Dan. il. 1837. br. 1.)

Gak w duchu českém tak i we formách, t. w prawopisu některé změny nastaly. Nastalo rozdwogenj gazyka českého w Uhřjch, působenjm neywjce *Bernoláka*, genž se saudruhy swými Geljnkä knihtiskaře w Trnawě nabjdl, aby zwláštnj (bodeyž Slowanům neobyčegné!) pjsmo sobě ljti dal. Než giž po smrti Bernoláka a welkého toho nářečj a prawopisu podporowatele G. Palkowiče, nynj sám farář *Holý*, básnjk to ginak wýtečný — s několika zápisnjky na této rážené cestě pokračuge, ale wšudy nenalezá hogné u swých kraganů podpory. *(Srw. Hronku — Plody — Kalendář Fejérpatakyho* 1836). — O tomto smutném gazyka stawu zmjnku učinil dr. Jos. *Jungmann (w čas. mus.* 1832, *II.)* řka: „Ta smutná twárnost literatury české gest bezpotřebné od gazyka w *pjsmě* posawad užjwaného odstupowánj, a geho na giné a giné podnářečj rozdrobowánj. Dwě odporné strany literatuře škodj: totiž *gedna* gistau dobu minulosti, kterau *zlatým wěkem* nazwala, za neywrchněgšj a *neydokonalegšj obraz wšeho psanj* wystawila, a ani o wlas od něho odstaupiti nechtěla (a posud — gen že nynj praslabá — nechce), a ginému ani odstaupiti nedowolj; a *druhá* daleko škodněgšj gest strana těch, kteřj buď od *došlého nás způsobu psanj nepotřebně odstupugj,* buď dokonce *nowá nářečj* (česká, morawská, slowenská atd.) *w pjsemnj gazyk* uwozugj, čjmž nic giného, než umenšenj čtenárstwa sobě zjskagj. Oprawa prawopisu *Dobrowským* nawržená, a w samé saustawě prawopisné tak nazwaného zlatého wěku swůg základ magjcj, mnoho rozbrogj a půtek pro „*y*" a „*v*" zgednala. [4]) Wšak i to náleželo ku *klasičnosti české,* swrchowané a celé dokonalé, kteréž nikde we swětě nenj nalezti, leda w mysli člowěka, a pak ku *klasičnosti nedokonalé,* swé stupně magjcj, kterau wždy geště lepšiti, wýšiti, dokonalegšiti možná." Za tau přjčinau snažili se někteřj n. p. *Čelakowský* w „Smjšených básnjch, druhé wydánj" a *Wlasák* učitel w gedné přeložené Šmidowé powjdce, prawopis český zlepšowati, sázegjce „*j*" mjsto „*g*", „*i*" mjsto „*j*", a „*g*" mjsto „*ğ*". [5]) Než tento psanj spůsob nezwšeobecněl. Ilirowé zwláště působenjm wysoko učených *Šafařjka* a *Gaje* od r. 1835 prawopis český sobě obljbili, s tjm toliko rozdjlem že *j* mjsto našeho *g* — *i* mjsto *j* — *g* mjsto *ğ* — *h* mjsto *ch* —

---

[4]) *Negedlý J., Widerlegung* 1828. Tak nazwaná *bratrská orthografie* srownáwá se s *analogickau* (obdobnau) we wšem giném, kromě že po „*s, z, c,*" gako i spogku et, etiam, wždy „*y*", na začátku pak slowa zawřené „*v*" klade. Tedy bratrská: *zy, zý; sy, sý; cy, cý; y; vwod* = analogická: *zi, zj; si, sj; ci, cj; i; uwod* — Bratrský prawopis hágili prof. *J. Negedlý* a *G. Palkowič;* analogický ale J. *Jungmann* a ginj. Strana poslednj swjtězila a toho prawopisu skoro we wšech spisech se nynj užjwá.

[5]) *Hronka,* 1836. *I. str.* 8—19. Kuzmány powzbuzuge, aby se Slowáci uherštj Čechů přidrželi. — Pak prawj: „Ale snad po wěčné wěky zůstane ta nedokonalost w dobropjsemnosti: *g* mjsto *j, w* mjsto *v, j* mjsto *i, au* mjsto *ou, ú* atd.; wěčně ta nedokonalost w mluwnických formách našeho pjsemnjho gazyka? — I ne. Gá daufám, že se i mluwnice i dobropjsemnost našeho pjsemnjho gazyka časem ponaprawj." — Na změnách prawopisu českého pracowali též *Fr. Trnka* (1831), *Kopecký* (1834), *J. Kolár* (1835), *M. Godra* (w Zoře 1835) a ginj.

z mjsto *h* — *v* mjsto *w* — *i* mjsto *y* — *dj* = *ď* — *tj* = *ť* — *lj* = *ľ* — *nj* = *ń* — (toto *j* gest wšak po *d, t, l, n* čárkau znamenané) *(ŕ=ř)*; polské *ć* mjsto *c, ť, č* kladau, a délky samohlásek neznamenagj, mimo ta slowa, genž sobě podobná gsau. [6]) Zlepšowánj prawopisu českého tak gako ginoslowanského může se neylépe státi *literárnj wzágemnostj*, giž nám náš *Kollár* wýborně naznačil, *mezi kmeny a nářečjmi slowanskými*, a daufáme, že by tjmto způsobem, t. prostředkem knihkupectwa, knihowen, srownáwagjcjch mluwnic a slownjků, pomocj slowanských učitelských stolic, wydáwánjm wšeobecných literárnjch nowin w těchto 4 hlawnjch nářečjch, záměnau knih a opuštěnjm cizonárodnjch slow a forem — patrný gak duchownj a hospodářský, tak i řečný a politický užitek wyplýwal. Ačkoli wědomo, že to za našich dnůw gen počátky u Slowanůw gsau, gelikož Němci o 50 let před námi tuto wzágemnost mezi sebau zřjdili: předce musjme s p. Keppenem (w žur. min.) opětowati: „Na sej raz o trudach našich slawänofilow i ëtogo uže slyškom mnogo!" a s p. Bergnerem (w Kroku 1831, str. 170): „Prawda, že každé slowanské nářečj (ruské, polské, české a ilirské) gakausi literaturu giž má, wšak ale wětšj prawda i to, že spogená slowančina (gest-li ne gednjm pjsemnjm gazykem, gednjm prawopisem, [7]) aspoň duchem) tjm wětšj literaturu by měla,

---

[6]) *Almanach de Carlsbad par J. de Carro, Prague*, 1836. *pag.* 169. „Le savant littérateur croate, Mr. *Louis* de *Gaj*, travaille à introduire dans sa patrie la simplicité de l'orthographe bohème. Espérons que les littérateurs de la monarchie autrichienne, affiliés à nous par leur langue, en feront autant. Nous aurions plus d'accès à leur littérature, et eux à la nôtre." (*Winařický.*) — *Žurnal min. nar. pros., S. Petrburg,* 1836, *sentäbr, nro. IX.* „Kak Rask Bopp (o koich ä govoril vam vo vtorom moim pismè), tak i g-n *Gaj* stal upotrebläť českiä bukvy *č, š, ž,* dlä označeniä zvukov ч, ш, ж, i nadëetsä, čto so vremenem ëto upotreblenie sdèlaetsä obščim v Illirii." (*P. Keppen.*)

[7]) Čas. mus. 1828. III. P. Bowring, Angličan, dáwá pro krátkost wýrazů (wiz též prawopis Jana Husa) pjsmu cyrillskému přednost ku potřebě wšech slowanských nářečj, tedy i českého (což i Puchmayer r. 1805 nawrhl) před latinským a před německým. Ze Slowákůw chwálj takowé pjsmo učený J. Herkel (1826), předložiw ge wšem Slowanům za wzor. My pak na to odpowjdáme, žeby spisowatelstwo a čtenářstwo české wesměs tu nowotu sobě neoblјbilo. — Srow. Rozprawy i wnioski o orthografii polskiéj w Warszawie, 1830. 8. — Prawidła pisowni polskiéj w roku 1830. w Warszawie, 1835. (Stan. Sanicki). — Kutowicz P., Jak dalece język polski doskonalić się da. Systematyczne dochodzenie. Tom. I. w Lwowie 1834. Rozm. lw. 1834, str. 228—230. Odpowiedź na zdanie o zaprowadzenia abecadła polskiego do pismienictwa ruskiego przez K. J. Łozińskiego a — Odpowiedź na to od X. J. Lewickiego, který hágj ruských pjsem, řka: „Któż jest w stanie przedrukować wszyskie książki ruskie polskiemi literami, a że by je Polácy (= Čechowé, Ilirowé) czitać mogli?" A na to: „W tym względzie weźmy sobie za wzór Polaków i Czechów, którzy dawne gockie charaktery zupełnie porzucili, a w charakterach lacińskich sobie upodobali" odpowjdá: „Co się tyczy Czechów, ci, pomino że niektóre dziela czeskie wyszły lacińskiemi literami, zawsze stary druk szwabachski za właściwy sobie uważaią." — Na to ale musjme řjci, že se giž Čechowé snažj, aby kniby latinským pjsmem tištěné i do rukau Ilirůw a Polákůw přicházely. — Tedy ostanau dwě hlawnj pjsma: *cyrillské* (ruské) a *latinské* (polské, české a ilirské). Prawopisy hlawnj trogi: gako ruský, polský a český, ku kterémuž poslednjmu i ilirský náležj, nade wšemi těmito wynikagjcj.

a k weškerému wzdělánj mocně dopomohla.“ Tjm sami sebe sesjljme; tjm cizinec na nás zraky obrátj, budjce rowněž gako swůg wlastnj žiwot, tak i žiwot našeho neybližšjho, pak wzdáleněgšjho a wzdáleněgšjho okolj sahati musjme. (*Kwěty* 1835. *str.* 397.)

IV. Literatura.

Ráno Slowan, den Němci mágj, Anglicko poledne;
Francauz swačky, wečer Wlach giž, a Hispani noc.

W ohledu, pjšete-li Slowané, wěk tento nemě̆gte!
Wás gen čjsti třetj wděčně potomci budau.

J. Kolár.

Ze stawu gazyka českého snadno i na geho literaturu uzawřjti se může. Powážjme-li, kterak Slowano-Čechowé ohledem gazyka swého se wšeligakými těžkostmi zápasegj, a s newyslownými w literatuře swé překážkami bogugj, [1]) wyznati musjme, že s ginými národy, gako s Němci, Francauzy, Angličany, Italiany atd. rowně kráčeti nemohau. Nicméně wšak tolik předce wlastimilownými Slowany za našich dnůw wymoženo gest, že literatura slowansko-česká, ač malým ale gistým krokem postupugjc, den ode dne lepšj nabýwá twářnosti. Ať mlčjme, že i našinci si našj literatury wšjmati počjnagj; [2]) zatagiti wšak nemůžeme, že i cizinci w učené Ewropě, [3]) ano i w Americe našich zpěwůw známosti nabyli, [4]) a slowansko-češtinu za spisownj čili knjžewnj gazyk wyhlásili. [5]) Než přáli by-

---

[1]) *Convers. Lex. Leipz.* 1832. *Sup.* 3. *Heft* 1833. 2. *Bd. S.* 20—27. Zeměpis Balbiho, w Pr. 1836. V. 448.

[2]) Literatura slawänskich narodow, w S. Petrb. 1836 od P. Kepena. — Muczkowski, 1834. — Dr. Gaj w Danici ilirské 1835—37. — Odměny českých spisowatelůw od c. ruské akademie petrohradské: W. Hanky, J. Kolára, J. Jungmanna (též od naš. Maj.), Šafařjka, a wydaw. G. Dundra we Wjdni 1835—37; též Slowanůw: B. Kopitara we Wjdni (od našeho zeměpána zlatau pikslu za Glagolitu) a T. Pawlowiće wydawatele a učrednjka čili redaktora: Srbského narodnjho listu.) — Srow. *Mag. f. d. Lit. Berlin* 1836. *S.* 91. „*Sehr zu bedauern ist, dass gelehrte Männer anderer slawischen Völker nicht auch Theil nehmen an der Herausgabe unseres encyklopädischen Wörterbuches. Es enthält sehr viel Russisches; ich wünschte aber im Allgemeinen mehr Slawisches zu sehen. Wir sind alle Slawen, Brüder! Gut wäre es, alles Slawische, das bei unsern Stammverwandten verborgen liegt, der Vergessenheit zu entreissen. Es wäre unserer Seits ein brüderlicher Dienst.*“ (*T. Bulgarin.*)

[3]) The foreign quarterly Review, London, 1827. — Bowring, Cheskiam Anthologie, London, 1832. — Rask, 1832. — Carro. — E. Quinet. — Gőthe, Mailath (*Gesch. d. Magy. Wien,* 1831. *V. S.* 128.) atd.

[4]) Talvj a Robinson, 1834.

[5]) *Lehrbuch der russ. Literatur (nach Greč) von Dr. Fr. Otto. Leipzig und Riga,* 1837. *gr.* 8. *S.* 9. „*Die böhmische oder čechische Sprache, schwerlich unverderbt geblieben durch deutsche Herrscher und lateinische Mönche, fing unlängst wieder an, das Recht einer Büchersprache zu erlangen.*“

chom sobě, aby někteřj špatnj zahraničnj dopisowatelé zprávy a náhledy o našj literatuře raděgi sobě podržeti a ginym ge nezdělowali. [6])

Bylit a gsaut posud někteřj, genž Slowano-Čechům wytýkagj, že gim to neb ono slowo chybuge, že nyněgšj čeština wysoká gest, a že lépegi Hágkowi (1541) rozuměgj, nežli těmto spisowatelům nowočeským; pak sobě stěžugj, že w českém gazyku mnoho spoluhlásek se scházj, a tudy že možná nenj cizinci (n. p. němci) naučiti se tomu twrdému gazyku; a ginj ginák. Wšak i těmto odpornjkům některými našjmi dokázáno, že gazyk náš krátký, gádrný a nade wšecky bohatý gest. [7]) — Nawedenj k českému a německému čtenj podáno od mnohých spisatelůw. Slabikáře pro hlawnj školy, kdež dřjwe pauze německý text býwal, w obogjch gazycjch kragowých, na wzor wjdeňských, péčj dozorce národnjch škol Jos. Raucha, w Praze tištěny (1836). Prawopis český zlepšen. Latinské pjsmo, gežto W. Hanka we swé mluwnici (1831) před německým wynášj, w knihách krásné literatury uwedeno. Dankowský w Prešpurku, proslulý gazykozpytec, wzdělanau řečtinu za dceru newzdělané čili neoswjcené matky Slowanky držj, wydaw spis, w něm dokazuge, že Řek Homér slowansky psal. Dobrowského saustawa gazyka českého za neylepšj pokládána, gehož i Hanka, J. Negedlý a ginj gak našj, tak cizj (w německém Grimm, Glückselig atd.) následowali. K naučenj se gazyku slowaňo-polskému a ilirskému sepsány náwody. K známosti také němčiny podány knjžky od mnohých. Přjslowj slowanočeská sebraná a wydána. Mezi wšemi slownjky wyšlými čnj slownjk Jos. Jungmanna, práce

---

[6]) Po Winařickém Muczkowski, 1834. str. 33. „Wogólności, życzyćby należało żeby osoby, które się przez wiédeński lub drezdeński trakt lotem do Czech przesunęły, jako téż niektórzy krajowi pisarze, co mimo ich długiego w Czechach pobytu, niezadawszy sobie pracy w nauczeniu się miejscowego języka a zatém ledwie się z rodowitym Czechem zetknąwszy nie skreslali charakterystyki ludu czeskiego, jeżeli niechcą nowéj potwarzy przyczynić do tych, którémi tak bardzo na narod nasz dotąd znieważano.“ — *Oest. im J.* 1835. — *Bäuerle's Theat. Zeit.* 1836. atd. — Kwěty, 1836. str. 60. — Česká Wčela 1837, str. 44. Zwláštnj muka — trápenj neobyčegné by se wymysliti mělo na cestopisce, genž ledwa kraginu proletnuwše, o krčmu zawadiwše a na twář neznámau pohleděwše, usudky o celém národu pronášegj. Obcug s národem, w žalostech i radostech geg pozorug, tagná i weřegná geho přánj zpytug, sjly geho skaumey, *mrawům, gazyku* a *historii* geho se přiuč — a pak o něm piš! (Týl). — Srw. *Thibeaudeau, Böhmen in den J.* 1600—21. *Gotha* 1836. 8. (3 *Th.*) „*den Gegensatz des slawisch-čechischen und des deutschen Charakters hervorzuheben, scheint seine Haupttendenz gewesen zu seyn.*" (*Lit. Ztg. Berl.* 1837, *N.* 5. *S.* 88.)

[7]) Kalend. Fejérpatakyho na r. 1837. — Rozl. pr. 1829. č. 54. — Waněk a Franta w *Kl. Grammatik der böhm. Sprache, Prag* 1837. — Čas. mus. 1828. III. 45. Winařický umjnil sobě w řeči wázané složiti něgakau básničku, w njžby *nikdy dwě spoluhlásky* se nescházely. Položil za přjklad neyprwé popsánj čtyř částek ročnjch (garo, léto, geseň a zima) w časoměrných hexametřjch; pak romancj (Kochan a Milina), genž sice ze samých krátkých čten složená, nicméně určitý rythem prozrazuge. Kdo by pak sobě na twrdost řeči našj stěžowal, pokusiž se we *swém ljbezném gazyku* o cosi podobného. — atd.

tato 30letá. Obgjmáť wšecky téměř českého gazyka poklady se zwláštnjm ohledem na polské, ilirské a ruské, pak na řecké a giné gazyky. Listářůw málo. Prosodie časoměrná bogugjc s přjzwučnau swjtězila, a gj se téměř ode wšech užjwá. [8]) Náwody k hudbě přewodem podány. Básnictwj, gežto před r. 1825 znamenitě postaupilo, za našich dnů wětšjho dokonalosti stupně dosáhlo. Z duchownjch básnj wynikagj pjsně Kamarytowy a giné w menšjch sbjrkách. Swětských básnj wyšlo giž hogně půwodnjch, sebraných a přeložených od básnjkůw: Čelakowského, Hagniše, Hanky, Holého, Chmelenského, Kamenického, Klácela, Kolára, Langera, Máchy, W. Negedlého, [9]) Picka, Rába, Sabinského, Sušila, Tichého, Tomjčka, Tupého, Trojana atd. (srw. Alm. de Carro, 1836. — Žur. m. n. p. w S. Petrb. 1836. č. VII. — a knihopis násl.) K českým pjsnjm, gak duchownjm tak i swětským, podány nápěwy (melodie) od negedněch hudebnjkůw. Ostatnj části básnictwj českého: historické, popisné, naučné, selanky, bágky, satyry, pohádky a hádanky, a zwláště diwadelnj básnictwj den ode dne se zdokonaluge. W tom poslednjm t. diwadelnjm oddjlu pilně pracowáno, a kwěty gak zahraničné tak i domácj na odiw přinešeny, o gegich ceně dr. Chmelenský šjře pogednal. Zde w krátkosti. Diwadlo nyněgšj pražské [10]) r. 1823 i pro Čechy otewřeno a w něm po 20 let neslychaná opera (Rodina šweycarská) dáwána, wšak to gen powolenjm, aby se k dobrému ústawu několik her českých prowozowalo. Od 28. zářj 1824 přičiněnjm našeho Štěpánka (spoluředitele diwadla) powoleno dáwati hru českau každau neděli odpoledne we 4 hodiny až do 6ti před německým diwadlem, kteréž se w 7 hodin začjná. Od té doby t. od r. 1824 —1834 na zdeyšjm diwadle bylo 34 *oper* (z půwodnjch: Chmelenského 2, z přeložených: Chmelenského 6, Dauchowy 2, Jungmanna J. 1, Macháčkowých 10, Majobrowa 1, Šjrowa 1, Štěpánkowých 10, Thamowa 1, Týlowy 2), a *her se zpěwy kromě mnohých zlomkůw;* 10 *truchloher* (z nich půwodnj od Klicpery, Štěpánka; přeložené od Hýbla, Macháčka, Šjra, Štěpánka 2, Tháma, Tomsy); 36 *činoher a dram* (mezi nimiž půwodnjch od Klicpery 4, od Štěpánka 5, od Týla; přeložených od Chmely 2, od Haimbachra, od

---

[8]) Kýž by také stichotwořenj ruské a polské, gakož časoměrné weršowánj české a gižgiž ilirské, do žiwota přišlo!

[9]) Spisy geho, pak Puchmjra, Rautenkrance a některých giných básnjkůw posaudj Šeb. Hněwkowský we swém spisu, což pomůckau bude k historii literatury našj wůbec, a k historii nesnadné českého básnictwj zwláště. (Čas. mus. 1835. str. 456.)

[10]) Wiz historii geho w Literat. české od J. Jung. w Pr. 1825. — Hlasy cizincůw o diwadle českém w berlinském časop. 1827. — (Rozl. pražs. 1827. č. 52); Revue encyclopedique (1827) w Pařjži, Maj, str. 541; »Prague, Theatre bohémien.« Revue dj: »Po dlauhý čas nebylo s to, český gazyk zaraziti, a na mjsto něho německý gazyk rakauské wlády zasaditi. Poněwadž Čechů wětšina gest, zachowali swau kragowau řeč, což i sama wláda nahljdla atd.« Odpowěd na to w *Monatschr. des vat. Mus. Prag* 1827, *Nov. S.* 49—59, *von Gerle*, o němž Uffo Horn prawj: *G., der wirklich mit der böhmischen Sprache zusammengeschmolzen ist!?* (*Teleg. Wien* 1836, 21. *Nov, Nr.* 141.)

Hýbla, od Štěpánka 16, od Tomsy, od Týla 4); 43 *weseloher a frašek* (pûw. od Macháčka, Klicpery 5, Štěpánka 7; přelož. od Chmely, Hawelky, Hercoga, Hýbla 2, Krameriusa 2, Kubelký, Špinky, Štěpánka 17, Sychry, Týlá 2, Wewerky); tedy *dohromady* 123 *kusûw a* 15 *quodlibetûw* dáno, kteréž tyto hry od 22 spisowatelůw složeny a přeloženy byly, a w nich lehko až ke stu herců̂w djlem skutečných, djlem z ochoty — ne-li geště wjce — wystaupilo. Gsau mezi nimi owšem osoby mnohé, které si giž slawného gména wydobyly, a tjm mnoho welmi a zcela zdařené hry Čechy obradowaly. Neywjce wynikaly opery (zpěwohry), kteréž častokráte lépe předstaweny byly, nežli kdy dřjwe w gazyku německém (čas. mus. 1834. II. 221—31.) — Podnikatel a ředitel král. stawowského diwadla pražského gest od 1. máge 1834 až do 30. dubna 1846 p. Jan August Stöger. Že se gemu diwadlo to pro lidnatost pražskau (110.000 dušj) přjliš malé býti zdálo, hned z počátku o zwětšenj geho přemeyšlel, a powolenj k tomu aučelu dosáhnuw, ge dne 23. zářj 1834 zawřel, a i hned wšemožně dnem i nocj pracowati počal. Dne 29. řjgna t. r. hrálo se giž w německém gazyku, ač w nedokonaném geště diwadle.[11]) Ředitelstwj diwadla českého odewzdal p. Stöger p. Štěpánkowi, čemuž každý powděčen býti musj. — Wěk p. Stögra od r. 1834—1836 českému diwadlu posud přjzniwý nebyl. Prowozowaly se 2 *zpěwohry* (Chmelenského: Drátenjk (pûw.) a Josef a bratřj 1835 (přel.), 8 *her se zpěwem* (Chmelenského: Milionář (přel.), Princ a had (též přel.); Macháčkûw Diamant (přel.), Štěpánkûw Ďáblůw mleyn (po třetj), Bratrowrah, Aljna (po 9té), Kasafjrek Ferina, Lumpacius vagabundus (2krát); a 4 *quodlibety,* 6 *pûwodnjch činoher a dram* (Klicperowy: Laupež, Uhljřka; Štěpánkowy: Sita Many (po 3tj), Týlowy: Fidlowačka (2krát), Čestmjr, Slepý mládenec); *a* 12 *přeložených* (Filipkowy: Lew kurdistanský, Marnotratný syn; Pünerowo: Karla XII. nawracenj se do wlasti; Štěpánkowy: Blazinec w Dijonu, Spáleniště w Burdyně, Fridoljn, Poswjcenj w Kocaurkowě, Hrůzná noc w Paluzzi, Maudrá panj, Wáclaw a geště geden Wáclaw; Waňkûw: Hluchoněmý; Týlowy: Pašerowé); 5 *pûwodnjch weseloher* (Klicperowy: Diwotworný klobauk (2krát), Lhář a geho rod, Gelen, Kytka; Štěpánkûw Čech a Němec (2krát, po 16kráte); *přeložených* 8 (Filjpkûw: Domácj lékař; Procházkûw: Wéwodůw rozkaz; Štěpánkûw: Trufaldin; Wáwrûw: Epigramm; Týlowy: Oba

---

[11]) Diwadlo to pak nowau dostalo twářnost. Celá posluchárna gest nowě a wkusně malowaná, w portálu a po slaupcjch ložnjch zhora dolů střjbrem ozdobená. Sedadla a polštaře gsau látkau čerwenau potažené, což posluchárně w ložjch do kola welmi weselau twářnost dáwá. Platy za wchod gsau: za loži při zemi, neb w prwnjm poschodj 4 zl., za loži w 2hém poschodj 3 zl., za sedadla w loži w přjzemj 30 kr., a za sedadlo w 3tjm poschodj 24 kr., pak na prwnj mjsto (par terre) 20 kr., na druhé mjsto w 3tjm poschodj 15 kr., a na gallerii čili poslednj mjsto (u stropu) 10 kr. stř. Děti platj gak obyčegně na prwnj mjsta polowici. — W německém gazyku platj se o něco wjc: par terre po 30 kr.

šelmy; a Honza Kolohnát), 2 *truchlohry* (Štěpánkowa: Jolanta; Tylůw: Král Lear, přel.). *Dohromady* 57 *kusůw, z nichž* 10 *zpěwoher,* 4 *quodlibety,* 18 *činoher,* 13 *weseloher a* 2 *truchlohry. Aneb od r.* 1824 *až do konce r.* 1836 *byly dány* 44 *zpěwohry a* 19 *quodlibetůw,* 54 *činohry,* 56 *weseloher,* 12 *truchloher. Tedy auhrnkem* 176 *kusůw a* 19 *quodlibetůw.* [12]) — W Praze, w kajetanském domě na malé straně, ředitelstwjm p. Jos. K. Týla a we Krenowých sadech, pak w kragjch w Čechách bylo gak od měšťanůw, tak od študentůw, aneb od sboru diwadelnjho p. Suwarowa hráno a sice: w Benešowě, w Berauně, [13]) w českých Buděgowicjch (Suwar), w Hradci Králowé, w Koljně, w Kostelci nad Labem, w Litomyšli (Suwar, študenti a měštané), w Melnjku, w Plzni (Suwar), w Poličce, w Teynici nad Labem, w Turnowě (kdež i zpěwohra Drátenjk dána), a w Žebráku; na Morawě w Brně, a w Uhřjch we sw. Mikuláši. Wšecky tyto diwadelnj

---

[12]) Od 1. led. 1837 do 2. unora dáwány 2 *zpěwohry přel.* (Macháčkowa Rodina šweycarská, gsauc r. 1823 poneyprw prowozena, dwakrát po sobě w této době na gewiště přišla; Němá z Portici), 1 *balet* od Rába a 4 *plastické obrazy* péčj Týlowau); 2 *činohry* přel. (Štěpánkůw: Přjtel w nauzi, a Týlůw: Jan Sachs); 1 *weselohra* (Štěp.: Čech a Němec po 17kráte). — Kromě postu a masopustu hrage se až do sw. Jana Nep.; w létě toliko nemecky.

[13]) Z těchto kragowých diwadel uwádjme zde powstánj obweselenjčka wečernjho w Berauně. R. 1826 wida Ant. Skružný, tehdegšj učitel hudby, že by mnohé hudebnj nástroge k tomuto ústawu (který se tam dne 16. pros. 1825 zřjdil), welmi zapotřebné byly, na tu myšlénku přišel, by se tam stálé diwadlo založiti mohlo. I nemeškaw dlauho, swau žádost pro to do Prahy zadal, kdežto od slaw. praesidium dne 28. dubna 1827 powolenj obdržel. K tomu cjli také gednu činohru: „Wděčný syn“ z německého od J. Engla, na česko přeložil, a z nj zpěwohru utwořil. Školáci a školačky naučiwše se uloze a zpěwu, tuto hru chwalně prowozowali. Diwadlo, ačkoli gen sprostácké a welmi skrowné, předce dosti se naplňjwalo, a (dáwány mimo to as 3 weselohry) wýtečný užitek neslo. Pak ale pro welké s tjm zaneprázdněnj toho zcela zanechal, a po geho smrti r. 1830 žádný wjce na diwadlo nezpomněl. — Ku konci r. 1832 teprwa wida J. Nechánický, žeby toho dobrého ústawu pustiti škoda bylo, a tudy se s p. J. Hudcém, nyněgšjm učitelem hudby, spogil. Žádost byla poznowu k slawnému praesidium zaslána, a powolenj k prospěchu ústawu pro chudé a hudebnj nástroge opět dáno. Diwadlo nowé a mnohém pohodlněgšj zřjzeno. R. 1833 20. led. prwnj hra: „Nočnj můra“ w domě p. W. Weselého. Odtud se dne 6. čerwna 1833 do piaristských škol, na plzeňské předměstj, přeneslo. Po něgakém čase wystaupil J. Hudec z spoluředitelstwj, a J. Nechánický pak zprávu samoten wedl; wšak pro weliké nesnáze se z ředitelstwa slawnému magistrátu poděkowal, a na p. Přibjka přenesl (1837). — R. 1833 hráno 13krát, a dáno 18 kusůw, z nichž 17 weseloher a frašek (také se zpěwy), 1 činohra, od spisatelůw: Hawelky, Klicpery (Diwotworný klobauk, Lhář a geho rod), Šediwého (Nočnj můra 2krát), a Štěpánka (Beraunské koláče 2krát, Přjtel w nauzi též 2krát). R. 1834 hráno 10krát a dáno 14 kusůw, z nichž 12 weseloher a frašek, 1 činohra a 1 smutnohra, od spisatelůw: Hýbla, Chmely, Klicpery, J. Pelikána, Raymana, J Rettiga a Štěpánka. R. 1835 ze 12 her dáno 17 kusůw, z nichž 1 quodlibet se zpěwy, 2 činohry, 1 smutnohra a ostatnj weselohry, od spisatelůw: Hercoga, Klicpery, Sychry, Šediwého a Štěpánka. R. 1836 hráno 11krát, a dáno 20 kusůw: 15 weseloher, 2 činohry, 1 quodlibet se zpěwy, od spisatelůw: Klicpery, Špinky, Štěpánka a Tomsy. — *Dohromady tedy hráno od* 1833—36 *roku* 46*krát, a z* 69 *kusůw dány* 3 *hry se zpěwy,* 57 *weseloher,* 6 *činoher, a* 2 *smutnohry.*

obweselenjčka děgj se od ochotnjkůw a gsau gen na čas. Hrage se wětšjm djlem k prospěchu dobročinných ústawůw.

W *řečnictwj*, wygmauc duchownj, málo podáno. — Ohledem *zábawného čtenj* prwnj mjsto dáwáme časopisům, genž, gakž našinec poznamenal, gsau za našeho wěku tak řjkage pěstaunowé wzdělanosti, gsau gako na hodinách rafige, swědčj o wnitřnjm pohybowánj a postupowánj žiwota literárnjho w národu. Kdež se gich nedostáwá, tam gest, gako by ani hodin nebylo, aniž sjly, ge k žiwotu a k činnosti pudjcj. Čjm wjce — prawj náš Týl w Kw. 1835, str. 149. — čjm wjce záhonůw, gežto na roli literatury pod rádlo se dostaly, čjm wjce a čjm čilegšjch wzdělawatelůw, čjm wjce podjlůw bránj w národu, tjm lepšj časopisectwj wzrůstagjc k tomu musj se mjti, aby organický celek samo sebau činilo, a organicky též s ostatnj literaturau, gakožto se hlawnjm tělem spogeno bylo, slowem, aby žilo. Snadnost, lehko napsanau hřjčku hnedle wytisknutau spatřiti, a pro některý po pusté wodě plugjcj lepšj nápad ku genialnosti se hlásiti, powzbudj wždy mnohých ku skládánj rozmanitých článkůw pro ty časopisy, a wrhne-li se to neylépe, sesype se na naši literaturu kupa překladůw, nimiž na mnoze ani za mák nezjskáme. Co a gak mnoho dobrého w každém časopisu podáno, widěti lze z Knihopisu. — Ze staré *řecké a řjmské literatury* málo posud geště máme přeloženo, ač w nynégšku dosti na tom. — W *historii* swětlegšj počala doba pracemi našich: Šafařjka, Palackého, Smetany a giných. Palacký sepsal historii českau wětšjm djlem ze zřjdel, wšak německým gazykem na wůli českých stawůw. A Boček wydal morawský listář (codex epistolaris). Náš Slowan Šafařjk weliké swé djlo: „Starožitnosti slowanské", přede wšemi ewropegskými, ano i ginoslowanskými nářečjmi, *českým* národnjm gazykem psáti oblјbil, čjmž způsobil, že ginj národowé wšjmati si budau našeho gazyka, čtauce njm to přeslawné djlo, kteréž se giž, gak zpráwy gdau, do ruštiny a němčiny překládá. — Naše *nowiny* posud nepodáwagj žádných nowých nařjzenj, patentůw, náwěštj o prodegjch a nágmech atd. Co se w kalendářjch podáwá, malau to zaugjmá stránku. Lepšj z toho ohledu gesti „Gazeta lwowska" a „*Prager Zeitung*", kteréž wšecky auřady odebjragj, ano snad i „Narodne ilirske novine", kteréž w Záhřebě w Chorwátsku wycházegj. [14]) — *Zeměpis* oboru

---

[14]) W Rakausku odebjragj se tyto nowiny: 5 w ruském a 2 w polském gazyku (srw. *Leipz. Zeitg.* 1836. *vom* 31. *Dec.*). Petrburské nowiny (2krát týh.) w ruském gazyku stogj w Praze u sl. poštowského úřadu ročně 46 zl., Sewernj Wčela, wážná pro swé domácj záležitosti, w ceně tamže ročnj 40 zl. a ruský Invalid 30 zl. stř. — We spisu: *Encykl. Wörterbuch der Wiss., Künste und Gewerbe &c. von H. A. Pierer*, 26. *Bd. Altenburg*, 1836, 8. stáwá se zmjnka o Gazetě lwowské (str. 571) a o srbských nowinách (str. 575), gen ne, bohužel, o našich českých! — Dále prawj: „*In Ungarn gibt es noch keine slawischen Zeitungen, wie wohl die Anzahl der slawischen Bewohner sehr gross ist; man liest gewöhnlich teutsche Zeitungen.*" A o ruských nowinách a časopisech: „*Sehr arm ist Russland an Z. im Verhältniss seiner Ausdehnung;* 1830 *kamen deren im ganzen Reiche* (*ausgenommen Finnland, wo* 5 *erschienen, darunter* 4 *in schwedischer Sprache, und Polen*)

zemského Hadr. Balbiho přeložen, a Průwodce po biskupstwj králowéhradeckém pro nedostatek odbjratelůw 3tjm swazkem zaražen. Mezera gedna wyplněna, t. wydánjm českého atlasu. — Z *libomudrctwj* přeloženo Kampowo dušeslowj pro djtky, sepsáno půwodně obšjrněgšj dušeslowj a umnice (logika) od Zahradnjka, gen že posud w rukopisech. Podány i wšeligaká pogednánj filosofická w časopisech. Z *mrawných* a *naučných spisůw* přeložen Mendelsonůw Faëdon od J. Černého. — *Spisy pro mládež* z cizjch řečj přeloženy, wšak i některé půwodnj podány. *Wychowatelstwj* zanedbáno. — W počtárstwj sepsáno, přeloženo několik knjžek k prospěchu neywjce mládeže, a z měřictwj Podolského knjžka opět wydána. *Hwězdárstwj* našlo swé ctitele, Waňka a Smetanu; *kalendáře* gak w Čechách, tak i na Morawě a w Uhřjch wydány. Wšak kalendáře slowanského nenj, kterýž by se gak pro Slowano-Rusy a Iliry, tak i pro Slowano-Poláky a Čechy hodil, a na wzor onoho morawského od Jurende, wyňatky pěkné z časopisůw ruských a ilirských, polských a českých w půwodnjch těchto nářečjch podáwal; zagisté by se takto wzágemnost mezi Slowany — lacino — wzbuzowala a šjřila. I encyklopedie slowanská na wzor německé od Wolfa s žiwotopisy slowanských wýtečněgšjch spisowatelůw a s wyňatky ze spisůw gegich byla by nad mjru přjhodná a užitečná. — *Wogenstwj* zamyká w sobě gen překlady. — W *přjrodopisu* pilně pracowali J. Sw. Presl a Amerling, též Ant. Jungmann ohledem člowěkopisu; přjrodozpytowánjm se zanášeli mimo ty Filcjk, Sedláček, Šádek, Šjr, Šjmko a ginj. — Z *hospodárstwj* několik spiskůw podáno, mezi nimiž Giřj Wolný, přeložen od Waňka. *Stěparstwj* a *kucharstwj* mělo swé milownjky. Uměnj o řemeslech pro lid dle Poppe wydal J. Sw. Presl. — W *lékarstwj a práwnictwj* wjce by bylo želati dělnjkůw, o čemž i česká Wčela (1834, str. 8.) dj: „Wědy lékarské a práwnické do těch dob málo geště u nás wzdělané.“ Z lékarstwj wyšly spisky o choleře a Domácj lékař přeložen od A. Jungmanna. — Po slowesnosti neywjce se pracuge w *bohoslownjch* předmětech, nad kterými wšickni kněžj, z wětšjho djlu oswjceněgšj české čtenárstwo, bdj a ge zwelebuge. Co a gak mnoho w každém oddjlu poskytnuto, wiz w Knihopisu následugjcjm.

---

nur 38 (roku 1835 wyšlo 83 dennjkůw, z nichž 53 časopisy. *Conv. Lex. Leipz. Brockhaus* 9. *Bd.* 1836. a ginj 51 čas. udáwagj na 4208 aršjch) *heraus, davon* 24 *in Petersburg,* 11 *in Moskau, die übrigen in Kasan, Odessa* (Journal d' &c.) *und Tiflis; sie sind in* 12 *verschiedenen Sprachen geschrieben. Die Hauptblätter in französischer Sprache* (Journal de S. Petersburg politique et literaire), *eine Hof- und Staatszeitung.*" Z polských gmenuge tyto: Gazeta welkiego xięstwa Poznańskiego; Dziennik Powszalski (6krát týhodně); Gazeta godzienna krajowa i obca (7krát), Gazeta Warszawska (4krát), Kuryr Warszawski (6krát), wšecky we Waršawě, a Gazeta Krakowska (2krát) w Krakowě. — Proč tak málo nowin slowanských w Rakausku? Troge: w Praze, we Lwowě a Záhřebě pro 17 milionů Slowanůw! — Proč tak málo nowin w Slowansku? Na to týž spis str. 576: „*Die geringe Ausdehnung, welche das russische Zeitungswesen bis jetzt erhalten hat, liegt in dem noch auf niederer Stufe stehenden Culturzustand, da Niemand das Bedürfniss fühlt, Z. zu lesen u. s. w.*"

V. Knihopis.

Hwězda (*) znamená, že kniha *latinským* pjsmem gest tištěna; hwězda a křjžek (*†) značj obogj pjsmo: *latinské* a *německé;* ostatnj ale beze známky naskrze *německé.* — a. p. n. = aneb pod názwem; str. = stran (*Seite*); zn. = známka, znamenj (pagina); ar. = arch (*Bogen*); u spis. = u spisowatele; seš. = sešit (ý—á—é, *broschirt*, *geheftet*); wáz. = wázán (*gebunden*, ztuha wáz. = *steif gebunden*). Cena (c.) gest na střjbře (*C. M.*); rozbr. = rozebráno (*vergriffen*). Pos. = posudek; oznám. = oznámeno; srw. = srowney; cens. = censurowáno; p. = polowička měsjce w censurnjm katalogu (wiz str. 15.) č. = čjslo (br. broj, numero) atd.

I. Slowesnost.

1. Slowozpyt čili mluwozpyt.

a) Gazyk, obrana geho, gmenoslowj.

W časopisech:

a) *Časopis českého museum.* O českém gazyku usudek Lukáše Hornického Poláka (w 2hé pol. 16. stol.) Od J. *Jungmanna.* 1830. III. 293. — Přehled národnjch gmen w gazyku slowanském, od P. J. *Šafařjka.* 1835. IV. 367. — Popis staročeských osobnjch a křestných gmen, od F. *Palackého.* 1832. I. 60. — O pogmenowánj osad českoslowanských, od W. *Pelikána.* 1830. III. 309. — Pokus o wyswětlenj českých gmen mjstnjch slabikami *ice* a *wice* se ukončugjcjch, od F. *Slámy* 1834. IV. 394. — Rozbor etymologický mjstnjch gmen českoslowanských, od F. *Palackého.* 1834. IV. 404. — O twořenj gmen obywatelských, od J. *Chmely.* 1835. III. 327. — Topografická moralka (žert od K. W(inařického).) 1828. II. 124. — Český kazimluw. Zbjrka prwnj, 1837. I. 111.

b) *Čechoslaw*, 1831. V. 37—40. Wšjmánj morawčiny od Š(embery). — 41—47. Odpowěd na to od Čecha Langera.

c) *Danica ilirska*, 1835. br. 48. Slavo-ilirsko i slavo-česko narěčje s drugimi jezici u ogledu bogatosti rěčih prispodobljeno.

d) *Gindy a nynj.* Milownjci slowančiny u národů cizjch. Od J. *Kaubka.* 1833. II. 24.

e) *Hronka.* Předmluwa a domluwa od *Kuzmányho*, 1836. I. 8—19. — O článkowitosti řeči wůbec, obzwláštně pak českoslowanské, od J. *Melcera* a *Kuzmányho.* 1836. III. 40—53.

f) *Kalendář* Fejérpatakyho na r. 1836. 1837. Slowenčina.

g) *Krok.* Český gazyk s ginými gazyky z ohledu bohatosti slow porownaný. 1831. str. 623. — Srownánj spoluhlásek a samohlásek w češtině, wlaštině a němčině. 624. — Lowec, čili sbjrka chybomluw. 1823—27.

h) *Kwěty.* Potřebnost gazyka českého pro lékaře a hogiče, od *Staňka.* 1834. 113. — Proč gsem Čechem? (wygimek z wyznánj 60letého wenkowského učitele w listech k synu swému) od J. *Týla.* 1836. přjl. 53.

i) *Plody.* Wážná řeč pro gazyk česko-slowanský a dobropis, od *Hodžy.* 1836. 58—72.

k) *Rozličnosti praž. nowin.* Krátkost gazyka českého. 1829. č. 54. — Walašský gazyk. *též* č. 82. — Nestranná chwála slowácké řeči z ust Wlachů (prawdiwá powjdka). 1832. č. 51. — O potřebě w zemi obecnému gazyku náležitě se naučiti, od *Ludwjka.* 1833. č. 53. — W gaké powěsti gest Čech a wlast geho po cizině, od *Ludwjka.* též č. 55.

W rukopisech:

a) *Soltis Turlan* (Ond.), Mladý Slowan, 1825. 4. (str. 56) u Posp.
b) Staré powjdačky pro wyraženj mysle a rozmlauwánj duchů wěštjch, gednánj o řeckém nápisu, psanj o snjženj a wychwalowánj českého gazyka. 4. (str. 179) u J. H. Pospjšila.
c) Starý weršowec k ochraně dobrozwučného gazyka našeho. 4. (str. 194) u Posp.

*b) Prawočtenj.

1. Česká abeceda w 26 obrazjch od *Machka* (cens. 2. pol. máj. 1829).
2. *Jawornický* (J.), Kratochwjlné powčenj, gak by se djtky česky a německy slabikowati a čjsti w krátkém čase nawčiti mohly, spolu vwedenj některých lehce pochopitedlných prawidel obau gazyků, a včenj zwláštnjch slowcý k cwičenj předložených, ku kterémuž totiž djlu řeči náležegj wyprawowánj utěšených powjdek a pohádek, krátké nawedenj k modlenj a náboženstwj, a běžné wypsánj swěta wůbec a Čechye zwlášť. 8. w Praze, 1830. B. Háze, za 8 kr.
3. * † Kniha ke čtenj pro druhau třjdu městských a wenkowských škol w cýs. král. rakauských zemjch. 8. w Praze, 1834—36. w skladu c. k. zpráwcowstwj normalnjch školnjch knih, neweáz. za 14, wáz. 18 kr.

   Obsahuge školnj prawidla, několik wyprawowánj z biblické historie starého zákona; některé známosti o zemi, na které žiwi gsme, powinnosti poddaných k swému pánu země a wrchnostem geho a k wlasti; mrawné průpowědi, učenj maudrosti a ctnosti z přjslowj Šalomaunowých; prawidla o chowánj se wůbec a o zachowánj zdrawj.
4. * † Kniha ku čtenj pro opakowacý školy, aneb obsah neypotřebněgšjho (ponaučenj), co každý aud občanské společnosti wěděti má. 8. w Praze, 1827 &c. c. k. sklad knih školnjch seš. za 22 kr. wáz. za 28 kr.
5. * † *Kollár* (Jan), Čjtánka čili kniha k čjtánj we školách slowanských w městech a dědinách. Wel. 8. (str. 231 a 5) w Budině 1825 (u spisow. za 15 kr.) w Praze u Neureutra za 24 kr.
6. * † Powjdky pro městské školy. *(Kleine Erzählungen zum Gebrauche der Landschulen &c.)* 8. w Praze (každý rok wycházegj) c. k. sklad. Neseš. 6 a wáz. 9 kr.
7. * † Slabikář pro dědinské školy w cýs. král. zemjch. 8. w Praze, 1836, c. k. sklad. nesw. 4 a wáz. 7 kr.
8. * † — pro djtky, s přjdawkem latinských článků k čjtánj. Péčj a nákladem cjrkwe slowenské Pešťansko - Budinské. w Pešti.
9. * † — pro městské školy w cýs. král. zemjch. 8. w Praze, 1836 atd. c. k. sklad. C. nes. 7 kr. wáz. 10 kr.
10. * † — (německý a český), 8. (6 ar.) we Wjdni za 8 kr.
11. * † — (—) aneb p. n. *(Namenbüchlein zum Gebrauche der Stadtschulen in den k. k. Staaten)* s neymilostiwěgšj swobodau cýs. král. apoštolské milosti. 8. (str. 160), w Praze 1836,

c. k. sklad. — (Školnjch knih tiskne se rok do roka wždy 5000 wýtisků od každého druhu).

12. Šlabikář (menšj) s přjdawkem uherským, snadným způsobem sepsaný od Jana Fizele. W Lewoči, 1836.

13. — Nowé wydánj s přjdawkem uherským. W Prešpurku, Wigand, 1836.

14. *Studený* (Frant.), Neykratšj nawedenj ke čtenj. Wydánjm atd. 8. (str. 71) w Praze, w arcib. knihtisk., wedenjm W. Špinky, 1834, za 10 kr.
Posudek od J. Franty w české Wčele, 1834, čjs. 5. 6. 7.

15 *Sýkora* (J. N.), Poukázánj k důkladnému ponaučenj českého i také německého čtenj, gakož také praktické cwičenj w rozuměnj a mluwenj neypotřebněgšjch poznamenánj i průpowědj w obau gazycjch. K obzwláštnjmu užjwánj při prwotnjm wyučowánj české mládeže, kteréž cjl gest německé řeči lehce a důkladně se naučiti. Aneb p. n. *Anweisung zur gründlichen Erlernung des böhmischen als auch des deutschen Lesens, wie auch praktische Uibungen im Verstehen und Sprechen der gebräuchlichsten Benennungen und Redensarten in beiden Sprachen. Zum vorzüglichsten Gebrauche bei dem ersten Unterricht der böhmischen Jugend.* Od atd. 8. (str. 116) w Praze, arcib. kn., wed. W. Špinky, 1833, za 12 kr.
Oznám w Rozl. praž. 1832.

16. *Šmit* (Jan Ew.), Sokratycká elementárnj kniha k německému čtenj, pogmenowánj neyobecněgšjch wěcý a gegich wlastnosti, a mluwenj po německu a česku popsané pro mládež w českých mjstech; a. p. n. *Elementarbüchlein zum Deutschlesen und Benennen der gemeinsten Dinge. Zweite verbesserte Auflage.* 8. w Plzni, Leop. Reiner, 1826.

17. *Trnka* (Ant. dir. hl. šk. w Klat.), Vwedenj k brzkému německému čtenj a prawému wyslowowánj pro české djtky. 1826, w Plzni (str. 52) c. 10 kr. (Z nowa wydané) w Klatowech, 1833? G. C. Braun (w Praze, Neureuter) seš. 10 kr.

W časopisech:

a) *Danica ilirská,* 1836. br. 39. 40. O načinu s koristju čitati, iz D.
b) *Přjtel mládeže.* Saustawný náwod k rozumnému čtenj. 1828. I. 92. — Ponaučenj, gak při poznánj pjsmen, slabikowánj a čtenj učitel pokračowati má. 1828. IV. 3. 1829. I. 6. — Který způsob nawedenj djtek ku čtenj zdá se prospěšněgšj? 1831. IV. 7. — Připomenutj o čtenj od W. Duška. 1835. II. 101.
c) *Rozličn. pražsk. now.* O čtenj. 1826. 231.

Rukopisy:

a) *Franta* (Jos.), Nowé listy, s krátkým nawedenjm ke čtenj.
b) *Radl* (Jan), Uwedenj k brzkému, lehkému a dobrému čtenj bez slabikowánj s připogenými prawidly k začátku psanj od atd. u Pospjšila w 4. (str. 50).
c) *Swoboda* (Jan Wl.), Školka čili prwotné názorné wyučowánj pro malé djtky k učenj řeči, wybraušenj rozumu a ušlechtěnj srdce. s přjprawau ke čtenj a počjtánj (w tisku as 12 archů).

d) *Waněk* (Norb.), *Böhmisches Lesebuch nach der Interlineal-Methode des Hamilton, mit unterlegtem deutschem Texte.* (*cens.* 2. *H. Aug.* 1835; z toho něco tištěno u Kat. Geřábkowé.)

e) Prawopis.

18. *Filcjk* (J. N.), Prawidla Dobropjsemnosti České, Druhé opravené a rozmnožené wydánj, s připogeným dyktowánjm. Spořádal a swým žákům w roku školnjm 1824 přednesl atd. Ku potřebě Českým a Morawským P. P. včitelům, školnjm čekancům, gakož žákům y wšem, kteřj se této řeči práwidelně navčiti chtěgj, wydal Jan Pospjšil. 8. (str. 290 a oznam knih 2 pag.) w Hradcy Králowé nad Labem a Orlicy, 1827, seš. 36 kr.

19. * *Hanka* (Wácl.), Prawopis český od atd. Třetj pooprawené wydánj. Tiskem synů B. Háze. 12. (str. 84) w Praze, 1833, seš. 15 kr.

20. *— — Čtwrté wydánj, 24. (str. 94) w Praze, 1835, w knjž. arcib. knihtisk., wedenjm W. Špinky, wáz. z tuha (u spis. za 12) u knihk. za 15 kr.

Oznam w Kwět. 1836. přjl. str. 40. — Žur. min. nar. pros. w S. Petrb. 1836, 24. marta: „Českoe (bogemskoe) prawopisanie ne možet ne obratiť na sebă wnimaniă našich sowremenikow — razuměet să — učenich. Dawnym dawno filologi; zabotătsă o tom, kak by uwesti edinoždy nawsegda obšče wrazumitel'niă piśmena, koimi možno bylo by wyražať so wsěmi ottěnkami zwuki kak ewropejskich, tak i wsěch pročich ăzykow zemnago šara.“ (P. Keppen.)

21 *Jungmann* (Jos.), *Beleuchtung der Streitfrage über die böhmische Orthographie, Herausgegeben von &c.* 8. (*S.* 83) *Prag*, 1829, *fürsterzb. Buchd.* (W. Špinka) *geh.* 10 *kr.*

22. * *Michl* (Jos. Justin), Prawopis illyrský. Od atd. Razlika med'u jezikom českim i ilirskim. 24. (str. 168) w Praze, 1836, tiskem knjž. arcib. knihtisk. (Kronberger a Weber) seš. za 20 kr.

Oznam w české Wčele 1836. 158. — U Danici ilirskoj 1836. 3. pros. broj 49. a 20. pros. broj 51. „Osebita važnost knjige ove mora svakomu *ilirskomu domorodcu* bez ikakove preporuke već iz samoga naslova prijatno u oči pasti. Mi pako jošte k tomu pridati moramo, da je dělo ovo, u kom se ne samo zrěla rozprava verhu pravopisa ilirskog, nego i dvojverstna slovnica *ilirska* najmre i *česka* oštroumno prispodobljena nalazi, svakomu jezik svoj korenito poznavati želećemu *Iliru* sasvim potrěbno.“ (Dr. Gaj). A w Rozmait. lwowskich, 1836, No. 42, str. 337: „Dziełko bardzo pomocne do obznajomienia się lepszego z narzeczami tak czeskiém jako illiryjskiém.“ Wydawatel měl práwě swůg Prawopis w tisku, když na swětlo wyšla:

23. * *Babukić* (Věkoslav), Osnova slovnice slavjanske naréčja ilirskóga, uredjena ad. m. 8. (str. XIII a 62) u Zagrebu, 1836, Milan Hiršfeld, z tuh. seš. 30 kr.

Wytištěna též w Dan. ilir. 1836, br. 10—15. Pan spisowatel na žádost p. Gaje tuto osnowu dle neylepšjch ilirských mluwnic se zwláštnjm ohledem na český, polský a ruský gazyk sepsal. - *Prag. Zeit.* 1836. 25. *Okt. Wien. Zeitung* 1837. — Časop. mus. 1837. I. 125. od P. Š(afařjka). „Knjžka obsahem wýborná. Prawopis p. Gaje, gegž B. následowal, gest neyprostěgšj a neydůležitěgšj mezi wšemi slowanskými latinského pjsma, a w obogjm tom ohledu prostoty a důslednosti, nemá swé rowni w celé Ewropě. Přegeme srdečně, aby p. B. brzo prostranněgšj a auplněgšj grammatiku illyrskau na swětlo wydal.“ — Č. Wčela, 1837. str. 95. od Chmelenského.

24. *Negedlý (Joh.), Widerlegung der sogenannten analogisch-orthographischen Neuerungen in der böhmischen Sprache von &c.* 8. *(S. 20) Prag,* 1828, *gedruckt bei Sommer, geh.* 6 *kr.*
25. O počátku a proměnách prawopisu českého, a w čem tak nazwaná analogická od bratrské posawad užjwané orthografie se rozděluge, k ljbeznému a nestrannému uwážený wšem pánům wlastencům w krátkosti podaná. wel. 8. (str. 16) w Praze, 1828, tiskem knjž. arcib. kniht. seš. za 4 kr.

Spisowatel W. *Hanka,* wiz w cens. 2 pol. list. 1827. — Otisk w Rozl. praž. 1827. č. 98.

26. *Palkowič* (Giřj), *Bestreitung der Neuerungen in der böhm. Orthographie von &c.* 8. *Pressburg,* 1830.
27. *Pařjzek* (Aleš), Prawidla české dobropjsemnosti praktyckými přjklady wyswětlená pro Včitele českých škol, zwlášť pak pro Kandydaty auřadu včitelského. Od atd. Wydánj čtwrté. 8. (str. 94 a 2 bez zn.) w Praze, 1831, pjsmem a nákladem J. H. Pospjšila. seš. 16 kr.
28. * Saustawa gazyka českého z hlediště prawopisného Od Jos. Justina *Michla* (podlé Hanky). Tiskem B. Háze. w Praze (1836) na imperialnjm kanc. psacjm archu za 8 kr., na vel. za 20 kr.

Oznam w české Wčele, 1836, 158. Přehled tento tabelnj wydán gest za přjčinau obnoweného nařjzenj c. k. zemské wlády r. 1835. —Pos. od V. Zahradnjka pro čas. duch.

W časopisech:

a) *Kwěty,* Má-li se psáti. „by ste" nebo „by gste", 1834. 24. — Stenografie (těsno- čili rychlopis) od D. Kopeckého. též 157.
b) *Přjtel mládeže.* Prawé psanj liter w slabiky a slowce složených. 1834. III 78—94. IV. 77—88. 1835. I. 73—90.
c) *Palacký, Geschichte von Böhmen.* 1836. *I. S.* 493—9. *Anmerkung über die Rechtschreibung böhmischer Namen.* (Pjše německy, užjwá prawopisu českého we gmenech, gakožto w *„Museumszeitschrift"* činjwal, dle wzoru giných národůw.)
d) W nábožném pohledu J. Kolár 1835 podlé Humbolda oprawu gazyka českého obmeyšlel.
e) *Zora* 1835. od Godry. (Prawopis gako w Danici il., prodlužowánj a wyslowowánj gako u tatranských Slowákůw.)
f) *Danica ilirska,* 1835. br. 1. Opazka verhu pravopisa. — br. 10. 11. 12. Pravopis od L. Gaje. — br. 13. Bratinska rěč, gledeć na osnovu starinskoga ilirskoga pravopisa, od P. Štoosa. — br. 31. 32. Listi dvih slavonskih domorodcev o pravopisu ilirskom, od A. Berlića i V. Babukiće. — br. 50. List na novinarnicu s dopisí o pravopisu ilirskom, od J. Lalića i Pavličića. — 1836. br. 52. Spěw priatelju da ilirski piše, od R. Zdenčanina. — 1837 br. 8. sl. Dopis iz Koruške, od Bratomira Dolinskoga.

Rukopis:

Machek (Al. Dan.), Česká dobropjsemnost. 4. (str. 82) u Posp.

Předpisy:

29. *Hanka* (W.), České předpisy. 1nj a 2hý swazek. (B. Háze) za 1 zl. 36 kr.

(Küsel, J. J.), Řecké, hebregské, polské, ruské, srbské a uherské předpisy, mimo cwičenj we wšeligakých tazjch. 18 listů wel. 4. w Praze (1822) Calve, za 2 zl.

30. Ljnkowané knjžky ku psanj pro začátečnjky a dospělegšj. 4. w Praze a w Hr. Kr. u Pospjšila (1835):

a) Knjžky pro cwičenj se w krásopsanj běžném, latinském a lámaném (*Fraktur*), 3½ archu silné, po 2 kr.
b) Knjžky pro diktowánj z dobropjsemnosti neb mluwnice, též tak silné po 2 kr.
c) Ljnkowané ljstky ¼archowé poštowského papjru pro předpisy (krasopisy) 12 kusůw za 4 kr.

Tjmto negen žákům, alebrž i wjce geště cwičitelům we psanj, gimž mnoho času se tak ušetřj, mile gest poslauženo.

d) Mluwnice.

31. *Bobek* (K. L.) a *Durgal* (M.), Praktycká uherská grammatyka. (Kal. Fej. 1837).

32. *Černý* (Jan), Tabule poučugjcý a wedaucý k náležitému poznánj dewatera částek české řeči, složená od atd. Tištěny w Gičjně u Fr. Kastránka, we fol. 3 listy.

Prwnj tabule obsahuge přehled 9 částek řeči; druhá uchylky gmen a mjstogmen; třetj sklo̊owánj slowes. Předmluwa na zwláštnjm listu fol. tištěna, 1825. (w Praze W. Špinka) 30 kr.

33. * *Dankowský (Georg), Die Griechen als Stamm- und Sprachverwandte der Slawen. Historisch und philologisch dargestellt von &c. gr.* 8. *(S.* 80) *Pressburg,* 1828, *gedruckt mit Belnaÿschen Schriften (J. A. Schaiba) geh.* 1 *fl.* 12 *kr.*

Gest to mluwnice slowanská, přirownaná s řečtinau, a Otče náš český, řečtinau wyložen. Srow. posudek w *Monatschr. des vat. Mus. Pr.* 1828. *Juli, S.* 89—95.

34. * — — Matris slavicae filia erudita vulgo lingua graeca, seu Grammatica cunctarum slavicarum et graecarum dialectorum in suis primitivis elementis et inde conflatis organicis formis exhibita, gallicae, italicae et latinae linguae habita ratione. Auctore &c. Liber I. De literis slavograecis earumque pronuntiatione. De origine verbi substantivi slavo-graeci. De origine conjugationis seu verborum flexionis slavo-graecae generis activi. Conjugatio prima generis activi slavo-graeca qua basis reliquarum conjugationum. Wel. 8. (str. 146) Posonii, 1836, sumtibus J. A. Schaiba, seš. w předpl. ceně na druhý djl 4 zl.

W předmluwě prawj: „In literis graecis desudanti mihi saepe numero evenit, ut in formis graecis slavicas deprehenderem, et in vocabula graeca, quae a Slavis eodem significatu usurpantur, inciderem. — Lingua graeca, cui a pueritia studens ejusque cathedram in 28vum annum tenens, nunc primum clara utpote viva et vernacula mihi reddita est.“ A w ohlášenj: *Allgem. Zeitung Nro.* 432 a 433 *vom* 28. *Oktober* 1835: *„Regiert König Otto über Griechen oder über Slawen?“* a pak: *„Die slawische Mutter und ihre gebildete Tochter, die griechische Sprache, zeichnen sich unter den übrigen durch Reichthum an Sprachformen aus, und werden mit Recht für die Ausgeburt der Musen gehalten.*

Mit Hilfe der obenangezeigten Grammatik werden die Slawen und die Griechen, nach unzähligen Jahrhunderten nun abermals den Ursprung und die wah-

deutung der Formen ihrer Sprache erkennen, die Slawen daher auf den be-
leten Ruhm stolz seyn, dass die griechische Literatur ihrem Sprachschatze an-
e, und sich nicht wenig darüber freuen, dass die Mutter der Sprache Homer's,
's, Chrysostom's u. a. vom Flusse Newa bis an das adriatische Meer und
der Donau bis an das kaukasische Gebirg heute noch lebe und in voller Kraft
"

* † *Dobrowský* (Jos.), Grammatika čili Mluwnice českého gazyka podlé atd. Djlem skrácená, djlem rozmnožená od W. Hanky atd. 8. (str. 287 a 9 bez zn.) w Praze, 1831, u J. H. Pospjšila, wáz. 40 kr.

„Ksiądz Dobrowski ma dotąd największe względem mowy czeskiéj zasługi. grammatyka języka czeskiego przez Hankę na ojczysty język przełożona, a w órném wydaniu powiększona, jest klassiczną w swoim rodzaju. Z niéj wiele ział prof. Negedlý, ukladając swoję grammatykę, a jednakże przeciw pisowni owskiego, według analogii poprawłonéj z niesłychaną wystąpil zaciętością szcze-j w ostatnich latach." *Po Winařickém Muczkowski*, 1834, *str.* 26. — Dobr. ling. slavicae abbreviatae et emendatae a W. Hanka. Pragae, 1837, u J. Spur- w tisku.

Dřewěný (F.), Weytah neypotřebněgšjch djlů řeči, totiž podstatných a wlastenských gmen a časoslowes; a. p. n. *Auszug der nothwendigsten Redetheile, nämlich der Haupt-, Bei- und Zeitwörter. Von &c.* 8. Gičjn, 1829. Kastránek.

* *Franta* (J. W.), Zastaralé formy českého slowesa wyswětlené. Od atd. 8. (str. 31) w Praze, pjsmem J. H. Pospjšila (Neureuter) 1829, seš. 12 kr.

* *Herkel* (J.), Elementa universalis linguae slavicae e vivis dialectis eruta et sanis logicae principiis suffulta. Auctore &c. 8. (160) Buda, 1826, typis r. universitatis hung. (w Praze Neureuter) 40 kr.

* *Kysela* (Karel), Neynowěgšj mluwnice česká. Sepsaná a wzdělaná atd. 8. (str. 130 a 4) w Praze, 1830, tiskem J. Spurného (antik. Tauzjk, st. m. haw. ul. č. 496) m. 30 kr. seš. za 6 kr.

Cjl této mluwnice gest poznati materské nářečj, čistěgšj mluwenj (str. 0) a prawidelné psanj (81—130).

Pracowal o mluwnici této wjce než dwě léta. Má 9 sklòňowánj (obraz- pro statné, a 5 pro přjdawné gména, 4 časowánj slowes w 8 obrazcjch; 5 cůw pro mjstogména, a tolikero pro čjsla. „Poznal gsem" předmlauwá on, eweliké radosti, že tak gako řeč českoslowanská na wšeliké wygádřenj a wý- přehogná, tak i také z ohledu prawidelnosti neyweyš ohebná, a tudy wšj ly hodna se shledáwá."

Negedlý (Joh.), Lehrbuch der böhmischen Sprache für Böhmen. Von &c. Vierte, stark vermehrte Auflage. gr. 8. *(S. VIII u.* 416) *Prag,* 1830, *in Com. bei Widtmann* 1 *fl.* 20 *kr.*

Spisowatel podal úplněgšj saustaw grammatiky české, pročež také we wytomto předešlá sice naučenj se opakugj, ale mnohými přjdawky z grammatiky owského r. 1819 rozhogněna gsau. Čas. mus. 1830.

Trnka (Fr.), *Uibersicht der böhmischen Deklinationen und Conjugationen, mit den erforderlichen Anmerkungen und Beispielen nebst vorläufiger Darstellung des böhm. Alphabets, dann einem Anhange über die unbiegsamen Redetheile entworfen von &c. (Lehrer der böhm. Sprache in B.) (zum Gebrauche während der Unterrichtsstunden. gr.* 8. (32) *Brünn,* 1829, *gedr. bei J. G. Trassler,* 12 *kr.*

42. * *Waněk* (Nor.) a *Franta* (J.), *Kleine Grammatik der böhmischen Sprache, (oder Anleitung zur leichteren Erlernung der böhmischen Sprache) zum Selbstunterricht, mit beständiger Rücksicht auf die deutsche Sprache (nach eigenen Ansichten bearbeitet) von &c. Gr.* 8. (as 12 ar.) *Prag* (1836—1837), *fürsterzb. Buchdr.* 1 *fl.*

Mluwnice tato českého gazyka od N. Waňka až do 6. archu tiskem wydána byla, než když se spisowatel na wěčnost odebral, učinil doplněk J. Franta, kterýž tuto mluwnici, gak se w předmluwě wygádřil, toliko za nawedenj k Dobrowského saustawě českého gazyka wšem poraučj.

Rukopisy:

a) *Burian* (J.), Mluwnice česká pro Němce.
„Neywětšj stjžnost sobě wedau učitelowé gazyka českého u Němcůw na nedostatek důkladné a sljčné wydané grammatiky českého gazyka pro Němce. Sám poněkud ode dáwna giž tento nedostatek citiw, zabral gsem se giž před několika lety do spisowánj mluwnice gazyka českého pro Němce, kterauž r. 1837 nyněgšjmu stawu gazyka přiměřeně w skwostném, ač ne w nádherném oděwu wydati hodlám. Ta mluwnice by se odbjrala na našem ústawu, pak w kadetských setninách w Olomauci a w Hradci Štyrském; u nás prwnj rok asi 200 wýt., pak každoročně asi po 40 wýt." (Z Now. města za Wjd. 5. list. 1836.) — Daufáme, že se w této mluwnici (gako w Waňkowé a Fr.) poučenj o slowesu, a giná pogednánj Němcům, gazyku našemu se učjcjm, welmi usnadnj, spolehagjce se na 6leté geho wyučowánj Němců w gazyku českém s dosti welkau pochwalau.

b) *Hanka* (W.), Mluwnice gazyka polského podlé Dobrowského. (cens. 1 pol. zářj 1834).
Oznam w Roz. lw. 1833. str. 156. — Kwěty, 1834, str. 158. — Kwartalnik naukowy. Tom. I. Kraków 1835. 8. str. 156—171. Wyjątek z przedmowy téj grammatyky polskiéj dla Czechów: „Obraz języka polskiego." — Kwěty, 1833, II. 23. Poláci napsali mu na geho podobiznu tyto werše:

„Jakże cię godnie zaszczycę?
— Gdy szérząc w świecie miłość i cześć polskiéj mowy,
Rozszérasz polski granice."

(Gak že si w hodné záštitě?
Když šjřjc w swětě milost i čest polské mluwy,
Rozšjřjš polské hranice.)

c) *Machek* (Al. Dan.), Český mluwnjk, neb učenj české řeči, kterak by se neyužitečněgi a wěku dětinskému neypřiměřeněgi w našich národnjch školách přednášeti mělo. 4. (str. 164) u J. H. Pospjšila.

d) *Michl* (Jos. Justin), *Slawische Sprachlehre, oder vergleichende Grammatik des čechischen, polnischen, illyrischen und russischen Dialekts nach Dobrowsky's Grundsätzen.* (Tisk w Lipsku.)

e) *Possart* (Fed. Prof.), *Lehrbuch der slawischen Sprachen, oder des russischen, serbischen, illyrischen, slawonischen, polnischen, böhmischen* (česk.) *und wendischen Sprachidioms, zum Schul- und Privatgebrauche für Gelehrte und Geschäftsmänner bearbeitet &c.* 1. *Abth. Formenlehre.* 2. *Abth. Syntax.* Wiz *Allg. Bibliog. f. Deut.* 1836. Tisk w Stuttgartě. C. as 2 tol. 6 gr.

f) *Šmit* (Jan), Přjdawek ku grammatice české (1815) z ohledu nowěgšj tak nazwané analogické dobropjsemnosti. (cens. 1 p. řjg. 1829.)

g) *Špachta* (D.), Pokus naučiti Čecha počátkům grammatiky gazyka polského s přjklady. 16. (as 3 ar.) w Praze u W. Špinky. (1837 w tisku) C. 12 kr.

h) *Ziegler* (Jos. Lib.), Grammatyka, anebo mluwnice česká ku potřebě pauze českých obecnjch škol, neywyššjm a wysokým rozkazem 3. zářj 1824. č. 4262, čjs. gub. 38.865, 9. zářj 1824 sepsaná. a. p. n. *Deutsch-böhmische Sprachlehre zum Gebrauche utraquistischer Trivialschulen zu Folge des allerhöchsten und hohen Befehls vom* 3. *September* 1824, *Nro.* 4262, *Nro. Gub.* 38.865, 9. *Sept.* 1824 *verfasst.* — Rozkaz tento gest: „*Nach der Eröffnung der k. k. Studienhofkommission vom* 3. *November* 1833 *Nro.* 6452

haben Se. Majestät mit a. h. Entschliessung vom 24. Okt. 1833 zu befehlen geruhet, dass diese Manuskripte einer böhmisch- und deutschböhmischen Sprachlehre als Lehrbücher an den ganz und vermischt böhmischen Trivialschulen definitiv eingeführt werden. K. k böhmisches Landesgubernium am 20. Dec. 1833, Nro. 52896.

W časopisech:

a) *Časop. mus.* Přjspěwky ku glossarium řeči české, od F. Palackého, 1827, I. 68 — Okus české terminologie filosofické, obzwláště krásowědné, od téhož. 1827, II. 103 — Nawrženj prawnické české terminologie, od J. Pelikána. 1831. III. 326. — Mluwnické přednosti řeči české w přjrownánj s gegjmi slowanskými sestrami, od W. Hanky. 1835. II. 163. — O různěnj českého pjsemnjho gazyka, od J. Jungmanna. 1832. II. 165. — Posudek. O českém gazyku spisowném F. Trnky, od F. Palackého. 1832. III. 352. — Český prawopis, dle E. Raska (wydaný w Kodáni 1832. 4. (str. 47). »Skaumatel tento wyhlásil český způsob psánj sykawek *c, s, z; č, š, ž* za neypřjrozeněgšj, neydokonalegšj mezi wšemi ewropegskými. (J Šaf.) — Žurn. min. nar. pros. w S. Petrb. 1836, (od Kepena)«. 1833. IV. 434. — Má-li se čjsti na *lesu* nebo na *gezu*, od F. Slamy. 1829. III. 92.

b) *Rozkč. pr.* 1830. 4. O tworenj slow českoslowenských (kamenů), od Wl. Pelikána.

c) *Wykl. Sláwy dcery*, 1832, str. 389—396. Twrdý zwuk *l, r* změkčuge.

e) Pomocné spisy.

43. *Bišický* (Ant.), Německá mluwnice, neb Základowé německé řeči pro wlastenskau mládež, připrawence a učitele. wel. 8. w Praze, 1826, B. Háze, c. 1 zl. 12 kr.

44. *Comenii* (Joan. Amos.), Orbis pictus. *Die Welt in Bildern.* Swět w obrazech. Świat w obrazach. Le monde en tableaux. (= Latinsky, německý, *český, polský* a francauzský), od Jos. *Chmely*. 8. (str. 454 se 153 obrázky w dřewě rytými), w Hradci Králowé 1833 pjsmem J. Pospjš. C. 1 zl. 30 kr., z tuha wáz. 1 zl. 40 kr.

Oznam w Rozl. pr. 1832, č. 77.

Wiz Kwěty české, 1834, str. 100. »Pan Chmela chystá se k wydánj wšeslowanského Orbis pictus Komenského, což by předchůdnj djl byl takořka wšeslowanské grammatiky, gjž trwám zwěčněný Dobrowský dosti nerád k sepsánj swým nástupcům w témž oboru wědeckém pozůstawil, gižto tak dlauho a nadarmo čekáme.« — Wlaské (italské) přeloženj geho w rukp. u Pospjšila. — *Monats. des vat. Mus.* 1829, *Sept. S.* 63. »Janua linguarum od Komenského wyšla r. 1631 česky, pak německy od Jana Mochingra, polsky od Ondř. Wengierského, francauzsky od Jana Ancorana, anglicky od Sam. Hartlieba, arabsky od Petra Goliusa. Gailer (J. E.), francauzsky, anglicky, německy a latinsky, 3tj wyd. Reutlingen, 1835, za 5 zl. — *Was die Erlernung der Sprachen betrifft, empfiehlt er vor allem das grammatische Studium der eigenen Muttersprache, bevor man sich an eine fremde wage, schreibt auch hier einen naturgemässen Stufengang vor, und lehrt den Parallelismus der Sachen und der Sprache stets im Auge behalten.«* — Srw. Mały Komeniusz na wzór obrazkowego po polsku, po francuzku i po niemiecku. Wydanie nowe przeyrzone i poprawione, w Lwowie 1833. — Rozm. lwow. 1836. nro. 38. P. Spurný chce wydať rozmnožený »Orbis pictus.«

45. *Dundr* (Jos. Al.) Malý Slowan, nebo zbjrka neypotřebněgšjch slow a způsobů k mluwenj se snadnými rozprawkami z obecného žiwota a polohopisným slowgasnikem k potřebě wšeobecné. (Česky a německy). A p. t. *Der kleine Slave, oder Sammlung der zum Sprechen nöthigsten Wörter in Redensarten nebst leichten Gesprächen und einem topographischen Worterklärer für*

das gesellschaftliche Leben. 12. (str. XII a 192) w Lipsku, u L. Seidla a W. Braunmüllera (tištěna w Litoměřicjch u Medaua), 1833, (Wien, Gerold; Prag, Kronb. und Weber) seš. 45 kr.

Posudek na ten špatný spis w Gindy a Nynj, 1833. II. str. 31. od J. Malého. Kwěty, 1834, str. 165, od Dundra. — Srw. *Der kleine Pole, von* Steph. Kuryłowicz (polsky a německy), 1832.

46. *Filcjk* (J. N.), Pjsemnosti pro neyautlegšj mládež českau a morawskau od atd. 8. (str. 64) w Praze, Fetrl. 1831.

Pjsemnosti čili „*Schriftliche Aufsätze*" s přiloženým krásočtenjm w rkp. fol. (str. 114) u Posp.

47. *Jawornický* (Jan), Nowý kljč k náležitému wyslowenj němčiny. Spolu sbjrka wýznamů k poznánj slowcý, obyčegného wygádřenj se w společném towaryšenj, a důwěrných rozmluw o zdrawj a nemocy, o procházenj se, při gjdle, wstáwánj a lehánj, při psanj, gednánj služby, pak w službě, též i w giných záležitostech. Od atd. a. p. n. *Teutsch-böhmisches Taschenbuch. Eine Sammlung teutscher und böhmischer Benennungen, Phrasen, gewöhnlicher Anreden im gesellschaftlichen Umgange, und vertraute Gespräche über die mannigfaltigen Bedürfnisse und Vorfälle des menschlichen Lebens. Nebst einem Schlüssel zur richtigen Aussprache des Teutschen und Čechischen, nach Pierre und Andern bearbeitet von &c.* 8. (str. 202) w Praze, 1832, Pospjšil, seš. 16 kr., na pěkném pošt. pap. w tuhé obálce 24 kr.

Posudek w Gindy a Nynj, 1833, II. 56.

48. *Macháček* (S. K.), *Böhmische Chrestomathie für Deutsche. Mit Erläuterungen und einem vollständigen hiezu gehörigen Wörterbuche. Von &c. gr.* 8. *(S.* 272 *und* 125 *u.* 3) *Prag, gedr. bei J. N. Gerábek,* 1830, *Kronberger und Weber, geh.* 1 *fl.* 20 *kr.*

49. *Sýkora* (Jan N.), Wýtah z německé mluwnice. Aneb: Nápomocná knjžka pro českau mládež, kteréž cjl gest, německé řeči lehce, brzce a prawidelně se naučiti. Od atd. 8. (str. 162) w Praze a Hr. Král. 1833, u J. H. Pospjšila, neseš. 14 kr., ztuha seš. 16 kr.

Wýtisků bylo 2000. Obětowáno G. Exc. neyw. purkrabjmu hraběti Chotkowi z Wognjna.

50. — — Wýtah z německé mluwnice a prawopisu. Nápomocná atd. Druhé rozmnožené wydánj. Od atd. a. p. n. *Auszug aus der deutschen Sprachlehre &c.* 8. (str. 207) w Praze, 1835, u J. H. Pospjšila. neseš. 17 kr., ztuha seš. 20 kr.

Wýtisků bylo 2000. Sloh němčinau, k českému textu přiloženau, páchne. (Kwěty, 1835, 330) Třetj wydánj w tisku.

51. *Sohag* (Wogt.), Smjšeniny aneb rozličné spisky k diktandopsanj. Od atd. 12. (str. 78) w Praze, 1827, u J. Fetrl. za 8 kr.

52. *Thun* (K. J.), *Böhmische und deutsche Gespräche über alle Gegenstände des gesellschaftlichen Lebens, nebst einer fasslichen Anweisung, die böhmische Aussprache gründlich zu erlernen.* 2*te Aufl. Prag. (cens.* 2. *Hál. März* 1831).

53. *Trnka* (Frant.), *Deutsche unregelmässige Zeitwörter nach Adelungs Grundsätzen bearbeitet und mit Beifügung der böhmischen*

Bedeutungen. 2te Auflage, Klattau, 1835, *J. G. Braun. (cens.* 2. *Jan.* 1835).

54. *Trnka* (Frant), Kniha cwičná gazyka slowanského w Čechách, Morawě a uherském Slowácku. a. p. n. *Theoretisch-praktisches Lehrbuch der slawischen (čechischen* vulgo *böhmischen) Sprache in Böhmen, Mähren und Oberungarn. Nach einer angemessenen sehr fasslichen Lehrmethode.* 2 *Th.* wel. 8. (str. 190) w Brně, 1832, za 54 kr. *(Wien, Beck* 1 *fl.* 12 *kr.)*

Posudek o českém gazyku spisowném, od Palackého, w čas. mus. 1832, III. 352. — Nazad knihy swé udal T. swé rukopisy.— *Auswahl deutscher, französischer und böhmischer Redensarten. Olmüz,* 1833. *(cens.* 1. *H. Sept.* 1833 *in Brünn.)*

55. — — *Regeln der slawischen Sprache in Böhmen, Mähren und Oberung (Wien, Beck).* 24 *kr.*

56. — — *Zweckmässige Uibungsstücke der gesammten Regeln der slawischen Sprache. Gr.* 8. (1832) *(Wien, Beck)* 48 *kr.*

Ozn. *Wien. Zeit. v.* 15. *Okt.* 1836.

57. — — Porěkadla (prisloviů) Slovákóv moravsko-uherských. Sebrav vydal svými útratami atd. (učitel československý). 12. (str. VIII a 48), ve Brně, 1831, čtenami J. G. Traslera, c. 12 kr.

Řeč w této knize nenj ani česká, ani morawská, ani slowenská. Čas. mus.

58. — — Sbjrka českých dobro- i wlastnomluwů, s poznamenánjm obyčegných chybomluwů i s oprawenjm gich (s německým wyswětlenjm). Sepsal atd. (učitel gazyka českého w Brně). Prwnj pokus toho druhu. Ku prospěchu gak česky tak německy se učjcjm. a. p. n. *Sammlung böhmischer Redensarten und Spracheigenheiten, nebst einem Verzeichnisse gewöhnlicher Sprachrichtigkeiten und mit Berichtigung derselben. (Mit deutscher Erklärung). Verfasst von &c. Erster Versuch dieser Art. Zum Behufe sowohl für böhmisch als auch deutsch Lernende.* 8. (str. 84) w Brně, 1830, u J. G. Traslera.

Aumysl gest, gak by se germanismůw a barbarismůw w gazyku českém warowati mohlo. Fraseologie neb. Sychry ho ale předešla. Čas. mus.

59. *Wjtek* (Hynek), Uwedenj k německé řeči; Čechům a Morawanům k snadněgšjmu pochopenj w mateřském gazyku auplně wyswětlené od atd. Druhé weskrz oprawené wydánj. 8. w Praze a w Hr. Král. Posp. 1827. seš. 18 kr.

60. — — Uwedenj k německé řeči. Čechům k snadněgšjmu pochopenj w témž gazyku auplně wyswětlené od atd. Třetj weskrz oprawené a rozmnožené wydánj, přičiněnjm a nákladem J. H. Pospjšila. 8. (str. 190) w Hradci Králowé, 1835, týž, seš. 18 kr.

Posudek w Kwětech, 1835, 330.

f) Slownjky (rěčniky čili slovaři).

61. *Bernolák* (Ant.). — Slowář slowenski česko-latinsko-německo-uherski, seu Lexicon slavicum Bohemico-Germanico-Ungaricum auctore &c. Tom. I. A—J. 8. (str XVI a 848), Budae, typis et sumtibus Typ. r. universit. hungaricae, 1825.

Gest wlastně slowenský, české slowce sice také přigal, ale křjžkem znamenal. Pro skaumatele slowanského gazyka dobrá pomůcka, bodeyž gen nářečí to od českého docela neodlaučil! (Jung lit. 1825, str. 510)

62. * *Chmela* (Jos.). — *Lateinisch - Böhmisch - Deutsches Wörterbuch nach Scheller's etymologischer Grundlage. Vermehrt und herausgegeben von &c. Auf Kosten des Herausgebers. Gedruckt bei J. Pospjšil. Gr.* 8. *(VIII und* 790 *S.) Königgräz,* 1830. *Prän. Pr.* 2 *fl.* (rozebr.)

63. † — Seznam slow a průpowědj českých we Slownjku latinsko - česko - německém. Pjsmem J. H. Pospjšila. Wel. 8. (str. 336) w Hradci Králowé, 1834.

Oznam w Rozl. praž. 1832, č. 79.

64. † *Wortregister als Anhang zu dem lateinisch - böhmisch - deutschen Wörterbuche von &c. Auf Kosten des Herausgebers. Gr.* 8. *(S.* 216) *Königgräz, bei J. H. Pospjšil* 1834. Obě okazdla za 1 zl. 40 kr. (u spis. 5tý wýtisk nádawkem).

65. * *Hanka* (Wácl.). — Zbjrka neydáwněgšjch slownjků latinsko-českých, s obsahem neznámých slow w abecednjm pořádku českolatinském. Wydána od atd. Vetustissima Vocabularia latino-bohemica. 8. (str. XVI a 442) w Praze, 1833, w arcib. kniht. seš. 1 zl.

Náwěštj o zlomku neystaršjm — pokudž známém — českého přeložení ewangelium sw. Jana w čas. p. kat. duch. 1829, I. 147. — Čas. mus. 1829. II. 33. — W Kwětech, 1834, 217. — W české Wčele, 1834. 328. — Roz. lwow. 1833, str. 15. — Žur. min. nar. pros. w S. Petrb. 1836 g. 24. marta od Kepena.

66. * *Jungmann* (Jos.). — Slownjk česko - německý atd. Pomocj českého museum. Djl prwnj A—K. Swazek 1—5. 4. (str. VIII a 852) s wyobrazenjm spisowatele od ctitelů swých (geho), w Praze, 1835, w knjž. arcib. kniht., wedenjm W. Špinky. Djl II. L—O. Sw. 7—10. (str. 1032) w Pr. 1836. Djl III. P—R. (str. 304 atd.) sw. 11. sled. w Praze 1837, w knjž. arcib. kniht., u Jos. wdowy Fettrlowé (Kronb. a Weber).

Tento slownjk wydáwá se po swazcjch 25 archowých čtwrtletně, t. s počátkem měsjce řjgna, ledna, dubna, července, w ceně 2 zl. stř. těm, kdož 4 zl. na posledni dwa geho swazky napřed složili, gakož i těm, kteřj k pokladnici českého museum na wydáwánj knih českých řádným wkladem posud přispěli, a nebo do auplného wytištěnj slownjka přispjwati budau. (wiz str. 49). Na žádost některých panů wlastencůw lhůta k předplacenj na tento slownjk prodlaužena gest až do geho auplného wytištěnj, počemž teprwa krámská cena 2 zl. 30 kr. stř. nastaupj. Páni předplatitelé uctiwě se žádagj, aby pořádným odbjránjm wycházegjcjch swazků nákladnému wydáwánj djla tohoto nápomocni býti ráčili. — Slownjk ten přes 500 archů silný. Prwnj swazek wyšel w řjgnu 1834. Gména pp. předplatitelů na konci tištěna budau, a protož se uctiwě žadagj, aby čitedlně psané gméno swé, důstogenstwj a obydlj tam, kde napřed zaplatj, oznámiti ráčili. Po wygjtj celého djla druhá geho čásť: *Slownjk německo - český*, na zakladu Dobrowského stawený, bez prodlenj wydáwán bude, k němuž potřebné sbjrky giž se hotowj. (Ant. Jungmann atd.) — — Spisowatel použil dobře wšech pramenůw, litery celé nowé ljti dal, a to drobné zwolil, aby ginak kniha we wjce djlůw newzrostla. Měl skladatel na zřeteli owšem neywjce spisowatele, kazatele, auřednjky a wšechny ty, kteřj buď powoláním, buď dobrolibeznau wůlj něco českého psáti chtěgj; ale přispěti žádal i čtaucjm, nebo z češtiny do němčiny překládagjcjm, uwáděge wšecku, pokud mohl, gazyka zásobu, stará, zastaralá (*) i nowá slowa. Wýrazy Morawanům a Slowákům obyčegné, pokudž posawadnj prameny a pomůcky postačowaly, ano i některé ginoslowanské (polské, ilirské a ruské), kteréž naše domácj buď wyswětlu-

gj, buď nedostatek gich doplniti mohau, zwláště, gest-li giž od kohu kdy užity byly, také zde umjstěny, ano i le twořena słowce, gsau-li poněkud w běhu, newypuštěna, z nichž buď gméno nowého spisowatele nechať odpowjdá, neb znamenj † předložené kárá. (*Náwěstj*). — Slownjk národnjho gazyka náležj mezi prwnj potřebnosti wzdělaného člowěka. Potřebě této wyhowěti má přjtomný slownjk. Spisowatel geho počal r. 1800 słowa sbjrati s přispjwánjm mnohých Jos. Kanhle, Wogt. Kareše, Wácl. Káry, Jos. Kramaře, Fr. Weteśnjka, Ant. Marka, Procházky (1809), Pišeljho, Michalowského, Dobrowského, Puchmaycra, Zlobického, Zabranského, Rudayho w Uhřjch, Knoblocha w Boleslawi, Wamběry, Fr Nowotného z Luže, J. Rautenkrance, W. Bergnera, Mrázka, G. Palkowiče, W. Rosy, Tomsy, Winařického, Tomjčka, Franty a Suchardy, Fabriho, Sedláčka, Krolmusa, Jandy, Ryby, W. Krameriusa, D. Kinského, J. Seidla, W. Hanky, J. Kolára a Lešky, Bočka, Chmely, Wrany, Slamy, Schöna, Bezděky, A. a Jana Jungmanna, Šjra a Macháčka, Hansgirga, Ondráka, Amerlinga, Hawránka, Zimmermanna, Waňka, Hampeyse, Jachyma, Hulakowského, Štulce, Pichla, Dauchy, Sw. Presla, Fr. Palackého, Šafařjka, Čelakowského atd. a užjwánjm slownjků mezi ginými Adelunga, Kampa, Lindy atd. (*Předml.*) — Posudek newyšel gestě žádný, kromě to. »Gest to poklad drahý našj řeči, rádce w každé pochybnosti, a učitel i neycwičeněgšjho spisowatele. Slownjk tento i swau wnitřnostj i zewnitřnostj gest a ostane chlauba swého národu Sotwy gsau dwa slownjky w celé Ewropě, kteréž nad náš typografickau okrasau wynikli« (čas. mus. 1835. I. str. 101), Předml. a oznamy w témž čas. mus. 1834. III. 350. IV. 471. — 1835. III. 332. — 1836. III. 370. — Česká Wčela, 1835, str. 125. 231. 344. — Kwěty. — Muczkowski, O stanie lit. č. 1834. str. 27. — Alman. de Carro, Prague, 1835, pag. 218 od Winařického. — *Kaltenbäck Oest. Zeits.* 1835, *Nr.* 64 od E. Wocela. — Kwartalnik. 1835, I. 387. „Zewnętrzna ozdobność wydania odpowiada we wnętrznej książki ważności." od Helcla. — Roz. lw. — *Blätter f. lit Unterhaltung, Leipzig,* 1836, 12. *Mai Nro.* 133: „*Das Aeussere ist ausgezeichnet schön und entspricht dem innern Werthe des Werkes vollkommen.*" — Žurnal min narod. pros. w S. Petrb. 1836, 4. marta Nro. IX. sänt. od P. Kepena: „W Pragě g-n Čelakowskij gotowil českij ětymologičeskij slowar', kotoryj sostawil šestuů časť Jungmannowa bogemskago leksikona." — Kwěty, 1837, přjl. str. 10. „Zdrawé a wšestranné purisowánj gest wěc přežádaucj, a zagisté prozřetelně se to stane, až nás gen p. Čelakowský swým zřjdlozpyteckým slownjkem potěšj, na kterauźto zagisté wýbornau a w pjsemnjm swětě newjdanau práci s radostj čekáme." atd. Wýtisků gest 1500.

67. *Seibt.* — *Neues lateinisch-deutsch-böhmisches verbessertes und vermehrtes Wörterbuch zum ersten Theile der lateinischen Sprachlehre, mit Rücksichtnehmung auf Etymologie und Zusammensetzung der Wörter nach der Instruktion. Gr.* 8. (*S.* 224) *Prag,* 1830; *solide Buchhandl. der öst. Mon* (*Neureuter*), *geh.* 30 *kr. geb. in led. Rücken* 36 *kr.*

Wydawatelem tohoto slownjčka, p. Seibtem, dožádán, připogil N. Waněk s přispěnjm Fr. Swobody také text český, čjm ku prospěchu českých žákůw latinského učenj nemálo poslaužil. Oznam w Rozl. pr. 1830, č. 13. — „Česká mládež" předmlauwá, „může mnohem snadněgi latinskému a řeckému gazyku se naučiti; proto že tito oba gazykowé českému gsau mnohem bližšj, nežli německému. — Neywyššjm nařjzenjm musj český žak, prwe nežli do škol latinských přigmut býti smj, německý gazyk znáti; ale gak welmi mnohý geště dostatečně gemu se nenaučil, když giž do latinských škol wstaupil? a pak *neznage dobře ani swého materského* ani německého gazyka, giž opět třetjmu, totiž latinskému učiti se má, a newyhnutelně s náramnými těžkostmi zápasiti musj. — Práce tato česká we 3 nedělých sepsána. Chyb tiskem wzniklých nesnadno se wystřjhati při neybedliwěgšjm přehljženj, dokud w tiskárnách českých tak welmi po řjdku mužj, kteřj by českau řeč důkladně znali." Prawopis po *c, s, z* wždy *y.* — Srw. *Kleines lateinisch-deutsch-polnisches Wörterbuch zur lat. Sprachlehre, herausgegeben von Ant. Liška. geh.* 1 *fl.*

68. *Tham* (K. J.). — *Neuestes, möglichst vollständiges deutsch-böhmisches und böhmisch-deutsches Taschenwörterbuch.* 8. *Prag,*

1837, *bei Gottlieb Haase Söhne. (cens. 2. Hál. Septemb. 1836),* w tisku.

S e m n á l e ž j:

69. *Dobrowský* (Jos.). — *Entwurf zu einem allgemeinen Etymologikon der slawischen Sprachen. Zweite vermehrte und verbesserte Auflage von W. Hanka.* 8. *Prag,* 1833, *Kronberger und Weber. geh.* 28 *kr.*

70. — — *Slawin. Bothschaft aus Böhmen an alle slawische Völker. Verbess. von W. Hanka.* 2. *Aufl.* 8. *Prag,* 1833 *(v. Mayregg),* 3 zl.

Oznam w žurn. min. nar. proswěščeniā w S. Petrb. 1836 g., 24. marta od Kepena: „Želatel'no, čtoby po istečenij drugih dwadcati lět ono našló dlā sebā takoga že dobrosowěstnago izdatelā, kak nyně."

R u k o p i s:

Hübner (J.). — Dictionarium latino-čechicum, continens voces et phrases tum latinas, tum čechicas seu boëmicas paene innumeras: voces tum simplices, tum compositae proponuntur ordine alphabeti: verborum ac hominum latinorum et boëmicorum regimen accurate per constructiones exhibentur, citatis auctoribus probatis pro utraque lingua.

Opus studio ac diligentia annorum sedecim concinnatum. Pro faciliori ejusdem usu ad calcem separatim ponuntur 1) Nomina regionum, populorum, urbium, fluviorum etc. 2) Compendium grammaticae čechicae. 3) Tabulae consanguinitatis et affinitatis. 4) Nomina propria virorum et mulierum Boëmis usitata et in martyrologio boëmico frequentiora. — Tento rukopis zasluhowal by zagisté náklony knihkupce pro wytištěnj gako posud neznámý, čelný slowář latinsko-český we 3 kwartech na 357 aršjch we 4. psaný, který před 100 lety po 16 let ausilnau pracj zhotowil H. — Nynj gest u Jana Wlčka.

W č a s o p i s e ch

g m e n o s l o w j a s l o w o z p y t.

a) *Čas. mus.* 1835. IV. 367. Přehled národnjch gmen w gazyku slowanském od P. J. Šafařjka. — 1832. I. 60. Popis staročeských osobnjch a křestných gmen od F. Palackého. — 1830. III. 309. O pogmenowánj osad československých, od W. Pelikána. — 1834. IV. 394. Pokus o wyswětlenj českých gmen mjstnjch slabikami „*ice*" a „*wice*" se ukončugjcjch, od F. J. Slámy. — 1834. IV. 404. Rozbor etymologický mjstnjch gmen československých, od F. Palackého. — 1835. III. 327. O tworenj gmen obywatelských, od J. Chmely. — 1828. II. 124. Topografická moralka (žert, od K. Winařického). — 1837. I. 53. Gazykozpytné rozmlauwánj o gménu Slowan, od Fr. Čelakowského.

b) *Čechoslaw,* 1831. V. 33. Dobře by bylo, aby milownjci wěcj přirozených we Slowanech, gest-li gim se udá něco nowého odkrýti, dáwali tomu gména swogich slawných osob, gakož pronesl we swém dopisu slawný Polák, hrabě Roščičewski. (Takž Amerling, (wiz knjžku geho) Junossa.)

c) *Č. Wčela,* 1834. Wzdělanost čili uzdoba?

d) *Gindy a Nynj,* 1833, I. 103. Promysl nebo průmysl (industria)? od H(anky).

e) *Krok* Presl. 1831, str. 42. O gmenech wycházegjcjch na »durum, dunum, budum, rigum,« o Markomanjch a Bojech, od Šjra.

f) *Kwěty* č. 1834. 22. 107. Slowo o wzdělánj gazyka českého, od Wl. Pelikána, Fingerhuta a Ludwjka. — 107. Rozprawa o gmenách: Slawošow, Bern, Beraun (Berún), Verona, od W. P. — 1836. w přjl. 9. Gakž máme psáti gména mjstnj? od Zapa. — 14. »Wy?« anebo »Oni?« (přátelská rozprawa od Týla) atd.

g) *Monatschr. des vat. Mus.* 1828. *Aug.* Netopyr, *ein etymologischer Versuch von Dobrowský.*
h) *Pautnjk* 1826. IV. 105. Augezd, lhota, od J. Ludwjka.
i) *Rozlič. pr.* 1828. č. 21. Ruská přjslowj.
k) *Wýkl. Sl. Dcery*, 1832, str. 280. Pablesk a pabřesk, od Kolára.

2. Krásná literatura (slowesnost).

a) Náwody.

α. Sloh (Listy).

71. Listář, nawedenj k wyhotowenj listů, obligacj, kontraktů atd. od Jos. *Wagnera*. Druhé wydánj. 8. (w B. Bystřici?), 1827, za 48 kr.

(Kal. Fejérp. 1833. ozn.) Prwnj wydánj r. 1797. (Srw. Jung. lit. str. 589).

72. *(*Hasišteyn* Lobkowic). — Pána Bohuslawa Hasišteynského z Lobkowic wěk a spisy wybrané. Od Karla Winařického atd. mal. 8. (str. XLVIII a 232) w Praze, 1836, w knjž. arc. kniht., wedenjm W. Špinky, seš. ztuha na pošt. pap. 1 zl., na welin. 1 zl. 20 kr.

Obsahuge wěk p. Boh. od str. VII—XLVIII. Listůw 40 na wšeligaké osoby, str. 1—103. — Básně, str. 109—197. — Přjdawky a poznamenánj ke spisům geho, 197—205. — Wýklad starobylých gmen, 205—210. — Posudek w Časopise pro kat. duch. 1836. II. 362—66, — W. čas. mus. 1836. II. 219—223, od Čelakowského: „W. téměř osmiletau práci na tuto knihu wynaložil, a za posledních let, mage giž dohotoweno djlo to, neustále na něm pilowal a oprawowal, až nynegšj twářnosti nabylo. Zdrawá saudnost a wolenj listůw těch a básnj, ljbezný tok gak w proze, tak we weršjch, ráznost, prawidelnost, wýbornost mluwy české činj přeloženj to klassickým.“ — (Monatschr. des vat. Mus. 1829. Juli. Ode latina ad Carlsbad, německy od Rittersberga, P. 1829. 8.) — Oznam. w žur. m. n. pros. w S. Petrb. 1836. g. sentäbr. Nro. IX od Kepena.

73. Uwod krátký k wyhotowenj pjsemnostj podlé předepsané ručnj knihy německé, pro české školnj čekance a žáky na tryvialnjch školách, kterýž wydáwá Fr. *Krtek*, atd. 8. (str. 72) w Praze, 1830, tiskem J. H. Pospjšila. za 10 kr. (rozebrána).

Připsal N. Waněk.

Rukopis:

Z Herderu (Jan Gotfrid). — O duchu hebreyské poezie. Nawedenj pro milownjky gegj, a neystaršjch básnjch pokolenj lidského. Od atd. Přeložené z gazyka německého. 4. (str. 274) u Pospjšila.

W časopisech.

a) *Časop. mus.* 1827—1836 na mnoze (wiz sled. oddělenj).
b) *Gindy a nynj*, 1833 II. 17. Pannám českým, psanj pro gazyk český a kulaté pjsmo (antiqua), od Tyla. — 153. Poslánj služebného děwčete z wenkowa do Prahy (psanj). — 369. Mlynářský kragánek pewěrné swé milence (list), od Hagniše. — 417. Sladownický mládek přjteli swému Prážkowi w mleyně pana H., od Rubše.
c) *Kwěty*, 1835. 437. Národnj básnictwj Srbůw. 1837. pt. 21, sld. * O národnjm básnictwj wůbec a o řeckém zwlášť.
d) *Přjtel mládeže* na mnoze.

e) *Rozl. pr.* (1825 atd.) 1833. č. 56. List Ferdinanda II., cjs. řjmského, krále uherského a českého k stawům českým l. P. 1627 (z labsko-kostelecké radnj listowny, wypsal W. Krolmus).

β. *Prosodika.*

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1834 III. 283. Slowo o rýmu, od J. Malého.
b) *Krok* Presl. 1833—35, 21—43. Ohledy metrického weršowánj illyrských Slowanůw, od P. J. Šafařjka.
c) *Nár. zpiew.* od Kolára. Djl II., 1835, 479—484.
d) *Wýkl. Sl. Dcery*, 1832, 6—10. 342. O přjzwuku. 31. Libé řeči polské. 32. Slowácký zpěw. 179—181. Milá řeč česká (swau wýbornau, časoměrau, swým wýrazným dlauhých a krátkých syllab znaďenjm a wyslowowánjm předčj čeština bezodporně wšecky ostatnj sestry, a bližj se w tomto ohledu neywjce ku klassičnosti).

γ. *Hudba.*

74. *Filcjk* (Jan N. J.). — Hauslj škola, čili sbjrka prawidel a rozmanitých přjkladů, dle kterýchžto začátečnjk, weden zcela bezpečně w taktu se upewnj a potřebných w hudbě známostj nabýwá. Od atd. 4. (str. 194) w Praze, w kr. arc. kniht., wedenjm y nákl. W. Špinky, 1832. C. 36 kr.
Pos. w Gindy a Nynj, 1833, I. str. 89. od Týla.
75. — — Mrawný kalendář, s připogeným uwedenjm ke zpěwu. Od atd. 12. (str. 96) w Praze, arc. kniht. 1832. C. 10 kr.
76. *Förster(owo)* nawedenj k generálnjmu basu. Přeloženjm Eugena K. *Tupého*, W Praze, nákladem Marka Berry, 1835. C. 1 zl.
Posudek w Kwětech, 1835, str. 211, od Pichla.
77. *Gartner*, (Jos., c. k. dworský warhanář). — Ponaučenj krátké o warhanách, gak gsau wnitř stawěny a zřjzeny, a gak w dobrém stawu se zachowati, ano i neypatrněgšj oprawy, kde warhanáře nenj, od warhanjka samého stáwati se mohau. Pro začátečnjky warhanické sepsal atd. W češtinu přeložil i popsánjm žiwota sw. Cecilie rozmnožil Norb. *Wanek*, atd. wel. 8. (str. 79 s kam.) w Praze, u Jana Spurného, 1834. C. 48 kr.
Wiz Kwěty, 1834, str. 199.
78. *Knecht* (J. G.). — Počátkowé hudebnj, neb krátký obsah wšeobecného učenj o muzyce. Z německého spisu atd., pro dědinské učitele muzyky a pro gegich učedlnjky w češtinu přeložil N. *Wanek*. 8. w Praze, tiskem J. Spurného, 1834. (M. Berra). C. 24 kr.
Wiz Kwěty, 1835, str. 211.
79. *Montal* (C.). — Krátké a pochopitedlné nawedenj k laděnj čili sauhlasowánj Forte-Piana. Užitečný spisek wšem s hudbau se zaměstknáwagjcjm, zwláště pak wenkowským učitelům dle atd. od Jana P. *Přibjka*, atd. 8. (str. 36) w Praze, u Marka Berry, 1836. C. 20 kr.
80. * *Přiborský* (Ant.). — Pražský kwapjk pro fortepiano složený a wěnowaný wlastencům od atd. 4. šir. mal. (4 str.) (w Praze, 1837, M. Berra). C. 10 kr.

81. * *Přiborský* (Ant.), — Sněžný wálčjk, pro fortepiano složený w neyhlubšj uctiwosti a pokoře wěnowaný Geho Excellencj, Wysoce Urozenému Pánu, Panu Karlowi Chotkowi, hraběti z Chotkowa a Wognjna, neywyššjmu purkrabjmu králowstwj českého od atd atd. atd. 4. šir. (1 arch) (w Praze, 1837, tamž). C. 30 kr.

82. *Wlček* (Karel). — Wyskaumané a wygádřené tagnosti hauslj, gak pro učence, tak i pro wycwičeněgšj hauslisty a milownjky téhož stroge hudebnjho, kteréž složil a wypracowal atd. 4. (str. 21) w Praze, w arcib. kniht., wed. W. Spinky, 1833. C. 40 kr.

W časopisech:

a) *Gindy a nynj,* 1833. II. 62. Přjspěwek k mudřectwj hudebnjmu (dle Fétiše) od Amerlinga.

b) *Kwěty,* 1834, 132. Hudba, od téhož. — 374. Katolický farář Bartoš we Slowensku w Uhřjch o kostelnj a pohřebnj hudbu zwláště pečuge. — 1835, 159. Turecká muzika w Lomnici nad Popelkau působenjm učitele Dobráwského, od Wáwry. — 446. Cestownj hudebnjci češtj. — 1836. 54. Hudebnj akademie a deklamacj w Raudnici. — 66. Slawnosti hudebnj.

c) *Monatschrift des vat. Mus.* 1827, 1828, 1829 *von Dittrich, Ant. Müller* etc.

d) *Přjtel mládeže.* 1828, III. 9. Harfa Syonská, aneb krátké pogednánj o podstatě a historii katolických kostelnjch zpěwů. Pro učitelstwo, gelikož ředitele kostelnjch kůrů.

e) *Rozl. pr.* 1828, č. 1 1829, č. 5. 1831, č. 20. Zpráwy neywyššjm uzawřenjm G. c. k. Milostj od 10. srp. potwrzené společnosti přjznjwců kostelnj hudby. — 1828. č. 23. Skřiwančj zpěw gest gako hlahol slowanský.

f) *Swětozor,* 1835. Rozgjmánj o hudbě pro Slowany.

b) Básně.

I. Duchownj.

83. Duchownj pjsně k službám božjm sebrané a wydané r. 1835. (str. 64), w Praze, u M. Neureutra, 1835, seš. za 8 kr.

84. *Estergaly* (M.) — Křesťanský nábožný zpěwnjk. 8. za 36 kr.
Tato kniha w cjrkwjch ew. A. W. mjsto Tratnowského »pjsnj duchownjch« uwedena býti má. Kal. Fejérp. 1835.

85. *Fryčag* (Tomáš). — Katolický kancional k wzdělánj a roznjcenj skutečné i domácj pobožnosti. Složený od atd. w Brně, u J. Gastla, knihtlačitele, 1835. C. 1 zl. 15 kr.
Wydánj 7mé, r. 1830. Posudek w čas. p. kat. duch. 1831. III. 445—453. a 1835. IV. 710.

86. *Gelen* (Al.). — Modlitba osadnjků Sw. Dušských před neyswětěgšj obětj mše swaté w den slawné installacj důstognjho Pána Frant. Karla Heřmana, za faráře u sw. Ducha w Praze (6. ledna 1835). 4. (½ ar.) w Pr.; tisk. J. H. Pospjšila (F. B.).

87. *Herbek* (Em.). — Pjseň s děgepisným důwodem k oslawě swatého Prokopa. Složilatd. 8. (str. 16) w Pr. w arc. kniht., 1836.

88. *Holásek* (Jos.). — Pjsně ke mši swaté, od atd. 12. w Praze a w Hr. Kr., u Pospjšila, 1831. C. 4 kr.

89. — — Sedm slow Pána našeho Ježjše Krysta na Křjži, w sedm mrawných pjsnj uwedl, a zwláště k postnj pobožnosti zřjdil

atd. 8. (str. 80 a 2, s rytinau) w Hradci Králowé, tiskem J. H. Pospjšila, 1828, seš. post. 6 kr., tisk. 4 kr.

90. *Kamarýt* (Jos. Wlast.). — České národnj duchownj pjsně. Sebrané od atd. Djl prwnj. 12. (str. XXIV a 156), w Praze a Hr. Kr., 1831. Djl druhý. 12. (str. 168), w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila, 1832. seš. každý po 24 kr.

Po Winařickém Mučkowský, 1834, str. 77. »Wiele też religijnych pieśni gminnych mają sobie właściwy koloryt narodowy. W zbiorze K—a jest wiele takich, które na pobożny umysł tak wielkie robią wrażenie, jakie by zaledwie najszczytniejsze hymny poetów lirycznych sprawić zdołały.«

91. *Klár* (Alois, dr. fil., c. k. prof. w Praze). — Pjseň ke mši swaté od atd., přeložena od J. K. *Chmelenského*. 8. (str. 10 a notnj přjloha), w Praze, u Somra, 1828.

Wytištěna w čas. pro kat. duch 1828, II. 289.

92. Kancyonal. To gest Kniha žalmů y pjsnj duchownjch od rozličných mužů Božjch bratřj českých y giných atd. s modlitbami. Nowé wydánj. W Praze, Háze (cens. 1. p. led. 1834).

93. Modlitba we zpěwu na den památky stoletého Jubileum kanonizacj sw. Jana Nepomuckého, 8. čerwna 1829. 8. (str. 16), w Praze, wytištěna u J. H. Pospjšila.

94. Nábožné Arye, které podlé swého obsahu gednak při wyročitých slawnostech a památkách, gednak při rozličných zwlástnjch přjpadnostech o slowě Božj a roznjcenj wraucnosti při službách Božjch w cýrkwjch křesťanských zpjwány a potřebowány býti mohau, pracý a nákladem Danyele *Krmanu*, atd. Wel. 4. (str. 34 s nápěwy), w báňské Bystřici (w Prešpurku, O. Šwaiger).

Oznam w kal. Fejérpatakyho, 1831. — Rozl. pr. 1831. č. 39.

95. Nábožné pjsně katolických křesťanů, gak k weřegným službám Božjm, tak i k domácj pobožnosti z rozličných spisů sebrané od kněze J. R(ůžičky). 8. (str. 47), w Praze, tisk. Kat. Geřábkowé, 1836 (Neureuter). seš. 4. kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1835. IV. 703.

96. *Opočensky* (Girj). — Pjsně nábožné k rozličným přjležitostem pro křesťany ewangelické helwetského wyznánj. Složil a wydal atd. Wydánj druhé. 8. (str. 24), w Litomyšli, tisk. Turečka, 1832.

97. *Pešina* (Wácl.). — Roratnj zpěwy z 15. stoletj. Wydány atd. m. 8. w Praze, 1837, tiskem J. Pospjšila. C. 20 kr.

98. Pjseň ke mši swaté za zesnulé w Pánu bratrstwa sw. Haštalského. 8. (str. 8), w Praze. Tištěna u Tom. Tábora (bez roku = 1837?). — (Jan Wlček)

99. Pjsně při mši swaté:

a) »Twůrče mocný nebes země«; b) »Zde w skraušenosti padáme«; c) »Začjná se obět prawa«; d) »Bože před twau welebnostj«; e) k sw. Janu Nep.; f) »Uctěnj Jana sw.«; g) »Muži swatý, Bohu wěrný«. — 8. w Pr. u Pospjšila, každá po 1 kr.

100. Pjseň při požehnánj po mši swaté. 8. w Praze, w knjž. arcib. kniht. 1828.

101. *Procházka* (Wogtěch). — Pjseň při mši swaté. 8. w Praze, u Jos. Fetrlowé z Wild., 1827.

102. *Sršeň* (Jakub). — Národnj Otče náš cjsaři rakauskému Ferdinandowi I., králi českému V. Báseň od atd. 8. (½ ar.). w Praze, u J. H. Pospjšila, 1836, za 2 kr.
103. Starowěký zpěw o umučenj Pána našeho Ježu Krista. Z dáwnjho rukopisu pro swau prostotu a milost (s připogeným starožitným nápěwem a přidaným hlasem warhanným) po prwé na swětlo daný od Jana *Wlčka* atd. 8. (1 ar.). w Praze, (tisk J. Spurného, 1837, seš. 1 kr.
Pos. od V. Zahradnjka w cas. pro kat. duch.
104. *Strcyc* Zábřeský (Giřj). Žalmowé aneb Zpěwowé swatého Dawida, kterýchž cjrkew swatá i stará i nowá při službě Božj wůbec i ginde obzwláštně užjwala; w rytmy české wyloženi a w způsob zpjwánj uwedeni od atd. Z nowa wydáni od W. Hanky (Hořeňowského). 12. (str. XXX a 316). w Praze, wedenjm a nákladem J. H. Pospjšila, 1827. C. na pošt. pap. 36, na tisk. pap. 30 kr.
Sedmnácté, pokud známo, wydánj. Oznam w Pautnjku, 1826. IV. 106.
105. *Swoboda* (Wácl. A.). — Pjseň při mši swaté. 8. w Praze, w Sollowské impressj, 1827.
106. *Ulrich* (Jos.). — Pohřebnj pjsně. 12. w Hradci Král. 1825.
Wiz »pjsně s hudbau.«

Rukopis:

Pjsně na weyročnj nedělnj a swátečnj ewangelia, před wěky složené; znowu wydané od Jos. Petra *Dytrycha* (kanownjka wyšehradského). 4. (str. 151) u Posp.

W časopisech:

a) *Čas. česk. mus.* 1827. II. 80. Pjseň o poslednjm saudu (Dies irae). — III. 64. Bl. Jakoba Benedetti Tudentinského zpěw o pohrdánj swětem. — IV. 95. Zpěw cjrkewnj o Matce božj bolestné (Stabat mater), od W. Swobody. — 1829. III. 3. Zlomky z legendy o sw. Janu Nepom., od W. Swobody.
b) *Čas. pro kat. duch.* 1828. III. 461. Welebná prozřetedlnost božj od Kamaryta. — IV. 621. Buď wůle twá, od Čelakowského. — 1829. I. 125. Narozenj sw. Jana Nepomuckého, od W. Swobody. — I. 129. Slawný hod božjho Těla, od Holáska. — III. 466. Otče náš, od Kamaryta. — IV. 614. Pjseň postnj k panně Marii bolestné, od J. Kamaryta. — 1830. II. 284. Pjseň o lásce, od Wacka. — IV. 610. Wzjwánj Boha při wstaupenj do bohoslowj, od téhož. — 1832. I. 123. Pjseň postnj. Láska k P. Ježjši. Tauženj po rági, od J. Kamaryta. — III. 420. 1833. I. 94. Wěneček uwitý w zahradě Dawidowě, od Raisa. — I. Zpěw pastýrský ke dni 3. března 1833, od Winařického. — II. 295. Hymnodia od Kamaryta. — IV. 615. Pjseň sw. Kazimjra Omni die, přel. od W. Swobody. — 1834. I. 1. Zpěw k slawnému přigetj duchownj správy od G. k. milosti p. p. Ondřege Aloisia, arcibiskupa pražského, gménem weškerého duchowenstwa. Od Sedláčka. — IV. 644. Bezženstwj, od Chmelenského. — 1835. I. 1. Žely wěrných Čechů po w Pánu zesnulém cjs. a králi Františkowi. — I. 123. Dies irae, od Winařického. — I. 126. Na neděli kwětnau: Gloria, laus, honor atd., od Kinského. — II. 188. IV. 636. Duchownj pjsně. — III. 1. Hlasy národu českého G. cjs. kr. milosti Ferdinandu I. — II. 313. Fatum Societatis Jesu. — 1836. II. 334-338. Hymny cjrkewnj w neděli prowodnj, na den wstaupenj Páně. Swatodušnj, od Winařického. — II. 384. Elegie při prwnjm nawštiwenj hrobu Sedláčkowa, od Marka. — I. 98. Wjra Kristowa, od W. Rennerta. — III. 1. Hlasy duchowenstwa při korunowánj Geg. c. k. m. Ferdinanda V. a Marie Anny. — IV. 803. Na smrt V. Zahradnjka, od W. Rennerta. — 1837. I. 117—120. Hymny z breviáře, přel. Winařický.

c) *Kwěty*, 1835. 196. Na křjži makowice, wěžj chrámu páně tachlowického ozdobugjcj, od Rokosa.

d) *Přjt. mládeže*, 1829. II. Pjseň kagjcj žáků k swaté zpowědi přistupugjcjch. — 1831. II. Pjseň na wzkřjšenj Páně. — III. 68. Zpěw školnjch žaků k gmenínám duchownjho pastýře. — IV. 108. Pjseň cjrkewnj (dies irae, dies illa). — 1827. I. 96. Rannj wzdechnutj k Bohu. — 99. Djky u geslíček. — 101. Pjseň před a po školnjm cwičenj. — 104. Pjseň před cwičenjm w náboženstwj, — a 105. Pjseň po křesťanském cwičenj atd.

e) *Rozl. prwtk.* 1831. 96. Pjseň kagjcj za odwrácenj morowé rány od Karla Horského. — 1833. 50. Zlomky z Dawidowých žalmů (od Komenského?) od W. A. Pohaná.

R. 1825 sld. censurowané pjsně po různu:

1. Nábožná pjseň o blahoslawené Panně Maryi, genž se ctj we Wranowě: »Wesele, překrásně gá zpjwati budu atd.« — 2. Pobožná pjseň k Panně Maryi Křtinské: »Slyšjm hlas slawjčka w gednom audolj« atd. — 3. Nowá pobožná pjsnička o swatým Janu Nepomuckým: »Sem, sem podte, neměškegte, Syrotcy a Wdowy« atd. — 4. Dwě nowé pjsně. Prwnj: o Panně Maryi: »Komuž se utecti máme, než k Panně Maryi.« atd. Druhá o swaté Barboře: »Barboro panenko swatá« atd. — 5. Horliwá pjseň ku Pánu Gežjši, wšem zarmauceným ku potěšenj na swětlo wydaná: »Kde gsi můg Gežjši.« — 6. Pjseň k Panně Maryi: »Překrásná růžička ljbezně wonj« atd. — 7. Rozmlauwánj Gežjše s dušau wěřicau. Pjseň nábožná: »Každé hodiny pannenky čugte« atd. — 8. Pobožná pjseň k Panně Maryi Sukdolské: »Slunečko zašlo, půgdeme spáti« atd. — 9. Pjseň aneb Laučenj s Pannau Maryi Cellenskau: »Ach mé milé potěšenj« atd. — 10. Nowá pjseň o vmučenj Pána Gežjše Krysta, gedné každé křesťanské duši spjwati potřebné: »Umučenj a tryzněnj, beze wšeho prowiněnj« atd. — »O Kryste můg Spasyteli, hle gá« atd. 11. Dwě pjsně k swatému Janu Nepomuckému: »Ev služebnjk Pána mého« atd. — »O swátost twau Jene!« atd. — 12. Nowá pjseň ke cti sw. Jana z Nepomuku: »Pospěšte sem wšickni s horliwostj« atd. — 13. Dwě pobožné pjsně, prwnj k Pánu Gežjši, a druhá k neyswětěgšj swátosti oltářnj: »Pochwálen buď Pan Gežjš« atd. — »Milugi tebe Gežjši, lásko má« atd. — 14. Nowá pjseň k neyswětěgšj rodičce Božj Panně Maryi Czastochowské, wšem Maryánským ctitelům na swětlo wydaná: »Wygdi, wygdi slunéčko« atd. — 15. Nowá pjseň o sw. Walentinu, patronu proti padaucy nemocy: »Swatý Walentine, tys naše gediné« atd. — 16. Duchownj pjseň, wšem wěrným Křestianům na swětlo wydaná: »Wjmť gá zahrádku, mjstečko krásné« atd. — 17. Nábožná pjseň ke cti swatého Izydora Wyznáwače: »Zastaw se sedláčku milý« atd. — 18. Pobožná pjseň k swaté Anně, wšem pobožným gegj ctitelům na swětlo wydaná: »Kam gá se poděgu, kam se děgu« atd. — 19. Pjseň o swatým Janu Nepomuckým: »Boha mého wzýwám« atd. — 20. Nowá pjseň neyswětěgšý rodičce Božj Panně Maryi Frydecké: »U Frydku gest krásné mjsto blahoslawené« atd. — 21. Horliwá pjseň o Krystu Pánu na swatém Křjži, pro nás hřjšné vmiragjcým: »Giž gsem dost pracowal, pro tebe« atd. — 22. Pjsničky postnj obsahugjcý w sobě rozgjmánj přehořkého a newinného vmučenj Pána našeho Gežjše Krysta: »Marya pod Křjžem stála« — »Rozměgšlegmeš dnes pobožni Křestiani« atd. — 23. Nowá pjseň k Pánu Gežjši, pro nás umučenému: »Ach kýž gsem slawjčkem« atd. — 24. Poslednj Rozlaučenj našeho spasytele Pána Gežjše Krysta, který s swau milau matičkau Maryi Pannau při swém k přehořkému umučenj se ubjránj žalostiwě se laučj: »Žalostné kwjlenj, rozmilj Křesťané« atd. — 25. Nowá pjseň ku Panně Maryi Šaštjnské: »Co gá mám za trápenj« atd. — 26. Pjseň ke wšem audům Krysta Pána: »Dobrau noc Bože« atd. — 27. Nábožná pjseň k swatému Janu Nepomuckému: »O šťastné překrásné kwjtičko ragské« atd. — 28. Pjseň welmi pobožná ku Panně Maryi Swato-Kopecké: «O Marya Matko Božj k tobě se vtjkáme« atd. — 29. Dwě pobožné pjsně o sw. Angelu strážey: »Buď pozdrawený Angele slawný« atd. — A o swatém Janu Nepomuckém: »Swatý Jene Nepomucký, patrone náš milý« atd. — 30. Nowá pjseň o Lazarowi: »Ležel Lazar w nemocy« atd. — 31. Dwě pobožné pjsničky o Krystu Pánu: »Poďte sem hřjšnjci« atd.: »Marya Ochrana gest po Bohu samá« atd. — 32. Nowá pjseň k sw. Janu Nep., chudých wdow a syrotků obzwláštnjmu patronu: »O srdce mé swatý Jene« atd. — 33. Pjseň o cestě křjžowé která w chrámjch Páně swěřených otcůw, wůbec Františkanůw nazwaných, se wynacházj: »Křesťane wěrný a prawý syne

Cyrkwe Krystowé« atd. — 34. Horliwá pjseň o žalostné cestě Pána Gežjše Krysta z Geruzaléma na horu Kalwarskau: »Pospěšme k Geruzalemu wšickni wěrni Křesťané« atd. — 35. Wraucná pjseň o spasyteli našem Pánu Gežjši Krystu, duše křesťanské po swátosti Oltářnj dychtjcý: »O Gežjši, moge lásko« atd. — 36. Wraucná pjseň ke cti a chwále sw. Salwatora. Wšem wěrným Křestianům k potěšenj wydana: »Kam cýljš můg kragane?« atd. — 37. Nábožna pjseň k Panně Maryi Sukdolské: »Sem Maryansky wšecky ctjtéle« atd. — 38. Hystorycká pjseň o sw. Genowefě, genž wzata z žiwota Gegjho, w krátkosti wšem milownjkům k zpjwánj na swětlo wydaná: »Z knjžecjho rodu panna Genowefa gest byla.« — 39. Pjseň postnj o vmučenj Pána: »Křesťané nařjkeyte« atd. — 40. Nowá pjseň o vmučenj Pána našeho Gežjše Krysta: »Wždycky mně na mysli ležj« atd. — 41. Nábožná pjseň o sw. Mařj Magdaleně, kagjcý hřjšnjcy: »Marya Magdalena na swětě se kochala« atd. — 42. Swatá pjseň o vmučenj Pána Gežjše Krysta: »Duše křesťanská což pak se rmautjš« atd. — 43. (Krátký Wýklad aneb obsah wznešených a swatých Porcyunkule odpustků, wýborná modlitba za obdrženj swatých porcyunkule odpustků). — 44. Pobožnost k blahosl. Panně Maryi Sedmibolestné. K nábožnému rozgjmánj vmučenj Pána Gežjše Krysta na swětlo wydaná. — 45. Gežjš w způsobu dobrého pastýře stracené owce hledagjcý a duše křesťanská w způsobu pautnjka: »Pastýř gsem opuštěný a owce mé zbawený« atd. — 46. Pjseň k sw. Anně: »Tisýckrát buď pozdrawena, milionkrát zwelebena« atd. — 47. Pjseň o sw. Antoninu z Padue Blatnickým pautnjkům obětowaná: »Při Blatnicy šťastné mjsto« atd. — 48. (Modlitby k sedmeru krwe prolitj Pána Gežjše Krysta, za duše w očistcy na každý den w týhodnu rozdělené.) — 49. Pjseň k Panně Maryi potěšenj zarmaucených: »Sem pospjchegte a nemcékegte« atd. — 50. Pjseň k swaté Mařj Magdaleně: »O hřjšnjku zarmaucený« atd. — 51. Nábožná pjseň o blahoslawené Panně Maryi Talské. Ku potěšenj wšem pobožným pautnjkům na swětlo wydaná: »Žádný nowj, co gest láska« atd. — 52. Nowé pjsně. Prwnj o neysladšjm Gménu Marye Panny Rodičce Božj: »Marya! Marya! nad slunce gasněgšj« atd. Druhá též k Panně Maryi a k sw. Anně: »Ach gá zarmaucený«. atd. — 53. Pjseň k Panně Maryi Frydecké: »Zdráwas buď Marya Matko milostiwá« atd. — 54. Nábožná pjseň o Umučenj Pána Gežjše Krysta: »Poważ o bjdný člowěče« atd. — 55. Nowá pjseň k sw. Anně, Bábě Krysta Pána: »Sem, sem, tehdy wšickni« atd. — 56. Žalostiwé naříkánj syrotkůw a wdow k sw. Janu Nepomuckému, pod geho ochranu se utjkagjcých, w pjseň vwedené: »K tobě můg Otče přicházým« atd. — 57. Nowá pjseň aneb truchliwé laučenj S. Jana Nepomuckého: »Kam gdeš Jene, kam pospjcháš« atd. — 58. Wraucná pjseň o blahoslawené Panně Maryi, gegj ctitelům duchownjmu potěšenj na swětlo wydaná: »Plesey mé srdce radostj« atd. — 59. Nábožná pjseň k spasyteli našemu Pánu Gežjši Krystu na hoře Tábor: »Ach gá ztrápené w swětě stwořenj!« atd. — 60. Nowá pjseň k Panně Maryi Cellenské. Wšem horliwým pautnjkům ku potěšenj wydana: »Má duše skoweg se, nepřjtel bljžj se« atd. — 61. Nábožná pjseň o sw. Křjži: »Tisýckrát buď pozdrawený o Křjži přeswatý« atd. — 62. Pjseň k sw. Janu z Nepomuku: »Tisýckrát buď pozdrawený, o můg wěrný patrone« atd. — 63. Pobožná pjseň k Janu Nepomuckému, obzwláštnjmu patronu a Zastawateli wdow a syrotkůw: »Negsem zawázán žádnému« atd. — 64. Nowá pjseň k Pánu Gežjši. Wšem pobožným křesťanům k horliwému spjwánj na swětlo wydaná: »Wale marný swěte, wale« atd. — 65. Pjseň ke cti sw. Jana Nepomuckého: »Boha swého wzýwám« atd. — 66. Nowé a radostné Koledy o Narozenj Krysta Pána, w nowě složené: »Tak gsem počal chutně sobě spáti« atd. — Giná: »Djtě se nám narodilo w Betlehémě« atd. — 67. Nowá wánočnj koleda o Narozenj Krysta Pána: »Co to znamená« atd. — 68. Pjseň o neyswětěgšj Panně Maryi Častochowské odcházenj z města swatého: »Wále, wále smutné dáwám« atd. — 69. Pjseň o ljbezné smrti a radostným na nebewzetj Marye Panny: »Neyswětěgšj rodičko Matko« atd. — 70. Pjseň ku Panně Maryi Křtinské. »Horo krásná spanilá, Swato Křtinská Marya« atd. — 71. Pobožné pjsničky za ukrocenj hněwu Božjho: »Marya Rodičko Božj, Pannenko« atd. — »Marya hwězda nebeská, kteráž« atd. — »Kdož óchrany Neywyššjho« atd. — 72. (Modlitba k blahoslawené Panně Maryi Frydecké: »O neyswětěgšj Panenko Marya! giž se weseljm« atd.) — 73. Pobožná pjseň o wraucném milowánj Pána Gežjše, z přjkladu sw. Mařj Magdaleny: »Kde mám hledat Gežjše« atd. — 74. Pobožná pjseň ke cti sw. Anny: »Pospěšte sem pautnjkowé a služebnjci« atd. — 75. Horliwá pjseň k sw. Anně nad Frauentálem: »Zdráwas buď hwězdo morská« atd. — 76. Pobožné pjsně ku Krystu Pánu,

wšem wěrným křesťanům k potěšitedlnému zpjwánj na swětlo wydané: »Kdež nagdu dům mého Otce« atd. — »Gežjši Bože můg, gá hřjšnjk geden« atd. — 77. Sedum nebeských záworů, ku kterým přidána gest modlitba w nebezpečenstwj wšelikém: »O nejswětěgšj Pane Gežjši Kryste! gá připamatugi« atd. — 78. Horliwá pjseň k Panu Bohu za odwrácenj hněwu Božjho: »Žalostně budu zpjwati« atd. — 79. Nowé pobožné pjsničky o sw. Janu Nepomuckým, patronu Českým: »Ey s welikau rychlostj pospěš s twau auzkostj« atd. — »W syrobě bolestně sobě stěžugj« atd. — 80. Pobožná pjseň při wykonánj Křjžowé cesty: »Ach gak we mně srdce bolj« atd. — 81. Nábožná pjseň k Panně Maryi: »Bůh tě pozdrawuge« atd. — 82. Nábožná pjseň k Pánu Gežjši Krystu. Wšem wěrným Křesťanům zpjwánj wžitečná: »Ach člowěče hřjšný, poslyš mé zpjwánj« atd. — 83. Wraucná pjseň o Umučenj Pána Gežjše Krysta, která se zpjwati může při wšech štacých na hoře Kalwárské: »Ach pospěšme, nemeškegme« atd. — 84. Žalostiwé Rozlaučenj Marye Panny s Krystem Gežjšem k vmučenj se vbjragjcjmu, wůli otce plniti: »Když Gežjš třidcet tři léta« atd. — 85. Hlas dobrého pastýře, spasytele našeho Pána Gežjše Krysta, hledagjcýho owečku ztracenau: »Owečko ztracená, ach, kde gsy kde?« atd. — 86. Dwě nábožné pjsně o umučenj Pána Gežjše Krysta: »O srdce kamenné, rozpomeň se« atd. — »Poděkugmež Pánu Bohu, a wzdáweyme« atd. — 87. Hystorycká pjseň o pautnjcjch, kteřjž putowali k swatému Jakubu, a k Božjmu hrobu; co gest se gim na té cestě přihodilo, geden každý přezpjwagjc tuto pjseň lépe wyrozumj: »Putowali pautnjci k sw. Jakubu« atd. — 88. Nowé pobožné pjsničky křesťanskému člowěku zpjwati wžitečné a potřebné, nynj opět znowu wytištěné: »Černéť gá se přistrogjm« atd. — »Když přigde k saudu Krystus Pán« atd. — 89. Koleda Waláská w nowě složená: »Při Betlémě na salašu« atd. — 90. Přjkladná pjseň o strašliwém saudném dni. K nábožnému rozgjmánj wšem wěrjcým Křesťanům na swětlo wydaná: »Každý Křesťan poslyš nynj« atd. — 91. Nábožná pjseň k Pánu Gežjši: »Ach nebesa se vstrhnte, plačte se mnau« atd. — 92. Horliwá pjseň o sw. Panně a mučedlnicy Kateřině, choti Krystowé: »Na Synagské hoře kwjtek« atd. — 93. Pjseň k swatému Antonjnu: »Mysl mne táhne k tobě« atd. — 94. Pjseň ke cti swatého Jana Nepomuckého, od wěrných wlastenců, geg za orodowánj ke Bohu prosycých důwěrně zpjwaná. »Uctěnj Jana swatého, naše k němu důwěrnost« atd. — 95. Pjseň, která se ctj w městě Frydku w chrámu Páně u sw. Anny: »Ach gá smutný, zarmaucený« atd. — 96. Pjseň o Pánu Gežjši, která se může každodenně užjwati: »Zawjtey sladký Gežjši srdečně« atd. — 97. Pjseň: »Křesťanstwj rytjře! pod praporcem Křjže následugme« atd. — 98. (Modlitba k sw. Panně Barboře za přjmluwu k Krystu Pánu, abychom ode wšeho gak duše, tak těla ochráněni byli: »Bože genž každého w tebe daufagjcýho« atd.) — 99. Pjsně probuzugjce bezpečně k bázni Božj: »Bychom sobě zpomjnali« atd. — Pjseň w čas drahoty: »Y proč se tak rmautjš« atd. — Pjseň o Apoštoljch a Mučedlnjcjch; »Pamatugme na swatých skonánj« atd. — 100. Pjseň k růženci přes půst: »Stála matka litugjc« atd. — 101. Nowá pjseň k Panně Maryi s připomjnánjm gegjch 7 bolestj: »Králowno nebeská, tebe zde nawštěwugem« atd. — Giná pjseň k P. M. Bolestné: »Marya nebes králowno, o důstogná Panno« atd. — 102. Nábožná pjseň ke Pánu Gežjši: »Když myšlenj vsmrcenj« atd. (břez. 1825. I.) — 103. Duchownj pjseň o přehořkém umučenj Pána Gežjše Krysta (k přetisku, cens. 1. čerw. 1825.) — 104. »Pochwálen buď Gežjš nynj« atd. — 105. »Rannjm gitrem brzyčko k swjtánj« atd. — 106. »Buď pozdrawený Angele slawný« atd. (cens. 1. čerwence 1825.) — 107. Důwěrnost w Boha. — 108. »Kam se mám smutný obrátiti« atd. (k přetisku). — 109. Nábožná pjseň k Panně Maryi: »O Marya moge žádost« atd. (k přet.) — 110. Nábožné wzdychánj aneb poslednj testament. — 111. »Pospěšte sem wšickni s horliwostj« atd. (přetisk). — 112. »Zdráwa buď Marya nebes« atd. (přetisk). — 113. Swatá ljra aneb wraucj hlasowé osady cyrkwické. Druhé rozmnožené wydánj. (cens. 1. srp. 1825). — 114. Chwalozpěw k Panně Maryi (12 strof). (k přetisku (cens. 1. srp. 1825). — 115. P. P. Maryi: »O Marya wzpomeň na mně« (cens. 1. ljj. 1825). — 116. Pobožná pjseň k sw. Lidmile (12 strof) též. — 117. Pjseň před mšj swatau: »Dal nám Bůh dne dožjti« atd. (cens. 1. pros. 1825.) — 118. Pjsně rannj a wečernj. (cens. 1. břez. 1826 w Br.) — 119. Dwě wělmi horliwé a nábožné pjsně, též w Brně. — 120. Pobožná pjseň o vmučenj Pána Gežjše Krysta (24 strof). »Sem, sem k poslauchánj« atd. u Pospjšila. (cens. 1. břez. 1826). — 121. Nábožná pjseň k neyswětěgšj Panně Maryi Bolestné (w 14 strof) »Gako gelen k studnicy« atd. (cens. 2. dub. 1826). — 122. Pjseň k swatému Jozefu (14

..) »Djky tobě wzdáwáme« atd. (též). — 123. Duchownj pjseň o přehořkém ..enj P. Gežjše Krista, u Somra (též). — 124. Pjseň k milostiwému letu 1829 ..strof s modlitbau): »Prozpěwugme hospodinu« atd., u Fr. Somra (cens. 1. má- ..1826). — 125. Chwalozpěw k poctě Božj a Marye Panny (12 strof): »Při opět ..wenu« atd., od Wácl. Weselého. (též). — 126. Chwalozpěw k wtělenj swaté ..lebné Marye Panny obětowaný wšem horliwým křesťanům (12 strof): »We- ..wná Marya Panno« atd., od Fr. Wewerky (též). — 127. Pjsně cýrkewnj: ..ge lingua Lauda Sion (12 strof) »Oslawugme welebného« atd., od J. Zieglera ..). — 128. Rozličné duchownj pjsně s známými notami, kteréž se při slawných pro- ..ch w čase přjtomného milostiwého léta zpjwati mohau. (cens. 1. čerw. 1826). ..129. Pjsně ke cti a chwále sw. Jana Nep., od Budislawa Wewerky (cens. 1. ..w. 1826). — 130. Na den powýšenj sw. Křjže, kteréž swatá řjmská katolická ..kew slawj dne 14. zářj 1826 (cens. 1. srp. 1826). — 131. Pjseň k neyswětěgšj ..ti nowozakoné, (cens. zářj 1826). — 132. Pjseň wánočnj pro djtky školnj 1826 .. strof), od Wácl. Dauchy. »Narodil se nám spasitel« atd. (cens. 1. list. 1826). ..133. Pjseň za aurodu zemskau. Nowé wydánj u Somra w Praze (též). — 134. ..ň nowá k sw. Jozefu: »Chwáteyte pautnjčkowé« atd. (cens. 1. pros. 1826). ..135. Pjseň nowá k panně Maryi swatohorské: »S welkau radostj sem pospj- ..yte« atd. (též). — 136. Pjseň k swaté panně Barboře. »Barbora rodu« atd. — .. Pjseň pobožná k Gežjši, »Kdež mám hledat Gežjše« atd. — 138. Pjseň ná- ..ná k sw. Marj Magdaleně: »O hřjšnjku zarmaucený« atd. — 139. Pjseň ná- ..ná k matce bolestné. »Stála Matka litugjcý« atd. (cens. 1. pr. 1826). — 140. ..žická pobožnost a pjseň na gitřnj nebo na den narozenj Krysta Pána. 1826. (1. .. 1827). — 141. a) (přetisk) Nábožná pjseň o vmučenj P. Gežjše. b) Nábož- ..pjseň, páně. c) Pobožná pjseň k Pánu Gežjši. d) Pjseň horliwá k Pánu Ge- ... e) Náb. pjseň ke cti a chwále Marye Panny. f) Horliwá pjseň k Panně Ma- ... W Časlawi u Reinharta, 1827. (1. un. 1827). g) Pobožná pjseň o přehořkém ..čenj Pána Gežjše. h) Horliwá Pjseň k Pánu Gežjši. i) Chwalozpěw k Panně ..ryi. (též). — 142. Chwalozpěw sw. Ambrože a sw. Augustina, Te Deum lauda- .., w pjseň vwedený. »Tebe Boha chwáljme« — »Tebe Pána wyznáwáme« (přet.) ..ns. 1. dub. 1827, w Br.) — 143. Na den wzkřjšenj Krysta Pána (přel. w Brně ..dub. 1827). — 144. Slaupský pautnjk před obrazem sedmibolestné Matky Božj .. Slaupě, bljž Brna (10 strof s modlitbau). W Praze u Pospjšila 1827. (cens. 1. ..b. 1827). — 145. Pjseň ke mši swaté. Při začátku mše swaté; »Bože před twau ..lebnostj, na kolena padáme« (cens. 1. července 1827 w Br.) — 146. Pjseň k .. Janu Nep. od Weleby, přel. od Hýbla (20 strof); »Pozdrawen buď Jene náš« ..d. (c. 1. č. 1827). — 147. Pjseň k zmrtwých wstánj (6 strof), od J. Hýbla (též). — 148. 4 české duchownj pjsně, u Jos. Košiny w Chrudimi. 1827. (c. č. 1827). — 149. Pjseň k oslawenj sw. Jana Nep. od Fr. Wewerky (14 strof) w Praze u ..řábka (c. 1. č. 1827). — 150. Pjseň ke mši swaté, w Pr. arcib. kniht. (od W. ..Procházky) (cens. 1. řjgna 1827). — 151. Pjseň ke slawenj Sw. Wáclawa. ..Praze u Geřábka (od F. B. Wewerky) »Za paměti přenešenj« (cen. 1. řjg. 1827). — 152. Truchlozpěw u hrobu, k prospěchu pohořelých w Brandeyse od Holuba (12 strof). W Praze w arcib. »Hle zahrádka krásných kwjtj« atd. (2. řjg. 1827). — 153. Pjseň nábožná k Pánu Gežjši, od Schmidta (11 weršů s modlitbau) »Roz- ..ěte panny lampy swé, ženich giž wycházj« atd. (též). — 154. Zpěw k poswě- ..nj nówě wystaweného chrámu na nebewzetj neyblah. Panny Marye na Hrádku (4 ..), od W. Swobody (něm. a česky). (též). — 155. (Holásek J.). Lauda Sion. ..eň na slawnost neysw. Gména Gežjše (9 st.). W Hr. u Posp. »Chwal Syone ..ytele« atd. (2. pros. 1827.) — 156. Pjseň o neysladšjm gménu Gežjše (12 str.) .. Gind. Hr. u Landf. »O Gežjšku roztomilý«. (2. pros. 1827). — 157. (Lenk Fr.) ..i wzkřjšenj Páně (6 strof). W Praze arcib. »Hle wstal, gest nynj Krystus Pán« ..d. (cens. 2. un. 1828). 158. Chwalozpěw k Panně Maryi (12 strof). W Gind. ..d. »Tisýckrát pozdrawugem tebe«. (cens. 1. dub. 1828). — 159. Chwalozpěw k ..w. Jozefu, pěstaunu Gežjše, w Praze u Šollowé (též). — 160. (Wewerka Fr.) Pj- ..ň k sw. Jozefu, pěstaunu Gežjše (12 strof). W Praze u Geřábka; »Weselým ga ..m srdcem chwálám« (též). — 161. (Fenzel Jos.), pjseň k slawnosti k seslánj ..cha swatého (16 str.). W Praze, w normal. knihtisk.; »Když Krystus Pán sám ..rtwých wstal« (cens. 1. máge 1828). — 162. (Schmid Jos.), Dwa chwalozpě- ..w k Panně Maryi (24. s modlitbau, a 20 str.). W Praze u Posp. I. »Kam pak .. pospjcháš.« — II. »W prwnjch dnech máge měsjce«. (cens. 1. máge 1828),

— 163. (Kubiska P. Ant.). Pjseň k neysw. Panně Maryi w Boleslawi (přet.) (cens. 1. čer. 1828). — 164. Marya-Cell. W Praze arcib. (též). — 165. Pjseň k sw. Janu Nep. (11 str.) W Praze u Geřabka (též). — 166. Pjseň ke cti a chwále P. Maryi (16 strof). W Praze u Straširypky. »Ach gá hřjšnjk přeweliký.« (též). — 167. (Wallner Fr.), pjseň o zkáze města a chrámu Marya Cell (31 str.). W Praze u Geřabka (cens. 1. čerw. 1828). — 168. Pjseň k slawnosti sw. Jana Nep. (16 str.). W Praze u Šollowé. — 169. (Kyselo Wogt.), pjseň k požehnánj po mši swaté (3 str.). W Praze, arcib. »W pobožnosti dokonám« atd. (cen. 2. čec. 1828). — Chwalozpěw (8 str.) od Weleby? W Praze u Geřabka (též). — 171. *Lieder und Gebete, die bei verschiedenen Gelegenheiten in den Kirchen zu Gičjn abgesungen und gebetet werden.* (Mezi nimi české). W Gičjně u Kastr. (cens. 2. řjg. 1828). — 172. Pjseň k Pánu Gežjši (9 str.), w Bol. u Ph. Geř. »Zdráw buď Gežjšku«. — 173. Duchownj pjsně, w Gind. Hr. u Landfr. (c. 2. řjg. 1828). — 174. Tři pjsně k Matce Božj při roráte. W Pr. u Šoll. (c. 2. list. 1828). — 165. Mešnj pjseň W Pr. u Šoll. (též). — 176. (Černohláwek H.), pjseň k sw. Janu Nep. k druhé padesátileté slawnosti geho swatowyhlášenj atd. (14 str) s hudebnjm listem; »Janowi prozpěwugme«. (cens. 2. máge 1829). — 177. (Kautský F.), pjseň o přehořkém umučenj Pána Gežjše (26 str.). W Praze arcib. »Powaž o hřjšná duše«. (cens. 2. máge 1829). — 178. (Kregčj Donat, farář), pjseň ke mši swaté. »Přistupugem Bože wěčný k twému oltáři.« (cens. 2. máge 1829). — 179. (Holásek J. farář). Nowá pjseň k sw. Janu Nep. (12 str.) W Praze u Posp. »Muži swatý Bohu wěrný.« (cens. 1. čerw. 1829). — 180. (Kubelka J.), pjseň k sw. Janu Nep. (30 str.) W Pr. arcib. »Swatý Jene Nepomucký« (též). — 181. Horliwá pjseň aneb duchownj pauť na hrad pražský k swatým českým patronům, Bohu obětowaná. (22 str.) Nowé wyd. W Praze u Spurného. »Když pohlednem na hrad pražský.« (cens. 1. srpna 1829). 182. (Sedláček), pjseň k sl. památce stoleté za swatowyhlášenj swatého Jana Nep. dne 8. července 1829 (něm. a česky). W Pr. u Dirnbeka (cens 1. spna 1829). — 183. 1) pjseň při oběti mše swaté. 2) pobožná pjseň ke cti sw. Jana Nep. 3) nábožná pjseň o umučenj Pána Gežjše Krysta. 4) pjseň k sw. Maryi Magdaleně. 5) nábožná pjseň k Panně Maryi Swatohorské. Nowé wyd. w Čáslawi u Reinh. (1. zářj 1829). — 184. (Přibil W. A.), pjseň. W Pr. u Posp.? — 185. Pjseň k Pánu Gežjši, se 3mi ctnostmi. W Praze u Posp. »Kryste můg spasiteli.« (1. řjg. 1829). — 186. (Simenec Frant.), pjseň k sw. Gilgj (10 str.). W Praze arcib. »Bože wěčný! wěrné sluhy wážeš« (též). — 187. (Vetterl. z Wild., wdowa), pjseň mešnj w hudbě. »Tobě Bože se klanjme zde před twau welebnostj« (též). — 188. 1) pjseň k Panně Maryi. »Zdráwas dowol neymilegšj« atd. 2) Pjseň k sw. panně Thekle: »Gdi do školy statečnosti.« 3) pjseň starodáwná k sw. Wáclawu. »Swatý Wáclawe, weywodo země.« 4) pjseň k sw. Haštalu. »Ctitelowé swatých božj.« Nowé wyd. W Pr. arcib. (cens. 1. list. 1829). — 189. 1) Nowá pjseň k sw. Janu Nep. 2) Welmi pěkná pjseň k sw. Iwanu. W Pr. arcib. (2. list. 1829). 190. (Kořara Wogt.), Důležité pozorowánj prawdy ze zákona Páně. Nowé wyd. W Pr. u Posp. »Pozastawte se wlastenci.« (2 list. 1829). — 191. (Šjr Frant.), Oběť nowozákonná pobožného křesťana. W Gičjně u Kastránka. (cens. 2. list. 1829). 192. Dwě nábožné pjsně o přehořkém umučenj Páně. Nowé wydánj. W Praze u Geřabka. »Pohleď o člowěče.« — »O srdce nad kámen twrdšj« (1. led. 1830). — 193. — Horliwá pjseň o Krystu Pánu na Křjži. Nowé wyd. W Pr. u Geřabka. »Giž gsem dost pracowal«. (1. led. 1830). — 194. Dwě nábožné pjsně o umučenj Páně. Nowé wyd. W Praze u Geřabka. »Sem dcero syonská«. — »Pochwálený budiž« (též). — 195. Nowá pjseň. K oswjcenj mysle, zapálenj srdce atd. Nowé wyd. u. Geřabka. »Kam se strogjš duše hřjšná.« (též). — 196. Nábožná pjseň k Pánu Gežjši. W Pr. u Geřabka. »O srdce kamenné.« (též). — 197. Pjseň nábožná o bolestné matce Božj pod křjžem stogjcý. Nowé wyd. »Marya pod křjžem stála.« (2. un. 1830). — 198. Pjseň horliwá k Pánu Gežjši. Nowé wyd. »Powstaň o duše křesťanská.« (2. března 1830). — 199. Pjseň nowá k Pánu Gežjši. Nowé wyd. »Wale marný swěte.« (též). — 200. Pjseň nowá k neyswětěgšj Trogici. Nowé wyd. »Na tisjckrát, milionkrát buď pozdrawena.« (též). — 201. Pjseň pobožná k Pánu Gežjši. Nowé wyd. »Ach kýž gsem slawjčkem.« (též). — 202. Pjseň při oběti mše swaté. Nowé wyd. »Bože před twau welebnostj.« (též). — 203. Pjseň k sw. Anně. »Gá sem si wywolil za ochranu, bábu.« (9 str.) (2. dub. 1830). — 204. Nowá pjseň k swatému Janu Nep. »Kde gsy Jene Nepomucký, kde te hledat mám.« (10 str.) (též). — 205. Postnj pjseň k litosti hřjšnjka powzbuzugjcý, z něm. „O mein

su, wer kann sagen" &c. »Můg Gežjši, kdož wyslowj«. W Praze arcib. (též). awdiwá pjseň ze zákona Božjho wytažená atd. (15 strof) »Kdo má uši k šenj slyš« (též). — 206. Nabožná pjseň k Panně Maryi swatohorské. Nowé ydanj. w Pr. »Zdráwas Dcero Boha Otce« (2. máge 1830). — 207. Pobožná seň k Pánu Gežjši. Nowé wyd. W Praze. »Když w myšlenj vsmrcenj Gežjše gjmám« (též). — 208. Pobožná pjseň o přehořkém umučenj Pána Gežjše. Nowé wyd. w Praze. »Když wečer dewátá hodina bila« (též). — 209. Septena ariana). To gest sedmero zpěwů a modlenj. Pobožnost ke cti a památce semero radostj neybl. Panny Nebes Králowny Marye. W Praze u Dworského. ež). — 210. Nabožný zpěw při mši swaté od T. Kubelky. W Pr. arcib. »Otče s, my přicházjme« (též). — 211. Pjseň k sw. Janu Nep. »Wzjwegme se wšj iwostj, Nep. Jana«. (15 strof), (2. čerw. 1830). — Pjseň k sw. Janu N. patro- české země k stoleté slawnosti w r. 1829 od pr. arcib. konsistoře, w něm. zyku wydaná. »Kwět mágowý když wěge«. W Praze u Geřabka (též). — 213. snj 6 nabožných na křjžowé dni: »Přjsný saudce hřjšných lidj« atd., pak k sw. nu Nep. 1) »K tobě můg Otče« 2) »Kde gsi, kde gsi«. 3) »Sem, sem siro- owé«. 4) »O srdce mé, swatý Jene«. 5) »S welkau radostj český lid zpjwá«. ens. 2. čerw. 1830). — 214. Pjseň k neyswětěgšj Panně Maryi Bolestné. »Gako elen k studnicy«. Nowé wyd. w Praze (též). — 215. Pjseň nowá k sw. Janu N. Pr Nowé wyd. »Swatý Jene Nep., ty patrone náš český« (též). — 216. Pjseň stnj k P. Gežjši. Nowé wyd. »Sem sem k poslauchanj«. W Pr. (též). — 7. Pjseň k panně Maryi k rannjmu klekánj. »Zdráwa buď Marya, o Božj Ro- čko«. (4 str.). — 218. Weselozpěw k neposkwrněnému početj Panny Marye, po- é wlaského blah. Alfonza Liguori. »Neysljčněgšj« (9 str.). — 219. Pjseň. Ma- a welemilowaná, dle Alfonza Liguori, »Gegjž gsem — oné milenky nebeské« atd. . str.) — 220 Pjseň na den gména P. Marye. Pjseň blah. Alf. Liguori. »Zhled- s trůnu welebného«, u Posp. (též). — 221. Pjsně pautnické pro ctitele Mary- ské na swatau Horu putugjcý atd. S přidanými ginými pobožnými modlitbami. W Praze u Dworského. »Sem pospěšte, poběhněte Maryanský pautnjcy« (též). — 2. (Weleba, W. F.), *Jubel- und Lobgesang zur seligst. Jungfrau Maria und utter Jesu: „Sieh mit Wohlgefallen nieder, hohe Himmelsköniginn".* Česky: Wzhledni o nebes králowno, na nás okem milosti«. W Pr. u Geřabka (též). — 3. Chwalozpěw k sw. Anně (16 str.) »Wesel se dnešnjho dne, každá nabožná é« (2. srp. 1831). — 224. Pjseň o welebné swatosti oltářnj. (6 str.) w Praze cib. »Když twau lásku uwažugi« (též). — 225. Pjseň o Maryi atd. od Kubelky. Zaplesni lidské stwořenj nynj«. W Pr. arcib. (2. řjg. 1830). — 226. 9 duchow- ch pjsnj sebraných od Joz. Košiny. (cens. 2. bř. 1831). — 227. Pjseň ke mši waté. »Zde w skraušenosti padáme o Bože před twau twář« atd. (přetisk) (též). — 228. 6 nábožných pjsnj: 1) Uctěnj Jana sw. — 2) Tisýckrát buď pozdrawe- ý. — 3) O žalostná ta hodina. — 4) Krystus přjklad pokory. — 5) Ach nebesa ustrňte. — 6) O Marya moge žádost. (cens. 1. máge 1831). — 229. Nabožná seň o sw. Wáclawu, patr. českém. »O milý sw. Wáclawe, Obrať k nám oči wé!« w Pr. u Dworského. (cens. 2. čce. 1831.). — 230. Pjseň ke cti sw. nce: »Láskau k Bohu srdce gaté«. W Chrudimi u Košiny. (cens. 2. srp. 31). — 231 Pjseň ke swatému Jakubu wětšjmu. »Žiwot kdo chce Bohu milý sti« W Chrud. u Koš. (též). — 232. Pjseň nowá za odwrácenj nemocy a moru. O naš neysladšj Gežjši, Synu Boha žiwého« (13 str.) od W. Nusbauma. W Gind. adci u Landf. (cens. 3. řjg. 1831). — 233. Pjseň duchownj rannj. »Giž na dů- swé mocnosti dobrotiwého twůrce« (8 str.) (též). — 234. Pjseň w času naka- é nemocy (11 str.) »Hwězda gasná, panna krásná, kteráž Krysta krmila«, a itba w čas nakažliwé nemocy: »Wšemohaucý wěčný Bože.« W Praze u J. (též). — 235. Pjseň z žiwota sw. Wáclawa wwedená. »Sem, sem wrauc- re, pobožnj křesťané« (18 str.) (též). — 236. Pjsně k Bohu 1) »Bože! eyž. Cjsaře Františka wšem milého.« (5 str.) — 2) »Bože uslyš naše hlasy, to modlenj« (8 str.) w Praze a Kr. Hr. u Posp. (též). — 237. Pjseň Panně (20 str.) »Tisýckrát buď pozdrawena« (2. list. 1831). — 238. an) Důwěrnost w prozřetedlnosti božské: Pjseň: Wděl Bože w rozgjmanj rdcy u stálau ctnost. (1. pros. 1831). — 239. (Růžička W.) Nabožná pjseň Bohu a některým swatým patronům za ochraněnj od nakažliwé nemocy. (též). - 240. (Opočenský), *a*) pjseň při spauštěnj těla do hrobu, (1. led. 1832 w Br.) —

241. — *b*) Pjsně nábožné k rozličným přjležitostem. (též w Br.) — 242. P kagjcý před obrazem Maryanským w chrámu páně děkanském c. k. města Pj za odwrácenj zlých nemocý roku 1831. »Slawná královno nebeská« (cens. 1. 1832). — 243. (Benečjk) O Salvatoru. Pjseň nowá w čas nebezpečných nem (1. un. 1832 w Br.). — 244. Pjseň k stoleté korunowacj Maryanského ob na sw. Hoře roku 1832. »Semto pospěš k Matce Božj (cens. 1. unora 1832). 245. Dwě pjsně duchownj. 1) K swat. Bartoloměgi. »Hlučně zněgj hlasy z wšech muži Božjmu«. 2) K sw. Františku Serafinskému. »Ozdoba ctnosti přeg Františku muži Božj« (1. břez. 1832). — 246. Pjseň k sw. Jozefu. »K tobě twé djky winem Bože! w truchliwých časech«. W Praze arcib. (též). — Zbjrka nábožných pjsnj. 1) »Poď ty sem hřjšnjku, swěta milownjku.« 2) »Ži gest na nebi pán Bůh náš.« — 3) Pospěšte k Geruzalému«. — 4) Gežjš s M matičkau twau«. — 5) »Ach můg neysladšj Gežjši«. — 6) »Když Adam pr otec náš«. — 7) Tisjckrát pozdrawený buď od nás ctěn chwálený, neymilegšj trone o sw. Antonine«. (též). — 248. Pjseň ke cti a chwále sw. Jana Nep., w od Jana Nep. R. z Rýgru. We Wjdni w chrámu Páně v Matky Božj na b zpjwaná w roku 1832. (přetisk) (cens. 2. bř. 1832 we Wjd.) — 249. Pjs slawnost 40ti letého králowánj cjsaře Františka. »Žehney blažiž roso s nebe! Fr tiškowa stářj kwět.« (2. dub. 1832). — 250. Pjsně dwě nábožné: 1) W čas m r. 1832. »O náš neysladšj Gežjši, Synu Boha žiwého«. — 2) K Pánu Gežjši »O sko má neymilegšj winšowánj Gežjše« w Pr. 1832 u Gintla (též). — 251. Djků Maryanských ctitelů před nákažliwau nemocj zachráněných. (24 str.) (1. máge 18 — 252. Pjseň pohřebnj w potřebách wšeobecných. »Wzhledniž Pane na bo (též). — 253. Chwalozpěw ke cti a chwále rodičce božj Panně Maryi swatoho »Radostný nám čas nastal« (1. čerw. 1832). — 254. Pjseň k neyswětěgšjmu vatoru. »O Salvator! o Salvator! spasytel náš.« — 2) Taužený křesťanské k Pánu Gežjši. »Milugi tebe Gežjši, lásko má neymilegšj« (c. 1. č. 1832). — Pjseň k Panně Maryi o slawnosti stoleté korunowánj gegjho na swaté Hoře »Slyš, o královno nebes.« (též). — 256. Nábožná pjseň o milostném Gez které w městě Soběslawi k uctěnj wšem ctitelům se představuge: »Radostný, nilý Gežjšku můg.« w Gind. Hr. u A. Landf. (c. 2. čerw. 1832). — 257. Pjs čas nedužiwosti atd.: »Ay nynj čas kagjcý« (též). — 258. Pjseň w nastáwagj smutných časech, a prosba, aby ge Bůh milostiwě od nás odwrátiti ráčil: »W me srdce k pobožnosti«. W Pr. u J. Spurného (též). — 259. Pjsně duchow každodennj užjwánj školnj mládeže při oběti mše swaté w chrámu Páně u sw. gice w Podskalj: »Bože wěřjm, Bože daufám, tebe Bože milugi« w Pr. arc. (též). 260. Pjseň nowá ke cti a chwále sw. Anny: »Ey s welikau pobožnostj« (12 2) Pjseň k sw. Jakubu. »Poďte wěrnj křesťané« atd. w Pr. w skladu M. G (cens. 2. čce. 1832). — 261. Pjsně duchownj. 1) »Nemohu wětšjho mjt přj — 2) »Maryi chwálu wzdáweyme, Marya!« — 3) »Přišli gsme do domu twého 4) »Wšickni pautnjčkowé, wěrnj ctitelowé.« — 5) »Welebná trogice swatá, ge gediná podstata.« — 6) »Negsem zawázán žádnému.« w Chrudimi u Košiny — 262. (Wiršink L.) Pjseň k sw. Wawřinci: »Wawřinče náš milowniče.« — 263. Pjseň k sw. Wáclawu, patronu českému: »Swatý Wáclawe, wéwodo země.« w Pr. u Somra (2. zářj 1832). — 264. Pjseň postnj: »Co se děge, pláč tam kde z města.« W Pr. arcib. (též). — 265. Pjseň při oběti mše sw »Bože, oběť neywzácněgšj,« tamže (též). — 266. Pjseň při rozdáwánj o chudým djtkám w škole Libeňské: «Přigmi Otče neymilegšj maličkých děko (též). — 267. Zbjrka nábožných pjsnj: 1) »O Gežjši moge lásko, duše má částka«. 2) »Nikdy nemám w srdcy pokog.«' 3) Zdráwa buď swatá Ba 4) »Byl geden mládenec ctnostný a to gménem Tobiáš«. W Praze u Gintla (1. 1832). — 268. Pjseň wánočnj pro mládež, od W. A. Dauchy: »Narodil se spasytel, Gežjš Krystus wykupitel« w Pr. arcib. (2. led. 1833). — 269. Ch zpěw k Panně Maryi. »Zdráwas královno nebeská,« w Pr. u M. Gintla (1 1833). — 270. Zpěw prawých ctitelů Maryanských. »Gednohlasně wšickni p Nowé wyd. (též). — 271. Chwálozpěw maryanský: »Neykrásněgšj Bohu n šj,« w Praze arcib. (1. máge 1833). — 272. (Devoty, J. F.) Pobožné zpěwy wraucý hlasowé k sw. Aloyzyusowi, k tisku podáwá (též). — 273. Pjseň k sw. Nep. u geho hrobu. »Z dlauhé cesty w taužebnosti« (též). — 274. Pjseň o umučenj Pána Krysta. »Duše má kwjlj žalostj« (též). — 275. Pjseň k po nj s neysw. swátostj; w Pr. u Gintla: »Srdcem wraucjm a kagjcjm« (též). —

Fromme Erinnerung der Jubelfeier Mariä Krönung auf d. heil. Berge. Mit einem Gebeth zu Maria. (Něm. a česky) w Praze u Rudla: „*O Maria, du seligste Jungfrau*" (též). — 277. Chwálozpěw a prosba k neyblah. Panně Maryi od J. Hýbla: »Slawná Panno w radosti nebeské na wěčnosti,« w Pr. u Geřábka (1. srp. 1833). — 278. Pjseň mešnj ku Pánu Gežjši. »Slzawým okem k tobě spasyteli,« w Pr. u Posp. (též). — 279. Pjseň ke mši swaté. »Tu Bože se kořjm« (též). — 280. (Müller Ant.) Nábožná pjseň o neyswětěgšj rodičce božj Maryi Panně. (2. led. 1834). — 281. Pjseň wánočnj. »Wypsal sw. Lukáš« w Pr. u Posp. (1. břez. 1834). — 282. Pjseň při požehnánj: »Gežjši twé stádo žehney« (3 str.), tamže (též). — 283. Pjseň w čas adwentnj: »Prwnj pŕjštj Gežjše« (11 str.), tamže (též). — 284. Pjseň k Božjmu tělu (13 str.) »Sestupte, angelé, wy božj.« (1. čce. 1834). — 285. Sláwozpěw k Maryi P., důstogné Matce Páně (13 str.) »Co djtky k matce milostiwé,« w Pr. Špinka (2. zářj 1834). — 286. Zpěw k swatému Janu Nep. (8 str.) »Když w přjwětiwém mági,« tamže (též). — 287. Žiwotopis w rýmech sw. Ignáce, wyzn. bož., zakl. tow. Gežjšowa (14 str.) »Chwalme Pána neywššjho« (2. zářj 1834). — 288. Pjseň prosebnj ku králowně nebes (6 str.); »Mátko Páně čistá,« w Pr. u Posp. (též). — 289. (Weleba, W. F.) Ljbezná pjseň k blah. Panně Maryi (10 str.) »Panno gména přeslawného dosti newychwálená« (též). — 290. Zawděčenj aneb k oslawenj dne narozenj geho c. k. milosti cjsaře a krále Františka I. Nábožná pjseň (12 str.) »Bože w Trogicy gediný« (1. řjg. 1834) — 291. Pjseň o umučenj Páně (12 str.) »Duše má kwjlj žalostj,« w Gind. Hr. u Landf. (2. řjg. 1834). — 292. Čtwero duchownjch pjsnj od G. Saučka. 1) »Tobě Bože twůrce wšeho.« — 2) »Spasitel náš gede přelaskawě.« — 3) »Co se děge, křik, sběh, tam kde z města.« — 4) »Proroctwj gest naplněno« w Praze u Neureutra (2. pros. 1834). — 293. Pjseň k sw. Jozefu: »Ljbě garo wjtá opět« (8 str.) (1. břez. 1835). — 294. Připrawowánj se k wečeři Paně: 1) »Ozdobiž se duše milá« (5 str.). 2) »Gežjše se nespustjm« (12 str.). 3) Hlawo plná bolesti« (10 str.). — »Zpowjdánj z hřjchů twých před Pánem Bohem« atd. — »Když tělo Páně přigjmati máš« atd. — »Když krew Páně přigjmati máš« atd. (cens. 1. dub. 1835. Wjd.) — 295. Pjseň k sw. Janu z Nepomuku (13 str.) »Kráso naši české wlasti,« w Pr. arcib. (2. máge 1835). — 296. Zbjrka nábožných pjsnj: 1) »O ty genž milostiwým hlasem.« 2) »Zde před twau welebnostj.« 3) »Slzoplynným okem k Tobě.« 4) »Co djtky k matce milostiwé « 5) »Když w přjwětiwém mági.« (k přetisku) (2. čce. 1835). — 297. Pjseň k Panně Maryi od Weleby, přeložená od N. Waňka: »Nuž pospěšte pautnjčkowé« (19 str.) (2. srp. 1835). — 298. Nábožná pjseň katolických křesťanů gak k weřegným službám Božjm, tak y k domácy pobožnosti. W Pr. u Neureutra (2. řjgna 1835). — 299. Pjsně nábožné a modlitby. W Mladé Bolesl., u Wil. Geřábka (cens. 2. pol. řjg. 1836).

II. Swětské.

Pjsně. Znělky. Metrické básně, lyrické wůbec, naučné a popisné, rozprawné, epické, přjležité atd.

107. *Baligowič* (K.). — Chwálozpěw ke cti Oswjceného Pána Jozefa Belk(a), biskupa Spišského.

Wydawatel následuge česko-slowanského způsobu psanj, gako stařj spisowatelé katoličtj. (Kal. Fej. 1835).

108. * *Čelakowský* (Fr. Lad.). — Ohlas pjsnj ruských od atd. 12. (str. 95), w Praze, pjsmem Jana Pospjšila, 1829, za 24 kr.

»Wedlé Sláwy Dcery ušlechtilegšjho plodu básnického nad Ohlas tento w nowěgšj literatuře nemáme.« (Posud. w čas. mus. 1830. I. 108—112). — *Slawische Volkslieder aus Č—ý's Sammlung übersetzt von J. Wenzig* (*Monats. des vat. Mus.* 1827. *Juni S.* 9—14.) *Russische Volkslieder, aus Č—ý's S. übersetzt ins Deutsche von Prof. A. Müller* (tamž, 1828, *S.* 460—465). *Ein Wort über die Volksschriftstellerei, veranlasst durch den* Ohlas; — chwálj wýborné pjsně tamž 1829, *Juli, Aug. S.* 43—56, 109—125). — Oznam w Rozl. pr. 1829 č. 2. — Čechoslaw, 1831, V. 36. — Muczkowski 1834, str. 16: »Jego odgłos pieśni rossyiskich przewyższył powszechne oczekiwanie.«

109. * *Čelakowský* (Fr. Lad.). — Slowanské národnj pjsně sebra—kým. Djl 3tj. 8. (str. 231), w Praze, u Jos. Fet. z Wi 1827. Djl 1nj 1822 (str. VIII a 232). Djl 2hý 1825 (224). C. 1 zl. 12 kr.

Mon. d vat. Mus. Prag, 1827. *Aug. S.* 72—80. *Einige Worte das böhmische Volkslied, veranlasst durch die Liedersammlungen:* »České ná pjsně« (w 8.) *von ungenannten Herausgebern, und* »Slow. nar. pjsně« *von Č kowský* (pos. od prof. A. Müllera) „*Die Natur hat den Böhmen ein wärmeres gegeben, als dem weit südlicheren Tyroler. Es wird kaum in einem andern L so viel getanzt und gesungen, als in Böhmen. Ich kann es nicht verhehlen, die böhmischen Lieder* (*jetzt*) *den russischen und serbischen, ja, so hart es klingen mag, selbst den mährischen und slowakischen an ästhetischem W the weit nachstehen. — So verschieden auch die böhm. Volkslieder ihrem G nach von den russischen und serbischen seyn mögen, der slawische Grund und — diese rege, innige, warme Gemüthlichkeit, diese, fast möchte ich sagen, rüh Naivität, die Empfänglichkeit für Alles, was erheitert, ergözt, rührt, erhebt schüttert, und diese kindliche Offenheit, mit welcher wir das volle Herz strömen lassen, theilen die Čechen mit den Russen und Serben.*" Djl Inj obět W. Hankowi a obnašj pjsně (I.) české, morawské, walašské a slowenské; (II.) ské, malorůské, srbské a windické. Pjsně prjležitostné. Djl IIhý, obět. Kaz. zinskému we Waršawě, obsahuge pjsně (I.) českau, morawskau a slowenskau s pěwy, a (II.) zpěw polský, ruský, maloruský, srbský, dalmatinský, wolhar windický, starowindický, litawský. Djl IIItj obět. St. Karadžići a gjmá (I.) český, morawský a slowenský; (II.) zpěw polský, ruský, maloruský, srbský, matský, wolharský a windický; wše s poznamenanjm a překladem českým.

110. * — Smjšené básně (F. L. Č.). Druhé rozmnožené wyd 8. (str. 163), w Praze, pjsmem Jos. Feterl. 1830, seš. 20

111. *Godra* (Samuel). — Muzy Dcera we třech zpěwjch. W atd. 8. (str. 168), w Prešpurku, pjsmem Karla C. Snižka, 18 (w Praze Nrureuter), seš. 39

112. * *Hanka* (Wáclaw). — České historické zpěwy; a. p. n. *mische historische Gesänge.* 8. (str. 72), w Praze 1826. Nro. —8 (str. 32), tamž 1827. Nro. 2.

113; * — Krakowiáky, aneb pjsně národnj polské s připoge textem od atd. 16. (str. 114), w Praze u Endersa, pjsm arcib. tiskárny, 1834(5) (Neureuter), seš. 16

Pos. w čas. mus. 1834. IV. 445. — Odpowěd tamže. IV. 452 od H — W. H. odpowjdá Čelakowskému w Kwětech, 1835. 9. — Rozm. lwow. 1 str. 24 a 361.

114. * —(owy) Pjsně. Třetj wydánj. 24. (str. 132 s rytinau), w P u J. H. Pospjšila, 1831, seš. 12

Kwěty 1834. str. 318. — Jadam z Zatora (Gorczyński) umjstil we lw. R 1834. str. 244, 252. překlady některých geho pjsnj: Břetislaw, Košjček, Žiwot, dré oči, Rokyta, Na sebe. — W hudbu uwedené od W. J. Tomaška pro piano: Slawjček, Měg se dobře, Žalost, Malinka, Pomsta, Modré oči. S ckým překladem od W. Swobody. W Praze 1836, 71tý djlek u Marko za 1 zl. 30 kr. (*Prag. Zeitg. Nro.* 168. *v.* 26. *Okt.* 1836). — Do anglic přeložený w Wýboru z básnictwj českého, London 1832, str. 239—250. D ctero pjsnj (str. 249 tamže prawj): »There' is a german translation by Hansli Muczkowski 1834, str. 15. dj: »Hanki pieśni, mające koloryt właściwy i pra wie narodowy.«

115. * Hlasy duchowenstwa k Gegich cjs. král. Majestatům Fer nandowi a Marii Anně při slawnosti korunowánj. 4. (str. a wyobrazenj české koruny w listu), w Praze (1836) 7.

12. zářj. Obětuge W. M. Pešina (kanownjk chrámu páně sw. Wjta, český kazatel, redaktor č. p. kat. duch.)

Titul mnohobarewný tištěn u J. H. Pošpjšila, text u W. Špinky. — Básně gsau od: W. Prochazky, J. G. Maika, Smetany, Šindelaře, W. Štulce, Winařického, Hawelky, Fr. Wacka, Holaška a Klácela, s německým prewodem wětšjm djlem od Siky. — Též wyt. w časop. pro kat. duchowenstwo 1836. III. — Ozn. Rozm. Iw. 1836, nro. 45.

116. * Hlasy wlastenců ke dni 1. března 1832, na památku čtyřidcetiletého slawného panowánj G. M. cjsaře a krále Františka I. Nákladem matice české. Čjslo I. 4. (str. 34), w Praze, tiskem synů B. Háze, 1832, seš. (Zakl. mat. č.)

Tištěn gest spis tento tiskem kongrevským (wšebarewným); skwostněgšjho wydánj, co do typografických okras, posawad ani w Čechach, ani kde ginde w řjši rakauské tušjm newyšlo. Čas. mus. 1832. I. 123. — Obsahuge 12 básnj: od Čelakowského, Chmelenského, Malého, Štěpánka, Machačka, Tomsy, Winařického, Štorcha, Langera. — Cjsař Frant. I. skladatelům těchto básnj poděkowánj za ně wzkázati ráčil. Čas. mus. 1832. IV. 477.

117. * Hlasy wlastenců při radostném wjtánj Gegich cjs. král. Majestátů Ferdinanda I. a Marie Anny w Praze dne 4. řjgna 1835. Od českého Museum. 4. (str. 31 a 3 bez n.) w Praze, tiskem synů B. Háze, 1835, seš. (Zakl. mat. české).

118. * *Hnewkowský* (Šeb.). — Děwjn. Báseň romanticko-hrdinská w osmnácti zpěwjch od atd. Djly dwa. 8. (str. 403), w Praze, w knjž. arcib. kniht. 1829. seš. 1 zl.

Slowo o Děwjně od W. Negedlého w čas. mus. 1831. III. 290—296.

119. *Holý* (Jan). — Cirillo-Methodiada, wiťazká báseň w 6 zpěwoch s připogeným žiwotopisem sw. Cirilla a Methoda a bagosłowjm pohanských Slowákůw. (Kal. Fejer. 1837.)

120. — Swatopluk. Wiťazská báseň we dwanácti zpewoch od atd. W Trnawe 1833 (w Praze, Pospjšil). C. 1 zl.

Pos. w Gindy a nynj. 1833. II. 166. od Malého. Ze slowenského nářečj (bernolačiny) přeložil do českého Winařický, w čas. mus. 1833. III. 274. — Zpěw šestý w č. Wčele 1835. str. 103. sld. »Swatopluk wězeň (epická báseň).«

121. * *Kačić* (Andria). — Razgovor ugodni naroda slovinskoga; u komu se ukazuje početak, i sverha Kraljah Slovinskih, koji puno vikovah vladaše svim Slovinskim deržavam, i različitim' pismam' od Kraljah, Banah i Slovinskih Vitezovah. Izdao Venceslav Juraj *Dunder*. Knjiga perva. A. p. n. Serbsko-dalmatinske vitežke narodne pjesme. Novo vandanje. Izdao atd. mal. 8. (X a 208 a 10 bez znam. s dedikacj p. kn. Jos. Iwanowiči z Dobroty od buke Kotorske), u Beču (Wjdni) J. Venedikta, Slavenska Knjigarnica, 1836. Knjiga druga. mal. 8. (str. 382 a název), tamž 1836.

Předpl. na 3 knihy 5 zl. Tisk a papjr krásný. »Ce iziti u tri snažna novopopravljena izdavanja. Po pervu izišlo l. 1759 u Mlecih (Benátkách), pak tamž 1801. 4. od Ant. Puariče.« Klade mjsto *ě*, *e* často *i* atd. Kwěty 1834. 223. od Štulce. Dan. il. 1835.

122. * *Kamenický* (Fr. Jaroslaw). — Pjsně w národnjm českém duchu od atd. 12. (str. 108), w Praze, w knjž. arc. tiskárně, u Josefy Feterlowé, weděnjm a nákladem W. Špinky, 1833. Seš. 10 kr.

Pos. w Gindy a nynj. 1833. I. 30, 31.

123.* *Klácel* (Matauš). — Lyrické básně od atd. wel. 8. (str. 96) w Brně, tiskem Rudolfa Rohrera, 1836 (w Praze Neureuter, Pospjšil). Seš. 36 kr.

Posud. w čas. mus. 1836. I. 102. 381. od Chmelenského. — W Kwětech 1836, přjl. 33. od W. Štulce, a str. 57 od Týla, a 1837, přjl. 18. od Jos. Šolce. — W č. Wčele 1836, od Tomjčka. — W čas. pro kat. duch. 1836. II. 356—359 od V. Zahradnjka. — — Básnjk ten as co Klopstock Němec w básnjch swých obsahu téměř nábožensko-mudrckého wýtečný. — Sw. II. w tisku.

— — Wjtánj Gegich cjs. král. Milostj Ferdinanda I. a Marie Anny do Morawy. Dne 17. srpna 1836. 4. (½ archu) w Brně, tiskem R. Rohrera (M. F.).

124.* *Kollár* (Jan). — Narodnié Zpiewanky, čili pjsně swětské Slowáků w Uhrách gak pospolitého lidu, tak i wyšších stawů, sebrané od mnohých, w pořádek uwedené, wyswětlenjmi opatřené a wydané od atd. Djl prwý. Wydánj hogně rozmnožené i perwé dwa tištěné swazečky w sobě obsahugjcj. wel. 8. (str. 454 a obsah a obrázek, představugjcj Slowanku w Turci) w Budjně, w král. universické tiskárně, 1834, seš. 2 zl. Djl druhý 8. (str. IV. a 570 a obrázek: Báča) tamž 1835, seš. 2 zl. 20 kr. w předplacenj. (W Praze Kronb. i Weber.)

Přispělo k nim sbjrkami a rukopisy 95 osob, a předplátitelůw bylo 213. — Polewkowič Jan složil některé nápěwy k těmto zpěwům (Hronka 1836. III.) Užitečné pro ethnologa, archæologa, mythologa, historika, æsthetika, básnjka, hudebnjka, grammatika, lexikografa, ano i botanika. Doležálek a Füredy nárok nápěwy chtěgj k tomu wydati.

125.* — — Sláwy Dcera. Lyricko-epická báseň w pěti zpěwjch od atd. Uplné wydánj. w 8. (20½ ar. bez znam.) w Pešti, tiskem Trattnera a Karolyho, 1832. (U spis. na welině wšecky ex. za 2 zl.)

126.* — — Wýklad čili přjmětky a wyswětliwky ku Sláwy Dceře. S obrazy, s mappau a s přjdawkem drobněgšjch básnj rozličného obsahu od atd. wel. 8. (str. 530) tamž 1832. U spis. za 2 zl. 30 kr. (w Praze, Neureuter?) C. 5 zl. za obogj.

Slowo o Sláwy dceře od Čelakowského w čas. mus. 1831. I. 39—. — Obrana pro Dimidowa a Uhle, od Čelakowského w č. Wčele, 1835, str. — Roz. lwow. 1834, str. 64. — Do německého přeloženy znělky od Jos. Wenzig *Monats. des vat. Mus. Pr.* 1827. *Jan. u. Feb.* (I. 1—8, II. 1—8). *Halle* 18.. *Prag* 1833. — Do anglického přeložen od Bowringa, 1832, str. 192—238. Srw. Čechoslaw 1831, V. 36. — Muczkowski 1834, str. 14. 15. »Kollar jest Petrarka swego národa.« — Přel. do polského w Melitele, noworočnjku na r. 1837 přez Dobrowiča, w Lipsku, 12. str. 102—6. »Sonety (2) z Kollara« od Bojanowského. Dan. ilir. 1837. br. 10. od R. Zdenčanina. — »Wyswětliwky básnjka« — praw... — »trognásob wjce práce a času staly, nežli sám text, gegž wyswětlugj. U giných wzdělaných národůw, n. p. Anglůw, Francauzůw, byly by owšem tyto takowé wýklady zbytečné, a bohdá že někdy i u našich potomkůw budau. Ale w našem národu, gak nynj gest, potřebné gsau. Při našem zagisté wychowánj, gak ... mácjm, tak školském, neučjme se ani slowanským (slawským?) děginám a starožitnostem, ani slowanskému bageslowj, ani slowanskému zeměpisu, ani slowanské ... nici a řeči, tak že nenj diwu, gestli náš národ sobě samému cele cizj gest, gak do národnj wzdělanosti samému sobě a náhodě zanechán.« (Předml.)

127.* Králodworský rukopis. Zbjrka staročeských zpěwopraw... básnj s několika ginými staročeskými zpěwy. Nalezen a wydán od Wácława *Hanky*, s dėgopisným úwodem od Wácława Aloysia *Swobody*. Připogen wěrný snimek pjsma. A. p. n. *Königinhofer Handschrift. Sammlung alt böhmischer lyrisch-*

schen Gesänge, nebst andern altböhmischen Gedichten. Aufgefunden und herausgegeben von W. H.; verteutscht und mit einer historisch-kritischen Einleitung versehen von W. A. Swoboda. Nebst einem Facsimile. Zweite umgearbeitete und vermehrte Auflage. Tiskem u Medaua w Litoměřicjch. wel. 8. (17 ar. = str. 244), w Praze, 1829 (J. G. Calve), *geh.* 1 zl. 20 kr.

Monats. des vat. Mus. 1828. *Apr. S.* 304—312. *Probe einer verbesserten Übersetzung der Kg — Hdsch. von Prof. Swoboda (Čestmir und Wlaslaw).* — Bowringůw: wýbor z básnictwj českého, London, 1832. — Srw. Čechoslaw 1831. V. 36. — Jungmann Jos. ohledem »Libušina saudu« proti recensentowi Dr. w: *Wiener Jahrbücher der Literatur. Bd.* 27. *und* 37. (čas. mus,) — *Gegen die Recension meiner Übersetzung der K. H. im Literaturblatt der Zeitschrift: »Der Komet" von Dr. Th. Legis, für dieselbe Zeitschrift v. W. A Swoboda (cens. 2. H. Juni* 1830). — *Oest. Nat. Encykl. Wien,* 1835. *III. S.* 236.

128. * (Rukopis králodworský) a giné wýtečněgšj národnj zpěwoprawné básně, wěrně w půwodnjm starém gazyku, též w obnoweném pro snadněgšj wyrozuměnj, s připogenjm ukážek polského a kraginského přeloženj. Wydán od W. Hanky. Nákladem wydawatele. w. 18. (str. 132) w Praze, w knjž. arc. kniht. 1835 (u wyd. za 24 kr.); (Neureuter) 36 kr.

Srw. Kwěty, 1835. 30. — 1836. přjl. 79. Zpráwa k zdokonalenj rukopisu z Polska. Lukáš Golębowski nalezl (?) před několika lety na deskách gedné knjžky z 16. wěku část rukopisu králodworského, část to chybjcj u wydánj Hankowa. — P. J. Köppen w žur. min n. p. we Swato-Petrohradě 1836 prawj: »Na russkij ăzyk prewed onuû A. S. Šiškow (sm. 8-û. kn. Izwěstij Ross. akademiî). Tut w perwom stobcě poměščen českij tekst, wo wtorom tot že tekst po nynějšnemu wygoworu, a w tret'em Ruskij perewod g—na Prezidenta Imperatorskoj Rossijskoj Akademii, kotoryj prisowochupil k ëtomu i swoi ob-ăsneniă.« — Polský i rusinský překlad Libušina saudu od Praw. Kaubka, w rkp. w čas. mus. 1836. II. — Roz. lw. 1835 str. 79. (Nabielak, Rakowiecki, Majowski, Brodziński, Witwicki, Zaleski, Siemeński atd.) — Překlad auplný Rukopisu wyšel: »Królodworski rękopis. Zbiór staroczeskich bohatyrskich i lirycznych zpiewów, z czeskiego na polskie przez Lucyana Siemienskiego przełożonych. W Krakowie 1836. (D. B. Friedlein za 6 zl. pol.) Ozn. w Roz. lw. 1836 a Kwět. 1836, přjl. 76. — Roz. lw. 1836. nro. 38. »H. zamyśla wydać, choć poźniéj slawiańską Polyglottę całego król. rękopisa, t. j. staro- i nowo-česką, polską, luzacką, slawiańską, ruską i serbską.« — Překlady do francauzského (E. Quinet), do anglického (Bowring) atd. — *Oest. Zusch. Wien* 1837.. *Nro.* 7. *S.* 68. *„Göthe studirte in den Wintertagen seines Lebens über der böhmischen Grammatik, um in den Reizen der Königinhofer Handschrift zu schwelgen."*

129. * Kytka. Dar uměny zpěwu na rok 1836. Swil Dr. Josef K. *Chmelenský.* 16. (str. 118 a 2 bez znam.) w Praze, w knjž. arc. kniht., wedenjm a nákladem W. Špinky, 1836, welin. papjr w tuhé obálce 30 kr.

Básně od Čelakowského, Chmelenského, Kamenického, Picka, Šohage, Winařického a Tomjčka. Pos. w Kwětech, 1835, 477 od Týla. — W č. Wčele, 1835. 366. — Kwěty, 1836, př. 98 od T. — Čas. mus. 1836, 381 od Chmelenského.

130. * — — na rok 1837 atd. 16. (str. 120), tamž 1837. za 30 kr.

Sbjrka pjsnj od Čelakowského, Hanky, Kamenického, Macháčka, J. G. Marka, Picka, Trojana a Chmelenského.

131. * *Mácha* (Kar. Hynek). — Mág, báseň romantická od atd. A: p. n. Spisy. Djl prwnj. Swazek prwnj. 16. (str. 72) w Praze, tiskem Jana Spurného, 1836. (Neureuter) seš. 14, 22, 30 kr.

Pos. w č. Wčele, 1836. 165, 181, 182 od Tomjčka (kárawě). — Kwěty 1836. — Čas. mus. 1836, od Chmelenského, genž prawj, že M. básnjkem gest. — Hronka, 1836, III. 93. »Báseň to přewýborné dary ducha gewjcj, w duchu romantickém gèdiná posud w lit. našj. Čest gménu geho!« — Roz. lw. 1836. nro. 52. — *Oest. Morgenblatt, Wien* 1836. *nro.* 23. *S.* 94. *Einige Worte über Böhmens neueste Nationalliteratur.* (Posudek máge, od N—ý[ho]).

132. *Negedlý* (Wogtěch). — Básně atd. Djl prwnj. 12. (str. 192), w Praze, tiskem Jana Host. Pospjšila, 1833. seš. 20 kr. — Djl druhý. 12. (str. 171) tamž 1833. (Neureuter), seš. 20 kr.

Pos. w Kwětech 1835, 377 sld. od Sabinského. W tisku Sw. Wácław, k čemuž žiwotopis J. Negedlého s podobiznau geho a nahrobkem.

133. — Karel čtwrtý od atd. 12. (str. 189 a poprsj spisowatele), w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1835. (Neureuter) seš. 20 kr.

134. — Ottokar od atd. Djl prwnj. 12. (str. 210), w Praze, tiskem arcib. kniht. wedenjm W. Špinky, 1835. — Djl druhý. (str. 212) tamž, 1835. — Djl třetj. (str. 162) tamž, 1836. (Neureuter) seš. 1 zl.

135. — Wratisław. Djl prwnj a druhý (w 17 zpěwjch). 12. (str. 200 a 225 a 3 opraw) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1836. (Neureuter) seš. 40 kr.

136. * *Ossian(owy)* básně, dle přeloženj anglického P. Josefa Macphersona přewedené Josefem *Holmanem.* 16. (str. 276) w Praze, u Jos. Fetterl. z Wild. 1827. seš. 40 kr.

W Pautnjku 1826. II. 15. Karthon (zpěw Ossianůw) z anglického, od Čelakowského.

137. *Puchmayer* (Ant. Jar.). — Básně od atd., wydané od Wogt. Negedlého. Djl prwnj. Fialky. 12. (str. 158) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1833. Djl druhý. Chrám Gnjdský. S připogenjm *a)* básnj Jozefa Rautenkrance, *b)* básnj Jana Negedlého, aneb p. n. Chrám Gnjdský. Báseň od atd. 12. (str. 196 a ryt. not. a obraz W. Negedlého, w Praze 1836, tiskem J. H. Pospjšila. (Neureuter) seš. (2 swazky) 40 kr.

Djl Inj obsahuge žiwot Puchmjrůw, 6—42, od W. Sedláčka; předmluwa 42—56. — Srw. Čechosl. 1831. V. 63.

138. *Pieśni ludu Biało-Chrobatów, Mazurów i Rusi z nad Bugu, z dołączeniem odpowiednych pieśni ruskich, serbskich, czeskich i sławiańskich. Zebrane przez K. W. Wojcickiego, ozdobione rycinami i muzyką. Wydania Koczanowskiego. 1. djlu část 1. 8. (str. 60) we Waršawě.

Mnemos. 1836, nro. 120. — Kwěty 1836, př. str. 40.

139. * Pjsně swětské lidu slowanského w Uhřjch. Swazek druhý (s. I. 1823). 8. (str. 168 a XXX) w Pešti, tiskem Matěge Trattnera z Petróze, 1827 (w Praze, Špinka). seš. 24

140. *Přibil* (M. A.). — Národnj pjsně obsahu rozmanitého. Slož. atd. 12. (str. 60) w Hradci Králowé, tisk a náklad J. H Pospjšila 1830 (Špinka). seš. 10

141. * *Ráb* (Wěnceslaw). — Smjšené básně od atd. 12. (str. w Praze, pjsmem a nákladem J. H. Pospjšila, 1836. seš. w rewné obálce 20

142. *Rahoni.* — Kratochwilné zpěwy pro mládež. (Kal. Fej. 1831.)
143. * *Rhesa* (L. J.). — Litewské národnj pjsně. Z půwodnjho gazyka dle sebránj dra. L. J. Rhesy přeložené od Fr. Lad. Čelakowského. 18. (str. 132) w Praze, w Šollowské tisk., wedenjm J. H. Pospjšila, 1827. — Připogena k nim staroruská powěst: „Potok Michajlo Iwanowič" (str. 12) (Pospjšil, Špinka). seš. 20 kr.

W Pautnjku 1826, I. 103—107. Lit. nár. p. od Čel.

144. * *Rokos* (Fr. Al.). — Básně. 16. (str. 192) w Praze, u Jos. Fetterl. 1827. (Špinka). seš. 16 kr.
145. *Sedláček* (Wogt.). — Wěž Plzeňská w plamenu bleskem ztráwená dne 6. Unora 1835. Báseň složená od atd. a wydaná nákladem arciděkana plzeňského Jos. Lindaura, ku prospěchu ochranitelny malých djtek w Plzni. 8. (str. 7 a kamenopisný obrázek), w Praze, tiskem synů B. Háze, 1835. seš. 10 kr.

Německy od Schiesslera.

146. * *Skott* (Walter). — Panna gezernj. Báseň w šesti zpěwjch atd. Z anglického přeložil F. L. *Celakowský.* 12. (str. 192) w Praze, wedenjm a nákladem J. H. Pospjšila, 1828, seš. 36 kr.
147. † — Zpěw poslednjho skotského Barda. Báseň w 6 zpěwjch. Dle atd. přeložená od J. *Holmana.* 8. (str. 144) w Praze, u T. Tábora, 1836. 24 kr.

Ku prospěchu pohořelých na wys. Weselj w Bydžowsku. Nákladem a rozeslánjm č. zemské wlády.

148. * Svadební hlas, radostník a ples, nímiž Dwojíctihodného a Vysoce učeného Pána Jana Kollára, cirkve evang. Pešťansko-Budinské sl. b. k. učených Společnosti úda, a jeho Blahorodnú a Šlechetnú Choť Vilhelmínu Frideriku Schmidt, v Sasko-Vinařech dne 22. Září 1835 svazkem manželstva sjednocených, Zwolenski i Bikešski Slowáci a mladí Srbowé v Pešti přivitali. 4. (str. 10) v Pešti. Pismem J. M. Trattnera a Štěpána Karolyho (1835).

Prawopis téměř gako w Danici il. — Ody od Jos. Melcera, Karla Straky a D. Neofitowiče (ilirsky), s poznamenánjmi od M. Godry.

149. * *S(ušil)* (Fr.). — Morawské národnj pjsně od F. S. 8. (str. 128 a 94 nápěwy w kamenopisu) w Brně, tiskem J. G. Trasslera 1833. seš. 1 zl. 12 kr.

Pos. w Kwětech 1835. 190 (chybně), 212 sl. (opraweně) od B. Štulce. Předmluwa obsahuge rozličnost gazyka na Morawě. — Žurnal min. nar. pros. we Swato-Petrohradě 1836 l. 24. brez. od P. J. Keppena: »Lûbitelej i sobiratelej narodnych pěsnej možno pozdrawiť s wychodom nowoj knigi sego rodu. Èto sobranie morawskich pěsnej . . . Izdatel' zasluživaet osobennuû priznatel'nosť za to, čto on k ëtim pesnäm priložil i golosa. — Putešestwuä po Wengrii (Uhřjch), ä, w stranė obitaetnoj Slowakami, sosědämi i blizkimi srodnikami Morawcew, po sowětu izwěstnago literatora grafa Iw. Majlata (Mailáth), podlě Tjrnowu posětil odnogo, iz počtennějšich poměščikow Wengrii, barona Mednänskago, i, pri poučitel'nych dlä menä besědach s ëtim dostopočtennym mužem, ne mog skryť želaniä uwezti s soboû w Rossiû chotä něskol'ko slowackich pěsnej s muzikoû. Baron Mednänskij ne mog togda že udowletworiť moe želanie; no kogda ä wozwratilsä w Wěnu (Wjdeň), to tam (w oktäbrě 1822 goda) polučil ot nego cěluû tetrad s 34-mä narodnymi pěsnämi i ich golosami. — Takoga roda odolženiä konečno slu-

žat lučšimi pamätnikami gostepriimstwa kakogo libo naroda, — gostepriimstw kotorym ä w Wengrii wpolně pol'zowalsä.«

150. *Šnaidr* (Kar. Sudimjr). — Okus w básněnj českém od at Zbjrka druhá. 8. (str. 166 a 2 obs., obraz rytý, názew a 4 s gmen předpl.), w Hradci Králowé, tiskem a nákl. J. H. P spjšila, 1830. seš. Zbjrka prwnj tamž 1823. 8. (str. 149). seš. každý po 36 k

Obgjmá báseň také od Žofie Jandowé. *Monatschr. des vat. Mus.* 18 *März S.* 187. »Jan za chrta dán,« *altčechische Sage, ins Deutsche übersetzt v.* ..

151. * *Tablic* (Bohuslaw). — Anglické Muzy w československé oděwu. Wydal atd. wel. 8. (str. XVI a 104) w Budjně, 183

152. * Pawla *Vitezovića* Senjskoga (zlatoga viteza), Oddiljenja getskoga četiri děla. S uvodom o životu, činih, i smerti N kole kneza Zrinjskoga. 8. (str. IX a 140 a 6 bez znam., obr N. kn. Zrinjskoga), u Zagrebu, štampano pri Franji Suppa 1836, 45 kr. (w Praze, Neureuter) 1 zl. 8 k

Papjr velinský. Uwod rozněcuge lásku Ilirůw k materštině, slowanšti »Ne zakon, ne pismena, nego obćinsko rodbinstvo i jezik čine narod vu pra smislu.« Srw. Kwěty, 1836, str. 23 od Zapa.

153. * *Wenzig* (Jos.). — *Blüthen neuböhmischer Poesie, übertra von &c. gr.* 8. *(S. VIII und* 164*), Prag, gedr. in der er Buchdr.* 1833. *geh.* 40 k

154. * Wýbor z básnictwj českého. Cheskiam Anthology: being history of the poetikal Literature of Bohemia, with transla specimens by John *Bowring*. 12. (str. VIII a 260) Lond Rowland Hunter, st. Paul's Church-Yard, 1832 (we wereg bibl. praž.).

Spis tento gjmá motto:

»Prawau wlast gen w srdci nosíme,
Tuto nelze bíti ani krásti.« (Kollár.)

»»Our heart — our country's casket, en defence —
Our country, none shall steal — none tear it thence.««

»Hudbu a zpěwy Čech milug.«

Čistý papjr a chyb w českém ne mnoho! — Básnjci gsau tamž: F. L. Č *lakowský* (na něhož báseň anglická; a Poetikal literature of Bohemia, str. 1—14 K. S. *Šnaidr* (str. 145—160), A. *Puchmayer* (str. 161—172), Jos. *Jungmann* (s 173—180), M. Z. *Polák* (str. 181—191). John *Kollár* (znělky: 9—146, str. 19 238), W. *Hanka* (Hněw. Nařek. Často zamyšlený. — str. 239—250), Žofie *Ja dowa* na Morawě (str. 251—254), P. J. *Šafařjk* (str. 255—266). Fr. *Turins* (str. 267—270).

155. * Žalozpěw k památce Štěp. Ďugy, od učencůw řeči a lit ratury česko-slowanské. W Prešpurku, 1836. C. 4 kr.

Básně gednotliwé po různu.

1) Žertowný zpěw o panj zimě, genž si letošnjho roku w 1830 naši w wlasti zahwjzdala. Od Chlad. . . Zimohřiwa (R. Krameriusa?) 8. W Praz N. Gerábek, 1830.

2) *Ziegler* (Jos. Lib.). *a*) Pjseň národnj na den narozenj Geho c. k. Ca snosti Františka I., 12. února 1827, w Chr. u Košiny 1827. *b*) (též) c. k. Ga Ferdynanda I., dne 19. dubna 1835. Tamž 1835. *c*) Radostnj cytowé Chru

ských, an Leopold hrabě z Štolbergu za c. k. gubernyálnjho radu a kragského heytmana krage Chrudimského ustanowen byl. W Chrudimi 1829.

3) * Slowo k uwjtánj dwogjctihodného, welebného Pána, Pana Josefa Swobody, faráře Smjchowského, od školnj mládeže přednešeno dne 22. listopadu 1832. Složil Jos. W. Wlasák. W. Praze 1832, wytišt. w kn. arcib. kniht. u Jos. Feterl. wedenjm W. Špinky. w 4. (½ ar.)

4) * Citowé wděčných srdcj při slawném weřegném poswěcenj za biskupa Satalského, neydůstognégšjho, oswjceného Pána Pana Františka W. Tippmanna, arcibiskupstwj pražského suffragána, general-wikáře atd. (Spis. Fr. Simenec). Progeweni dne 3. Března 1833, od Ant. Dworského, měšťana w starém městě Prahy. W knjž. arcib. knihtisk. w 4. (½ ar.)

5) * † *Pilsens Jubelgesang am Vorabende der Geburtsfeier Seiner k. k. apost. Majestät unsers allgeliebten Kaisers und Königs Franz des Ersten, im Februar 1830, von der studierenden Pilsner Jugend beim Fakelschein mit Musik und Gesang ehrfurchtsvoll dargebracht.* — Plzenské plesy w předwečjr slawnosti narozenin Geho c. k. apošt. Magestátnosti našeho wůbec milowaného Cjsaře a Krále Františka prwnjho, w Unoru 1830 od Plzenské študugjcj mládeže při swětle fakulnjm s hudbau a zpěwem uctiwě obětowané. *Gedruckt bei Leop. Reiner in Pilsen.* (česky a německy) w 4. (1 arch) od W. Sedláčka.

6) * Citowé společnosti českého diwadla w den slawných gmenowin wlastence horliwého, welectěného a učeného Pána Pana Jana N. Štěpánka atd., w hudbu uwedeni od Františka Jana Škraupa atd. a prowozowánj od personalu zpěwohry Střelec Kauzedlnjk; Janem N. Štěpánkem přeložené. Dne 16. kwětna 1828. W Praze, w knjž. arcib. kniht. w 4. (½ ar.)

7) Cytowé radostnj a wděčnj při uwjtánj Geho Biskupské Milosti wysoce urozeného a neydůstognégšjho P. P. Karla Borom. Hánla, z Božj milosti Biskupa Králowéhradeckého atd. do farnj osady Welišské dne 4. čerwence 1833. W Hradcy Král. 1833, pjsmem J. H. Pospjšila. 4. (1 arch) Skládal Jan Müller, kaplan Welišský.

8) * City při radostném uwjtánj Geho biskupské milosti neydůstognégšjho Pána pana Karla Bor. Hánla, z božj milosti Biskupa Králowéhradeckého atd. Progěweny posluchači bohoslowj na ústawu Králowéhradeckém. W Hradci Kralowé, pjsmem J. H. Pospjšila, 1832. 4. (1 arch).

9) * Wděčnj citowé ke dnu slawných gmenowin našj welectěné a milowané Panj, Panj Kateřiny Pospjšilowy, w hluboké pokoře obětowáno od učenců Pospjšilowské impressj w Praze. Dne 25. listopadu 1834. 4. (½ arch).

10) * K swátku blahorodého, wysoce wáženého Pána, Pana Jana Host. Pospjšila atd., wěnowáno od společnosti kněhtlačitelské w Hradci Králowé. Dne 24. růžna roku 1831. 4. (1 arch).

11) * K swátku drahocenné máti w Praze dne 25. list. 1833, od wděčných djtek z Hradce Králowé. Fol. (1 str.)

12) * City wděčných djtek zpěwem pronešené drahocenné matince dne 25. list. 1833. Fol. (1 str.)

13) * Welectěné, Blahorodé Panj, Panj Kateřině Pospjšilowé (p. t.) od Králohradecké společnosti knihtlačitelské pocjtěno dne 25. list. 1833. fol. (1 str.)

14) * Ku gmenowinám blahorodé, welectěné, wysoce wážené Panj, Panj Kateřiny Pospjšilowé, obětowáno od společnosti knihtlačitelské w Hradci Králowé dne 25. list. 1834.

15) Citowé wděčnosti na den wjtaných gmenowin welewáženého, drahocenného dobrodince Pána, Pana Jana Host. Pospjšila atd. Na důkaz prawé oddanosti a wděčnosti podáwagj učenci Pospjšilowské impressj w Praze. Dne 24. čerwna 1834. fol. (1 str.)

16) * Neysrdečněgšj Uwjtánj Gegj cjsařské milosti Karoliny, králowny našj neymilostiwěgšj ku slawnému přjchodu do Hradce Králowé. W neyhlubšj pokoře obětuge weškero wěrné i šetrné měšťanstwo prwnjho gegj cjsařské milosti wěnného města Hradce Králowé. W Hradci Králowé, 1833. Pjsmem J. H. Pospjšila. w 4. (1 arch).

17) * Propěw na den uwjsenj wys. důstogného, welebného pána, pa Wogtěcha-Prochazky, faraře swatowogtěšského za kanownjka čestného na Wy hradě. Na důkaz bratrské lásky a wděčnosti od geho kaplanů. Wytištěn u J Fett. l. 1829. w 4. (½ ar.)

18) Hlas českých posluchačů bohoslowj k slawným gmenowinám Geho dů stognosti P. P. Jana N. Körnera, dra. bohoslowj, prof. nowého zakona a literatu české atd. w Buděgowicjch. 16. kwětna 1830. Wytištěno u M. Zdarsy 1830. w (1 arch). Pracj G. S(chweinera).

19) * Wýgew citů při odchodu z Načehradce wysoce důst., wys. učené přewelebného Pana, Pana Waclawa Wiléma Waclawjčka, nowě zwoleného kano njka, wždy wěrné kapitoly u sw. Wjta na hradě pražském atd. 4. unora 18 We gménu celé želejcj osady od Jozefa Hochmana, kaplana Raudnického. W Pra wytišt. u Jana Spurného, w 4. (1 arch).

20) Wýgew důwodné radosti v přjštj geho biskupské Excellency wy welebného, důstog. a vrozeného P. P. Aloyzya Jozefa Krakowského, cýsařské rak ské rjše hraběte z Kolowrat, sw. p. na Vgezdé, z Božj milosti biskupa Kralowéh deckého atd. Wěrných osadníků farnjch Mladočowských, při vdělenj swatosti b mowanj dne 5. července 1828, včiněný Waclawem Nowákem, kooperatorem winici Páně Mladočowské. S powolenjm c. k. cenzury. W Litomyšli, wytištěn v Jana Turečka, 1828 (Nápisy na zwonech) w 4. (1 arch).

21) * Přiwjtánj Gegich Magestátnostj Františka prwnjho a Karoliny do hl wnjho města kralowstwj českého od wěrných měšťanů a obywatelů Pražských srpnu měsýcy roku Páně 1833. W Praze. Tisk a papjr Synů Boh. Háze, 4. (1 a

22) * Ku přjchodu Gegjch cjsařských kralowských Majestátnostj Fran ška a Karoliny do měst pražských od wěrných Čechů. W Praze 1833. Tisk papjr Synů Boh. Haze, w 4. (1½ archu). Básně: od J. Jungmanna, W. Han K. Winařického a J. K. Chmelenského.

23) * Wjtánj Geho Magestátnostj Františka I., cjsaře rakauského a kr Českého na cestě před Mladau Boleslawau od shromážděných obywatelů z pans a statků Bezenského, Krnského, Niměřického, Sowineckého, Skalského a Stranow ského, dne 3. zařj 1833 (½ archu w 4.)

24) * Oda wysoce učenému muži, welectěnému přjteli, Panu Pawlowi Jo sefowi Šafařjkowi, Slowakowi k Čechům do Prahy odchazegjcjmu obětowaná o Jana Kollára. W Pešti, 1833. Tiskem J. M. Trattnera a Štěpana Karolyiho, w 4 (½ archu). Vignetka dwě ruce. Oda wýborná, z kteréž:

»Nešťastná stoletá kletba negednoty
Walným nad plemenem wšech Slowanůw leżj,
Wjra, krag, wzdelanost ge
Různj pjsmo i nářečj.«

25) * Radostnj hlasowé wlastenců na den slawné installacj za kanownjk na hradě Pražském weledůstogného, učeného Pana, Pana Waclawa Pešiny, kand data bohoslowj atd. dne 29. července 1832. W Praze, u J. H. Pospjšila, w 4. (½ arch).

26) * Ke gmeninám Geho knjžecj milosti neydůstogněgšjho wysoce uroze ného Pana, Pana Waclawa Leopolda, z božj milosti knjžete arcibiskupa pražského apoštolské řjmské stolice w kralowstwj českém, gakož i w diecesj Bamberské, Mj šenské a Řezenské Legata, rozeného rytjře Chlumčanského z Přestawlk a Chlum čan, atd. W neyhlubšj pokoře obětowano dne 28. zařj 1828, od Josefy wdowy Fetterlowé w 4. (½ arch).

27) Cytowé wděčných srdcý při slawnosti, dosednutj na arcibiskupsk stolicy pražskau Geho Knjžecý Milosti neydůstogněgšjho Pana, Pana Aloyzya Jo zefa Krakowského, hraběte z Kolowrat, swobodného pana na Ugezdé atd. Dne 17. Dubna L. P. 1831. Obětuge Antonjn Dworský, měšťan w starém Městě Praž ském. w 4. (½ arch).

28) * Pjseň k dosednutj na arcib. stolici pražskau G. k. m. neydůst. p. p. Aloisia Josefa Krakowského atd. Dne 17. dubna 1831. Obětowáno od Josefy Fet terlowé, wdowy knihtiskařky. w 4. (½ arch).

29) * Obět cytů radostných, když neydůst. wys. urozený a přewznešený pán, pan Aloys Jos. Krakowský, S. R. R. hrabě z Kolowrat atd. od našeho neymilost. cjsaře a krale Františka I. w měsjci srpnu 1830 pražským knjžetem arcibiskupem gmenowan byl. Gmenem wšech upřjmných Čechů wzdana od Jos. Fetterlowé, wdowy knihtiskařky. W arcib. knih. w 4. (½ arch).

30) Oda k gmeninam Antonjna Worla, děkana w Litomyšli atd. od wděčných swěřenců 13. růžna (června), w motto: z Lasky otCe přIgMI DJkV saVhLasnaV swIerenCV Pracý J. L. Dauchy (1 arch).

31) Citowé k slawným gmeninám Hynka Šaura, bisk. ředitele ustawu libomudrckého w Litomyšli atd., od posluchačů libomudrctwj, dne 1. února 1831, skrze Mjr. Joz. Pohořelýho. W Litomyšli, tiskem Jana Joz. Turečka (½ ar.)

Rukopis:

Mickiewicz (Adam). — Wallenrod. Báseň dějepisná z Litewska a Pruska, přeložená od W. Sw. Štulce (1837). — Wyšla polsky we Swatopetrohradě 1829, a francauzsky od Loisona w Pařjži 1836 atd.

W časopisech:

a) *Čas. mus.* I. *Pjsně.* a) Půwodnj: F. L. Čelakowský: z Ohlasu pjsnj českých. 1830. I. 28. III. 243. 1831. III. 243. 1833. I. 56. Pomněnky walawské. 1831. I. 3. — S. Godra: Oči. 1829. II. 11. — J. K. Chmelenský: Zahradnjk a tré radostj. 1827. IV. 60. — J. W. Kamarýt: Swatba a potěšenj. 1828. II. 79. Žel. 1830. II. 154. Pjseň wesničanů. 1830. III. 250. Čtwery pjsně z pozůstalých geho spisů. 1833. II. 243. — F. J. Kamenický: Pjsně w duchu prostonarodnjm. 1829. II. 12. 1830. II. 149. — J. Langer: České krakowačky. 1835. I. 89. II. 168. IV. 448. — J. G. Marek: Starého pěwce smrt, a utěcha w nesmrtelnosti. 1829. II. 4. — J. W. Pelikán: U hrobu swětice. 1829. III. 77. — F. Sušil: Zahrada a pohled. 1827. IV. 65. — F. Šjr: Čtwery pjsně. 1829. I. 31. — J. L. Tomjček: Narodnj zpěwec. 1830. III. 253. — Fr. Turinský: Gedna toliko wlast. 1828. II. 76. Wdowa k Bohu. 1828. III. 109. — A. U. Pjsně o české wlasti, w Polště zpjwané. 1832. IV. 381. — Zpiewanky čili pjsně swětské lidu slowenského w Uhřjch. 1832. IV. 385. 1833. I. 65. — b) Preložené: Čelakowský: Srbské národnj pjsně. 1829. I. 25. Srbské swatebnj. 1832. II. 138. Kralewič Marko a Wjla. 1830. II. 243. Prostonárodnj pjsně Slowanů w Lužici dolnj. 1830. IV. 379. Z anthologie ruské. 1833. IV. 359. — II. *Znělky.* a) Půwodnj: S. Godra: Znělky (sedmery). 1829. II. 7. — Chmelenského: Znělky (patery). 1827. IV. 62. — J. S. Kačer: Na p. J. Kollára. 1827. IV. 67. Taužení po wlasti. 1836. II. 117. — J. Kollár: K Slawy Dceře. 1827. III. 3. 1828. IV. 99. Slawy Dcery zpěw IV. Lethe. 1830. I. 37. — J. Pilnaček: Kragaňům, a zima. 1829. II. 15. — M. D. Rettigowá: Okus we znělkach. 1828. I. 72. 1829. II. 3. — K. S. Šnaidr: Odměna lásky. 1826. II. 78 — b) Preložené. Chmelenský: Osmero znělek z Mickiewiče. 1828. IV. 3. — J. Pilnaček. Dwě znělky, z wlaského, od Marino. 1829. III. 78. — III. *Metrické básně lyrické wůbec.* a) Půwodnj. Čelakowský: Gásně oswjcenému Rudolf. knjžeti Kinskému. 1832. I. 3. — Chmelenský: Na wlást. Šestero zpěwů rozměrem indickým. 1828. I. 3. — J. P. Kaubek: Na Musy. 1829. IV. 9. — F. Kočj: K wlasti (oda). 1833. I. 76. — J. Nowotný: Oda (čas wše měnj atd.) 1831. I. 29. — J. W. Pelikán: Swět můg. 1828. III. 108. — J. Pilnaček: Hlas po Slawii (oda). 1829. II. 14. — J. W. Šimko: Okus básnj metrických. 1828. I. 77. — J. L. Tomjček: Zpěw plawců, a české niwy. 1828. III. 103. — K. Winařický: Básně (tři): Warito mé, list J. J. ml., a plawba w Podolj. 1831. IV. 355. Lyra (ody tři). 1835. III. 239. — b) Preložené: J. Jungmann: Wyučenci Řeků, oda Klopstokowa. 1832. I. 11. — Macháček: Zpěw Walkýr. 1827. I. 21. — IV. *Básně naučné a popisné.* Půwodnj. Marie Antonie: Dwa pozůstky ze spisů gegich. 1836. II. 156. — J. Purkyně: Prochazka (dle Schillera). 1829. III. 71. — K. Winařický: Dwě metrické hřjčky: Garo, léto, geseň a zima, a Kochan a

Milina. 1828. III. 45. Ze spisů starého weršowce (W. Stacha): Drobnůstky. 1829. IV. 82. České weršowstwj. 1830. I. 51. Ohlas lyry geho. 1836. II. 16.. — V. *Básně rozprávné.* a) Půwodnj. Š. Hněwkowský: Šemjk (powěst). 1834. II. 127. — Chmelenský. Wěnec a prsten (ballada). 1827. II. 48. Wlastislaw a Neklan (historický obraz). 1829. I. 3. Dwě romance. 1833. III 24.. Spitihněwůw saud. 1837. II. 139. — J. Kollár: Mistiwog (básnická rozpráwka). 1827. IV. 58. — Macháček: Kurcius (ballada). 1827. I. 12. Básně (čtyry). 1836. III. 279. — G. G. Marek. Jaromjr a Wršowci (zpěw historický). 1831. II. 124. — J. Picek: Swatba na Krásné Hoře, a ohniwý pluh. 1835. II. 131. 136. — W. Ráb: Wanda. 1831. IV. 351. W. A. Swoboda: Karlůw war (ballada). 1828. III. 49. Zlomky z legendy o sw. Janu Nepom. 1829. III. 3. — K. Winařický: Kochan a Milina, romancj. 1828. III. 46. Fantasj při plawbě od Ždákowa k Worljku. 1828. IV. 102. — b) Přeložené. Čelakowský: Králewič Marko a Wjla. 1830. II. 143. — J. Jungmann: Kůň z hory (powěst Herderowa). 1832. I. 14. — J. Langer: Starožitné básně ruské dwě. 1834. II. 138. Druhé dwě. 1834. IV. 373, — W. A. Swoboda: Horimjr a Šemjk (od prof. A. Müllera). 1827. II. 20. Káša a Biwog (od téhož) 1827. IV. 106. — VI. *Epické.* a) Půwodnj. W. Negedlý: Zpěw čtwrtý z básně hrdinské Ottokar. 1828. I. 7. Třetj zpěw z básně Wratislaw. 1828. IV. 10. — J. E. Wocel: Z epické básně Přemyslidé. 1835. III. 243. — b) Přeložene. W. Hanka: Zlomky z epické básně Wlasta, od Eberta. 1828. III. 39. — Pichl: Ignacia de Castro (episoda z Camoensowy Lusiady). 1836. I. 6. — J. Purkyně: Torquata Tassa oswobozeného Jerusaléma zpěw XVI. 1834. I. 3. — VII. *Přjležitostné básně.* W. Hanka: Kwjtko na hrob Heleně Telepěwně. 1828. IV. 8. Slza na hrob G. Exc. hrab. Františkowi z Šternberka-Manderšeidu. 1830. II. 235. — J. Hollásek: Wěnceslawowi Urbanowi rytjři ze Štuflerů, biskupu brněnskému. 1828. IV. 107. — Chmelenský: Slzy na hrob Rudolfa knjžete Kinského. 1836. I. 3. — M. D. Rettigowa: Znělka na den zrozenin Františka cjs. 1829. II. 3. — W. Sedláček: Hlas Čechie ke gmeninám G. M. cjsaře Františka. 1827. I. 9. — F. Turinský: Uctiwé přánj na Morawě se zdržugjcjch Čechů Geho Exc. F. A. hrab. Mitrowskému z Nemyšle. 1827. II. 89.

b) *Čechoslaw,* 1830. I. od Langera, Plačka. II. od Hawelky, Ráby, S. Tomjčka, Plačka, Kaubka (na Kolára). III. od Langera, Riedla, Franty, Hawelky a Tomjčka. IV. od Tomjčka a Franty. V. 1831. Básně od Langera (české lesy atd.), od Tomjčka, Šweinera, Hawelky, Sladečka Wěnceslawa, Krumeka S., Č. F. Činoweského. VI. od Jarmila Erbena, Tomjčka. Činoweského, od Langera (garnj sen) a Klatowského, báseň ze Šolajského (žel na hrobě přjtele), sedmero pjsnj od J. Kamenického, od Šweinera. VII. od Malého. VIII. od Kamenického. — *Čech,* 1832. Od Tomjčka (T. Harrach, Čech). — *Sámo,* 1832. Od téhož (Samowo wjtězstwj), od Černohauze. — *Krok,* 1833. (Krok). Pjsně od Kamarýta, Máchy.

c) *Česká Wčela,* 1834. 273. Improwisacj na pochwalu Čech (polsky od A. Gorczyńského, i česky). (Rozm. lw. 1833. str. 305.). — 96. Na wlast (s nápěwem). — 1. Česká Wčela. — 255. 391. Česká Erato. — 73. Znělky, od Chmelenského. — 209. Hoře, od J. Kamarýta. — 161. Žiwot náš, od J. Kopeckého. — 129. Pjseň Lorda Byrona. — 257. Co gest neysilněgšj, od Malého. — 241. Powšechná láska. — 41. atd. Zněky od Picka. — 177. Znělka od Smoliweckého. — 89. Stálost. Wygewenj lásky, od Staňka. — 33. Přjteli na památku, od Šnaidra. — 185. Tauha. — 297. Láska k wlasti. — 153. Znělka, od Fr. Šohage. — 17. Na hrobě přjtele Jos. Jungmanna mladšjho. — 113. Jury a dela. — 193. Ples lebek. — 345. Šongor a Luboň. — 9. atd. Znělky od Tomjčka. — 137. Při wjně, od Tumy. — 281. Obraz Čech r. 1500. — 329. Láska k wlasti, od Winařického. — 25. 217. Pomněnky Wetawské. — 49. Kořjst Litwjnowa. — 65. Chlauba, zhauba. — 105. Pjseň od Čelakowského. — 167, 305, 393. České prostonárodnj pjsně. — 81. Maloruské. — 233. Památky staročeského básnictwj. — 1835. 49. Pjseň zimnj. — 81. Pjseň českého národu. — 121. Zpěwy smutku. — 37. 372. Česká Erato (w diwadle), od Chmelenského. — 238. Pjseň (z portugalského) od Kaliny. — 297. Přiwjtánj G. Msti. cjsaře a krále Ferdinanda I., od Fr. Kamarýta. — 11. Bůh gest láska. — 108. Gediná, od W. Kamarýta. — 157. Blaženost básnjkowa, od Malého. — 95. Opuštěná. — 157. Má kde wlast. —

108. 360. Znělky od Picka. — 73. Tři wěci. — 156. Slzy. — 167. Pjseň od Sabiny. — 63. Wěž Plzenská. — 289. Na přjgezd G. c. k. msti. Ferdinanda I. a Marye Anny, od Sedláčka. — 169. A ultima nocte de Justo na úmrtj cjsaře Fr. I., od J. Seguense. — 73. Gitka, od F. Šohage. — 305. Radostné wjtánj G. c. k. milosti Ferdinanda I., od Šweinera. — 108. atd. Znělky od J. Tichého. — 29. atd. Znělky od Tomjčka. — 121. Zpěwy smutku pro cjsaře a krále, od Winařického. — 359. Tam nám slasť, od Wondry. — 137. Národnj pjseň. — 238. Milenka má, od N. (Čelakowského.). — 1836. od Tomjčka, od Wogt. Negedlého, Tichého. (na smrt Kinského). Jos. Wondry, Fr. Srbjka, A. Wěnc. Žitka, Al. Gelena, J. Suldowského a Polického. — 1837. od Sabiny (smjšené básně. — 101. od Týla (čtwero básnj k welikým plastickým obrazům, dle Waltera Skotta), Tichého, Picka (na wlast), Jos. Wondry atd.

d) *Gindy a nynj*, 1829. I. 3. K nowému roku. — 5. Slowo k nowému roku. — 28. Růžinky na hrob Fr. Raymana od Retikowé. — 36. Oda na smrt F. Raymana, od Kauna. — II. 96. K gmenowinám W. Krolmusowi, wlast, cjrkew, přátelstwj, od Tomsy. — 1830. I. 5. Na nowý rok. — 28. Zpěw u piwa, od Langera. — 40. O chrausteěkowi, od Langera. — 1831. I. 51. Plž (šnek) a polnj cwrček. — 53. Průwod a pohřeb blechy. — 1833. I. 3. Češtj osudowé (fantasj na den roku nowého) od Týla. — 29. Znělky od Týla. — 33. Ginoch z Hrušowa, od Raba. — 49. Na den 12. unora. — 69. Deklamacj pro ženskau. — 73. Hrob (staročeská powěst). — 174. Důtky. Kotel. Zagjc w oboře. — 105. Garo na geseni. — 118. Otázka. Kwjtj. — 177. Andulka a Wltawa. — 178. Mysliweček. — 145. Hierokles a Eudora (legenda). — 126. Pjsně madağarské. — 137. Náwrat otce, podlé Mickiewiče (ballada) atd. — II. 25. Michael Hlinský, duma (smutná) od Němčewiče. — 33. Na wlast, oda od Macháčka. — 37. Polka wlastenecká k Čechowi nečeskému. - 49. Ohlas neyhlubšj ucty a wěrnosti ku slawnému do Prahy přjgezdu Gegich Majestátnosti Františka I. i neygasněgšj choti Karoliny. — 65. Na slawný přjchod G. c. k. M. Františka a Karoliny do Prahy. — Plesánj českého manstwa za přjtomnosi c. k. M. Františka a Karoliny. — 89. Obžiwenj Čech přjštjm G. c. k. M. Cjsaře a Cjsařowny. — 120. City zaswěcené G. M. Františkowi a Karoljně, u přjgezdu do Hořic, dne 20. zařj 1833. — 105. Dcera Zděnka z Třemšjna (ballada).

e) *Hronka*, 1836, I. od Kuzmányho, Slobody, Záborského (na Šafařjka, Kolára, Muňaga), od Langhofera, Pongráce, Fejérpatakyho a Srenky. — II. Básně, (mládec Morawan) od F. K. Kampéljka. — III. Básně, od L. Jesenského, L. Štúra (gmenem prešporských Slowanůw; pohled z bjlé hory na Nitranskau. dne 2. čerwence 1836), od D. Slobody (proroctwj milkowo), od Fr. Kampeljka (Horwatům), od Kuzmányho (procházky, Switezianka, ballada z A. Mickiewiče). — I. II. III. Běla, (wzdělanenka, obrázek měšťanského žiwota) w 5 zpěwjch od Kuzmányho.

f) *Krok*, 1831. II. 1. Swatba Chajkuny sestry Lubowiče Bega, od Čelakowského. — 6. Nařek rodičů nad smrtj gedináčka; episody z weliké hrdinské básně, Rama — Jana, od Hanky. — 175. Kralewič Marko a laupežnjk Musa, od Čelakowského. — 183. Čtwero znělek od Chmelenského. — 185. Lowec, od téhož. — 323. Amfion, oda od Čelakowského. — 325. Wodnjk, od Chmelenského. — 327. Pěwec od téhož. — 329. Znělky od Kollára. — 1833—35, III. 1—21, 161—180. Torquata Tassa: Oswobozený Geruzalem. Zpěw XII. Přeložil Gunica.

g) *Kwěty české*, 1834. 3. Kwěty české, od Týla. — 9. Na smrt Jos. Jungmanna mladšjho, od Malého. — 13. Pjsně od Máchy. — 21. Citowé žalosti nad smrtj Jos. Jungmanna mladšjho. od Picka. — 25. Widěnj (dle Mickiewiče) od Kamenického. — 57. Dobrý knjže. — 96. Na Wyšehradě. -- 106. Přátelstwj. 110. Běh času. Oda na zničenj obchodu s otroky, od Kaubka. — 122. Na lunu, od Picka. — 123. Na lásku od Tupého. — 125. Národnj pjseň od Patrčky. — 143 a 151. Sňatek od Tupého. — 167. Mág od Tupého. — 175. Paut žiwota, od Rubše. — 191. Oda na mladost (podlé Mickiewiče) od W. Štulce. — 193. Škoda wás, od Kopeckého. — 211. Na plesu, od Pichla. — 212. Rohána Bogslawowi (list poëtický w distichách) od Sušila. — 220. Čas (podlé polského) od Trnky. — 226. Pjsnička od Laušmanna. — Hwězda má, od Štulce. — 235. Josefowi Jungmannowi, slownjk wydáwagjcjmu, od Kam-

pelika. — 243 Abeceda djwek, od Štorcha. — 290. U slunce západu. — 307. Holub, od Chalaupky. — 311. Mé želv, od J. z Hwězdy. — 345. Pjsně od Machy. — 347. Noc, od Štulce. — 365. Na hrobě Miromily, od Trnky. — 369. Myšliwecká, od J. z Hwězdy. — 379. Duma o Žulkěwským (podlé Němcewiče), od Štulce. — 387. Na hrobě Josefa Wl. Kamarýta w Klokotech, od Rubše. — 395. Ku czi para J. Jungmanna, wydaiącego słownik czesko-niemiecki, od A. z R., česky od Štulce. — 399. Laštowička. Můg holaubek, od Langera. — 413. Prawdiwá historie o gistém ženichowi, gak na namluwy gedy ztratil botu, od Hněwkowského. — 421. Wogenská, od Kričenského. — Utěcha, od Stembery. — 429. Elegie od Wocela. — 432. Na smrt Josefa Černého, od Wlčka. — 372. Křepelička od Patrčky. — 1835. 1. Zpěw Čechů při nowém roce, od Týla. — 4. Pjseň od A. z Rosciščewa. — 13. Žiadná mati, od Pichla. — 21. Pomněnky ze Slowenska, od W. Štulce. — 27. Potůček, od Hanky. — 33. Pjsně od Tupého. — 39. Jenjček (z maloruského) od Hanky. — 41. Radosti žiwota, od Picka. Žel od Sabiny. — 53. Sirotkowé, od Trojana. — 58. K básnjkům, od Sabiny. — 61. Marnost swěta, od Hanky. — Prstýnek, od Trojana. — 81. Tažné ptactwo (dle šwedského J. Stagnelia), od Sabiny. — 89. atd. Wyňatky z Puškinowy básně »Boris Godunow« (z ruského), od Tomjčka (má na wšecka slowanská nařečj wytištěn býti pro dokazanj přjbuznosti slowanštiny. Čas. mus. 1837. II. 237.) — 93. Mé slzy od Trojana. Wečer od Štulce. — 101. Znělky (1829 na břehu dunagském) od Týla. — 113. Pjseň českého národu, od Chmelenského. — 119. Tagemstwj, od Sabiny. — 121. Bogownjk, od Patrčky. — 133. Truchlozpěw při úmrtj neygasněgšjho zeměpána Františka I., od Wiljmka. — 141. Kwjtek od Sabiny. — 153. Pjseň národůw Geho c. k. milosti Ferdinanda I. — 161. Zpěwce rág, od Sabiny. — 173. Znělky krymské Adama Mickiewiče, od Štulce. — 181. Tři Budrysowé (ballada litewská, podlé Adama Mickiewiče), od Štulce. — 193. Elegie od Týla. — 201. Zpěw na moři, od Trojana. — 213. Pjsně od Machy. — 221. Fialka, od Sabiny. — Znělka (dle A. Mickiewiče). — 233. Odwážliwý myslownjk, od Kaubka. — 241. Nočnj schůzky, od Sabiny. — 253. Wěrnost gnocha, od Sabiny. — 261. Hezká Liduška, od Kaubka. — 273. Girj Krokwjn, od Wrťatka, — 279. Stupně stařj (přel.) od Simence. — 281. Hynek z Waldštýna (ballada dle A. ze Zatora), od J. Pospjšila. — 293. Památka Jana Negedlého, zesnulého w Pánu dne 31. pros. 1834, od Rubše. — 301. Uwod k listům z kroniky české, od Týla. — 313. Pjsně od Máchy. — 315. Náděge, od Wrťatka. — 321. Španělská romance (z Gongory), od Pichla. — 333. Kamenný křjž, od Laušmana. — 341 atd. Tři zlatj wlasowé (báchorka w šesti děgjch), od Tupého. — 369. Obrazowé, od Tupého. — 381. Zpěwec od Sabiny. — 389. Swaté kopj (legenda), od Fr. Rokose. — 401. Pjseň od Patrčky. — 409. Plesanj wěrné Prahy u slawném přjgezdu Gegich c. k. majestátnostj Ferdinanda I. a Marye Anny Karoliny dne 4. řjgna 1835, od Wáwry. — 421. Pospolitá, od Tupého. — Ona. — 441. Nowé české krakowáčky, od Riegra. — 449. Cizinec, od Trojana. — 461. Děwa na Orlici, od Tomy. — 465. Poslednj zpěw, od Trojana. — 469. Pomněnky od Sabiny. — 481. Moge přanj (swobodně dle Kastelliho). — 489. Pjsně od Patrčky. — 501. Wýgew radosti přjtelkyně wlasti při obdržené zprawě o obdarowanj našeho dlestogného wlastence prof. Sedlacka w Plzni zlatým čestným penjzem 1835, od Rettikowé. — 515. Obraz wečernj, od Rubše. — 1836. 3. Ukaz, od Tupého. — 9. Starý a nowý rok, od Sabiny. — 19. Ku wzdaleným (Mickiewiči, Kolláru), od Sabiny. — 25. Nešťastné ženy (z Gellerta), od Rubše. — 33. Přátelské upamatowánj, od Wiršinga. — 41. Zpomenutj, od Sabiny. — 46. Wražedlnice (ballada wendická z: *Neues Lausitzisches Magazin*, 1835. 13. Band. 2. *Heft*; česky a wendicky). — 57. Pamatka Geho Oswjcenosti Knjžete Rudolfa Kinského, od Pichla. — 73. Zpěwcům. — 81. Slawný dub, od Sabiny. — 93. Bitwa, od Tupého. — 97. Nešťastná. — 109. Powzbuzenj ke zpěwu, od Tupého. — 113. Wogenská (od Tupého). Bog, od Esopa. — 121. Zelky, od Tomjcka. — 129 atd. Z epické basně: »Přemyslide« od Wocela. — 145. Mág, od Wrťátka. — 153. Panu Josefu Jungmannowi, mému drahému laskawému učitelowi, od Kaubka. — 161. Chochljk (z Odynca) od Pichla. — 177. Wesna od Tupého. — 209. Newěsta, od Wrťatka. — 225. Wězeň, od Tupého. — 233. W zápalu básnjk (k deklamowánj), od Hagniše. — 241.

Hruškowá lipa, od Wrťátka. — 3. w přjl. Památka Norberta Waňka, od Wlčka. — 257. Znělky od Tomjčka. — 297. Hlas wlastence při radostném wjtánj g. cjs. král. majestátu Ferdinanda I do Čech ke korunowacj od Jar. Langera. — 361. Pomněnka na hrobě K. H. Máchy, od Sabinského. — 369. Prawá láska (z něm. J. A. Zimmermanna). — 377. Na smrt K. H. Máchy, od Riegra. — 273. Ferdinandowi Králi Českému, od W. Hanky. — 281. Luboš, od S. Hněwkowského. — 285. Smutek zpěwcům, od Kočjho. — 289. Procházka w saumraku, od Sabiny. — 297. Wjtánj Ferdinanda I. do Čech ke korunowacj od Langera. — 305. Osamělec, od Sw. Štulce. — 314. Plawba od Štulce. — 318. Pjseň lowčj, od Picka. — 321. Milostné proměny, (z Rostišewa), od Kaubka. — 325. Pjsně při měsjčku. — 329. Kwjtek do wěnečku umělectwj Leop. Jansowi, od Kampeljka. — 340. Znělka od Tomjčka. — 389. Ohlas zpěwu ze Slowanska, od L. Štúra. — Přjl. 57. Dwě kwjtka, od Lidmily Tiché (wyňatek z epické básně w almanachu na r. 1837.) — 68. Při mohyle Jana Negedlého, od Hněwkowského. — 69. Blobog Wršowec. Pět romancj od F. Brojana. — 96. Zpěw žiwota nad mohylau Máchy, od Wlčka. — 98. Z Thomsonowých počasůw dozpěw mrawoučný (zima, verš 1024—1069), od Fr. Dauchy. — 393. Hlas z podslowanských Tater na cjs. Ferdinanda I., od Kuzmányho. — 1837. od Trojana, Wrťátka (Táborité u Sedlic), L. Tiché, Rubše (na Šnaidra), Picka, Sabinského (z ruského), Štulce (z polského St. Jašowského: znělka ke cti p. Šafařjka), od Wěnc. Swobody, Kuzmányho (Slowák), Tupého, Wl. Pelikána, L. Štúra (žel nad Puškinem), W. B—sa (z ohlasu pjsnj litewských) atd.

h) *Kalend. Fejérpat.* na r. 1830, 1831, 1832, 1834. Básně: 1833. Pjseň študentská: »Chlapci buďme weseli«. 1835. Zpěw na Kolára, od J. P. Kaubka. 1836. Arie zpjwaná k poslednj počestnosti cjs. Františka I. w chrámě ew. werbickoswato-mikulášském dne 29. března 1835, od Jos. Plecha, a pjseň slowanského národu w Uhřjch na cjsaře Ferdinanda I., od Jana Chalúpky.

i) *Pautnjk,* 1830. I. Žalozpěw na smrt Alexandra I., od Krále. Básně od Rokosa (67. založenj Krtně, 76. eleg. na Karlůw Teyn, 96. praud žiwota, 137—140. znělky), od Chmelenského (73. elegie), od J. z Hwězdy (145. pjseň mágowá a wzdechnutj z Göthe). II. od Rokosa, (city radosti při uzdrawenj cjsaře Frant. I., bázliwá djwka, 30. prstýnek, 34. elegie u hrobu mého otce, 40. nářek děwčete), od Čelakowského (13. pochwala Wjta, 41. znělky dle Petrarky), od J. W. Kamarýta (15. Welorod a Libuška), od Chmelenského (36. knihy Lazarowy z básnj Jana Kochanowského, 73. krása děwy dle Kochanowského), od Kamenického (38. pláč lásky), od J. G. Marka (43. pautnjk), od Tomjčka (mág). III. Básně od Rokosa, Chmelenského, Kamenického Patrčky, Wlasáka (Smjchow) a Tomjčka (hlas k ginochowi w chrámě přjrody) a IV. od Štěpničky (city w den gmenowin po uzdrawenj cjs. Frant. I.), od Chmelenského, od F. S. Rausynowského Morawana, od Retika (Sudipraw Myslimjrowi při obdrženj geho wyobrazenj), Čelakowského, Kamenického, Rokosa, Fr. Wěnc. Nowotného, od F. N., a dle srbského Odlaučená od milého, od X. Steinbiegla, od Marka. V. od Rokosa (k Bohu), od Čelakowského (pjsně Barbe du Val, básnjřky francauzské z 13. stol.), od Patrčky (wzpomjnánj na podzimnj procházce: odchod, na O—wě, w S—y, w Rychnowě, w zřjceninách hradu Litjce, w Kyšowě, w zřjceninách Landsberku, u Peljma, w B—u, přjchod). VI. 1827. od Krále (člowěk), od Kamenického, od Patrčky, Wlasáka (gméno Smjchow, žalozpěw na Leop., hrab. z Thun a Hohenšteina, biskupa pasowského), od M. Horského. VII. od Retikowy (polnj kwjtek na hrob J. R. Sedláčka z Harkenfeldu w Brně, státnjch statků administratora: Že podporowal literaturu českau, doswědčil tjm geště, přigaw dedikacj letošnjho dramat. almanachu [1827]), od Krále (krkonošské hory), od Kamenického (pjsně z Kochanowského), od Tomsy (k narozeninám Gindřišce dne 21. dubna), od Wetešnjka, od F. S. Rausynowského (elegie w nářečj morawském).

k) *Plody,* 1836. Od S. Babylona (gá gen Slowanem budu), od S. Chalúpky (na wlast), od C. Cochia, od T. Hroše, Klimáčka, D. Krnúcha, D. Licharda, T. Marothyho, Ollika, D. Štúra, L. Štúra, Šwehly, Wyšnjho (má wlast. Rusowé).

l) *Přjtel mládeže,* 1826. I. 103 a 105. Zpěw wděčného žáka k gmeninám swého učitele. — Pobjdnutj do školy. — III. 92—99. Dobrota Božj. — Štěstj dobročinnosti a pjseň s stawem swým spokogeného. — Muž, od W. Negedlého.

— 1827. IV. 111. Zřetel na budaucnost. — 112. Pro učitele. — 1831. I. 95. Girj Poděbradský. — II. 107. Národnj pjseň na cjs. Františka. — 1835. Zpěwy při wetegném zkaušenj školnjm, od Frycka.

m) *Roslin. pr. now.*, 1826. 125. Zpěw Čechů plesagjcjch nad uzdrawenjm G. M. Františka I., krále českého. — 113. Garo. — 181. Elegie u wečer w zřjceninách Helfenburgu, od Wendry. — 519. Ohlas múzy česká při odgezdu (G. E. S.) ministra Frant. Antonjna, hraběte z Kolowrat Libšteinského, dne 25. list. 1816. — 531. Kwjlenj a utěcha při odchodu gegj Excellencj panj Rozy hrab. z Kolowrat Libšteinské, od Rettikowé. — 548. Na G. W. kněžnu Teresii Mathildu Amalii z Thurn a Taxis. — 544. Na Alexandra, knjžete z Thurn atd. u přjležitosti geho gmenowin 12. list. 1826 w Chotěšowě w Plzeňsku. — 1827. čjslo 11. Geť genom gedna wlast (cyty wzdáleného Čecha, od Fr. T.). 13. Na Geho cjs. Maj. Františka I. k 12. unoru 1827 (city starého nepokaženého slowanského srdce k slawnému dnu narozenj pronešené) a na Karolinu, 8. un., od Sedláčka. — Zpěw národnj dle něm. *„Gott erhalte Franz den K."* Bože stražiž France Krále, od Fr. S. — 21. Ke gmenowinám mého dr. přjtele Jos. Hrnčjře, od Wlasáka. — 68. Slawozpěw u přjležitosti slawné installacj arciděkana, p. J. Lindaura atd., od Sedláčka. — 82. Ke dni narozenj Geho Urozenosti p. p. Petra Bagera, gub. raddy, 1827, gmenem wšech upřjmných Čechů zasjlá Sedláček. — 84. 86. K gmenowinám Gegj wys. kněžně a panj Teresii Mathildě Amalii, kněžně z Thurn a Taxis, od Rettigowy, též od J. Lindy (podlé německého od Sedláčka). — 1828. 11. Báseň na cjs. 12. un. od Sedláčka. — 13. Báseň na cjs. Karolinu, od Fr. Geše. — 30. Na arcibiskupa olomauckého (p. t.) Rudolfa. 17. dubna, od Lindy. — 37. Wlast, od Wlasáka. — 39. Na knihy, od téhož. — 57. Bás. od Tomsy na obraz mistrně zhotowený od Wáclawa Nowotného, wlastenského maljře z akademie wjdenské, Čecha, ze smiřického panstwj, kr. králowéhr., cestugjcjho do Rjma, kdežto ke zdokonalenj toho uměnj 3 léta pobyde. — 88. Zdraw buď František! král český, zpjwáno dne 5. list. w den slawné installacj wys. učeného p. p. Jana N. Kanky, wšech práw dra. atd. toho času rektora weleslawného wys. škol praž. Sepsal J. K. Chmelenský. Hudba od Fr. Škraupa. — 1829. 5. Elegie na Dobrowského od Pešiny s poznamenánjmi. — 7. Slzy na hrob Dobrowského od F. J. W. — 11. Pocta a oda na Dobrowského od Sedláčka. — 7. Truchlenj po Fr. Raymanowi, od Jana Retika. — 13. Kwjtko na hrobě Dobrowského od Teresie Lichtenberkowé. — 15. Wzpomenutj na smrt Dobrowského, od J. M. K.. ka (w českých Buděgowicjch). — Slawnost nar. obau q. k. Maj. z Plzně 12. un. od W. Kaubka. — 17. Pjsně též na cjs. ze staré Boleslawi. — 19. Slawnost nar. cjs. w Uhřjch z lipt. sw. Mikuláše 15. un. od Fr. Fejérpatakyho. — 31. Pjseň mladého Slowana, od M. Přibilowského. — 41. Na máy, od Hofmana. — 58. Zelený mleyn, od Hofmanna. — 66. Božj trest, od Lindy. — 71. Kaubek na Fr. Semberu, kněze Bohutjnsk. — 1830. 42. Báseň na Sedláčka od Potřekowského. — 1831. n. 78. Zpěw na cjs. od Tomsy. — 79. Pjseň na odwrácenj moru cholery a roznjcenj wálečného. — 100. Připomenutj w poslednj době roku se dokonáwágjcjho, od Tomsy. — 1832. 13. Báseň na cjs. 12. unora od Tomsy. — 18. Báseň na 40leté požehnané wladařenj Frant. I., od Tomsy. — 32. Elegie na Marii Annu Karolinu, manž. Leop. II., od Rokosa. — 33. Bás. na Fr. z P. Pištěka, za biskupa Tarnowského, od Rok. — 61. Na den 40leté památky slawn. korunowánj Frant. I. na král. české, od Tomsy. — 69. Na Ferdinanda, mladšjho krále uh. po nemoci 9. srpna od Tomsy. — 1833. 13. Na den 12. un. cjs. od Tomsy. — 19. 23. 25. 27. 28. Znělky od Wenkowského. — 21. Elegie na panj Aloizii Heroldwu, rozenau Pospjšilowu († 17. led. w Oswětině), od Wl. Pelikána. — 52. Welicj básnjkowé (dle Camoena), od Kaubka. — 60. Přiwjtánj Geho cjs. král. Mag. zeměpána Frant. I., od alumnů česko-buděgowského semináře. — 62. Hlasowé synowské lásky schowanců plzeňského filosofického od cjs. Frant. I. léta 1805 založeného ustawu za neywyšš Geho potěšitedlné přjtomnosti w Plzni dne 1. srpna od Sedláčka. — 64. Čechye a dcera wěrná za neywyššj taužebně žádané přjležitosti Fr. I. a Karol. Aug. w Praze, od Tomsy. — 66. Slepý při přjležitosti, když G. M. cjsařowna dne 17. srp. pražský ustaw k zaopatřenj a zaměstknánj odrostlých slepých nenadálým nawštjwenjm oblažiti račila (z Bohemie), od Tomsy. — 68. OhLas Wěrného nároDu k otCI I k MatCe We

Wlastí, od Rokosa. — 69. Na slawný přjchod Fr. I., a Kar. do Prahy 16. srp., od Fr. J. Swobody. — Ohlas ku sl. přjgezdu Fr. I. a Kar. od W. Zlocha. — 70. Plesánj českého manstwa, od Chmelenského. — 71. Přiwjtánj Fr. I. a Kar. — 72. Ku přjchodu Fr. I. od wěrných Čechů, od J. Jungmanna, W. Hanky, Winařického, Chmelenského. — 74. Obžiwenj Čech cjsařem, od W. A. Swobody, — 1832. 91. Žel u hrobu Marie Antonie z řádu Alžb., od Lhoty. — 1833. 7. Pohřeb chudého (swobodně dle Nyny z Guyonu rozené Roulandowy), od Tomsy. — 76. Uwjtánj cjs. Karoliny do Hradce Král. od W. Klicpery. — 78. Wolánj českého národu za cjs. Frant. a Karoliny z wlastu se ubjragjcjmi, od Rokosa. — 100. Widěnj w poslednj době r. 1833 od Lhoty.

n) *Wečernj wyrašenj*, 1831. 266. Rozgjmánj w Chotkowých procházkách na hradbách pražských, od Tomsy. — 304 a 313. Pjseň o stromu, od Rokosa. — 361. Založenj Prahy, od Rokosa. — 369. Krus Igorowič. — 385. Znělky: Ráno, polední, wečer, noc. — 1832, 41. Rukawička (ballada), od Rokosa. — 65. Swatawa (legenda), od téhož. — 113. Unos (Břetislaw), ballada, od téhož. 209. Potopa swěta. — 321. Jaromjr a Gitka. — 1833. 17. Holé Břehy u Gizery, ballada, od Picka. — 33. Neklan. — 41. Žel wěrného Čecha nad wlastj, sedjcjho před swjtánjm na Řjpu, od Picka. — 50. Wýchod slunce. — 73. Bůh. — 113. Oda na Jungmanna a Negedlého. — 121. Na Krkonoše. — 129. Zaslánj. — 169. Elegie na smrt přjtele atd.

o) *Wesna*, 1837. Lyrické a nazwjce epické básně, od L. Tiché, J. Langera, W. Štulce, J. Pichla, K. Erbena, K. Sabinského, Fr. Trojana a W. Picka.

p) *Zora*, 1836. Od Jana Holého, od Ladislawa Jesenského, od dra. Ottmayera, M. Hamuljaka (Mikuláš Jurišič, aneb bráněnj Kisegu proti Suleimanowi r. 1532), od Jana Kolára (Slawian).

q) *Stimmen dankbarer Schüler zum Namensfeste des A. M. Pleischl. Prag,* 1836. (Spurný) básně české od Gust. Lib. Löbla (str. 21). od J. Kopeckého (str. 27).

r) *Denkbuch* atd. (wiz str. 3) obsahuge w sobě několik básnj na cjs. dwůr.

Rusalka Dnĕstrowaă, prwnj w rusinském gazyku sepsaná, a s nowo-ruským pjsmem, w Budině 1837. w 8. (10 ar.) tištěná; obsahuge mimo rusinské národnj pjsně a stariny, také překlady *a*) ze srbských a *b*) *z českých* národnjch pjsnj. Cena u Pešti, red. Pawlowića 55 kr. (Srw. Serbskij narodnyj list nro. XVI. 18. dub. 1837. — *Bäuerle's Theaterz.* 1837 *Nro.* 114).

Censurowané:

1. Laučenj kozáka od swé Minky (ad reimp. cens. břez. 1825. I.). — 2. Běsowánj pro Milenku (c. 1825. dub. I.) Cestička k milence. — Fagfka. — Kauzedlnictwj lásky. — Strašliwý sen. — Zahrádka milenky. — 3. Zbjrka wýborných pjsnj? (c. 1. máge 1825). — 4. 1) »W mági ach w mági« atd. 2) »Poslechněte lidé milj, tyto žalostné nowiny« (k přet.) (cens. 1. čerwna 1825). — 5. Zpěw ke cti a slawn. wwjtánj neywelebněgšjho, wys. vroz. P. P. Frant. z Pauly Pištěka (cen. 1. čerce. 1825). — 6. Pjseň přjkladná o dwau bezbožných synech, kteřj na pomezý slezském bljže města Opawy r. 1824., práwě w masopustnj neděli swého wlastnjho otce a matku zamordowali. »Přistupte sem, křesťané.« — 7. Wýgew citů při přigetj k apoštolskému konánj do Tachlowic dne 10. čerwence 1825, geho přeďůstogné milosti P. P. Fr. de Paula Pištěka, z božj milosti biskupa (kantata) (cen. 1. srp. 1825). — 8. Uwjtánj geho oswjcenosti wys. uroz. P. P. Bedřicha knjžete Oettingen-Wallerstagna, wrchnjkowa zástupce atd. na Zbraslawě 1825 (cen. 1. list. 1825). — 9. Uwjtánj geho knjžecý milosti p. praž. arcibiskupa na visitacý w Staré Boleslawě. (oda w 9 str.) od Jos. Horčice. »Powstaň Boleslawe wzhůru« atd. (cens. 1. srp. 1826). — 10. *Die Doppelfeier der heiligen Firmung durch den hochwürdigsten, hochgebornen Herrn Ernest Konstantin Růžička, budweiser Bischof, der Installation des hochw. und wohlg. Herrn Adalb. Juhn, infut. Probstes &c. in Neuhaus. Von Ant. Liška.* Německy, česky a latinsky (20 strof) (23 str.) 1. řjg. 1826. (cens. 1. srp. 1826). — 11. Wděky geho knjžecý Milosti Wáclawowi Leopoldowi, knjžeti arcybiskupu, Otci poddaných, w den poswěcenj školy Dolno-Březanské 15. čerwence (9 strof) (cens. 1. srpna 1826). — 12. Česká pjseň při installacj Žebráckého děkana, Wogt. Negedlého. »Slawjme dnes twé otné zasnaubenj« atd. (cens. 1. zářj 1826). — 13. K gmeninám Geho knjž. Oswjcenosti negd. P. P. Wáclawa Leopolda, knjžete arcibiskupa pražského (7 strof), od Čelakowského (cen. 1. řjg. 1826). — 14. *Drei böhmische Gedichte, sammt einer deutschen Übersetzung. Von A. Sedláček, W. Klicpera und M. Rettig, verfasst bei Ge-*

legenheit Sr. Majestät Franz I. (cens. 2. ťjg. 1826 we Wjd.) — 15. (Kočian Wogt.) Radostná wěrných cytelnost z Hlasatele slowa božjho dwogictihodného, wys. učeného, welebného Pána Františka Fryče!, nowě ustanoweného duch. pastýře w osadě habrské roku 1825 (22 strof) »Wzhůru osado habrská« atd. (cens. 1. list. 1826). — 16. W den slawných gmenowin Geho Slowutnosti P. P. Frant. X. Steinbigla 3. dne pros. (cens. 1. pros. 1826). — 17. Památka dne 24. zářj t. r. na kterémž c. k. pan appellačnj rada, Petr Spořil za pražského purkmistra slawně installowán byl, od Fr. Wewerky (cen. 1. pros. 1826). — 18. *Glückwunsch zu dem Antritte des neuen Jahres* 1827, *von den Brünnern Rauchfangkehrergesellen* (něm. a česky) (cen. 1. pros. 1826 w Brně). — 19. Cytowé k gmeninám milého bratra mého Ondřege Neureutra, dra. práw, dne 30. list. 1826 (10 strof) (c. 1. ledna 1827)). — 20. »Přeg mi bratře city moge« atd. od B. Oppelta (též). — 21. *Ein böhmisches Gelegenheitsgedicht zum neuen Jahre* 1827, *an Se. Durchlaucht den Fürsten Carl Al. Thurn u. Taxis &c.* (6 *Stroph.*) »Y buď k nowému létu pozdrawený« atd. — 22. Žalozpěw na smrt wys. ur. a ctěn. P. J. N. Sedláčka z Harkenfeldu (9 str.), w Pr. u Posp. 1827. »Co tak smutně odpoledne wjtr wěge« atd. od Krále (cen. 1. dub. 1827.) — 23. Zahradnjk. Nowá pjseň mládencům a pannám pro obweselenj mysle. »Gá sem w kunštu mém zkušený« atd. od K. Swobody. (16 str. u Somra w Pr.) (cens. 1. máge 1827). — 24. Pjseň nowá mládencům a pannám atd. »Wšechno, wšechno w swětě žige« atd. od K. Swobody. (10 str.) W Praze u Somra (též). — 25. Pjseň: »Pepiku, Pepiku!« atd. (15 strof) od Fr. Wewerky. W Praze u Geřábka (též). — 26. Libozpěw wšem mládencům pro swé milenky na swětlo wydaný (8 strof) »Spi má zlatá baubelatá« atd. (c. 1. čce. 1827). — 27. Pjseň starožitná o postawě a mrawjch lidských (též). — 28. Pjseň nowá mládencům a pannám pro obwesel. mysle na swětlo wydaná (10 str.) »Gak se ten měsjček« atd. (též). — 29. Pjseň (13 str.) »Kde gsy, kde gsy o lásko má« atd. (též). — 30. Pjseň na Naninku od J. Hýbla (10 strof) w Praze u Fr. Geř. »Naninko, Naninko« atd. — 31. Pjseň Naninkám od Fr. Wewerky. »Welká dnes slawnost gest.« (20 strof) w Praze u Fr. Geřábka (c. 1. srp. 1827). — 32. Česká kantata ke cti brandeyského arciděkana, Fr. X. Obstzierera, dne 23. zářj t. r. W Pr. arcib. kniht. (od Vinc. Lablera). »Co gest! co to neobyčegného« (cens. 1. ťjg. 1827). — 33. (Kopecký Nath.) Pjseň nowá, která se zwlášť při sňatku swadebnjm spjwat může« atd. (32 strof) »Dnešnj den gest nám k libosti« atd. — 34. (—) Pjseň mládencům a pannám pro obweselenj mysle (16 strof) »Když garnj wětřjček wěge« atd. (cen. 2. list. 1827). — Salatnay (Jan). Poslednj hlas mého neymilegšjho Pana Otce Jana Salatnaye atd. W Praze u Haase (2. led. 1828). — 35. (Štětina) Pjseň nowá o zpáchaném mordu Wáclawa Worla (23 str.) »Pozastawte se maličko« (též). — 36. (Tomsa Fr. B.) Hymna k weyročnj slawnosti c. k. priv. pražských ostrostřelců, zpjwaná dne 22. led. 1828 w chrámu p. sw. Mik. na malé straně (též). — 37. (Kyselo Karel). Báseň k gmeninám pana Fr. Daubka. W Pr. arcib. (c. 1. dub. 1828). — 38. Pjsně národnj. W Gindř. Hr. u Landf. (též). — 39. (Grolmus W.) Uwjtánj litoměřického bisk. vikáře, při generálnj visitaci w Křečiské škole. W Praze u Posp. (c. 1. máge 1828). — 40. (Škraup F. J.) Citowé společnosti českého diwadla. W Pr. arcib. (1. čerw. 1828). — 41. (Král J. M.) Báseň při přjštj pána hrab. Frant. Harracha a geho choti kněžny Lobkowic, na dědičné panstwj gilemnické. W Praze u Posp. (cens. 1. čce. 1828). — 42. Zpěw přjkladný pro mládence a panny (25 str.) w Chrud. u Košiny (c. 1. a 2. čce. 1828). — 43. (Hanka W.) Báseň k gmeninám pražského pana arcib.: »Sem djtky šťastné mladosti« w Pr. arcib. (c. 2. ťjg. 1828.) — 44. (Hýbl) Truchliwý přjběh w pjseň uwedený, kterak Wogtěch Tichošlápek z náwodu Giřjho Šaurka dne 27. července 1827 gednu wdowu w Praze vkrutně zabil atd. W Pr. v Geř.: »Slyšte milé lidé! přjběh hrozný« atd. (též). — 45. (Tomsa) Přjteli swému Aloysiu Gelenowi k swátku. W Praze u Geřábka (též). — 46. (Drbola Jan Nep.) Wděčné city k gmeninám F. Feltla, lokalisty atd. (6 str.) W Praze u Posp. »Přegasnj giž z purpurného atd. (cens. 2. list. 1828). — 47. (Grolmus W.) Citowé při památnj slawnosti pádesátiletého duchowenstwj důstogného Pána Isidora Geljnka atd. w Praze u Pospjšila (též). — 48. (Hýbl) Truchliwý přjběh k výstraze mládencům a pannám (23 str.) W Praze u Geřábka. »Slyšte mládenci rozmilí« (c. 2. pr. 1828). — 49. (Štěpnička Fr.) Na odchod Geho excellencj wysoce vrozeného pána pana Frant. Ant. hraběte z Kolowratu Libšteinských atd. dne 25. list. 1826 z Prahy (cens. 1. dub. 1829 we Wjd). — 50. (Grolmus) Radowánj při weleslawných gmenowinách

wznešených, wysoce urozených pánů Jozefa hraběte Wratislawa z Mitrowic atd. W Praze u Posp. (c. 2. máge 1829). — 51. Pjsně w Chrudimi u Košiny (1829) též). — 52. (Wlasák J.) Pjsně pro lid. W Gindř. Hr. u Landf. (c. 1. čce. 1829). — 53. Nowá pjseň pro mládenci a panny (15 str.) W Pr. u Jana Spurného: »O gak gsau přjgemnj dnowé« (cens. 1. srp. 1829). — 54. (Šembera J.) Truchlenj nad smrtj wysoce důstogného Pana Jana Musila »Bolný žel se rozprostjrá« atd. (c. 1. zářj 1829). — 55. (Wewerka Fr. B.) Pjsně 1) Raydowák. 2) Stálý milownjk. 3) Mládencům a pannám. 4) Newěrný milownjk. 5) Dárek milownjkowi. 6) Newinné myšlenky. W Pr. u Sp. (též). — 56. (Hýbl) Bělunka. 48 str. W Chrud. u Košiny. »Bělunka syrá wdowice« (1. řjg. 1829). — 57. Wjtánj k obrazu neyswětěgšj boharodičce staro-boleslawské gasně oswjceného pautnjka Geho knjžecý Milosti Wáclawa Leopolda atd. dne 8. zářj 1829 (též). — 58. K gmeninám Geho knjžecý milosti Wácl. Leop., z Božj Milosti knjžete arcib. pražského atd. w Praze u Fet. (c. 1. list. 1829). — 59. (Kubelka) Nowá pjseň: »Dnes gsem sotwa na swět« w Praze arcib. (též). — 60. (Pešina Wácl.) K slawné sekundicii neydůst. pana Augustina Kocha, inful. prwnjho opata swato-benediktského, zemského preláta atd. w Raghradě (též). — 61. Nowá pjseň mládencům a pannám. Now. wyd. w Praze u Geřábka »W samotě když sedjm a se saužjm« (též). — 62. Nowá Pjseň. »Politug mně wše stwořenj« (též). — 63. (Přet.) »Šťastný gsem gá skrze tebe« (též). — 64. Swětská pjseň mládencům a pannám. W Pr. u Geřábka: »O lásko rozkoš očj« (přet.) (též). — 65. Nowý zpěw. Wečer. W Pr. u Geřábka, »Čerwenag' se kopce« (též). — 66. Nowá pjseň mládencům a pannám. W Praze u Geřábka. »Patřte na mne přesmutného« (1. ledna 1830). — 67. Nowá pjseň swětská. W Pr. u Geř. »Wystawjm si skrownau chalaupku« (též). — 68. Propěw na den umjstěnj welebného P. Wogtěcha Procházky, faráře swato-wogtěšského na kanownjka čestného na Wyšehradě atd. W Pr. arcib. (též). — 69. Pjseň. W Praze u Posp. »Co gsem spatřil nepowjm« (1. unora 1830). — 70. Přánj mé drahocenné matce. W Praze 1830 u Posp. »Leť má tužbo, leť ku drahé máti« (též). — 71. Djkůčiněnj we gmenu osyřelých učitelských wdow při přjležitosti držané hudebnj akademie w nuselské zahradě dne 4. dubna 1830. W Praze u Posp. »Blaze w také wlasti žiwu býti« (c. 2. dub. 1830). — 72. Garnj pjseň k powyraženj při prwnj procházce do krage. »Co pak to má znamenat.« — Giná pjseň na gaře: »Gak se tak sladce wšecko směge« atd. (též). — 73. Nowá pjseň mládencům a pannám: »O dnowé, o radostná chwjle« (7 str.) (též). — 74. Mrawný zpěw Kloe a Lamona (11 str.) »Tobě Echo sy stěžowat« (též). — 75. Pjseň o té weliké powodni, která na rozličných mjstech, neywjce ale we Wjdni náramné zkázy r. 1830 působila Od Jakuba Mikoly. W Praze u Dworského. »O člowěče citelný« (2. máge 1830). — 76. (Tomsa) Blahorodému panu Ant. Gottfriedowi při geho powyšenj za aučetnjho radu w c. k. zemském aučetnictwj w Čechách dne 7. dubna 1830: »Blaze, kdo po cestě powolánj« (též). — 77. (Wlasák) Promluwa před hudebnj akademj ku prospěchu syrotků a wdow učitelských: »Ach gaká to slawnost dnes« (též). — 78. Pjseň o Kašparowi Hauserowi, genž byl w městě Normberce w Babořjch nalezen. W Praze u Dworského (2. čerw. 1830). — 79. Pjseň o radosti swěta neb wezdegšjho žiwota (19 str.) (též). — 80. Tři pjsně swětské. 1) Segjti se otce se synem: »Rannjm časem při krásném stromořadj.« — 2) O wěčné odměně pracowitých: »Slunečko swjtj celý den.« — 3) o poslednjm služebnjku člowěka gmenem hrobařowi: »Gá gsem hrobnjk sice chudý« (též). — 81. (Wiršink Leop.) Wýlew srdečné radosti atd. při obdarowánj welikým zlatým čestným penjzem atd. Jana Ant. Bürgra: »Radost nás dnes wšecky« (též). — 82. (Žjtek M. W.) Přánj gegich oswjcenosti knjžeti Adolfowi z Šwarcenberku a choti geho kněžně Eleonoře z Lichtenšteinu. »O swého sjdla nadhwězdného« (též). — 83. Žalostný zpěw o potopenj města Wjdně, co se stalo dne 1. března 1830. W Praze u Krameriusa (též). — 84. (Kramerius) *a*) Pjseň o welkém wětru i s popisem geho zkázy. (něm. a česky) w Praze (2. čerce. 1830). — *b*) Žalostný zpěw nad smrtj neyw. a wys. důstog. p. p. W. L., arcib. pražsk. atd. s popisem geho žiwota, W Praze. »Poslyš wlasti, co to slawně zwučj« (též). — *c*) básně mjchanice. — *d*) Popsánj Aetny (něm. a česky). — 85. Pjseň na ljbý wečer, od Obatila Ign. »Nic na swětě (milegšjho) nemůž ani býti« (2. srp. 1830). — 86. Pjsně troge swětské. 1) o paustewnjkowi. »W borowém na skále hági« (9 st.), 2) Představjragjcj wěrnost milenky i mládence faleš wyteykagjcj. »Po půl noci djjw než kohaut« (17 str.) 3) Nařjkagjcj mládenec nad ztrátau děwčete: »Smutné hránj, slyšjm zwonit« (17 st.)

(2. zářj 1830). — 87. 16 swětských pjsnj sebraných od Jos. Košiny (c. 2. 1831). — 88. Pjseň k dosednutj na arcib. stolici Geho knjžecj milosti neyd Pána P. Al. Joz. Krakowského hraběte z Kolowrat atd. dne 17. dubna 18 »Otewřete brány chrámu w hradě« (c. 1. máge 1831). — 89. Patery swětské p sně. 1) »Ach gak Bělo! wšecko zde se smège.« 2) »Stogjm w smutku.« 3) » slyš děwče, genž mne hanjš.« 4) »Nestydte se slze tecy.« 5) »Laučenj, lauč wždyť gest to těžká wěc.« W Pr. u kn. Gintla (též). — 90. (Čermák Fr.) *Hul gung der Herzen. Dem hochgeb. H. H. Heinr. Chotek Gr. v. Chotkowa u. Wo &c. und der hochgeb. Frau Car. Chotek, Gräfin v. Chotkowa, geb. Gräfin v. E &c. In Musik gesetzt von W. Liehmann* (něm. a česky) „*Welch' ein festliches drănge*" — »Radugte se Weltrušané« (cens. 2. čer. 1831). — 91. Patero sw ských pjsnj. 1) »Hory se snjžily njž.« — 2) »Kdo mně w mých myšlinkách st — 3) Mládenec. »Wale lásko ošemetná adio (*lebe wohl*).« — 4) »Panj mámo, gest waše dcera.« — 5) »W srdcy tesknost mám welikau.« W Praze u Gi (cen. 2. čerwna 1831). — 92. Radostnj citowé nad přjtomnostj geho weledůst PP. Arnošta Konst. Růžičky, bisk. buděgowského atd. při udjlenj swátosti bi wánj w Gjnině dne 24. čerwna 1831 (cens. 1. čc. 1831). — 93. Milownjk pa ské ušlechtilosti (10 str.) w Praze u knihaře Dworského. »Gá mám děwčátko g nem Madlenku« (též). — 94. Swětská pjseň. »Dřjwe než se rozlaučjme, g potěš Lenko mne« (též). — 95. Zbjrka swětských pjsnj pro mládenci a pa 1) »O w gakém bych se potěšenj winul, w gakém.« — 2) »Ach daleko a široko roztomilá Nanynko.« — 3) »Spoledne we dwě hodiny, šel sem do hágečku.« 4) »Můg milý pantáto, hezkau dceru máte.« — 5) »Nic na swětě stálého, ne k sobě wěrného. — 6) »Drahý sklade srdce mého, můg předrahý rubjnku.« Praze u M. Gintla, knihaře (též). — 96. Tři pjsně. 1) »Měg se dobře ljcoměr 2) »Syl gsem proso na sauwrati.« 3) »Ty, ty gsi moge radost.« W Praze 18 z české exped. (cens. 2. srpna 1831). — 97. Pjsně: 1) »Zde w tom osaměl tmawém hágí.« — 2) »Smutně zde pod šjrým nebem sedjm.« — 3) »Když gsem smutný cestičkau.« W Chr. u Koš. (též). — 98. Zbjrka swětských pjsnj. 1) » kde gsi potěšenj mé.« — 2) »Se mnau litugte a nařjkegte, lesowé, ptáčkowé.« — »O radost má wšak gediná.« — 4) »Měl gsem gá Nanynku gako rozmarynku.« 5) »Krásné děwčátko šlo smutně.« — 6) »A, a, a, smutná nowina.« — 7) dost mody zeradiny.« W Praze u Gintla (též). — 99. (Fričag) Pjsně w času hoty. (2. zářj 1831 w Br.) — 100. Wzbuzenj k milowánj. »Eihle, co pak má milen (14 str.) (2. zářj 1831). — 101. Dewatero swětských pjsnj. 1) »Šťastný gsem skrze tebe« (7 st.) — 2) »Hory se snjžily njž« (7 st.) — 3) »Gá bych byl pře rád wesel« (9 st.) — 4) »S poledne we dwě hodiny« (11 st.) — 5) »Gak chcete, tupte, haňte« (9 st.) — 6) »Honem, honem derte« (5 st.) — 7) »S m božj w poli zbožj« (5 st.) — 8) »Po půl nocy dřjw než kohaut hodinu« (17 — 9) »Panj mámo kde gest naše dcera« (8 st.) (c. 2. řjg. 1831). — 102. Pj české. 1) »Ty, ty gsi moge radost.« — 2) »Syl gsem proso.« — 3) »Wale l ošemetná.« — 4) »Čerwenag' se kopce.« — 5) »Šťastný gsem gá skrze tebe.« 6) »Ach mé gediné trápenj.« — 7) »Ach tau láskau obkljčený.« W Praze w ské expedicj (2. list. 1831). — 103. Zbjrka osmero swětských pjsnj. 1) »Nešť ný pro mně den y ta hodina.« — 2) »Žádný neweřj to co ta láska může.« — »O překrásné garo milé, powětřj mágowé.« — 4) »Wykwetla mi bjlá růže.« 5) »Čerwená modrá fiala.« — 6) »Co gest láska prowiněnj.« — 7) »Falešnj t swěta.« — 8) »Wčera s sluncem západem.« W Praze u M. Gintla (též). — 1 Zbjrka swětských pjsnj. 1) »Nechci wjce pannu milowat.« — 2) »Proč pak srdce kwjlj.« — 3) »Giž teď celá wes tancuge.« — 4) »Co pak tak škaredý musým být.« — 5) »Kam gste zašly zlaté časy.« W Praze u Gintla. (1. pros. 183 — 105. Pjseň swětská pro obweselenj mysle mládencům a Pannám. »Bětulin baubelatá darmo se mně.« W Praze u Gintla. (cens. 1. un. 1832). — 106. Pj dwě nowé pro krásné panny a mládence. 1) »Bětulinko baubelatá darmo se m 2) »Řekni genom slowjčko.« W Praze w české expedicj (přetisk) (též). — 1 Zbjrka pjsnj. 1) »Gaká gest w swětě radost.« 2) »Zelené hágowé býwali g mogi.« 3) »Smutno, teskno na wše strany.« 4) »Poslyšte mládenci, zas něco wého.« 5) »Wjmť gá geden krásný zámek nedaleko Londona.« W Pr. u Gi (též). — 108. Pjseň truchliwá; wzdychánj milka s připogenau melodij, složená W. W. Chmela (7 st.) »Proč gá chudý otce mého« (též). — 109. (Pešina) korné uwjtánj geho bisk. Mil. atd. pana Frant. rytjře z Gindlu atd. biskupa

něnského atd., když roku 1832 na stolici biskupskau slawně dosednauti ráčil. »Radostné se rozhlesni plesánj.« W Praze u Posp. (též). — 110. (Wlasák) Pjseň o ukrutné wraždě, které se Wogtěch Bauška 49 let starý, na stařičkých 70letých manželjch Jozefu a Kateřině Kohautowi dne 1. března 1832 dopustil a proto dne 19. čerwna 1832 prowazem odpravwen byl. »Poslyšte kragané milj.« (2. čerw. 1832). — 111. Zbjrka několika pjsnj, sepsal K. J. T. Kardašowský. W Gind. Hr. u A. J. Landf. (cens. 2. srpna 1832). — 112. Zbjrka swětských pjsnj. 1) »Zpropadený kausek.« — 2) »Oči, černé oči, ty gá mám neyradčj.« — 3) »Gak gsem gá šťastně rok dočkala.« W Praze u M. Gintla (též). — 113. (Sedláček A.) *Trauergesang am Grabe des Philantropen Herrn Franz de P. Grafen Beym von Střitež. Nach dem böhm. Originale von &c., verdeutscht vom Verfasser desselben.* (1. pros. 1832). — 114. Zbjrka mnohých swětských pjsnj. Nr. 1—12. W Pr. u Gintla (1. bř. 1833). — 115. Zbjrka některých swětských pjsnj. 1) »A B C D, hoch si wede.« 2) »W nocy když každý tiše spj.« 3) »Nastogte co gest to! na smutné ždi přišlo.« W Praze u Gintla (1. máge 1833). — 116. Zbjrka mnohých swětských pjsnj. N. 1—5. W Praze u Gintla. (1. čer. 1833). — 117. Wjtánj G. C. K. Milosti Františka a Karoliny z Čech a z Morawy we Wjdni atd. Oda w starých alkaických weršjch (8 čtyřřádkowých slok) (2. řjg. 1833 Wjd.). — 118. Nowé pjsně swětské pro mládence české. N. 1—5. W Praze české exped. — 119. (Hýbl) Pjsně českoslowanské w prostonárodnjm duchu. 1) Andulka a Wltawa. 2) Mysliweček. 3) Milownjk na lunu atd. 7 kusů. (2. ledna 1834). — 120. Swětská pjseň. O mysliwečku. »Ach což gest to hezká wěc, že gsem gá mysliwec.« W Pr. u Gintla. (2. dub. 1834). — 121. Sedmero swětských pjsnj. 1) »Kdybych gá wěděla.« — 2) »Nepřegu žádnému.« — 3) »Ach má ze wšech neymilegšj.« — 4) »Poslyš děwče moge rady.« — 5) »Měla gsem pěkného ptáčka.« — 6) »Ach hágku, hágku, hágku zelený.« — 7) »Giž s tebau nebudu má Naninko milá.« W Pr. u Gintla (též). — 122. Pjsně pro mládence a panny. 1) Zastawenička (5 st.) »Děwčátko nezdřjmey.« — 2) Weselý zpěw složený na nowé wjd. panny (11 str.) »Gak gsem gá Naninku wofauk.« W Pr. u Gintla. (2. máge 1834). — 123. Pjseň nowá o Hwozdowi (9 st.) »Gá gsem sice Hwozda černý.« W Pr. u Geřábka (2. zářj 1834). — 124. Pjseň o blaženém wečernjm čase (16 st.) »Nic na swětě milegšjho« (též). — 125. Wzbuzenj k milowánj. Pjseň pro obweselenj láskau zarmaucených srdcý (8 str.) »Wjm, že drahá má panenka« (též). — 126. Nowá pjseň pro mládenci a panny k obweselenj (12 str.) »Seděla tikánka pod keřjčkem.« W Pr. u Gintla (1. zářj 1834). — 127. Pjsně. 1) »Co si smutná počjti mám.« 2) »Když gsem gá byl mladý zagjc.« 3) »Amalie kráso swěta.« 4) Gediná ge cestička k Táboru.« 5) »Gá gsem mladá mladaučká, baubelatá hezaučká.« W Pr. u Gintla (též). — 128. Zbjrka čtwero swětských pjsnj. 1) »Až ten prasky mostek.« 2) »Podwodnice srdce mého.« 3) »Smutný zahradnjk zpjwá.« 4) »Wale tobě marný swěte.« W Pr. u Gintla (2. řjg. 1834). — 129. Zbjrka pjsnj českých N. 1—20. W Mladé Boleslawi u Fil. Geřábka (též). — 130. (Maurek J.) Pjseň. »Nermuť se wěrné srdce« (13 st.) (1. bř. 1835). — 131. Pjseň nowá pro mládence a panny. Nešťastná láska. »Lásko, lásko podwodnice.« (35 str.) W Pr. česká exped. (též). — 132. Truchlozpěw pro smrt našeho neylaskawěgšjho Otce wlasti a pána země Františka I. Složen a wydán od J. Slunjčka, N. 1. »Stwořiteli Bože wěčný« (19 str.), N. 2. »Bože ztratili sme krále Františka nám dobrého« (4 str.) pro českau ewangelickau obec. (též). — 133. Pjseň na smrt w Pánu zesnulého Františka prwnjho, rakauského cjsaře, (32 str.) »Flor černý znamenj smutku.« (2. máge 1835). — 134. Zbjrka patero swětských pjsnj. 1) »Andělské srdce Naninky moge.« — 2) »Mládenci radugte se.« — 3) Nechci wjc pannu milowat.« — 4) »Těžko mně matička wychowala.« — 5) »Buďte hoši weseli.« W Praze u Gintla (též). — 135. Na pjchod gegich c. k. magestátnostj cjsaře a krále Ferdinanda I. s drahau máteřj wlasti Marij Annau do Plzně 1835, gmenem českého města Plzně obětowáno. »O kýž možno.« (cens. 1. řjgna 1835). — 136. Pjseň nowá: »Poslyš kytaru má Rozinko.« (cens. 2. pros. 1835). — 137. Sbjrka ljbezných pjsnj k obweselenj společnému sprostého lidu. (cens. 2. ledna 1836 Wjd.) — 138. Zbjrka pjsnj swětských. N. 1—16. (cens. 2. břez. 1836). — 139. Zbjrka některých swětských pjsnj, čjslo 1—8. W Praze u wdowy Gintlowé. (cens. 2. máge 1836). — 140. Zbjrka některých swětských pjsnj, nro. 1—7. W Pr. u wdowy Gintlowé, knihařky. (cens. 1. srpna 1836). — 141. Zbjrka pjsnj českých. N. 1—4. W Mladé Boleslawi u Filipa Geřábka. (cens. 1. zářj 1836).

III. Pjsně s hudbau.

(Podlé hudebnjkůw.)

152. * *Adam* (J.) — Zbjrka českých pjsnj pro geden hlas k piano-forte w hudbu uwedených od atd. C. 24 kr.

Obsahuge pět pjsnj ze sbjrek Čelakowského, J. W. Kamaryta, Kocián, Marka a Rokosa.

153. *Gelen* (Al.) — Národnj hymny ku korunowánj Gich Milostj Ferdinanda I. a Marie Anny na králowstwj české. We sbory a při fortepianu složeny od atd. S připogeným přeloženjm: *Volkshymnen zur Krönung Ihrer Majestäten Ferdinand I. und Maria Anna als König und Königin von Böhmen. In Chören und mit Begleitung des Forte-Piano komponirt von &c.* W Praze (Dirnbek) 1837. předpl. c. 40 kr.

Oznam w Kwětech 1836, př. 92. a Now. pr.

154. * *Kočj* (Jan W.). — Pjsně pro geden hlas při pianu-forte od atd., obětowané G. M. Wolfowi. C. 30 kr.

Obsahuge dwě zastawenička od Hanky, gednu pjseň od Dlabače, a gednu od Čelakowského. (cen. 2. čce. 1832.)

155. * *Martinowský* (J. P.). — Patero zpěwů čtwerohlasných od atd. W Praze 4. šir. Obsahuge 3 znělky od Kolára a 2 pjsně od Erbena. W Praze (Neureuter). C. 30 kr.

Oznam w Kwět. 1834. 336.

156. * — Šestero zpěwů gednotliwých s průwodem kytary. Djlek prwnj. Okus druhý. Od atd. (w Praze, Neureuter) c. 30 kr. (Kamenopisné).

Obsahuge 1 znělku od Kolára, 3 pjsně od Kardašowského, pak od Chmelenského, Čelakowského a dwě poslednj od Tupého a Šohage. Rok ani gméno rytce poznámenány negsau. — Oznam w Kwětech 1835. 192. 311.; w č. Wčele 1835. 256. posud. od Chmelenského. — Č. Wčela 1836. 390. Kwěty 1836. př. 92. M. opět swazeček pjsnj a djlek quartet přichystal, od spisatelůw: Chmelenského, Kamenického, Erbena, Tupého. Cena předpl. 20 kr. (Neur. Spurný).

157. *Pjč* (K. F.). — Hrob od Salise. Přeložil Romanus *Gežowský*. W hudbu složil atd. W Praze (Marko Berra). C. 24 kr.

Ozn. w Rozl. pr. 1831. 36. »W každé složce od statného Čecha následuge nápěwa w citu básnjkowu.«

158. * Pjsně národůw: *Gott erhalte Franz den Kaiser!* w německé, pák w polské, české, rusinské, uherské, latinské a italské řeči. We Lwowě 1831. (cens. 2. led. 1830).

159. *Ryba* (Jak. Jan). — Dárek pilné mládeži, obsahugjcj 12 lehkých a přjgemných pjsnj pro geden hlas na fortepiano. Nowé wydánj. W Praze u K. z Mayreggu (c. 2. máge 1829). C. 1 zl. 40 kr.

160. * (*Swoboda* Jan Wl.). — Sebránj českých pjsnj složených od atd., a od gednoho auda (Helda) dobročinného ustawu w hudbu uwedených. 4. šir. (str. VIII a 42) w Praze, wyt. u J. Fet. řjz. W. Špinky, 1836. seš. 24 kr.

W prospěch wzornj ochranitelny malých djtek na Hrádku. — Ozn. w časop. mus. 1836. 377 od Chmelenského — w č. Wčele, 1836. 302 — w Bohemii, 1836. č. 116.

161. * *Szuchány* (Dr. M.). — Pjsně swětské lidu slowenského w Uhřjch, do musických not pro klawír složené od atd. (w Pešti; w Praze Neureuter). C. 24 kr.

Ozn. w Rozl. pr. 1830. Szuchány složil ge pro fortepiano tak, gak ge lid zpjwá. Předpl. na 1 swaz. obgjmagjcj 12 pjsnj 16 kr.; zaljběgj-li se, následuge druhý swazek.

162. * *Škraup* (Fr. Jan). — Patero pjsnj od Jos. Chmelenského, ze zpěwohry „Drátenjk" w hudbu uwedených od atd. 4. w Praze 1826 (Kronberger a Weber). Sw. I. 36 kr.

163. * *Wašák.* — Lumjr. Zpěwy čtwerohlasné od atd. Obsahuge 6 pjsnj ze sbjrek Čelakowského a Hanky. C. 30 kr.

Pos. w Gindy a nynj 1833. I. 79. — w čas. mus. 1835.

164. * Wěnec ze zpěwů wlastenských uwitý a obětowaný djwkám wlastenským. S průwodem fortepiana. Prwnj ročnjk. šir. 4. (12 ar. = str. 96) w Praze, w kn. arc. kniht. u Jos. Fetterl., řjzenjm a nákladem W. Špinky, 1835. 1 zl. 30 kr.

Tento prwnj hudebnj časopis zaugjmá pjsně půwodnj spisatelůw: Chmelenského, Čelakowského, Týla, Kamenického, Poláka, Kamarýta, Rettigowé. Sabinského, též pjsně přeložené ze zpěwoher. Skladatelé gich w hudbu gsau: Drechsler, Drska, Fencl, Jan Chmelenský, Kittl, Nowotný, Růžička, Rosenkranc, Škraup, Tomášek, Trnka a Witásek. Srw. Kwěty, 1835, 91.; č. Wčelu, 1835. 38 sld. — Ku konci každého měsjce wycházj 1 arch. Wýtiskůw 800.

165. * — Druhý ročnjk. Tamž 1836. seš. 1 zl. 30 kr.

Básně od Chmelenského, Hanky, Čelakowského, Kamenického, Langera, Winařického, Sabinského, Tomjčka, Máchy, Picka, Šohage. — Hudba od 16 skladatelůw, gsauť: Drechsler Fr., Dreyschok Aleš, Fencl Jan, Horák Jan, Chmelenský Jan Wácl., Kittl Jan Frid., Nowotný Jos., Růžička Aug., Rosenkranc Wáclaw, Škraup Frant. Jan, Škraup Jan N., Skřiwan Herman, Tomášek Wácl. Jan, Trnka Ant., Witásek Jan a Worel Jos. — Srw. posudek w Kwětech 1836. přjl. 65. — w čas. mus. 1836, 378. od Chmelenského. — Odbjratelůw bylo asi 200. — Redaktor po ty 2 léta byl Jos. K. Chmelenský.

166. * — Třetj ročnjk, Redaktor Fr. Jan Škraup (kapelnj mistr k. stawowského diwadla pražského). Tamž, 1837.
Předpl. c. na tisk. p. 58 kr., na welině 1 zl. 24 kr.

Oznam w č. Wčele, 1837. 80. »Třetj ročnjk! Wjme, že každý, kdožkoli u nás posawáde české pjsně wydáwal, se ani s autratami swými nesešel. Poněwadž, gak wědomo, i německých pjsnj wydáwánj neywjce se škodau se stáwá, wši chwálu zasluhuge náš dobrý p. Špinka a p. redaktor.« — Básně od Picka, W. Negedlého, A. z Rościszewa (polská a česká), Jos. Chmelenského, Macháčka, Trojana, atd. — Hudba od Škraupa, J. Doležala, Jos. Lešetického (Poláka), Drechslera, Růžičky, Worla, W. J. Rosenkrance atd.

167. * *Worel* (Jos.). — Šestero pjsnj pro geden hlas při Fortepianu od atd. Obsahuge 5 pjsnj od Kamenického a gednu pjseň z Ohlasu českých pjsnj od Čelakowského. C. 45 kr.

Srw. č. Wčelu 1834. 200.

168. Zpěwy duchownj k warhanám. (W českém a německém gazyku), IIhý swazek, w Praze (Marko Berra). 1833? (12 pjsnj na $7^1/_2$ ar.) C. 1 zl. IIItj sw. 45 kr. — IV. má wygjti r. 1837.

Od sboru pro hudbu w Čechách. Oznam w Rozl. praž. 1833. 15. — Čas. p. kat. duch. 1837. II. 344.

W časopisech a porůznu:

a) *Čechoslaw*, 1830. I. Zpěw český w číně, zpráwa od Al. Šembery.
b) Kalendář brněnský něm. *Jurenda* 1826. Radost od Puchmjra (s lat., franc. a něm. textem), w hudbu uwedená od Šislera.
c) *Pautnjk*, 1826. III. Spokogenost od Tomsy, a hudba od Al. Gelena.
d) *Č. Wčela*, 1834. Na wlast.
e) *Čas. p. k. duch.* 1837. II. Má wlast, text i hudba od Jos. Kropila.
f) *Sławianin*, zebrany i wydany przez St. Jasłowskiego. Tom. I. wł. 8. (str. 179) w Lwowie u P. Pillera 1837. »Dodano muzykę Jana Prawosława Kaubka, do pieśni o wiośnie Ad. Rościszewskiego i drukowaną w Pradze muzykę Jana Witáska do pieśni zimowéj tegož, umieszczonéj w oryginale i przekładzie czeskim W. Hanki.« Roz. lw. 1837. 135.— Kwěty, 1837. př. 54. od W. Stulce.
g) *Potpourri über böhmische National-Lieder von Jos. Labicky. 28. Werk für das Pianoforte.* (*Marko Berra*) 1 *fl.* 15. *kr.* Srw. *Prg. Zeitg.* 1837. *Nr.* 96.

IV. Selanky (idilly) w prosté a wázané řeči.

169. *(Gesner)*. — Idylly. Spisů Gesnerowých djl třetj. Přeloženjm a nákladem Jana *Negedlého* atd. 12. (str. 192 s obrazem rytým) w Praze, 1829, tiskem J. Geřábka. seš. 40 kr., na vel. 1 zl. 12 kr.

Přetisk ten oens. 2. pros. 1828. — Oznam w Rozličn. prak. 1829. 46. — Posudek w čas. mus. 1830. II. 210—230.

170. * *Langer* (Jaroslaw). — Selanky od atd. 8. (str. 192) w Praze 1830, tiskem J. H. Pospjšila. 30 kr.

Pos. w čas. mus. 1830. II. 210—230, od Čelakowského. — Gsauť wěnowané kněžně z Thurnu a Taxisu. — Oznam w Rozl. pr. 1830. 10. — »Ze selanek: »Zaklená panna,« »Zkamenělé stádo« a »Zdřewěnělý pastýř«a giných wjce wytwořil náš umělec Mrňák (někdegšj žák maljřské akademie pražské) litografowané obrazy we weliké čtwerce; obrazy, gak si ge žiwota plná obraznost našeho národu, co gen možno wyobraziti může. Tyto obrazy, plné charakteristiky a plné čerstwého žiwota gistě se každému zaljbj.« (Čechoslaw 1831. V. 35, 36.)

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1829. II. 17. Selanky w krogi českém, od Čelakowského. — 1833. I. 73. Hněw, selanka (1828) od Langera.
b) *Kwěty*, 1837. str. 37. Rozdrtěná piksla, od Tupého. — 221. Lubor a Krásoň, od Langera.
c) *Zora*, 1836. Selanky od J. Holého.

V. Bágky a ginotagitelky (w prosté a wázané řeči).

171. *Godra* (Samuel). — Půwodnj mrawnj bágky. Od atd. 12. (str. 154). w Skalici, tisk Fr. Škarnicla, 1830. Př. bylo 86. C. 18 kr.

172. *(Müller)*. — Sto welmi naučných dwauřádkowých bágek w řeči wázané, z německého dle Josefa Müllera, swobodně přeloženo péčj a nákl. J. H. Posp. 16. w Praze, 1829. 12 kr.

173. *Zahradnjk* (Vinc.). — Bágky atd. Djl I. 12. (str. XII a 108) w Praze 1832, wedenjm W. Špinky. 12 kr.

Pos. w čas. mus. 1832. IV. 480—481. od Winařického. »Wygjmage málo které gsau docela půwodnj. Důstogná prostota, bohatá gádrnost, nenucený wtip, hluboký důmysl, a plynná česká řeč gsau hlawnj ctnosti těchto bágek.« Srw. *Jaksch Jahrb. f. Schullehrer Prag* 1837. *S.* 158. — Druhá sbjrka bágek s připo-

genými aforismy o bágce. (cens. 2. pros. 1834). — Čas. mus. 1830. III. 283—292. Pětmecjtma bágek, od Z.

174. Zaklený chrt (,) aneb: Přjběhowé Jaroslawa Werniše, w chrta skrze (po) něgaký čas zakleného. Od něho samého we třech knihách, 150 geště neznámých bágek obsahugjcjch, léta 1462 sepsáni, nyni pak wydáni od A. F. K. *Šiffnera*. 8. w Klatowech, 1833, tláčeno u Jana Krist. Brauna.

Pos. w Kwětech 1834. 38. »Negaaný sloh, barbarská řeč, utrhánj na slávě našjch předků.« Tamt. 1834. 172. Obrana.)

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1827. III. 94. Ptáček a kámen, a tři přjtelkyně (allegorie) od M. Sychry. — 1829. I. 70. Bágky od Langera.
b) *Č. Wčela.* 1834, pak 1836. 46. 111. 243. 325. 230. od F. Š--ra.
c) *Gindy a nynj.* 1833. I. 39. O bágce (z Herdera). — II. 130. od Šjra, od Fryce. — 68. 101. od Štorcha (bágky pro české djwky). — 114. od Michla (sen schudlého kupce).
d) *Kwěty.* 1834. 80. Různé stránky powah lidských w oděwu esopické bágky. — 91. Sen o lidech s osudem swým nespokogených. — 180. od Kaubka. — 285. Obraučky (holky). — 1835. 68. od Přibjka (z Jurend. kal.). — 85. 99. 319. od Patrčky. — 200. od W. Štulce(podlé A. Goreckiego). — 118. Člowěk sprawedliwý. — 119. sld. Giskry od Štorcha. — 314. od Týla (kterj gsau). — 385. Malby Gjřjka a Lišky. — 1837. od Patrčky.
e) *Plody* 1836.
f) *Rozl. pr.* 1827. č. 15. — 1833. 30. od Tomsy (sen pudy české, podob.) — 56. od J. K. A. — 100. (podobenstwj).
g) *Přjtel mládeže,* 1827. I. 109. — 1828. II. 95. — 1829. I. (průpowědi a podobenstwj). — III. 43. (podobenstwj ze zahradnictwj pro rodiče a wychowatele). 107. IV. 109. (bágečky). — 1831. III. — 1832. I. — II. 96. — III. a IV. — 1833. II. 104—106. atd.
h) *Wečernj wyr.* 1831. 390. — 1832. 337. — 1833. 89.
i) *Wesna.* 1837. od F. Rubše (Kwětinowálka čili bog kwětin, báchorka).

VI. Mrawokárné (satyrické) básně.

175. * Allegoria. Protheus felicitatis et miseriae Czechicae. Staročeská země. Satyra. Léta 1715 od Jana Floriana *Hameršmida* (faráře teynského w Praze) až do werše 105 složená a na swětlo wydaná, pak od Jesuitů dokonaná, nynj pak po druhé do tisku daná od Jana *Hýbla.* w 8. (str. 15.) w Praze, w knjž. arcib. kniht. 1829. seš. 6 kr.

176. Kocaurkowiády. Obrazy w 4. u Pospjšila, 1829, malowaný obraz za 4 kr. černý 2 kr.

1. Geden boháč w Kocaurkowě se nadýmá. 2. — užjwá swého bohatstwj, 3. geden měšťan w K. chowá mnoho dobytka, 4. — druhého u pána půlmistra očernil, 5. gedna matka w K. maže se s dětma, 6. gednomu měšťanu w K. powěsili buljka na nos, 7. — dohazugj dům, 8. Honza se w K. dobře chowá, 9. Honza z K. nese si z hospody welikánskau opici, 10. Koc. mládež chytá se swěta, 11. Mateg w K. házj po Káči očima, 12. K—štj wážegj si swého půlmistra.

177. * *Langer* (Jar.). — Bohdanecký rukopis. Od atd. 8. (str. 16) w Praze a w Hr. Král. u Pospjšila, 1831. 6 kr.

Wýpatek z časopisu česk. mus. 1831. I. 10—23.

W časopisech:

a) *Čas. mus.* Báseň a) půwodnj: Winařický: Taroky, kámen mudrců. 1834. IV. 359. — b) Přeložené: F. Šjr: Káwa, parodie na Sillerowu pjseň o zwonu, dle Kuffnera. 1833. I. 79. — Prosa. Langer: Den w Kocaurkowě. 1832. I. 18. III. 283.
b) *Čechoslaw*, 1830. I. od Langera.
c) *Česká Wčela*, 1836. 24. Zlomky z neynowěgšjho satyrického slownjka. — 1837. str. 60. Opice a opičky w Čechách (hořalka, piwo, wjno, káwa). 110. Muži w auzkostech a we cwiku (z boge ženského od Týla a Rubše).
d) *Gindy a nynj*, 1833. I. 141. O slownjku libomudrckém. 148. Nacion! 146. O sebesamotepcjch (autosatyricis). II. 54. Poslánj z wenku. 191. Důtky (kniha a knihownjk). 177. Druhé z wenku poslánj. 131. Moge pokánj.
e) *Hronka*, 1836. I—III. Kocaurkowo od Chalúpky.
f) *Kwěty české*, 1834. 4. sled. Komedianti, od Týla. 49. List p. Pisalowi začátku (2hé poslánj z wenku). 75. Wýstraha ztřeštencům a wětroplachům (dle Bulgarina). 87. Kopřiwa. 100. Spisowatelstwj. 109. O Aprili k Aprili. 225. Řeč filosofického planžetu u wečernjho položenj swlečených článků djwčj krásy. 301. Spisowatel a recensenti (báseň) od Kaubka. 377. sled. (pak 1835. 59.) Zábawné hodiny, od Zahradnjka. 373. Bodláčj, od Patrčky. — 1835. 73. Koho bych ráda? (k deklamacj pro ženské). 218. Šňupka (též) od Rubše. 239. Lkagjcj Lila, od Patrčky. 18. sl. Radosti masopustu pražského (listy osob ženských), od Týla. 37. Noha hezká a škaredá. 42. Obrazy ze spanj mého, od Rubše. 50. Nowinka w Poličce, od Kopeckého. 259. Dýmka (fagfka, k dekl.) od Rubše. 268. Domácj lékař (p. dr. wodička), od J. z Hw. 289. Dopisy patrných (t. mezi odbjrateli Kwětůw poznamenaných) osob, od Týla. 319. Kopřiwy od Patrčky. 337. sld. Obrazy a kwěty snůw, od Sabiny. 422. Třjšky, od Štorcha. — 1836. 122. Půlnočnj rozgjmánj o šetrnosti městských a wenkowských děwčat, od Filjpka. 124. Wlastenci od Týla. 265. Půwod wšeho zlého, od Krátkého. 277. sld. Blahosti knělkupecké (několik scen ze žiwota). — 1837. Psanj od Tupého a giná od Filjpka.
g) *Rozl. pr.* 1826. 244. Slownjk. — 1827. sld. Zpráwy z Kocaurkowa. — 1833. 100. Dopis z Posuzowic na rozlaučenau.
h) *Wesna*, 1837. Obrana krásného pohlawj (deklamowanka pro ženskau), od Rubše.

VII. Nápisné.

W časopisech:

a) *Čas. mus.* a) Půwodnj. 1827. I. 15. od Kolára. III. 92. 1829. I. 23. 1832. IV. 402. 1837. II. od Čelakowského (kwjtj). — 1828. IV. 98. od N. — 1829. II. 16. od Pilnáčka. 1829. III. 80. od A. Sembery. — 1830. II. 155. od Kaubka. — 1830. II. 156. od M. Godry. — 1832. IV. 401. od Fejérpatakyho. — 1833. III. 247. od J. Kamarýta. — b) Přeložené wiz w lit. řecké a latinské.
b) *Čech.* 1832. Nápisy od Štorcha.
c) *Čechoslaw.* 1830. I. od Franty. I—IV. od Tomjčka, Hawelky, Štorcha a Franty. — 1831. VIII. od Štorcha.
d) *Česká Wčela*, 1834. 287. České nápisy w Berauně (na hrobech a zwonech), od Michla. — 1835. 157. Nápisy dra. Prešerna.
e) *Dennice*, 1825. od Čelakowského, Chmelenského, Šjra.
f) *Gindy a nynj*, 1829. I. 59. II. 4. — 1833. I. 23. 30. 96. II. 16.
g) *Krok*, 1831. II. 5. Nápis hrobowý.
h) *Kwěty*, 1834. 118. 132. od Kaubka. 342. od Černohauze. — 1836. 259. 269. od Kočjho (o gazyku). — 1837. přjloha IV. na medalii. 1831. 1834. a. p. Hankowě.
i) *Pautnjk*, 1826. I. 160. od Sychry. II. 91. od Chmelenského.
k) *Přjtel mládeže*, 1831. III. 101. Nápisowé na hrobě malých djtek.
l) *Plody*, 1836. od Hodžy, Marothyho, Groszmanna, Šwehly.
m) *Rozl. pr.* 1827, od Sychry, od Lindy. — 1828. 47. od Wlasáka. — 1829, od Hofmana (dle Gellerta), Sychry. 18. 31. 29, Nápis český na čestném pe-

njsi 5. dubna 1831. udělenému za odměnu wýbornosti a prospěšnosti wypracowanin w našj wlasti: »Wlast cti českau přičinliwost.« — 1832. Nápis mladého Čecha na hrobě w Řjmě (latinsky).
n) *Sámo*, 1832. od Štorcha, Černohauze.
o) *Zora*, 1835. Nápisy od Godry.
p) *Polička, k. böhm. Leibgedingstadt &c. von J. N. Eiselt, Prag* 1833, 8. *S.* 117—119, 123—128. Nápisy české na zwonech a hrobech.
q) *Grabschriften, deutsche und böhmische, gesammelt auf den sämmtl. Gottesäckern in Prag.* (1829 v. *J. Stiebel*). R. 1837. České sebral Michl.

VIII. Báchorky. Pohádky. Hádanky

(w prosté a wázané řeči).

W časopisech.

a) *Čechoslaw*, 1830. II. Hádanka od A. Šembery. VI. od Ant. Srba.
b) *Česká Wčela*, 1834. 29. Diwotworný pramen (báchorka), od Tomjčka. 81. sled. Žukowského pohádka o králi Kogatowi atd. 145 sled. Tré ořjšků (národnj pohádka), od Crhy. 242 sld. Newyditelná chyžka (pohádka), od Tomjčka. 393. Pohádky Negrůw na ostrowě Jamaice. — Bagky od W. Šohage. — 1836. 287. Hádanka w pjsmenách: »Wjtey nám, králi miláu« od gednoho Pražana.
c) *Dennice*, 1825. Pohádky od Čelakowského, G. Marka.
d) *Gindy a nynj*, 1829. I. 28. 40. 60. — 1830. II. 44. 48. 52. 64. — 1831. I. 88. sld.
e) *Kalend. Fejérp.* 1830. 1831. 1832. 1833. 1836. 1837. Pohádky od D. Smrecanyho de Eadem.
f) *Krok*, Fr. 1833. Hádanka od Jachymá.
g) *Kwěty*, 1834. 50. Rozpustilý Janeček (báchorka o wodnjkowi). 251. Báchorka o swéwolné dceruśce, od Týla. — 1835. 19. Hádanka. 48. 57. též od Picka. 60. Wšude lidé, w Chomautowě Němci (powjdka). 67. Hádanka a wyswětlenj. 239. Hád. od Patrčky, 395 pak 447. od Pichla. — 1836. 18 sld. Báchorka o wodnj růži, od Týla. 163. Báchorka o zamilowané ustřici (z něm. Šternberga). 112. Hádanky, pak 301. též od Picka. — 1837. 184 sld. od Picka.
h) *Pautnjk*, 1826. I. 161. Slownj pohádka od Fr. Hawljčka. II. 44. od Č., homonyma od Hawljčka. 45. sylabnj. 74. od Steinbigla. III. Hád. od Nekwasila. IV. 86. od Steinbigla. VII. 106. od téhož.
i) *Plody*, 1836. od Marotyho (Gezero bančanské).
k) *Přjtel mládeže*, 1826. IV. 112. Pohádky, — 1831. I. 72. Hádanky. — 1834. III. 111. IV. 110.
l) *Rozl. pr. now.* 1826. 119, 143. 166. Hádanky. 235. nápady od Hawránka, — 1827. hád. od M—la. 57. od Přibilowského. 88. od Sychry. — 1829. 12. hád. od Plačka. 52. sld. hád. početnj z anthologie řecké ze Sokrata, od Petrowce. 54. hád. od Coelestina ryt. z Ch. — 1833. 9. 17. hád. od Lhoty.
m) *Wečernj wyražeňj*, 1831. 280. 384. — 1832. 184. 376. atd.

IX. Diwadelnj (dramatické).

Ušklebo nekřič nám, že oper, že nemáme diwadla;
Wy zdi, my máme celé w létě diwadlo pole.

J. Kolár.

a) Smjšené.

178. * Česká Thalia. Sbjrka her diwadelnjch půwodnjch i přeložených, uspořádaná od Jos. Kaj. *Týla*. Swazek I. A. p. n. Jan Sachs, Dramatická báseň we 4 gednánj od Deinhardstei-

na, přeloženjm J. K. Tyla. Nalezenec, weselohra we 2 gednánjch, od *J. K. T.* Wel. 12. (str. 164) w Praze, tiskem a nákladem W. Špinky, 1837. seš. předpl. c. 20 kr.

Srw. Wýbor diw. her I. — Kw. 1834. 159. — Č. Wč. 1837. 208. 232.

179. *Klicpera* (Wáclaw). — Almanach dramatyckých her na rok 1825. Od atd. Obsahuge: 1. Waldek, romantycká báseň we 3 gednánjch. 2. Loketský zwon, dramatycká bágka we 3 gednánjch. 3. Rohowjn Čtwerrohý, fraška w gednom gednánj. 12. (str. 215) w Hradcy Král. tiskem a nákl. J. H. Pospjšila, 1825. 36 kr.

180. — — na rok 1826. Obsahuge: 1. Soběslaw, selský knjže, tragedie, we 4 gednánj. 2. Žižkůw dub, romantycká zpěwohra we 2 gednánj. (1824). 3. Rok po smrti, dramatycká báseň w 1 gednánj. 12. (str. 300) tamž. 1826. seš. 40 kr.

Posudek na Soběslawa w čas. mus. 1828. IV. 120. od Pilnáčka.

181. — — na rok 1827. Od atd. Obsahuge: Ženský bog, weselohra we 3 gednánjch. 2. Psanj Hasenšteinowa, dramatycká báseň we dwau gednánjch. 3. Prsteny, weselohra w gednom gednánj. 12. (str. 261) tamž. u téhož 1827. seš. 48 kr.

182. — — na rok 1828. Od atd. Obsahuge: 1. Točnjk, hystorycká powjdka z čtrnáctého stoletj. 2. Tři hrabata nagednau, weselohra we čtweru gednánj. 3. Weselohra na mostě, fraška w gednom gednánj. 12. (str. 256) tamž, u téhož 1828. seš. 48 kr.

183. — — na rok 1829. Od atd. Obsahuge: 1. Jan za chrta dán. dramatycká báseň we třech gednánjch, dle Spaidrowy ballady. 2. Laupež, drama w pateru gednánj dle Schmiedowy powjdky „*Heinrich von Eichenfels*." 3. Každý něco pro wlast! weselohra w 1 gednánj. 12. (str. 312) tamž, u téhož 1829. seš. 48 kr.

184. — — na rok 1830. Od atd. Šestý ročnjk. Obsahuge: 1. Wjtek Witkowic, romantycká powjdka. 2. Opatowický poklad, drama we dwau gednánjch. 12. (str. 227) tamž, u téhož 1830. seš. 48 kr.

185. — Dwogčata. Dramatycká báseň w šesteru gednánj. Od atd. 8. (str. 128) w Hradcy Králowé, tiskem J. H. Pospjšila, 1825. seš. na pošt. pap. 20 kr., na tisk. 17 kr.

Posudky sem tam w časopisech u přjležitosti prowozenj těchto her na diwadle, od Chmelenského atd. — »Tent (Klicpera) cizjm dramatikům se wyrowná a ge přewyšj. Shakespearůw duch neywjce w něm panuge.« (List J. Negedlého 15. un. 1825). — Historický román we 3 djljch, nazwán: »Tataři u Olomauce« w rkp. (srw. čas. mus. 1828. II. 29. — Kwěty, 1834. str. 100).

186. (*Šmid*, Kr.). — Malá diwadla pro okresy domácj. Obsah: 1. Emma, aneb dětčj láska. Činohra we 2 dĕgstwjch. 2. Kwětný wěnec. Diwadlo w gednom gednánj. 3. Krádce wagec. Hra k záwěrce. (Kratšj hry přeložené dle Šmida od *Hausmanna* a *Černohauze*.) 12. (str. 142) w Praze, w arcib. knjht., wedenjm a nákladem W. Špinky, 1834. seš. 10 kr.

(Srw. w ruském nářečj: Repertuar domašnich teatrow. Spb. 1833. [Smirdin] částka 4 rtiš.)

187. *Štěpánek* (Jan N.). — Diwadlo od atd. Gedenáctý djl. Obsah: 1. Ať se to gen žádný nedozwj, půwodnj weselá hra we třech gednánjch. 2. Wilfink Štubenberský, rytjřská činohra w 5 gednánj, dle Kalchberka swobodně zčeštěná. 3. Starec w drjnowém lese, fraška w 1 gednánj dle Kastellího. mal. 8. (str. 271) w Praze, 1826, tiskem a nákladem synůw Boh. Háze. 24 kr. wáz. 29 kr.

188. — Diwadlo od atd. Dwanáctý djl. Obsah: 1. Hastroš, půwodnj fraška w 1 gednánj. 2. Gá se nikdy neměnjm, weselá hra w 1 gednánj, dle K. Lebruna zčeštěná. 3. Štěkawec, fraška we 3 gednánjch wzdělaná. 4. Král a topič, weselá hra w 1 gednánj, dle Vogla zčeštěná. mal. 8. (str. 211) w Praze, 1826, nákladem synů B. Háze. 24 kr. wáz. 29 kr.

Třináctý a čtrnáctý djl obsahuge zpěwohry.

189. — Diwadlo od atd. Patnáctý djl. Obsahuge: 1. Poswjcenj w Kocaurkowě, weselá hra we 4 gednánjch dle Klaurenowa: „*Das Vogelsehiessen*“ wolně wzdělaná. 2. Sirotek a wrah, dráma we 3 gednánjch dle Frederika Kastellího zčeštěná. Hudba od H. R. z Seyfridu. 3. Tlachači, fraška we 2 gednánjch, zčeštěná. m. 8. (str. 239) tamž, 1831. 24 kr., wáz. 29 kr.

190. — Diwadlo od atd. Šestnáctý djl. Obsah: 1. Co se wleče, neuteče, aneb Swadba na wrchlesu, půwodnj weselá hra we 3 gednánjch. 2. Noc hrůzná w zámku Paluzzi, drama we 3 gednánjch dle Mellesvilla. 3. Žebrák, činohra w 1 gednánj dle Raupacha zčeštěná. m. 8. (str. 240) tamž, u týchž 1832. 24 kr. wáz. 29 kr.

Prwněgšjch z rytým názwem a obrázkem od l. 1820 za tauž cenu každý djl na tisk. pap. Při odbjránj 6ti swazkůw nagednau gest nesešitý swazek za 20 kr., wáz. za 24 kr.

191. *. Wýbor diwadelnjch her zahraničných. Wedenjm a nákladem W. Filjpka a Kl. Půnera. Swazek prwnj. Obsah: 1. Karla XII. nawrácenj-se do wlasti. Weselohra w 4 gednánjch dle francauzského od Botha, zčeštená od Kl. *Půnera*. (str. 1—64). 2. Smjřenj, aneb Kletba a požehnánj. Činohra we 2 gednánjch od E. Houwalda, zčešt. od W. *Filjpka* (str. 106—110). m. 8. (str. VIII a 110 a 2 se gmeny předplatitelůw [82]). w Praze, 1837. Tisk a papjr synůw Boh. Háze (w knihkupectwj gegich). seš. 28 kr. předpl. cena na druhý 40 kr. (u Zagrebu, F. Župan 40 kr.)

Oznam w č. Wčele 1836. 342. a w Kwětech 1837. př. 52. — *Bohemia Prag*, 1836. *Nro*. 144. — Srow. Českau Thalii w lit. str. 125 Pos. w č. Wčele 1837. str. 96. od Chmelenského: »Tisk a papjr a formát tak gest zprávný a čistý i auhledný, že se na pěkněgšj wydánj w literatuře našj ani nepamatugeme. We wěci té ne tak snadno která djlna nad Hásowskau předčj, a přáti gest, aby tohoto tiskárna i na »Wčele« a na »Nowinách« též dokázala.«

W čas o p i s e c h:

a) *Časopis česk. mus*. Diwadelnj zprawy. 1827. I. 127. Staw diwadla českého (w Praze) od r. 1824 do 1826, od S. K. Machácka. — 1834. II. 221. Hlawnj zpráwa o desjtiletém aučinkowánj diwadla českého w Praze, od J. K. Chme-

lenského. — Zprávy. 1827. II. 139 (od S. K. M.). — 1828. III. 117. (od J. K. Ch.) — 1829. I. 122. — 1830. I. 113. III. 349. — 1831. IV. 447. — Krasowědné: 1830. III. 261. O půwodu komičnosti a tragičnosti, od Palackého.

b) *Čechoslaw*, 1831. V. 40. »W Brně po morawsku nikdy se nehrá, z nedostatku přjzniwoůw řeči.« (Šembera).

c) *Česká Wčela.* Diwadelnj zprávy a posudky z *Prahy*. 1834. (Teisingrowo diwadlo w Praze r. 1821—1824) pak 1835—1836, 1837. od J. K. Chmelenského a J. Malého (1837. č. 17). — 1834 a 1835. Diwadelnj hry w *Berauně*, od Polického. — 1836 str. 230. z *Hradce Králowé*, od Str—ka. —1837 str. 64 z *Litomyšle* (r. 1836) od N(owáka). — 1835 z *Plzně* od Sedláčka. — *Z Brna* od A. Šembery. — 1834. Něco o diwadle we *Lwowě* a o překládánj z cizjch gazykůw. — Směs: 1834. Diwadlo maďarské w Budjně. Holandská opera. Auber. — 1835. Slowo k českému herectwu. Ludwjk Spohr, umělec hudebnj w Praze. O českých operách.

d) *Gindy a nynj.* Diwadelnj zprávy. 1833. I. a II. 7 sld. 32, 104, 127, 142 atd. z *Prahy*, od Týla. — I. 44, z *Benešowa*, od Wiesnera. — II. 127. 192. z *Berauna*, od Michla. — I. 112. 136. II. 200. z *Hradce Králowé*, od Wl. Pelikána — I. 168. z *Labské Teynice*. — I. 184. O našem diwadle, od Týla. Hry: I. 193. Fidlowačka w Praze we středu po welikonoci. — II. 146. Dwě šelmy, dramatický žert w 1 gednánj, od Týla.

e) *Krok* Pr. 1831. 196. O truchlohře, od Táblice.

f) *Kwěty*, a) Diwadelnj zprávy a posudky. 1834. 23. 47. 55. 73. 131. z *Prahy*, od Týla, pak od Malého. — 352. z *Koljna*, od Čítkowského. — 39. 106. 172. 180. z *Králowé Hradce*, od Wl. Pelikána a Kohauta. — 232. z *Plzni*, od Sedláčka. — 366. z *Poličky*, od J. Kopeckého. — 142. ze *Žebráka*, od Hawljka. — 1835. 30. 32. 228. 249. 292. 400. 459. z *Prahy*, od Týla — 517. z *Berauna*, od Přibjka. — 12. z *Kostelce nad Labem*, od téhož. — 440. z *Litomyšle*. — 12. z *Melnjka*. — 52. z *Plzně*, od Smetany. — 220. z *Teynice Labské*. — 110. z *Turnowa*, od Černohauze. — 32. 272. ze *Žebráka*, od Hawljka. — 479. O Horimjru, romantické dramě, prowozené w německém gazyku w Praze, od Týla. — 1836. přjl. str. 47. sld. České diwadlo w Praze (aphorismy). — 83. 87. 99. 355. 399. od Filjpka. (L. J. P.). — 95. od K. P(ünera). — 183. 200. sld. O diwadle pražském w Kajetanském domě. — 360. »Při wznikagjcjch na mnohých mjstech nemoci, letos na wenku o ferijch také zhusta české hry se neprowozowaly, gakož gindy podnikánjm studentůw se stáwalo. — 47. z Litomyšle zpráwa. — 1837. přjl. č. 2. 3. sld. zprávy a posudky z *Prahy* od Pünera atd. — 32. ze *Žebráka*, od Hawljka. — 207. z *Berauna*, od —ckého (Klam, weselohra we 2 ged. zčeštěná Přibjkem, a deklamacj od Týla a Rubše). — 24. 32. 40. přjl. 8. 15. Polské diwadlo we *Lwowě*, od Z(apa). — přjl. 47. Zdaliby se společnost hercůw českých po Čechách udržela, od F. B(ogenického).

g) *Rozličnosti pr. now.* 1827. č. 52. Cizinec o diwadle českém. — č. 88. z *Brna* (Bayer) od Pešiny. — 1831. č. 3. 7. z Prahy, od Tomjčka. — 1832. č. 75 —99. Diwadlo w Praze a posudky. — 48. z *Plzně*. — 1833. č. 76—98. české diwadlo w Praze, od . . . a Gelena. — 13. z *Buděgowic* (Suwar), od Šweinera.

h) *Bohemia, Prag, Haase*, 1825—1837. Některé posudky českých her od prof. A. Müllera.

i) *Abendzeitung, Leipzig*, 1836. *Nro.* 241. *S.* 964.

k) *Monatschr. des vat. Museums, Prag.* 1827. *Feb. Apr. Nov.* (*S.* 49—59). atd.

β) Zpěwohry.

192. *(Abbate de Ponte).* — Don Juan. Zpěwohra we dwau gednánjch, dle wlaského Abbate de Ponte, zčeštěná od J. N. *Štěpánka*, s předmluwau týkagjcj se zpěwohry té. Nákladem překladatelowým. W. 8. (str. 103 a XVI před.) w Praze, tiskem synů B. Haze, 1825.

193. *(Bäuerle Ad.)* — Alina, aneb: Praha w ginem djlu swěta. Směšná zpěwohra we 3 gednánjch, dle Adolfa Bäuerle, wzdě-

laná od Jana N. *Štěpánka.* W. 8. (str. 76) w Praze, tiskem a nákladem synů Boh. Háze, 1825. seš.

194. *Chmelenský* (K. Jos.). — Drátenjk. Zpěwohra we dwau děgstwjch. Hudba od Frant. Škraupa. 8. (str. 63) w Praze 1826, u Sollowé, wedenjm J. H. Pospjšila, seš. 20 kr.

Srw. Pautnjk 1826. I. 167. — Hra ta dána do l. 1834 po 5té.

195. — — Oldřich a Božena. Zpěwohra we 3 děgstwjch. Hudba od J. Frant. Škraupa. 8. (str. 56) w Praze a w Hradci Králowé, 1828. seš. 15 kr.

196. — — Kauzelná fletna. Zpěwohra we 2 děgstwjch přeložená od atd. Hudba od Mozarta. 8. (str. 68) w Hradci Králowé, tiskem J. H. Pospjšila, 1825. seš. 15 kr.

197. — — Libušin sňatek. Zpěwohra we 3 děgstwjch od atd. 12. (str. 48) w Praze, tiskem a nákladem J. H. Pospjšila, 1832. seš. 12 kr.

Wynimek w Rozl. pr. 1832. 52.

198. Don Juan, aneb prostopášnjk potrestaný. Zpěwohra we 2 gednánjch, přeloženjm S. K. *Macháčka.* 8. (str. 103 s historij této wýborné zpěwohry), w Praze 1825, tiskem a nákladem kn. arcib. kniht. seš. 20 kr.

Srow. Bibl. dlă čten. Petrohr. 1835. XIII. 162, čjslo 24.

199. Lazebnjk Sevillský. Zpěwohra we 2 gednánjch. Přeloženjm S. K. *Macháčka.* Hudba od J. Rossini. 8. (str. 76) w Praze, tiskem a nákladem arc. kniht 1825. seš. 12 kr.

200. Othello, mauřenjn Benátský. Wážná zpěwohra we 3 gednánjch. Přeloženjm S. K. *Macháčka.* 8. (str. 48) w Praze, tisk. a nákl. arcib. kniht., 1827. seš. 8 kr.

Rusky wyšel: *Otello, Weneciănskij Mawr. Drama w păti dějstwiăch, Sekspira. Perewod z Aglijskago. Iw. P—wa. Spb. w tip. Snĕgirewa i Ko. 1836. w 8. (str. VI i 213) Smirdin za 5 rub. W proze s wyswĕtlenjm. Srw. Bibl. dlă čten. 1837. III. VI. 18. nro. 39.

201. Pomsta, aneb hrad laupežnický w Sardinii. Zpěwohra we 3 gednánjch, zčeštěná překladatelem Mehulowy zpěwohry „Josef a bratřj geho" *(Chmelenského).* Hudba od Rösslera. 12. (str. 54) w Praze, arcib. kniht. 1832. 10 kr.

202. Snjh. Zpěwohra we 4 děgstwjch, přeloženjm J. K. *Chmelenského.* 8. (str. 71) w Praze wedenjm J. H. Pospjšila, 1827. seš. 20 kr.

203. *Štěpánek* (Jan N.). — Diwadlo od atd. Třináctý djl. Zpěwoher 1. djl. Obsah: 1. Jan z Pařjže. Zpěwohra we dwau gednánjch dle St. Justa a Jos. Seyfrieda zčeštěná. Hudba od Boieldieu. 2. Dwě slowa, aneb: Nocleh w lese. Zpěwohra w 1 gednánj. Hudba od D. Allayraka. 3. Střelec kauzedlnjk. Romantická zpěwohra we 3 gednánjch dle Bedřicha Kinda zčeštěná. Hudba od Karla Marie z Webrůw. m. 8. (str. 222) w Praze, tiskem a nákladem synů Boh. Háze, 1827. 24 kr., wáz 29 kr.

204. *Štěpánek.* — Diwadlo od atd. Čtrnáctý djl. Zpěwoher druhý
Obsah: 1. Ďáblůw mleyn na wjdenské hoře. Bágka se zp
wy we čtyrech gednánjch dle starobylé powjdky od Hensle
zčeštěná. Hudba od Wáclawa Müllera. 2. Popelka. Zpěwo
we 3 gednánjch dle francauzského. Hudba od Mikuláše Isou
da. m. 8. (str. 186) w Praze, tiskem a nákladem synů B. Há
1830. 24 kr., wáz. 29

Ďáblůw mleyn o sobě tištěn tamže 1829 w m. 8. (str. 82).

205. Unos ze serailu. Zpěwohra we 3 děgstwjch, přeloženjm J
Jungmanna. Hudba od Mozarta. 8. (str. 55) w Praze, tisk
a nákl. arcib. kniht. 1830. seš. 10

206. *(Veith* Em.) — Lékař očnj. Zpěwohra we dwau gednánj
Z francauzského dle Eman. Veitha, zčeštěná od J. K. *Chm*
lenského. Hudba od Girowce. 12. (str. 109) w Praze, arc
kniht. wedenjm a nákladem W. Špinky, 1833, seš. 10 kr.

Rukopisy:

a) *(Marsano* W.). — Krakonoš. Weliká romantická zpěwohra we 3 děgstw
Z německého: *Rübezahl. Oper in 2 Aufzügen von &c.*, přeložen od *Ch*
lenského. (Cens. 2. un. 1830). Dána 3krát.

b) *(Raymund).* — Sedlský milionář, aneb: Djwka ze čarowných kragů. Bách
ka se zpěwy we třech gednánjch. Hudba od Drechslera. Přeložená od *Ch*
lenského. Dána 3krát, poslednjkráte dne 4 kwětna 1837. — W polském ga
wyšla we Waršawě 1830. w 8. »Chłop milionowy, czyli dziewczyna z św
czarownego. Melodrama alegoryczna w 3 aktach, z niemieckiego przeło
przez Jos. *Damse*, z muzyką P. Drechslera.«

c) Sirotčj dům. Zpěwohra we dwau gednánjch. (Cens. 1. ledna 1826). Z diw
mal. 1819. (Neureuter).

d) *(Scribe* a *Delavigne).* — Němá z Portiči. Zpěwohra w 5 oddělenjch, z fr
cauzského atd. Hudba od Aubera. Přelož. od Týla.
Prowoz. poneyprw 8. led. 1837.

e) *Štěpánek* (J. N.). — Dwě sestry z Gihlawy. Směšná zpěwohra we 2
dnánjch dle Hafnera zčeštěná. Hudba od Wáclawa Müllera. (Prowozena
Praze 27. března 1837. Pos. w Kwětech 1837, přjl. str. 28 od Kl. Pünera)

f) — — Gedna gako druhá. Zpěwohra we 2 gednánjch. Hudba od Moza
Prosa přeložená od atd. Wázaná řeč k hudbě od Fr. Šjra. (1831).

g) — — Silwana, aneb Němé dewče w křjwoklátském lese. Zpěwohra we
gednánjch zčeštěná. Hudba od K. M. z Webrůw (1832).

γ) Činohry.

207. *(Bouilly).* — Hluchoněmý, aneb Abbé de l'Epée. Hystoryc
hra w pěti gednánjch od atd., kterau zčeštil Norb. *Wa*
8. (str. 84) w Praze, 1825, tiskem a nákladem arcib. kniht.
seš. 12

208. *(Göthe).* — Marinka, hra w gednom gednánj od atd. *(die G*
schwister), přel. od Fr. Lad. *Čelakowského.* 18. (str. 33)
Praze, wedenjm J. H. Pospjšila, 1827. seš. 8

209. *Kaun* (Jos. P.). — Láska dětj. Dramatická maličkost we
gednánjch ke gmenowinám. 12. (str. 36) w Hradci Král. ná
J. H. Pospjšila, 1828. seš. 8

210. *(z *Kocebue* Aug.). — Belůw autěk. Děgehra we dwau gednánjch. Přeloženjm A. Jaroslawa *Wrťátka*, 16. (str. 48) w Praze, 1837, tiskem a nákladem J. H. Pospjšila. seš. 8 kr.
Oznam w č. Wčele 1837. str. 96 od Chmelenského.

211. *Körner* (T.) Hedwjka. Drama we 3 gednánjch, přeložená od Fr. *Tomsy*. 8. (str. 71) w Praze, w Now. Diw. djl 4tý, 1825. (Neureuter) 28 kr.

212. z *Kocebue* (Aug.). — Náš Bedřich. Činohra w 1 gednánj dle Kocebue zčeštěná od Jana N. Karla *Pelikána*. 8. w Gindřichowě Hradci 1828, tiskem A. Landfrasa.

213. — — Psacj stolek. Činohra we čtweru gednánj od Aug. Kocebue, kterauž zčeštil Norb. *Waněk*. 12. (str. 165) w Praze 1832, tiskem a nákl. arcib. kniht. seš. 14 kr.

214. *Rambach* (Bedřich). — Diwochowé. Činohra w gednom děgstwj od atd. Přeložil Jos. *Chmela*. 8. (str. 40) w Hradci Král. 1825, tiskem a nákl. J. H. Posp. seš. 6 kr.

215. *Rettig* (M. D.). — Bjlá růže. Dramatická maličkost we dwau gednánjch. 8. (str. 46) w Hradci Král., tiskem J. H. Pospjšila 1828. seš. 12 kr.

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1835. I. 3. Wýgimek z dram. básně: »Láska Čechowa.«
b) *Přjtel mládeže*, 1832. II. III. Náhrada dobrého srdce. Činohra w 1 gednánj, od Sychry. — IV. 80. Diwadlo představené od djtek školy hostiwarské na den památný 40letého panowánj G. c. k. gasnosti Františka I. dne 1. března 1832. — Wšetečná Pawlinka. Činohra w 1 gednánj (z něm. *Louise Hölder, Wien* 1835) přelož. od H. Riedla (1838) roč. 13. I. — Kauzedlnjk, činohra w 1 gedn., též.

Rukopisy:

a) *Blümel* (Hynek). — Jefte, polnj wůdce a saudce w Israeli. Činohra w 6 gednánj. Dle pjsem a starého zákona známosti od H. B—la (kanownjka a kons. rady w Hradci Král.), zčeštěná od F. B. w 4. (str. 71) u Pospjšila.
b) *Chmelensky* (J. K.). — Láska Čechowa. Dramatická báseň. (Wýgimek w čas. mus. 1835. I. 3.)
c) *Filjpek* (Wácl.). — Lew kurdistanský, dle Waltero-Skotowa románu od Auffenberga, přeložená od atd.
d) — — Marnotratný syn, aneb tři dnowé ze žiwota karbanjkowa. Drama we 3 odděleňjch s hudbau dle V. Ducange a L. Angeliho, přeložená. (Prowozená w Praze poneyprw 4. dubna 1836).
e) *Macháček* (S. K.) chystá nám přeloženj wšech diwadelnjch her Šillerowých; w tisku Johanna giž u Špinky 1838. — P. Chmelenský (č. Wčela 1834. str. 15 1837. 168.) četl přeloženj hry: »Wallenstein«, kteráž u Poláků wyšla we Lwowě 1832: »Schillera Fryderyka, Wallenstein. Poemat dramatyczny. Przekład Jana N. Kamińskiego.«
f) *Štěpánek* (Jan N.). — Blázinec w Dijonu. Činohra we 3 gednánjch z francauzského Margarity Karlowé zčeštěná (1835).
g) — — Jelwa. Drama we dwau gednánjch dle K. Theodora Hella, zčeštěná. Hudba od Reisigera. (1831).
h) — — Kat amsterodamský. Drama we třech gedn. dle Lemberta zčeštěná (1832).
i) — — Maudrá panj w lese, aneb: Němý rytjř. Kauzelná hra w 5 gednánjch dle A. z Kocebue zčeštěná (1836). Prow. 13. list. 1836.
k) — — Něwěstin klenot. Rytjřská činohra w 6 gednánjch (pokračowánj činohry »Fridoljn«) dle Frant. z Holbeinůw zčeštěná (cens. 1. máge 1827).

l) *Štěpánek* (J. N.) Spáleniště w Burnyně. Drama we 3 gednánjch zčeštěná (18
m) (*Trnka* Fr.). — Ošizený flegmatyk. Směšná činohra w gednom gedn Složená swobodně w Olomauci. (cens. 1. kwět. 1834 w Brně).
n) *Týl* (Jos. Kaj.). — Ali Baba. Činohra we 3 gednánjch.
o) — — Čestmjr. Romantická hra we dwau oddělenjch. (Půwodnj a ne přel p. Eberta. Práce to spisowatelowa w 14 dnech. Ukázka w Kwětech 18 str. 180.) Tištěná wygde w sw. 2. České Thalie.
p) — — Dědičná smlauwa pánůw Těchobuzských. Drama we 2 oddělenjch Hofmanna a Vogla. Odd. 1. Wražda o půlnoci. Činohra w 1 gednánj. Zlé swědomj. Činohra we 4 gednánjch.
r) — — Fidlowačka, aneb žádný hněw a žádná rwačka. Čtwero obrazůw pražského žiwota sestawených. Hudba od Fr. J. Škraupa. Hrána 2krát Praze 1835. — Srw. Kwěty 1834. 405. Několik obrazůw. — *Morgbl. W* 1837. *N.* 46. *flg. v. Mirani.*
s) — — Klára Wysokodubská. Činohra rytjřská w 5 gednánjch.
t) — — Kašpar Torinský, aneb Wýstraha ducha strážného w kamenné chod romantická činohra w 5 gednánjch, zčeštěná. Hudba od Seyfrieda. (Č. Wč 1834. str. 62).
w) — — Obleženj plzenské. Činohrá rytjřská w 5 gednánjch.
y) — — Preciosa. Činohra we 4 gednánjch se zpěwy. (Polsky wyšla pod zwem: »Preciosa. Drama lyryczna we 4 aktach przez Alex. Wolfa, wiers oryginalnym přzełožona przez Jos. Minasowicza, w Warszawie 1835«).
z) — — Slepý mládenec. Romantická činohra we 4 oddělenjch. Odd. 1. Au z domu otcowského. Odd. 2. Pomsta a kletba. Odd. 3. Wjtězstwj lás (Hra tato půwodnj 11. pros. 1836 poneyprw w Praze dána. »Kdybych Če mjra se slepým mlád. srownati měl, řeklbych, že Č—r nad Sl. ml. krásou Slepý ml. nad Čestmjra ale dramatičnostj předčj.« (Chmelenský w č. Wč 1837. č. 1—4.)
ž) — — Wýhoň Dub. Půwodnj činohra. (zrušená).

ϑ) Weselohry.

216\. (*Deinhardstein*). — Wdowec. Weselohra w gednom gedná od atd. Wzdělaná od *Týla*. Wzato z Kwětůw 1835. 428 s 8. (str. 24) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1835. seš. 4 k

217\. Kocaurkowo, aneb: Gen abychom w hanbě nezůstali. Wes lá hra we třech gednánjch. Mjsto předmluwy se powj, a gen šeptem, něco o Kocaurkowě. 8. (str. 115) tiskem J. Wert müllera w Lewoči, 1830. seš. rozb. 24 k

»Toto Kocaurkowo gest městečko w hornjch Uhřjch, a gest žiwý, wě ný, ale neutěšený obraz pospolitého žiwota obcj slowenských cjrkwe ewangelick které nynj s maďaromanij wšeligakých nedopánkůw zápasiti musegj.« (Chalúpk w Hronce, 1836).

218\. * z *Kocebue* (Aug.). — Epigram, aneb: Což si mne žádná ne wezme? Weselohra we čtweru gednánj, dle A. z Kocebu přeloženjm J. *Wáwry*. 8. (str. 112) w Praze, tiskem a nákla dem J. H. Pospjšila, 1836. seš. w barewné obálce 20 k

Pos. w Kwětech 1836. od Týla.

219\. — — Srnec, aneb Newinnj winnjci. Weselá hra we třec gednánjch. Zčeštěná dle A. z Kocebue, od J. *Hýbla*. 12. (str 108) w Praze tiskem Jos. Geřábka, 1833 (M. Neureuter). seš. 12 k

220\. *Macháček* (S. K.). — Ženichowé. Půwodnj rýmowaná weselo hra we třech gednánjch. 8. (str. 72) w Praze, tiskem a ná kladem arcib. kniht. 1826. seš. 20 k

221. *(Molier).* — Bezděčný lékař. Fraška w 5 gednánjch (dle půwodnjho francauzského spisu Molierowa s hognými proměnami swobodně zčeštěná od Matěge Jos. *Sychry.* 12. (str. 188) w Hr. Král., tiskem a nákl. J. H. Posp. 1825. seš. 18 kr.

222. *Raupach* (Arnošt). — Pašerowé, aneb schůzka na kočičj hoře. Weselohra dle atd. we 4 gednánjch, wzdělaná pro české diwadlo od *Týla.* (k tisku připr.)

223. *(Rosenau* Ferdinand). — Přjzeň malých, aneb zadnj schody. Weselohra w 1 gednánj, zčeštěná od Tom. *Kubelky.* 8. (str. 46) w Praze, tiskem a nákl. arcib. kniht. 1829. seš. 8 kr.

224. Starauš plesniwec, anebo: Čtyry swadby na gednom pohřebě w Kocaurkowě. Fraška we třech gednánjch: Smrt. Pohřeb. Swadba. wel. 8. (str. 63 a 5 bez znam.) tiskem J. Werthmüllera w Lewoči 1837 (Lipt. sw. Mikuláš, K. Fejérp.) seš. 15 kr.

Spisowatel J. Chalúpka. Charaktery osob gsau w tom ze žiwota čerpané a wýborně wywedené. Přeložena též od Ch. do maďarštiny. Č. Wč. 1837, č. 20.

225. Třasořitka, aneb stará láska se předce dočekala. Fraška we 3 gednánjch. 8. (str. 32) tiskem J. Werthmüllera (w Lipt. sw. Mikul., Fejérpataky; w Praze, Neureuter) seš. 8 kr.

Oznam w Rozl. pr. 1833. 25. Nákladem a oprawau K. Fejérpatakyho.

226. Wšecko naopak, aneb Těsnošilowa Anička se ženj a Honzjk se wdáwá. Weselá hra w pěti gednánjch. 8. (str. 100) tiskem J. Werthmüllera w Lewoči, 1832 (sw. Mikuláš, Fejérpataky; w Praze, Neureuter). seš. 24 kr.

Též nákladem a oprawau Fejérpatakyho.

W časopisech:

a) *Gindy a nynj.* 1833. II. 146. Dwě šelmy. Dramatický žert w 1 gednánj od Týla.

b) *Kalend. Fejérpatakyho* na r. 1835. 1836. 1837. Třináctá hodina, aneb wša se nahledjme, kdo bude hlásnjkem w Kocaurkowě. Fraška we 3 gednánjc (od Chalúpky).

c) *Kwěty.* 1836. 185 sled. Geden za wšecky. Dramatický žert w 1 gednánj (wolně dle Kocebue) od Týla. »Prowozowati se dá tato půwodnj hra alespoň wšude, kdekoli se geden poněkud ohebný herec český nacházj.« — 370. Domácj rozepře. Weselohra w 1 gednánj, wolně dle Kocebue, od Týla. — 226. sld. Tintili wantili. Weselá smutnohra w několika gednánjch s předmluwau, domluwau i pomluwau, od Filjpka.

f) *Přjt. ml.* (1838). roč. 13. Strašidlo. Weselohra w 1 gedn. dle něm. L. Hölderowé we Wjd. 1835 přel. H. Rudlem.

Rukopisy:

a) *(Angely* L.). — Sedmero děwčat. Fraška se zpěwy w 1 gednánj, dle L. Angely, zčeštěná od Jana N. Štěpánka (1834).

b) *Bäuerle* (A.). — Kazafjrek Ferina. Fraška se zpěwy we dwau gednánjch dle atd., wolně wzdělaná od Jana N. Štěpánka. Hudba od Ant. Bayra. (Prowoz. 1836 a 23. dubna 1837).

c) *(Ernst* Ferdinand). — Princ a had, aneb Amor mezi Amazonkami. Báchorka dle Ferdinanda Ernsta, we 2 gednánjch.

d) *Erben* (Karel). — Sládci. Půwodnj weselohra we dwau gednánjch.

»Prwnj geho dramatický pokus pro žebrácké diwadlo ustanowený, k gehožto sepsánj našjm p. W. Negedlým powzbuzen byl. Obral sobě žiwot městský

wenkowský s neyobyčegněgšjmi geho ctnostmi i wadami za předmět. Lehau[ké] pjsně k tomu od p. J. Worla překrásně w hudbu uwedené. Prowoz. w Žebrá[ku] 27. března 1837.« (Kwěty 1837 str. 32 od K. Hawljka).

e) *Goldoni.* — Trufaldin, slaužjcj dwau pánůw. Weselá hra we 2 gednánj[ch] dle atd., zčeštěná od Jana N. Štěpánka. (Hrána u přjtomnosti cjsařské[ho] dworu l. 1836).

f) *Hněwkowský* (Šeb.). — Námluwy. Weselá hra we 3 gednánjch (1837).

g) z *Kocebue* (Aug.). — Nágemnjk Kmjnek z Ploškowic. Fraška w 5 gednánj[ch] přeložená od ged. kn*ze. (Prowozená w Praze dne 30. dub. 1837).

h) *Kocian* (Jan). — Diwadlo. Dwamecjtmý Listopad, aneb: Hudebnické fraš[ky] we třech gednánjch. W Praze (Neureuter). Nowé wydánj. (Cens. 2. červen[ce] 1831. 2. dubna 1834.)

i) *Klicpera* (Wácl.) — Gelen. Weselohra we 4 gednánjch.

k) — — Ptáčnjk. Weselohra w 1 gednánj.

l) *(Lambert)*. — Wáclawjk Autrata. Báchorka dle Lambertowy: „*Fortun[at's] Abentheuer*" we 3 gednánjch, wzdělaná od Týla.

m) *Nestroy* (J.). — Zlý duch Lumpaci vagabundus. Kauzelná báchorka se zpě[wy] we 3 gednánjch dle J. Nestroge, zčeštěná od Jana N. Štěpánka. Hud[ba] od Adolfa Müllera (1835).

n) *Raupach.* — Mlynář a djtě geho. Národnj obraz w 5 gednánjch, přelož[ený] z německého do českého od Jana N. Štěpánka. (Prowoz. poneyprw w Pra[ze] 20. list. 1836. »Čtwrtý kus w českém oděwu z Raupachowých. Gesti [wjc] smutnohra. Přjběh, w Slezsku. Náš p. Tyl této hře oprawu dal, té něžno[sti] a toho toku, kterými se honosj.« (w č. Wčele 1836. 398).

o) *Raymund* (F.). — Krakonoš a newljdnjk. Romantická báchorka we 3 ged[ná]njch, pro české diwadlo přeložená od W. Filjpka. (Prowoz. 9. dubna 18[3.] — Kwěty 1837. 112 pos.)

p) *(Römer, Dreger)*. — Wáclaw, geště geden Wáclaw, a opět geden Wácla[w]. Fraška we 3 gednánjch dle Römera, Dregera zčeštěná od Jana N. Štěpánk[a] (Prowoz. 27. list. 1836).

r) *Sedláček* (Wogt.). — Šest a dwadcet před saudem, aneb Bulka w nebezpe[čenstwj] čenstwj, dle stegné básně Klicperowy. Dramatický žert.

s) *(Scribe* a *Blum)*. — Třináctý plášť. Weselá hra we dwau gednánjch dle Scri[be] be a Bluma zčeštěná od Jana N. Štěpánka (1833).

t) Silfida. Báchorka we 2 gednánjch.

u) *(Töpfer)*. — Trogj námluwy. Weselohra dle Töpfera wolně wzdělaná od Týl[a].

e) S m u t n o h r y.

227. * *Hněwkowský* (Šebestian). — Jaromjr. Truchlohra w 5 ged[ná]nánjch od atd. 8. (str. 136 a poprsj spisowatele) w Praze, arcib. knihtisk. 1836, nákladem J. Negedlého (Neureuter). seš. 20 kr.

H. pracuge nynj na smutnohře: »Otokar«.

228. *Klicpera* (Wácl.). — Libušin saud. Truchlohra w gedno[m] gednánj od atd. 12. (str. 43) w Praze, tiskem W. Špinky. 18[3.] seš. 8 kr.

229. *Müller* (Adolf). — Wina. Smutnohra we 4 děgstwjch z Adol[fa] Müllera, přeložená od Fr. *Sjra.* 8. (str. 128) w Praze, tisk[em] a nákladem arcib. kniht. 1827. seš. 16 kr.

230. * *Raupach* (Arn.). — Newolnjci, aneb Isidor a Olga. Truchlo[hra] w pěti gednánjch dle atd. přeložená od S. K. *Macháčka.* 1[2.] (str. 108) w Praze, tiskem a nákl. W. Špinky, 1834. seš. 18 kr.

Oznam w Real. pr. 1833. 86. — Pos. w Gindy a Nynj 1833. II. 19[.]

231. * *Šiller*(owa) Maria Stuartka. Swobodně z německého přeložil Pawel Josef *Šafařjk*. 8. (str. 222) w Praze. tiskem K. Geřábkowé, 1831. (Neureuter). seš. 24 kr., vel. pap. 36 kr.

Polsky wyšla podlé francauzského Lebruna od Brunona hraběte *Kicinskiego*, we Waršawě 1830. — Rusky w: Izbrannyj Německij teatr Aleksandra Šiškowa, 4 části soderžašiä w sebě: 1) Nikolomini atd. 2) Smerť Wallensteina, trag. w 5 děj. 3) Maria Stoart, trag. w 5 děj. 4) Knäz'ä Chowanskie, též. 5) Fortunat, dram. skazka w 10 děj. 6) Attila, trag. 7) Toni, dram. w 3 děj. Moskwa 1831. (Smirdin w Spb.), cěna 10 rub.

232. *Turinský* (Fr.). — Angelina. Truchlohra we 4 děgstwjch. 2hé wyd. W Praze 1838? u Pospjšila.

Do německého přeložena pod názwem: „*Angelina, Trauerspiel in 4 Akten, aus dem böhm. des Fr. Turinský, von S. K. Macháček*, 12. *Prag, erzbisch. Buchdr.* 1827. *geh.* 24 *kr.*" — Srw. Mučkowski, 1834, str. 18.

233. *Wocel* (Jos. Er.). — Harfa (aneb: Wina a trest). Truchlohra we čtweru děgstwj od atd. (Přislušjcj hudba od Škraupa mladšjho). ml. 8. (str. 104) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1825. seš. 15 kr.

Dáwaná w Praze 16. dubna 1837 poneyprw. Pos. w Kwětech 1837, př. str. 35, od Kl. Pünera, we Wčele (Chm.)

Rukopisy:

a) *Klicpera* (W.). — Nowé a staré město. Truchlohra.
b) *Kocian* (J. F.). — Myslaw a Bělka. Smutnohra, aneb: Smutnj následkowé podwodných gazyků we třech gednánjch. W Praze, Neureuter (Cens. 2. čerwence 1831, 2. dub. 1834.)
c) *Kotil* (K.). — Ludmila z Trosberku, neb skalnj hrad. Smutnohra w 5 gednánj, 1821. w 4. (str. 111) u Pospjšila.
d) *Langer* (Jar.). — Marinka Záleská. Smutnohra. (Oznam w Čechoslawu 1831. V. 64.)
e) *Šiller*. — Laupežnjci. Truchlohra w 5 gednánj do českého přeložená. w 4. (str. 168) u Pospjšila.
f) *Tomjček* (J.). — Ctislaw a Wlasta. Smutnohra we 3 gednánjch. W Praze, Fetterl. (Cens. 1. un. 1830.)
g) *Týl* (Jos. Kaj.). — Břeněk Šwihowský. Půwodnj truchlohra w 5 děgstwj. Psána l. 1831. Wiz Kwěty 1834. 159. Tištěno 5 wýstupůw z III. děgstwj. — Práce l. 1833: »Zapuzenj Braniborůw« též w rkp. »Král Lear,« od Shakespeare, přel. Srw. Sočinenie Šekspira 2 části: 1) Weneciänskij kupec, drama w 5 dějst. 2) Korol Lir, tragediä w 5 dějst. Spb. 1833. (Smirdin) cěna 10 rub.

W *časop. mus.* 1837. III. Wýgimek ze smutnohry: Záwiš, půw. od Macháčka.

c) Řeči.

a) * *Rubeš* (Fr.). — Deklamowánky. 12. (str. 54) u Posp. 1837. sw. I. 10 kr.

Rukopis:

b) *Kleinmann* (Karel). — Mrawnj řeč o powinnosti člowěka k zachowánj žiwota a ošetřenj zdrawj. W gazyku německém složená od atd. a do morawského (!) přeložená a známkami opatřená od Gallaše l. 1813. w 4. (str. 101) u Posp.

W časopisech:

a) *Časop. mus.* 1827. 1828. 1829—1837. Gednánj společnosti wlastenského museum, w 5tém wšeobecném — 15tém shromážděnj.

b) *Gindy a Nynj*. 1833. I. 181. O lásce k wlasti (z ruského dle Šiškowa, illirsky w Danici 1835. br. 41.)

c) *Kwěty* 1834. 222. sld. O lásce k wlasti a národnj hrdosti Rusůw (dle Karamzjna) od Šjra.

d) *Plody*. 1836. 58—72. Řeč při přjležitosti prwého zasednutj k údům společnosti držaná 22. zářj 1833, od Hodžy. (Powzbuzuge řečnjk Slowáky w Uhřjch, aby se pjsemnjho českého gazyka přidrželi. — »Za mládi do škol wkročj (Slowan) a zůstáwá w nich až do mužstwj; a wšudy a weždy mu podáwá ruky řeč cizj nebo mrtwá Řjmanůw, aneb nowěgšj některá: geho mateřské hlaholy se gen gako by kradmo tu přibližowaly, úzkostně geg k sobě wolagjce.«

e) *Přjtel mlád*. 1826. II. 102. sld. Wjtánj duchownjch osob. — III. 100. Promluwa ku kopidlnskému učiteli p. W. Řepkowi 6. ledna 1820, od Wacka. — IV. 110. Djtécj přánj k gmenowinám duch. pastýře. — II. 99. Promluwa při visitacj školy kopidlnské. — IV. 13. Citowé radostnj při swěcenj filialnj školy chygické na panstwj gičinoweském dne 28. zářj 1825, od Wacka. — 1827. I. 82. Promluwa před zkaušenjm mládeže k pánu dozorcowi školnjho okresu. — 90. Uwjtánj nowého pastýře duchownjho. — 1828. II. 103. Promluwa před školnjm zkaušenjm, a po něm. — IV. 110. Promluwa před zkauškau žákůw mladočowských k p. dozorcowi školnjho okresu. — 111. Poděkowánj po školnj zkaušce. — III. 23. Visitacj w Plané. — 102. Uwjtánj wrchnjho auřednjka od mládeže školnj. — 1829. II. 83. Rozmlauwánj před školnjm zkaušenjm (w gaře neb na začátku léta). — 1831. I. 56. Duchownj promluwa k žákům na začátku školnjho roku (3. list. 1830). — 101. Djkůčiněnj žáka ze školy wystupugjcjho. — III. 98. Promluwa školnjch djtek I. třjdy při celoročnjm zkaušenj. — IV. 51. Zpěw školnjch žáků k gmeninám duchownjho pastýře. — 1832. II. 3. Řeč školnj, držená při učitelské konferencj od A. Leinfeldra (dozorce školnjho okresu w Bawořjch). — 1833. II. 108. Promluwenj k djtkám učitele nastupugjcjho. — IV. 108. Promluwa před weřegným zkaušenjm, a po něm. — 1835. III. 99. Přiwjtánj biskupa do školy po udělenému biřmowánj (we weršjch), od A. Čermáka, atd. — (1838. ročn. 13. I.) Promluwa k djtkám na začátku školnjho roku, — a ze školy wystupugjcjm, od A. Stránského. — Promluwa k učitelstwu při držané poneyprw dne 19. kwětna 1835 školnj konferencj w Kopidlně, též t. dne l. 1836, od Fr. Al. Wacka. (Při tom učitelowé češtj české ulohy wypracowali.) — Promluwa na učitele Kowandu, od Jos. Stránského. atd.

d) Zábawné i naučné spisy.

α) Časopisy.

234. Auřednj - List cjs. král. prachynského auřadu. Půlletj prwnj a druhé, 4. w Pjsku, tiskem Jos. Fetterle, 1835. (Wjce-li? — Newjme.)

Obsahuge krom kragských nařjzenj hospodárská pogednánj w německém a českém gazyku, popsánj zámkůw, n. p. Worljka, Lnař atd. Čeština podlá. Pos. w Kwětech 1835, 357. od Petrowce. Čas. mus.

235. * Bibliotéka zábawného čtenj. Swazek prwnj, obsahugjcj následugjcj drobné powjdky: 1) Djwka Malinská, z Bulvera; 2) Rip van Winkle, z Irvinga; 3) Djwčj hrdinnost, z Wilsona; 4) Bratřj, z Bulvera. Z anglického přeložené od J. B. *Malého*. 12. (str. 132) w Praze, 1835. w knjž. arcib. kniht. wedenjm W. Špinky. (předp. c. 20 kr.) seš. 24 kr.

Oznam w Kwětech 1835. 112. Pos. tamž 230.

236. * — — Swazek druhý, obsahugjcj: 1) Přjšerný ženich, z Washingtona Irvinga od J. B. *Malého*. 2) Upjr dle Byrona od

téhož. 3) Námluwy dle Zschokke, od W. *Filjpka.* 12. (str. 150) tamž 1835, seš. 24 kr.

Pos. w Kwětech 1835. 379. od Týla. — Obrana na předmluwu, tamž 399. — Č. Wčela, 1835. 183. 319.

237. * Biblioteka zábawného čtenj. Swazek třetj, obsahugjcj: Leone Leoni. Powjdka z francauzského panj Dudefantowé (G. Sand). 12. (str. 180) tamž 1836. seš. 24 kr.

Pos. w Kwětech 1836, přjl. str. 45. od Filjpka.

238. * — — Swazek čtwrtý. 1) Kwintin Messis od Karoliny Pichlerowé, přel. od Jar. *Pospjšila.* 2) Láska a šjlenost z wlaského přeložil A(nton) b(aron) z L(euchtenberku?) 12. (str. 123 a 3 bez znam.), tamž 1836. seš. 24 kr.

Předplatitelůw na 4 swazky bylo přes 620.

239. * — — Swazek pátý. A. p. n. 1) Aninka Delarbrowa z Washingtona Irvinga od J. B. *Malého.* 2) Slowané čili oswobozenj Arkony od Bulharina. Z ruského přeložil A. *Hansgirg.* 3. Předsudek od Senkowského. Z ruského přeložil Sl. *Tomjček.* 12. (str. 156) tamž tiskem i nákladem 1837. seš. 24 kr.

Oznam w Kwětech 1837, přjl. str. 19. od Filjpka. — Č. Wčela 1837. č. 16. od Chmelenského.

240. * — — Swazek šestý. Obsahugjcj; 1) Poklad, půwodnj powjdka. 2) Králowský wězeň, historický obraz z maďarského od Jos. *Procházky.* 3) Poslednj Abencerag z Chateaubrianda od A. *Hansgirga.* 12. (str. 144) tamž tiskem i nákladem, 1837. seš. 24 kr.

Pos. w č. Wčele 1837. č. 18. (str. 143) od Chmelenského. — Sw. 7 a 8 w tisku, obs. powjdku z Irvinga.

241. † Časopis společnosti wlastenského Museum w Čechách. Prwnj ročnj běh. wel. 8. swazek prwnj (str. 140), sw. 2hý, (str. 148), sw. 3tj (str. 143 a rytina), sw. 4tý (str. 153), w Praze, 1827, tiskem J. H. Pospjšila, nákladem českého museum, (Calve, Kronberger & Weber). seš. 3 zl.

Prawopis analogický. Obsah toho ročnjka wytištěn w *Monatschr. des vat. Mus.* 1827. *Dec. S.* 58—71. — Zadržuge w sobě 1) poesie wšelikého způsobu; 2) pogednánj wšeliká a kritiky; staré pjsemnosti české; 4) pogednánj historická a zpráwy literárnj; biografické, genealogické; 5) známost wlasti a 6) přjrozených wěcj; 7) pogednánj z oboru wšech nauk; 8) a zpráwy wlastenské z nyněgšjho wěku atd. Redaktor Frant. Palacký. — Předplatitelůw bylo přes 436. — Srw. *Monatsch. d. v. Mus.* 1827. *Sept.* 14—30 *Uebersicht der in Böhmen bisher erschienenen Zeitschriften. Ein Beitrag zur Literaturgeschichte Böhmens, von Prof. Helbling von Hirzenfeld. „Seit dem Beginnen der böhmischen Journalistik vom J.* 1770 *bis gegenwärtig haben wir weit (beinahe* 10*mal!) mehr in deutscher als in böhmischer Sprache geschriebene Zeitschriften."* Z českých časopisůw udáwá do toho času 10.

242. † — — Druhý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 144) sw. 2hý (str. 144), sw. 3tj (str. 144) a sw. 4tý (str. 144), tamže. 1828. seš. 3 zl.

III. 64. Krwawá swatba. — IV. 35. Pohřeb od Štěpničky. — Obsah celého ročnjka w *Monatsch. des vat. Mus.* 1828. *Nov. S.* 466—471.

243. † — — Třetj ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 186), sw. 2hý (str. 136 a tabulky), sw. 3tj (str. 128), sw. 4tý (str. 132), tamž, 1829. seš. 3 zl.

I 65. Sigmund, swobodný pán z Ugezdu, powěsť z Březnice. — Kromě 4 dáwnowěkých nacházj se tam práce od 18 nyněgšjch spisowatelůw. -- Odbjratelůw as 205.

244. * Časopis společnosti wlastenského Museum w Čechách. Čtwrtý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 120), sw. 2hý (str. 121—240 a rytina), sw. 3tj (str. 241—360), sw. 4tý (str. 361—462 a obsah), tamž, 1830. seš. 3 zl.

245. * Časopis českého Museum. Pátý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 118 a mapa kamenop.), sw. 2hý (str. 119—240), sw. 3tj (str. 241—348), sw. 4tý (str. 349—464 a obsah na r. 1831). tamž, 1831. rozebr. seš. 3 zl.

II. 153. Bohuslaw a Berta. Přjběh z 13. stoletj (W. Pautnjk 1826. 53. též od Krále). — IV. 421. Rozmluwa o českém listu p. Bohuslawa z Lobkowic ku p. Petrowi z Rožmberka, od Winařického. — Kdo wšech 5 ročnjkůw nagednou odebere, obdržj ge za 10 zl.

246. * — — Šestý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 128 a aučty matice české na r. 1831 str. 12), sw. 2hý (str. 129—254), sw. 3tj (str. 255—378), sw. 4tý (str. 379—494 a obsah), tamž, nákladem matice české, 1832 (Kr. & Weber). rozebr. seš. 2 zl.

I. 54. O beanjch akademických, od J. Jungmanna. — I. 75. Wenkowan we společnosti s welikoměstskými, dle Bulgarina od G. Marka. — II. 221. Propuštěný wogák (též). — II. 131. Z básnj latinských Alžběty Johanny Westonie, od Čelakowského. — Za tisk auctůw atd. 28 zl. 18 kr. Přispělo k němu 13 spisowatelůw. — Předplatitelůw (odbjratelůw) přes 422, mezi nimi 190 zakladatelůw matice české, pak 232 ostatnjch, a 28, genž w půlletj se předplatili. — Almanach de Carro, Prague, 1835. str. 221—225.

247. * — — Sedmý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 120 a aučty r. 1832), sw. 2hý (str. 121—240), sw. 3tj (str. 241—356); sw. 4tý (str. 357—470 a 5 nezn. str. se gmeny předplatcůw, a 3 str. obsah), tamž, 1833. rozebr. seš. 2 zl.

Na honoráry při časopisu, na korrekturu, tisk, papjr a wazbu téhož časopisu 1833, a č. 3. (D. lékaře), šlo nákladu wesměs 953 zl. 52 kr. — Penjze za prodané knihy w běhu l. 1833 615 zl. 41 kr. — Cena zbytku nákladem pokladnice wydaných a na konci roku 1833 neprodaných 660 zl. 22 kr. — Pos. w č. Wčele, 1834. 7. od Čelakowského. — Oznam w Rozl. pr. 1833. 80. — Roz. lw. 1833. str. 171. 285. »Nowych książek w czeském języku od początku nowego roku až do końca drugiego ćwierć rocza 1833 wyszło z druku 28 różnéj treści i objętości. W porownaniu z tém jak mało wyszło u nas w Galicyi!« — str. 407. pak 1834 87. 175. 282. 362. — Předplatitelůw bylo mimo 240 zakladatelůw, w Čechách 91, na Morawě 46, w Uhřjch 27, we Wjdni 6, po Rakausku 10, w cizině 4, tedy dohromady 378.

248. * — — Osmý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 124 a wýtah auctůw českého museum na r. 1833), sw. 2hý (str. 125—236), sw. 3tj (str. 237—356), sw. 4tý (str. 357—480 a obsah), tamž, 1834. seš. 2 zl.

Za tisk, papjr, wazbu a honorár čas. na r. 1834 wšeho dohr. 412 zl. 45 kr. Za tisk a papjr auctůw r. 1833 — 15 zl. — Pomoc na wydánj slownjku 1. a 2. swazku pro 340 zakladatelůw 510 zl. — Penjze za prodané knihy w běhu léta 1834 — 344 zl. 27 kr. Cena zbytku knih wydaných a na konci r. 1834 neprodaných 675 zl. 55 kr. — Přispělo k němu mimo 2 starých, 13 nyněgšjch spisowatelůw. — Roz. lw. 1835 str. 199.

249. * — — Dewátý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 128 a wýtah z auctůw českého mus. w roku 1834. Čtwrtý ročnjk, w Praze 1835, tiskem arcib. kniht. str. 16 a oznamy), sw. 2hý (str.

129—236 a ryt. w fol.), sw. 3tj (str. 237—350), sw. 4tý (str. 351—467 a 3 obsah), tamž, 1835. seš. 2 zl.

Za tisk, papjr, wazbu, honorár časop. r. 1835 a Hlasůw wšeho dohromady 724 zl. 59 kr. Pomoc na p. Jungm. slow. sw. 3. 4. 5. a 6. r. 1835 — 1164 zl. Za tisk a papjr aučtůw 15 zl. Ztěžené penjze za knihy skladnj 322 zl. 3 kr. Zásob skladnjch neprodaných 642 zl. 32 kr. — Přispělo k němu wýše 13 spisowatelůw. — Roz. lw. 1835. str. 335. — Pos. w Kwětech 1835. 290. na 1. a 2. sw. od Týla; w č. Wčele 1835. 123. 232. 344. pak 1836. 63 od Tomjčka.

250. * Časopis českého museum. Desátý ročnj běh. Wel. 8. sw. 1nj (str. 114 a wýtah z aučtů českého mus. atd. r. 1835. Pátý ročnjk [arcib. kniht.], str. 16), sw. 2hý (str. 115—233 a 1), sw. 3tj a 4tý (str. 235—435 a 1, a 3 rytiny, z nichž 2 we fol. a 1 w 4), tamž, 1836. seš. 2 zl.

II. 158. Přátelstwj od M. Antonie. — W tomto 10letj přispělo auhrnkem 16 spisowatelůw dáwnowěkých a 71 sauwěkých. Wýtiskůw 600. Za tisk a wazbu časop. na r. 1836 dalo se 383 zl. 48 kr. Za tisk aučtůw na r. 1835 dalo se 15 zl. Pomoci na p. Jungm. slownjk sw. 7—10 r. 1836 dalo se 1197 zl., a na p. Šafařjka starožitnosti sw. 1—3, 1836 platilo se 374 zl. 4 kr. z pokl. mus. — Penjze za prodané knihy w běhu l. 1836 — 244 zl. 44 kr. Cena zbytku knih atd. r. 1836 wyčteno za 667 zl. 18 kr. — Od r. 1836 ukládá se gedna polowička ročné se scházegjcjch přjspěwkůw po každé k'gistině, druhá pak polowička spolu s auroky k penězům wydagným se připočjtá, na gistinu wšak uloženau w nižádné přjpadnosti se nesahá. R. 1836 přibylo gistin (2596 zl.: 2 = 1298), summa gistin (srw. str. 50) 15416 zl. 49½ kr. Summa přjgmůw 18546 zl. 12 kr. a summa wydánj 1980 zl. 35 kr., tedy zůstáwá přjgmůw 16.566 zl. 17 kr. — R. 1836. bylo 54 prawých zakladatelůw matice české, mezi nimiž 2 korporacj, 25 duchownjch, 3 bohoslowci, 13 práwnjkůw, 2 hrabata atd., z nichž umřel 1.

251. * — — Gedenáctý ročnjk. Wel. 8. sw. 1nj (str. 136), swaz. 2. (str. 137—248 a wýtah českého museum, týkagjcjch se přjgmů a wydánj pokladnice na wydáwánj knih českých r. 1836. Šestý ročnjk, w Praze 1837, arcib. kniht. 16 str.), sw. 3. (str. 249 atd. tisk giž u Spurného). 1837. seš. předpl. c. 2 zl.

Roz. lw. 1837. 151. P. redaktor Fr. Palacký podáwá nynj ošetřenj walných mezer we wědectwu nowo-europegském, Slowanstwa se týkagjcjch. Přjsněgi, nežli posawád se dálo, k wěcné ceně pomůcek podáwaných prohlédati bude, a neměnjc ostatně ničeho, we plánu časopisu tohoto, předce čtenářům swým zpráwy liternj z celé Ewropy podáwati, a w domácjch ostřegšj, nežli posawád kritiky šetřiti, w aumyslu má. — Swazky wycházegj w unoru, mági, srpnu, listopadu (tedy na počátku každého čtwrtletj). Spisowatelům, genž při něm nápomocni gsau, práce napotom pokaždé po dotištěnj swazku, a sice *osmi* zlatými strjbra za tištěný arch se honoruge (15. kwětna 1837). — Srw. č. Wčelu, 1837. 103. »Časopis tento prwnj mjsto, negen mezi našimi, ale i dosti důstogné mjsto mezi zahraničnými časopisy zjskal.« — Od r. 1827—1831 wycházel německý spis: *Monatsch. &c.*, redigowán též Fr. Palackým. Od 1. července 1837 pod redakcj R. Glasera a wydánjm J. Sambse začal se časopis:

152. † * *Ost und West. Blätter für Kunst, Literatur und geselliges Leben. Prag,* 1837. *Borrosch & André. (Wien, Mörschner und Jasper, Leipzig, F. A. Leo).* 7 *fl.* (čtwrtletně 1 zl. 45 kr.)

W ohlasu prawj: *Wir versuchen die deutsche Journalistik in Böhmen zu heben. — Wir wollen durch Uibersetzungen und kritische Uibersichten einen Begriff davon geben, welche frische und schöne Blüthen die Literaturen der slawischen Nationen gegenwärtig hervorbringen. Hiermit werden wir den Anfang zu einer literarischen Verbindung des slawischen Ostens, dessen geistige Thätigkeit beinahe noch ganz unbekannt ist, mit Deutschland machen. Böh-*

mens slawisch sprechende Autoren sind mit den gesammten slawischen Dialekten und mit den literarischen Bestrebungen aller slawischen Völker genau bekannt, und Viele von ihnen auch in deutscher Sprache gewandt genug, um diese Produktionen mittheilen zu können. — Oznam: Kwěty 1837 př. 48 od Wrťátka. Srw. *Lit. Ztg. Berl.* 1837 *Nro.* 27 *S.* 512. »Nač německé práce?« Wiz Přjtel ml. Z Čechůw přispěli Sabina, Trojan atd.

253. † * Cechoslaw. Wšeobecný zábawnjk. Swazek prwnj. 8. (str. 64) w Praze, tiskem a nákladem J. H. Pospjšila, 1830, seš. 12 kr. Swazek druhý. 8. (str. 64), tamž, 1830, seš. 12 kr. Swazek třetj. 8. (str. 64), tamž, 1830, seš. 12 kr. Swazek čtwrtý. 8. (str. 64), tamž, 1830, seš. 12 kr. Swazek pátý. 8. (str. 64), tamž, 1831, seš. 12 kr. Swazek šestý. 8. (str. 64), tamž, 1831, seš. 12 kr. Swazek sedmý. 8. (str. 64) tamž, 1831, seš. 12 kr. Swazek osmý. 8. (str. 64) tamž, 1831, seš. 12 kr.

1830. I. od Tomjčka. — (Čech Martin s Vaskem de Gama 1498) od A. Šembery, — od Langera. — II. od Plačka. — od Franty (listy z Jašowského). — III. (z Jašowského) od Franty, — od J. W. Sommera. — Wšech 8 sw. za 1 zl. 36 kr. Aučel měl wzbuzowánj a rozplameňowánj lásky pospolité mezi Slowany, lásky k Bohu, ku králi našemu a k milé wlasti. — Redaktorowé: J. Franta, J. Langer a Sl. Tomjček.

254. † * Čech. Zábawný a poučugjcj spis. Wydán od W. Franty a S. Tomjčka. 8. (5 ar.), w Praze, tiskem a nákladem J. H. Pospjšila, 1832. seš. 14 kr.

Powjdky (z Bulgarina) od Tomjčka.

255. † * Samo atd. 8. (5 ar.) tamž, 1832. seš. 14 kr.

(Z ruského a polského) od Franty. — Oba tyto spisy gsau poněkud pokračowánj zašlého Čechoslawa. Mimo Tomjčka (gehož práce zde powěst o paut. Tom. z Harrachu) a Franty (genž historické pogednánj podal), nacházj se též K. Amerling (gehož práce: přjrodopis). Posud. w čas. mus. 1832. IV. 481—484. od Winařického. — Pokračowánj:

256. † * Krok. Zábawnj a poučugjcj·spis od W. Franty a S. Tomjčka. 12. (str. 84 a ryt.) w Praze tiskem a nákladem J. H. Pospjšila, 1833. seš. 14 kr.

Rusalka (ze sewernjch kwětůw) od Jana Šolce, — (z polského) od Štorcha. — Obgjmá básně, powjdky a pogednánj. Pos. w Gindy a Nynj 1833. II. 135. od Týla.

257. Čechoslaw. Národnj časopis pro Čechy a Morawany. Wydáwán w Praze 1825. Wedenjm Fr. B. Tomsy. Tisk Senf.

Srw. Jung. lit. 1825 str. 544. — Od 1. 1825 přewzali práwo nowi synowé Boh. Háze.

258. * Danica ilirska. Tečaj I. (1835) II. (1836) III. (1837). 4. (25 ar. každý běh), u Zagrebu štampano pri Franji Županu, 1835—1837. Učrednik (redaktor) i izdavatelj Dr. Ljudwit *Gaj*. (Při tom) Ilirske narodne novine.

»Ove, s Danicom, izidu 2krat na tjedan, to jest u utorak i u sobotu. Danica ilirska jedankrat, a Oglasitelj il. 2krat na tjedan Novinam se priklju či. Cěna na pol lěta iznaša za domáće bez zavitka 3 zl., u zavitku za štampanim naslovom 3 zl. 24 kr.; u zavitku s domom pošiljanjem 3 zl. 48 kr.; za vanske u zavitku sa št. naslovom i poštarskim troškom 4 zl. (w Praze atd. mimo Uher za poštu a štemple půlletně 6 zl.) Predplaci se na svakoj c. k. pošti monarkie austrianske, kak taka u c. k. priv. narodnoj Novinarnici ili u Negrovoj kući, gospodskoj ulici br. 103.« — Saderžava u duhu slovano-ilirskom na zabavu i prosvětěnje spada-

ské stvari (wěci), vrědna a važna iznanja o najvećjem u Europi narodu slovanskom u obćinskom: od njegove starine i dogodovsćine, od njegova slovstva i knjižestva, ilirske pěsme, krajobrazno i deržavno opisanje atd.« Tento plné národnosti časopis posauzen w Srbské Pčele u Budimu 1837. br. 2 od P. Stamatoviéa. — Léta 1835—6 wyšlo při tom: Sbirka někojih rěčih, koje su ili u gornjoj ili u dolnjoj Ilirii pomanje poznane (3 ar. mjsto br. 51 a 52). P. Gaj předklad z českého: čas. mus., č. Wčely, z Kolára do toho týdennjka přigal. — Tisk weliký, papjr krásný velinský. Srw. č. Wčelu, 1834. 382 1835. 39. 1837. 264. Čas. mus. 1835. II. 228 od Šaf. Kwěty 1836 od Michla. *Ost und West* Nr. 1., *Oest. Zusch.* 1836.

259. Gindy a Nynj, anebo: Zbjrka obrazů pamětihodných osob, wěcj a přjběhů z minulosti a přjtomnosti, s připogeným popsánjm a giným rozmanitým wyprawowánjm. Wydánjm Karla Rainolda. Wedenjm Jana Hýbla. (Dwa swazky aneb půlletj.) 4. (25 ar. a tolik rytin) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila. 1829. seš. každý po 1 zl. 12 kr.

L. 1828 wyšlo 26 numer s rytinami, kteréž opět l. 1829 otištěny.

260. — — Prwnj půlletj. 4. (str. 104 a 25 obrázkůw) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1830. Druhé půlletj. 4. (str. 194 a 25 ryt.) tamž 1830. seš. 2 zl. 24 kr.

I. 82. sld. K Sultánowi mluweno po slowansku. Wywážení lenochůw přes hranice české. Prwnj špády w Čechách. Začátek titulůw hraběcjch a knjžecjch w Čechách. Památky knjžat českých w cizině. Český H. Kokles. — 60. Starobylá powjdka o zámku Worljku. — 85. Rakownjk, powěst atd.

261. — — Wydánjm J. H. Pospjšila, wedenjm J. Hýbla. Prwnj půlletj. 4. (str. 104 a 25 ryt.). Druhé půlletj. 4. (str. 104 a 25 ryt.), tamž, pjsmem J. H. Pospjšila, 1831. seš. 2 zl. 36 kr.

262. Gindy a Nynj. Národnj zábawnjk pro Čechy, Morawany a Slowáky w Uhřjch. Nákladem a wedenjm J. H. Pospjšila atd. Nowého běhu půlletj prwnj. 4. (26 ar.) tamž, 1833. seš. předp. c. 1 zl. 36 kr.

I. 4. Bilinský wládyka. — 50. Dobré přjslowj. — 65. Dobrodruzi. — 80. Čechowé w Prusjch. — 153. Wjtan a Milina. — 185. Ženich bez newěsty. — 78. Piast a Řepicha. — 108. Jan Zamoyský. — 146. Rozdjl mezi láskau a přátelstwjm. — 169. Řemenář waršawský. — II. 3. Poslednj pohanka. — 121. Křimská neb alpinská růže, powěst kraginských Slowanůw (od Amerlinga). — 170. Esterka, powěst historičná (z Bulgarina) od W. Štulce. — Předplatitelůw bylo přes 289, a sice w Hradci Králowé 96, w Praze 166, w č. Buděgowicjch 7, a na Morawě 20.

263. *Jawornický* (Jan). — Česká bibliotéka pro wlastence milowné gazyka mateřského a nowých wědomostj k rozšjřenj uměnj a ošlechtěnj srdce. Swazek prwnj. Wel. 12. (str. 120 a obrázek) w Praze, tiskem a nákladem J. H. Pospjšila 1830. seš. 20 kr.

Obsah: Pogednánj o náboženstwj, wychowánj djtek, popsánj cyzých zemj a národů, žiwotopisy swatých, wynalezenj nástrogůw, řemesel, přjběhowé minulých wěkůw i našich časůw, wědomosti o Čechyi, časem wýstrahy, udalá neštěstj, básně atd. Čtenářům wšelikého pohlawj, wěku a stawu.

264. — — Swazek druhý. 12. (str. 132) tamž, 1833. seš. 20 kr.

265. — — Swazek třetj. 12. (str. 260) tamž, 1836. seš. 20 kr.

Srw. časop. mus. 1836. 375 od Chmelenského. — Sw. 4tý w tisku. Na sw. 5tém pracuge. We sw. 4. gest dokončené popsánj zemj a národůw Sibiře; a w nalezenj lidském přišed na knihtiskařstwj, prawj: »O bychom také toho daru dle ceny geho sobě wážili, na užitečné knihy nákladu nelitowali, a čtenj mi-

lowni byli; neb w mnohém domě krom *modlicj knihy* a *kalendáře* giné užitečné zábawugjcj a poučugjcj knjžky nenalezáme.«

266. * Hronka. Podtatranská Zábawnīce. Časopis krásomilého a užitečného čtenj; wedenjm Karla *Kuzmányho*. Djl I. Swazek 1—3. 8. (sw. I. str. 96; sw. 2hý str. 100; sw. 3tj str. 96) w B Bystřici, pjsmem Filipa Macholda, 1836, seš. př. c. 56 kr. Djl II. Swazek I. 8. (str. 96 a 1 ryt.) seš. u spis. za 50 kr. — aneb 1 zl., u knihk. 1 zl., aneb 1 zl. 10 kr. (psac. pap.)

Náwěštj o nj w č. Wčele 1836. 113. od Tomjčka. Pos. w čas. mus. 1836. II. 216—219. od Chmelenského. »Pjsmo gest dobré, barwa wšak nenj dosti černá á papjr málo bjlý.« — W Kwětech 1836, přjl. 22—24 wyňatek práce od J. Kolára, ze sw. 2. otištěna; — tamž str. 82. 89. (spisowatel cesty z Terstu do Benátek) od Amerlinga. Též 1837. přjl. 27. — Č. Wčela 1837 č. 17. od Štorcha. »Wýtisky (400?) Iho tohoto běhu rozebráni gsau. Aučel: rozšiřowánj oswěty, wzdělawánj krásocitu, *upewněnj se gednoty našj literárnj s Čechy, s Morawany a k wzágemnosi literárnj se wšemi pokmennými našimi*. Každý sw. r. 1837 bude ozdoben obrázkem buď mužůw národa a wlasti, buď národnjch památek atd. Sběratelé předpl. dostanau 11tý wýtisk nádawkem.

267. * Krok. Weřegný spis wšenaučný pro wzdělance národu česko - slowanského. Wydáwán přispjwánjm mnoha učených wlastenců, od Jana Swatopluka *Presla*, atd. Djl druhý. Částka druhá. 8. (str. 161—320) w Praze, pjsmem arcib. kniht. 1827. Částka třetj. 8. (str. 321—480) tamž, 1828. Částka čtwrtá. 8. (str. 481—638), tamž, 1831, seš. u knih. za 48 kr.

268. * — — Djl třetj. Částka prwnj. 8. (str. 160 a obrazec), tamž, 1833 (B. Háze w knihkupectwj). Částka druhá. 8. (str. 161—320 a obrazec), tamž, 1834. Částka třetj. 8. (str. 321—488 a 3 ryt., z nichž 1 w 8. a 2 we wel. 4.), tamž, 1836. Částka čtwrtá. 8. (str. 489—627 a 4 bez známky), tamž, 1836 (1837), seš.

Časopis to prwnj, který o wědách wědeckým slohem gednati se pokusil. Zawjrá w sobě: 1) gazykozpyt, 2) krásowědu, 3) umy, žiwnosti a řemesla, 4) mudrctwj, 5) děginstwo, 6) měřictwj, 7) přjrodnictwj, 8) přjrodoskum, 9) lékařstwj, 10) práwnictwj a 11) bohoslowj. Wycházj od l. 1821 (djl I. část 1. str. 160, část 2. str. 164), 1822 (část 3. str. 160), 1823 (část 4. str. 160). Djl II. 1824 (č. 1. str. 160 se 7 obrazci, u Fetterl.). Djl I. obsahuge: Myšlénky o libozwučnosti řeči wůbec, obzwláště českoslowanské, od Kolára. O sanskritu od A. Jungmanna. Wýtah grammatický z Nala k libému srownánj s wlastenskau řečj, od téhož. Přehled děgin krásowědy, od Palackého. O prosodii, od J. Jungmanna, Šafařjka, Wládyky, Wlčana. Theokrit. selanka. II. od Šafařjka atd. — Srw. Jung. lit. str. 544. — Čas. mus. 1837. 'Roz. lw. 1833. 71. — Cena každé části 48 kr. (u spis. 36 kr.), celého spisu 9 zl. 36 kr. (7 zl. 12 kr.)

269. * † Kwěty české. Listy zábawné pro wšeliký staw. Wedenjm a nákladem J. H. Pospjšila atd. Prwnj ročnj běh. 4. (str. 434 a obsah), w Praze a Hradci Králowé, 1834. seš. 3 zl. 12 kr.

58. Křiwoklád. 167. Wečer na Bezdězu. 185. a) Obrazy ze žiwota mého. b) Marinka, od Máchy. 209. Koštěgowá hora. 263 O kráse twáři (zwláště pro djwky). 303. sld Wěnceslawa (děgopisná powjdka) od Klicpery (wiz 224). 434. Obrazy powah a wlastnostj člowěčjch (o redaktorowi atd.) od Filjpka. Přispělo k nim 69 spisowatelůw. — Str. 224. Spisowatelům českým sljbila redakcj za 3 neb 5 tištěných archůw původnjch powjdek, čerpaných z děgin wlasteneckých aneb ze žiwota českého, 10 neb 20 zl. honorářem dáti. — Alm. de Carro, 1835 (Winařický). — Pos. w čas. mus. 1834. I. 103. — Kwěty 390 (Tyl). — 427. Tyl Čelakowskému. — 412. Hanka Čelakowskému.

270. * † Kwěty. Národnj zábawnjk pro Čechy, Morawany a Slowáky. Wedenjm a nákladem J. H. Pospjšila, atd. Druhý ročnj běh. 4. (str. 522), tamž, 1835. seš. 3 zl. 12 kr

7. Widěnj od Hagniše. 22. Diwjšek, od Kopeckého. 63. Studánka Cislawowa. 79. sld. Oběť Ljborina (půwodnj powjdka), od Simence. 82. Žertjk z mého žiwota, od Přibjka. 94. sld. Pautnjk (novela), od Sabiny. 162. Přjbytek newinnosti, od W. Negedlého. 194. Ema kokrdowská (powjdka z 17. stoletj), od Simence. 197. Mladý Boleslaw, Maria Štuartowa, od Zahradnjka. 214. sld. Ctibog z Dolan, od Činoweského. 276. Procházky po wůkolj pražském konané, od Týla. 302. Listy z kroniky české (Čech, Lech, r. 550), od Týla. 370. Wečernj schůzky, od Filjpka. 509. Starý rok nowému roku, od Týla.

271. * † — — Třetj ročnj běh. 4. (str. 414 a 2 obsah, a 104 přjlohy [XXVI]), tamž, 1836. seš. 3 zl. 12 kr.

4. sld. Po pěti letech (přátelé, geště geden přjtel, náwštěwa, změny), od Týla. 65. sld. Hesperidky, (238. Praha atd. půwodně) od Sabiny. 162. O gak blaze hlaupým býti, od Krátkého. 394. Wečer swatomikulášský (rozgjmánj redaktorowo) od Týla. — Přispělo k němu as 50 spisowatelůw. Redaktor od r. 1833—1836 byl J. K. Tyl. — Počet wýtiskůw 650, odbjratelůw asi 500, o 100 méně nežli l. 1835. — Srw. Roz. lwow. 1835. str. 55.

272. * † — — Čtwrtý ročnj běh. 4. (též 52 ar. a 26 ar. přjlohy), tamž, 1837.

Č. 1—3. Žárliwec, od Sabinského. č. 4—6. Poslednj Orebita (obraz historický), od Wocela. — Kauzedlnice Černoborka. č. 7. 8. Adela, od Sabinského. č. 14. Nocleh na Kacerowě (powjdka půwodnj z našich dnůw), od J. z Hwězdy. — Hrobnjk, od Sabinského. — č. 29. Mikuláš Zaul (powjdka z časůw Wáclawa IV.) atd. — Roz. lw. 1837. 189. Časopis tento wycházj každý čtwrtek po archu, k němužto se wždy we 14 dnech geště půlarchowá přjloha přikládá. Předp. cena u wydawatele i u wšech řádných knihkupcůw rak. moc. na půl léta 1 zl. 36 kr., na čtwrt leta 48 kr. se přigjmá. Po c. k. pošt. auřadech, a sice za půlletnj předplátku 2 zl. 12 (36) kr. se rozesjlá. — Kdo ročnjky 1833—1837 nagednau odebere, dostane ge o čtwrtinu laciněgi (2 zl 24 kr.). — Redaktor Jar. Pospjšil. Papjr bělegšj nežli w předešlých. Honoráry se platěgj.

273. Pautnjk Slowanský. Sbjrka spisů zábawných a ponaučných. týkagjcjch se zwláště literatury, historie, techniky a hospodárstwj. Sebránjm Frant. B. Tomsy. Djl prwnj. 8. (str. 168 a 8, 3 ryt. w 4.) w Praze. pjsmem a nákladem rytjře z Šénfeldu, 1826. — Djl druhý. 8. (str. 106 a 6, 2 ryt. w 4., z nichž 1 notowá), tamž, 1826. — Djl třetj. 8. (str. 117 a 3 a 2 ryt.), tamž, 1826. — Djl čtwrtý. 8. (str. 109 a 3, 2 ryt. w 4. a 8.) tamž, 1826. — Djl pátý. 8. (str. 111 a 1, 2 ryt. w 8. a 4.) tamž, 1826. — Djl šestý. 8. (str. 108 a 4, 2 ryt. w 8. a 4.) tamž, 1826. — Djl sedmý. 8. (str. 111 a 1, 2 ryt. w 4.), tamž, 1827.

1826. III. od Rettigowé, Wlasáka, Fr. Náhlowského; od Wáwry, Nekwasila, Steinbigla. Počet předplatitelůw na sw. I. byl 105. na II. mimo ty 71, na III. 14, na IV. 17 a na VI. 9, tedy wšech as 216, z nichž na Morawě snahau W. Pešiny bylo 20.

274. * Plody zboru učenců řeči českoslowanské prešporského. 8. (str. 156), w Prešporku, tiskem u Landerera, 1836 (w Praze, Neureuter). seš. př. c. 48 kr., nynj 50 kr.

Pos. w čas. mus. 1836. II. 215—216. od Chmelenského. Ohledem toho, že se naši Slowané w Uhřjch Čechůw přidržugj, prawj: »Gazyk slowanský, rozdělený w *řeč českau, ruskau, polskau* a *illyrskau* nikdy giž w *geden gazyk*, tak

nazwaný *wšeslowanský*, se wjce nespogj.« — Srw. Kwěty 1836. přjl. 55. -- Roz. lwow. 1836. 303.

275. † Rozličnosti pražských nowin. 4. (str. 26 bez zn. a 38 ar.) w Praze, 1826, wydawatelowé synowé B. Háze. Spisowatel J. Linda. — † 1827 w 4. (52 ar.) tamž, týž. — † 1828 w 4. (52 ar.) tamž, týž. Prawopis po *c, s, z* wždy *i. j* a mjsto *v* wždy *u*. — † 1829 též, † 1830 též, † 1831 též, † 1832 též. Wšech předplatitelůw přes 307. — † 1833 též. Předplatitelůw neywjce w Čechách as 294. — † Léta 1834 pod názwem: Česká Wčela. Ročnjk I. 4. (52 ar. a přjl. not.) tamž, 1834. Redaktor Fr. L. Čelakowský. Obsahuge práce básnické wšeho druhu, zábawné čtenj, známost země národů, pogednánj přjrodopisná, liternj nowosti a smjšeniny. — Pos. w čas. mus. 1834. I. — Rozl. lwow. 1834. 32. — Wčela Č—y Týlowi. — * Též 1835 w 4. (52 ar.) tamž. Redaktor týž až do polowičky prosince. — † Též 1836 w 4. (52 ar. a wyobrazenj), tamž. Redaktor J. N. Štěpánek. Přispělo k nj mimo redakcj 22 spisowatelůw. — † * Též 1837, tamž, týž. Wýtiskůw 250 a odběrat. o mnoho mjň nežli r. 1832. (Dan. il. 1836 a 1837).

Rozl. pr. now. 1833. 5. sld. Zdebor a Částawa, půwodnj powjdka z 2hé polowice 13. stoletj, od Lhoty. 92. Hostinštj obrowé (powěst z wůkolj Zwjčinského) od téhož. Č. Wčela. 1834. 1. sld. Antar (wých. powjdka od Senkowského). 162. sld. Námluwy (obraz z žiwota ukraginskéko, něm. w *Ost und West* 1837. *Nr.* 3, taktéž Kojata). 201. Arasmanes (z Bulwera) od Malého. 265. Wesničanka (z Irwinga). 337. Láska a smrt (nočnj rozgjmánj od Senkowského). 409. Býwalj časowé. 1835. od Tomjčka (z Krasinského, z Somowa), Ondráka (z Senkowského, Bulgarina). 1836. 154.s ld. Štěstj diwně kwete (půwodně od Jana Hl—če z Postupic). 1837. č. 19. Tři masopusty, od Filjpka atd. Wycházj každý týden w autery w 9 hod. ráno. — W Polště we Lwowě wycházegj: Rozmaitości Pismo dodatkowe do gazety Lwowskiéj (1833--37). Nákladem redakcyi (J. N Kamińskiego), drukiem Pietra Pillera. R. 1833 w 4. (str. 432 č. čjsel 52 a 4. 8. XIV) 1834 (XII a 418 a $1/2$ ar.), 1835 (XIV a 420) atd. Obsahuge: powěsti, historie, politiku, znamenité osoby t. r., rozprawy naukowé, literaturu kragowau i powšechnau, diwadlo a uměnj domácj a ginokragné, starožitnosti, promysl, hospodárstwj, lékarstwj atd. básně. C. w Praze na poště půlletně 14 zl. Wiz dolegi Děgepis (nowiny).

276. Swětozor, neylaciněgšj spis obrázkowý k rozšjřenj užitečných známostj pro Čechy, Morawany a Slowáky. Prwnj ročnj běh. 4. (str. 416) w Praze, tisk a náklad synů B. Háze. Redaktor P. J. Šafařjk. 1834. seš. (předpl. c. 2 zl. 12 kr.) snjž. 1 zl. 12 kr.

Pos. w čas. mus. 1834. I. — W Kwětech, 1834. 199. od Bačkory a srw. Gindy a nynj 1833. II. — Dan. il. 1837. 72. 75. 84. 116. 118. od V. B(abukiéa).

277. — — Druhý ročnj běh. 4. (str. 352) tamž, týž, 1835. seš. 1 zl.

Mimo redaktora přispěli: Amerling (w přjrodopisném), Hansgirg, Štorch, Zap (w zeměpisném) a ginj. — Přestal pro malý počet předplatitelůw (str. 328), neboť w německém: „*Panorama des Universums*" bylo na začátku 25 tisjc odbjratelůw, kterýž pak počet se také r. 1836 welmi ztenčil. Srw. Alm. de Carro, Prague 1835. 199. »Swietozor, magazyn obrazkowy, wydawany přez p—a J. P. Szafařjka, liczy 2000 kilkaset abonentów. Pan Palacki nazywa tę liczbe dosyć małą, lecz ta ilość porównana z miernym pokupem dzieł polskich w Galicyi, jakże jest ogromna!« — Kwěty 1835. 12. P. Bělopotocký chwálj Swětozor, magjcj w Uhřjch

250 odbjratelůw, nic méně stěžuge si na slowa geho zatmělá. — W Polsku w Lešně wycházj od l. 1833—1837 pod názwem: Przyjaciel ludu czyli tygodnik potrzebnych i pożytecznych wiadomości. Redaktor Ciechánski«; w Lipsku u Webra 1835—1837 Magazyn dla dzieci, z rycinami, ročně 52 čjsel, po 2 tol. 6 gr., a Magazyn powszechny, dziennik użytecznych wiadomości, ročně 52 čjsel, od 1835—37, po 3 tol. 12 gr. atd.

288. Wečernj wyraženj. Kniha k powyražliwému čtenj, wydáwaná od W. R. Krameriusa. Djl prwnj a druhý we 12 swazcjch. 8. w Praze, tiskem J. N. Geřábka, 1830. seš. I. za 48 kr., II. 32 kr.

Sbjrku tuto činj: 1) Umrlčj ruka. 8. (st. 42) 6 kr. — 2) Poklad, aneb láska pod zemj. (st. 64) 8 kr. — 3) Kšaft, anebo šlechetná msta za nedůwěru. (st. 90) 12 kr. — 4) Powjdky, tři o Rybrcolowi, a) Rybrcolowa newěsta. b) Obdařený sedlák. c) Rybrcolowa přjzeň. (z Mausäusa) (str. 80) 10 kr. — 5) Bitwa u Malplaketu (st. 84) 11 kr. — 6) Opatowický poklad. Neywětšj wrch (st. 74) 8 kr. — 7) Dworský blázen, aneb gediná nešťastná náhoda rušj wšecku blaženost lidskau. Rozmanitá powjdka dle prawdiwé přjhody ze starých časů. (st. 91) 12 kr. — 8) Morský laupežnjk (str. 74) 8 kr. — 9) Hrabě Rožmberk, starožitná powjdka. 15 kr. — 10) Zdeněk ze Zásmuku staročeská powjdka. 10 kr. — 11) Krásná Oliwie, aneb strašidlo v bjlé wěže. 5 kr. — 12) Čarodějnice Megera, aneb okauzlený zámek p. z Gednorožce. 12 kr. — 43) Rybrcol na krkonošských horách. 12 kr. — 14) Skalnj hrabě, anebo ohniwá metla. 2 kr. atd. Tištěné tyto neywjce u J. N. Geřábka w Praze, pak u Landfrasa w Táboře a Gindř. Hradci.

289. Wečernj wyraženj. Časopis k užitečnému a kratochwilnému čtenj, wydáwaný z neywyššjho c. k. powolenj wedenjm a nákladem W. R. Krameriusa. Prwnj ročnj běh. Dwa djly. Prwnj djl, obsahugjcj čjslo 1—52. Druhý djl, obs. čjslo 53—88. Wel. 4. (str. 416 a 415—702 a 11 obrazůw) w Praze, tiskem J. N. Geř. 1831, (Tauzjk). seš. př. c. 4 zl., zwýš. 6 zl., snjž. 1 zl.

Odbjratelůw bylo 207, kterýžto počet pak se welmi ztenčil. Spisowatelůw bylo 37. Wygimky: 1) Neštěstj w lese, anebo gak zasegeš, tak budeš žjt. 1831. 3 kr. — 2) Opozdněnj pocestnj, anebo laupežnická peleš. 2 kr. — 3) Nebezpečný nocleh, anebo krčma w lese. 2 kr.

290. — — Druhý ročnj běh. Djl prwnj a druhý. ml. 4. (str. 400), tamž, 1832. 2 zl.

291. — — Třetj ročnj běh. Djl prwnj a druhý. m. 4. (str. 400 a několik obrazůw), tamž, 1833. C. předp. 2 zl. — Čtwrtý ročnj běh. 8. (str. 112) tamž 1834, př. c. 30 kr.

Tento 4tý běh obnášj: a) Lilium w vdolj, anebo dwě newěsty a geden ženich. Starodáwnj báchora od W. R. Krameriusa. W Praze, 1834. — b) Josefka, aneb podiwné shledánj. Pěkný powčugjcj přjběh od P. W. Weselského. — c) Hraběnka Orleamynda, anebo neslýchaná vkrutnost matky. Dle staré powěsti, od Krameriusa. Obsah geho byl: 1) hospodářské připomjnky, 2) historické maličkosti, 3) zábawné čtenj a básně, 4) zeměpisné drobnůstky, 5) nowá wyšetřowánj a nálezy, a 6) smjšeniny a pochautky. — Do německého a polského přeloženo a tištěno pod tjmto nápisem: *Welt-Panorama. Beschreibung der Abbildungen aus der Zeitschrift:* Wečernj wyraženj (cens. 1. srp. 1833, 2. řjg. 1834). — Almanach de Carro, Pr. 1835 st. 232. — Rozl. pr. 1833. 95. Dobropjsemnost podlé Negedlého. — L. 1834 pro nedostatek odbjratelůw (30!) čjslem 7. auplně k aurazu přišlo.

292. *Wesna. Almanach pro kwetaucj swět. Ročnjk prwnj. Sestawil Karel *Tupý*. 18. (str. 288 a 2 ryt. a rytý názew) w Praze 1837, tiskem a nákladem Pospjš. seš. pošt. pap. 1 zl., vel. 1 zl. 20 kr., wáz. 1 zl. 30 kr., 2 zl. a 2 zl. 20 kr.

Obsahuget w sobě wážné, komické i humoristické plody, a ngeen rozmanitostj obsaženého čtenj a půwodnostj, alebrž i zewnitřnj swau auhlednostj nad

mnohé wyniká. Články prosaistské gsau: 1) Alchemista, aneb ztracená léta w bl zinci, obrazy a ohlasy z wěku 17ho, od Týla. 2) Snaubenci Dražičtj, romantic powjdka děgepisná z časůw Karla IV. s wyobrazenjm, od Wrťatka. 3) Mas pustnj láska, komická novelka, od Filjpka, 4) Žiwotopis starého kabátu, c Hagniše a 5) Zpomjnky na Halič, od Jar. Pospjšila, atd. Čistý tisk a papjr, dro ná litera. Přispěwky půwodnj na r. 1838 se přigjmagj u Pospjšila, a o slušn odměnu bude wšemožně pečowáno. — Pos. w čas. mus. 1837. I. 129—133 od P lackého, kterýž Alchemistu (gakož Chmelenský w č. Wčele, 1837) ze wšech neylepšj pokládá. — W č. Wčele, 1837. 119 nazwjce ohledem mluwnice, od Malého. — Kwěty 1837. přjl. č. 1. a st. 33. Odpowěd recensentu J. M—mu, c Wrťátka.

293. Tatranka. Spis pokračugjcý rozličného obsahu, pro včen převčené y nevčené. Prwnj ročnj běh. Swazek druhý. Prac a nákladem Giřjho *Palkowiče* (professora řeči a literatury sl wanské.) 8. (str. 116), w Prešpurku, pjsmem Belnayho dědic 1832 (w Praze, Háze). seš. 30 k

Obs. powjdky: Stanislaw Lowiński, knjže polské; Dobré a milowané knj (z Weleslawjna). — Pos. w čas. mus. 1832. II. 235—248 od J. Jungmanna. W Gindy a nynj. 1833. I. 104. 111. 118. — Kal. Fejérp. 1833.

294. * Zora. Almanach na rok 1835. Prwý ročnjk 16. (str. 28 a 2 str. obs. a 4 obrazy) w Budiňe, literami král. univ. t skarňe, 1835. wáz. 3 z

Pos. w Kwět. 1835. 229. od W. Štulce. *Oest. Ztsch. Wien* 1835. Nr 97. W Pešti r. 1834. powstal slowenský spolek, gehož cjl gest, řeč mateřinsk wzděláwati; údy geho w Pešti a Budjně bydljcj (gména některých wiz w této Z základnj prawidla spolku swého wypracowali a podepsali, podlé nichž se každý k složenj gisté peněžité summy zawázal, tak že 300 zl. stř. hnedky k potřebám po gištěno měli. Spolek tento oznámil wůbec wšechněm wlastencům, aby krátká, m lochutná pogednánj, w nářečj kterémkoli slowanském buď w prosté nebo wáza mluwě wypracowaná k záměru spolku pro Z. posjlali, začež po wytisku odměn (Fej. kal. 1836.)

295. * — — na rok 1836. Druhý ročnjk. 16. tamž 1836 (w Pr Kr. a Weber). za 3 z

Oznam w *Oest. Mrgb. Wien* 1836. Žur. m.-n. pros. w Spb. 1836. Nr IX. od Kepena. Čas. mus. 1836. II. 207–215, od Chmelenského: »Geli Z. psán česky? — Nenj. — Slowenský? Nikterak. — Polsky, chorwatsky, či snad rusky Ach nikoliwěk. Wydánj samo gest pěkné, pjsmo čisté, a takowý též tisk, obr zůw 5, papjr velinský, silný a bjlý, wazba slušná.« Práce J. Holého, L. Jese ského, dra. Ottmayera, M. Hamuljaka, J. Kollára, J. Herkla, Maróthyho, Mag ského, M. Godry, Šnella, Hlawáče, Suchányho, Kuzmányho, Slobody, Palack atd. Odbjratelůw geho w Čechách sotwa 5! Na r. 1837 newyšla giž. Na 1838 má wygjti od Mirka Franja Sandora iz Gjale: *Zabavnik* (almanach) *ilirski* sveslavjanski *Slogonosac* s naslovom: Uzajemnosti i sveslovanskoj slozi. *Zaba* bude obnášeti powěsti a básně půwodnj a důkladné překlady z českého, polsk a ruského (se 4 ryt.) a *Slogonosac* tak gak gsme si na str. 72 přáli, má čes polské a ruské básně, hádanky atd. zagjmati. Prawopis gako w Dan. il. Předp trogi bude: a) 3, b) 6, c) 18 zl. Přitom chce wydati: »Adrianskoga Mora Sir — Grof Zrinjski Petar v Mletcih 1660« w předpl. a) 2 zl. 30 kr. b) 5 zl. 18 zl. d) 25 zl. Srw. Kwěty 1837 př. 75 od Michla.

β) Porůznu.

296. Alžběta, nebo wypowězenci siberštj. Přjběh lásky rodit milowané ze frančiny přeweden Frant. *Wetešnjkem*, atd. 12 (str. XXVI. a 190), w Gičjně, tiskem J. Fr. Kastránka, 183 (srw. záb. čtenj). seš. 18 k

297. Alfonso a Almenon, a Karangho a Lelanga. Dwa přjběhowé z dáwnowěkosti od F. B. *Tomsy*. 12. (str. 36) w Hradci Král. tiskem Jana Pospjšila, 1825. seš. 6 kr.

298. Atala, aneb láska dwau diwochů na paušti. Přeložena z francauzského gazyku. Druhé wydánj. 12. (str. 130) w Praze, arc. kniht. seš. 12 kr.

299. Čelednj wůdce. Knjžka krásná, obsahugjcj utěšená prawidla, a laskawá napomjnánj. Opět na swětlo wydaná od Jana *Hýbla*. S předmluwau od Dan. Ad. z *Weleslawjna*. 8. (str. 235) w Táboře a Gind. Hradcř, 1834.

300. Dennice neb Noworočenka na rok 1825. Sebránjm Josefa *Chmely* atd. a Fr. Lad. *Čelakowského*. 12. (str. 188 a ryt.) w Hradci Král., tiskem Jana Pospjšila, 1825. seš. 45 kr.

Obětowaná slečně Ant. hrab. z Kolowrat Krakowské atd. Obsahuge též básně. Spisowatelé mimo ty přispěli: Chmelenský, J. Wl. Kamarýt, G. Marek, Sušil, Šjr, Šneidr, Weteśnjk, Wocel a Z.

301. *Gallaš* (J. H.). — Muza Morawská. Djl druhý, obsahugjcj w sobě parabole a paramythie. Od atd. 8. (str. 150), w Holomauci u Al. Skarnicla, 1825. (w Praze, Neureuter). seš. 24 kr.

302. *(Grimm)*. — Weselá přástewnice aneb rozmanité wyprawowánj čili pohádky dle Grimmowých báchorek od Fr. B. *Tomsy*. Djlek prwnj. Wel. 18. (str. 175) w Praze a Hradci Král., tiskem a nákl. Jana Pospjšila, 1832, seš. 16 kr. — Djlek druhý. Wl. 18. (str. 196), tamž 1833, seš. 16 kr. — Djlek třetj. Wl. 18. (str. 196), tamž, 1836. seš. 16 kr.

Djlek 4tý a pátý (cen. 1. ledna 1836), a djl 6tý w rkp. — Pos. w Kwětech, 1835, 499.

303. *(Glac a Houwald)*. — Tré powjdek zábawných i naučných dle Glace a Houwalda (od Jaroslawa *Pospjšila*). 8. (str. 72), w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1831. Wygjmek z časop. Gindy a nynj. seš. 8 kr.

304. Hyacinthy od Jana B. *Wladiky*. 16. (str. 76 s winětkau) w Hr. Král., tiskem J. Pospjšila, 1825. seš. 12 kr.

305. Gitka Hraběnka z Toğenburku. Přjběh z dwanáctého stoletj, (podlé skladatele Genovefy) od Tomáše *Kubelky*, atd. 8. (str. 168) w Praze 1830 tiskem arcib. kniht. seš. 12 kr.

306. Jarbor a Mjroslawa. Powjdka od M. Jos. *Pohořelého*. 12. (str. 48) w Hradci Králowé, tiskem J. H. Pospjšila, 1831, seš. 6 kr.

307. Jaronka, kněžna kokořinská. Zábawnj powjdka od Jos. *Pohořelého*. 8. (str. 56), w Litomyšli, tiskem J. Turečka, 1830. seš. 4 kr.

Prawopis a sloh nechwalný. Čens. 1836.

308. *Kaun* (Jos.). — Blahorod, aneb dobročinnost přinášj auroky. Powjdka půwodnj pro dospělegšj mládež. W Praze a w Hr. Králowé, tiskem J. H. Pospjšila, 1831. seš. 10 kr.

309. *Klauren*(owy) powjdky, přeložené od Fr. B. *Tomsy*. Djlek prwnj. M. 8. (str. 182 a 10 bez zn.) w Praze u Šollowé, wedenjm J. H. Pospjšila, 1826, seš. 20 kr. — Djlek druhý. Zelenopláštnjk Benátský. Hrad laupežnický (prawdiwj přjběho-

wé). 8. (str. 220) tamž wedenjm a nákladem téhož 1827, seš. 20 kr. — Djlek třetj a čtwrtý. Obsah: Láska gi utrápila. M. 8. (str. 140 a 144) tamž 1827, seš. 40 kr. — Djlek pátý. Obs. Jella, děwče chorwatské. Starý meč. Klášternj chrám. 8. (str. 212) tamž 1827, seš. 20 kr. — Djlek šestý. Knjžecj lékař. Lizinka. M. 8. (str. 238) tamž 1828, seš. 20 kr. — Djlek sedmý. A. p. n. Děwče z Bezowa (djlek prwnj). M. 8. (str. 153 a 3) tamž 1829, seš. 20 kr. — Djlek osmý. A. p. n. Děwče z Bezowa (djlek druhý). M. 8. (str. 172) tamž 1829. seš. 20 kr. — Djlek dewátý. Obs. Mimili. Pomeznj kommissj. M. 8. (str. 224 a 4) tamž 1830, seš. 20 kr. — Djlek desátý. A. p. n. Pawlowna. Holandský žid. Ztracené pacholátko. M. 8. (str. 190) tamž 1830. seš. 20 kr.

Předplatitelůw bylo na djlek 1. as 84, djl. druhý as 20, djl. třetj 13, tedy auhrnkem 117.

310. — — Hulda, aneb otcůw hřjch, matčina kletba. Romantická powjdka ze spisů Klaurenowých, od F. B. *Tomsy*. 12. (str. 204) w Praze, nákladem M. Neureutra, 1831. seš. 18 kr. — Hraběnka Cherubimská. Zábawná powjdka ze spisů Klaurenowých. Od F. B. *Tomsy*. Dwa djly. 12. (str. 128) w Praze, tisk. Geř., nákl. M. Neureutra, 1833, seš. 24 kr. — Krwawý poklad. Truchliwá powjdka ze spisů Klaurenowých, od F. B. *Tomsy*. 12. (str. 202). tamž u téhož 1836, seš. 20 kr.

311. *(z Kocebue)*. — Přjběhowé pro Dcery České a Morawské přeloženj od Mag. Dobromily *Rettigowé*. 8. (str. 104) w Hr. Král. a w Praze, nákladem J. Posp. 1828. seš. 18 kr.

Též hodinky a mandlowý dort z Kocebue přelož. od Nowáčka (čas. 1. un. 1832).

312. *Lafontain*(ůw) Romulus, prwnj král Řjmský. Přeložený od Joz. M. *Ludwjka*. Dwa swazky. 8. (str. 189 a 204 a rytina), w Hr. Král., tiskem a nákladem J. H. Pospjšila, 1826. seš. 48 kr.

313. *Marek* (Jan Gindřich). — Konwalinky, aneb Sbjrka půwodnjch romantických powjdek z starobylých i nowěgšjch časů od atd. Djl prwnj. 8. (str. 131) w Praze, nákladem arcib. kniht. 1824. — Djl druhý. 8. (str. 112) tamž, 1826. seš. oba 36 kr.

Obsah 2ho djlu: Meč pomsty. Růže na paušti. Podiwné shledánj. Swětoběžná milenka.

314. *Marie Antonie*. — Keř rozmarynowý ze stjnu do weřegné zahrady přesazen, od atd. 8. (str. 140) w Praze, w arcib. kniht. 1830. seš. 24 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1830. IV. 622 od Winařického.

315. — — Myrrhowý wěneček, aneb utrpenjm přicházj se k blaženosti. Od atd. 8. (str. 130 a obrázek) w Praze a Hr. Král. Tiskem J. Posp. 1828. seš. 16 kr.

316. Morawské powjdky, aneb 7 přepodiwných obrazů sw. Cyrilla. 12. w Praze, tiskem a nákladem arcib. kniht. 1825. 8 kr.

317. Newjn, aneb: Následky z newědomosti. Přjběh. Od T. *Kubelky.* 8. (str. 96) w Praze, arcib. kniht. (1824) 1825 seš. 12 kr.

318. Nowé léto, nebo odplata dobročinnosti. Obraz wenkowský od W. R. *Krameriusa.* 12. (str. 24) w Hr. Král. tiskem J. Posp. 1825. seš. 5 kr.

319. Owoce dobročinnosti. Dwě zábawné powjdky dle německého (Zschokke) sepsané od J. *Wáwry* Lomnického. 12. (str. 16 a 156 i obrázek) w Praze, tiskem J. Pospjšila, 1835. seš. 12, 18 kr.

Obsah: Djra w rukáwu. Něco z dennjku chudého pastora z Wiltshiru. — Srw. Kwěty, 1835. 132 a 230 »Bude-li se dobře s prwnjm djlkem dařiti, slibuge nám překladatel 2hý i 3tj a snad i wjce poskytnauti.« (srw. 1837 přjl. 40.)

320. **Pellico* (Silvio di Saluzzo). — Mentor, neboli šlechetný wůdce k blaženému žiwotu, od atd. Z wlaského přeložil J. *Černý.* atd. 12. (str. 118) w Praze, tiskem J. H. Posp.. seš. 20 kr.

Tištěn pečj W. Pešiny k prospěchu ochranitelny djtek na Hradčanech. — Pos. w čas. p. kat. duchowenstwo 1836. II. 349—353. Č. Wčela, 1835. 269, a odpowěd na to w Kwětech. — Tamž 1836. 439. »Krátký neweda nic o přewodu tomto také přeložil geg.« — Polsky: O powinnościach człowieka. Przełożił z włoskiego M. W. W Krakowie, Czech 1835. — Rusky: O dolžnostĭach čelowěka, sočinenie Silvio Pellico; perewedeno s Italianskago Nikolaem Chrustalewym. Odessa, w tip. Gorodskoj, 1835, w 12. str. 217. (Srw. Bibl. dlă čteniă w Sanktpetrb. 1836. fevral' st. 54.)

321. Potřebné a zbytečné, aneb čjm wjce kdo má, tjm po wjce taužj. Tichý hrad. Daddy dary. Negr. Tři powjdky, přeložené od W. R. *Krameriusa.* 8. (str. 86) w Táboře a Gindř. Hradci, tiskem J. Landfrasa, 1834. seš. 10 kr.

Z Wečernjho Wyraženj 1831 (cens. 1. čc. 1833).

322. Přjběhowé Robinzona mladšjho. To gest: popsánj cesty geho do Otahaity a gižnowýchodnjch kragin. 8. (str. 100 a ryt.) w Hr. Králowé, tiskem J. Pospjšila, 1827, na pošt. p. 24 kr., tisk 20 kr.

323. Přjhody a cesty Martina Engelbrechta, z německého w češtinu uwedené od Frant. Xav. *Pohla.* 8. w Litomyšli, tiskem J. Turečka, 1829. Nowé wyd. (cens. 1. června 1837).

324. *Pohořelý* (J. M.). — Jarošjn a Swatawa. Powjdka (původnj) z minulých časů. 12. (str. 20) w Praze a Hr. Král. tiskem J. Pospjšila, 1828. seš. 4 kr.

325. Powjdačky pro ukrácenj chwjle. (Přelož.) od T. B. *Wewerky.* 8. (str. 52) w Praze a w Hr. Král. tiskem J. Pospjšila, 1829. 12. (str. 48) seš. 8 kr.

326. Polibius, aneb dobrá mysl se neztratj. Žertowný přjběh od W. R. *Krameriusa.* W Hradci Král. tiskem J. Pospjšila, 1825. 12. (str. 48). seš. 7 kr.

327. *(Rittler* D.). — Robinzon Lerchenfeldský, aneb podiwnj osudowé a udalosti Šebestiana Ganthöfra, rozeného Wjdeňčana, na geho cestách po wodách a po zemi; kterak do otroctwj prodaný a přes moře zawezený w Brazylii štěstj došel, později od Flibustierů chycen byl, pak po stroskotánj korábu na pustém ostrowě dewatenácté let strávil, a posléz do Ewro-

py, do swé otčiny se nawrátil. Dwa djly. W češtinu uwed F. B. *Tomsa*. 8. (str. 69 a 120) w Praze, tiskem J. Geřábka, nákladem M. Neureutra, 1831. seš. 30 kr.

(Srw. w ruském nářečj: Nowyj Robinson, ili Šwejcarskoe semejstwo preterpněwšee korablekrušenie, soč. Wissa; 3 čas. Spb. 1833—1834 [Smirdin] cěna 12 rub.)

328. *Rettig* (M. D.). — Kwjtj, mágowé dcerkám českým a morawským podáno od atd. 12. (str. 39) w Litomyšli, tiskem Jana J. Turečka, 1835.

329. — — Narcisky. Sbjrka historického i mrawného obsahu k ponaučenj a obweselenj od atd. 18. (str. 153 a obrázek) w Praze, tiskem a nákladem J. H. Posp. 1834. seš. 12 kr.

330. * *Saint Pierre* (de, Bernardin). — Pawel a Virginia, dle atd. z francauzského přeložil Prok. *Ondrák*. 12. (str. VI a 168) w Praze arcib. kniht. wedenjm W. Špinky 1836, seš. 20 kr.

331. *Selezény* (Ferdinand). — Wšelico pro mysli ctné rozweselenj. Djl Inj. (Kal. Fejérp. 1834.)

332. Společnjk wěrný. Kniha pro gasný rozum, dobré srdce a čistou mysl. Sebránjm a sepsánjm Frant. *Trnky* (učitela gazyka českoslowanského). 8. (str. 164) w Brně. u J. Gastla, 1831.

333. Statný Beneda, aneb založenj probožstwj Wyšehradského. Historická powjdka z 11. stoletj od Mir. Kutnohorského (*Tyla*). 8. (str. 110) w Litomyšli, tiskem J. J. Turečka, 1830, seš. 15 kr.

Srw. č. Wčelu, 1837. 180. Beneda. Starožitná powjdka.

334. Stará powěst o Stogmjrowi a Brunswjkowi, knjžatech Českých. Pro wýbornau wýtečnost gazyka dle starého rukopisu, který se w kr. bibliothéce wysokých škol pražských chowá, wydaná od W. *Hanky*. Připogená gest tu také powěst o Walterowi a Griseldě. 12. (str. 54—72), w Praze, tiskem a nákl. J. Pospjšila, 1827. seš. 8 kr. Něm. w Linci 1837 za 10 kr.

335. Swět w činěnj, čili obweselugjcj a srdce lidská šlechtjcj rozmluwy a wyprawowánj. Od Karla *Kysely*. Swazek prwnj. 12. (str. 132) w Praze, arcib. kniht. 1830. seš. 8 kr.

336. *Sychra* (Matěg). — Kratochwilná wčelinka. Sbjrka mnohých powjdek. Sw. prwnj. 8. (str. 160) w Brně u Trasslera. 18..

W proze a we weršjch (cens. 2. pros. 1826 we Wjd.) — Kratochwilný spis. W Pr. u Háze (cens. 1. srp. 1829).

337. (*Šope* Amalie, rozená Weise). — Šlechetná pomsta. Dwě nestegné sestry, aneb: Sljčnost nenj prawé štěstj. Dwě powjdky pro šlechetnau mládež dle německého zčeštěné od Ant. Prok. *Kubišty*, atd. 18. (str. 54 a obrázek) w Praze a Hr. Král., tiskem J. Pospjšila, 1831. seš. 8 kr., 10 kr.

338. — — Wystěhowanci do Brasilie, aneb chatrč u Gigitonhory. Dle atd. od Fr. Boh. *Tomsy*. 12. (str. — a 1 ryt.) w Praze tiskem J. H. Pospjšila 1830. seš. 30 kr., 36 kr.

Překlad též od W. R. Krameriusa, w Gindř. Hradci u Landfrasa (cens. 2. březma 1830).

339. Slépěge lwowa, aneb následkowé žárliwosti. Powjdka wycházj (od *J. P. Sušického*), w Hr. Kr. tiskem J. Posp. 1825; seš. 5 kr.

340. Šťastný osud prw nešťastné princezky, od Fr. B. *Wewerky*. 12. w Hr. Král. Posp. 1825. seš. 5 kr.
341. *Swihljk* (Ant.). — Edmund a Bělinka, půwodnj mrawná powjdka od atd. 8. (str. 144 a obrázek) w Praze, tiskem J. Pospjšila, 1832. seš. 15 kr.
342. *Trnka* (Fr.). — Powjdač neb Wýkladač. Knjžka ponaučná i zábawná we prospěch mladým a starým, sprostým a důstogným osobám. Sepsal atd. Částka prwnj. 8. (str. 47) w Holomauci, swým nákladem wydal knihtlačitel Alois Skarnicl, 1833. seš. 6 kr.

Pos. w Gindy a nynj. 1833. II. od Týla. Částka 2há cen. 1. zářj 1833.

343. *Tomsa* (F. B.). — Swatawa a Wogmil, neb Panenské wězenj na Hrubé Skále. Starožitná wlastenská powěst od atd. 8. w Praze (w české expedicý) 1831. seš. 6 kr.

Oznam w Rozl. praž. 1832. 12.

344. — — Wiz keř dcero má, a daufey! aneb Anna Mladěgowská a Bohuslaw Turowič. Půwodně dle starobylé powěsti od atd. 8. tamž 1832. seš. 8 kr.
345. *Trojan* (Frant. Boř.). — Wina lásky. Půwodnj powjdka z neynowěgšjch časů od atd. 12. (str. 150 a 2) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1837. seš. 24 kr.
346. Van der *Veld*(owy) Powjdky. Djlek prwnj a druhý. Obsahuge: Garwoda Zlatohwězda (přelož. od Jos. *Chmely*). 12. (str. 312) w Praze, tiskem a nákladem arcib. kniht. 1827. seš. 40 kr.

Polsky: Arwed Gyllenstierna, romans historyczny z dziejów szwedzkich na początku 18. wieku, w Warszawie 1827. — Johanita, Maltez od v. d. Velde, přeložen od Weteśnjka (cen. 2. list. 1827). — Dobýwánj Mexika, přelož. od F. Šjra (cens. 2. ledna 1828). Polsky: Zdobycie Mexiku, romans historyczny 3 tomy, w Warszawie 1827.

347. — — Zbjrka powjdek zábawných Karla F. van der Velde. Djl třetj. (Obs. Guido. Powjdka. Čarownice Hiorba. Báge. Přeložil Jos. *Hollman.*) 12. (str. 144) tamž. 1828, seš. 20 kr.
348. — — Djl čtwrtý. A. p. n. Johannita. Powjdka z druhé polowice sedmnáctého stoletj. 12. (str. 192) (Přeložil Fr. *Wetešnjk*), tamž 1829. seš. 20 kr.
349. — — Djl pátý. Diwadlo z ochoty. Powjdka z dew. stoletj. 12. (str. 164) tamž 1830. seš. 20 kr.
350. — — Zbjrka powjdek zábawných. Djl šestý. (Obs. Djwčj bog. Přeložil Jar. *Kamenický*. — Djl sedmý. Bitwa s Tatary. Powjdka z roku 1241. Gunima, powjdka z 18ho stoletj. 12. (str. 222 a 160) tamž 1832. seš. 40 kr.

Oznam w Roz. praž. 1832. 42. — Djwčj bog w Čechách w 5 kamenopisných listech ode mnohých umělcůw, u Bohmannowých dědicůw (cens. 1. kwětna 1832). — W ruském nářečj: Gunima. Afrikanskaä powěst XVIII. stolětiä; soč. Fan-der-Fel'da. Spb. 1833 (Smirdin) cěna 3 rub.

351. Učedlnjk a učitel w gedné osobě, aneb člowěk w bdjcjm snu na tomto pomjgegjcjm swětě atd. Od Jos. Fr. *Kociana* Peckowského, atd. 8. (str. 235) w Táb. a Gindř. Hradci, tiskem Al. Landfrasa, 1834.

352. Ušlechtilá Pawlinka, aneb prawá ctnost wšude štěstj dogde, přel. od J. H. *Pospjšila.* 12. (str. 107 a obráz.) w Praze a w Hradci Král., tiskem spisowatelowým, 1834. seš. 12 kr.
Pos. we Kwětech 1834. 82. od Wl. Pelikána.

353. *Weisflog* (C.). — Dobročinnost přinášj auroky. Prawdiwá powjdka z německého přečeštěná (od Jana *Kaličky).* 8. w Čáslawě u Reinharta 1832, (cens. 2. března 1831).

354. Wychowanec lásky. Hyšpanská nowotinka od J. P. *Šušického.* 12. (str. 36) w Hradci Král., tiskem J. H. Pospjšila, 1825. seš. 6 kr.

355. Wěrná ryzka; aneb stálost lásky. Powjdka. Dárek krásenkám českým od J. M. L**. 12. (str. —) w Hradci Král., u Posp. 1825. seš. 5 kr.

356. Zábawné powjdky obsahu ponaučného i rozmanitého, (přel.) od J. W. *Sommra.* 12. (str. 46) w Praze, tiskem J. H. Posp., 1830. Wyňatek z Gindy a Nynj. seš. 6 kr.

357. Zlatowič. Přjběh z nyněgšjch časů. Sepsal Sam. *Godra.* W Skalici, pjsmem a nákladem Fr. X. Skarnicla, 1830.

358. Zábawné čtenj. Sebráno z wýborněgšjch cizogazyčných spisowatelů. Djl prwnj. Florianowy novelly. Přeloženjm F. J. *H(ollma)na.* 12. (str. 192) w Gičjně, tiskem u Kastr., 1829. Djl II. (str. 184). Djl III. a IV. seš. prwnj 3 ged. po 15, a IV. 18 kr.

359. *(Zschokke).* — Mrtwý host. Powjdka z nowěgšjch časů. Přeloženjm Františka Břet. *Trojana.* 12. (str. 152) w Praze, tiskem a nákl. J. H. Posp. atd. 1837, seš. pošt. p. 16 kr., tisk. 12 kr.
Překlady: »Wogenská dobrodružstwj pokoge milowného. Kněžna wolfenbüttelská. — Paša budinský. — Roztlučený džbán. — Stražmistr. — Millionář. — Stupňowé ženského stářj. — Malé přjčiny. — Bezděčné cestowánj. — Wečer před swatbau« w rkp. (Kwěty, 1837. př. 40.) W ruském gazyku: Powěsti, 3 části, obsahugjcj w sobě: Podarok na Nowyj god. Ženščina po stipenăm eă wozrasta. Islandskiă pišma. Wečer pered swad'boû. Äsnowidănaă. Bob. Noč na perwoe Maă. Tetuška ili wse na izworot. Noga. Spb. 1831. (Smirdin) za 10 rub. — Roz. lwow. 1837. nro. 13. Bób. Dan. il. 1837.

Spisy censurowané a snad giž tištěné po různu:

1. Nowá a prawdiwá historie gistého kominického towaryše Jana Bělohlawa Řezáka Lignického (cens. 1. čerwc. 1827). — 2. Podiwné gsau cesty Páně, we dwau powjdkách od J. W. Wlasáka. — 3. Wěž bjlá w Praze, do českého přeložil Jan Sušický. (arcib. kniht. cens. 2. pros. 1827). — 4. Kometa, aneb strašný noceh w lese, od Krameriusa, w Gind. Hr. (cens. 1. čc. 1828). — Ctnostná Aljna, aneb wěrnost manželská. Nowé wyd. W Čáslawi u Reinh. (c. 1. zářj 1829). — 6. Engelmannowa knjžka od J. Rautenkrance. Nowé wyd. tamž (c. 1. list. 1829). — 7. Krátké powjdky. Sw. I. a) Podiwná studánka. b) Oswobodliwý chlebjček. b) Swržený s wěže. W Pr. arcib. kniht. (přel.) (c. 1. list. 1829). — 8. Mladý harfenjk a starý fletmistr, aneb seznámenj se w krčmě v zlatého geljnka. W Čáslawi u Reinharda 1830; w Litomyšli u Turečka (cens. 2. čc. 1831). — 9. Gitka, hraběnka z Togenburku, přjběh z 12. stol., přel. od T. Kubelky. 8. l. 1819. 2hé wyd. w Praze arcib. kniht. (2. srp. 1830). — 10. Shromážděnj pražských dekretnjků k společné nápomoci w nemocech (něm. a česky. 2. zářj 1830). — 11. (Sommer) Strašidlo w piwowáře, powjdka. W Pr. u Posp. (též). — 12. (Kramerius) Střženj oblaků w Salcburku (česky a něm. 1830). — 13. Žert a prawda. Powjdky k ušlechtenj mysli wedaucj. Nowé wyd. w Praze u Dworského (též) — 14.

Wýstraha opilců. W Pr. arc. tisk. »Chcešli aby se tobě zle wedlo na swětě« (str. 2) (Winařický) 2. břez. 1830. — 15. Popsánj powodnj od Krameriusa česky a něm. (2. dub. 1830). — 16. Wjtězstwj prawdy (Spurný) 1. dub. 1831. — 17. Zlatý řetěz, anebo dobromyslný kupec. W Táb. Landf. 1831. w 8. — 18. Černý Janác, anebo šťastné shledánj a smjřenj otce se synem. W Táboře u Landf. 1831 w 8. — 19. (Nowáček) Hodinky a maudlowý dort, dle A. Kocebue (1. un. 1832). — 20. Maran a Onýra. Amerikánský přjběh. Druhé wyd. w Praze, arcib. kniht. (2. čce. 1832). — 21. (Ripl) Diwoký lowec, aneb Rodenšteynowo taženj z hradu Snellertského, z něm. přel. W Gihlawi (1. list. 1832 w Br.). — 22. (Špinka W.) Gindřich Morton z Miliwodu. Romantická powjdka od W. Skota. Zčeštěná. W Pr. arcib. (1. bř. 1833). — 23. (Seleczny Ferd.). Wšelico pro mysli ctné obweselenj. (Kal. Fejérp. 1832). — 24. Heicingowa skála. Staročeská powjdka. W Táboře, Landf. 1832 w 8. — 25. (Nečásek Fr.) Cestowánj na sněžku. Půwodnj wyprawowánj pro ukrácenj chwjle. W Pr. u Kramer. (1. máge 1833). — 26. Chudobný kuchtjk, z něm. dle Hölzla přel. a wyd. u A. Dworského (též). — 27. O weliké milosti knjžete a krále Floria z hišpanské země a geho milé panně Biancessoře (1. čc. 1833). — 28. Wladimjr. Zlatý knofljk (do něm. přel.) z Weč. wyr. w Znoymě u Hofmana (též). — 29. Oleria. Nešťastné a znamenité přjběhy a weliká nebezpečenstwj Giřjho Anderza a Folkwarda Iwerza na cestách do wýchodnj Indie. W Gind. Hr. Land. (1. řjg. 1833) tisk. 1834 w 8. — 30. Paleček, obsahu poučného, oprawdiwého, žertowného k užitečnému a obweselugjcjmu čtenj (od J. Hýbla). W Litomyšli u Turečka, 1834 w 8. — 31. Utěšené powjdky, obsahu poučného atd. od J. Hýbla, w Lit. u Tur. 1834 w 8. — 32. Rozmanitj přjběhowé, obsahu poučného, oprawdiwého atd. Sebráni od J. Hýbla. W Litom. 1834 w 8. — 33. Ukradený střewjc, anebo, Prawý důkaz wěrnosti. Starodáwnj powjdka, od P. Weselského (z Weč. wyr.) w Táb. u Landf. 1834 w 8. — 34. Měsýčnice prawdiwý. Nešťastná přjhoda, genž se dne 19. pr. 1833 w Drážďanech stala. (něm. a česky, 1. un. 1834). — 35. Libuše, aneb poobědowánj na železném stole. Wlastenská báchorka dle starobylé powěsti wzdělaná od F. B. Tomsy. (1. bř. 1834.) — 36. Rozárka sličná, děwče srdnaté, které w děsné noci koně i laupežnického wůdce zagalo (též). — 37. Obnošený kabát a stará wlásenka. Powjdka. W Chrud. u Košiny. (2 pr. 1834.) — 38. Pamětnj penjz. Powjdka, tamž, (též). — 39. a) Cikáni, anebo, Nešťastný Ferdinand. Pěkný přjklad na wýstrahu mladým lidem. b) Ubohá Marye. Přjběh pro utrpné čtenářky. c) Bůh dlauho schowjwá, pak ale těžce tresce. Mrawnj přjběh. d) Šlechetná wdowa. e) Amalie Westonská. W Táboře, 1835 w 8. (Landf.). — 40. Kratochwjl na přástwě, nebo rozmanité powjdky pro ukrácenj času při wečernjch schůzkách w zimě. Sebrané od J. Hýbla. W Lit. u Tur. 1835 w 8. — 41. (Galaš) Ema Bohuslawic a Wiljm z Milanowa. Malý románek (2. bř. 1835 w Br.). — 42. (Týž) Zaklený zámek černotské slečny. Hranická powjdka (též). — 43. Welikomyslné zapřenj sebe, neb tagná láska. Powjdka dle Pichlerky, česky wydal J. Nowáček (2. srp. 1835.) — 44. (Knagsl Mat.) Skalnj duch. Kratochwjlná pohádka z časop. *der Gesellschafter* (2. řjg. 1835 we Wjd.). — 45. (Šediwý) Mnislaw a Swětiwina, aneb Přjběhowé prwnjch obywatelůw okořského zámku. Nowé wyd. (2. bř. 1836). — 46. Honzjček co paleček weliký s bradau loketnj. Zábawná powjdka, weselá. Zčeštěná od M. Knagsla (2. čerwence 1836 we Wjdni). 47. Bjlá panj w Gindřich. Hradci. W Praze u wdowy Gintlowé (1. čce. 1836). — 48. Černý hrad, aneb strašný nocleh (2 led. 1836 Wjd.). — 49. (Wáwra J. N.) Námluwy pana Řepky. Roztlučený džbán. Dwě powjdky z něm. přel. u Posp. — 50. (Tomsa F. B.) Alpštj lowci, přel. rkp. u Posp. w 4. (str. 100.) — 51. (Galaš J. H. A.) Rodina z Walberku. djly 3 w 4. (str. 432) rkp. u Psp. — 52. (Týž) Sbjrka romantických přjběhůw a powjdek. Djl 1nj obsahuge powjdky pauze morawské w 4. (str. 256) rkp. tamž. — Djl 2hý (Paraboly a paramythy) obsahuge powjdky a) biblické starého zákona, b) křesťanské, c) arabské, d) paramythie w 4. (str. 350) tamž. — 53. (Trnka Frant.) Co se ljbj. Sbjrka maudrých, důwtipných a směšných průpowjdek, powěstj, děgepraw, památek, šprýmůw, přjslowj, bágek atd. welewládnému rozmaru obětowána l. 1823. w 4. — 54. (Kutenský J.) Klodyna neb zawedená newinnost. Přjběh sawoyský. 4. — 55. (Týl J. K.) Wýhoň Dub, román z přjběhů wlastenských. Prwnj částka: Swátky na Wyšehradě, č. druhá: Polané w Praze (srw. Kwěty 1835. 311). — 56. (Krátký — a Pichl) Don Quixotte, (srw. Kwěty, 1835. 440 a 458). — Rusky: Don Kižot Lamanchskij Soč. Ser-

vantesa; per. s fran. de Šanlem; 6 častej s kartinkami. Sph. 1831. (Smirdi za 15 rublůw. [1]).

---

[1]) Powjdky tištěné u. J. A. Landfrasa w Táboře a w Gindř. Hr. (k dostánj kn hu po 12 kr. [30 kr. w. č.]) a w Praze u Bayera knihaře w ceně zwýšené dostánj: 1. Černý muž. 2. Lucydář. 3. Berthold. 4. Sedm mudrců. Ezop. 6. Apolon. 7. Kryzelda. 8. Harfenjk. 9. Gidáš. 10. Bohabogn kuchařka. 11. Eustachius. 12. Popelka. 13. Spogenj rozličných uměnj. 1 Pranostyka. 15. Dwoge řeči. 16. Wýborný kregčj. 17. Krásná. 18. Hrba bratřj. 19. Eylenspigl. 20. O newěrné lásce. 21. Koňský lékař. 22. Jowiá 23. Genovefa. 24. Meluzýna. 25. Kominjk. 26. Pěkná Uhljřka. 27. Magolen 28. Zlatý prsten. 29. Herbář. 30. Háta a Barbora. 31. Wyprawowánj o do brých ctnostj. 32. Albert z Limbachu. 33. Čaroděgný řetěz. 34. Duchow pohádky. 35. Otázky Krysta Pána. 36. Rytmownj knjžka. 37. Nykodemow čtenj. 38. Abuchazan a Tardys. 39. Felsenburk. 40. Zrcadlo žiwota. 41. P cholek. 42. Stylfrýd. 43. Karel Devienzo. 44. Tři taškáři. 45. Repsýna. 4 Ctnostná Albjna. 47. Připjgenj. 48. Kupec z Wenedigu. 49. Rupert. —

Kniha po 14²/₆ kr. (36 kr. w. č.): 1. *Deutsch-böhmisches Sprachbuch* (patisk!) 2. Čelednj Wůdce. 3. Pobožnost k sw. Janu Nep. 4. Včedlnjk a vči tel. 5. Náš Bedřich. 6. Auplné vměnj kucharské. 7. Kuchařská knjžka. 8. Mara a Onyra. 9. Čjna a Kochinčjna popsánj. 10. Zrcadlo přjkladů. 11. Zrcadlo po šetilosti. 12. Bakona wypsánj nowého swěta. 13. Hystorycké wypsánj Arabie 14. Dawid opatrný. 15. Jana Mandyvely cesta. 16. Jana Šmita cesta. 17. Now zwěstowatel. 18. Král Wáclaw a krásná Zuzanna. 19. Hystorycké wypsánj Mo yalské. 20. Zbjrka cest po moři. 21. Bitwa v Malplaketu. 22. Opatowick Poklad. 23. Zbjrka rozmanitých přjběhů. 24. Odplata za dětinskau lásku 25. Potřebné a zbytečné. 26. Cykáni. 27. Cesta k domowu. 28. Kometa. 29 Znamenité přjběhy. 30. Vkradený střewjc. 31. Hrabě Polgočow. 32. Zrcadl šlechetnosti. 33. Rozličné powjdačky. 34. Princezka z Pontje. 35. Čaroděgnic Megera. 36. Zdeněk z Zásmuku. 37. Rybrcol. 38. Zazděná Slečna. 39. Krá sná Oliwie. 40. Přibuzenstwj. 41. Mladšj Spelhofen. 42. Strašidla. 43. Swa debnj smlauwy. 44. Hrabě Rožmberk. 45. Vmrlčj ruka. 46. Heilingowa Skála 47. Černý Janáč. 48. Nešťastná Zuzanka. 49. Lizynka. 50. Krčma w lese 51. Dworský blázen. 52. Wystěhowancy do Brazylie. 53. Zlatý řetěz. 54 Železná košile. 55. Mořský laupežnjk. 56. Tagná láska. 57. Prowaznjk z Pe trohradu. 58. Mnislaw a Swětiwina. 59. Moró, geho žiwot. 60. Beránek. 61 Eleonora Walesko. 62. Skalnj duchowé. 63. Vměnj pro ženy. 64. Hrabě Wratislaw. 65. Ildegert. 66. Hystorycké wypsánj Indye. 67. Hystorycké wy psánj Egypta. 68. Tankred. 69. Obleženj Prahy od Šwédů. 70. Vdatnj ry tjři plzenštj 71. Mladšj Robinzon. 72. Kronyka swěta. 73 Pražštj Sládcy 74. Flawia Jozefa Hystorye. 75. Letopisowé troganštj. 76. Wěnec 3 swatky 77. Čerwená krčma. 78. Kůň Hořimjrůw. 79. Chlupaté čepice. 80. Dewade sáte let trpěl. 81. Blaženost čistého srdce. 82. Dárek na cestu. 83. Enoch aneb Božský žiwot. 84. Odměna dobročinnosti. 85. Wiz keř dcero má, a daufey! 86. Cestowánj na sněžku. 87. Jaroslaw.

e) Literatura řecká a latinská.

360. * *Cicero*(na M. T.) čtwero řeči proti Katilinowi, přeloženjm S. K. *Macháčka* atd. 8. (str. 190) w Praze, pjsmem arcib. kniht. 1834. Kronberger & Weber. sešš. 40 kr.

Pos. w čas. mus. 1834. I. — Č. Wčela, 1835. 318. — Srw. Kwěty, 1834. 374. Tomášek w Uhřjch, spisowatel pamětj jelšawských, chystá překlad wšech posud newydaných Ciceronowých řečj k tisku s přiloženým geho žiwotop.

361. * *Hesiod*(owy) nauky domácj českým hlaholem wydané od J. *W(lčka)*. 12. (str. 34) w Praze, arcib. kniht. wedenjm a nákl. W. Spinky, 1835. seš. 6 kr.

Pos. w č. Wčele, 1835. 72. od Čelakowského, a odpowěd na to w Kwětech. 1835. 130. od Wrťátka.

362. * *Homerus* slavicis dialectis cognata lingua scripsit. Iliados liber I. Versus 1—303. Slavice et graece idem sonans et significans, adjecta nova versione latina et commentario graeco-slavico. Auctore G. *Dankowský*. 8. Viennae 1829—1831. (Posonii Schaiba). 1 zl. 20 kr.

363. * *(Horac)*. — O básnictwj z Horáce, přeloženo od S. K. *Macháčka*, s půwodnjm textem, poznamenánjmi latinskými a německým přeloženjm. A. p. n. Quinti Horatii Flacci de arte poëtica liber, quem interpretatione atque notis criticis et aestheticis illustravit, et in linguam germanicam ac bohemicam metricam vertit &c. 8. (str. 191) w Praze, pjsmem Tábora, 1827, Kronberger & Weber. seš. 40 kr.

Polsky pod názwem: Wiersz Horacyusza Flakka. O sztuce rymotworzéj. Przekład X. Ant. *Moszyńskiego*, z gromadzenie X. X. Pijarów (piaristůw) w Wilnie, w drukarni M. Romana, 1835. — Srbsky od M. *Svetiče* (cens. 2. led. 1827 we Wjd.)

364. *(Lucian)*. — Některé spisy Luciana Samosaťenského, w češtinu uwedené pracj Ignacia *Hágka*, atd. Částka prwnj. 8. (str. 208) w Praze, arcib. kniht. 1832. seš. 20 kr.

365. * *Sallust*(ii C. Crispi) bellum Catilinarium, to gest: Katilinowo spiknutj. Z latinského gazyka přeložil Norbert *Waněk*. Wl. 12. (str. 86) w Praze. arcib. kniht. řjzenjm W. Špinky, 1835. 12 kr.

Poś. w Kwětech 1835, 398.

366. * — — bellum Jugurthinum, to gest wálka s Jugurthau. Z latinského gazyka přeložil Norbert *Waněk*. Ml. 8. (str. VI a 150) w Praze, pjsmem Táborow., nákladem Enderského knihkupectwj, 1834 (Neureuter) seš. 24 kr.

Pos. w čas. mus. 1834. I. 111. »Překladatel šel prostřednj cestau mezi starými a nowými Čechy.« — W Kwětech 1834. 116 od Filjpka, — w č. Wčele 1834 od W. Swobody. — Srw. C. Sallustii bellum Jugurthinum ad optimas editiones collatum, s obsahem, poznamenánjmi, německo-českými wýznamy a zwláštnjmi grammatickými prawidly k prospěchu škol od I. Seibta. Druhé zlepšené a rozmnožené wydánj. we wel. 8. w Praze (Neureuter) 1833, seš. 48 kr. wáz. 58 kr.

367. * *Virgil*(ia P. Marona) Zpěwy pastýřské. W české werše uwedl a wyswětlil Karel *Winařický*. 8. (str. 116) w Praze, pjsmem arcib. kniht. 1828. seš. 12 kr.

Ljbezná práce w pěkných českých weršjch. Srw. Rozl. pr. 1828. 23. — Čas. mus. 1828. II. 136.

368. Wýbor ze spisowatelů řeckých. Djl I. Prostomluwa. 8. (str. 181) w Gičjně, pjsmem a nákladem F. J. Kastránka 1826. — Djl II. 8. (str. 190) tamž 1827. (Neureuter) seš. oba 1 zl. 20 kr.

Překladatel Fr. *Šjr*. Pos. o djlu I. w Pautnjku 1826. I. 163. »Ze samého aučelu: přistup wlastenské mládeži k gazyku řeckému usnadniti, wyplýwá, že práwě takowéto přeloženj neylépe k wystawenému cjli směřuge, zwláště děge-li se to bez násilj a ukrácenj gazyka, do kterého se přewodj, čehož se w knize *té převžitečné* a *přewýborné* geště nenalezá.« Odmluwa tamž w sw. II. 92—104 od Šjra. Kniha tato žákům českým na našjch gymnasijch weleužitečná gest. K přánj gest, aby se i mluwnice porownáwagjcj řecko-česká, ilirská, polská, ano i ruská, zkrát-

ka řecko-slowanská pro naše gymnasia w Rakausku co neyspjše sestawila! W Athenách ať se při nowořeckém též i slowanskému gazyku, gakožto gemu neypřibuzněgšjmu na tomto prwnjm za našeho wěku národnjm nowořeckém wšenčilišti wyučuge! Srw. Ekonomida K. Opyt o bl. srodstwj gazyka slowano-ruského s hřeckým. Spb. 1828. w řeckém a ruském gaz.

Rukopisy:

a) *Homer*(owa) Odyssea, gižto w newázané řeči přeložil Ant. *Liška*. Djl I. Zpěwy I—VIII u Posp. (Srw. Kwěty, 1836, přjl. 59). — Iliada přelož. od J. Wlčka (Srw. Kwěty 1834. 318. — 1835. 72. 1836 přjl. 59. — Krok Presl. 1831. 202. Domněnka o zčeštěnj Homerowy Iliady. — Srw. Rozl. pr. 1826. 571. »Mik. Iwan Gnedič obdržel za ruský překlad Hom. Il. od cára 3000 rublůw za každoročnj přjgem!«

b) *Ovidia* Knjige žalostnicah (tristium) od censora Antona *Nagja* u prawopisu novo-ilirskom. Prevod jest dobar, samo ovo, što nije u hexametrih, već u ritmih sočinjen (w tisku).

c) *Seneca* (L. Annaeus). O prozřetelnosti božské a spokogenosti mysle. O stálosti maudrého. Přeloženjm Jana *Rettiga*. Wěnowáno p. Vikt. Šlossarowi na Morawě. Rkp. u Posp. 1837.

d) *Sofokles*(owých) tragedij překladem objrá se A. J. *Wrťátko*, z nichž Oidipa krále, Oidipa w Koloně a Antigonu weršem giž přewedl.

e) *Viktor*(a Sexta Aurelia) Děginy Řjmské od přjchodu Saturnowa do Italie až do Theodosia cjsaře. Přeložil a wyswětlil Josef *Chmela*, atd. Spis tento z latiny přeložený a hognými gak starožitnými, tak země- i děgepisnými wýklady wyswětlený, wygde s přjpogeným po straně textem latinským měsjce června 1837 w 8ce 27 ar. medianowých silný. Zápiska 1 zl. 20 kr. (Kwěty 1836). — Srw. S. A. Victor de viris illustribus urbis Romae, od Seibta. S německo-českým poznamenánjm k prospěchu škol, w Pr. u Posp. (cens. 1. řjg. 1828).

W časopisech:

a) *Čas. mus.* a) We weršjch. Nápisy: *Marcialowy* epigrammy, od Čelakowského. 1829. III. 15. 1836. II. 167. 1837. II. 142. — Nápisowé z básnj latinských A. J. *Westonie*. 1832. II. 136. — Z anthologie řecké, od Pilnáčka. 1829. III. 79. — Metrické básně lyrické: Albia *Tibulla* elegie (tři) od S. D. (Žáka?) 1827. II. 58. a téhož giné tři 1832. II. 143. — *Pindarůw* Olimpický wjtězozpěw prwnj, od Macháčka. 1827. III. 98. — Zpěw Walkýr. 1827. I. 21. — Z *Horacia* Flakka, od Winařického. 1831. I. 31. III. 249. — Bohuslaw z *Lobkowic*, žalozpěw těšiwý ku králi Wladislawowi, od téhož. 1830. IV. 407. — Básně naučné a popisné: Z básnj latinských A. J. *Westonie*: Chwála hudby, od Čelakowského. 1832. III. 131. — Z *Boethia*: od Kinského. 1833. 255. — Básně rozprawné: Daedalus a Ikarus, z *Ovida*, od Sušila. 1833. I. 71. — Epické: *Virgiliowy* Aeneydy zpěw prwnj, od Winařického. 1836. III. 237. Zpěw druhý. 1829. I. 107. II. 45. — Dramatické: Zlomky z Oblaků *Aristofanes*owých, od Šafařjka. 1831. II 138. III. 254. — Idyllické: Čtyry idylly *Bionowy*, od Winařického. 1830. III. 255. — b) W prostomluwě. Z *Platona*. Fedros, aneb o kráse, od Palackého. 1828. I. 107. III. 111.

b) *Čechoslaw*. 1831. V. 20. Antifon a Sokrates. Maudrost a mudrlanstwj, od Jos. Nowotného.

c) *Č. Wčela*. 1836. 2. sld. Panthia královna suská (z historie *Xenofontowé* o žiwotu Cyrowě).

d) *Dan. il.* 1837. 76. Opis zlatnoga věka atd., iz Zlatarićeva nepečatanoga prevoda pretvórah Ovidiovih.

e) *Hronka* 1836. I. 1. *Horacowých* ód. I. 3. od Nosáka. I. 4. od Hozneka. II. 3. od Hroboně. — 1836. II. Z *Horáce* knihy II. oda 2. od B. Hroboně, kn. III. oda 8. od O. Durčeka. — 1836. III. 53. *Horáce*. kn. I. List 18. od Ct. Cochiusa. — 1837. I. 65—86. Faedon, aneb poslednj Sokratesowo o nesmrtedlnosti duše rozmlauwánj, přeložil z řeckého K. Štúr. (Srw. w Libomudrctwj od Černého.)

f) *Krok* Presl. 1831. sld. II. 6. Nápisowé dle *Martiala*, od Čelakowského. — 37. Dafnis (V. selanka *Virgilowa*) od Šjra. — 187. Hero Leandrowi (*Ovid.* Heroid. XIX.) od Sušila. — 193. Kyklops (*Theokritowa* selanka II.) od Šjra. — 332. Dido Aenęowi *Ovid.* heroid. VII.) od Sušila. — 481. Hypermnestra Lynceowi (*Ovid.* hor. XIV.) od téhož. — 1836. III. II. 321—337. *Homerowy* Iliady sklada VI., přeloženjm J. Wlčka. (Pos. od A. Lišky w rkp. 1838.) — 1837. IV. 488—91. Z *Ovid.* Metam. IV. 55. Pyramus a Thisbe. — 492. *Ovid.* Met. X. 244. Pygmalion, od Sušila. 493. Z *Ovid.* Am. 2. 6. Na smrt papauška, od téhož.
g) *Kwěty* 1834. 259. sld. Žabomyšowálka. Swobodně z gazyka řeckého přeložená od Rožnayho. (Srw. noworecky od G. Ostrobeka w Benátkách 1746. 1832.) — 329 a 337. Theokritowa selanka V. (Pocestnjci čili zpěwáci pastewnj) od Wlčka. — 1835. 72. Kwět z Homerowy Iliady, od Wlčka. — 1836. přjl. 59. 77. Theokritowa selanka IV. od Wlčka. — 1837. př. 57 sld. Smlauwa s rektorem universitatis a mistry o lectory rzieczkie, podle kssiaftu neboztika Jana Docthora Francze 1541 r., podal z prwopisu Wrťátko. (Šetrná to péče a láska předkůw našich pro učenj se wzorné slowesnosti.)
h) *Pautnjk* 1830. V. 43—63. Zlomky z přeoděnj *Homerowy* Iliady, ze zpěwu I. dle Stolbergowa německého přeloženj we Wjdni 1789, od Štěpničky.
i) *Plo*·*ly*. 1836. Rozchod Hektora s Andromache, od D. Štúra.
k) *Přjtel mlád*. 1828. IV. Otázky a odpowědi ze škol starobylosti.
l) *Tatranka*. 1832. II. Řeč Marka Tullia Cicerona pro Archiaše básnjka.
m) *Weč. wyraženj*. 1832, 361. Dafnis a Menalkas (selanka).

II. Dĕgepis.

α. *Neywjce politický.*

369. * *Dankowský* (G.). — *Urgeschichte der Völker slawischer Zunge*. 8. 1825. *(Pressburg, A. Schaiba)*. 40 *kr.*

370. * Děginy české. Swazek druhý. To gest wyswětlenj dĕgin českých w kamenotisk. wyobrazenj u Bohmannowých dědicŭ wydáwaných. Text od W. *Hanky*. Každý sw. obrazůw s text. předpl. 2 zl.

Pos. w Kroku Presl. Djl I. č. III. 153—160. Oznam w Pautnjku 1826. II. 106. — Rozm. lwow. 1833 str. 15. »Wyszło w Pradze historycznych obrazów, dzieje przedstawiających sztuk 72, pieknie i w wielkim formacie litografowanych.«

371. * *Kollár* (Jan). — Rozprawy o gmenách, počátkách a starožitnostech národu slawského a geho kmenů. Od atd. Wl. 8. (str. 396 a 12 bez zn.) w Budjně w Král. univ. tiskárně, 1830, c. předpl.c. 2 zl., u spis. 1 zl. 30 kr. (w Praze, Kronberger & Weber, Neureuter). seš. 2 zl. 10 kr,

Pos. w Přjt. ml. 1831. I. 103. od Zieglera.

372. *Pabst*(a Františka Ant. atd.). — Neywěrněgšj kronyka a wěrná poselkyně starožitného a nowého národu českého, od počátku prwnjch knjžat českých až do panowánj Geho cjs. král. milosti Františka I., aneb sláwa, wěrnost a udatnost Čechů, Morawanů a Slowáků, se wšemi wálkami až do nynĕgšjch

časů. Djl čtwrtý. Wl. 8. (str. 268) w Praze, pjsmem Jos. Fetterlowé z Wildenbrunu, 1827. seš. 1 zl. 12 kr.

Přeloženjm J. Hýbla. Djl 1—3. tamž 1808—1812.-3? za 3 zl. 36 kr.

373. † * *Palacký* (Frant.). — *Geschichte von Böhmen. Grösstentheils nach Urkunden und Handschriften. Von &c. Erster Band. Die Urgeschichte und die Zeit der Herzoge in Böhmen bis zum Jahre* 1197. *Gr.* 8. *(S. XV und* 495 *und* 4 *ohne pag. u. erste Stammtafel der Přemysliden in fol.) Prag. Druck von G. Haase Söhne* 1836 *(Kronberger & Weber) geh. Prän. Pr.* 1 *fl.* 30 *kr.*

P. prawj na str. IX.: „*Die eigenthümlichen Schwierigkeiten einer Darstellung des alten Volkslebens der Böhmen rühren zunächst von der Verschiedenheit der Elemente her, welche sich darin abspiegeln: des allgemein slawischen, das ursprünglich vorherrschte, des deutschen, das vorzüglich seit dem* 10. *Jahrhunderte immer grösseren Eingang fand, und endlich eines besonderen böhmischen, das sich zum Theil aus der Vermischung der beiden ersten erzeugte.*" Pos. w *Gesch. u. Staatsk. Wien,* 1837. od Fr. Mailátha. — *Lit. Zeit. Berl.* 1837.

374. * — — Přehled saučasný neywyššjch důstognjků a auřednjků zemských i dworských we králowstwj českém, od neystaršjch časů až do nyněgška. Sepsal a G. Excellencj wysoce urozenému p. Karlowi hraběti Chotkowi atd. pokorně obětowal Fr. *Palacký*. Nákladem matice české. Čjslo II. Fol. (5 ar.) w Praze, tisk a papjr ryt. z Schönfeldu 1832. (Kronberger & Weber), obal. 1 zl.

Pos. w čas. mus. 1832. IV. 478. od Winařického.

375. — — *Würdigung der alten böhmischen Geschichtsschreiber. Eine von der k. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften gekrönte Preisschrift. Gr.* 8. *Prag* 1830 *(Mayregg).* 2 *fl.*

Srw. *Monats. d. vat. Mus.* 1829. *Juli. Ueber Geschichtsforschung u. Geschichtschreibung in Böhmen.*

376. Scriptorum Rerum Bohemicarum Tomus III. Stařj letopisowé češtj od r. 1378 do 1527, čili pokračowánj w kronikách Přibjka Pulkawy a Beneše z Hořowic, z rukopisů starých wydané. Péčj a nákladem král. české společnosti nauk. 8. (str. XVIII a 524 a regstř. 56) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila, 1829, seš. 3 zl. (sklad w praž. arcib. konsistoři, za 1 zl. 30 kr.). Tom. I. (Cosmas) Tom. II. (Beneš &c.) Prag 1783 a 1784 (latinsky) oba seš. w konsist. praž.) 1 zl. 30 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1830. IV. 620. — Oznam w Rozl. pr. 1829. 28. — *Monatsch. des vat. Mus.* 1829. *Apr. S.* 372. „*Als Quelle erschien dies Werk in der Ursprache der Verfasser seiner* 17 *in verschiedenen Archiven und Bibliotheken bewahrten Quellen, nämlich in der čechischen, wie sie damals üblich war.*" (Palacký).

377. Slawowé, Praotcowé Čechů a bytedlná sjdla gegich. (Přel.) od J. M. *Krále*. 8. (str. 60) w Hradci Král. tisk. a nákl. J. Posp. 1825. seš. 15 kr.

378. * *Smetana* (Frant. Jos.). — Obraz starého swěta, to gest wšeobecná politická historie prwnjho wěku, od počátku společnosti lidské až ku pádu západnj řjše Řjmské. Od atd. Djl prwnj. Wl. 8. (str. XVI a 240) w Praze, arc. kniht. wedenjm a nákladem W. Špinky, 1834. seš. 40 kr.

Pos. w čas. p. k. duchow. 1834. IV. 661—666. od Zahradnjka, — w čas. mus. 1834. I. 108. od Palackého: »Spis we wšelikém ohledu zdařilý a wýborný? sloh geho gest wesměs čistý, gasný a žiwý.« — Kwartalnik, w Krakowě 1835. Tom. I. 385. — *Gesch. und Staatsk. Wien,* 1835. *Nro.* 64. od Wocela. — Djl druhý w tisku.

379. *Soltys* (Ondřeg Florian). — Gádro historie wšeobecné pro školnj mládež i dospělý lid obecný, w kterémž se přemnohé znamenité, důležité a wjry hodné přjběhy na této zemi od stwořenj swěta až do našich časů zběhlé, k poučenj obsahugj. Po prwé wydané pracj atd. 8. w Prešpurku, pjsmem Karla Snjžka, 1829. seš. 1 zl. 12 kr.

Oznam w Přjt. mlád. 1829. I. 112. — Kwěty, 1834. 401. »S obzwláštnj pilnostj gest sepsána historie uherská a česká. Kniha tato swau užitečnostj, obecnau srozumitelnostj, přjgemnau češtinau a dobrým pořádkem wyniká.«

380. * *Šafařjk* (Jos. Pawel). — Slowanské starožitnosti. Sepsal atd. Swazek I. Arch 1—10. Swazek II. A. 11—20. Swazek III. A. 21—30. Swazek IV. A. 31—40. Sw. V. A. 41—50. Sw. VI. 51—64. Wl. 8. W Praze, tiskem Jana Spurného 1836. seš. každý sw. w předpl. c. 50 kr. (zakl. mat. 25 kr.)

Oznam w čas. mus. 1835. IV. 459. Palacký. 1836. 371. (Chmelenský). Kwěty, 1836. přjl. 5. — *Oest. Zusch. Wien* 1836. od Michla. — Prwnj sw. hned we prwnj dnj po swém wygjti byl zcela rozebrán (as 700 wýtisků) a znowa tištěn. Djlo to giž do ruštiny se překládá a w Moskwě tiskne (čas. mus. 1836 371) — Č. Wčela 1836. 64. — Roz. lw. 1836. nro. 14. 1837. — Dan. ilir. 1836. - Žurn. m. n. pros. w Sanktpetrburgě 1836. 24. marta (Keppen). — Oglas a procěna u Serbske pčele, ili nowim cvětniku za god. 1837. izdane Pavlom Stamatovićem (parokom segedinskim) u Budimu. — Č. Wčela. 1837. 112. 152. od Chmelenského atd. — Wyňatky w čas. mus. 1834. I. 23. Myšlénky o starobylosti Slowanůw w Ewropě (Ilirsky w Danici, 1836 w Záhřebu od Gaje; něm. w *Mag. f. d. Lit. d. Ausl. Berl.* 1836. *Nr.* 92. *Slawische Alterthümer in E.*) 1832. II. 155. Přehled pramenůw staré historie slowanské. — O slavenskom i serbskom narodu i ëzyku. Pregled istočniku drevne slavenske istorië ot P. J. Šaffarika w Serbském Lětopisu od Th. Pavloviće za god. 10 čast. 39, w Budinu 1834. IV. str. 1—20. sled. — Srw. *Ueber die Abkunft der Slawen, nach Šafařjk,* 1ter *und* 2ter *Artikel, Monatschr. des v. Mus.* 1829. *Febr. Juni. Ost u. West* 1837.

W časopisech.

a) *Čas. mus.* 1827. I. 80. Slowau-li Slowané od slávy, čili od slowa? — II. 3. Čech neb Čechowé, odkud tak slugj? — 123. Plawci u Dalimila, gaký to národ? Od Dobrowského. — III. 37. Dobytj Prahy skrze Gifjho z Poděbrad l. 1448. a geho přjčiny (něm od A. Müllera w *Mon. d. vat. Mus.* 1828. *Febr. S.* 119—141). — IV. 9. Domácj rozbroge a wálky w Čechách po dobytj Prahy, od Palackého. — — 1828. I. 81. Wypsánj o dobytj Konstantinopole skrze Turky l. 1453. — II. 3. O wálečném uměnj Čechů w XV. stoletj. — IV. 114. Král Ludwjk a řeč česká od Palackého. — III. 115. Wálečné taženj Taboritůw do Uher. — IV. 27. Wýpisy z paměti pána Mik. Dačického z Heslowa. — III. 59. IV. 23 Přjlohy k děginám wlastenským. — I. 39. II. 81. III. 25. (1828) II. 76. (1829). Dalšj wýpisy z pam. p. M. Dačického z H. — I. 101. Dalšj wýtah z knih M. Pawla z Prahy, řečeného Židka. — IV. 39. Wácl. Březana rosenberské kroniky krátký a summownj wýtah od r. 1609. — — 1829. II. 29. a IV. 433. (1830) Paměti p. Pawla Korky z Korkyně. — IV. 84. Wýpisy z paměti p. Karla z Žerotjna. — I. 100. Dobytj Prahy od Šwédůw l. 1648, z rukp. J. Beckowského (srw. *Beiträge zur Gesch. der Belagerung Prags durch die Schweden im J.* 1648 *von M. M.* w *Mon. d. vat. Mus.* 1828 *Juni,* též 1827 *Apr. Juni. v. J. R. v. Rittersberg*). — IV. 11. O národech uherských, zwláště o Slowanech. — — 1830. IV. 443. Historia

aneb zpráwa o wogácjch pasowských a přjbězjch w Čechách r. 1611. — I. 69. O národech polských, od Palackého. — — 1831. III. 284. Půtky měšťanůw budĕgowských s pány rosenberskými. — I. 55. O pánu Záwišowi z Rosenberka, okus historický, a III. 302. Pomůcka k poznánj řádůw zemských králowstwj českého w 2hé polowici XIII. stoletj. — IV. 359. O neystaršjch dĕginách a dĕgopisjch národůw asiatských, podlé J. Klaprotha, a II. 169. IV. 435. Sbèrky ze starožitnosti česko-slowanské, od Palackého. — — 1832. III. 257. O rozličnosti národůw, zwláště w Europě a w Asii, od Palackého. — I. 70. O stawu Bulharůw (podlé dennjka odesského), od Josefowiče. — — 1833. I. 92. 123. Krátké wypsánj 30leté wálky, z rkp. Wácl. Kozmanecia Čáslawského wyňaté a doplněné od Zahradnjka. — IV. 371. Hrdinské podniknutj arciknjžete Maximiliana II. we španielské zemi. — IV. 412. O Bojech, neystaršjm známém národu w české zemi, od Palackého. — IV. 402. Černohorci (slowanský wálečnj obraz z Bulgarina) od Hanky. — — 1834. II. 191. Krátký spis o porážce a zagetj Maximiliana, woleného krále polského a arciknjžete rakauského. — III. 239. Pana Karla staršjho z Žerotjna apologie neb obrana ku panu Girjkowi z Hodic r. 1606. — III. 257. Obleženj Malty od Turkůw r. 1565, od P. Skály ze Zhoře. — I. 67. Historické zpráwy o lidnatosti země české, od Palackého. — III. 305. O welikém stěhowánj se národůw z Asie do Europy (podlé J. Klaprotha), od téhož. — III. 325. Popis 452 gmen šlechty české i morawské r. 1415, od téh. — IV. 404. Rozbor etymologický mjstnjch gmen československých, od téhož. — — 1835. I. 20. a) O národech kmene skytického. III. 292. b) kmene litewského. — IV. 367. Přehled národnjch gmen w gazyku slowanském, od Šafařjka. — II. 141. a) Bog Fridricha Barbarossy, s Milanskými. — IV. 358. b) Kleopatra od Smetany. — III. 316. O wálkách Karla Welikého se Slowany, zwláště z Čechy, od Palackého. — — 1837. I. 23. O zemi gmenowané Bogky, od Šafařjka. — 53. Gazykozpytné rozmlauwánj o gménu Slowan, od Čelakowského. — II. 220. Drobnůstky, od Slámy. Posudky.: I. Knjžete Lichnowského německý dĕgepis domu habsburského (1836), od Palackého. — Mučkowského Pauli Paulivini 20 artium liber etc., od J. Jungmanna. — Glagolita Clozianus Kopitarůw, od Šafařjka. — Bočkůw Codex epistolaris Mor., od Palackého.

b) *Čech*, 1832. 23—32. Půwod a gméno Bojůw, Morawanůw a Čechůw, od Franty.

c) *Čechoslaw*. 1830. I. III. O Slowanech (z Karamzjna) toliko znamenité momenty, od Tomjčka. — II. O strawě, odĕwu obydlj a náboženstwj národůw rakauských (z rukopisů statistiky české) od Wl. Pelikána. — O historikowé! (*Pölitz, Weltg.* str. 4 a 17) od Tomjčka. — — 1831. VII. Obraz udatnosti české, od A. Šembery. — Dĕgopisné wyswětlenj k rodokmenu Přemyslowcůw (podlé Diezenhofra) od Wl. Pelikána. Půtka mezi Čechy a Morawany w XV. stol. (z rkp.) od J. ze Šwabenowa. — VIII. Česká wýsada 1372 w klášteře Geras nedaleko Rohu. — VIII. Hallerowé (*Conv. Lex. Stuttg.* 1817. IV. 497.) posud nepromišenj a wýtečnj národnjm krogem a řečj (němečtj Slowané!) pod. Amerling.

d) *Česká Wčela*. 1834. 7 sld. Chronologický přehled wšech důležitĕgšjch udalostj r. 1829 a 1830. — 371. O nowé době slowanské, (řeč p. Kucharského). Poslaupnost dosawadnjch neywyššjch zpráwcůw sgednocených sewero-amerikánských obcj a (1835) počátek a wznik téhož saustatj. — 1835. Klesánj turecké řjše. Machomet II. Přehled udalostj r. 1831 a 1832. — 1836. 218. Přehled žigjcjch, nynj panugjcjch knjžat ewropegských. 314. Wýčitky Karla IV. činĕné (z rkp. K.). Historické obrazy.

e) *Gindy a Nynj*. 1831. II. 93. Francauzowé w Praze r. 1742. — 1833. II. 110. sld. Krátké wypsánj dĕgůw dubrownických, od Malého. — 150. Obraz našj země před časy rágskými.

f) *Krok*. 1833. 9. O počátku země české, o gegjm nynĕgšjm položenj a způsobu (z Pelclowy Kronyky).

g) *Krok* Presl. 1831. II. 59. Paběrek historický, od A. Jungmanna. — 228. O samožonkách, od Šjra. — 448 a 485. O Slowanech (dle Karamzjna), od Hanky. — 1833—35. III. 43. Slowané germanštj, od Šjra. — 82. Krátká zpráwa o králowstwj marokanském.

h) *Kwěty.* 1834. 140. 205. sld. Wýtah z kroniky ruské Karamzjnowy, Tapem udělaný a Jos. Orleským přeložený. — 200. Prohřešek proti Slowanům (w konvers. slow.). — 257. Morlaši, kmen Slowanůw, od Krátkého. — — 1835. 439. O srbské národnj poesii. — — 1836. 102. Drobnůstky, a z Karamzjna, od J. S. P. — — 1837. 44. Rod pánůw rosenberských, od P(rocházky). — 141. Zahynutj welikého krále Otakara, od Wl. Tomka.
i) *Přjtel mládeže,* 1826. I. 58. III. 35. — 1828. I. 84. II. 105. III. 98. IV. 75. — 1829. I. 91. III. 14. — 1833. III. 28. atd. — 1835. I. 67. III. a 104. IV. Děgopis český od Boleslawa II. (967) až do Bořiwoge II. atd. od Zieglera. — 1829. 14. Známost národůw. — 1827. I. 49. II. 62. IV. 30. Amerika od Kolumbusa nalezena.
k) *Rozl. pražské.* 1826. 82. Mocnářowé rakauštj i králowé jerusalemštj. — 1828. 7. Poslaupnost tureckých sultánůw. — 1833. 66. Prwnj křjžowá wálka. 100. O přjchodu Slowanůw do nyněgšjch sjdel.
l) *Samo.* 1832. 10. Samo, od Franty.
m) *Swětozor.* 1834—1835. Husitské wálky přehled. — Korunowace českých králůw. — Korytanského wéwody přigjmánj wlády.

b) *Cesty a wypsánj zemj.*

W časopisech:

a) *Časop. mus.* 1827. I. 40. Dennjk poslůw krále Girjho ku králi franckému Ludwjkowi XI. léta 1464 wyslaných (něm. w *Mon. d. vat. Mus.* 1827. *März S.* 44.), — II. 91. III. 120. Zlomky z popsánj cesty do Řezna l. 1826 wykonané. — II. 100. Podiwné widěnj (fata Morgana) w Čechách, od Sedláčka. — II. 112. Ponaučné sbjrky o zemi, od W. S(wobody). — — 1829. III. 99. (1830. IV. 470). Učené sbjrky z ciziny (dle Humboldta). — 1830. I. 57. Wýročnj trh Čukecký w Ostrowném. — II. 157. O Wolhařjch (dle Angl. Walshe). — 1833. IV. 380. Cesta z Kopidlna na chlum Weliš, od Wacka.
b) *Čechoslaw.* 1830. III. Cesta K. Hilsenberka z Wjdně na Madagaskar, s průwodčjm Čechem, od Waňka. — V. 8. Cikáni (z Puškina) od Tomjčka.
c) *Česká Wčela* 1834. 11. sld. Putowánj wys. uroz. p. p. Jana z Lobkowic a na Hasišteyně l. p. 1493 z Kadaně do Gerusalema. — 240. Tmáňská hora u Berauna, od Michla. — 22. Červený palauček, památka na Rusy za cára Aleksandra, od Picka (Eiselta). — 3. sld. Listy z Dalmacie od E. Griez de Ronce. — 58. Solnj dolowé we Wěličce. — Přjhody dwau morawských bratrůw atd. — 1835. Procházky po gižných Čechách, od Slámy a Palackého (doplněk). Anekdoty o cjsaři Františku I. — Wýgimek z listu psaného z Petrohradu od 10. čerwence. — Ruské poselstwj do Florencie r. 1658. — — 1836. 68. Putowánj knjžete Pükler Mužákowa na atlaské pohořj, od Hansgirga. — 279. Dopis Čecha A. W . . . ka z Mediolanu. — 279. Wnitř ruské chalupy (obr.). — 283. Wýtah z cestopisu ruskau řjšj. — — 1837. Slasti a strasti cestugjcjho Čecha (Karlowy wary, Liberec, Fridland, Lužicko), od Týla.
d) *Gindy a Nynj.* 1833. I. 62. Slowáci w Uhřjch. — 102. Vineta, Amsterodam slowanský. — 110. Kó ne se oswěti, on se ne posvěti (o Černohorcjch) od A. Marka. — 133. Pěnj Morlachůw, od téhož. — 142. Ukrutnost národu tureckého za předešlých stoletj k Slowanům, od Wetešnjka. — 150. Něco o Walachii. — 167. Čechůw powěstné gméno w Ewropě, od Wiesnera. atd. — II. 55. Zpěwawost Slowanůw w Dalmacii, od Zápa. — 59. Slowané w Carohradě, od F. Š. — 77. Bendowé, mistři hudebnj, od Bačkory atd.
e) *Hronka.* 1836. II. 67. Den w Benátkách, od Zipsera. — 1837. I. 61. O Oltárně (wrchu), od S. Hojče.
f) *Krok* Pr. 1833—35. III. 61. Cesta na Elbruc, neywyššj horu kawkaskau, od Sw. Presla.
g) *Kwěty.* 1834. 54. Ruské osady wogenské (z Renouardowé cesty po Rusku). — 81. Z dennjku Poláka w Italii cestugjcjho (1825). — 148. Cesta na Pecku (1833), od Lhoty. — 166. Tanec ruský. — 248. Popsánj cesty wykonané Uhrami do Bělohradu l. 1833. — 281. 289. Obrazy Srbska, od Kampeljka. — 295. 316. Listy z Brasilie . 1830—31, od Fr. Bernhausa, rodilého Čecha

z Brandeysa. — 298. Weyročnj trh w Saloně, městě dalmatském (z Waldenowa), od Filjpka. — 350. Země česká (fantasie), od Patrčky. — 391. sld. Dopisy z Haliče, od Jarosl. Pospjšila (Roz. lw. 1835. 95.) — 433. Dobrodružstwj cestugjcjch, od J. E(rbena?). atd. — — 1835. 179. Čirkasowé pod ochranau ruské wlády. — 1836. 37. Terst (od r. 1835) srw. přjl. (gakž máme psáti gména mjstnj). — 94. Z dennjku cestownjka (Praha r. 1730). — 193. sld. Procházky po Čechách, obrazy pocestnj (úwod, Hora kutná atd.), od Týla. — 235. Wýročnj pauť na Loretě u Wlašjma, od Zápa. atd. — 1837. 79. Rusowé na Balkanu (z dennjku ruského dělostřelce).

h) *Pautnjk.* 1826. IV. 51. Helvecie saská, giž prošel J. Ludwjk r. 1824.

i) *Přjtel mlád.* 1831. II. III. IV. 1832. I.—IV. 1833. III. 47. Pamětnj listowé aneb zpráwy o našich wlastencjch w obogi Indii a giných zámorských kraginách.

k) *Rozl. praž.* 1826. 79. Znamenitý ohlas hor Krkonošůw. — 174. O Rusjch. — 194. Gjzda w Petrohradě. — 205. O Mainotech (Řecjch). — 219. Poslednj král srbský (Lazar). — 354. Bezarabie, kragina pod ruskau a tureckau wládau. — 426. Diwné gezero w Rusjch. — — 1828. 73. Zlomky z listůw z Prahy, přichozjho wlastence swému přjteli na wenčj od S—k. — a 84. wýpis geho po Čechách a po Morawě na cestě. — — 1833. 58. Dopis Ruskem cestugjcjho Turnowana (bratra p. Marka) z Odessy 15. března 1833. atd.

l) *Swětozor.* 1834 a 1835. — *Tatranka.* 1832. II. Oswjcenj w Turcjch.

m) *Wanderungen durch Mähren, Schles. u. Böhmen, von A. J. Krickel, Wien* 1834. — *Der Gefährte auf Reisen in dem öster. Kaiserthume, von Žiška. Wien* 1834. 12. 3 *fl.* (obsah i literatury) atd.

c) *Mjstopisné popsánj.*

381. *Kořjnek* (Jan). — Staré paměti Kutnohorské. Z nowu wydal J. *Devoty.* 8. (str. 268) w Praze, w arcib. kniht. 1831. 1 zl. 24 kr.

Kutnáhora a gegj wůkolj. Mjstopisné a děgopisné popsánj od K. Zápa, s rytinama (cens. 1. led. 1834).

382. *Král* (J. M.) — Průwodce po Biskupstwj Králowéhradeckém, aneb topografické popsánj wšech měst, městeček, panstwj, hradů, klášterů, statků, sýdel rytjřských, wesnic a zbořených hradů y s památnými vdalostmi gegich, w témž biskupstwj se nacházegjcých. Od atd. (sw. 1. str. . . , sw. 2. str. 176, sw. 3. str. 103), w Hradcy Král., tisk a náklad J. H. Pospjšila, I. 1825, II. 1826, III. 1827. seš. 1 zl. 12 kr.

383. Paměti Gelšawské a Maraňské ku prospěchu pohořelcůw Gelšawských. 8. (str. 147, obraz Fr. Weseliniho a hradu Muranu od Dunagského), w Pešti, pjsmem Tratnera a Karolyiho, 1830. C. 36 kr.

Oznam w Přjt. ml. Rozl. pr. 1830. 37.

384. *(Reitinger* Arn. a *Bayer* Jos.). — Obraz utrpenj, čili powzbuzenj ku pomoci nešťastným Blatenčanům od Petra A. R. . . a J. B. . . 8. w Pjsku, pjsmem Jos. Fetterle, 1835.

Popisuge se zde onen strašliwý oheň 1834 w řjg., kterým téměř celá Blatna w popel lehla.

385. *Sláma* (Fr. J.). — Slowo útěchy poslané Prachatičanům po nešťastném ohni, genž w gegich městě 13. dubna 1832 za hodinu sto a sedm třidcet domů w popel obrátil. Od atd. 8. (str. 24) w Praze, arcib. kniht. 1832. seš. 12 kr.

»Byw w Prachaticjch, sbjral gsem pilně, cokoliw pamětihodného gazyk, péro i dlátko z časů minulých na wěk náš přenesly. Wšecko to hodlám swými dny pode gmenem »Paměti města Prachatic« sděliti.«

386. *Šembera* (Jos.). — Přehled města Prahy z Petřjna. Obětowán G. Osw. p. Rud. knjž. Kinskému. Fol. (listy) welké 4, s wýklady w českém i německém gazyku, w Praze, 1833. Černé 6 zl.; malowané 18 zl.

Pos. w Gindy a Nynj 1833. II. 102.

387. *Wacek* (F. A.). — Hystorye farnj školy Kopidlenské, od atd. 8. (str. 51) w Praze, tiskárna norm. knih, 1831.

388. — — Mjstopis a hystorye městyse Gablôného nad Orličkau, w Chrudimském kragi, krátce složený od atd. 8. (str. 128) w Pr. a Hr. Král., u Posp. 1831. seš. 24 kr.

389. * *Zap.* (Karel Ladisl.). — Popsánj král. hlawnjho města Prahy, pro cizince i domácj od atd. Wl. 18. (str. 360 a kamenopisný plán w listu, 2 ryté náhledy na Prahu s vignetkau) w Praze, w arcib. kniht., wedenjm a nákladem W. Špinky, 1835. ztuh. seš. 48 kr.

Přispěl k tomu i Amerling. »Sloh gest nazwjce plynný, ano někdy i básnický.« Pos. w čas. mus. 1835. 113. — p. kat. duch. 1835. II. 307. od Zahradnjka.

Rukopisy:

a) *Hágek* (Anton). — Popsánj kr. wěnného města Poličky a panstwj geho, od r. 1265—1835, z wšemožných pramenůw čerpané. 2 djly. Prwnj djl (44 rkp. archůw) wlastně popsánj; druhý (19 ar.), obsahuge listiny, památky, weysady téhož města. Djlo to důkladněgšj nežli německé wiz str. 125. p. W češtině prwnj to w takowém obleku, a přegeme, by některý nakladatel k wytištěnj geho se brzy wyskytl.

b) *Král* (J. M.). — Wlast Čechowa, neb popsánj památnjch wěcj českého králowstwj, u Posp. fol. (str. 222).

c) *Weininger* (K. W.) — Popsánj starobylých památek kostelůw w králowstwj českém w pořádku starobylého rozwrhu arciděkanstwj dle rukopisu Balbinowa od r. 1384 s wýtahy XIII. knih kostelnjch nadánj a s mnohými památnými událostmi, spolu i s krátkým přehledem historie cjrkewnj na původ, zwelebenj neb zkázu kostelůw se wztahugjcj, s připogeným obrazem Arnošta z Pardubic atd. Ohlášeno bylo předplacenj u Posp. po 1 zl. 30 kr. za 40 ar. tišt. — Čas. pro kat. duch. 1828. II. 297. 1829. II. 239. III. 376. Památná starobylost kostelůw w král. českém.

W časopisech:

a) *Časop. mus.* 1827. I. 113. Historie českého národnjho museum, a tak při každém swazku zprávy o geho zdokonalowánj (wiz též *Mon. d. vat. Mus.* 1827 —1830, 1831, a *Prgr. Ztg.* 1827—1837). — III. 127. Staw společnosti l. 1827 při 5tém shromážděnj, a tak každý rok (něm.). — I. Historie c. k. wlastenské hospodárské společnosti w Čechách (z něm.). — 1828. I. 63. Přjgemné okolj staroboleslawské, od Horčice. — — 1829. III. 104. Historie starowěkého kostela w Drahorazjch, od Wacka. — IV. 109. Ustaw pražský pro lidi na rozum pomatené. — — 1830. III. 298. Historie statku Střewače, od Wacka. — III. 309. O pogmenowánj osad česko-slowanských. — III. 324. Dům pro neduživé na Karlowě w Praze. — 1831. Kámen pamětnj s nápisem postawený M. Kallinowi z Chotěřiny, od Ruffera. — 1833. I. 80. Smjšené zprávy historické o Náchodu, od Ludwjka. — 1835. II. 211. Pomůcky k topografii krage buděgowského, od Palackého. — III. 269. Pana Wogtěcha z Pernšteyna zřjzenj o zprá-

wě hradu potenšteynského i litického. — — 1837. II. 202. Přjdawek k historii pražské university, od A. Jungmanna.

b) *Časop. pro kat. duch.* 1828. I. 153. Obnowené zřjzenj ústawu pro chudé w Praze. — Ustaw pro wlastenské umělce. — Slawné swěcenj školy dolnobřezanské. — — 1834. I. 170. Slawnost růži w olomauckém arcibiskupstwj. — — 1836. II. 369. Popsánj krásného oltáře w zámecké kapli w Kunžwartu.

c) *Česká Wčela.* 1834. 268. Wýgimky z pamětnj knihy soběslawské (1587) sdělené od Kamenického. — 42. Praha r. 1500 (z Lobkowice), od Winařického. — 294. Počátek města Nikolaewa. — — 1835. Mjstnj moralka. — — 1836. 9. Pitárna w Teplici (obr.). — 261. Wjdeň (obr.). — 293. Praha (obr.). — 383. Brno (obr.). — — 1837. 185. Kostel sw. Basila w Moskwě (obr.). — 242. sld. Praha r. 1837. Swětlo a stjn ze žiwota společenského, od Týla.

d) *Gindy a Nynj.* 1829. I. 65. Památnjk woráčůw u Raušowa na Morawě, s wyobrazenjm, gakž u wšech sledugjcjch (srw. *Wien. Ztg.* 1837. *Nro.* 125 a pr. now.) s nápisem českým k Čechám r. 1835. — II. 3. Hluboká. — 5. Tábor. — 9. Přjstaw swatopetrský. — 13. Čáslaw. — 17. Žatec. — 33. Kutná hora. — 41. Ustaw pro slepé w Praze. — 61. Starý hrad chebský. — 81. Budějowice. — — 1830. I. 5. Spád wody u Adersbachu. — 37. Památnjk Petra welikého, cjsaře ruského. — 57. Kumburk nedaleko Gičjna. — II. 3. Klášter želiwský w Čechách. — 49. Hayda. — 57. Weliké aužlabj w Terstu. — 69. Kaple sw. Antonjna w sol. doljch we Wěličce. — 77. Latinské a hlawnj školy w Chebu. — 89. Budeč, hrad. — — 1831. 21. Prešpurk w Uhřjch. — 81. Zátoka terstská. — 93. Památnjk pokoge na Františkowé hoře u Brna atd. atd. — — 1833. II. 112. Praha r. 1484.

e) *Hronka.* 1836. Nitra, hrad a město w Uhřjch, od Kuzmányho (přidaná zkazka od Langa we weršjch, mluwených při přjležitosti otewřenj školy r. 1835 založené pro dceřelky, w Prešpurku nádherně u Landera wytlačených). 1837. I. Lipča (městečko zwolenské), od Chalúpky.

f) *Kal. Fejérp.* 1836. Zámek Lykawa w Liptowě, od Ludwjka Polugjaje de Ead.

g) *Kwěty.* 1834. 33. Založenj Pereslawy w pultawském wládarstwj w Rossii, pomnjk slowanského bohatýra (dle Kugušewa), od Bačkory. — 44. Helfenštýn u Lipnjka na Morawě, od Michla. — 238. Zwikowec, od Tomsy. — 368. Mjstopis Skalice, od Mazura a Kobljška? — též Pešti a Budjna, od Godry? Štawnice od Plačka? Trnawy od Grančáka?? — 1836. 368. Petrohrad, z leženj Alexandrowa slaupu. — — 1837. 78. Staré přjběhy města Hradce nad Labem, od W. Tomka. — 142. Brno, Olštýn w Polsku, od Zápa. — 61. Moskwa w Praze u Lexy, od Wrťátka.

h) *Pautnjk.* 1827. VI. 94. Památnjk wjtězstwj blјž Chlumu (obr.). — VII. Památnjk uzawřeného mjru na Františkowě blјž Brna postawený (obr.).

i) *Přjtel mlád.* 1827. I. 1831. 26. II. 70. Historická zpráwa o národnjch školách wůbec, a o farnj škole kopidlnské zwláště, od Wacka. — 1829. IV. 93. Škola českobrodská. — 1832. III. Historický popis nowého stawenj triwialnj školy slaupenské a gegjho slawného wyswěcenj 1831 s promluwau, od Štětiny.

k) *Rozl. pr.* 1826. 404. W Křiwokladu oheň. — 290. Národnj museum. — 1832. 8. Založenj Wilny. — 1833. 90. Daliborka na hradě pražském.

l) *Swětozor,* 1834. 117. Brandeyský zámek w Čechách. — 270. Karlowé Wary. 112. Karlůw Teyn. — 378. Kokořjn, hrad český. — 261. Milohrádek, w cjs. zahradě w Praze. — 241. Gestřábj, hrad český. — 301. Pernšteyn, hrad mor. 196. Pešť w Uhřjch. — 97. Pomnjk ruského wogska u Chlumu. — 261. Pražská cjs. zahrada. — 281. Pražský hl. chrám sw. Wjta. — 133. Pražský teynský chrám. — 170. Trenčjnský hrad w Uhřjch. — 312. Trosky, hrad český. — 149. Wěž Josefská w Krumlowě. — 210. Wjdeň — — 1835. Benátky. — Berljn. — Bělehrad srbský. — Budišjn w Lužici. — Huniad, hrad sedmihradský. — Králowec, hrad pruský. — Teplice atd.

m) *Weč. wyraž.* 1831. 119. Pražské konserwatorium hudby. — 1832. 127. Sadská škola. — 252. Popsánj městečka Postupice w Kauřimsku, od Zapa atd.

d) *Žiwoto- a rodopis.*

390. * *Šembera* (Aloys W.). — Historie Pánů z Bozkowic a hradu Bozkowa w Morawě s popsánjm panstwj a města, od atd. Wl.

8. (str. VIII a 152 a obraz hradu Bozkowa w 17. stol.), w Brně, tiskem Rudolfa Rohrera, 1836. seš. 56 kr.

Obět. p. Frant. hrab. z Dietrichšteina-Proskowa atd. Prameny wzaty z morawských zemských desk, přjspěwkem J. Cibulky w děgepisu, a úřadůw mjstnjch w statistice a topografii. Ukázaltě, že Morawa, gako swau historij wůbec, tak i slowútnostj gednotliwých rodůw od zbratřených Čech w ničem se neodezdá. Srw. Kwěty 1836 přjl. 64. 95. »Řeč gest srozumitedlná, wydánj ozdobné.« Čas. mus. 1836. 374. od Chmelenského. *Jurende's. Vat. Pilger. Brünn* 1837. *S.* 291—2.

391. *Palacký* (Fr.). — *Joseph Dobrowský's Leben und gelehrtes Wirken, geschildert von &c.* 8. *(S.* 64 *u.* 1 *Abb.) Prag*, 1834. *(Kron. und Weber).* *geh.* 10 *kr.*

Česky w č. Wčele 1837. — *Glückselig* (Dr. Legis). — * *Biographie des Abbé Jos. Dobrowský. nebst D—ý's Portrait, Grabmahl u. dann Facsimile seiner Handschrift. gr.* 4. (4 *B.) Prag, Medau, Obstm.* 1837. *kart.* 2 *fl. Das Portrait ist gemalt von Hořička, einzeln in Fol.* 12 *kr.*, *in* 4. 6 *kr. Pgr. Ztg.* 1837, *N.* 150.

392. *Tomsa* (Fr. B.). — Popsánj žiwota ukrutné wražedlnice Markety Geše, w Praze, w české exp. (cens. 2. zářj 1831), a do německého přeloženo a wytištěno w Znoymě u Hofmanna. (1. Now. 1832 Br.)

393. *(Weinolt).* — Krátká zpráwa o žiwotu a blahočinném působenj Aloysia Klára, doktora we filosfioi a c. k. weřegného řádného professora. 8.° (str. 40) w Praze, tiskem synůw Boh. Háze, 1834.

Ku koncí gest připogen krátký přehled geho spisůw, z nichž celými knihami 13, a pak 11 gednotliwých pogednánj, (mezi nimiž 2 w čas. pro kat. duch. III. a IV.) tiskem wyšlo.

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1828. I. 104. K žiwotopisu kněze Jana Aupického, spis. českého w XVI. stol.; od Ludwjka — II. 1**. Poslednj wůle p. Jana Mathiáše ze Sudetu, professora někdy akad. pražské. — II. 49. Žiwot p. Bonaventury Pitra, prelata rayhradského, od Hawelky. — IV. 89. Adam Rodowský, rytjř z Hustiřan, od Wacka. — III. 53. Powahopisy od W. Irvinga, o powaze Indianůw. — IV. 29. Kostel wesnj. — III. 71. Čtyři sprostnj bramjnj, z indického. — — 1829. III. 19. Žiwot J. A. Komenského; a — III. 113. poznamenánj geho spisůw (něm. w *Mon des vat. Mus.* 1829. *Sep. Okt.*) od Palackého. — — 1830. III. 267. Charakteristika p. Bohuslawa z Šwamberka a panj Magd. Šwamberské. — — 1831. IV. 408. Charakteristiky od Pawla Škály ze Zhoře: 1) Alžběta králowna anglická. 2) Gindřich IV., kral franský. — II. 181. Jan N. Sedláček z Harkenfeldu, od Hawelky. — II. 189. Jan N. Paďaur, od Ludwjka. — 1834. II. 204. Poznamenánj spisůw J. F. Hammeršmida, od Ruffera. — 1835. I. 78. Jan Šembera z Bozkowic, od Šembery. — II. 174. Žiwot F. B. Štěpničky, od něho. — — 1836, I. Žiwot J. W. Sedláčka, od G. Marka (obraz S—w za 20, 30 kr.). — II. 145. Jan Kolda staršj a mladšj, páni na Náchodsku 1437—1456.

b) *Čas. pro kat. duch.* 1828. II. 308. Kratičká zpráwa o žiwotu Lwa XII. — — 1836. I. 157. Na památku W. Sedláčka, žalozpěw od Smetany. — Nekrolog w. uč. p. T. Jos. Filcbauera, premonstráta, od Weinholta.

c) *Čech.* 1832. T. Bulgarin, od Štorcha.

d) *Čechoslaw.* 1831. VII. S. Milutinowič, básnjk srbský, od Štorcha. — VIII. Pugačew, ruský, od Tomjčka. — VI. 55. Proroctwj Wernyhorowo (z pol. dennjku Wlastenec).

e) *Ceská Wčela.* 1834. 111. J. U. rytjř ze Šwabenowa, od A. Šembery (Kampeljkowa báseň). — Slawjkůw památnjk atd.

f) *Gindy a Nynj.* 1829. I. 5. Papež Leo XII. — 29. L. van Beethoven. — 73. Kolumbus. — 25. T. Hänke. — — 1830. I. 17. Pius VIII. papež. — 29. K.

Hauser. — 73. Lavater. — 81. Draske. — II. 81. Dürer. — 85. Shakespeare. — — 1831. 49. František Karel, arciwéwoda rakauský. — 53. Žofie, arciwéwodkyně rak., choť geho. — II. 3. Řehoř XVI. pap. — I. 97. Alexandr I., cjs. ruský. — — 1833. I. 23. G. Rom. Deržawin. — 29. K. Jawůrkowa, herečka we spěwohře w Pařjži. — 71. Dobročinná Cecilie (Šolcowa z Brna). — 152. Heř. Černjn z Chudenic. — 53. Knjže Miloš (ze lw. roz.) — 157. J. Kupecký. — II. 7. Baz. Alexěvič Pawilščikow. — 175. Lubica, kněžna srbski (Danica il. 1835. br. 2. od Rakovca).

g) *Hronka*. 1836. II. Jak. Fried. Fries (rod a literárná působenj gednoho z bratrůw morawských pošlého filosofa), od Šuhagdy. — 1837. I. Mat. Blaho, od Fejérp. — 46. Hr. Štěp. Sečený, od Škorpjka.

h) *Kwěty*. 1834. 17. Jos. Slawjk, neywětšj hauslista slowanský, od Šembery. — 52. Zlomky wlastenecké. — 154. Ant. Paladius, umělec hudebnj z Brandeysa nad Labem r. 1798 rozený. — 181. Knjže Miloš (powaha). — 183. Kotara. — 254. ze Šwabenowa, od Kampeljka. — 353. Tesánek z Brandeysa n. Lab. 1728, prof. mat. w Praze, od Lhoty. — 374. Karpiński, polský básnjk. — 400. Rodina Cilley w Uhřjch, od Lhoty. — — 1835. 65. 74. Kateřina I., od Trojana. — 144. Al. Sennenfelder, wynalezce kamenotisku († 1834). — 269. Šneidr, od Jar. Pospjšila. — 322. Ferd. Hausa. — 354. Slownjk powěstných gmen (Ambrož, Anderle, Beneš, Bendowé, Bečwařowský atd.) — 417. Jos. Gusikow, hudebnjk ruský na dřewěném a slaměném nástrogi, od Týla. — 427. Byron, Beer, Brandl. — 500. Linde, polský slownjkopisec. — 182. Alexej Petrowič (1690). — — 1836. př. 1. Petenyi J. Šal., od Amerlinga. — 13. W. Sedláček, od J. Dundra. — 21. N. Waněk, od W. Štulce. — 261. Obrazy znamenitých mužůw sauwěkých. — — 1837. 3. Hýbl J., od Lhoty. — 17. Al. Seg. Puškin, od Štulce. — 65. A. Jun. Rościsewski z Rościsewa.

i) *Pautnjk* 1826. III. 25. IV. 66. VI. 63. VI. 71. Krátké wyobrazenj některých rekůw rakauských stoletj XVI., od Patrčky. — VI. 57. Powahy rozličných národůw (Slowanůw atd.), od Krále.

k) *Plody*. 1836. 78. Žiwotopis Swatopluka, krále welkomorawského, od Grossmanna.

l) *Přjtel mlád*. 1827. III. 32. Jos. Štěpán z Kopidlna (Stefány). — 1829. III. 29. Ign. z Mehoferu na Morawě atd.

m) *Rozl. pr*. 1826. Obrázky cjsařůw ruských, Alexandra a Mikuláše I. — 499. J. Máček, od Gauče atd. — 1828. 84. Hauser. — 1829. 64. Děhič u wogště. — Dobrowský, od Wlasáka. — 1830. 28. Sychra M. — 97. Dobrowský, od Pešiny a Trnky. — Carpentier. — — 1831. 57. Paskewič Eriwanský. — 1832. Slawjk a Paganini. — 1833. Kodeš z Náchoda atd.

n) *Swětozor*. 1834. Frant. I. — Petr weliký, cár ruský. — Zrjnský Mik. atd. — 1835. Chotek, neywyššj purg. w Čechách (z encykl. rak.). — Göthe. — Humboldt. — Šiller Fr. atd.

o) *Dan. il*. 1835—1837. wiz na zad literaturu nowo-ilirskau.

p) *Conv. Lex. Sept*. 23. u. 24. *H. Leipz. Brokh*. 1833. 8. *S*. 131. — 133. *P. J. Schafarik*. 18. u. 19. *Hf*. 1833. *S*. 433. *F. Palacký*. — *Schl. Schriftst*. 1836. *Purkyně*. — *Oest. Nat. Encykl*. 1835—36. *I A*. Bernolák, Čelakowský, Dalemil Mezeřický, Dankowský, Dlabač, Dobrowský, Hanka. *II*. Hágek z Libočan, Hus Jan, Jungmann Jos., Kinský D., Negedlý W. i J., Palacký, Palkowič Gitj, Pařjzek, Pelcl, Pešina (z Čechorodu Th.), F. Procházka, Puchmayer, Šafařjk, Sedláček, Stach, Štěpánek, B. Tabliç, Trnka Fr., Wydra, Zipser, Žižka atd.

α) *Franta* (J. W.). — Žiwot Jana Augusty, pražského zprawce bratřj českých, sepsán (1759) od J. Blahoslawa, geho následownjka (cens. 1. čce. 1834 a 1836).

β) *Wlček* (J.). — Powahopisy Theofrastowy wyložil (cens. 2. řjg. 1834).

γ) Obraz: M. Jan Hus, narozen 6. čerwence 1373, upálen we Kostnici 6. čce. 1415. *Dresden* 1833. *Lith. v. E. Haydler*. Arch welký s tjmto českým nápisem za 30 kr. (Rkp. O žiwotu geho, péčj Felixa Wachtera, knihkupce w Trnawě, 4. (str. 68) u Posp.

δ) (*Grus*. Jan). — Nekrolog nešťastného smolnického faráře P. Jana K. Sémanna (cens. 1. un. 1827).

ε) *Mon. des vat. Mus*. 1827. *März:* Máček. Dlabač (1790—1826), od Schöna. — *Apr*. Beneš Krabice z W., od Dobrowského. — Chládek Egid (1743—1806).

— 1828. *Jan.* Durich Fort. (1730—1802).— Pelcl (1735—1801). — Procházka F. (1749—1809). — Wydra St. (1741—1804). — 1829. *März S.* 252. *Aus Dobrowský's Korrespondenz (v. Hanka). Jan. Dob. Tod.*

e) *Národnj obyčege, slawnosti atd.*

394. **Amerling* (K.). — Sbjrka národnjch powěstj, wydaná F. Wrantewičem a S. Tomjčkem. Djlek prwnj. Kwětomluwa. Sebraná K. A—ęm. 8. (str. VIII a 102) w Praze, tiskem Tábora, nákl. Endersa, 1833. seš. 24 kr.

Pos. w Gindy a Nynj 1833. I. 6. 7. 14. 15. od Tomjčka. Čas mus. 1833. IV. 460.

395. *Dworský* (Ant.). — Koruna králowstwj Českého s ostatnjmi zemskými králowskými klenoty, gakož i obyčegné slawnosti při holdowánj a korunowánj Krále a Králowny, w obrazjch předstawené a wyswětlené od A. D. 8. (str. 38 a kamenopisné wyobr. koruny s něm. nápisem) w Praze, wytišt. w arcib. kniht. 1836 (u wydaw. 565/1, w celetné ulici). seš.

396. *Kramerius* (W. R.). — Slawnost korunowánj w Prešpurku (cens. 2. řjgna 1830). — *Beschreibung der Krönungsfeierlichkeiten der Könige von Böhmen. Wien u. Prag,* 1836, něm. a česky (cens. 2. čce. 1836 Wjd.)

397. *Pešina* (Wácl. M.) — Zpráwy o korunowánj wéwodů a králů českých s cjrkewnjm obřadem Korunowánj Gegich Cjsařských Majestátů Ferdinanda I. za Krále Českého a Marie Anny Karoliny Piy za Králownu Českau. Wl. 8. (str. 100 a ryt. fol.) w Praze, arcib. kniht., řjzenjm W. Špinky, 1836. seš. 1 zl.

Wyňatek w čas. pro kat. duch. 1836. III. P. Pešina takto: »Kdokoliw zeměpána a swau wlasť srdečně miluge, bude o tom wyprawowati; aby ale prawdy se dowěděl, rukowěť tuto mu podáwáme. Obsah celého sestawili gsme djlem wlastnj pracj, djlem přjspěwem swých přátel, genž we wěci této zkušeni, wěrně nám wšecko podali. Čistý wýnos tohoto wydánj obětugeme dědictwj swato-janskému.« Srw. Čas. pro kat. duchow. 1837. II. 343. Neywjce se odbyly w Buděgowsku a na Morawě z 1000 wýt. — Roz. lw. 1836. Nro. 46.

398. Obraz: Katafalk, aneb truchlolešenj, které postaweno bylo dne 26., 27. a 28. března 1835 w chrámu Páně we wsi Tursku w Rakownicku, při truchlopobožnostech za Geho Milost našeho w Pánu zesnulého cjsaře a krále Františka I. Kreslen od F. Hofbaura, w kámen ryto u Zwettlera. (c. 2. dub. 1835).

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1834. I. 58. III. 268. České prostonárodnj obyčege a pjsně, od Langera. — 1837. III. 221. České korunowačnj mince, od Hanky.

b) *Čechoslaw,* 1831. VI. Slawnost wýročnj w Jamnici na Morawě, od J. U. ze Šwabenowa.

c) *Česká Wčela.* 1831. VI. Swatebnj obyčege ruských kupcůw a měšťanůw w gubernii jaroslawské, od Kamenického. — Národnj obyčege tatranských Slowanůw (w božj hod, hra mládeže na Lokeše) od Fejérpatakyho. — Zwyk pozdrawowánj při kýchuntj, od Staňka. — Starowěká mohyla u Prahy. — Tanec štyrských Slowanůw. — Obyčeg newěst kolem Petrowardjnu. — Obydlj Menšikowo w Berezowě. — 1836. 40. Slawnost w Plzni (Zauper a Sedláček), od G. Marka. — 388. Swatebnj slawnost Wjléma z Rožmberka.

d) *Gindy a Nynj*. 1829. I. 29. 1830. II. 87. 1831. II. 17. 29. 53. atd. I. Mrawnj powaha Indianůw w půlnočnj Americe. — 67. Něco o bywalém rytjřstwj. — 1833. I. 121. Národnj slawnosti w Praze, od Týla. — 165. Slowan (wzdechnutj) od Marka. — 175. Wzdechnutj Čecha, od Kopeckého. — II. 39. Doby ze žiwobytj w Hradci Králowé a slawnost w Sadowé, od Wl. Pelikána. — 50. O přiwjtánj cjsaře a krále, od Týla. — 119. Zprávy o cjs. milosti cestě z Čech. — 139. O šestici, (hře národnj), od Kopeckého. — 143. Přjgezd a přebýwánj cjs. milosti w Brně, od Šembery. — 176. Udělenj měšťanstwa p. Klicperowi, od Chmely. — 196. Zastawenjčko u černé brán̄ky w Praze, od Týla. — 201. Redaktorůw štědrý wečer.

e) *Krok* Presl. 1831. II. 510. Hra w míč; Semel, na pračata, od Chmely.

f) *Kwěty*. 1834. 48. Nowý krog dám ruských. — 135. Půldwanáctá na Wyšehradě (zlomek nočnjch potulek po městách pražských), od Týla. — 235. Obrázky ze žiwota pražského. — 293. Wečer na ostrůwku barwjrském, od Týla. — 308. Hry Černochůw w Dalmacii. — 336. Kohauti z Čech do Angličan k půtkám. — 361. Knihař wlastenec (z potulek), od Týla. — 373. Pohřeb Samogedůw (srw. Pautnjk 1827. VII. 31. z ruského). — 412. Sedláci slowanštj při wařenj, od Zápa. — — 1835. 34. 62. 76. 242. Powěsti a zwyky na Krkonošjch; a) bog s kohautem, b) swatojanské ohně, c) geštěr, d) štědrý wečer a gitřnj (ze sbjrky swé powěstj a obyčegůw po Krkonošjch, gakož i po některých giných kraginách českých i morawských), od Lhoty. — 138. Petrohrad a národnj hry ruské. — 418. Markytská slawnost we Hwězdě, od Týla. — — 1836. 139. 158. sld. Mody, od Kašky. — 154. Nástiny ze žiwota pražského, od Filjpka. — 303. 311. Národnj slawnosti při korunowacj. — 1837. 55. Masopust pražský, — a mody, od Kašky.

g) *Přjtel mlád*. 1829. IV. 43. České kłobauky. — 1831. II. 98. Slawnost nowé školy w Libeznicjch. — 1832. I. 6. Swěcenj školy w Lobosicjch (1830). — 1833. I. Swěcenj nowé školy w Stěchowicjch, w Beraunsku. — 1834. I. 75. Slawnost školy židowské w Polné. — 78. Slawnost hlawnj školy polenské. — III. 88. Garnj slawnost atd.

h) *Rozl. pr.* 1826. 269. Swěcenj školy lhotecké blјž Boleslawi. — 425. Wukodlak (powěra slowanská). — 451. Zwláštnj obyčege mezi Morawau a Slezskem. — 495. Jubileum 50letých manželůw w Třebechowicjch. — 533. Nic. Enzmann, 50letý učitel, piarist. — 546. Kopaničáři na Morawě w Hradišsku. — 1827. 62. Fašangy aneb masopustnj kratochwjle slowenského lidu w Uhřjch, od Fejérpatakyho. — 1828. 9. Slawnost sekundicie w Jeníkowě, kdež se též přednášely rozličné zdařilé některé české spisy (a báseň od T. Lichtenberkowé). — 11. Čech mezy Hotentoty. — 13. Mrawy a obyčege Wendůw neb lužických Srbůw (přel. J. Č. sr. *Ost u. W.*). — 1830. 39. Garnj slawnost w Austj nad Orlicj, od Paukerta. — 1831. 16. 26. Ruské swadby a křty. — 20. Kozáci. — 1832. 91. Podlužáci w Morawě, od Stradata. — 1833. 1. Slawnost w Branné, když náš J. M. Král se stal farářem, od Tomjčka. — 28. Obyčege pohřebnj w Tatrech, od Fejérp.

i) *Swětozor*. 1834. Klauzánj na sanjch u Rusůw. — Slowanských her a zábaw ostatky. — Horalé, obywatelé tatranštj. — Huculowé, horáci tatranštj. — Slawonci (dle Čaplowiče). — 1835. Českého národu mrawy, staw, zwyky a obyčege (do Wladislawa II.). — Hry a zábawy Starorusůw. — Ženské u Starorusůw.

k) *Weč. wyraženj*. 1831. (161—188). — 207. Slawnost na střeleckém ostrowě w Praze, od Tomsy. — 270. 314. 390. atd. — 1832. 126. Města Wysoké slawnost 40letého panowánj Frant. I.

f) *Starožitnosti.*

399. *Kalina v. Jäthenstein* (Dr. M.). — *Böhmens heidnische Opferplätze, Gräber und Alterthümer von &c. Gr.* 8. (17¹/₄ *Bog. mit* 35 *Steindrucktaf.*) *Prag* 1836, *Calve.* 3 *fl.*

W časopisech:

a) *Čas. mus.* 1827—1837. Zpráwy o podaných nálezkůw, starobylosti. — 1833. III. 257. O Rusalkách, od Šafařjka (srw. Roz. lw. 1833, nro. 49 a 50, wyňatek od A. Bielowského. — *Ost und West* 1837, *Nro.* 3 od Trojana). — 1834. II. 183. Pozůstatky rusadelnjch swátkůw w Čechách, od Štěpána. — 1837. I. 37. Podobizna (slika) Černoboha, w Bamberku, od Šafařjka (il. w Dan. 1837. 111. přel. od B[abukića]).
b) *Česká Wčela.* 1834. 37. Známky dáwné wzdělanosti národůw, od Tomjčka. — Hunské zbytky w Alpech atd.
c) *Krok* Pr. 1827—1831. II. 40. 627. Starobylý kámen náhrobnj, od Ludwjka. — II. 220. Hřecké náboženstwj. — 339. Krátký obsah náboženstwj pohanského u Slowanůw zwláště u Čechůw, od A. Jungmanna. — 1833—35. III. 207. Wýpadky neynowěgšjho zkaumánj egyptských pomnjkůw.
d) *Rozl. pr.* 1826. 356. Památka žertowné udalosti w městečku Sedlci w Beraunsku na džbán 1 wědro w sobě obsahugjcj. — 289. 570 atd.
e) *Mon. des vat. Mus.* 1827. *Aug.* 59. *Bemerkungen eines Böhmen* (*Dobrowský*) *über die Verwandtschaft der slawischen u. nordischen Mythologie.* — 61. *Das Siegel des Meisters J. Hus.* — 1828. *Sept. Kunstschätze in Obřistwj.*

g) *Nowiny.*

400. R. 1825 sepsal a wydal W. R. Kramerius cjs. král. wlastenské nowiny. Až do 30. března 1826 wycházely: † „Pražské Nowiny. Rozličnosti s náwěštnjkem.“ Oboge týhodně na půl archu w 4., tedy 25 čjsel. Potom byly od wydawatelůw t. r. B. Háze zwětšeny pod názwem: Rozličnosti pražských nowin (zábawnjk w. t.) a Pražské Nowiny r. 1826 s náwěštnjkem na půl archu w 4. týdně gednau. Předpl. cena na čtwrt léta w Praze byla 1 zl. 12 kr., po poště 1 zl. (42) 54 kr. Wydawatelowé synowé B. Háze. Spisowatel J. Linda. Náwěštnjk obsahowal ljstek zemřelých w Praze, obilnj taxu a giné drobnosti. † Pražské Nowiny r. 1827 a Rozličnosti pražských nowin. Čjsel ročně 101. Cena, wydawatelé a spisowatel titéž, gakž swrchu. † Na rok 1828. Též; prawopisem obdobným. † Na rok 1829. Též. — † Na rok 1830. Též. — † Na rok 1831 též. — † Na rok 1832 též. Wšech předplatitelůw přes 307. — † 1833. Též. Předplatitelůw neywjce w Čechách přes 294. Léta 1834 změnily swau twárnost. — Pražské nowiny 1834 s oznamowatelem a „Česká Wčela“ (w. t.) 4. (52 ar. t. g. nowiny dwakráte týhodně na půl ar. a Wčely 52 čjsel t. g. archůw = 104 ar.) w Praze, tiskem a wydánjm synů B. Háze, čtwrtletně gen w Praze w expedicj 1 zl. 30 kr., na poště půlletně 4 zl. 30, a s nápisem 4 zl. 54 kr. po celém rakauském mocnárstwj. Redaktor Čelakowský. — † Na rok 1835 též. Wiz Alm. de Carro, Prague, 1836. 231. — † Na rok 1836 též. Redaktor ale giž J. N. Štěpánek (a Tomjček). — † Na rok 1837 též. Wýtiskůw a takéž odbjratelůw asi 250, w Praze neyweyš wšech 50, ostatnjch w kragjch českých, méně w morawských, a geště méně w uherských. Tato Nowinárna dáwá swé Nowiny za záhřebské ilírské od r. 1835. Odbjratelůw na německé: *Prager Zeitung* býwá přes 2000, proto že ge i

aurady bráti musegj. Nowiny pražské české wycházegj w neděli a we čtwrtek a k dostánj gsau hned od 9. hod. před polednem na wýkaz ljstku.

401. *Ilirske narodne novine a Danice ilirska (w. t.). Předplatitelůw přes 400.

402. *Gazeta lwowska, týhodně 3krát a Rozmaitości (w. g.).

Nowinky i w časopisech:

a) *Česká Wčela.* 1835. 93. 282. České nowiny w XVI. stoletj, od Čelakowského podané.

b) *Hronka.* 1836. I—III. 1837. atd. Přehled děgin we swětě (Rakausy, Uhry, Čechy, Rusko, Krakowsko atd.), od Kuzmányho.

c) *Kal. Fejérp.* 1836. 1837. Neynowěgšj přjběhy w politickém swětě. Palk. kal.

d) *Kwěty*, 1834. 48 –368. Godra usiluge o nowiny a časopis československý. — 1835. 68. (od Smetany). — 348. Zrcadlo časůw a ducha lidského na každém archu asi 1 stránka. — 1836. Čas a duch lidský též. Připomjnky na doby minulé, dle dnůw usrownané, w kterýchž Kwěty wycházely, od Lhoty (K.) a Z(apa). — 1837. Dennj kronika, na kteréž mnozj pracowali: Filjpek, Procházka, Rokos (oheň), Fejérpataky (slowenština a maďarština), Šmidek, Hulakowský (hr. Woronecká nad českým gazykem radost pocjtila) atd. Z Morawy a z Uher a z giných kragůw slowanských po knihkupectwj aneb po poště se mohau na tenkém papjře psané zprávy asi 1 tištěný slaupec (*Spalte*) obnášegjcj — na útraty redakcj hezky často zasjlati, s nadpisem: »Redakcj Kwětůw u J. H. Pospjšila w Praze.« (1837 str. 192).

e) *Pautnjk.* 1826. IV. 102. (Wěž lwowská) a *Rozl. pr.* 1826. 115. O čtenj nowin. — *Weč. wyr.* 1831. 255. — 1832. 136. — 1833. 160 atd.

f) Wýpis beze wšeho přjkladu strašného lupežomordu w Pešti 8. zářj 1833 prowedeného (Kal. Fej. 1835).

h) *Děgepis cjrkewnj, náboženstwj atd.*

403. *Flavius* (Josef). — O wálce židowské. Knihy sedmery, z nowu wydány od Ladislawa *Bartolomeidesa* (Kal. Fejér. 1836), w Gindř. Hradci A. Landfras 1837? Srw. Jung. lit. str. 51. 186. 551.

404. *Chalaupka* (A.). — Hodnowěrné Wypsánj Země Swaté Kananegské s ginými kraginkami dědictwj Izraelowa. Dwě částky s mappau zemi židowské. (Wiz bohoslowj, wýkl.). C. 34 kr.

405. * *Lukaszewicz* (Jos.). — O kościolach braci czeskich w dáwnéj wielkéj Polsce atd. 8. w Poznaniu 1836.

406. Neypatrněgšj mjsta křesťanstwa Jerusalem, Betlem a Nazaret. Přeložil F. *Slawjček.* 8. (str. IV a 5—98, a 5 (3) ryt. kamenop. w 4.), w Gindř. Hradci u A. J. Landfrasa, 1836, (w Praze, knihař Bayer). seš. 15 kr.

Též J. N. Nowáček podal do censury: Cesta do swaté země r. 1829, od A. Prokše, česky. (cens. 2. břez. 1836).

407. *Soltys* (O.). — Gádro Hystorye Cýrkewnj, Nowého Zákona. (Kal. Fej. 1836.)

408. Paměti neyhodněgšj pro Křesťanstwo, totiž: Jeruzalém, Betlém a Nazaret. Spis zčeštěný od M. *Knagsla*, a ozdobený třemi w kameně wyrýtými pohledy nyněgšjho Jeruzaléma, Betléma a Nazaretu. 8. (str. 119 a 9), w Znogýmě (!) u Martina Hofmanna (1835), c. 12 kr. bez obrázkůw, a 24 kr. s obr.

Počet předpl. na to wyd. 1707. — Druhé wyd. tamž, 1836. — Tjmto walným odbytem powzbuzen Knagsl přeložiti: Popsánj Palestiny, t. g. zasljbené swaté židowské země, gakožto wlasti našeho swatého náboženstwj založitele Ježjše Krista, gak za času geho sw. obcowánj bylo, a za našjch časůw gest, s obzwláštnjm obšjrným wyobrazenjm oněch wšech swatých mjst, kteráž se teď od pobožného křesťanstwa k poctě obcowánj, trápenj a smrti našeho wykupitele božského pečliwě a wraucně nawštěwugj; pak s popsánjm tehdegšjch (za časůw Ježjšowých) obywatelůw země této, židůw, gegich zřjzenj, gegich mrawůw, obyčegůw, uměnj a wědomostj atd.; gak i s Palestinau hraničných kragin, a posléz cest oněch, kterýchž wykonal Ježjš w času swého zdegšjho swatého obcowánj w zemi této. Spis s mnohými kamenotisky a dřewořezy okrášlený atd. (cens. 2. led. 1836 we Wjdni). *Prg. Ztg.* 1837. w srp. oznam.

409. Katolická missionárnj knjžka, nebo uwedenj ku křesťanskému žiwobytj (žiwotu). Wydána od shromážděnj neyswětěgšjho wykupitele. W češtinu uwedena od Jana Křt. *Petráka*, (kněze téhož shromážděnj). 12. (str. 409 a předml., a obráz. blah. z Liguory), we Wjdni u Mechitaristůw. L. P. 1830. seš. 26 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1831. I. 127—131.

410. Katolická missionárnj knjžka atd. 8. (str. 198) w Praze, arc. kniht., wedenjm a nákladem W. Spinky, 1834. seš. 26 kr.

411. — — Třetj wydánj. Tamž. 12. (str. 198) w Praze, arcib. kniht. 1837. seš. 30 kr.

412. Zpráwa o cýrkwi křesťanské katolické w půlnočnj Ameryce y o gednotě Leopoldynské w cýsařstwj rakauském k rozšjřenj králowstwj Božjho w oných kraginách w Krystu spogené. 8. (str. 52), w Praze, tisk. J. H. Pospjšila, 1833, seš. 6 kr.

413. Zpráwa Založenj Leopoldinského w Cjsařstwj Rakauském, k napomahánj katolickým Wyslancům (Missionářům) w Americe, (ke wětšj cti a chwále božj, a toho, kteréhož on poslal, Pána našeho Gežjše Krista, podáwá wděčným srdcem wlastenskému národu swému kněz cjrkewnj). 8. (str. 130) w Praze, tamž, 1834. seš. 15 kr.

Cens. opět 2. dubna 1837 we Wjd. Pos. čili kritika knih wesměs, a toho spisu zwláště w čas. p. kat. duch. 1835. I. 132—137.

W časopisech.

a) *Čas. česk. mus.* 1827. II. 121. Přehled rozličných národůw a náboženstwj na zemi, od P(alackého).

b) *Čas. p. kat. duch.* 1828. III. 405. IV. 563. Poslaupnost papežůw řjmských, od Krále. — III. 385. Mučedlnjci sw. cjrkwe katolické, od Wacka. — IV. 554. Krwawá pomsta, zmjrněná křesťanským náboženstwjm. — — 1829. II. 204. Čj wěc gest cjrkewnj wyslanstwj čili missionárstwj, od Zimmermanna. — II. 226. Obrana některých památek w kat. cjrkwi, od Černého. — IV. 598. (1830) I. 72. Krátká zpráwa o ruské cjrkwi, dle Strahla a Karamzina, od Černého. — 1830. III. 332. Počátek a wýklad glagolského, od Zieglera. — IV. 519. Maria Magdalenská, od Zahradnjka. — IV. 547. (1831) I. 89. Apologetika křesťansko-katolická, od Wacka. — IV. 602. Krátká historie Mechitaristůw od Přjhonského. — — 1831. I. 148. II. 311. Žiwotopis knjžete arcib. pražského W. L. Chlumčanského atd. — II. 244. III. 402. O založenj biskupstwj pražského atd., od Weiningra. — III. 453. O nowé franc. kat. cjrkwi p. Chatele. — III. 462. Nowá sekta S. Simonianůw. — III. 465. Kapucjni we Šweycařjch. — III. 363. Žiwot G. S. P. Řehoře XVI. s historij o wolenj papežůw, se statistickým přehledem wšech europeyských obywatelůw z ohledu náb. wyznánj. — — 1832. II. 268. Kdy a kde se začala slawnost nawštiwenj

panny Marie, od Zimmermanna. — III. 387. Welký djl Europy skrze ženské pohlawj na wjru Kristowu obrácen, od Wacka. — (1835) II. 315. Záslužy ženského pohlawj o wjru křesťanskau, od Čelakowského. — III. 323. Mrtwé moře, od Slámy. — IV. 530. Jerusalem, od Hlawáče. — — 1833. I. 11. II. 207. III. 370. O prwotinách náboženstwj křesťanského w Čechách, od Zimmermanna. — II. 282. Přjspěwek k žiwotopisu Jana Rokycany, z rukopisu Bartoše pjsaře. — III 453. O missionářjch a missionárském ústawu sw. Vincencia de Paula, od Holubáře. — IV. 585. Založenj biskupstwj králowéhradeckého, od Ruffera. — — 1834. I. 30. Swatj mučedlnjci prwnjch stoletj oswědčugj božstwj Kristowo, od Stárka. — I. 64. III. 379. IV. 548. Zpráwa strany rozbrogůw o Kalich, od Zimmermanna. — II. 109. III. 412. O rági, od Weternjka. — II. 227. Společnost Čechůw s Lutherem, od Zahradnjka. — II. 241. O jahnech, od Richtra. — III. 437. Přjbuzenstwj cjrkwe české s morawskau, od Ruffera. — I. 104. Žiwotopis Jos. Fr. Hurdálka, od Zahradnjka — — 1835. II. 233. O upálenj třj osob půwodem kališných, od Zahradnjka. II. 217. III. 416. Zdali oswěta lidu obecného nebezpečná gest cjrkwi a státu, od Smetany. — II. 317. Historie Mediolanského hlawnjho chrámu, od Ondráka. — III. 459. Obrácenj sw. Augustina, od Zimmermanna. — — 1836. I. 84. IV. 710. Historické wyobrazenj pražských biskupůw a arcibiskupůw, od Přibyla. — II. 303. Naděge cjrkwe katolické w Ewropě, od Horčice. — IV. 684. Zlomek žiwotopisu sw. Polykarpa, od J. Körnera. — IV. 807. Kostel sw. Štěpána we Wjdni, od Ondráka. — IV. 689. List cjrkwe Smyrnenské o mučedlnictwj sw. Polykarpa, od Körnera. — IV. 740. Bitwa u Jarmuku, od Weternjka. — — 1837. II. O swěceninách, od J. Nowáka. — II. 294. Posloupnost pražských biskupských suffraganůw až na naše doby, od M. A. Přibila. — I. 182. Jesuiti, od Breišla. — III. 349. Hod slawný božjho těla, od Fr. Černohauze. — 421. O missionárstwj (Neumann, Prachatičan z Čech), přel. z H. Dichtla.

i) *Dĕgepis slowesnosti (pjsmenictwa), umĕnj.*

414. * *Jungmann* (Jos.). — Historie literatury české, aneb saustawný přehled spisů českých, s krátkau historij národu, oswjcenj a gazyka. Pracj atd. 8. (str. IV a 703 a 11 bez znam.), w Praze, pjsmem Ant. Strašiřipky, 1825. seš. 2 zl. (rozb.)

Pos. w *Wiener Jahrbücher d. Lit. Bd.* 37 *u.* 38 (od Dobrowského); w čas. mus. 1827. I. 132—136. II. 144—147. IV. 137—139. od Palackého. Srw. po Winařickém Mučkowského o stanie lit. czes. 1834. 20—21. — *Gesch. des österr. Kais. von Mailáth. 2. Bd. Hamburg* 1837. 8. *S.* 382—83. „*Keines slawischen Dialekts mächtig, wendete ich mich an die beste mir bekannte Quelle, den Hrn. Kopitar in Wien, um Nachweisungen über die böhmische Literatur in dem hier besprochenen Zeitraume* (1527—1619). *Er verwies mich auf das eben citirte Werk, und seiner gefälligen Verwendung danke ich es, dass ein junger gebildeter Böhme, Hr. J. Wusjn, angehender Beamter, das Vorliegende* (w historii geho) *übersetzte. Ich achte mich verpflichtet, dies zu erwähnen, weil es meinen Dank mit Recht erheischt, und ich mich nie mit fremden Federn schmücke.*" — *Šaf. Geschichte* 1826 *S. VII.* — Podlé této literatury sestawil Michl swůg archowý přehled.

415. * *Kollár* (J.). — *Ueber die literarische Wechselseitigkeit zwischen den verschiedenen Stämmen und Mundarten der slawischen Nation. Von &c. Aus dem Slawischen in der — slowakischen — Zeitschrift* Hronka *gedruckten, ins Deutsche übertragen und vermehrt vom Verfasser.* 8. (*S.* 132) *Pesth, Druck von Trattner u. Karolyi,* 1837. *geh.* 1 *fl.*

Srw. Hronku 1836. II. 38—55. Kwěty, 1836. Dan. il. 1836 přelož. Oznam. 1837. str. 108.

416. * *Schaffarik,* (Paul, Joseph atd.). — *Geschichte der slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten. Von usw. Gr.* 8.

(XII und 524), Ofen, mit k. ung. Universitätsschriften, 1826. *(Hartleben) geh.* 2 *Thl.* 16 *gr.; schön* 3 *Thl.* 16 *gr. (vgff.).*

Na str. VII prawj: „*Viele dürfte es befremden, dass ich mich bei Abfassung dieser Schrift der teutschen Sprache, und nicht lieber einer slawischen, namentlich der angestammten Mundart bedient habe. Dazu bewogen mich zwei Ursachen. Die erste war ein blosser Zufall (alle Materialien deutsch), die zweite war der Wunsch, das Buch allen Studirenden und Literaturfreunden der verschiedenen slawischen Stämme unserer Monarchie gleich lesbar zu machen. Nun aber weiss ich aus Erfahrung, dass die Verschiedenheit der Mundarten, Buchstaben und Orthographien unter den Stämmen eine Scheidewand bilden, die selbst unter* 100 *von Gelehrten kaum* 1 *durchzubrechen Muth oder Lust genug hat.*" Obsahuge úwod (1—70), lit. staroslowanskau (81—119), ruskau (134—174), ilirskau a srbskau řeckého obřadu (191—223), lat. obř. a wendickau (226—275), českau, slowenskau a lužickau (289—357—379, 479—495) a polskau (399—449). — Pos w *Wiener Jahrb.* 37. *Bd.* 1827. — Rozl. pr. 1827. 58. Z této čerpal, a mjstem i přeložil:

417. * *Robinson* (Eduard). — Historical view of the language in its varions dialects. From the biblical Repository, conducted by &c. Wl. 8. (str. 205) Andower, 1834, Flagg, Gould and Newman.

Obsah a pos. w čas. mus. 1834. IV. 456 od P(alackého). Kwartalnik, Kraków 1835. I. 199. — A z toho překlad:

418. *(E. v. O.). — Geschichtliche Uebersicht der Slawischen Sprache in ihren verschiedenen Mundarten und der slawischen Literatur. Für das deutsche Publikum bearbeitet und herausgegeben von &c. Gr.* 8. *(S. XII und* 257 *und* 3 *ohne pag.) Leipzig, Verlag v. Joh. A. Barth.* 1 *Rthr.* 9 *gr.* (2 zl. 4 kr.)

Oznam a předběž. pos. we Kwětech, 1837, př. 53. od Michla. — Danica ilir. 1837, br. 27. — obogj přeložili krásnau geho předmluwu. Spisowatel Olbrecht, adjutant prince Karla pruského.

419. * *Sartori* (Franz). — *Historisch - ethnographische Uebersicht der wissenschaftlichen Kultur, Geistesthätigkeit und Literatur des österreichischen Kaiserthums nach seinen mannigfaltigen Sprachen und deren Bildungsstufen. In skizzirten Umrissen bearbeitet von &c. I. Theil. Gr.* 8. *(S. XX und* 440) *Wien* 1830. *Gerold.*

Podlé Šafařjka ohledem slowanských národůw (česko - slowanská str. 1—33). — Srw. Rozl. pr. 1830. 4. — Pos. w *Austria. Zeitschr. für Oestr. und Teutschland, von Groff-Hoffinger.* 1. *Bd. Leipzig* 1833. *gr.* 8. *S.* 99—111. Wýňatek z této literatury, a chwálj Jungmannowu literaturu (*S.* 102—111). „*Neueste Literatur der Böhmen und Mährer von Kaiser Joseph II. bis auf unsere Zeiten.*"

420. * *Winarzyckiego* (Karola) o stanie obecnym literatury czeskiéj z niemieckiego przełożył Józef *Muczkowski.* 8. (str. 36), w Krakowie 1834, tisk Jos. Czecha.

Srw. Almanach de Carlsbad . . . par Jean de Carro &c. Prague, impr. de Schönfeld 1831. 16. mezi polskau a ruskau též českau literaturu: pag. 183—190: Coup d'oeil sur la littérature bohème par Göthe à 191—222. Sur l'état présent de la littérature bohème par Charles Winařický (traduit de l'allemand). — Prague 1835 16. pag. 212—233. Sécond coup d'oeil sur la lit. boh. de 1831 à 1835 par Ch. W. (traduit du manuscrit allemand). Kowáň le 18. février 1835. — Roz. lw. 1835. 199. — — Prag. VI. 1836. p. 153 sld. Troisième coup etc. de 1831 jusqu' à la fin de 1837; par etc. Traduit etc. — — Srw. *Jahrb. d. vat. Mus.* 1831 8. 2. *Bd.* 4. *Hft. S.* 388—406, a o sobě: „*Ueber den gegenwärtigen Zustand der böhmischen Literatur von &c. Prag,* 1831. 8. *von Schönfeld verlegt und gedruckt.* —

421. * r. *Keppen* (z, Peter). — Literatura slawänskich narodow. Piśmo 1-e. 8. (str. 8). Piśmo 2-e k redaktoru żurnala. (ministerstwa narodnago proswěščeniä 1836 goda) ûl' Nro. VII. S. Peterburg 24. marta 1836 g. 8. (str. 16). Na str. 11. prawj: „No ne podumajte, čto Čechi zanimaûtsä tol'ko äzykom swoim i istorieû. Poéziä, zemleopisanie, estestwennyä, i drugiä nauki także iměût swoich počitatelej i mużej, poswäščaûščich im swoi darowaniä i dosugi." — Taktéž piśmo 3-e i 4-e.

Poznamenánj (katalogy), rukopisy.

a) * *Allg. Bibliogr. f. Deutschl. Leipz.* 1836. 1837. *in* 8. 4 zl. roč. od Michla.

b) ┼ * Fettrl J. a W. Špinka. — Poznamenánj kněh, kteréž gsau gegich nákladem tištěné a k dostánj u Jos. Fetterlowé, w kn. arcib. kniht. w Praze na starém městě w seminarium, č. 190; gakož i we wšech kněhkupectwjch w Praze; w Hradci Král. u J. H. Pospjšila, w Mikulowě u Jak. Bádra; w Brně u Fr. Gastla a u F. L. Hallera; w Olomauci u Jana Neugebaura; w Prešpurku u Ondř. Šwaigra, kněhkupcůw. 8. (str. 32) tamž 1831. Katalog s neauplnými názwy knih. — Ohlášenj kněh, tamž 1835. 8. (str. 16).

c) *Haase* (*G., Söhne*). — *Verlagskatalog der Buchhandlung von &c.* 8. (*S.* 17 —24, *dann* 8). *Prag*, 1831.

d) * ┼ *Kronberger & Weber*, též 1827, 1831 a 1837.

e) *v. Mayregg* (*Caj.*). — *Verzeichniss der Verlags- und Commissionsbücher in der &c. Buchhandlung in Pr.* 1831—32. 8. (*S.* 43—46 *Böhm. und slawische Literatur.*)

f) *Neureutter* (Martin). — Poznamenánj knih M. N., knihkupce w Praze, w jezuitské ulici, na starém městě, čjslo 183, bez mjsta a bez roku (1835 a 1837), obsahugjcjch asi 160.

g) *Michaelis- und Oster-Messkatalog in Leipzig.* 1836, 2 *djly*, *za* 2 *zl.* 30 *kr.*

h) ┼ *Pospjšil* (J. H.). — Poznamenánj českých kněh, kteréž nákladem a tiskem J. H. P—a na swětlo wyšly, a gak w Praze, w liliowé ulici, čjslo 946, tak w Hradci Králowé k dostánj gsau. 8. (str. 16) tamž 1829. — 8. (str. 21) 1835. Obnášjť asi 274 prodagných spisůw.

i) *Wenediktowo* knihkupectwj we Wjdni wydáwá na žádost poznamenánj českých knih (*Hinrichsches Verzeichn. Leipz. I.*) 1835. *S.* 256.

k) (*Wengerski*). — *Verzeichniss der Bücher und Manuskripte, welche sich in der Majoratsbibliothek in Pilhowic befinden, und am* 24. *Okt.* 1836 *versteigert werden.* Knihy hrab. Ant. z Wengerského, a mezi nimi české a ruské (byl k dostánj u M. Kupiče, antiq. we Wjdni, za 10 kr.).

l) *Wohl* (Heřm.). — regstřjk potřebných knih. Rozl. pr. 1830. 41. atd. Neustadtl, Rudolph, Šálek, Tauzjk. We Wjdni i Gräffer a Schmiedl ohlašugj w nowinách staré knihy na prodeg.

α) *Dlabač* (Jos., roz. w Nimburce, býwalý prof. gym. w Pjsku). *Böhmische Literatur*, w rkp. u učitele slanského p. Štiky.

β) *Dundr* (Giřj Wácl.). — Auplný a wšeobecný slownjk slowanských knih po celém Slowansku od r. 1475, t. od wynalezenj knihtiskarstwj až do konce r. 1834 buď tištěných aneb sepsaných. Knihopisně sestawený we wšech nářečjch, 1. a 2. sw. a) českau — 3. a 4. sw. b) ruskau, staroslowanskau — 5. a 6. c) polskau — 7. a 8. sw. d) srbskau a ilirskau literaturu má obsahowati, s poznamenánjmi. Po wygitj (r. 1836!) 1. sw. krámská cena 1 zl. 30 kr. (1 *Th.* 6 *gr.*) na tisk. pap., 2 zl. (1 *Th.* 16 *gr.*) na psac. Předpl. c. každého sw. (12—15 ar.) na psac. 1 zl. 30 kr., na vel. 3 zl. — Srw. *Bäuerle's Theat.* 1835. Žurn. m. n. pros. od p. Keppena 1836 atd. Rok 1838 a ještě nic!!

γ) *Negedlý* (Jan). — *Böhmische Literatur*, zwláště slowozpytná a žiwotopisná, w rukop. u prof. Wáwry.

W časopisech:

a) Čas. mus. 1827. I. 21. O klassičnosti w literatuře wůbec, a zwláště české, od J. Jungmanna. — I. 136. (140). II. 148. IV. 141. — 1828. I. 142. II. 143. III. 143. IV. 142. — 1829. I. 135. II. 136. III. 126. (II. 138 počet časopisůw w celém swětě). — 1830. I. 119. III. 360. IV. 475. — 1831. II. 221. — 1832. I. 123. III. 374. (umělecká djla česká). — 1833. II. 237. — 1835. II. 229. — 1837. I. atd. Nowé knihy české. — 1829. I. 119. II. 128. III. 121. Liternj zprávy. — IV. 122. Zprávy z Dalmatska, od Kucharského. — 1830. Liternj zprávy a) II. 231. z polednjch Uher, b) II. 234. IV. 75. z Prahy, c) III. 357. z Polska. — 1831. I. 117. Matice česká. Lit. zprávy: wlastencům národnj literatury našj milowným. O matici české (čas. p. kat. duch. 1831. II. 221—23). I. 155. Zpráwa o spolku pro wzdělánj řeči a lit. české, a o založenj pokladnice k wydáwánj knih českých pod gménem: »Matice česká.« (srw. Tatranku 1832). — 1832. (Od r. 1832—37 Aučty matičné k I. swazku každého ročn.) Lit. zpr. I. 115. IV. 478. z Prahy od českého museum. — I. 105. z Haliče a Polska, čas. naukowý lwowský. — I. 109. z Uher (polednjch, od Šafařjka). I. 113. z Pešti. IV. 478. Česká lit. — IV. 443. Ilirská lit. (kraginská, pos. čbelice krag.), od Čelakowského. — — 1833. I. 3. II. 164. Přehled neynowěgšj literatury illyrských Slowanůw, od Šafařjka. — IV. 445. Slowanské národnj pjsně (V. Stefan. 1833, Milutin. 1833, W. z Oleska. 1833) pos. od Šafařjka. — IV. 452. Illyrská gram. Berlićowa 1833, pos. od téhož. — IV. 454. Demidowské odměny. — IV. 455. Národnj základ Ossolińskich we Lwowě. — IV. 457. Liternj zprávy z Prahy (časopisy atd.). — IV. 463. Náwěštj zakladatelům mat. české. — — 1834. I. 113. Lit. illyrských Slowanůw, od Šaf. — I. 116. Neystaršj rukopis kroniky trojanské. — III. 347. Neystaršj žaltář polský. — IV. 460. Časopisowé češtj. — — 1835. I. 98. Literatura česká od července 1833 do března 1835, od Chmelenského. — II. 229. Nowé knihy české. — IV. 453. Lit. česká na konci r. 1835. — II. 225. Polské časopisy 1835. — 1836. I. 98. Lit. česká od Chm. — I. 106. Náwěštj zakl. matice české. — II. 207—224. Lit. česká r. 1836 od Chm. — 1837. I. Předmluwa od Palackého (wážná slowa to o stawu české lit. w tomto 10-letj) a nowé knihy české r. 1837. — III. 263. Slowo o kritice (užitečné pro mladé spisatele), od Chmelenského. — III. 362—382. Liternj zprávy (psanj Palackého k Šaf. z Řjma, pos. Wojcickiego pieśni (wiz str. 104) V. St. Montenegro, Sacharowa Skazaniă, Bulgarina Rossiă. V. St. Nar. srb. pos., drobnosti o lit. ruské (z bib. dlă čten.) od Šaf., Čelakowského. — I. Pos. Sbornik Muchanow 1836, od Šaf. — O choleře (Krombholz), od Ryby atd.

b) Čas. p. kat. duch. 1828—1837 wiz bohoslowj. — 1834. I. 160. O založenj gednoty pode gmenem: Děd. sw. Jana N. — I. 164. Prawidla téh. dědictwj. — II. 315. Zpráwa geho. — III. 486. 516. IV. 683. — 1835. I. 161. Sw. děd. staw geho od počátku až do 1. dub. 1835, tak též 343. 534. IV. 740. 745. — 1836. 182. (aučty) 400. IV. 813. — 1837. I. 186. od Pešiny. (srw. Swětozor 1835 a Wčelu 1835).

c) Čechoslaw 1830. I. 32. Staw gazyka slowanského w Němcjch před 300 lety, od A. Šembery. — Dopis ze Lwowa (diwadlo). — 1831. V 37—40 atd. od Šembery, Langera. — VI. 64. Knihkupectwj na Morawě, od J. H. Posp. — 1831. VII. Demid. odměny.

d) Česká Wčela. 1834, Nowosti z literatury české — ruské — srbské a kraginské (V. Stefanović, Magarašević, Kastelić) — chorwatské (L. Gaj). — Staw lit. w Uhřjch (»Gak se mluwj w Uhřjch? — Nu, maďarsky, slowensky, německy.« »»Řecky, latinsky, ži . . O tak mnoho to wše, a nic!«« Staw lit. w Slezjch (»kdekoliw Slowané bydleli, anebo kde geště bydlj, tam německá literatura nekwete, ani se nezmahá«). — Dr. Rumy, sbjratel nár. pjsnj slowanských. — Cenná otázka w Rusku na ruskau historii Alexandra I., za kterauž práci po 100 letech (do 1925) spisowatel 1,439,220 rublůw obdržj. — — 1835. Lit. polská (Gorčinski, almanachy, časopisy a časopisectwj w Krakowě a nowosti, Maciejowski (též 1834. histor. pos. od Chmelenského a srw. čas. mus. 1832. I. 107). — Ruská (o nj od Greče. N. Kukolnjk. Petrohradská akademie. Maloruské spisy atd.) — Ilirská (román w Zádru, a now. chorw. Dan-

kowského slownjk). — 1836. 334. Lit. něm. — — 1837. č. 18. Srbská lit. (Urania alm. 1837, srw. Kwěty 1837. *Ost und West*) od Šaf.

e) *Gindy a Nynj.* 1833. I. 87. 135. Lit. zpráwy z Haliče. — 152. Rusy. — II. 47. Wyměsky některé z Kaubkowé po polsku napsané rozprawy: Rzutoka na wzajemność czeskiego i polskiego języka i stan ich literatury (srw. Roz. lw. 1833 431). — 63. z Morawy. — 38. z Čech. — 78. Češi w Polště a zpomjnka na český národ. — 101. Gazyk český we Wjdni, z *Mittheil. Wien* 1833 *Studium und Kenntniss der Sprache.* 2. *Thl. S.* 99), podal Šembera. — I. 134. (Wenzig).

f) *Hronka.* 1836. I—III. Lit. zpráwy r. 1835, 1836 a 1837 z Uher a z Čech. — II. 60. Slowo o čjtacjch knihownách slowenských w Uhrách, od Gwotha. — III. 93. (Kuzmány). — 1837. I. 19—46. Listy poslané od Kampeljka (čtenj neyhodněgšj obraz česko-slowanštiny). — 88. Slowo k p. Chmelenskému atd. ohledem posudkůw w čas. mus., od Kuzmányho.

g) *Kal. Fejérp.* 1830 1838. Lit. zpráwy. We sw. Mikuláši a Bystřici ban. wypůgčugj se k čjtánj knihy česko-slowanské za lewný plat. Palk. kal. 1838.

h) *Krok* Pr. 1831. II. 161. O literatuře wesměs a žádosti, od Bergnera. — 29. O způsobu a užitku překládánj z cizjch gazykůw, od panj z Stael. — II. 157. Pos. na spis: »Slawenj 1ho ročnjho examenu se školskau mládežj audůw slow. sw. cjrkwe Pešťansko-Budinské r. 1824 atd. — 314. Na Holého: »Rod. básně hrd., eleg. a lirické z Virgilia, Tukrıta, Ovidia, Tirtea a Horacia, s předstawenú prosidiú ;« w Trnawě u Geljnka 1824 atd.

i) *Kwartalnik nauk.* 1835 a 1836 obnášel lit. zpráwy z Čech, od Helcla.

k) *Kwěty.* 1834. 31. Gak by se knihy české ohlašowati měli. — 56. (ruská a srbská) a 90 (polská) a 110 (česká: *Oelenschläger!*). — 130. Bibl. československá (krátký pos. Šmidowých spisůw w českém gazyku). — 215. (Rusy) od Štorcha. — 223. (Kačić). — 266. (Lit. ruská 1833). — 272. z Morawy, od Kampeljka. — 297. Lit· ruská, od N. Krylowa, srw. 300. — 318. Nowoty o lit. české, polské, ruské. — 342. Čeština u wydawatelůw časopisůw a w kancelářjch a saudech! — 357. z Morawy od K. — 368. 374. ze Slowenska. — 391. 403. z Haliče, od Posp. — 401. (Wl. Pelikán). — — 1835. 12. 31. (lit. pol. a ruská; 51. pol. a srbská). — 71. Lit. pol. a rusinská. — 149. Naše časopisectwj, od Týla, — 189. Lit. ruská (z dorp. letop.), od W. Štulce. — 192. maloruská. (z lw. roz.). — 309. — 397. — 500. z Drážďan. — př. 8. Přjspěwek k ruskému spisu Opisanie něskol'kich nowych widow okamenělostoj, w Stpb. 1834, od Amerlinga. — — 1836. Lit. ilir. 14. — Glagolita. — 24. Pohled na staw lit. polské r. 1835 a 1836 (lw. rozm.) — 35. Čjnská učenost, gazyk a pjsmo, od Zapa. — 32. (Lit. ilir.) od Michla. — 37. List p. Pogodina ohledem české lit. (z lw. rozm.) — 57. 61. Pohled na lit. neynowěgšj (básně, Plody, Hasisteyn, mus. časop. časopisy a spisowatelé, Hronku, technologii, a hist. z Boz.) od Týla. — Polská lit. (Rakowěcki). 111. Z Gind. Hradce, od Řečického. — př. 78. Společnosti učené (pražská, maďarská, ilirská) knihowna a mus. (w *Ost und West Nro.* 1 a 2), od Michla. — 1837. Wšecky 14dennj přjlohy gsauť: Slowesný (liternj) časopis (68. lit. ruska).

l) *Pautnjk.* 1826. I. 163. II. 92. III. 115. IV. 106. V. 110. 1827. VI. 107. VII. 110.

m) *Plody.* 1836. Krátký přehled událostj literatury, na oboru Slowenska s připogeným pogednánjm o společnosti učencůw řeči česko-slowanské w Prešporku.

n) *Přjtel mlád.* 1825—1826. I. 112. III. 111. 1827. II. 112. III. 112. — 1828. I. 112. — 1829. I. II. — 1831. I—IV. — 1832. I—IV. — 1833. I—IV. — 1834. II. IV. — 1835. II. III. Oznámenj nowých knih.

o) *Rozl. pr.* 1826. 82. lit. pol. — 165. Odpowěd Palkowiče na slownjk w »Kroku« posauzený (srw. *Gesellschafter* 1822. *N.* 56). — 197. 571. Lit. ruská. — 428. Lit. ilir. (Talvj, manželka Robinsona [w. t.] prelořila srbské pjsně do německého). — 525. Lit. slow. (Igor od r. 1185 nalezen 1795). — 538. Lit. české oznamowánj. — — 1829. 21. (Schön o českém gazyku we Šwarcenbachu w Rakausjch, srw. Kwěty 1836. 352. od Amerlinga). — 1831. 39. Obliba české lit. w Uhřjch (společnost prešpurská, kežmarská a w lipt. sw. Mik. také česko-slowanská čtenárna od r. 1829), od Fejérpatakyho. — 28. (Smirdin w Petrohradě 120 ruských spisow. na hostinu pozwal). — 1833. Česko-

slow. společ. w Prešowě na ew. lic. od 27. tjg. 1832. — 52. Knihowny w Ewropě, srw. Wčelu, 1834, w Rakausku.

p) *Weč. wyr.* 1831. I. 63. Mat. česká. — 104. Towarzystwo królewskie przyaciol nauk atd.

r) *Wizerunki* i roztrząsania naukowe w Wilnie, obgjmagj literaturu zahraničnau sławiańskich dyalektów a bibliografii dáwnau polskau (Roz. lw. 1837. nro. 13.)

s) *Allg. Real-Enc. (Conv. Lex.) 2. Bd.* (8te *O. Aufl.*) *Lpz. Brockh.* 1833 *gr.* 8. *S.* 20—27. *„Böhmische Sprache und Literatur"* od Palackého, srw. *Conv. Lexikon Supplement* 3. *Hft. Leipz. Br.* 1832. *gr.* 8. *S.* 260—262 *auch „böhm. Literatur."*

t) *Blätt. f. lit. Unt. Leipz. Brockh.* 1836. *Nr.* 133. *S.* 572. — *Blätter f. Lit. Kunst und Kritik v. Kaltenbäck, Wien* 1835. 28. 64. *Ueber den gegenwärtigen Zustand der čech. Lit., von J. E. Wocel.*

v) *Encykl. von Pierre.* 21. *Bd. Altenburg* 1834. *gr.* 8. *S.* 240—242 *„Slawische Sprachen."* 26. *Bd.* 1836. *S.* 85. *„Böhmische Sprache."*

w) *Humorist v. Saphir, Wien,* 1837 *in* 4. *Nro.* 58. 59. 60. *„Skizzirte Uebersicht der neuesten čechischen schön. lit. Erscheinungen* (Wesna, Malý, Týl, diwadlo, Mácha, Klácel) *v. Jul. Schätzer.*

x) *Jahrb. f. Schull. Prag* 1837. *S.* 176. Oznam knih českých za odměnu djtkám.

y) *Mag. f. Lit. des Ausl. Berlin* 1836. *Nro.* 92. *Bewegungen u. Richtungen der neu- böhm. Lit. von Dr. Pr. Purkyně.*

z) *Morgenblatt Wien* 1836 *N.* 4. 5. *Blicke über die neu-böhmische Poesie v. Olt.* (Lhota).

aa) *Oestr. Encykl. Wien* 1835. 8. *I. Bd. S.* 287. — *dann* 338 (200 *Schriftsteller*)

bb) *Unser Planet, Lpz.* 1836. 4. *N.* 172 *flg. „Uebersicht der neuesten böhmischen belletristischen Literatur"* což se Němcům ljbj (srw. *Bl. f. Lit. Dr. u. Lpz.* 1836. 13. *August.*)

cc) *Taschenbuch f. d. vat. Gesch. Dr. u. Verlag v Hormayer III. Jahrg.* 1832. *München S.* 443. O české řeči, o školách!

dd) *Telegraph. Wien.* 1836. *Böhm. Zeitschriften v. Schätzer. Quart. Rewiew, London,* 1832 sld. a? 1837. leden. O Slowanech w Rakausku z polit. ohledu.

ee) *Ost und West* 1837. *Böhm. Bibliogr. etc.* A tak snáze i we francauzských, anglických, italských atd. encyklopedijch.

III. Zeměpis.

422. **Balbi* (Hadrian). — Zeměpis čili auplné popsánj oboru zemského. Podlé poslednjch státnjch změn a neynowěgšjch zpráw, s porownánjm neydůležitěgšjch mincj, měr i wah, a s dokonalými regstřjky slow i węcj. Podlé francauzského: Abrégé de géographie pana atd. Djl I. wl. 8. sw. 1. (str. 96), sw. 2. (str. 97—192), sw. 3. (193—288), sw. 4. (289—384), sw. 5. (str. 385—480), sw. 6. (481—576), sw. 7. (577—672), sw. 8. (673—768), w Praze, w arcib. kniht., wed. a nákl. Wácl. Špinky, 1835 sw. 1—3, 1836 sw. 4—6, 1837 sw. 7—8.

Obsahuge předprawy zeměpisné, Europu: Britanii, Norwego-Šwedsko, Dánsko, Holandsko, Francauzsko, Šweycary, Německo, Rakausko, (Rakausy, Štyri, Illyry, Tyroly, Čechy, Morawu, Polsko, Uhry: Chorwaty, Slawonii, Sedmihrady, wog. pomezj, Wlachy), Prusy, Portugaly, Španiely atd. Dohromady 2 djly asi we 20 šestiarch. sw. Předpl. cena za 1 sw. 20 kr., trwá až do wygitj celého 1ho djlu, načež o ⅓ zwýšená krámská cena nastaupj. Sběratelé předpl. 7mý wýtisk nádawkem. Gména pp. předpl. budau přitištěna. Čas od času wydá se Ročnjk ze-

měpisný, w němž k doplněnj našeho zeměpisu neyposlednĕgšj změny, wšecky nowiny a oprawy podáme. — Pos. w čas. p. kat. duch. 1835. II. 303—7, w Kwětech 1835. 291., w č. Wčele 1835. 46. 53. 125. 319. Kwartalnik 1835 I. 386. — Žur. m. n. pr. w S. Petrb. 1836. 24. břez. od Keppena: »Ă dolžen odnako že skazať, čto, kak nyně u nas w Rossii, tak i w Bogemii (Čechách) perewoditsă na otečestwennyj ăzyk zemleopisanie A. B. Trud ëtom prinăl na sebă g. Štorch, kotoryj wměstě s g. Palackim izdaet i atlas Bogemii.« O sobě tištěn: Stručný, zeměpisný obraz mocnárstwj rakauského dle neylepšjch pramenůw a neynowěgšjch zpráw sestawený od Karla L. *Zapa.* wl. 8. (str. 250 atd.) tamž 1837, seš. 1 zl.

423. * Zeměpisný atlas, čili auplná sbjrka map, we zwláštnjm ohledu na wlast a země s nimi spřjzněné: Celý atlas bude obsahowati okolo 20 map (kragobrazůw), gichž ročně 3 neb 4 wygdau: 1. Západnj polokaule (Amerika). Pjsmo ryl W. Merklas, polohopis Pluth, w Praze 1836. fol. — 2. Wýchodnj polokaule (Europa, Asie, Afrika a Australie) r. W. M. tamže, 1836. — 3. Europa, r. M. tamž, 1837. — 4. Welká Britanie a Iry, tamž 1837.

Cena 1né mapy gest 16 kr., na vel. 24 kr., předplatj-li se na 3 poslednj mapy napřed, což 48 kr. neb 1 zl. 12 kr. wynášj. Ginak po 20 kr., vel. 30 kr. Sběratelé 7mý wýt. nádawkem. — Oznam w Kwětech 1835. 170. 419. (od Týla), 1837 př. 10; w č. Wčele 1835. 341. 1837. 102. — Al. de Carro, Pr. 1835. 219.

Rukopisy:

a) *Michl* (J. W. J.). — Rakausko wůbec a Čechy s Morawau zwláště z hlediště hlawnjho kragowého gazyka (slowanského a německého), zeměpisu, děgepisu a uměloslowj (pěknoslowj). A. p. n. Česká mluwnice porownaná s 3 hlawnjmi nářečjmi, čili saustawa gazyka slowanského, t. g. českého, polského, illirského, a ruského dle Dobrowského náwodu. K powšechnému prospěchu, doma i we škole, Slowanům i Němcům w Rakausku, Prusku, Rusku, Sasku a Turecku (wiz str. 80 *d*). Oddjl 1nj. Základy německého gazyka dle Hurtla, s zwláštnjm ohledem na češtinu. Oddjl 2hý. Osnowa slohu, též dle Hurtla s přjklady slowanskými a německými. Oddjlu 3ho djl 1nj. Učenj w zeměpisu mocnárstwj rakauského a geho neybližšjho okolj wůbec a králowstwj českého zwláště, se zwláštnjm ohledem na hospodárstwj, řemesla (promysl) a obchod spogeno s uměloslowjm a děgepisem oswěty národůw, w rakauském cjsarstwj wůbec a w Čechách zwláště w pragmatickém wyobrazenj stawu posud se nacházegjcjch národůw, gich wnitřnjho žiwota a konánj, gich pokroku a pocauwnutj w uměnj a wědách. Djl 2hý w 3 odděleních. Wše česky a německy sestaweno dle školnjho wýměru pro powěčné učiliště w Rakownice a Liberce, a naučenj sebe pro nastáwagjcj státnj úřednjky. kamerálnj a policeynj představené, též pro hospodáře. kupce, towárnjky (záwodnjky či fabrikanty), řemeslnjky atd. *Oesterreich überhaupt und Böhmen insbesondere in hauptlandessprachlicher (slawischer und deutscher) und in geographischer, historischer und technologischer Beziehung. O. u. d. T. Čechische Sprachlehre in Vergleichung mit den 3 Hauptmundarten, oder Lehrgebäude der slawischen Sprache, d. i. der čechischen, polnischen, illyrischen und russischen Mundart nach dem Systeme des Dobrowský. Zum allg. Gebrauch für Haus und Schule, Slawen und Deutsche in Oesterreich, Preussen, Russland, Sachsen und Türkei.* 1te *Abth. — Grundlehren der deutschen Sprache nach Hurtel, mit besonderer Rücksicht auf die čechische Sprache.* 2te *Abth. Grundriss der Aufsatzlehre, ebenfalls nach Hurtel mit slawischen und deutschen Beispielen.* 3ter *Abt.* 1ter *Theil. — Unterricht in der Geographie der österreichischen Monarchie und ihrer nächsten Umgebungen überhaupt, und des Königreichs Böhmen insbesondere, mit besonderer Rücksicht auf die Oekonomie, die Gewerbe und den Handel, und das in dieser Rücksicht Bemerkenswerthe nicht blos bei einzelnen Ortschaften zerstreut, sondern auch in Uebersichten des Gleichartigen zusammengestellt behandelt. Vereint mit der Gewerbskunde (Technologie) und Kulturgeschichte*

der Völker des österreichischen Kaiserthums überhaupt, und des Königreichs Böhmen insbesondere in pragmatischer Darstellung des Zustandes der noch bestehenden Völker, ihres innern Lebens und Wirkens, ihres Vorwärtsschreitens und Zurückgehens in Kunst und Wissenschaft. 2ter Thl. in 3 Abth. Alles deutsch und čechisch verfasst nach dem Lehrplane für die Realschulen zu Rakonic und Reichenberg. (Cens. w zářj 1837). Žáci tamnjch powěcnjch škol učj se *francauzsky*, aby nowěgšj spisy wědecké čjsti mohli, *italsky* (wlasky), protože se do Italie zbožj zawážj. Za nowěgšjch časůw potřebj gest také uměti *gazyk slowanský* protože w nowinách čjtáme mezi požadky od nastáwagjcjch auřednjkůw i tyto: »*Kenntniss der böhmischen oder einer andern slawischen Sprache,*" taktéž „*der polnischen*" aneb *krainischen oder wendischen*" aneb zhola „*der slawischen Sprache,*" aneb „*Kenntniss beider Landessprachen, Kenntniss der deutschen und böhm. Sprache, Kunde der landesüblichen Sprachen in Ungarn*" „*Kenntniss wenigstens einer slaw. Sprache,*" aneb (*Wien Ztg.* 1837. *Nr.* 192. „*Kenntniss der böhmischen Sprache mittelst des Zeugnisses eines öffentlichen Professors dieser Sprache, oder des mährisch-schlesischen Gubernial-Translators (Kinský D.) nachzuweisen.*" Pak i tjm wjce, protože obchod se Slowany gak po Dunagi do černého moře na parochodě, tak po železné silnici z Wjdně do Bochnii, Wratislawi, Berlina, Petrohradu s Ruskem započjná. Za tau přjčinau spis tento w obogjm, prawjm, gazyku ginochům wlastenským českým a německým, neyprospěšněgšj gest. (Srw. *Allg. Ztg.* 1837. — *Preuss. Staatszeitg.* 1837. 18. *Mai N.* 136.) — Journ. de Francfort pol. et lit. 1837. Nro. 144. — Bibl. dlă čt. 1836. aprěl. lit. str. 42 1837. fevral' str. 52.

b) *Pelikán* (W.), — Státopis europeyský a rakauského mocnárstwj zwláště. 4.

W časopisech:

a) *Čechoslaw* 1831. VI. 22—27. Přehled přestupkůw kriminalnjch r. 1815, w českých, německých a polských zemjch rak. cjsarstwj swedených, od Š(em bery). — VI. 59. Důležité zpráwy statistické, od Nedomjra Weleňowského.

b) *Č. Wčela.* 1836. 118. Lidnatost země české i giných kragin rak. moc. — 1837. 190. K statistice čınské řjše a — porodůw w Čechách — pak i od Štorcha.

c) *Krok* Pr. 1831. II. Baikal, nebo sw. gezero, od Wetešnjka. — 131. Přjdawek k zeměpisným gmenům slowanským, od Tablice. — 606. Krátká zpráwa o zemi Konğo w Africe (dle Barowa), od Sw. Presla. — — 1833—35. III. 109. O ostrowu, genž nedáwno w moři středozemnjm powstal, od téhož. — 1836. III. 337—63. Nástin zeměpisný králowstwj Emerriny u prostřed Madagaskaru ostrowu, za celoročnjho přebytj, od Hilsenburgra a Bojera (z bibl. univers. 1833. *Nov. et Dec.* a to z Botanic. Misc. by Hooker).

d) *Kwěty.* 1834. 64. (Lidnatost). — 97. (Filadelfia). — 1835. 300. Gelenj. — 406. Skalka, polohopis, od Přibjka. — 454. 391. — 1836. 70. České hory, k Swětozoru 1835, od Borowičky.

e) *Přjtel mlád.* 1826. IV. 105. Počet Slow. z Šaf. — 1827. I. 80. Lidnatost w Čechách r. 1826. — II. 79. III. 91. IV. 17. (1828) I. 67. II. 47. III. 42. IV. 44. (1829) I. 22. III. 63. Zeměpis cjsarstwj rakauského w otázkách a odpowědjch. — 1826. 46. — 1828. II. 43. — 1829. II. 109. III. 65. 109. IV. 91. — 1831. I. 24. — 1833. I. 11. — 1834. I. 9. — 1835. I. Počet škol w biskupstwj králowéhradeckém. — 83. -- IV. 46. Zeměpisná známost králowstwj českého. — 47. — — 1832. IV. 28. Pamětnosti řecké. — II. 20. Kragůw českých lidnatost.

f) *Rozl. pr.* 1826. 257. Wzdálenost hlawněgšjch měst od Prahy. — 278. 423. 556. — 280. Aučet swadeb, narozenj a aumrtj w Čechách r. 1825, (srw. č. Wčelu 1837). — 534. — — 1827. 64. Pro známost w rusko-turecké wogně. — 82. Šumla. — 1830. 33. Křiwan liptowský.

g) *Weč. wyr.* 1831. I. 69. Bechyně w Táborsku. Bertrámka, Čakowice. — 217. Město Waršawa. — 250. 254. — 256. (Praha, od Langw.) — 279. 334. — 353. Kaumarské gezero w Žatecku. — 377. — — 1833. 3. 117. — 182. Okoř, hrad w Rakownicku atd.

h) *Tatranka.* 1832 II. Počet kat., evangelikůw atd. w Uhřjch.

i) *Monatsch. d. v. Mus.* 1827—1831. zwláště 1828. *Sept. Das Kgr. Böhmen im öster. Kaiserstaat, v. Schnabel.*
k) *Žižka* (Fr.) — *Kunst und Alterthum in d. öst. Kaiserstaat. Geographisch dargestellt von Fr. Tschischka. Wien, Beck* 1836. *gr.* 8. (*S. VI. u.* 450) *geh.* 3 *fl.* Obsahuge Čechy (229—252), Morawu a Slezsko (252—265) a Uhry (265—271). atd.

IV. Libomudrctwj (filosofie).

a) *Dušeslowj, krásowěda atd.*

424. *Kampe* (J. G.). — Dušeslowj, neb krátké učenj o duši pro djtky, které sepsal atd., a zčeštil Norbert *Waněk.* 8. (str. 148 a 16 ryt.) w Pr. tisk. J. Geř., nákl. M. Neureutra, 1826. seš. 32 kr.

Wýtisk w Přjt. mlád. 1825. III. 11. IV. 17. — 1826. I. II. III. — 1827. III. 53. IV. 60. — 1828. I. 35. Rozmlauwánj 14té.

Rukopis:

Zahradnjk (V.). — Dušeslowj obšjrné pro Čechy, u W. Špinky (1836).

W časopisech:

a) *Časop. mus.* 1827. I. 86. II. 9. — 1829. I. 82. Krásowěda, čili o kráse a uměnj, od Palackého. — II. 103. Okus české terminologie filosofické, obzwláštně krásowědné, od téhož. — 1837. I. II. 169. O duchownjm žiwotě nyněgšjch časůw (též libomudrctwj), od Amerlinga.
b) *Hronka* 1836. III. 61—77. O kráse; o umně krásy, o krásném a geho rozličných spůsobjch uměleckého wytwořowánj; o básnictwj wůbec a geho třjdách; o slohu a werši co úwod k dalšjm družněgšjm krásowědeckým pogednánjm, od Kuzmányho.
c) *Krok* Pr. 1831. 553. O logice, od Šjra.
d) *Kwěty* 1834. 56. »Doslýcháme, že náš p. Ant. Marek metafysiku k tisku chystá.«
e) *Rozl. pr.* 1826. 154. 177. 231. 426. 437. atd. i w giných spisech.

b) *Mrawné a naučné spisy.*

425. *(Franklin).* — Wýbor spisůw Frankljnowých, čili: Pokladnice Frankljnowa: přel. od Fr. *Kampeljka.* W b. Bystřici u Macholda 1837, w tisku.

426. **Mendelsohn.* — Faedon, aneb Sokratesowo poslednj rozmlauwánj o nesmrtelnosti duše s připogeným žiwotem téhož mudrce, dle atd. přeložil Jos. *Černý* atd. Wl. 12. (str. 236) w Praze. w arcib. kniht., wedenjm a nákl. W. Špinky, 1833. seš. 30 kr.

Pos. w čas. pro kat. duch. 1832. IV. 613, od Zahradnjka. Rusky; Fedon, ili O bezsmertii duši, Moiseä Mendel'zona, perewod s Německago, Wasilii Myznikowa. Sp—burg, w tip. Praca, 1837, w 8. (str. 56 a 127). Srw. Bibl. d. čten. 1837. maj. Lit. lětopis. str. 36, ůn' 67.

427. *Der böhmische Cato. Eine auserlesene Sammlung lehrreicher, moralischer Denksprüche und Lebens-, Erfahrungs- und Klugheits-*

regeln, nach des berühmten Dyonisii Catonis disticha de moribus ad filium. 8. *Prag*, 1834 *(Mayregg)*. 30 *kr.*
Wytaž. ze starobylého skládánj p. Hankowa.

427. * *Hus* (M. J.). — Dcerka aneb Poznánie cesty prawé k spasenj. Wydaná od W. *Hanky*. 18. (str. 82) w Pr. arcib. kniht. 1826. seš. 10 kr.

W časopisech:

Čas. mus. 1829. III. 96. Powahopisy (dle hrab. Gozzi). — 1829. IV. 39. Přjslowj česká (od Čerwenky). — 1837. III. 292. Přjslowj slowanská, od Čelakowského. — *Č. Wčela.* 1834—1837. Kwjtka sbjraná na rozličných cestách z klassikůw. — *Poutnjk* 1826. II. Průpowjdky, od Krále. — *Přjt. mlád.* 1831. IV. 53 —108. Angelowský, rychtář k pohledánj. — 1834. II. III. Gak ohawný obyčeg trápiti zwjrata. — IV. 39. Prawá oswjcenost. — — *Rozl. pr.* 1826—1833. Rozgjmánj, průpowjdky atd.

c) *Zpráwa a řád obecnj.*

a) Prawidlo opatrnosti, kterak se s máslem zacházeti má. W Hradci Král. 1825. 12. Též něm. Otisk w Přjt. ml. 1825. IV. 69—74.

b) * Přednešenj Geho Excell. Pana Neywyššjho Purkrabjho, praesidenta c. k. Gubernium, welkokřjžnjka rakaus. cjs. Leopoldowa, rusk. cjs. Alexandr. Newského, a rytjře král. sardin. řádu sw. Maurice a Lazara, wrchnjho ochrance české spořitelnice, Karla Chotka, hraběte z Chotkowa a Wognjna, we shromážděnj welikého wýboru české spořitelnice dne 12. unora 1837. 4. (2 ar.) w Praze, tisk a papjr synůw B. Háze, 1837. Wycházjť od r. 1825 každoročně, a wždy se w unoru k nowinám českým po česku, k německým po německu, přidáwá zdarma.

c) Staw liptowské stolice w Panonii, pod Tatrami, roku 1834 až do prwnj polowice 1835, kdyžto G. c. k. gasnost Ferdinand I. na požádánj o pomoc liptowské stoličné wrchnosti swého kommissaře poslal, a skrze něho ubohému, s hladem se potýkagjcjmu lidu 14644 zl. stř. w měsjci čerwenci 1835 ku spomoženj propůgčiti a rozděliti dal. Z protokolle král. kommissaře wytaženo a z lat. přel. od K. Fejérpatakyho (w Kwět. 1835 414.)

d) Wšeobecný zaopatřugjcj ústaw (cens. 1. list. 1826 Wjd.) Knjžka spořitelnj w Praze. 6 kr.

e) Wýtah z ustanowenj prwnj rak. společnosti we Wjdni, která ohněm učiněnau škodu nahražuge. 8. w Praze u Posp. 1826.

f) Základy německé společnosti náhrad škody krupobitjm swedené pogišťugjcj. Gotha (wlastně w Praze) 1835.

g) *Ziegler* (J. L.). — Pořádek k hašenj ohně w král. krag. a wěnném městě Chrudjmi a wesnicjch k němu patřjcjch. W Chrudjmi 1832.

W časopisech.

Gindy a nynj 1833. I. 24. Ustaw ku hljdánj djtek na Hrádku w (Praze). — *Kwěty* 1835. 329. Ustaw pro hluchoněmé w Praze, od Lhoty. (Německým gazykem se wyučugj žáci. Než i na český se nezapomělo. Bylo gim to ponawrženo, zdaližby se někteřj w češtině cwičiti chtěli, a hlásilo se gich 5. P. učitel Čech we Wjdni, z řádu pob. škol, we swém spisu: *Versinnlichte Sprachl. für Taubst.* 1835—37. u wyobrazenj na české hlásky nezapomněl). — 1836. 47—78 Ustaw pro sirotky a nalezence w Moskwě a Petrohradě. — *Kal. Fej.* 1837. Spořitelnice a opatrownice (*Spark. u. Versorg.*), od Chalaupky. — *Přjt. ml.* 1829. III. 7. (na r. 1827—28). 1831. I. 22. (na r. 1829). 1832. I. 4. (na r. 1830). 1833. (na r. 1831). 1834. I. 7. (r. 1832). 1835. (r. 1833). Wýtah z aučtůw ustawu králowéhr. pro wdowy a sirotky po školnjch učiteljch. — 1838. 13. ročn. Ponaučenj, kterak opatrně s ohněm a swětlem se zacházeti a co činiti se má, aby zniklý oheň rychle uhasiti se mohl. Pro nedělnj a swátečnj školu, od Wacka. — Mládež při ohni dle J. Ceybka, far. sedlc., od A. Strán. — *Wčela* 1834. 181.

Ustawowé dobročinnosti a pokut w Moskwě. — *Rozl. pr.* 1827—33. Taxy. — 1828. 54. Taxa w Praze od r. 1690. — 1832. O založenj ústawu pro slepce w Čechách atd. — *Mon. d. vat. Mus.* 1827. *Apr. Okt.* — 1829. *Febr.* — 1829. *Mai. Nachricht von der adelichen Ressource in Prag* (pro čtenj nowin) atd.

d). *Wychowánj dětj.*

1. Náwodstwj (methodika).

428. *Owrberk* (Bernard). — Nawedenj k školnjmu wywčowánj pro včitele, pěstauny djtek, a školnj pomocnjky od atd. Přeložil a potřebnými ponawrženjmi a přjdawky rozmnožil Wendeljn *Dušek*, koop. w Nowé Pace. 3 djly. 8. (str. 155, 143, 176) w Hradci Kr. 1825, 1826, seš. každý po 22 kr., = 1 zl. 6 kr.

Srw. Paut. 1826. IV. 107. — Michl J. sbjrá látky k sepsánj děgepisu wychowánj a wyučowánj Slowanůw swým materským gazykem w Rakausku od neydáwněgšjch časůw až do nyněgška. Wiz Kwěty 1837 př. 86.

2. Časopis:

429. Přjtel mládeže, aneb zásoba spisů ku prospěchu včitelů a wychowatelů duchownjch y swětských, kterau s obzwláštnjm powolenjm wysoce slawné cýs. král. Wlády zemské pod dohljženjm cýs. král. wrchnjho školnjho dozorce w Králowéhradeckém biskupstwj, čtwrtletně wydáwá Jozef Liboslaw *Ziegler* atd. Třetjho ročnjho běhu swazky 4., každý sw. po 112 str. w 8. w Praze, pjsmem normalnj impressý, 1825. — Čtwrtého r. b. sw. 4. též tamž, 1826. — Páteho r. b. sw. 4 též tamž, 1827. — Též 6ho 1828. — Též 7ho 1829. — Též 8ho 1831. též 9ho 1832. — Též 10ho 1833. — Též 11ho 1834. — Též 12ho 1835, každý swazek po 16 kr., wšech (r. 1823, 1824, 1825) 48 sw. za 12 zl. 48 kr.

Ročn. 1823, 1824. 1825 tamž. Srw. Alm. de Carro 1835. str. 230. (na roč. 1832). — Kwěty 1834. 14. Drahým wlastencům ze strany Př. ml., od Wl. Pelikána. — 1835. 149. Naše časopisectwj, od Týla. — 270. od Petrowce. — Č. Wčela 1837. 207. Myšlénka o zlepšenj geho, pro Slowany w Rakausku, od Michla. — Obsahowal w sobě: 1) neywyššj nařjzenj we školnjch důležitostech; 2) děgepisné zpráwy zwláště českých národnjch škol; 3) oznamy rozličných ustanowenj k užitku škol; 4) powědomost dobrodinj; 5) powyšenosti, odplaty; 6) náwěštj o školu zaslaužilých mužůw; 7) původnj spisy pro kázeň školnj; 8) skumné úlohy; 9) wykonné katechesj; 10) wýtahy z časopisůw giných; 11) školnj přjhody; 12) pamětihodné wěci; 13) krásné powjdky; 14) užitečná prawidla; 15) oznámenj a posauzenj českých knih. — 1826. I. 28. (1827) II. 45. O wyučowánj mládeže ženské, od Wacka. II. 16. Nawedenj k wyučowánj w pjsemnostech, od Šádka. — 1827. I. 72. Rozmlauwánj djtek školnjch při weřegném zkaušenj. II. 61. Prospěšná rada, kterak si učitel lásky djtek zjskati může, we 3 listech. IV. 84. O domácjm wychowánj. — 1828. II. 29. Wychowánj djtek u Řekůw. III. 76. Rozpráwky k rozwinowánj představ. IV. 62. O přánj noworočnjm. — 1829. I. 56. Rozmlauwánj mezi duchownjm a učitelem. — 1831. I. 87. (III.) Učitelský sněm (konferencj) držaný w Hostinném po 2hém čtwrtletj 1830. II. 35. Týhodnj přjběhy L. O., školnjho pomocnjka. III. 16. Hodnost a důležitost auřadu učitelského. III. 33. IV. 40. Kázeň mládeže mimo školy, kterauž učitelé rodičům přjležitostně raditi mohau. — 1832. I. 52. Rozličnost spůsobu wychowánj mládeže dle powahy, pohlawj a stawu. I. 90. Staročeská aritmetika z náboženstwj pro djtky. II. 21. O djtěcj weselé mysli. III. Myšlénky při narozenj djtěte. IV.

6. atd. Čtwero důležitých otázek wychowatelských dle nawrženj slowutných spisowatelůw: geden katechismus, čili wjce? Zpěw we škole? atd. — 1833. I. 38. Hlas wolagjcjho na paušti: Zprawte wšecko, co w národnjch školách wadného a škodného gest. I. 49. O lži. II. 6. Gakého nakládánj požaduge se strany učitele wýtečné hlawy mezi geho žáky? IV. Chyby a nedostatky některých škol. — 1834. III. 39. Proč a gak se wychowánj djtek giž od kolébky počjnati má? atd. Strany prawopisu českého obsahuge 1831. II. 6. následugjcj wysoké guberniálnj nařjzenj, čjslo 47.279. »Králowéhradecká biskupská konsistoři! Oprázdňugjce zprávu 22. června 1830 čjslem 372, w které bisk. králowéhradecká konsistoř (uwodjc, že nynj skoro každý český spis podlé nowého [obdobného] prawopisu složen gest, čjmž se učitelstwo meylj, ano takowé knihy kupowati se hrozj, pročež we swé wzdělanosti se mešká) o zawedenj pomocných prostředkůw prosj bisk. konsistoř s potahem na swé nařjzenj 6ho dubna 1830, čjslo 291 poukazugeme [1]), aby dozorcům školnjch okresůw a pastýřům duchownjm kázala bdjti, by se wyučowánj českému dobropisu w obecných školách podlé »Prawidel české dobropjsemnosti Al. Pařjzka (w. str. 77 č. 27) 1819 wysokým dekretem dworské kommissj nad študiemi 3. srp. 1822 čjsl. 4867 / 1320 powolených [2]) s kterýmiž se také přednášenj české řeči na pražské universitě srownáwá, udělowalo, gakož aby na to hleděla, by wyučowánj gazyku českému na wyššjch ústawjch učitelských, králowéhr. bisk. konsistoři podřjzených podotknutým prawidlům podporowalo.« W Praze, 2. proš. 1830. Chotek.« — »Weškerému biskupstwj s tjm doloženjm se w známost uwádj, aby páni dozorcowé školnjch okresůw nad geho náležitým ostřjhánjm přjsně bděli; o něm, gezdjce po školách, se přeswědčili, a každé přestaupenj hned kárali, anebo w čas potřeby bez prodlenj zprávu sem dali. W Král. Hr. 7. bř. 1831. Hanl.« — 1834. I. Rozkaz, »aby we školách toliko předepsané knihy se potřebowaly, a žádné giné.« — 1835. I. »Dle nařjzenj dworské kommissj nad študiemi 16. unora 1822, čjsl. 938 de §. 95. politického zřjzenj školnjho připomjnáme wšechněm auřadům okresůw školnjch, aby auplný názew, gméno spisowatelowo, mjsto a rok wydánj knjžek za odměnu žákům odhodlaných biskupské konsistoři w čas ku probljdnutj předložili, poznamenánj wšak odměnných knih nákladem školnjch přátel zaopatřených a rozdaných zprawě školnj připogili, ostatně při školnj visitacj na to hleděli, by se neslušné obrázky za odměny newolily, nýbrž aby se předpisy §§. 95. a 414 polit. zřjz. náležitě zachowaly. Konsistoř Král. 15. pros. 1834. čjsl. 6135.« — 1829. I. II. 1832. II. Aučty z wýnosu čtwrtletnjho spisu toho, 1823 a 1824, 1825 a 1826 atd. — 1835. II. sld. O trpkostech a radostech učitelůw; může-li učitel wážen býti, od Řepky. — R. 1838. pod wedenjm A. Stránského ročnjk 13tý, w kterémž ohledem prawopisu: »Starodáwnj prawopis gest zagisté newinná (časopisu toho) winna. Wjmeť, že mu neywyššjm zákonem gest nařjzen. Neslušj-li tedy powážiti, že nelze proti praudu? Neposwědčugeme-li tjm starobylosti, uznáwagjce zagisté přednost obdobného psanj, ale nechtěgme genom násilně wymáhati, co se nepochybně pro nemaudré a nedočkawé usilowánj hned z počátku samo zkazilo, daufagjce, že od tamtud, odkud překážka wyšla, časem swým zas pomoc přigde. Zatjm poslušni gsauce wrchnosti nerušené obapolné lásky, která nesočj, měgme před očima *obecné dobro*, a w *bohumilé swornosti se ho* dodělati snažme.« — »Nemyslemež, že nečinjce rychlých pokrokůw, na témže mjstě zůstáwáme; ano zwolna bezpečně kráčjme dále. A protož buďme maudřj, abychom žádagjce wěci prospěti, sami gj nepřekáželi; newystupugmež kwapně z oboru, w kterémž se dosawad učitelstwo s mládežj dosti newolně hýbá; newytrhugmež gich mocně z kolegě, dokud po wznešeněgšj dráze choditi neuměgj, ale hleďmež gim opatrně na ni pomoci, aby nabywše wětšj schopnosti a umělosti, napotom tjm rychlegi wyššj wědy, kteréž by-

---

[1]) Přjt. mlád. 1829. III. 6. »Konsistoř zwěděla, že se mnoho školnjch učitelůw netoliko tak nazwanau analogickau dobropjsnau nowotau w české řeči od několika let zawedenau mate, nýbrž i této nowé prawopjsemnosti we školách učj. Poněwadž bez toho gest neaučelná, neužitečná, žákům nesnadná a odstrašná, auřadowé školnjch okresůw přjsně budau střjci, aby we školách českých děti dobropjsemnosti posud wůbec obyčegné byly wyučowány.« (Docela duch. J. Negedlého, srw. str. 77. č. 24)

[2]) *Prov. Gesetzsammlung Böhm.* 1822. IV. 698. 699. — Přjtel mládeže 27. 6. N. 153.

chom gim rádí podali, pochopili a gi zobecnili. W Cechách „*Schulfreund*" zanikl, a tudy slušno w Čechách *česky* psáti, a tak mnohočetnému učitelstwu *českému* mluwiti *česky*, protož také nabyl hned wjce statných přispjwatelůw.« Prosba o zawedenj obdobného prawopisu do škol se zadala r. 1837 w červenci. — Srw. we Waršawě u Glücksberga wycházj od r. 1835 Magazyn dla dzieci. W Rusku wycházj dosti dětských spisůw wiz w Bibl. d. čten. 1834—1837. a w Žur. m. n. p.

3. Spisy pro mládež, smjšené a po různu.

430. Audolj almerianské. Powjdka pro mládež dospělegšj, wolně zčeštěná od W. *Filjpka.* 12. (str. 114) w Praze, tisk K. Geř. nákl. M. Neureuttra, 1838. seš. 12 kr.

431. Bazaličky. Obraz šlechetných, autlá srdce gjmagjcjch gednánj pro mládež obého pohlawj. Přeložil Wáclaw *Wáša.* 8. (str. 140) w Hr. Kr. u Posp. 1828. seš. 18 kr.

432. Beránek. Utěšená powjdka pro djtky. Přeloženjm J. *Hýbla.* 1828. w Litomyšli u J. Turečka.

433. Bibliotheka mládeže; nebo: Zbjrka mrawných powjdek k ušlechtěnj srdce a obweselenj mysli, gež sepsal i přeložil Jos. W. *Wlasák.* 4 djlky. 8. (16 ar.) w Praze, knjž. arcib. kniht. 1828 —1832. seš. každý po 10 kr. = 40 kr.

434. *Dušek* (Wendeljn). — Naučné powjdky od atd. 12. (str. 142) w Pr. a Hr. Král. u Posp. 1829. seš. 15 kr.

435. Dwě stě látek k předpisům při ewičenj se w krásopsanj. Mohau se též, obzwláště při saukromném wyučowánj mjsto knihy k čtenj užjwati. Pro domownj y weřegné učitely sebrány. Přelož. J. W. *Wlasákem,* něm. od Ant. E. Hübla. p. n. *Zwei hundert Stoffe zu Vorschriften als Schönschreibungsübungen. Lesebuch für Privat- und öffentliche Lehrer, gesammelt und zum obigen Zwecke herausgegeben von etc. (Hauptschullehrer).* 8. (str. 110). w Praze, arcib. kniht. 1830. seš. 12 kr.

436. *(Ebersberg).* — Wšecka pomoc přicházj s hůry. Šestero powjdek pro mládež šlechetněgšj dle atd. od Jos. P. *Kauna.* 8. (str. 105) w Hradci Král. nákl. Posp. 1828. seš. 15 kr.

437. *(Emerich).* — Slowa rozlaučenj křesťanského otce k swému na weřegné školy se ubjragjcjmu synowi. Dle atd. od Jos. *Kauna* atd. 8. (str. 115) w Pr. a w Hr. Král. u Posp. 1830. seš. 12 kr.

438. Eustachia. Powjdka pro mládež, na způsob Schmiedowy powjdky „Eustachius" wolně zčeštěná od W. *Filjpka.* 12. (str. 72) w Praze, tiskem K. Geřábk. nákladem Neureutra, 1838. seš. 8 kr.

439. *Fryček* (Krist.). — Pjsně a průpowědi na celé učenj křesťanskokatolického náboženstwj dle pořádku katechismu pro školnj mládež i dospělé od atd. 8. (str. VI a 265) w Praze, wytišt. u J. N. Geřábka, 1834. seš. 40 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1834. I. 131 - 134.

440. Gehňátko. Powjdka pro djtky a gich milownjky, přel. od J. *Wlasáka.* 8. (str. 96) w Pr. arc. kn. 1827. 1838. seš. 6 kr.

441. *Gellert* (C. F.). — Wyraženj w dobách wečernjch. Dárek pro českau mládež, zčeštěná od Tomáše *Kubelky*. 12. w Plzni, tisk. Leop. Reinera 1831. 10 kr.
442. *Geřábek* (Ant. J.). -- Prawidla křesťanského katolického wychowánj djtek, wšem rodičům pro gistěgšj a hognějšj zdařenj gegich powinnostj k djtkám. 8. w Praze a Hr. Král. u Posp. 1833.
443. Geskyně, neb přjhody hrabat Sokolowských, pro rodiče a djtky gegich. Z německého (*Beatus-Höhle*) přeložil J. M. *Pohořelý*. 8. (str. 306 a ryt.) w Praze, tisk. K. Geř. Neur., 1836. seš. 24 kr.
444. *Jirsjk* (J. V.). — Škola nedělnj pro wyrostlau mládež, gakož také kniha wzděláwagjcj pro obecný lid od atd. 8. (str. 160) w Praze, arcib. kniht. 1826. seš. 15 kr.
Obsahuge přjrodopis, zeměpis a krátký děgepis český.
445. *Hofmann* (Jos.). — Katechysmus o zdrawj, obzwláštně pro dědinskau mládež. Sepsal atd., w češtinu uwedl Norbert *Waněk*. 8. (str. 76) w Pr. pjsmem a nákl. Posp. seš. 10 kr.
Pos. w čas. p. kat. duch. 1830. IV. 623. — Polsky: katechizm zdrowia, z něm. we Warš. 1829.
446. *Hosa* (A.), — Prwnj přjprawa maličkých k sw. zpowědi a sw. přigjmánj w sokratických rozmluwách přednešená ku potřebě učitelů a rodičů. S připogenau pobožnostj pro dospělegšj mládež k přigetj obogj swátosti. Wydaná od atd. 12. (str. 196) w Hr. Kr. u Posp. 1826. seš. 20 kr.
447. Chudý kuchtjk. Powjdka pro šlechetnau mládež. Přel. Frant. *Linder*. 16. (str. 92) w Praze u Posp. 1831. seš. 8 kr.
448. * *Kamarýt* (J. W.). — Pomněnky, aneb rýmowané propowědi nábožnosti a maudrosti. Dárek milé mladeži a mládeže milownjkům od atd. 8. (str. 103) w Praze a w Hr. Král., tisk. a nákl. Posp. 1834. seš. 15 kr.
Pos. w čas. pro kat. duch. 1834. III. 485. Č. Wčela 1834. 232 a Kwěty (Posp.).
449. *Kampe* (J. G.). — Kolumbus, aneb wynalezenj západnj Indye, ke čtenj přjgemná a užitečná kniha pro djtky a mladé lidi od atd., do slowenského přeložená od Jana *Gečuše*. 8. (str. 230 a mapa mexikánské zátoky), w baňské Bystřici wyt. u Zuzany Štefany 1825. Djl I. (Fej.) 36 kr. (djl II. a III. w rkp.).
450. — — Robinson mladšj. Knjžka ušlechtilé mládeži české k poučenj a zábawě, gižto w německém gazyku sepsal atd. 8. (str. 329 a ryt.) w Praze, tisk. K. Geřábkowy, nákl. M. Neureuttra 1838. seš. 36 kr. ztuha wáz. 40 kr.
Přewoditel a oznamowatel w Kwětech 1837 60. Filjpek. Též přel. od Krameriusa, nowé wyd. w Gin. Hr. u Land. cens. 2. bř. 1836. — U Posp. »Přjběhowé Robinzona mladšjho. To gest: popsánj cesty geho do Otahaity a gižnowýchodnjch kragin.« 8. (str. 100 a ryt.) w Hr. Král. 1827, seš. pošt. p. 24 kr., tisk. 20 kr.
451. *Kaun* (Jos. Pol.). — Blahorod, aneb dobročinnost přinášj auroky. Powjdka půwodnj pro dospělegšj mládež od atd. 18. (str. 92) w Praze a Hr. Král. u Posp. 1831. seš. 10 kr.

452. Kniha křesťanská učenj a mrawů k potřebě katechetů, učitelů a pomocnjků w nedělnjch školách. Od kněze cjrkewnjho w Morawě w německém gazyku r. 1818 wydaná, a ku prospěchu mládeže české a morawské od triviálnjho učitele w Čechách přeložená. 8. w Hr. Král. 1829. 24 kr.
453. *Král* (J. M.). — Dokonalý žák, neb gak by žák w domácnosti, we škole, domě Božjm a při wyraženj se chowati měl. Dárek pilné mládeži od atd. 12. (str. 132) w Hr. Král. u Posp. 1827. seš. tisk. pap. 15 kr., pošt. 18 kr.
454. * *Kopecký* (Dal.) a *Tupý* (K.). — Slowa wděčnosti k swátkům narozenj, gmenin a nowého roku, s připogenau sbjrkau nápisů do listů památnjch. Wydal (K.) a. p. n. Slowa wděčnosti a lásky od rozličných spisowatelů. Sebral a rozmnožil (T.). 12. (str. 16, 17—120, pak 121—168 a 6 bez zn.) tiskem K. Geřábkowy, nákl. Neureutra, 1836. seš. 24 kr.
455. * † Listky pilnosti za odměnu pro školnj mládež, djlem menšj, djlem wětšj, tak že gich 12 druhůw gest, s českými průpowědmi pro chlapce a děwčata. W Praze, tiskem kongrevem u B. Haase, wydánjm K. *Winařického* (w arcib. kniht.), tucet po 12, 18, 24 a 36 kr. Na 6 tuctůw 7. nádawkem. K dostánj i u Posp. a Bohman. děd.
456. *Macháček* (S. K.). — Jarošjn a Swatawa. Powjdka z minulých wěků. 12. (str. 20) w Praze, u Posp. 1828. 4 kr.
457. *Marie Antonie.* — Serafka. Dárek dcerkám městským od atd. (Dobrowlastky). 12. (str. 121) w Praze, w arcib. kniht. 1826. seš. 12 kr. Druhé wyd. 1832. též 12 kr.

Srw. Pautnjk 1826 IV. 108. Čas. pro kat. duch. 1829. I. 135. Nowěgšj spisy české pro mládež a lid (gako Myrrhowý wěneček u Posp. za 16 kr.), pos. od Winařického.

458. *Negedlý* (Wogt.). — Ladislaw a djtky geho. Přjběh pro mládež. Od atd. Druhé wydánj. 8. (str. 132 a podob. spis.) w Praze, tiskem Posp. 1837. seš. 15 kr.
459. Osmero Přjběhů pro rodiče i o djtky pečliwé wychowatele, wzdělaných Mjrumilem Kutenským *(Pohořelým)*. Wl. 18. (str. 120) w Praze a Hr. Kr., pjsm. a nákl. Posp. 1835, seš. 10 kr.
Pos. w Kwětech 1836. př. 56.
460. Přjběhowé pro syny a dcery wlastenské. Ku prospěchu dospělegšj mládeže přeloženj od A. Giř. *Suchánka.* Druhé ponaprawené wydánj. 8. (str. 136 a ryt.) w Hr. Král. u Posp. pošt. p. 20 kr., tisk. 17 kr.
461. † * Průpowědj 365 z učenj o mrawjch, powinnostech, ctnosti a náboženstwj; dále z historie a z učenj přjrody, z hwězdářstwj a počjtánj času, ze zeměpisu wůbec, rakauského pak cjsařstwj obzwláště, s připogenjm trefných weršů a naučných wtipných průpowjdek. Noworočnj neb zkušebný dar djtkám od 6. až do 9. roku obětowaný. Djl I. wl. 8. (str. 56) Djl II. wl. 8. (str. 96) pro djtky od 10. až do 15. roku, obsahuge též tolik průpowědj. W Lipt. sw. Mikuláši, tiskem Werthm. w Lewoči, Fejérp. 1835. seš. 20 kr.

Dle Pawla Al. Jaise. Přel. od Fejérpatakyho s pomocj Jos. Plecha. Srw. Č. Wčelu 1836. 72. Kwěty 1837. př. 73 od Wl. Pelikána.

462. *Rettigowa* (M. D.). — Chudobičky. Dárek autlé mládeži w českém i německém gazyku půwodně sepsaný od atd. a. p. n. *Feldblümchen. Ein Geschenk für die Jugend, verf. etc.* seš. 20 kr.

463. *Rokos* (Fr. Al.). — Powjdky pro wlastenskau mládež a gegj milownjky. Sesbjrané od atd. 18. (str. 141) w Pr., w arcib. kniht. 1830. seš. 20 kr.

464. *Rödlinger* (J. M.). — Rodina Bohowěrných z Dolan. Aneb Obraz křesťanského obcowánj w přepodiwných přjpadnostech a strastech žiwota. Nákladem děd. swatoj. čjslo V. 8. (str. VI. 7—552, a 453—458 a 8 b. zn. obs. a obrázek) w Praze, arc. kniht. 1837. w t. ob. 30 kr.

Něm. *die Familie Traugott von Friedheim.* Oprawu na se wzal J. Franta.

465. *Salcmann* (Chr. Boh.). — Bohuslaw we swé rodině, neb dalšj cwičenj djtek w mrawnosti, w stářj od 10. až do 12. roku dle atd. sepsal Norb. *Waněk.* 8. (str. 218) w Praze, tisk. u Geřábka, Neureuter 1826. seš. 24 kr. (Pautnjk 1826. 115).

466. — — Karel Krasil, aneb úwod k rozumnému wychowánj dětj. Kniha pro lid. Sepsal atd., zčeštil Norbert *Waněk.* 8. (str. 218 a obraz a žiwotopis překladatele od Štulce) w Praze, K. Geř., nákl. Neureutra 1837.* seš. 24 kr.

467. *Swoboda* (Fr. Jan). — Prwnj sto mrawných powjdek k prospěchu mládeže wlastenské. Pracý atd. 12. (str. 124). w Praze, u Pospjšila 1831. seš. 18 kr.

Str. 9 sld. »K nemalé dobrých mrawůw zkáze gest wyučowánj náboženstwj gazykem žákům cizým, protože slowa božjho sjmě w autlém srdečku wkořeniti se nemůže, padši na skálu necitedlnau, totiž w pauhau toliko paměť, kde gemu ugmauti se nemožno; neb rozumu nelze slow obžiwiti, kterýchž nepochopil. Tak se několik let pauhá toliko paměť zaměstknáwá, mysl a wůle se nezdělawá a pak w mládeneckém a mužském wěku, kde zůřjcj náružiwosti nábožným rozumem krotiti gest potřeby, ničehož ubohý člowěk, čehoby se přidržel, čjm by se řjdil, nemá; neboť slowa náboženstwj, kterým se nerozumně učil, dáwno giž zapomněl, a nynj bez wesla na moři plawe, bauři se uhágiti nemoha. Přeswědčil sem se o této prawdě padesáte let, wšecko wůkol sebe s bedliwostj pozoruge, tedy i to, gak prwnj spolužáci a spolužáčky, kteřj způsobem přirozeným w triwialnj škole sw. Gindřicha se mnau byli chowáni, dobrými a ctnostnými muži a ženami se stali; přeswědčil sem se ale i také, že ginj spolužáci, s kterými gsem se pozděgi w německých školách sešel, a od swých rodičůw pauze českých, aby se prý tjm dřjwe německy naučili, hned do německých škol posjláni byli, kdež dwě, tři neb čtyry leta pobyli a náboženstwj prawidla, nerozumějce gim, toliko zpaměti odřjkáwali, a pak se k řemeslu neb ginému zaměstknánj odebrali, dost bjdnj a politowánj hodnj lidé gsau byli: nemagjce w srdci swém swatého náboženstwj, té pewné kotwice a stálé, která by ge bauři a wlnobytj tohoto swěta byla uhágila, z nichžto pokud mně známo, tři konec welmi bjdný wzali; Kow. se zastřelil, Kra. otráwil, Dob. oběsil. Eyhle, owoce přirozené nepřirozeného wychowánj! — Ani gediný z nich nedosáhl wěku staršjho. Gá to ale gednau znamenaw, pokaždé, kdykoliw sem slyšel o mladých zločincjch, nikda sem se optati neopomenul, coby tak časného gegich prowiněnj přjčinau bylo; a hle, wždy nedostatek u wyučowánj náboženstwj prawau byl přjčinau osudu gegich nešťastného; což wyborný w. p. Matěg Šimák, farář w káznici prowincialnj, nynj w pánu zemřelý, mně wyprawowal s bolestj srdečnau, a wšecko schwalowal, co sem byl o tom powěděl w swém spisku, gegž nazwal gsem Zlatodolem. — Ale i z giné přjčiny škodj nerozumné to a pošetilé zanedbáwánj ano i utlačowánj gazyka našeho ušlechtilého a libozwučného; gazyka slawných a nábožných otců našjch, gazyka sw. Wáclawa, sw. Lidmily, swatého Wogtěcha, a wšech Swatých a Swětic (též ss. Crhy a Strachoty, Štěpána atd.),

přerozkošné wlasti naši přemilých dědiců; gazyka, gehož sobě slawný král náš wysoce wážj, a geg zachowati přikazuge: což ale že neljbj se nemotorným některým a chrochtawým traupům, kterj za mladých let swých se ničemuž nenaučili, a w staršjm wěku buď učiti se stydj, aneb pro lenost nechtj, tedy geg wšemožně utiskugj a utlačugj, což gegich rozumu, přičinliwosti a opatrnosti wěru hanbu činj nemalau. Pozorug někdo na mapě mocnárstwj Rakauského položenj země našj české, a poznáš že skoro ze wšech stran, gako něgaká strašliwá bašta, přewysokými horami gest obkljčena, kteréž gi před wpády nepřátelskými po wšecky časy hágili, a po šťastném spogenj králowstwj našeho s mocnárstwjm Rakauským gak našj tak i Rakauské země proti nepřátelům mocně chránily, čehož každý z nás w poslednj francauzské wogně shledal dostatečně. — Wšak silnějšj a mocnějšj ochrana, než tyto hory, gest náš milý gazyk mateřský; ten nás bezpečněgi od giných národů dělj a chránj.³) Gest ale k obhágenj těchto přirozených náspůw a walůw statečného, udatného národu zapotřebj, který by spokogen gsa s tjm, čjm gemu od Boha a přirozenosti popřáno gest býti, gazyka swého byl milowný, králi swému nade wšecko wěrný, tedy i také od cizincůw nezáwisný. — (Wiz str. 24) Nuže tedy, učitelowé ctihodni, kterýchžto prozřetelnost božská k tomuto auřadu swatému powolati ráčila, gazyk swůg milugjce, a geho, gakožto neydražšjho pokladu, neywzácnějšjho dědictwj pradědůw swých, s wážnostj srdečnau šetřjce, učencům a potomkům swým pozůstawiti, co swatau powinnost powažugme, a ge časně, gakožto nám od Boha, pána země a wlasti swěřené miláčky beze wšeho rozdjlu gměnj a stawu, gak uměnj liternjmu, tak bohabognosti a nábožnosti zřetedlně, horliwě, daným na sobě přjkladem dobrým wyučugme.«

468. *Swoboda* (Fr. Jan). — Druhé sto mrawných powjdek atd. 8. (str. 208) w Praze, tisk. Geř. u M. Neureutra 1833. seš. 30 kr.

Str. 134. »Že náboženstwj nigakž zdařilé býti nemůže, leda w přirozené řeči materské přednášeno, nemožná gest zdrawému rozumu lidskému o tom pochybowati, totiž tau řečj přednešeno, kterau nám sám Bůh hospodin dal na cestu žiwota našeho; tau řečj, prawjm, které nábožnj a statečnj předkowé našj nám co neydražšjho pokladu zanechali; kterau naši otcowé a matky mluwili, a kterauž proto přirozenau otcowskau neb mateřskau řečj nazjwáme. — Gestiť swatá tisjcerými důwody upewněná prawda, žeby se mládež neyprwe a neydokonalegi swému wlastnjmu gazyku naučiti měla, a že by se djtky obzwláště náboženstwj nikdá, *nikdá cizj,* nýbrž přirozenau řečj mateřskau wyučowati měli, gestli totiž chceme oprawdiwému a zdařilému djtek wychowánj. Každé slowo mateřské gest s našjm žiwobytjm spolusrostlé a našj zkušenostj zapuštěné; každá wýpowěd a každé přjslowj gsauť zrcadla, w kterých se neykrásněgšj chwjle a památky našj mladosti wyobrazugj; řeč mateřská gest widitelné tělo našeho rozumu. A proto nic tak hluboko do srdce nepadá, nic tak trwanliwých aučinkůw w srdci nepůsobj, gako sladká *řeč mateřská:* čemu se djtě nj naučilo, to tak řjkage s mlékem mateřským do sebe wsálo, toho z geho dnů *nikdá nikdo* wjce newymaže a newyhladj. Geden weršjk z pjsma swatého, gedna modlitba, gedna pjseň, kterauž sme z pobožných ust otcowých neb matčiných slyšeli, gaká radostná připamatowánj budj w srdci našem i w starém wěku, ba geště i na smrtelném lůžku!« — »Řeč mateřská k našemu srdci, řeč cizj mluwj toliko k našemu wtipu a rozumu; řeč mateřská má swau wlast w celém člowěku, cizozemská má swau hospodu toliko w paměti a na gazyku; mateřská zachowáwá w nás i w té neywětšj wzdálenosti lásku k rodičům, k bratřjm a sestrám, lásku k přátelům našj mladosti, lásku k wlasti wždy čerstwau a přjtomnau; ona napomáhá wýborně ctnosti, domácnosti, srdečnosti, upřjmnosti, cizj ale chladj lásku i k rodu i k národu, i srdce wlasti odcizuge; a kde se nj wyučuge náboženstwj, ona cizozemká ge swau nesrozumitelnostj dusj a snjžuge, činjc ge otrokyni nepatrnau, swau mluwnici; kde ale náboženstwj neyswětěgšj a gako panj neymocněgšj za otrokyni snjženo býwá, tamť wjc ono nepanuge; a kde ono nepanuge, tam panugj wšecky neprawosti, tam panuge newěra, zahálka, obžerstwj, chlipnost, smilstwj, zlodějstwj,

³) Tak se stalo, že český gazyk národnj skoro docela s pjsemnjm se srownáwá; neboť ginak to na Morawě, w Uhřjch, w Ilirii, w Štyrsku a Haliči a t. d. Poněwadž i pobratřenci Slowané (Poláci a zwláště Iliři) se k nám winau; dlužnoť těmto bratrům našjm rekowným ochotnau podati ruku, gakož oni to činěgj. Dan. il. 1837. br. 21.

nespravedlnost, neposlušnost, zpurnost a giné psoty, a ohawnosti wšecky. — Zde se na wás odwoláwám, wy udatnj starcowé, wy mužowé zkušenj, kteřj gste w dlauho trwagjcjch wognách dosti měli přjležitostj giným gazykům se naučiti; kterau řečj gste na bogišti, w neywětšjm žiwota nebezpečenstwj Boha wzjwali, kterau ste neyduwěrněgi se modljwali, kterau se dosawád neyskraušeněgi modljwáte a neywraucněgi zpjwáte? Bez pochyby každý tau, kterau gemu dal Bůh, ne kterau mu dal swět! — Tedy náboženstwj a mateřština gsau dwě wěci tak tuhým swazkem spogeny, gako duše a tělo, gako stromu kořen a ratolesti; ony gsau ty dwě neywěrněgšj přjtelkyně, které člowěka prowázegj a potěšugj od kolébky až do hrobu. Mateřským tedy gazykem giné má se wyučowati náboženstwj.« — Sr. Čechos. 1831. VI. 61. — Pos. w čas. p. k. duch. 1831. I. 132—134.

469. *Swoboda* (Fr. Jan). — O trýzněnj howad. Katechetické řeči. Pracý atd. (str. 72) w Praze u Neureutra 1833. seš. 8 kr.

470. — — Zlatodol, aneb zpustlá wesnice, obnowená farářem, včitelem a manželkau geho. Pracý atd. m. 16. (str. 280) w Praze, tisk J. Geřábka, nákl. M. Neureutra 1830. seš. 30 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1830. II. 299. od W(inařického).

Str. 60. sld. *P. komissař*. »Tedy k poslednjmu žaloby článku přikročjme; ten znj, že českým gazykem wyučugete náboženstwj, čehož prý předešlý učitel nikdá nečinjwal. Co na to, pane učiteli, odpowjte?« — *Jaroslaw*. »Welmi mnoho. U wychowáwánj djtek má náboženstwj naše hlawnj základ býti, aby djtky Boha před očima a w swých srdcjch měli, aby widěli geho *newiditedlného* a poznali *wšewědaucjho a wšudypřjtomného;* aby se warowali zlého a zachowáwali přikázanj geho. Magj tedy poznati Boha prawého, a kteréhož on poslal, Gežjše Krista. Bez wjry žiwé, že Gežjšem Kristem wěčného blahoslawenstwj docházjme, nemůže lidské towaryšstwo ani šťastně powstati, ani trwati šťastně. Gediná k Gežjši Kristu láska, gest spolu i také láska k bratřjm našim a duch wšeho s nimi sgednocenj. *Abych lidi mohl milowati, musjm milowati Boha;* gak medle Boha milowati mohu, kdežto gsem učenj o Bohu docela nerozuměl. Gak se může mládež gazykem, kterému docela nerozumj, wyučowati náboženstwj? Kterak může takowé učenj můg rozum oswjtiti, srdce wzdělati, zahřjti, obžiwiti, k wykonáwánj dobrého wolné učiniti, a po wšechen čas žiwota mého w štěstj i w neštěstj kotwicj pewnau býti? Že můg předek toho nečinil, prawda ge; ale po owocjch gegich poznáte ge. Pohleďme na rozpustilost mladjků, kteřj nedáwno z geho školy wystaupili, a přeswědčjme se, že mimo několik čjsel a definicj, kteréž se gim dost pracně do paměti wnutkaly, a gež gako papauškowé bez rozumu odřjkáwali, nic newědj o náboženstwj. Má-li ale náboženstwj do hlubokosti srdce wloženo býti, státi se to musj gazykem mateřským; tjm gazykem, kterým otec na smrtelné posteli milé swé djtky těšj, w gegich srdce poslednj naučenj swé skládage; tjm gazykem, prawjm, kterým bogownjci wlastenštj wespolek se k udatnosti rozpalugj, aby wzteklost nepřátelskau přemohše, swau wlast drahau oswobodili, a trůnu milowaného panownjka sprawedliwého swau krwj ochránili.« — *P. komissař*. »Wždyť pak i w hlawnjm městě wětšjm djlem se náboženstwj českým gazykem newyučuge.« — *Jaroslaw*. »Gestliže tam mnozj lidé gsau nemocni, z toho nenásleduge, žeby lidé wšudy, tedy i také w našem Zlatodole na tauž nemoc měli stonati. Nahljdněme tam do káznice, a shledáme, že mnohý dwanáctiletý hoch těžkého prowiněnj se dopustiw, a od saudce tázán byw, zdali chodil do školy, odpowěděl: »Chodil gsem.« »A což nikdás neslyšel, co Bůh zapowjdá?« »Dost možná, že gsem to sleycháwal, nikdá ale tomu gsem nerozuměl, protože se mi to nikdá česky neřeklo.« — Neywětšj počet zločinců tam i ginde nagdeme, že bez náboženstwj wychowánj, aneb, co gednostegné gest, že gazykem cizjm gemu byli wyučowáni. I tam mnozj rodiče posjlagj děti swé na břeh Wltawy dřjwj krast, mysljce, že djtě před sedmým rokem žádného hřjchu se nedopauštj, wšak djtě to, co činilo před sedmým rokem wěku swého, i po sedmém roce a, co žiwo ge, činj. Má-li to i w Zlatodole býti?« — *P. komissař*. »Odpusťte, pane učiteli, přjlišnau horliwostj zapomjnáte, toliko na otázku odpowjdati. Wy tedy mysljte, aby se Čech žádnému ginému gazyku neučil?« — *Jaroslaw*. »To mysliti, byla by neywětšj pošetilost. Čech schopnostj hognost magjcj lehce giným gazykům se naučj, nechť tedy, magc přjležitost, wšechněm se učj. Posjlagj-li maudřj pomeznj Němci, wlastenci našj, swé syny a dcery do pauze českých měst; berau-li opatrnj Židé pauze českau čeládku proto,

aby děti gegich českému gazyku se naučili, a slušné weyslownosti nabyli; proč by Čechowé naši (swým 3 hlawnjm slowanským nářečjm) německému, wlaskému, francauzskému a giným gazykům se neučili? Mámeť (muže čtaucj a howořjcj po slowansku) negednoho z neyšlechetněgšjch a neystaršjch rodůw českých pána, který cestu do hišpanské země konage, gi w Čechách česky, w Němcjch německy, we Wlašjch wlasky, we Francauzjch francauzsky, w Hišpánii hišpánsky sepsal, a mimo to latinsky a řecky rozpráwěl. Co ale wěčnau prawdau zůstane, má-li náboženstwj do srdce hlubokosti skládáno býti, *nemůže a nedá se beze škody giným leč mateřským gazykem*, který u nás Čechůw český gest, *wyučowati*; a kdo gináč činj, neb český gazyk utlačuge, škůdce ge dobrých mrawůw, kteréž z náboženstwj powstáwagj, a zrádce wšeobecné bezpečnosti, kteráž z dobrých mrawůw pocházj; a neškodj toliko nyněgšjm země obywatelům, nýbrž i budaucjm. Proč ale starý učitel česky neučil náboženstwj, toho ge prawá přjčina, která se i w hlawnjm městě a ginde walně nacházj, totiž ta, že gako tam oni, tak i on zde neuměl česky. Pročež on tak w Zlatodole, gako tam oni dle neywyššj možnosti swé činj, we wlasti usilowal wychowáwati cizozemce, čemuž, že toho děle nemohl, smrt časně překazila.« — *P. Komissař*. »Tedy ten, kdo učj německy, wychowáwá cizozemce?« — *Jaroslaw*. »Nikoli bez rozdjlu. Kdo w Čechách Čechy uče, gazyk německý na český štěpuge, aby, když roste geden, i druhý rosta nehynul, gedná gakožto prozřetelný a opatrný wlastenec: kdo ale zcela zanedbáwage českého, cizjm gazykům wyučuge, wychowáwá cizozemce, kteřj ne k wlasti, ani k pánu země swému, nýbrž přes hranice po cizincjch hledj, gegichž gazyku toliko se byli naučili.« — Tak mluwiw Jaroslaw ledacos geště powjdal, co, gakožto wogák zem procházege, w Čechách byl pozorowal; pak i také rok 1744 slawné komissj připomenul, w kterém bogowný král pruský skrz Peterswalde a Litoměřicko ku Praze byl přitáhl. Gak se ale dowěděl, že lotrinský princ Karel proti němu se bljžj, a sedláci češtj i také w Litoměřicku, kteréž tehdáž z wětšjho djlu pauze české bylo, proti němu bauřiti se počjnagj: s neywětšj rychlostj Prahu opustiw do Slezka pospjchal, nařjkage si, gak těžko prý cizjmu w Čechách ge bogowati, nemagjcjmu wyzwědačůw neb průwodčj, s kterými by mohl mluwiti. Kdy by ale z mrtwých wstaw, opět gednau chtjti ráčil králowstwj naše nawštjwiti, prozřetelnj wlastenci wšj starosti ho zbawili; našel by nynj bohužel množstwj takowých, s kterými by mluwiti mohl tam, kdež gich ginda nebýwalo.« — Slawná komissj ničehož wjc wěděti nežádagjc, geho s pochwalau gakožto dobrého a horliwého učitele propustila.

471. *Sychra* (Mat.). — Připodobněnj, nimiž mnohau spatitedlnau prawdu dospělegšj mládeži w rozmlauwánj přednášj atd. 12. (str. —) w Hradci Král. u Posp. 1825. seš. 12 kr.

472. *Šmíd* (Krištof). — Antonjn a Anežka, aneb osud dobrého bratra a sestry. Powjdka dle atd. přel. od Tom. *Kubelky*. 12. (str. 120) w Pr., w arcib. kn., nákl. Špinky, 1834. seš. 10 kr.

Kubelka přeložil: Dobrá dcera a šťastné shledánj atd. přeložené pro mládež českau w Pr. arcib.-kn. (cens. 2. srp. 1832). Powjdky kwětné mládeži obětowané od Šmída. Sw. 1. (cens. 1. srp. 1836).

473. — — Bohomjr, mladý paustewnjk. Powjdka pro djtky a přátely gegich, od skladatele Růženky gedlohradské. Přeložil W. *Pelikán*. 12. (str. 88 a ryt.) w Praze, u Posp. 1830. seš. 15 kr.

474. — — Bohomjr, mladý paustewnjk. Štěstj dobrého wychowánj. Dwě powjdky dle atd. od Jos. *Wlasáka*. 12. (str. 84 a 24) w Praze, arcib. kniht. 1830. seš. 6 kr.

475. — — Dobrý Miroslaw a zlý Dětřich. Přjběh ponaučitedlný pro rodiče a djtky od atd., zčeštěn od Fr. *Jáchima*. 12. (str. 192) w Praze, arcib. kniht., nákl. W. Špinky, 1834. seš. 12 kr.

476. — — Dřewěný křjž. Powjdka pro djtky a gegich přátely dle atd.. od J. W. *Wlasáka*. 12. (str. 48) w Praze, arcib. kniht. wed. W. Špinky, 1832. seš. 6 kr. — Dřewěný křjž. Nowá po-

wjdka. Dárek pilným djtkám od Šmida. 12. w Plzni, 1828, Reiner a Šmid. seš. 6 kr.

477. *Šmid* (Krištof). — Eustachius. Přjběh z dáwnowěkosti křesťanské znowu wyprawowán pro dobré křesťany od skladatele Genowefy. Přeloženjm J. W. *Wlasáka*. 8. (str. 175 a obráz.) w Praze, arc. kniht. 1828. seš. 12 kr.

478. — — Ferdinand, neb přjběhy mladého hraběte ze Španěl, powjdka dle atd., od Jos. M. *Pohořelého*. m. 8. (str. 206 a ryt. w oceli), w Pr., tiskem Geř., u M. Neur. 1835. seš. 20 kr. Pohořelý přel. Naučné pow. pro wzd. ml. Chlubič. Lhář. Cesta. (c. 2. bř. 1831).

479. — — Gindřich z Dubjnowa, kterak k poznánj Boha přišel. Přjběh pro djtky a rodiče laskawé (podlé skladatele Genowefy), od Tom. *Kubelky*. Druhé wydánj. 12. (str. 102) w Praze, arcib. kniht. 1830. seš. 8 kr.

480. — — Hodný Fridoljn a bezbožný Getřich. Přjběh poučný pro rodiče i djtky dle atd., od J. *Hýbla*. 12. (str. 274) w Praze, u M. Neureutra, 1834. seš. 18 kr.

481. — — Holaubek. Powjdka pro djtky a gegich přátely. Přeložena od F. J. *Slámy*. 12. (str. 59) w Pjsku, u Jos. Feterle z Wild. 1827, seš. 8 kr. Přel. též *Hýbl*. Holubička. Nowé wyd. w Litomyšli, u Turečkowých (cens. 1. červ. 1837). Polsky: Gołąbek, w Waršawě 1831. — Holubička. Obraz w lese. Powjdky pro djtky a gegich přátely dle Šmidta přel. od Josefa W. *Wlasáka*. 8. (str. 58) w Praze, w Šollowské tiskárně, wed. J. H. Pospjšila, 1828, seš. 12 kr. Srw. Pautnjk 1826. I. 108—134. Obraz atd.

482. — — Husárek, nebo Bůh gest nápomocen ctitelům swým. Naučná powjdka pro dospělegšj mládež. Dle atd. wzdělal J. M. *Pohořelý*. 8. (str. 120 a ryt.) w Praze, u K. Geř. tišt., nákl. Neureut. 1834. seš. 20 kr.

483. — — Kanárek. Swatojanská muška. Lesnj kaple. Powjdky pro mládež a přátely gegj. Přeloženjm Ant. Wogt. *Hnogka*. 8. (str. 56) w Praze, u Posp. 1827, seš. 12 kr. Druhé opr. wydánj 1836, tamž. Polsky z francauzského we Wilnie 1835.

484. — — Kwět chmelowý. Přjběh wyprawowaný djtkám a milownjkům gegich od Krištofa Šmida, zčeštěný od J. *Hýbla*. S žiwotopisem spisowatelowým. 12. (str. 108) w Praze, tisk K. Geřábk., u Neureutra 1833. seš. 12 kr.

485. — — Kwětný košjček. Powjdka pro kwětaucj wěk. Přeloženjm Ant. Wogt. *Hnogka*. Druhé naskrz oprawené wydánj. 8. (str. 128 a ryt.) w Praze, pjsmem a nákl. Posp. 1836. seš 24 kr.

486. — — Ludwjk, malý wystěhowanec. Powjdka pro djtky a gegich přátely dle atd. přel. od W. *Filjpka*. 12. (str. 102) w Pr., tisk K. Geř., u Neureutra 1835. seš. 12 kr.

487. — — Powjdky pro kwetaucj stářj, od atd. Přeloženjm Jos. *Procházky*. (Sr. Kw. 1836 př. 30) w tisku u K. Geř., nákl. Neur.

488. — — Růženka Gedlohradská. Starobylá powjdka pro rodiče a djtky. Zčeštěná od překladatele „Kwětného košjčku". 8. (str. 156 a obr.) wedenjm a nákl. Posp. 1827. seš. 24 kr.

489. *Šmid* (Krištof). — Růženka z Gedlowa, dle pana Schmieda od J. *Wotýpky*. 8. (str. 187) w Praze, arc. kniht. 1825. seš. 18 kr.
490. — — Sedmero powjdek pro djtky a milownjky gich, totižto: 1. Třešně. 2. Sedmikrása. 3. Nezapoměnka. 4. Koláče. 5. Raci. 6. Čermáček a 7. Ptáčj hnjzdo. 12. (str. 118) w Praze, tisk Kat. Geř., nákl. M. Neureutra 1834. seš. 10 kr.
491. — — Štedrý wečer. Powjdka dárkem štědrého wečera djtkám. Od skladatele Krásliček. Přeloženjm F. J. *Swobody* atd. 12. (str. 144) w Praze, tisk K. Geřábk. w 8. 1827, Neureuter. 2hé wyd. 1835. 12. (str. 102 a ryt). seš. 12 kr.
492. — — Štědrý wečer, powjdka k wánočnjmu obdarowánj djtek od Schmida. přel. od Fr. *Slámy*. 12. (str. 132) w Pjsku, u Josefa Fetterle, 1827. seš. 12 kr.
493. — — též přel. od J. W. *Wlasáka*. 12. w Praze, tiskem a nákl arcib. kniht. 1830. seš. 10 kr.
W Táboře u Landfrasa 1831. w 8. »Odplata za lásku dětinskau, anebo dar štědrého wečera.«
494. — — Wjtězstwj a odměna ctnosti, nebo: Přjběhowé swaté Genovefy, hraběnky, k oživenj mrawných a nábožných citů pro mládež, w 16 rytinách představeni a wyswětleni od Josefa Hölzla, zčeštěni od Jana *Hýbla*. 16. (str. 64) w Praze, arcib. kniht. 1829. seš. 12 kr.
495. — — Ztracené djtě. Powjdka pro djtky a gich přátely. Sepsaná od Skladatele „Kwětnjho košjčku," přel. od Fr. J. *Slámy*. 12. (str. 41) w Pjsku, u Jos. Fetterle, 1827, seš. 6 kr.
Ztracený syn. Utěšená powjdka pro děti. Přeloženjm J. *Hýbla*. 8. w Litomyšli, u J. Turečka 1828. Nowé wyd. c. 1. čerwna 1837. — Kwěty 1834. 31. 130. Biblioteka českoslowanská (pos. Šmidowých spisůw w českém gazyku), od Týla.
496. *Schopp*(owa, Amalie, roz. Weiss.) — Gindřich a Marie, aneb osiřelé djtky. Pohnutliwá a ponaučná powjdka pro djtky obého pohlawj od 8 až do 12 let. Dle atd., od F. B. *Tomsy*. 12. (str. 113 a 5 ryt.) w Praze, tisk a nákl, Posp. 1835. seš. 48 kr., s 1 ryt. 24 kr.
497. Wěnec wyprawowánjm přjběhů uwitý, ku wdělánj ctnosti a bohabognosti, zwlášť k ušlechtěnj a utwrzenj nábožnosti djwek; aneb ohlas k powjdkám p. t. Christopha Schmida, kanownjka augsburgského. Swazek 1. W gazyk český uweden od Jana Tomáše *Nowáčka*. (kapl. strmilowského). A. p. n. Dobrá Frydoljna a zlá Dorota. Wzor pro mladé djwky. Ohlas k spisu p. K. w A.: „Dobrý Frydoljn a zlý Dytrych." 8. (str. X a 11—104 a ryt. 1) w Táb. a Gind. Hr., tiskem Al. Jos. Landfrasa 1836 (w Praze knihař Bayer). seš. 15 kr.
Wyšel i swazek 2hý a 3tj.
498. *Wlasák* (J. W.) — Gitřenka, neb sebránj zábawných powjdek a básnj pro ginochy a djwky wlastenské. Pracj atd. 12. (str. 108) w Praze, u Posp. 1831, seš 14 kr.
499. *Žjtek* (A. W.) — Odměna mrawným a pilným djtkám k wzdělánj, prospěchu y wyraženj od atd., s pjsněmi w hudbu uwedenými, 8. (str. 124 a přjl. hudebnj) w Slaném, tiskem Fr. Geřábka (w kom. Neureuter), 1825. seš. 20 kr.

Dodawek.

500\. Pytláci. Powjdka wýstražná a poučná pro mládež wlastenskau. Přeloženjm J. W. *Sommra.* 12. (str. 72) w Praze arcib. kniht. 1838. seš. 8 kr.

501\. *Soltys* (O.). — Mladý Gratulant, čili Winšownjk pro školskau mládež. 8. (str. 64) w Prešpurku u Belnayho dědicůw. 1834. seš. 9 kr.

Přjslowj w obrazjch u Pachmayera w Praze (1830) s nápisy českými a německými. 4. (48 listůw), též obrázky u Hofmanna a Bohm. dědicůw.

Rukopisy: 1) (Mnohoslaw J. A.). Čjtánka děgopisná k prospěchu učitelům a wšem rodičům (cens. w čci. 1827). — 2) Česká trivialnj škola (cens. 1. un. 1825). — 3) *Bačkora* (M.). Škola malodětská a děgopis škol malodětských, dokončen 1837. — 4) (*Bělecký* K.). Otče náš, pohnutliwý přjběh pro djtky, z ruského 1837. — 5) Ziwobytj a osudy dwau wězňůw w káznici. Wyprawowané w besedách francauzských od L. P. de Jussieu, pak w německých od J. B. Nistelhuebra, a nynj w českých od *Michla* 1837. — 6) (*Galaš*). Gádro přjběžnosti morawské k prospěchu mládeže a těch, genž wědomosti té dychtiwi gsau. Z gazyka německého do morawského přel. 4. (str. 302) u Posp. — 7) (*Dundr* J. A.), Maudrá zřjzenj božská, čili podiwnj osudowé dětj, genž zde a onde se přihodili. Pro rodiče i djtky wšech stawůw i powolanj se poraučegjcj, psané w Hlinsku. 4. (str. 102). — 8) *Mrtka* (Wogt.). *a*) Neywětšj půwod pokaženj mrawůw. Zrcadlo nerozumného wychowánj djtek k ponaučenj wenkowským neb selským rodičům sepsal. 4. (str. 83). — 6) Wýstraha kwapné lásky ženského pohlawj pro dcerky české. Přjběh o podwedené Medee, dceři králowské. 4. (str. 50) u Posp. 9) Leopold, neb odměněná autrpnost. Přjběh pro djtky školnj, zčeštěný od Karla Keykljčka. — 10) Čemu se djtky w dětinstwj cwičiti magj, od Fr. Wl. Heka. 4. (str. 54) u Posp.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1827. III. 111. Prosba wychowatelům (z angl. Benj. Frankljna). 1831. III. 277. Staročeský Fridoljn (z katechismu s nowými obrazy, na mjstě daru nowého léta 1684 w nowě na swětlo wydaného). — 2) *Čas. p. k. duch.* 1829. III. 393. Proč náboženské wzdělánj mládeže našj we školách národnjch i gymnasialnjch nemá wždy žádaného zniku? od Wacka 1830. I. 54. Slowo o škole, od Zahradnjka. I. 63. Rozmlauwánj při zkaušce weřegné o ústawu pro chudé mezi děwčaty školnjmi. 1831. III. 394. Gak se djtky slowům učiti magj, od Kostky. IV. 559. sld. O škodách z německého wychowánj české mládeže, od Slámy. 1832. II. 273. Může-li tykánj rodičům a wychowánj prospěšno byti, od Wrány. 1834. I. 82. II. 277. Wychowánj mládeže zwláštnj pramen nenábožnosti nyněgšjho wěku, od Zeidlera. III. 396. O spořádánj starých škol z ohledu na nowé, od Wacka. 1835 I. 141. O národnjch školách we Francauzsku, od Wacka. I. 94. O dědictwj sw. Jana N. od Slámy (w č. Wčele a we Swět. též). — 3) *Čechoslaw* 1831. IV. List český z Ameriky, 2000 mil od Čech r. 1816. — 4) *Č. Wčela* 1835. O české trivialnj škole w Plzni, kdež děti ze zeměpisu Balbiho a Smetanowy historie hbitě odpowjdali, od Sedláčka, a ochránitelna malých djtek, tamže od G. Marka. — 5) *Gindy.* 1831. II. 72. Nyněgšj wychowánj dcerušek. — 6) *Kwěty.* 1834. 56. 89. 100. (Stránský A., Chmela). 307. 368. 374. — 1835. 231. Slowo o zkauškách djtek na tak nazwaných opatrownách (na Hrádku w Praze), od Backory. — 1836. př. 44. Kollár hotuge Řečňowánku pro mládež we škole a při weřegných zkauškách. 1837. — 7) *Rozl. pr.* 1830. 69. Škola na Slowanech čili Emauzjch w Praze od Franty. Now. pr. 1836. č. 43. Zkauška 260 malých djtek českých na Hrádku. 47. w Karoljně. 87. na Hradčanech atd. — 8) Dan. il. 1837.

V. Počtářstwj.

1. *Počjtánj z hlawy a pjsemné.*

502. *Beichl* (J. B.). — Prawidla k počjtánj z hlawy, s hognau zásobau rozmanitých přjkladů ku prospěchu školnjch učenců, pomocnjků a učitelů. W německém gazyku sepsaná od atd., přeložená od Jana *Makše*. Druhé wydánj. 8. (str. 220) w Hr. Kr. u Posp. 1829. seš. 16 kr.

503. *Filcýk* (J. J.). — Rychlý počtář, aneb krátce obsažené počty z hlawy pro mládež dospělegšj od atd. Druhé welice rozmnožené wydánj. 12. (str. 140) w Praze, tiskem a nákl. J. H. Pospjšila, 1833. seš. 12 kr.

504. *Hyna* (Karel Ferd.). — Uwedenj k počitánj na triwialnjch školách od atd. 8. (str. 112) w Praze, arcib. kniht. 1835.

505. *Kukla* (Frant.). — Uměnj počtářské s obzwláštnjm ohledem na řemesla prostonárodně předneśeno od atd. Djl prwnj. Obsahuge počtářstwj a měřictwj. Wl. 8. (str. 220 a tabulky w $^1/_2$ ar. s 138. obrazci) w Praze, arc. kniht. 1836. seš. kanc. p. 54 kr. pošt. p. 1 zl.

Německy od téhož: *Rechenkunde mit besonderer Anwendung auf Gewerbe, gemeinverständlich aufgesetzt von &c. 1ter Theil Rechen- und Messkunst (Arithmetik und Geometrie). 2ter Theil. (Naturlehre, Mechanik, Chemie).* 8. *Prag eb.* 1837. Pos. w Kwětech 1836, př. 49 od Franty. (Předml.) »Kniha ta ge tak uspořádána, aby gi žáctwo z triviálnjch škol wystauplé pochopiti mohlo.«

506. * Prawidla k počjtánj z hlawy. Ze zpaměti počtáře A. Köhlera wytažená a ku prospěchu žáků německy a česky wydaná od Josefa Justina *Michla* atd. A. p. n. *Regeln zum Kopfrechnen. Ausgezogen aus A. Köhlers Kopfrechner und zum Gebrauche der Schüler deutsch und böhmisch herausgegeben von &c.* 8. (8 *Bog.*) w Praze, nákladem wydawatele, pjsmem J. N. Geřábka, 1836. seš. (u wyd. 5tý wýtisk nádawkem) u Kronb. a Webra. 12 kr.

Obět. gako Přjbjkowo p. J. Rauchowi, národnjch škol po arcibiskupstwj pražském neywyššjmu dozorci. Wýtisků bylo 2000. K rozdánj mezi chudé žáky a učitele p. Rauchowi 200 wýt. »Měl gsem za to, že wyučowánj žáků, gichžto wjce českých nežli německých se nacházj, w obogjch gazycjch státi se musj, chtěge, aby djtky wšemu tomu, čemuž se učiti magj, rozuměli. Takto r. 1835 na hlawnj nowoměstské škole w Praze přes 220 žáků w počtech wyučowaw, z prospěchu gich gsem se sice radowal, než wše bylo perné a dlauhawé, an žádné nebylo pomocnj knjžky k tomuto cjli přjhodné. K tomu pohnul mne J. Wagenknechtem podaný katalog (gsaucj od 1. čce. 1834) wšech wydaných normalnjch knih we Wjdni, kteréž gak w německé tak w slowanské řeči (české, ilirské a polské) tištěny gsau: *a*) Malý katechismus, n. a český 4 ar. nes. 5 kr. n. a ilirský 3 ar. nes. 6 kr. atd.; *b*) Kniha k čtenj (*Lesebuch*), katech. wětšj, n. a č. 14 ar. za 18 kr., n. a ilir. r. 1821 za 24 kr.; *c*) ewangelia, n. a ilir. 28 ar. za 35 kr.; *d*) Slabikář n. a český, 6 ar. za 8 kr. (též w Praze 1836 powzbuzenjm p. Wagenknechta a přjčinau p. J. Raucha) n. a ilir. 5 ar. 7 kr.; *e*) Kratka pripowedanja (*Kl. Erzähl.*) we Wjdni 1834 za 12 kr. něm. a ilir. atd. i w italské řeči: Catechismo piccolo, početnj kniha, n. a it. 20 ar. za 25 kr. Německau mluwnici přeložil J. Michl pro slowanskau mládež se slowanskými poznamenánjmi. Srw. č. Wčelu 1836. 158. Kwěty 1836. př. 49.

507. *Přibjk* (Jan Prawd.). — Počjtánj pjsemná s hognau zásobau rozmanitých přjkladů. Od atd. Swazek prwnj. 8. (str. 137) w Praze, tiskem u Posp. 1837, seš. w tuhé ob. 30 kr. pošt. p. 40 kr.

Srw. č. Wčelu 1836. 302. Kwěty 1836. 49. Zápiska na sw. 2hý a 3tj.

508. *Rádl* (Jan). — Uwedenj k snadnému, rychlému gistému zpaměti počjtánj. Od atd. 12. (str. 28) w Praze, u Posp. 1827, seš. 4 kr. — Druhé wyd. 12. (str. 24) tamž 1832. seš. 4 kr.

509. — — Prospěšný a potřebný přjdawek k zpaměti počjtánj s prawidly uwedenému od atd. 12. (str. 31) tamž 1833. seš 4 kr.

510. *Zindl* (Giřj, ředitel na c. k. norm. hlaw. škole w Praze). — Uwod theoreticko - praktický w počjtánj z hlawy, gakož základ k počjtánj z ciframi. Pomůcka pro ty, kteřj se zaměstknáwagj s wyučowánjm mládeže w počátcjch arithmetiky. Sepsal atd., zčeštil Norb. *Waněk* atd. 8. (str. 218) w Praze u Tom. Tábora, 1835. seš. 30 kr.

Pos. w Kwětech 1835. 69. od Franty.

Rukopis: Okus obšjrného učenj w rownostech 1ho z 2ho stupňu . . . od Jos. Fichtmanna, přelož. od A. J. Tesaře (cens. 1. pros. 1826).

W časop.: 1) *Kwěty* 1836. 72. 1837. Uloha od Suldowského. 1837. 20. od (Běl)eck(ého). — 2) *Přjt. ml.* 1826. III. 59. 65. Přjspěwek k snadněgšjmu počjtánj z hlawy, od Wotýpky. — IV. 93. 1827, I. Rychlý způsob wypočjtánj střjbrných peněz na papjrowé a naopak, od Gerstnera. IV. 111. Ulohy. — 1827. II. 103. Přjkladowé k počjtánj z hlawy. IV. Spočjtánj picj mjry rakauské, aneb malé, a 1829. I. pak mjry české neboli welké. II. 104. Wypočjtánj české obilnj mjry. — IV. 17. — 1831. III. 106. Ulohy. — 1832. I. též z hlawy. II. III. 1833. — I.—IV. 1834. I. II. Počty zlomečné. — 3) *Rozl. pr.* 1826. 150. — 4) *Č. Wčela* 1837. atd.

2. *Měřictwj.*

511. Knjžka o Měrách zemských. Od kterého času mjry a měřenj zemské w Králowstwj českém swůg začátek magj, též kdy staré mjry proměněné a naprawené byly, a tyto, gichž se před y po shořenj desk zemských užjwalo, a posawád užjwá, nařjzené gsau, a gak gim od každého rozumjno býti má, tolikéž o zlém a škodném užjwánj měr zemských s pilnostj w l. 1617. sepsaná od S. Podolského z Podolj . . . pak wydaná . . . 1683, nynj pak do tisku daná a s wyswětlenjm měřických slow opatřená od Jos. Fr. *Devotyho* atd. 8. (str. 64) w Hr. Kr. u Posp. 1828. seš. 15 kr.

W časopisech: 1) *Krok* 1827—1831. II. Sahowánj kostkowé, od Fähnricha. — 2) *Přjt. ml.* 1829. I. 49. Wyswětlenj několika pogemůw a rozhodnutj z měřictwj, od Sedláčka.

3. *Hwězdárstwj.*

512. Obraz gasných nebes s krátkým popsánjm nebeských těles, čili krátké poučenj o hwězdách a gegich běhu od Norb. *Waňka.* 8. (str. 40 a kamenopisná tabule: Přehled neygas-

něgšjch hwězd, stálic na sewernj polokauli nebes wyreysowal Matěg Waněk, wyryl Fr. Řehula, pro začátečnjky a milownjky hwězdárstwj atd.) w Praze, wytištěno u Tom. Tábora 1836. seš. 20 kr.

Gest to skoro na slowo podlé Bartákowa: *Gemeinfassliche Anleitung zur leichten Kenntniss des gestirnten Himmels &c. Wien* 1827. Tak dj J. Franta w předmluwě. — Kwěty 1834. 318.

513. * *Smetana* (Frant. Josef). — Základowé hwězdoslowj, čili astronomie. Od atd. Wel. 8. (str. 189 a 7 bez zn. se 4 tabulemi obrazců hwězdoslownjch w půl přjčném fol.) w Plzni, tisk a papjr od Reinera a Šmida 1837. seš. 1 zl. 30 kr. Odbjratelé přjsně wědeckých knih č. I. za 1 zl. 10 kr.

Litrow, Schubert a Bode gsau neyhlawněgšj zdroge, gichž S. w spisu tom použil; šetřiltě wýznamůw buď giž powědomých, nebo nepowědomé potud aspoň dosti wyswětleny gsau. Srw. čas. mus. 1837. IV.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1832. IV. 412. Zpráwa o cestě do měsjce, od Litrowa. — 2) *C. Wčela.* 1834. 211. Sestawenj swětůw. 79. Řjše tworstwa atd. — 3) *Gindy a nynj.* 1830. I. 41. Saustawa slunce. 45. Slunce. Zrcadlowý dalekohled s ryt. II. 93. Měsjc. Achromatický dalekohled. — 4) *Kwěty* 1835. 28. Boguslawski. — 5) *Krok* 1831. II. 240. Domněnka hwězdárská, od Bergnera. 631. Kterau hwězdau tři sw. králowé za času narozenj Páně do Gerusalema wedeni byli? 1833—35. III. 181. O powětrnosti roku 1834, od Smetany. — 6) **Přjt. ml.* 1833. IV. O wlasaticjch čili kometách, od Lhoty. — 7) *Swětozor* 1834. — 8) *Weč wyr.* 1831. I. 57. O kometách. 214. Hospodárské hwězdárstwj.

4. *Kalendáře.*

514. †*(*Fejérpataky* Kašpar, knihař we sw. Mikuláši). — Nowý i Starý Wlastenský Kalendář na rok Páně 1838, genž gest rok obecný, 365 dnů magjcj; podlé wysokosti uhlu nebeského na 48mý stupeň spořádaný, rozmanité, užitečné a kratochwilné wěci, spolu s naynowěgšjmi Europeyskými udalostmi, w sobě obsahugjcj. NB. . . . Dewátý ročnj běh. Malá 8. ($5^1/_2$ ar.) pjsmem Jana Werthmüllera w Lewoči (1838) (w Praze u Pospjšila a Neureutra?) 4 kr. štempl. asi 10krát tolik.

Wýtiskůw asi 3—5000. R. 1829 obsahowal gen 5 ar. — Wiz pos. českých kalendářůw na r. 1836 od Wl. Pelikána w Kwětech 1836, 1837 32. od Amerlinga, pak w č. Wčele 1836. 72. 1837. 72. od Michla. — W čas. mus. 1835. Kromě toho wycházegj w Uhřjch geště tři slowenské kalendáře. Peštský nazwané bernoláčině neywjce se bljžj, a prešpurský spisownj řeč neyčistěgi zachowáwá, a tento mezi oběma na wážkách stogj. Srow. Dan. ilir. 1837. 201.

515. (*Háze,* Bohumila synowé w Praze). — Nowý Kalendář hospodářský na rok 1838, w kterémž mimo potřebné rubriky a oznámenj powětrnosti . . . následugjcj gednánj se obsahugj: . . . Wydaný od cjs. král. wlast. hospodárské společnosti w králowstwj českém. Dle neywyššjho dw. nařjzenj od 8. Března 1820 čjslem 6485 od štemple oswobozený. 4. (asi 10 ar. s přiloženým k psanj papjrem) wytištěn u swrchu dotčených, seš. 7 kr. — Nowá minucj (menšj kalendář). 12. (as 6 ar.) tamž, seš. 8 kr. w. č.

Překlady na mnoze z německého, a ge mezi wšemi neystaršj. Tiskne se ročně 55,000 wýtiskůw.

516. (*Krámerius,* W. R. w Praze). — Wlastenský pautnjk. Wšeobecný českoslowanský kalendář na r. 1828 (?) w Gind. Hradci (cens. 2. list. 1827. 1. řjg. 1828). — Wěrný společnjk neynowěgšj a wšeobecně prospěšný kalendář na rok Páně 1829 pro Čechy, Morawce, Slowáky a Slezáky (cens. 1. čerwna 1830 we Wjd.). Na rok 1831. Zřjzený pro katoljky a ewangeljky spolu s

kalendářem židowským a tureckým (cens. 2. srp. 1830). Na rok 1833. Domownj přjtel, zřjzený pro 5tero náboženstwj (1. pr. 1832). Na r. 1834 (cen. 1. čce. 1833). w 4. — Kalendář na obyčegný r. 1826 w Praze, w Somrowské impressj w 12. Srw. Weč. wyr.

517. (*Medau* Karel Wiljm, knihtiskař w Litoměřicjch). — Litoměřický wšeobecný hospodárský Kalendář na obyčegný rok 1838. Pro duchownj, auředlnjci, hospodáři, kupci, obchodnjci (!), kapitalisty, a wšecky, kteřj nějaké řjzenj neb gednánj magj. Začatý od prof. Aloyzia *Dawida*, dál wedený od Dr. *Legis-Glückselig*. 4. ($12^1/_2$ ar. a 2 tab. ryté) tamž a w Praze w krásné obálce za 18 kr. Přispěl k němu F. B. Tomsa. Od r. 1832—1836 Nowý kalendář na . . . rok 1832. . . . Složený od A. Dawida. . .

518. (*Palkowič* Giřj w Prešpurku). — Wětšj a zwláštnějšj Nowý y Starý Kalendář na rok Páně 1838, genž gest rok obecný 365 dnů magjcý; podlé wysokosti whlu nebeského o 48 stupnjch, na Vherskau a z částky na sausednj kraginy s skutečným ponaprawenjm a rozmnoženjm garmarků Vherských y některých Sedmihradských a Morawských co neylépe spořádaný (a rozličné pěkné wěcy k oswjcenj a k obweselenj mysli w sobě zdržugjcý. Sepsaný a wydaný od atd. 8. ($3^1/_2$ ar. a 38 str.) tamž, pjsmem Belnayho dědiců.

Wycházj neustále po 36 let. Oznam we Wčele 1837. 355. od Michla.

519. (*Pospjšil* J. H. w Praze a Hr. Král.). — Kapesnj kalendář na r. 1833. . . 1836.. 24. (asi 2 ar.), ztuha wáz. s pauzdrem 10 kr., se zrcádkem krásně 30 kr. Pro nedostatek odbjratelůw k wyplacenj taxy 6 zl. za powolenj a náklad zaniknauti musel.

520. (*Rohrer* Rudolf w Brně). — Rozumný Rolnjk, aneb nowý morawsko-slezský městský a sedlský Kalendář na rok po narozenj Páně 1837, genž gest obyčegný rok, magjcj 365 dnů. Wydaný od atd. 4. (48 str. a 1 ryt.) tamž i tištěn 1837 wáz. 18 kr. (nes. 36 kr. w. č.) w Praze Neureuter, 20 kr.

Pos. w Kwět. 1837. č. 2, od Amerlinga. »Překlady špatné; naskrze zanedbaná korrektura a interpunktacj. Brno má mužůw statečných: Kinského, Klácela, Šemberu, Žáka, Jodla, Ohérala a giných. U Gastla w Brně wycházel i: Malý hospodárský kalendář na r. 1832 (c. 2. řjg. 1831), na r. 1834 a 1835 (1. srp. 1833 a 2. řjg. 1834. 1837. 1. řjg. w Br.). Posel z Morawy na r. 1837 (c. 2. zářj 1836).

521. (*Spurný* J. w Praze). — Wšeobecný domácj a hospodárský Kalendář na obyčegný rok 1838. 4. ($10^1/_2$ ar.) u téhož tiskem a nákladem, seš. 16 kr.

Wedenjm Fr. B. Tomsy od r. 1831. . . . Srw. Kwěty 1836. 40. od Wl. P. a 1837. 7. od Amerlinga.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1829. I. 33. O pranostikách a kalendářjch českých, zwláště w 16. stoletj. II. 105. Wšeobecný staročeský kalendář (pomůcka k diplomatice české). — 2) *Rozl. pr.* 1826. 15. 66. 92. 101. 193. 241 . . . 40. Prognostika ra r. 1826. — 1830. 10. Odkud powstalo gméno kalendář. — 1833. 100. Pranostika slowanských sedlákůw. — — 3) *Swětozor.* 1835. Pranostika rozumná i krátká.

5. *Wogenstwj.*

522. Cwičenj a užjwánj Zbraně, gegj částky, gegj čistotné chowánj, a o některých giných wogáku potřebných wěcech w c. k. wogsku. 12. (str. 32) w Praze u Kronb. a Webra 1826.

523. *Cwičenj se we zbrani gednotliwých wogáků, řád a zdělka cjs. král. pěchoty. W češtinu přeložil T. *Burian*, atd. 12. (str. 103) w Praze u Pospjšila, 1835. seš. 20 kr.

524. Předpis služby sprostého wogáka, desátnjka, sedláře, kowáře a trubače při cjs. král. gjzdě. Od T. *Buriana*. 12. (str. 66) w Praze u Pospjšila 1836. seš. 16 kr.

525. * Služebný předpis pro sprostého wogáka, swobodnjka a bubenjka cjs. král. pěchoty; pak částky ručnice pěchoty a o měřenj a trefenj. W češtinu přeložil T. *Burian,* atd. 12. (str. 64) w Praze u Pospjšila 1834. seš. 12 kr.

526. Zachowánj sprostého wogáka c. k. pěchoty, z německého přeloženo od *Franka,* praporečnjka a pobočnjka temu (pluku) barona z Palombini N. 36. 8. (str. 51) w Hradci Král. u Posp. 1829. Druhé oprawené wydánj tamž, 1829.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1828. I. 29. Hágka z Hodětjna neystaršj české zřjzenj wogenské od r. 1413. — II. 12. Pana Wácl. Wlčka naučenj ku králi Wladislawowi, kterak se magj šikowati gjzdnj, pěšj i wozy. — 1836. I. 40. Obgasněnj zastaralých náxwůw we wálečném uměnj Čechůw 15ho stoletj, od Buriana. — — 2) *Rozl. pr.* 1826. 484. 559. — — 3) *Wčela* 1837.

Důwěrná slowa upřjmného otce k poslušnému synowi na wognu powolanému. W Olomauci. Škarnicl (cens. 2. kwět. 1834).

VI. Wědy přjrodné.

1. *Přjrodopis* (historia naturalis).

527.* (*Amerling* K.). — Knjžka o hmyzech, neboliž naučné wyprawowánj o motýlcjch, wčelách, chraustech, komářjch a giných, s přjklady paměti neyhodněgšjmi pro djtky československé, od wraucjho gich přjtele A. K. 16. (str. 102 a ryt.) w Praze, arc. kniht. 1836. seš. s čer. ryt. 20 kr., s mal. 40 kr.

Kwěty 1836 př. 56. Roz. lw. 1836. 337. *Mnemosyne* 1836. *Nr.* 129. *S.* 518. — W rkp. Knihy Bridgewaterské: Přjroda, gegj zázrakowé a tagemnosti, člowěčj ruka, dle Karla Bella (cens. 1. čce. 1836). — »O podiwu hodném lidské ruky wydáme we 2 swazcjch 6tiarchowých s připogeným atlaskem obrazůw mnohem četněgšjch nežli anglická a německá wydánj magj. Celé djlo as 30 swazkůw.« (Kwěty 1836. 29.)

528.* *Cuvier*(a, barona Giřjho) Rozprawa o přewratech kůry zemnj a o proměnách w žiwočišstwu gimi způsobených w ohledu přjrodopisném a děgopisném od J. S. *Presla* atd. Wl. 8. (str. 318 a 4 obrazci) w Praze arcib. kniht. nákl. W. Špinky, 1834. seš. 1 zl.

Předml. w Kwět. 1834. 230. Dan. ilir. 1837; pos. w č. Wčele 1834. od Amerlinga.

529.* *Presl* (Jan Sw.). — Nerostopis čili mineralogia. Rukowět saustawná k poučenj wlastnjmu. Wydal atd. Wel. 8. (str. XVI a 628; s 1677 wýkresami na 41 obrazu předstawenými w přjč ½ fol., w kámen ryté od Merklasa), w Praze (tisk J. Spurného) 1837 (Kronb. a Weber), seš. 6 zl. 40 kr. (u spis. we 4 swaz., každý po 1 zl. 20 kr. = 5 zl. 20 kr.).

W předmluwě dj: »Gistý spisowatel přiměřeně položil, že knihy se wydáwagj pro zisk, z marnosti, z powinnosti, anebo k poučenj giných, gá ještě přidáwám z lásky, která zase gest buď pauhá k předmětu, o němž se piše, buď také spolu národ a gazyk obsahuge. Powinen gsem wyznati se, že mně toliko láska tak slo-

žená byla neymocněgšj pohnůtkau k wydánj toho spisu. W lásce obsažena gest i snaha wědu, o njžto se piše, co gen možná přistupněgšj učiniti, rozšjřiti, co neywjce gj přjzniwcůw a horlitelůw zjskati. W lásce zawřená gest i powinnost, neboť co milowaný cjtj, čjm geho prsy se nadýmagj, to powinen i řečj i skutkem dokázati, nechce-li za pauhého sobce gmjn býti. Nyněgšjho času nepřicházj národům čest a sláwa pauze mnohočjselnostj a mohutnostj tělesnau; geden každý powinen gest wynikati oswětau a wzdělanostj, kteréž zase nesměgj gměnjm býti toliko mohowitých a učených, nobrž po celém národu stegně rozléwati se magj. Slowem národowé powinni gsau snažiti se, aby člowěckými se stali. — Každý člowěk tedy, chce-li toho gména zasláužiti, powinen gest, wšeliké prostředky wynaložiti, aby k dosaženj přjzuwedeného cjle podlé hřjwny gemu udělené přispjwal. Žádná oběť nemá mu byti drahá; gměnj, pohodlj a žiwot mjlerád má nasazowati, sebe zapjrati, ausměšky trpěliwě snášeti, autrpnostj hrdě opomjtati. — Ačkoli w státech rakauského cjsařstwj skoro osmnácte milionů Slowanůw přebýwá, newyniklo spisowatelstwj na ten stupeň, aby kdosi pro zisk se gjm zanášel. Kdy by při tom nebylo swědomj, že wlasti a národu i gazyku poslaužj, zagisté by nikdo se nechopil péra. A hle ty rozličné oběti, kteréž spisowatelé a čtenářowé přinesli, nebyli bez owoce. Kdoby medle před 30 lety byl pomyslil na wšeligaká podniknutj, gimiž Čechoslowané swé národnj žiwobytj a nezmařitelnau lásku swého přirozeného gazyku na gewo dáwagj? Se wšemi milownými národu našeho tau sladkau se kogjm naděgj, že ta roznjcenost giž nikdá neuhasne, nobrž že co denně wjc a wjce šjřiti se bude, že hluboké kořeny hnáti, u welikau široko daleko občerstwugjcj korunu rozkládati, že i neyskwělegšj kwěty a neylahodněgšj owoce přinášeti bude. — Nynj ale promluwjm o tomto spisu, genž kraganům milým podáwáme. Některý snad pomyslil si a řekl, že gest, alespoň pro nyněgšj čas, zbytečný. Takowého hlasu nemohl gsem si wážiti, protože geg pronesti mohl toliko gednostranný saudce, který zapomněl na okamženj, co slowce, literatura, w sobě obnášj, toliko od swého předmětu spásu národa očekáwá, třebas by on o něm gednal způsobem, genž geho wlastenectwj do pochybnosti zaplétá. Ani samotný přjrodopis, ani samotná mathematika, historia, krásowěda, ani samotné práwnictwj, básnictwj atd. nečinj literaturu, nobrž wšecky wědy wespolek. Hodlagj-li Čechoslowané založiti literaturu podlé stawu, w gakowém u giných národůw gest, nesměgj takowý bjdný a spolu zpupný saud pronášeti, nobrž raděgi w těch okolnostech, w nichž se nalezagj, k pracowánj powzbuzowati, raditi, napomahati, wydáwánj knih usnadňowati a wděčně, co se gjm upřjmnau myslj podáwá, přigjmati.« — Sami Němci sotwa magj takowý spis. Dodawky a oprawy tisku udány na str. 620—27. — Srw. ruskau »Glawuiă osnowaniă mineralogii,« w S. Petrb.

530.* *Presl* (Jan Sw.). — **Ssawectwo. Rukowět saustawná k poučenj wlastnjmu. Podlé neylepšjch pramenůw wydal atd. Wl. 8. (str. XII a 388) w Praze, tisk Posp. 1834 (Kr. a Weber) seš. 1 zl. 40 kr.**

»Gazyk český« — prawj Palacký w čas. mus. 1837. I. 3. — »w národu našem zanedbaný, opowržený, z weřegného žiwota, z obcowánj oswěcencůw, ze *škol* a z *kancelářůw* wylaučený, — celá wzdělanost naše, celý oběh myšlének, každá wýměna žiwota duchownjho, ba i wšecka zpráwa občanská konána i zprostředkowána gazykem giným, — čtyry pětiny našich spisowatelůw pracugj na poli cizjm, gedni ze zwyku aneb z potřeby, ginj ze zaufánj nad materštinau.« Náš p. Presl wydáwage tento spis měl několikerý ohled: 1. (dj on) »žádám literaturu naši obohatiti spisem, gakowý w nj dosawád nenacházj se. Přjčina toho nedostatku nezakládá se na neschopnosti Čechůw, nobrž pauze na tom, že učitel a školák sáhá po knize německé, která oběma gest pohodlněgšj. Proč gsi tedy mařil čas, bude se někdo tázati? Tomu odpowjdám: Čech gsa zbawen přjležitosti ducha okřjwagjcj ku wzděláwánj se austným wyučowánjm we swém gazyku národnjm, měg alespoň knihy, kterými mu možno domácj pilnostj celý poklad učenosti wyčerpati. Při tom způsobu owšem mnoho překážek. Cizému gazyku uwyklý těžko wprawj se do swého půwodnjho, gehož prwnjm základům toliko w dětských letech se přiučil, a djky geniusu národnjmu, že ho docela nezapomněl, ani že nebylo možná lásku k němu přirozenau wytlačiti, w něm prospjwá, začjná ho sobě oblibowati a láska k němu roste w mjře, we které prospěchy přibýwagj. — Za 2hé gsem toho mjněnj, že každá kniha gest památnjkem, který bude dokazowati žiwot národu,

ač potlačený, geho snaženj chwalitebné, geho taušenj po wzdělanosti, třeba by gazyk geho z pořádku žiwých nebyl wylaučen. — Za 3tj chtěl gsem dáti důkaz některým Čechům gazyk swůg neznagjcjm, že njm wšecko, co w latině, francauzštině, angličině a něrnčině napsáno, také česky se řjci může, a nestranný i umělý saudce snadno nahljdne, čjmž čeština nadřečené gazyky, překonáwá, a čjm gich nedosahuge; trwám ale, že poslednj z ohledu gazyků naduwedených se nenagde. . . . Za 4té snažil gsem se poskytnauti obraz celého ssawectwa.« — Pos. w čas. mus. 1834. I. 108. »Ssawectwo toto psáno gest směrem a duchem wědeckým a obsahem swým wyrownáwá se neylepšjm toho způsobu spisům w cizině kdy wyšlým.«

531.* O přjrozenosti rostlin aneb Rostlinář pro lékaře, hogiče, hospodáře, lesnjky, umělce, řemeslnjky, a wychowatele. Wydáwán Bedřichem Wšemjrem hrabětem *Berchtoldem* a Janem Swat. *Preslem*, . . . Oddělenj třetj. Swazek 1—49. Tisk u Háze w Praze, 1821—1835, wl. 4. každý swazek obsahuge 4 obrazy na vel. a text (4 ar.) na psac. pap. Každý djl má 20 swazků a hlawnj titul. Předplacenj na swazek s obrazy černými 42 kr., na wýtisk malowaný 1 zl. 18 kr. Mimo předplacenj wýtisk swazku s černými obrazy 48 kr., s malow. 1 zl. 30 kr. (u spis.)

Spis k tomu welmi potřebný. »Oddělenj prwnj« od týchž tamž 1820. za 2 zl. Srw. Jungm. lit. 1825. — P. chce i r. 1838 s Rostlinářem pokračowati, a »Cestu skrze Sicilii a Italii« wydati. Z gazyčných *né* kladl snad aumyslně *ne*.

532.* Přjrodopis co kratochwilnjk školnj pro dospělegšj mládež českoslowanskau. Od J. N. *Filcjka* atd. Wel. 8. (str. 208 a 26 kamenopisn. obr.) w Praze, arc. kniht. 1834. seš. 1 zl.

Podlé *Funke's Naturgeschichte und Technologie für Lehrer und Schüler Wien u. Pr.* 1800. Pos. od Hanla w Kwětech 1835. 29 a 49. — Č. Wčela 1837 166. »F. dal tento spis na swé autraty tisknauti, a tudy se, neměw hogných podporowatelůw, zadlužil.« Wýtisků 3000.

533. Přjrodopis, čili poučenj o wěcech w přjrozenosti se nacházegjcjch, gakož o žiwocjch, rostlinách a nerostech, a gich krátké popsánj. Od Fr. *Šjra*, atd. 8. (str. 152 a obrázek), w Gičjně, pjsmem a nákl. F. J. Kastránka 1835, (w Praze, Kr. a Weber). seš. 24 kr.

Pos. od A(merlinga) w Kwětech 1834, 375. 385. 395. Odpowěd od Šjra, tamž 1835. 9.

Rkp.: *Raffe* (M. G. Ch.). — Přjrodopis pro djtky, přeložil J. A. Dundr s 14 ryt. (cens. 1. un. 1834).

W časopisech: 1) *Čechoslaw*. 1831. V. VII. Umělecké schopnosti některých hmyzůw. VIII. Hmyzowé co přjčina rozličných neduhůw u lidj a zwjřat, od Amerlinga. *Sámo*. 1832. Polewnjci (infusoria). *Krok* 1833. od Amerlinga. — 2) *Č. Wčela* 1834. Na mnoze od Amerlinga, Malého a giných. 1835. Působenj pokrokůw wěd na mrawy a charakteristiky lidské (z angl.) od Štrobacha. 1836. z přjrodopisu obrazy. 1837. č. 22. — 3) *Gindy*. 1829. I. 25. 49. 57. 1831. I. 25. 73. II. 69. 77. 92. 81. 1833. II. 8. 47. — 4) *Krok* 1831. II. 65. (1833—35. III. 259. 1836, III. 452.) Přjrodopis o nerostech, od S. Presla. 113. Popsánj hlati tyčkowce. 479. Něco o platyně. 123. 241. 515 Ponawrženj saustawy žiwočichůw dle tříd, řádůw a rodu. 123. Hljsta w brauku, kraginjk zlatý nazwaném. 117. Popsánj a wyobrazenj několik zkamenělých koreyšůw. 578. O potážném starj pohořj ewropegských E. Beaumonta. 625. Obzwláštnj kámen. 626. Neywetšj teplo a zima. 627. Zdi přirozené. 628. Přjdawek ku kwěteně české od Staňka. 631. Gežek. 634. Meteor. 1833—35. III. 235. 1836. 401. Ewropa w nástinu přjrodopisném, dle Schauva, od S. Presla. 160. Widlořep, nowé pokolenj hlist, od S. Presla.

363. Zlomky z cesty do Terstu, od K. Friče. 624. Ohlášenj Purkyňowa spisu phoenom. gen. od Amerlinga. — 5) *Kwěty* 1834. 189. 324. 374. zprávy z Uher. 1836. př. 17. Dwogj ponětj o přjrodě, od Rozsypala. — 6) *Přjt. ml.* 1827. I. 84. Bylinářská abeceda. II. 99. III. 102 IV 52. — 1828. II, 52. 56. — 1832. IV. Sopky. 1834. IV. 1835. I. Hmyzowé od Strnada atd. — 7) *Rozl. pr.* 1826. 82. 195. 219. 245. 375. 509. — 1828. 25. Čechy. — 8) *Swětozor.* 1834. 1835. — 9) *Weč. wyr.* 1831. 109. 1832. 23. atd. Hospodárský žiwočichopis od Amerlinga.

2. Člowěkoslowj.

W časopisech: 1) *Čech* 1832. O letorách (temperamentum) od Amerlinga. — 2) *Gindy* 1831. I. 3. — 3) *Krok* 1831. II. Člowěkoslowj od A. Jungmanna. 476. O lidech země požjwagjcjch. — 4) *Kwěty* 1835. 206 Znamenitá paměť u 55letého muže we Lhotě blјž Čelakowic, který, ač sprostý, gen 3/4 léta do školy chodil, celá ewangelia, ano i kázanj česká nazpamět uměl. — 5) *Rozl. pr.* 1829. 38.

3. Přjrodnictwj (physica &c.).

534. *Sedláček* (Wogtěch) a *Presl* (J. S.). — Základowé přjrodnictwj aneb Fyzyky a Mathematyky potažné neboli smjšené. Z mnohých ginogazyčných na slowo wzatých spisowatelů wybral a sepsal *Sedláček.* 8. (str. 144) w Pr. arcib. kniht. (. .) 1825. 1828. seš. 48 kr. Přjrodnictwj, část chemická. Lučba čili chemie zkušná od J. S. *Presla.* 8. (str. 278) tamž, 1828. seš. 1 zl. (Lučba čili chemie zkušná). Djl 2hý (cens. 2. pros. 1834).

Čas. mus. 1828. II. pos. — Obsahuge swětloznatstwj (optiku), ku kteréž Presl swau lučbu připogil. Terminologie nowá opatrně zwolená, důsledná i zřetelná. Ale málo kupcůw! O kterých Sedláček dj: »Rozličnost we smeyšlenj, swémyslnost, předsudkowé a mnohé giné newčasné a literatuře našj nepřjzniwé okolnosti z gedné strany, z druhé strany tjhota času, nedostatek, neodwážliwost nakladatelůw, neywjce wšak necitliwost a newšjmawost wšeho, což wlastenského a českého gest, při těch, kteřj by neywjce pomahati mohli a měli, zkwetnutj a rozšjřenj gazyka welice překážegj. Bez obětj nelze žádného pokroku wjce w slowesnosti (pjsmenictwj) nadjti se. Galowá láska nespomahá nic; gediné oblibowánj, samotinká pochwala geště nižádné knihy newywedly — zde *penéz* potřebj. *Kaupiti* musj knihu prawý wlastenec, třebať gj ani nečetl, aspoň pro podporu slowesnosti, a nemůže-li sám, aspoň giné ku kaupenj nabjzeti. Gest to w skutku ku podiwu a k politowánj, že mezi 5 (nynj 7) milliony česky mluwjcjch Slowanůw sotwa 100 wýtiskůw wážněgšjho spisu možná odprodati.« Za tau přjčinau náš Amerling a ginj powzbudili l. 1837 učeněgšj Čechy k zápisce k odbjránj přjsně wědeckých knih w lewněgšj ceně; zjskali gich do září 150 gen po Praze, kteřjž z arcib. knihtiskárny u W. Špinky s nápisem tisknutým swým tyto knihy odebjrati mohau.

535. *Šádek* (Karel). — Hyboměřstwj neb strognictwj, čili Mechanika s 57 obrazci. Ku prospěchu umělcům, řemeslnjkům, gakož i mládeži. Od atd. 8. (str. 96 a obsah) w Praze, tisk. Posp. 1830 (Kr. a Weber). seš. 36 kr.

536. — — Přjrodoskum neb Fyzyka, čili wčenj o přirozených wěcech, (s rytinau, kterauž) pro učitele (w češtině) wdzělal a na swůg náklad wydal atd. 8. (str. 178) Posp. 1825. seš. 32 kr.

a) *Šimko.* — Fysika národnj (z Čechoslawu wýnimek. — Kwěty. 1834. 401.)
b) *Tedeschi* (A.). — Důkladné a mnohau skušenostj ztwrzené ponaučenj, kterak se dle Dolardowa způsobu obrany proti hromo- a krupobitj stawěti magj. W Praze 1825 u ryt. z Šenfeldu (cens. 1. čerwna 1825. Jung. lit. 1825. 577.)

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1837. II. 191. O idealnosti prostoru zrakowého, od Purkyně. 1837. IV. 318. a 1838. I. Silozpyt (fysika) a lučba, od Amerlinga. 1837. IV. Zpráwa o shromážděnj německých přjrodozpytcůw w Praze t. I., od Smetany. — 2) *Gindy* 1831. II. 25. 35. 57. s ryt. — 3) *Krok* 1831. II. 137. O stepech a pustinách, dle Humboldta, od Puchmjra. 155—6. Některé znamenitosti w zemi řecké, gezero kamenotworné w Persii, o mezjch, w kterých na wysokých horách ryby přestáwagj, od S. P. — 136. Přjčina zemětřesenj dle Biota, od S. P. 136. Aučinky zemětřesenj na gisté řjdlo. — 4) *Přjt. ml.* 1828. IV. 44. 1829. I. 27. II. III. IV. Nebe se swými diwy. — 5) *Wеč. wyr.* 1831. I. 68. Bjlinský kysljk. — 6) *Swětozor* 1834. 1835.

4. *Hospodářstwj.*

a) Wůbec.

537. Časopis, wedenjm cjs. král. wlastenské hospodářské společnosti w Praze roku 1838 wydáwaný: Listy ponaučné i zábawné pro polnj hospodáře a řemeslnjky w Čechách.

Na konec každého měsjce 2 archy w čisté obálce po 6 kr. Takowých 12 swazečkůw čili měsičnjkůw w 8. činj 1. ročnj djl. Tisk u s. B. Háze. Obsah: polnj a domownj hospodárstwj, hospodárská technika, wědomost o řemeslech, učenj o powinnostech wenkowákůw k státu, k wrchnosti, k duchownjmu, učiteli atd., přjklady o wýtečných hospodářjch a řemeslnjcjch, nešťastné přjhody, dobrá zřjzenj obcj, zábawné mráwné anekdoty, obzwláštnj mjstnj ukazy w přjrodě, mjstnj ceny owoce, zbožj, obylj atd. Přjspěwky franko zaslané dotčené společnosti w Praze, do Karoljna, s přjpisem »pro časopis« w 4. do půl stran a zřetelně psané buď pauze česky anebo i w obogj české a německé řeči. Při českém bude též i německý časopis wycházeti. W ohlášenj Nowinám pr. 1837. č. 89. zawěšeném w obogjm gazyku na 1 archu znj: »Také hospodář našj krásné wlasti napořád taužj, aby se wždy rozumněgšjm a dokonalegšjm stal; takéť on uznáwá weliké blahočiněnj škol, kdežto se byl čjsti a psáti naučil, a w srdci swém děkuge zeměpánu za *stálé oprawowánj i nowé zřjzowánj těchto naneyweyš potřebných ústawůw*, kdykoliw čtenjm dobré knihy wědomosti swé rozmnožj.« Po mnohá léta látky pilně sbjrali pp. Sláma, Winařický a ginj.

538. *Blaha* (Joz.). — Naučenj pro mladé sedlské hospodáře, gak magj hodnost stawu swého poznati, maudrosti z přjrozených wěcj nabýti, domownj pořádek držeti, zkušenostj se sprawowati, a cjl, ku kterému člowěk od Boha na swět postawen gest, znáti, aby mohli bohatj, šťastnj, spokogenj a blaženj při swém powolánj býti. Sebrané a w gedno uwedené od atd. 8. (str. 124) w Praze Kr. a Web. 1829. (Neureuter). seš. 20 kr.

539. *Jawornický* (Jan). — Lucyán, syn Fortunatůw, a obec Skalenská, aneb kniha o powěrách, w které se obšjrně wyprawuge, kterak to Lucyánowi prospjwalo, že na duchy a strašidla giž neweřil; po wyloženj powěr pjsmem swatým, rozumem a zkušenostj gedná se o powěrečném chowánj w nemocech, o můře, snech, sympatyi, zažehnáwánj, při hospodárstwj, dobytku, prodáwánj a kupowánj, při malých dětech, kmotrowstwj, sňatku manželském, smrti člowěka, na štědrý wečer, o wolenj dnů. 3 djly. wl. 8. (str. —) w Praze, tisk synůw B. Háze, 1827. seš. 1 zl. 42 kr.

540. *Kauble* (Jos. Fr.). — Hospodárská kniha k čtenj pro wšeobecné naučenj. Od atd. 8. (str. 288) w Praze, arc. kniht. wed. a nákl. W. Špinky, 1833. seš. 36 kr.

541. *Kopecki* (M.). — Udání základu k hloub vzdělávání zemje, jak ho Čecha řeč a jeho pluch vijevuje. Od atd. 8. (str. 20) v Praze vitišťeno u Jana Spurního. 1834.

Spisowatel wzal sobě za heslo: »Piš gak mluwjš (anebo gak umjš), a tudy prawopis a řeč kalil. Pos. w Kwětech 1834. 141. od Jana z Hwězdy (G. Marka) a Týla.

542. *Puteany* (Karel, baron). — Ponawrženj pro nižšj hospodárské služebnjky. 8. w Praze u Házůw 1826.

543. *Rettig*owa (M. D.). — Dobrá rada Slowanským wesničankám, aneb pogednánj, kterak by pokrmy ony sprosté, lacině i chutně připrawowati, a tak se buď pro budaucj swau domácnost, neb pro službu cwičiti mohly, podaná od atd. 8. (ar. 6) w Pr. u Posp. 1838. seš. 12 kr.

Též německy.

544. *(Šulek)*. — Kunšt, žiwé ploty dělati, z mléka wjce másla wywésti, a wůbec bohatěgšjm se státi atd. (Kal. Fej. 1835).

545. *Swippl* (Wogtěch, aučtownj u knjžete Fürstenberka). — Giřj Wolný, anebo přjklad, gak mnoho dobrého rozumný muž w obci způsobiti může, hospodáři wůbec, zwláště ale k užitku milého stawu sedlského. Sepsáno (po německu) od atd., nawrženo a wydáno od cjs. král. wl. hospodárské společnosti w Čechách. (Překladatel do českého N. Waněk). Wl. 8. (str. 350 a 11 ryt.) w Praze 1835 (1836), tisk a papjr synůw Bohumila Háze. seš. 1 zl. 12 kr.

Srw. Kal. hosp. u Háze w 4ce r. 1837. Odebjrá se také skrze kragské auřady. Nowé wyd. (1837). má býti přes 2000 wýtiskůw, wiz čas. mus. 1836.

W rkp. atd. 1) *Král* (J. M.). Polabský hospodář, djlo, genž ale stěžj uwidj swětlo božj. — 2) *Limbek* (Eugen, wrchnj na panstwj kosteckém). *Der Getreidebau ohne Anwendung der Egge.* Něm. a česky w ml. Boleslawi 1837 wytištěno. — 3) *Weinrych.* Krátké ponaučenj, gak řepa načerwená, nazwaná cukrawka (burák, cwika i také kwaka, *Runkelrübe, Burgunderrübe*), pro cukrárny w Čechách sázeti, opatrowati, kljditi a schowáwati se má. Sepsal atd. zčeštil N. Waněk (cens. 2. un. 1835). — 4) *Sýchra* (M.). Weleslawjn, aneb naučná kniha pro lid za přjčinau cenné otázky české hosp. společnosti, w gižto spisowánj w Pánu zesnul. — 5) *z Šenku.* Hlohowý plot od šlechtice atd. Přeloženjm J. Nywelta. s 15 ryt. (cens. 2. čce. 1837). — Diwnost, užitek, krása stébla slaměného. w 4. (str. 17) u Posp.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1829. II. 62. Něco o pohořenj a o gednotě w Čechách, která nahražuge škody ohněm způsobené, od Slámy. — 1832. IV. 403. Pliwnjk, od J. Jungmanna (o sobě k dostánj u Posp.) 1835. I. 43. Pana Floriana Griespeka z Griespachu, naučenj auřednjkům hospodárským dané r. 1588. — 2) *Čechoslaw* 1831. V. 50. Ruchádlo, nowý pluh český. — 3) *Č. Wčela* 1834—1835. — Hospodárská instrukcj od r. 1651 dle rkp. podaná od Michla. — 4) *Gindy* 1833. I. 30. 189. — 5) *Hronka* 1836. Nawrženj některych prostředkůw, gimiž by wenkowský lid čitánjm hospodárských knih zdokonalowati se mohl, od Amerlinga. — 6) *Kwěty* 1834. 64. atd. — 7) *Pautnjk* 1826. I. 49—64. II. 46—52 III. 73—79. Pluh na sanjch (wlakách s wyobr.) IV. 97—104. V. 105—108, VI. 103—106. — 7) *Přjt. ml.* 1831. III. 63. Ponawrženj školnj (1. štěparstwj. 2. wčelarstwj). 1834. III. — 8) *Rozl. pr.* 1826 140. 177. 403. 520. 523. 572. — 1830. 45. Rozhled hospodárstwj w letošnjm gaře u střednj Wltawy, od Slámy. — 9) *Swětozor* 1834. — 1835. Rolnictwj w Čechách. — 10) *Tatranka* 1832. II. Hospodárské a kupecké wěci, mezi nimiž 3 wýtahy z herbáře z Weleslawjna. — 11) *Weč. wyr.* 1831. I. 78.

123. 215. 236. 263. 378. — 1832. 30. od Amerlinga a Waňka. — 12) w kalendářjch.

b) Wčelařstwj.

W čas. *Rozl. pr.* 1825—1833 a w *Pautnjku* 1826. I. 63. atd.

c) Owčáctwj.

546. *Elsner* (J. G.). — Owčácký katechysmus, gakožto naučenj pro owčáky. Zčeštěný od Jana *Hýbla.* Wl. 12. (5 ar.) w Praze 1831 (Calve) wáz. 30 kr.

Srw. polsky: Elsnera Nauka owczarska, w Wrocławiu u Korna 1835.

W rkp. atd. 1) Instrukcý pro mistry owčácké dle weytahu J. Brože obdarowaného cenopisu, gednagjc o záwrati neb wrtohlawosti owčj (cens. 1. led. 1837). — 2) O pauštěnj žily owcjm a o chowánj owocnjch stromůw (cens. 2. list. 1831. w Br. Gastl snad pro kalendář). — 3) *Rozl. pr.* 1833. 42. Gednánj o zlepšenj owcj. — 4) w kalendářjch.

d) Chowánj dobytka.

1) W rkp., w kalendářjch (cens. 1. zářj 1825). Některé neyweyš potřebné poukázanj s strany mnohých zachowánj zdrawj howězjho dobytka. 2) *Rozl. pr.* 1831. č. 24. Odměny za hřjbata. 3) *Now. pr.*

e) Zahradnictwj, štěpařstwj.

547. *Bamberg* (Jakub). — O štěpowánj stromů. Knjžka ku prospěchu a užitku wenkowské mládeže české, kterau sepsal atd. Wydaná od sadařské gednoty nákladem c. k. hospodárské společnosti české. 8. (str. 102 a 2 obs. a 4 listy wyobr.) w Praze, tiskem s. B. Háze, 1835. wáz. 12 kr.

548. *Hradecký* (Karel). — Sto a pět otázek o štěparstwj pro mládež školnj od atd. 12. (str. 48) w Praze, tisk. a nákl. Posp. 1835. seš. 10 kr.

Sem náležj: Komůrka zahradnická, neb shromážděnj od (!) 642 druhů staročeských gmen od wšelikých zdeyšjch neb cizozemských kuchyňských a lékařských kořenj, zahradnjch kwětin a gegich potřebné teplosti; též polnjch getelů a pokrmných bylin, wšelikého druhu obylj a lesnjch stromů, které w českém, německém a pro wšechen národ i w botanském wyslowenj dle Linné, Bauhina, Müllera, Spielmanna a Wildenowa spořádané gsau. Wzdělaná a wydaná od Josefa Fr. Konwaliny atd. w Pr. za 24 kr. Něm. *Garten-Kammer.* (Oznam geho zbožj r. 1835 a 1838. za 4 kr.)

549. *Koydl* (Jos.). — Krátké naučenj o štěparstwj od atd., přeloženjm Frant. *Slawjčka.* 8. (str. X a 62 s obrázky) w Gindřichowě Hradci, pjsmem Al. Jos. Landfrasa 1835 (w Praze Háze) w barewné obálce 20 kr.

Tato powzbuzenjm p. biskupa buděg. Růžičky sepsaná kniha co neywjce se schwaluge, a gest w české i německé řeči k dostánj za 15 kr., wýnos wšak gest odhodlán pensiowskému ústawu pro učitele tamnj diecese. (Nař. od 20. řjg 1835.).

550. *Pixa* (Frant.). — Krátké wwedenj k chowánj, šlechtěnj a ošetřowánj owocných stromů, obzwláštnjm wzhledem na přjkregšj kraginy w Čechách. Wydané od Pat. atd. Na okolnosti wenkowského hospodáře, též wzhledem na wyvčowánj školnj

mládeže. S 17 (13 wyobr. w 8.) kamenopisnými obrazy. Wl. 8. (str. 40 a 2 obs.) w Pjsku, tiskem Jos. Jana Fetterla (1837). seš. — kr.

W předmluwě dj: »Piše pro školnj mládež, psal gsem slohem rozumu dětskému přiměřeným. Z mnohých gak českých, tak německých spisowatelůw čerpal,« a chce co neymožněgi w češtině pokračowati (21. pros. 1835).

551. Přátelům štěparstwj. Tabulka tato kraganům našjm slaužiž: 1) K neustálému upamatowánj na neydůležitěgšj práce štěparské, a podeyž 2) neykratšj, předc ale auplné poučenj, gež gsme k tomu cjli i z ohledu méně zámožných milownjků obrázky wůkol této tabulky postawenými opatřili. Dle Stutgartského wydánj od dra. K A(merlinga). fol. w Brně, tisk R. Rohrera 1836. za 6, 8 kr.

Čas. mus. 1836. II. »Wydánj lepšj nežli následugjcj« Kwěty 1836 př. 100.

552. Tabelárnj obraz wychowánj owocných stromů. Zhotowen od H. N. Dieckra (zahradnjka a spoluauda české pomologické společnosti). fol. w Praze. tisk a papjr s. B. Háze, 1836, 9 kr. Wytisků w asi 4000.

W rkp. atd.: 1) Ponaučenj k wychowánj stromůw owocných pro lid zemčanský (1825). 2) *Diebl.* Krátké naučenj o stromu chowánj, u Rohrera (cens. 2. řjg. 1834 w Br.). 3) Ochotný štěpař k wyučowánj každého, kdo snadným způsobem sázenj a chowánj owocných stromůw se naučiti chce. W češtině sepsal a wydal (?) N. *Waněk* (cens. 2. srp. 1835). — 2) Hlohowý plot, neb auplné ponaučenj, gak se při malých wylohách wýwesti dá žiwý, 150 a wjce let trwagjcj plot ze sazenic hlohowých k ohraženj zahrad, polj, obor. . půwodně sepsané od Giřjho šlechtice z Šenku, přelož. Jana *Nywelta.* 4. (str. 36) u Posp.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1830. II. 165—184. Slowo srdečné o štěpnictwj w Čechách, od Slámy. — 2) *Čechoslaw* 1831. VII. — 3) *Kwěty* 1834. 114. 1835. 119. Kwětinárstwj (Turek w Dašicjch). 1834. 368. Langendorfer, farár w Holiči w Uhřjch má hotowý spis Owocenu. — 4) *Pautnjk* 1826 I. O owocném stromowj. — 5) *Přjt. ml.* 1829. II. 17—66. Stromkůw sázenj. 1835. II. III. Stromarstwj měsjce unora. 1838 roč. 13. Užitky owocného stromowj, powzbuzugjcj k wzdělawánj a zwelebowánj zahrad, na Filcjka dle Reynera, od A. Stránského. Krátké nwedenj k zahradnictwj pro národnj školy, od J. S. Řepky. — 6) *Rozl. pr.* 1826. 569. Štěparstwj. 1830. 35. Štěpnictwj w českých školách od Slámy. 37. 39. Důznam o štěpnictwj a zahradnictwj od Pelikanowa (w kr. hradeckém biskupstwj učitelům školnjm nařjzeno, by mládež také w hospodárstwj wyučowali dle »2ho djlu knihy k čtenj« a »Rozumného hospodáře od Waňka.« 1831. 49. Na panstwj litomyšlském zaopatřenj škol zahrádkami a owocnými školkami, od Nowáka. 1836. č. 43. Pr. now. Owocnj zahrada w ml. Boleslawi (u Šamala.) — 7) *Swětozor* 1834. 1835.

f) O lnu.

W časopisech: 1) *Krok* 1833—35. III. 129—135, 282—306. O lnu, od Chmely. — 2) *Pautnjk* 1826. I. 57—62. O lnu.

g) Lesnictwj.

W rkp. atd. 1) Ponaučenj o službě hagných na statcjch knjžat Šwarcenberských. 4. w Praze u Posp. 1834. — 2) Wšeobecné, srozumitedlné a kratičké poučenj o dřewnictwj (cens. 1. zářj 1825). — 3) w Rozl. pr. 1826. 558. Wážnost a šetrnost lesůw.

h) Kuchařstwj.

553. *Pacowský* (Wáclaw, kuchař gegj excellency, hraběnky z Onasko). — Auplné Vměnj Kucharské, aneb pochopitedlný powkaz, kterak rozličně pokrmy, gak masyté, tak postnj dobře připrawowati, neb ştrogiti se magj, a gichžto poznamenánj posléz stogjcý regstřjk vkáže. Od atd. sepsané a po třetj wydané. 8. (str. 7—274 a 14 regstřjku. 1 ryt.) w Gindřichowě Hradcy, 1827, wytištěno u Al. J. Landfrasa (w Praze knihař Bayer). wáz. 12 kr.

554. *Rettig*owa (Magd. Dobr.). — Domácj kuchařka, aneb pogednánj o masytých a postnjch pokrmech pro dcerky české a morawské od atd. Třetj welmi rozmnožené wydánj. S podobiznau spisowatelky. 8. (str. 344) w Hradci Králowé, tiskem a nákl. J. H. Pospjšila. seš. 48 kr.

Prwnj wyd. po dwakráte (3kráte?) wytištěno w Gin. Hr. omylem u Landfrasa; pak u Pospjšila 8. (str. 160) r. 1826. — Druhé rozmnožené wydánj w Hr. Kr. u Posp. r. 1831. 8. (str. 320 a podobizna spis.) za 40 kr. Německy: *Hausköchin &c. 2te vermehrte und vielseitig verbesserte Auflage.* 1833 *geb.* 50 *kr.* u téhož. Srw. ilirskau: Kuharske bukve od Val. Vodnika w Lublaně 1834.

555. *Slawomilská* (G). — Co hrdlo ráčj, neb 500 rozličných pokrmů, pochoutek, rosolu, zawařenin, naloženin atd. Neynowěgšj Brněnská knjžka kuchařská, kterauž podlé swé mnohoroké zkušenosti sepsala atd. 8. w Brně, tiskem Rohrera 1831. neseš. 36 kr., wáz. 40 kr.

i) Řemeslnictwj a obchodnictwj.

556. Časopis technologický Gednoty ku powzbuzenj promyslu w Čechách, k rozšjřenj užitečných wědomostj w řemeslech, umělostech, obchodu a hospodárstwj domácjm. Djlu prwnho swazek prwnj. (S 8 wtištěnými obrazci). Redaktor Jan Sw. *Presl* atd. Wel. 8. (str. 96) w Praze, arcib. kniht. 1837. seš. 28 kr.

6 sw. w nenucené době činj 1 djl. Honorář se bude platit 14 dnj po wytištěnj. Za řádek náwěštj do něg 1½ kr. se platj. Přjspěwky na sl. Gednotu neb na redaktora. W ohlášenj se prawj: »Nesmjme (Čechoslowané) bohužel zatagiti, že chwalitebné horlenj (gako w cizozemsku) u nás nenj dosti wšeobecné. Mnozj řemeslnjci magj tu wadu do sebe, že toho, čemu se od mistra swého naučili, co i po dlauhá léta wykonáwali, pewně i twrdošigně se držj, nepomeyšlegjce sobě práci usnadniti a wýrobek pěkněgšj a laciněgšj postawiti. Snad to pochodj i tjm, že newynikli na ten stupeň wzdělanosti, že neměli přjležitosti gj sobě zaopatřiti, která člowěka popuzuge ku zdokonalowánj sebe a swého djla. To obzwláštně platj u nás Čechoslowanůw. Čechoslowané dosawad opuštěni od swých newšjmawých kraganůw byli sami sobě zůstaweni, swými přirozenými dary toliko wynikli. Medle gaká to náhoda? Gaký to diw? Co ginde promyslnjkům (tak slugte řemeslnjci a umělci dohromady) na mnoze se podáwá prostředkůw ku zdokonalenj gich a práce gegich, co se wydáwagj knihy (neylepšj), u nás wšecko zůstáwá při starém, a nikomu na mysl ani netane, aby o něco podobného se postaral. Co ginde mladým umělcům se otwjragj školy, aby austnj wyučowánj dobrý základ položilo, u nás takowé ústawy gsau pro Čechoslowana zawřeny, pokud on nezmařiw mnoho drahého času nenaučil se německému gazyku. Přemjtagjce na mysli, čemu člowěk každý newyhnutelně potřebnému k žiwobytj počestnému a práwě člowěckému naučiti se musj, snadno nahljdneme, gak neswědomitě čas se mařj

tjmto přiučowánjm se cizjmu gazyku, té pauhé formě, tomu prostředku, gakowého ba mnohem lepšjho a wýborněgšjho Čechoslowan od swých rodičůw již od dětinstwj nabyl, a toliko potřebuge, aby w něm se zdokonalil. Kogjmeť se ale tau sladkau naděgj, že to wšecko ginák bude.« (Čas. mus. 1837. IV. 487.) Srw. polský čas. Tyhodnjk rolnično - technologičný od J. N. Kurowského we Waršawě 1835--1837. a ruské mnohé.

557. *Balassi* (ritmistr). — Kowánj konj bez násilj, aneb nowý způsob lektiwé, zlé a docela zkažené koně, genž posud gen násiljm kowáni býti mohli, za hodinu tak daleko přiwesti, aby se dobrowolně kowati nechali, a odbugnost swau na wždycky odložili. (Přelož.) 8. (str. 43 a 6 welk. ryt.) w Praze u Posp. 1831. seš 36 kr.

558. *Hawljček* (J. N., mistr kreyčowský w Lipsku). — Krátké nawedenj ku zhotowowánj mužských šatů dle prawidelného rozdělenj mjry; z něhož se každý sám učiti může. Od atd. (přel. J. W. *Sommra.*) Wl. 8. (str. 24 a ½ fol. na přjč ryté) w Pr. arc. kniht. 1838. seš. 1 zl.

Německy od toho Čecha H. wydáno r. 1834 a 1836.

559. *Poppe* (dr. J. M., dw. rada a prof. w Tubinku, aud mnoh. uč. spol.). — Obšjrné prostonárodnj naučenj o řemeslech a umělostech čili Technologia wšeobecná a obzwláštnj k poučenj a prospěchu wšelikých stawůw, kterauž sepsal podlé neynowěgšjho stawu řemesel, umělostj a wěd nápomocných atd., a přeložil i rozmnožil Jan Swatopluk *Presl,* atd. Djl prwnj. Technologia wšeobecná. (S 116 wytištěnými obrazci). Nákladem gednoty ku powzbuzenj promyslu w Čechách. Wl. 8. (str. XII a 419 a 3 bez zn.) w Praze, arcib. kniht. 1836. Djl druhý. Technologia obzwláštnj. Swazek prwnj. (S wytištěnými obrazci od čjsla 117 až 251) wel. 8. (str. 421 a 3 bez zn.) tamž 1837. Djl třetj. Technologia obzwláštnj. Swazek druhý. (S wytištěnými obrazci od čjsla 252 až 323) wel. 8. (str. 541 a 5 bez zn. s regstřjkem) tamž 1837. (Eggenberger) seš. 1 zl. 40 kr.

W předmluwě (VI.) »Nemohu tagiti strach, že naši řemeslnjci, pro něž spis tento ustanowen gest, gemu wšude neporozuměgj. Přjčina toho snad ležj we wěci samé, gednák a hlawně ale na řemeslnjcjch a umělcjch. We školách, w nichž by základy k budaucjmu žiwobytj swému položiti měli, nenaučili se mimo čtenj a psanj, gemuž neporozuměli, praničemu. To obzwláště řjci se může o mládeži, genž w tak nazwaných normalnjch školách wyučowána byla. Tady mysliti se nenaučila, nobrž papauškowati, totiž nazpamět se učiti a ničemu nerozuměti, cizjmu neporozumjc se diwiti, a wlastnj domácj zawrhowati. Gakého diwu, když takowý člowěk po celé žiwobytj zůstáwá wždy gen polowičným, nemotorným, newěda čjm gest, čjm býti má.« (Str. XI.) »Mnozj autrpně se usmjwagj, když mjsto slowa pokaženého a nesmyslného se řekne lepšj; mnozj i hledagj w tom čest, mjchagjce cizj slowa do řeči české. Ptáš-li se gich, proč tak zmateně a pokaženě mluwj, odpowěd neočekáwaná: »My gsme zkaženj Čechowé, pancharti.« Gaké to nestydaté haněnj a tupenj sebe? Co mysljš, co tjm wšjm na gewo dáwagj? Gistě genom swau hlaupost, swé sprostáctwj, swau negápnost, swau otrockau mysl. Autrpnost, ausměch a opowrženj gest odměnau takowých spletencůw. Co gsem tady řekl, negsau galowá slowa; wšecko mohu dokázati, anobrž gedenkaždý může se přeswědčiti. Než milý kragane! neohljžeg se na tupiče, spjlagjcjho tobě Čecha. Za to gméno nenj třeba se styděti. Slawnj cjsařowé, králowé a knjžata gjm se honosili, a hrdými na ně byli. Ty, mage hrdosti národnj, slušným způsobem ta-

kowé hance odbudeš a přeswědčjš, gak křiwě saudj. Naučiw se leda bylo německy nedomnjwey se, že gsi giž se sebe swlekl a zul Čecha, gjmž zůstaneš, pokud dýchati budeš. Přišed do cizjch kragin, nezapjrey, že gsi Čech, nawrátiw se do otčiny, nepřetwařug cizince. To dělagj newděčnjci, zrádcowé. Dosti wšak toho nářku.« Pro spisowatele nacházj se tam: Papjrnictwj (djl 3. str. 128—138), dělánj kowopisůw a tištěnj gich, kamenotisk a knihotiskařstwj (tamž 385—458).— Srw. Kwěty 1836, př. 62. 1837. 277. od J. Procházky. Now. 1836. č. 72. Wčelu 1837. 240. sld. Pos. od Amerlinga. »Popowých 79 archůw w češtině škwrklo na 46, k čemuž náš Presl 47 z ginogazyčných spisůw a z wlastnjho zkušenj přidal. Řeč wšude zewrubná, stručná a určitá s dobrým názwoslowjm.« — *Mitth. f. Gew. u. Handel. Prag* 1837. *II. Bd.* 6. *Heft S.* 223. Dřjwe nežli se djl druhý we 2 sw. tiskl, rozprodáno z 1. djlu 200 wyt. R. 1836 za prodané wýtisky stržilo se 67 zl. 50 kr. Za tisk atd. I. djlu dáno 476 zl. 30 kr., za IIhý djl 1. sw. 316 zl. W skladu pozůstalo 954 wyt. I. djlu à $33\frac{1}{3}$ kr. = 530 zl.

W rkp. a porůznu: 1) Amerling na žádost přeložil gednomu do Mezřiče na Morawě prodagné wěci (1837) a Faedišowi a Hankowi w Praze ohlášenj: Likéry a kremy, genž 1829 a 1831 od kommissj pro posauzenj čestných průmyslowých wýrobkůw weřegně pochwáleny byly a se we fabrice na zdokonalowánj wšech silično-ljhowých nápogůw atd. zhotowugj ($\frac{1}{2}$ ar.) r. 1837. — 2) (*Pelikán* Wl.) O žiwnostnictwj, sbjrka nařjzenj politických pro sbory neb cechy, s připogenjm práwnjcké terminologie, w fol. u Posp.

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1828. III. 3. Rada králi Giřjmu o zlepšenj kupectwj w Čechách. — *1831. II. 175. Býwalá škola inžinirská a ústaw technický w Praze, od Šembery. — 1833. I. 113. Průmyslowa gednota w Čechach, od J. Jungm. II. 206. III. 299, O powětronjch, od S. Presla. — 1835. II. 180. O školách realnjch a technických (w Rakownice a Liberce) w Čechách (w. Kwěty 1837, 302. a přjl. pr. now. 1837. č. 74. *Bohemia* 1836. *N.* 96 a něm. now.) od Michla. — 1836. I. 72. O malbě, od Amerlinga. I. 89. Některá gednánj gednoty průmyslowé w Čechách, od Štrobacha. — 1837. II. 183. Krátká zpráwa o wynalezenj uměnj knihtiskařského, od Malého. — 2) *Čechoslaw* 1831. IV. Něco o wzduchu a wzdušnjch mjčech čili balonech, od Franty. — 3) *Gindy* 1829. I. 21. Loď párau hnaná. II. 77. Dalekoznam s ryt. — 1831. II. 41. Způsob k spomoženj lodjm k břehu přiraženým s ryt. 1833. II. 85. Češtj umělci. Udánj a posauzenj gednotliwých strogůw Tobrowých, od Amerlinga. — 4) *Kwěty* 1834. 100. Karel Šádek pracuge na spisu: České stawitelstwj s předcházegjcjm děgepisem téhož československého. 118. Cesta do Chodowic, kde Jan Černý (w. t.) má swět w malém průměru, hnaný hodinami, a mjsto slunce lampau ozářený. 221. 374. (Hojč — Baltazar w Uhřjch). 1835. 48. (Langweilowa Praha). 209. Wystawenj uměleckých děl w Praze r. 1835, od Týla. 459. Malby některé Brandlowé. 1836. 128. atd. — 5) *Rozl. pr.* 1826. 185. 281. 318. 342. 427. 522.; 405. (1833. 90) O železné dráze buděgowické. 1827. č. 52. 1830. 51. Společnost přjzniwcůw uměnj. 1831. 14. 43 — 6) *Wčela* 1834 a 1835.; 1836. 35. O potřebě a wzdělánj robitelůw, od Štrobacha. 389. Nálezowé. 1837. č. 17. Wystawenj uměleckých děl r. 1837, od Týla. — 7) *Swětozor* 1834. Hornictwj. 1835. Některá potřebná rozgjmánj o krásowědeckých uměnjch pro obecenstwo česko-slowenské: Uwod, stawitelstwj, ponawrhnutj některá z ohledu zdokonalowánj slowenských stawitelůw. Řemeslnická učenost a zkušenost. — 8) *Weč. wyr.* 1831. 287. O korkostawitelstwj, od Amerlinga. 345. 410. atd.

VII. Lékařstwj.

a) *Pytwa. Ljk domácj, porodnictwj, léčenj dobytka.*

W rkp. *Staněk* (Wácl.) — Auplná pytwa čili anatomie saustawně přednešená.

560. *Paulický* (dr. Gindřich Felix). — Domácj lékař, aneb kniha o šetřenj zdrawj, zwláště pro lid wenkowský, w njž se uka-

zuge, gak obyčegné nemoce snadně a lehkými léky, přede wšjm pak dobrým chowánjm odwráceny a léčeny býti mohau. Zčeštěnjm Ant. Jana *Jungmanna*, atd. Nákladem českého Museum, čjslo III. Wel. 8. (str. X a 633) w Praze, tisk ryt. z Šénfeldu (w kom. Kronb. a Webra) 1833, seš. 1 zl. 36 kr.

• Pos. w Gindy 1833. I. 47. — Polsky: Medycyna dla ludu wiejskiego atd. na nowo przerobiona i pomnożona przez Fryd. K. Paulickiego, Tlumaczona z niemieckiego przez Valentego Szacfeira, w Wilnie 1828.

561. *Jungmann* (Ant. J.). — Uměnj porodnické k užitku ženám při porodu obsluhugjcjm wydané. Od atd. Třetj oprawené wydánj. 8. (str. 312) w Pr., pjsmem Šollowským 1827, seš. 2 zl.

Diaetetičná poučenj pro těhotné rodičky a šestinedělky . . přeloženo z dra. Jörgowa spisu od dra. Jos. Jar. *Štětky*. W rkp.

562. — — O sedmeru dobytka domácjho, geho chowánj a nemocech. Od atd. 8. (str. VIII a 158) w Praze, arcib. kniht. 1826. seš. 24 kr.

563. *Kreitl* (Jan Jos.) — Krátké wypsánj přjčin, z kterých nákaza pljc a giné nákazy a nemoce howězjho dobytka pocházegj. 8. w Plzni, u Reinera a Šmida 1835.

564. Lékař koňský, aneb základné poučenj, poznánj, přjčiny a léčenj koňských nemocý. Česky a německy. 4. (str. 329) w Pjsku u Jos. Fetterle 1835. seš. 2 zl.

565. *Mošner* (Frant. Jan). — Babictwj, gež we prospěch swých kraganek sepsal a wydal atd. Wl. 8. (str. XII a 452) w Olomauci tisk a papjr Aloyzia Škarnicla 1837, (w Pr. w kom. Kr. a Weber). seš. 2 zl. 30 kr. Sepsáno dle A. Jungmanna, Horna, Schwarzera atd.

b) *Léčenj auplawice.*

1. Cholera morbus, čili krátké popsánj půwodu a běhu indické nákažliwé dawiwé auplawice, a poučenj, gak by se gj měl každý wystřjhati. W Gičjně, u Kastránka (c. 2. čce. 1831). — 2. Katechyzmus o choleře, čili dawiwé úplawici. W patero pochwjljch. Pro milé kragany české, zwláště pak pro ušlechtilau mládež školnj. Od Jana Jawornického. 12. (str. 27) w Praze u Posp. 1832. seš. 6 kr. — 3. (*Mikeš* M. dr. w lék.). — Naučné přednášenj, gak se na choleru nemocný ošetřowati a hljdati má, od atd. 8. (str. 120) w Praze u M. Neureutra 1831, seš. 8 kr. — 4. Ponaučenj proti nákaze azyatycké, nemocy tak nazwané cholery, wydané od ustanowené c. kr. české zemské zdrawotnj kommisse pro obywatele země české. W Praze, u Šénfelda. (Oznam w Rozl. pr. 1831. 58.) — 5. Prowolánj Čecha k swým kraganům w čas hrozýcýho nebezpečenstwj azyatycké wrhawé auplawice, w českém a německém gazyku. U ryt. z Šénfeldu. (Rozl. pr. 1831. 96.) — 6. Zkušené lékarstwj proti morowému nakaženj, aneb obzwláštnj pobožnost ku pánu Bohu wšemohaucýmu. W Praze 1649. Nowé wydánj w Plzni u Reinera 1832 (cens. 2. zářj 1832). — 7. (*Winkler*). *Kurzer Unterricht, die epidemische Brechruhr zu erkennen. Olmüc* 1832 (německy a česky) (cens. 1. ledna 1832 w Br.). — 8. Zpráwa o morowé, nákažliwé, nazwané nemocy Cholera z Weč. wyr. (1831. 286) wytažená (cens. 2. srp. 1831).

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1831. I. 80—114. České wody mineralnj a lázně (s mapau kamenopisnau), od A. Jungmanna (do francauzského přeloženo w Alm. de Carro, Prague. 1835. 46—64. Catalogue alphabetique des eaux minérales connues en Bohème, k čemuž dr. Eiselt i lázně we Waldě u Poličky popsal (cens. 2. zářj 1836) a ginj wjce. III. 297—301. Popis kyselky Kysybelské nedaleko Karlowých Warůw, od S. Presla. — 1832. I. 82. O nemoci

cholete orientalnj, od Ryby. — 1833. II. 228. Chřjpka, čili hromadný katar, od Gwotha. — 1837. III. 340. O spogenj lékarstwj se swobodnými naukami, od A. Jungmanna. II. Pos. na Krombholcůw spis o choleře w Praze, od Ryby. — 2) *Krok* 1831. II. 616. Zewrubněgšj shledánj soli bruské, od hr. Berchtolda. 625. Aučinky střjdmosti. 626. Zdali chudoba žiwobytj zkracuge? 630. Lék proti hadjmu gedu. — 1833—35. III. 87. O přjčinách moru a prostředcjch k geho wyplemeněnj, od S. Presla. 136. 307. 547—623. Přehled gmen neduhůw, w abecednjm pořádku k ustanowenj gich wýznamu řádného, djlem ze starých wzatých, djlem nowě nawržených, od A. Jungmanna. Pogednánj o drobnohledné powaze mozku a nerwůw, gakož o tráwenj ústrogném podá Purkyně snad 1838. — 3) *Kwěty* 1834. 200. — 4) *Rozl. pr.* 1826. 379. Wýpodoba moru u Srbůw. — 5) *Wčela* 1834. 1835 atd. — 6) *Swětozor* 1834.

VIII. Prâwnictwj.

a) *Nâwod.*

566. *Fail* (Ant. Em.) — Prâwnj sekretář, čili nawedenj, gak by se listy trhownj, nágemnj, dlužnj a postaupnj, pak smlauwy swadebnj, kwitancj a kšafty podlé neynowěgšjch zákonů a práw zdělati a sepsati měly. Wěnowáno wšem a každému, kdož se o powahách nadřečených listin poučiti a s kurialnjm slohem česky seznámiti chce. Od atd. Wl. 8. (str. XVI a 332 = 21 ½ ar.) w Praze, tiskem J. H. Pospjšila 1838. seš. 1 zl.

Tisk zřetelný. Kwěty 1837. 96.

567. *Kaspar* (Joh. Dominik, býwalý auřednjk w Čechách, na Morawě a nynj w Štýrsku). — *Der Amtsschreiber in den Schreib-, Rechnungs-, Wirthschafts-, Amts-, Gerichts- und Grundbuchführungsgeschäften, von den bestehenden Gesetzen geleitet. Mit deutschen und böhmischen Mustern aller nöthigen Aufsätze, Urkunden, Protokolle für die sämmtlichen k. k. österr. Provinzen. Von etc. Iter Bd. gr.* 8. *Wien* 1828 (též české wzory, ale welmi chybně tištěné) *II. Bd. in 2 Thl. 2te ganz umgearbeitete und verbesserte Auflage. gr.* 8. *(S.* 548) *Grätz* 1837, *gedruckt bei J. G. Kienreich, (Prag Dirnböck* 3 *fl.).*

České wzory od str. 411—456. křiwopisné.

W rkp. 1) Notule pjsemnostj pro prâwnjky dle rady Mašeidy, wzdělané N. Waňkem. — 2) Směnné prâwo dle přednášenj prof. Fišera, i téhož přjklady Wladimjrem Pelikánem objasněné za přednášenj geho na pražském Karoljně 1831 též wzdělané od N. Waňka. (Srw. Kwěty 1836. 42.) — 3) Zásady přirozeného práwa dle Kopce od Jana Wácl. Zlocha (cens. 1. srp. 1836. Oznam we Wčele 1836. 302. 358.) — 4) (*Pelikán* Wl.) *a*) Wšeobecná a zwláštnj politika rakauského mocnárstwj. w 4. u Posp. — *b*) Též Komentár dle předná-šenj dra. Šustra k wšeobecným zákonům zemským.

b) *Zâkony.*

568. Řád celnj a statnjho monopolu. 8. (str. 188) w Praze, tisk a papjr s. B. Háze 1835. seš. —: kr.

569. Trestnj zákon w přestupcjch aupadkowých. Wl. 8. (str. LI a 561) w Pr. tisk a papjr s. B. Háze 1835. seš.

Přeloženj urbáře a zákonůw neynowěgšjch welmi sprosté. (Kal. Palk. 1838. 38.)

W časopisech: 1) *Čas. mus.* 1830. III. 275. Z paměti p. Karla z Žerotjna. Přjklad wedenj pře u saudu zemského w Morawě. — 1831. III. 326—433. Nawrženj práwnické české terminologie, od Wl. Pelikána. 1832. II. 182. Manstwj česká, od Chmelenského. 1833. IV. 375. Akta léta 1571 w Praze, w přjčině zapowězených knih u knihkupcůw. 1835. II. 153. Pana Floriana Griespeka z Griespachu řád selský, čili artikulowé saudnj r. 1588. IV. 413. Zlomek o půhonech, z knihy Radoslawowy. IV. 399. Pomůcky ku poznánj staročeského práwa i řádu saudnjho: *a)* předběžná, liternj a děgepisná připomenutj. 413. *b)* Zlomek o půhonech podlé neystaršjho práwa českého. 432. *c)* Otázky páně Oldřichowy z Rosenberka, od Palackého. III. 255. Karlšteinské práwo, od Chm. — 1836. I. 13. Viktorina Kornelia ze Wšehrd o prawjch země české kniha čtwrtá (ze starého rukopisu). 1837. I. 68—111. Srownánj zákonůw cára Stefana Dušana srbského s neystaršjmi řády zemskými w Čechách, od Palackého. (Srw. Maciejowskiego: Hisrorya prawodawstw słowańskich, 4 tomi we Waršawě 1834—35. n. 9 tol. ř. 16 gr — něm. od Bussa a Nawrockého w Štutgartě 1835. 1836. I. 1 tol. 6 gr. II. 1 tol. 12 gr. atd. Dan. il. 1837. ozn. K polskému [V. djl] sepsal we Waršawě Kucharski: Pomniky prawodawstwa słowiańskiego, w kterémž i »práwa země české« po česku, s dáwným překladem latinským, a Ondřege z Dubé wýklad na práwa země české a řád zemského práwa, čili řád saudnj, česky s latinským dáwným překladem, z rukopisůw W. Hankau wybraná a srownaná se slowano-polským slownjčkem [Kwartalnik 1835. II. 268—283. Kwěty, 1837. př. 75.]). — 2) *Čas. p. k. duch.* 1828. II. 303—307. III. 472—73. IV. 643. 1829. I. 148. IV. 644. 1831. III. 619. 1832. 1833. IV, 1834. IV. 1835. IV. 1836. I. 122. II. 366 atd. Zákony pro duch. od ř. 1828—1837. — — 3) *Přjt. ml.* 1826. I—IV. 1827. I—IV. 1828. I—III. 1829. I. III. IV. 1831. I—IV. 1832. I. III. IV. 1833. I—IV. 1834. I—IV. 1835. I. II. atd. Neywyššj a wysoká narjzenj od r. 1822—1833 pro učitele. — — 4) *Rozl. pr.* 1828. Některá předpowoláwánj (*Vorrufung*) a církuláře; škoda, že se zákony w českých nowinách neohlašugj! — — 5) *Wčela* 1835. 358. Powinná-li wláda oswětu a literaturu podporowati, od Štrobacha. 1836. 331. Oswěta národu gest aučinný prostředek k docjlenj státnjho záměru, od Zlocha. —*— 6) *List aur.* 1835. Některá ohlášenj. — 7) *Kwěty* 1834. 206. — 1837. 93. Myšlénky o zlepšenj knih práwnických pro lid, od Pelikána (Katechismus od Ruljka 1803). — 8) *Jahrb. d. vat. Mus.* 1831. *Ueber die neue Literatur der Böhmen*, *insbesondere im Fache der Jurisprudenz und der eigentlichen Staatswissenschaft* (cens. 2. čerwna 1831).

c) *Sněmy (Landtage), gazyk český.*

Sněmy w Praze, w Brně, we Lwowě snad i po Ilirii w slowanském a německém gazyka ročně se držjwagj. Tak *Wien. Ztg.* 1837. *Nr.* 218. „*Die allerhöchsten Postulate wurden (in Prag) in der böhmischen und deutschen Sprache bei offenen Thüren vorgelesen. Der Hr. Oberstburggraf (äusserte) in einer böhmischen Rede die Gefühle des ehrerbiethigsten Dankes, dass Se. Majestät (Ferdinand I.) bei Bemessung der Grundsteuer die Verhältnisse der Kontribuenten auch diessmahl allergnädigst zu würdigen geruht haben.*" Tak též Gazeta lw. 1837 a *Wien. Ztg.* — W Brně a we Lwowě w těchto dwau gazycjch. byly censurowány a snad i tištěny. — Náš milostiwý zeměpán posud uděluge w české řeči dekrety kragským auřednjkům; tak n. p. pan Hykyš, býwalý censor českých i německých nowin, kterýž se 1837 do Žatce za kragského dostal, obdržel geg w. českém gazyku. Na mjsto geho dostal se za censora náš kragan pan Žiwna.

IX. Bohoslowj.

1. *Pjsmo swaté (biblj).*

a) Celé.

570. *Draský* (Tomáš). — Wýklad český wšech pjsem swatých staré y nowé vmluwy z půwodnjch gazyků, osprawedlňugjcý a wyswětlugjcý obecný od swaté cýrkwe schwálený a zwolený text latinské biblj, ano i wšeliké učenj sw. katolické a apoštolské řjmské cýrkwe, kterýž oddáwá Wlastenskému národu swému atd. Djl prwnj. 8. w Praze, w Šollowské impressý. 1822. Djl 2hý. 8. (str. XIV y 1438) tamž 1827. (Kronb. i Weber) seš. 2 zl. (w sem. praž. 1 zl.)

Pos. w čas. p. k. duch. 1828. I. 131—138. od J. N. Zimmermanna. »Co se powahy wnitřnj dotýče, tak o tom držjm, že wydánj toto mezi wšemi ginými půwodnjmu textu neybližšj gest.«

Směs a rukopisy:

1. Celá biblj slowenská katolická wyšla w Ostřihomě, wydaná od Gitjka Palkowiče, kanownjka ostřihomského, za 4 zl. — 2. Slowenská biblj celá, totiž w slowenštině bosňácké prwnj, přelož. od nebož. P. M. P. Katančiće, františkána, pjsmem latinským, s krátkými poznamenánjmi a s textem vulgaty po boku w 8. nákladem G. Palkowiče (Tatr. 1832). — 3. Nowý zákon pána a spasitele našeho Gežjše Krista, opět s welkau pilnostj přehljdnutý a w nowě wydaný w Prešpurku 1814 u Belnayho (k přetisku cens. 1 un. 1835 we Wjd.). — 4. P. dr. Wácl. Kozelka pracuge na překladu pjsem swatých. — 5. Starožitná biblj česká, nalezená od p. M. R. Šaškěwiča dne 29. lip. 1834. Listy počátečnj scházegj této biblj, w sobě zawjragjcj starý i nowý zákon, snad od l. 1527. Gestiť pak celá tato biblj zaplněná po stranách (in margine) přjpisky w gazyku staroslowanském cjrkewnjm, někde též i w gazyku polském. Gsauť to neywjce porownánj tekstu staroslowanrkého s tekstem českým, i gest widěti ze wšeho, že prwnj magitelowé této biblj byli dobrými znateli gazyka českého. Z toho možná sauditi, že netoliko dáwnj Poláci, gakž prawj Léléwel, než i Rusjni dosti pilně knihy české za těchto časůw čjtali, dokawád geště málo polských a ruských bylo wytlačeno (Kwěty 1834. 419). — 6. Slowo biblické w čas k Čechům od Čecha pronešené od A. F. Geřábka (cens. 1. břez. 1832). — 7. Ptegte se na pjsma v Jana S. V. 39. (bez roku, zapowězeno). — 8. (*Král* J. M.) Kwětiny swatého pjsma a pjsem swatých otcůw, gež sebral a w kytky swázal, w rkp. 1837. u Posp. list (str. 120). — 8. Knjžka žalmůw atd. Wydaná k prawému užjwánj od shromážděnj neyswětěgšjho Wykupitele (redemtoristůw) pro weškerau Čechy a Morawu (cens. 1. břez. 1832).

b) Nowý zákon.

571. Nowý zákon Pána a Spasytele našeho Gežjše Krysta. Opět s welikau pilnostj přehlidnutý, ponaprawený a nowě wydaný. Léta Páně MDCCCXXX. Wl. 8. (str. 316).

Gest to stereotyp, w Lipsku u Tauchnice, od biblické společnosti, kteráž ho za několik kregcarůw, neb darem dáwá. Negen londonská ale i berljnská společnost wydala pjsma swatá, gako l. 1807, 1813, 1824 a dále bez roku a mjsta, genž se ale we wšem ginák srownáwá s poslednjm.

c) Ewangelia.

572. Epištoły a Ewangelia, která časn postnjho při Mši swaté čtena býwagj. K rozmnoženj domácý pobožnosti. Patřjcý ustawu Budėgowskému k zaopatřenj wdow a syrotků včitelských. 8. (str. 90) w Gindřichowu Hradcy, tiskem Aloyzya Joz. Landfrasa 1836. seš. — kr.

573. *Hanl* (J. A. Karel). — (Gežjš spasitel swěta, anebo) Ewangelia swatá nedělnj (a swátečnj) s wyswětlenjm obraznjm a slownjm. K weřegné a školnj potřebě, pro kazatèly, hospodáře, a komu slowo Božj na srdci ležj. Dle atd., sepsaná od Jana *Hýbla*. Djl prwnj. 8. (str. 110 a obr. 61) w Praze, tiskem Posp. 1828 (Rudl). Neureuter w plátně wáz. 1 zl. 20 kr.

Djl 2. cens. 1. čce. 1833.

574. *Komen*(ia Amosa) Srownánj a w pořádek uwedenj čtyr Ewangelistů, wypisugjcých utrpenj Páně w XV. rozwrženj a toliko powyučugjcých a k horliwé pobožnosti wzbuzugjcých modliteb, které po částçe na wšechny středy a pátky postnj k pobožnému rozgjmánj neb na mjstě křjžowé cesty užjwati se mohau. 12. (str. 116) w Praze, tisk Geřáb. 1832, nákl. Neureutra. seš. 12 kr.

575. Řeči a Epištoly a Ewangelia na wšecky něděle a swátky přes celý rok, y vmučenj našeho Spasytele též spogený obsah ewangelij. S neymilostiwěgšj swobodau cýs. král. apošt. Milostj, též s potwrzenjm duchownj wrchnosti. 8. (str. 238 a obs. X) w Praze, w cýs. k. skladu knih školnjch, 1825—1837, neseš. 20 kr., seš. 25 kr.

Polsky: Ewangelie i epistoły atd. przez X. Jakoba Wuyka, soc. jesu, przełożone. 1827. We Lwowie, Pillěr 1836. — Ilirsky (krainsky): Listi i(n) evangelji v neđelje i(n) praznike celiga léta i(n) vse dni svetiga posta. W Lublaně 1832. Čtenia i evangěliumi (ilirsky a německy) w 8. (28 ar.) v Beču za 35 kr. Pozn. Ilirsky posud prawopisem, rci křiwopisem. — Postilla Lutheri, w českém gazyku w rkp. (M. S.) u Kupiče we Wjdni, k prodegi ohlášená za 10 zl. (*Wien. Ztg.* 1837. *Nr.* 286).

2. *Dogmatika i polemika.*

576. z *Bomontu* (Marie la Prince). — Katechismus w rozmluwách k spasitelnému poučenj a potěšenj lidu wenkowského. Dle francauzského panj atd. od Šimona *Wrány* atd. Čjslo IV. Nákladem dědictwj swatojanského. 12. (str. 448) w Praze, arc. knihť. 1837, wáz. 24 kr. (člen. sw. děd. zdarma).

Pos. w čas. p. k. duch. 1837. II. 305—311 od Šlámy. »Přál bych, aby tu též powinnosti k wlasti, k zeměpánu, ano i k materskému gazyku, o nichž mezi sprostým lidem wůbec gen šeré anebo do konce žádné ponětj neobjhá.« Wčela 1837. 80. Obsah wýborný, mluwa plynná a srozumitelná, a od r. 1816 po druhé přepracowaná, kniha laciná, wydánj čisté, wýtisků 4000.

577. *Devoty* (J. F.). — Pořádek, ġak se wyznánj wjry katolické djti má. Wydal atd. 8. (str. 13) w Praze, arcib. tisk. 1828.

578. *Geřábek* (Ant. Fr.). — Nawrženj náboženská wšem křesťanům, kteřj krom cýrkwe křesťansko-katolické se nacházegj, k po-

zornému, nestrannému a spasytedlnému rozgjmánj podaná. Od atd. 12. (str. 88) w Pr. a Hr. Král. u Pospjšila 1831. seš. 12 kr.

579. *Jawornický* (Jan). — Včenj o pěti cýrkewnjch přikázanjch, a sedmi swátostech, wyložené sokratyckým a katechetyckým způsobem, dle cýs. král. norm. katechysmu. Djl IV. 8. w Praze u B. Háze 1825, seš. 24 kr. — Včenj o křesťanské sprawedlnosti, o čtyr poslednjch wěcech člowěka. Djl V. 8. tamž 1826. seš. 24 kr.

Djl I. tamž 1823 za 24 kr., djl II. za 42 kr., djl III. r. 1824 za 42 kr. — Desatero božjch přikázanj k rozgjmanj wšechněm, kdož se Boha bogj a dobré swědomj milugj, s 10 obrázky, 8. tamž 1827, 1 zl. Wiz čjslo 609.

580. * *(Jeronym)* Swatého Jeronyma kagjcj rozgjmánj o neyswětěgšj swátosti oltářnj a řeči o ctnostech (ze starobylého rukopisu od *Nowáčka).* 8. (str. 56) w Praze arc. kniht. 1835. (Přjdawek k čas. p. kat. duch.)

581. *Jirsjk* (Jan Val.). — Bohomil, zpráwa gednoho upřjmného ewangelického křesťana w důležitostech prawé wjry Kristowy. Čtenj prospěšné a chwalitebné, kteréž wydal atd. Čjslo II. Nákladem swatojanského dědictwj. Wel. 12. (str. 416) w Pr. arc. kniht. 1835, wáz. 24 kr., nynj za 36 kr., kdo 20 wýt. odebere, dostane 1 wýt. po 30 kr.

Wyt. bylo 3000, z kterých as 600 na pěkněgšjm papjře. Pos. w čas. p. k. duch. 1835. IV. 673—679.

582. — — Proč gsem katoljkem? Slowo k sprostému katoljku, gak by z wjry swé počet dáti měl. Od atd. Čjslo I. Nákladem swat. dědictwj. 8. (str. 30) w Praze, arc. kniht. 1835, wáz. w tuhém pap. 4 kr. Wýtiskůw 3000. — Druhé rozmnožené wydánj. 8. (str. 24) tamž 1836, wáz. 4 kr. Wýt. 2000.

Srw. čas. p. k. duch. 1835. II. 183. 1836. IV. 785 od Pešiny.

583. *Hyna* (Karel). — Malý katechysmus od atd. 8. (str. 64) w Praze, arc. kniht. 1835.

584. Gruntowé křesťanské wjry hlawnjch článků, neb malý katechysmus heidelberský pro mládež cýrk. w ewangelických českých školách helvetského wyznánj, po znowu wydaný. 8. w Praze 1828, pak 1830.

585. *Král* (J. M.). — Geden Owčinec a geden Pastýř, to gest: Řjmská, neomylná, stále trwagjcj, widitedlná, gedna, katolická, swatá, Apoštolská Cjrkew Kristowa. Od atd. Djl prwnj. 8. (str. 432), w Praze a Hr. Král., tiskem a nákl. Pospjšila 1829. Djl druhý. 8. (str. 463) tamž 1830. Djl třetj. 8. (str. 386) tamž 1830. Djl čtwrtý. 8. (str. 332) a obsah a gména předpl. 3 ar. a 4 str., seš. každý po 43 kr, tedy za 2 zl. 52 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1830. III. 450—452. 1828. II. 163. O přednosti sw. Petra mezi Apoštoly, wygimek. Předplatitelůw bylo w Čechách 746 a na Morawě as 60, tedy dohromady asi přes 806.

586. Křesťanský katechysmus, totiž krátká, sprostá a swětlá kniha učenj prorockého, apoštolského w otázky a odpowědi uwe-

dena, a k schopnosti malých djtek přirownalá. 8. w Praze u Háze 1828.

587. *Langsfeld* (Dan.). — Summa Augšpurského wyznánj, učenjm z Pjsma Swatého wzatým wyswětlená, s připogenau kratičkau historij cýrkewnj o žiwotě Luthera a o přjběžých tého Augš. Wyznánj, zwláště w Uhřjch. 8. (str. 170) w Košicých u Karla Werfera 1831, za 20 kr. (Kal. Fej. 1834. Tatr.).

588. *Leonhard* (J. M., katedrálnjho kostela sw. Štěpána we Wjdni scholaster a infulowaný prelát). — Katolické učenj w náboženstwj, w otázkách a odpowědjch, k zwláštnjmu užjwánj pp. katechetů a učitelů, gakožto kniha ke čtenj ku w c. k. rakauských zemjch předepsanému welkému katechysmu od atd. 8. (str. 223) w Brně u Traslera 1827 (w Praze Neureuter). — Kniha k čtenj k malému katechysmusu od atd. 8. (str. 98) w Brně, tamž 1827, seś. 20 kr.

Ilirsky: * Veliki katekizam s pitanji i odgovori, privedjen Antonem Műdrovčićem. 8. u Zagrebu tiskom Župana. 1836 cversto vezan 25 kr. s prawop. poločeským.

589. *Luther* (Dr. M.). — Katechysmus s pěknými figurami ozdobený. 12. (3 ar.) w Lipt. sw. Mikuláši 1834. za 5 kr.

590. Prwotnj katolická, půwodně ew. apoštolská wjra křesťanská, 8. (str. 76) w Berljně u Trowiša a syna. 1829. (Pos. w čas. p. k. duch. 1831. I. 131, zapowězená).

591. *Rolegček* (Fr.). — Swátost swatého biřmowánj. Dárek pro ty, kteřj tuto swátost přigjmagj, též rodičům, učitelům a kmotrům. Od atd. 12. (str. 146) w Praze K. Geř., u Neureutra 1832. seš. 12 kr.

592. *Ruffer* (Wogt.). — Cesta k prawé a samospasytedlné wjře w Boha a Spasytele našeho Gežjše Krysta. 12. (str. 108) w Pr. K. Geř., u Neureutra 1831. seš. 8 kr.

593. *Salatnay* (Josef). — Zahrádka djtek dobrých, obsahugjcj w sobě: Nowý katechismus náboženstwj křesťanského ewangelicky reformowaného a některé nowé modlitby a pjsně. Od atd. 8. (str. 112) w Praze u Házowcůw 1832. (Pos. w čas. p. k. duch. 1834. IV. 651—653).

594. *Soltys* (O.). — Prwnj Počátkowé Křesťansko-Ewangelického Včenj, ku prospěchu školské mládeže. 8. (str. 16) w Prešpurku u Beln. děd. 1834. za 4 kr.

595. *Šulek* (J.). — Katechysmus náboženstwj křesťanského ewangelického pro wětšj mládež sepsaný skrze atd., wydaný nákladem G. Palkowiče atd. Nowé wyd. w Gind. Hr. u Landfr. (cens. 2. srp. 1835).

596. *Tomek* (Mikuláš, katecheta na c. k. hlawnj wzornj škole pražské a nynj kanownjk). — Krátké wyswětlenj katechysmu k prospěchu včitelům a djtkám, kteréž wydáwá atd. 8. (str. 192) w Praze arc. kniht. 1828, seš. 24 kr. Druhé wydánj w Praze s. B. Háze 1837. 8. 45 kr.

597. *Zahradnjk* (Vinc.). — Krátký katechysmus k utwrzenj katolíků u wjře gegich, zwláště pro ty, genž katolickau wjru přigjmag

neb opanůštěgj. Od atd. 8. (str. 203) w Praze arcib. kniht. 1830. seš. 30 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1830. IV. 613—617.

598. *Zahradnjk* (Vinc.). — Doštěpná zahrádka djtek dobrých, obsahugjcj w sobě wyswětlenj některých článků prawé a dokonalé wjry Kristowy. Od atd. 12. (str. 48) w Praze, arc. kniht. nákl. W. Špinky, 1836. seš. 4 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1836. II. 353—355.

599. Zdrawé, prawé a čisté učenj Lutherowo, Kalwinowo a mnoha giných maudrých protestantů. (Sepsal *Jirsjk*). 8. (sr. 54) w Praze arc. kniht. nákl. Špinky, 1836. seš. 10 kr.

Pós. w čas. p. k. duch. 1837. I. 141—145.

W rkp. (Windyš Jos. H.). Řjmský katechysmus. Swazek prwnj a druhý. (přel.) u Neureutra (cens. 1. dub. 1834 we Wjd.).

W časopisech: a) *Čas. p. k. duch.* 1. *Beer*: Náboženstwj počestného toliko muže, (přel. Hawránek) 1836 II. a III. 187. — 2. *Černohaus* F.: Hod slawný božjho těla 1837. III. 349. — 3. *Černý* J.: Zdaliž učenj o samospasitedlné cjrkwi katolické tak nedůwodné gest, gak se protestanti domnjwagj. 1831. II. 163. — O prawém wýznamu křjže. 1832. IV. 483. — 4. *Jirsjk*: O wzkřjšenj těl. 1837. I. 1—24. — 5. *Hlawáč* J.: Na gakých základech spočjwá wzjwánj Swatých. 1836. IV. 606. — 6. *Hron*: O neporušeném panenstwj panny Marie 1837. IV. 537. — 7. *Klár*: Zdali náboženstwj toliko gest prostředek k blaženosti, čili sám aučel a powolánj člowěka; aneb spjše gedno i druhé spolu (přel. Čelakowský). 1828. IV. 499. — 8. *Körner*: O bohoslowj. 1828. III. 339. — 9. *Krbec*: O bratřjch páně. 1837. II. 246. — 10. *Lukeš*: O poctě swatých ostatkůw. 1836. I. 82. O přjdawku w Otče náši 1836. IV. 708. — 11. *Nowotný*: Nedostatečnost přirozeného čili pauhorozumného náboženstwj. 1828. III. 339. O pjsmu swatém a učenj poslaupném. 1830. II 171. — 12. *Rais*: O spogenj Kristowa z mrtwých wstánj s celau saustawau božského zgewenj. 1834. III. 347. IV. 617. — 13. *Rennert*: Wjra Kristowa 1836. I. 90. — 14. *Růžička*: O wjře, gelikož gest důležitau ctnostj. 1835. III. 363. — 15. *Stárek*: O gednotě cjrkwe sw. Cypriana. 1835. IV. 541. — 16. *Tomek*: Katechisacj o sw. biřmowánj. — 17. *Wacek*: Rozgjmánj o obřadech a symbolice cjrkwe katolické (pogedn. dogmaticko-historické). 1832. I. 67. — 18. *Wáclawjček*: O nerozlučitedlnosti swazku manželského. 1828. I. 39. — O primatu, neboli papežské přednosti w cjrkwi. 1829. III. 345. — 19. *Zahradnjk*: O očistci. 1829. II. 169. Wýbornost učenj o angeljch. 1829. IV. 522. O zázracjch Ježjšowých. 1830. I. 22. Ludwjk Blosius o cjrkwi. 1830. III. 325. O cjrkewnjch odpustcjch. 1831. IV. 483. O poctě Swatých. 1832. I. 39. O welké ceně zgewenj božjho. 1832. 359. O ceně a užjwánj biblj. 1833. II. 169. O wtělenj syna Božjho. 1833. IV. 519. O určitelnosti a swobodě wůle lidské. 1835. I. 3. O racionalismu, čili zlém užjwánj rozumu u wěcech wjry. 1836. II. 227. — 20. *Zeidler*: O praktickém užjwánj katolických učenj wjry. 1836. I. 3. (přel.) — 21. *Zimmermann* J. N.: O přjdawku »i syna, filioque.« 1830. I. 3. — b) *Přjt. ml.* 1829, III. 18. IV. 18. O přjprawě djtek k sw. zpowědi (wychowatelsko-dogmatické pog.). — *Kučera* Jos.: Katechetické rozebjránj prwnj definicj normálnjho katechysmu (pro školy triviálnj). Co gest křesťansky katolicky wěřit? 1838. 13. ročn. — *Stránský* A.: Náš školnj katechysmus, aneb nestranné uwáženj geho nedostatkůw i přednostj wzhledem mnohostranné žádosti po nowém. 1838.

3. *Práwo cjrkewnj.*

Čas. p. k. duch. 1. *Helfert* Jos. (dr. prof. cjrk. p. w Praze): O swatokupectwj (zčešt. Sedláček). 1828. I. 75. Připady z cjrkewnjho práwa. 1829. II. 196 III. 389. 1831. I. 72. O překážce w manželstwj přjbuzenstwjm a švagrowstwjm

z manželského zploženj. 1832. II. 168. Můželi katolický kněz osobu rozwedenau znowa oddati? 1832. IV. 515. Čeho pozorowati slušj při ohláškách a oddawkách oněch osob, kteréž dwogj domow magj? 1832. IV. 523. — 2. *Karljk:* O kšaftech duchownjch osob. 1835. I. 43. — 3. *Jirsjk:* Připad z cjrkewnjho práwa. 1836. IV. 701. — 4. *Wáclawjček:* O bezženstwj kat. duchowenstwa, 1829. I. 29. — 5. Ustanowenj papežské strany překážek stawu manželského z pokrewnosti a přjbuzenstwj pocházegjcjch. 1837. I. 151.

4. *Historie biblická.*

600. *Hřebeský.* — Biblické přjběhy. 8. w Gind. Hr. u Landf. 6 kr. ps. 8 kr.

601. *Hybner* (Jan). — Biblická hystorye w počtu sto a čtyry we dwau djlech, po padesáti a dwau, ze starého a nowého zákona wybraná. 8. w Litomyšli u Jana Turečka 1833.

(*Karafiat,* W.: Wybraná bibl. hist, ze starého i nowého zák. podlé Hibnera wydaná, djl 1nj a 2hý (cens. 1. čce. 1833.).

602. *Langhoffer* (Jan A.). — Gádro Biblické Hystorye z Pjsem sw. wybrané (pro mládež Ewangelickau). 8. (str. 103) w Skalici u Fr. X. Škarnicla, 1825. za 12 kr.

603. *Šmid* (Kr.). — Biblické přjběhy starého i nowého zákona pro djtky od atd., zčeštěné od J. W. *Wlasáka.* Dwa djly. 8. (str. X a 138 a ryt.) w Praze, tisk K. Geř., u Neureutra 1833. seš. 20 kr.

Polsky: Historya biblijna dla dzieci. Dwie częsci, w Wilnie, Lwow 1836.

604. *Wrána* (Šim. Bernard). — Hystorye biblická pro odrostlegšj mládež, gakož y pro dospělé, kteřj biblických přjběhů k powčenj a wzdělánj wžjwati chtj. Pracý atd. Druhé opravené a rozmnožené wydánj. Dwa djly, starý a nowý zákon obsahugjcý. 8. (str. XXVI a 323, a 355 a ryt.) w Praze, tisk. K. Geř., u Neureutra 1832. wáz. 1 zl. 36 kr.

Do německého přeložená od J. Ruperta *Trinkse,* piaristy w Buděgowicjch 1832, u Neureutra za 1. zl. 40 kr.

W *čas. Přje. ml.* 1827. IV. 106. Biblická abeceda.

5. *Wýklady.*

605. *Chalúpky* Hodnowěrné wypsánj země swaté kananegské s ginými kraginkami dědictwj Izraelowa: k lepšjmu wyrozuměnj pjsmům sw. Dwě částky. Č. I. 1829. 8. (str. 103) č. II. 1831, (str. 263 s mapau země židowské) seš obě 36 kr., s přjdawkem (str. 8) wypsánj města Jer. 46 kr. W baňské Stáwnici u Štěpána Michaljpka 1831.

Srw. Kwěty 1834. 401. od Wl. Pelikána. »Ch. prowádj čtenáře přes wlast uherskau (Pešť) až do Jerusaléma, a mjsta, gak se o nich w biblj zmjnka děje činj., s uwedenjm kapitol a weršůw sw. pjsma wypisuge.«.

606. *Fryč* (Frant.). — Homilie aneb Wyučowánj lidu křesťanského při rannjch službách Božjch dle wýkladu sw. ewangelium na neděli a slawnosti Páně. Od atd. Djl prwnj. 8 (str. 253) w Praze, arc. kniht. 1828. Djl druhý. 8. (str. 257) tamž 1828,

seš. oba za 1 zl. 20 kr. Po druhé. Dwa djly. 8. (str. 308 a 336) tamž 1831, seš. 1 zl. 20 kr.
Pos. w čas. p. k. duch. 1831. IV. 617—619.

607. *Medljn* (Jan). — Duchownj Weykladowé na Epištoly a Ewangelia nedělnj a swátečnj celého roku. Od atd. Djl prwnj. 8. (str. 336). Djl druhý. 8. (str. —). Djl třetj. 8. (str. 319). Djl čtwrtý. 8. (str. 303) w Praze a Hr. Král., tiskem a nákl. Pospjšila 1828. seš. 2 zl. 24 kr.

608. *Pařjzek* (Aleš). — Wýklad na nedělnj epištoly we školách k prospěchu katechetů. Zčeštěný od J. *Hýbla*. Dwa djly. 8. (str. 831 = 53 ar.) w Praze, tisk K. Geř., u Neureutra 1827. seš. 2 zl., wáz. 2 zl. 20 kr.

609. *(Rittler)*. — Desatero Božjch přikázanj. K rozgjmánj wšechněm, kdož se Boha bogj a dobré swědomj milugj. Dle atd. wyložené, a w kamenotisku wyobrazené od Jana *Jawornického* atd. 8. (str. 99 a 10 rytin) w Praze, pjsmem s. B. Háze 1827. seš. 1 zl.

610. *Schönbek* (M. Fr.). — Krátká kázanj a homilie na nedělnj a swátečnj epištoly celého cýrkewnjho roku. Sepsal atd. Djl prwnj. 8. (str. 308). Djl druhý (str. 414) w Praze, tisk K. Geřábk. nákl. Neureutra 1834. seš. 2 zl.
Pos. w čas. pro kat. duch. 1834. I. 135—136. — Wyňatek tamž 1828. III. 430. IV. 602.

611. *Stápf* (Frant.). — Přjprawy ku kázanjm pro obecný lid na nedělnj Ewangelia katolického cýrkewnjho roku, s ustawičným wzhledem na geho obšjrné rozwrhy kazatelské. (Přel. J. *Hýblem*). Dwa djly. 8. (str. II a 440, a 349) w Praze u Neureutra 1825. seš. 1 zl. 36 kr., wáz. 1 zl. 56 kr.
K tomu náležegj: Obšjrnj rozwrhowé kazatelštj ku potřebě wšem učitelům náboženstwj w každém biskupstwj. 2 djly. 8. (str. 306 a 494) tamž 1824 za 1 zl. 36 kr. wáz. 1 zl. 56 kr. Ručnj kniha ku katechysmusu, přede wšjm pro katechety, pak také ku powzbuzenj každého. 8. (str. IV a 356) tamž 1824 48 kr. wáz. 58 kr. Pozn. Tyto spisy se gednotliwě neprodáwagj, nýbrž celý spis w 5 djlech. — Polsky wyšla: Materye do kazań na niedziele całego roku, stosownie do rozkładu Ewangelii. 2 tomi, w Wrocławiu 1829.

612. *Wiršink* (L. F.). — Wýkladowé neb exhorty rannj nedělnj a některj swátečnj. Od atd. Dwa djly. 8. (42 ar.) w Praze, tisk K. Geř., u Neureutra, 1827, seš. 2 zl., wáz. 2 zl. 20 kr.

613. *Wacek* (Frant.). — Homilie postnj dle sw. Marka. K wzdělánj křesťanského lidu wšech stawů w swatopostnjm kagjcjm čase. Od atd. 8. (str. 114) w Praze u Werónyky wdowy Šollowé 1826 (Pospjšil). seš. 24 kr.

614. *Zahradnjk* (Vinc.). — Homiletické řeči na neděle a swátky celého roku, od atd. Djl prwnj. 8. (str. 370) w Hr. Král. u Posp. 1832. Djl druhý. 8. (str. 374) tamž 1833, seš. každý 1 zl. Něm. *Homiletische Erbauungsvorträge &c.* 8. *(S. V und 324) Pr. bei Neureutter* 1832, *geh.* 1 *fl.*
Pos. w čas. p. k. duch. 1833. I. 137—141. 1834. I. 135.

615. — — Rozwrhowé kázanj na neděle a swátky celého roku. Od atd. Djl prwnj. 8. (str. IV a 262 a 2 oznamůw). Djl druhý.

8. (str. II a 206) w Praze, tisk. K. Geř. nákl. Neureutra, 1836. wáz. oba 1 zl. 20 kr.
Pos. w čas. p. k. duch. 1836. IV. 766—771. od Jirsjka.

W časopisech: *a*) *Čas. p. k. duch.* 1. *Černý:* O slowech: mysterium fidei. 1833. II. 192. — 2. *Jawornický:* O přednášenj katechetickém. 1829. I. 103. — 3. *Hawránek:* Wýklad modlitby cjrkewnj: Zdráwas králowno. — 4. *Holubář:* Co býwala biblj prwnjm křesťanům. 1835. I. 73. — 5. *Kamarýt* Jos: Řeč sw. Basilia o postu, přel. 1833. IV. 604. — 6. *Körner:* Uwod w knihy biblické nowého zákona. 1829. I. 5. Parafrastický wýklad. 1829. IV. 565. Parafrastický wýklad mjsta u sw. Matauše. kap. V. 17—24. 1832. I. 18. Saustawa učenj w Ewangeliám sw. Marka. 1833. II. 223. Kanon knih nowozákonnjch za wěku apoštolského. 1833. IV. 575. List sw. Polikarpa k Filipenským. — 7. *Kostka:* Gaký gest smysl slow I. Kor. XV. 29. 30? 1829. II. 185. Co znamenagj slowa I. Petr. III. 18—21? 1829. IV. 553. O třikrát čtrnácti rodech u sw. Matauše I. 17. 1831. IV. 521. 8. *Kozelka:* Wýklad na Eusebia caesaregského historie cjrkewnj knihy III. kap 25. s ohledem na ustanowenj sněmu cjrk. tridentského o pismech swatých. 1836. I. 28. II. 256. III. 562. (Něm. w *Plec's Ztschr. Wien* 1837.) — 9. *Ondrák:* Dwa aforismy dwau slowutných mužůw o biblj (přel.). 1835. I. 90. — 10. *Rais:* Slowo o žalmjch mesiášských. 1833. I. 94. Přeloženj žalmůw z půw. textu. 1837. II. 229. — 11. (*Scheiner* J.): Wýklad na II. k Tim. kap. 3, 14—16 o nadšenj sw. pjsem st. z. 1837. IV. 586. — 12. *Wáclawjček:* Dwogj katolický a geden protestantský wýklad čtenj u sw. Lukáše 23 (43). 1828. III. 367. List sw. Pawla k Filemonowi. 1832. I. 3. Trogj kázanj o stawu člowěka po smrti, totiž o nebi, o pekle, o očistci. 1832. II. 280. III. 405. IV. 573. — 13. *Zahradnjk:* O hlawnjch ctnostech kázanj. 1829. I. 59. O přjprawě na kázanj. 1833. III. 349. — 14. *Ziegler:* Pogednánj wýkladosudebné o staroslowenském přeloženj pjsma sw. 1828. I. 67. II. 192. — 15. *Zimmermann* J. N.: Pogednánj wýkladosudebné na zatmělé čtenj sw. Pawla w psanj k Židům XI. 3. 1829. III. 384. Kněžj dwogj cti hodni I. Tim. V. 17. 1830. I. 47. Na čtěnj Jeremiáše II. 31. 1831. II. 231. — *b*) *Přjt. ml.* 1827. II. 10. III. 10. IV. 6. 1828. I. 4. II. 7. Desatero božjch přikázanj, kteráž děd wnukům swým w rozmlauwánjch wykládá a skrze přjběhy wyswětluge. — 1833. I. 78. II. 31. 1834. I—III. 1835. II—IV. Analitické rozebjránj neb wýklad normalnjho katechysmusu, a sice Vté kap. O křesťanské sprawedlnosti: sedmero hlawnjch hřjchůw, šestero hřjchůw proti duchu swat., dewatero hřjchůw.

Posudky: *Čas. p. k. duch. Baworowského:* Zrcadlo wěčného a blahoslaweného . . . swatých ř. 1561, wydané poznowu od J. Dytrycha, w Praze arc. kniht. 1822, za 24 kr., pos. od Winařického. 1828. I. 146—153. — *Megstřjka* J. Izidor, sedlák Lhotský, zčešt. atd. w Praze arc. kniht. 1822 za 48 kr. 1828. III. 469. — *Jawůrek:* Rozl. poučowánj křesťanská, tamž 1819, za 1 zl. 36 kr. 1828. III. 471. — *Fryčag:* kat. kancional (w. str. 89) w Brně 1822, 6té wyd. za 1 zl. 12 kr. (wáz. 1 zl. 46 kr.) 1828. IV. 623—632. — Literatura swatojanská, čili posudek spisůw o sw. Janě gak českých tak německých (žiwotopis sw. Jana, Pobožnost od Kubelky atd.) 1829. I. 135. — R. 1828 bylo posauzeno 5, r. 1829 bylo 6, r. 1830 bylo 8, r. 1831 bylo 13, r. 1832 bylo 10, r. 1833 bylo 11, r. 1834 bylo 7, r. 1835 bylo 15, r. 1836 bylo 8 a r. 1837 bylo wjce 11 knih w gazycjch německých, latinských a w francauzském wydaných posauzeno od Hawránka, Jirsjka, Slámy, Přihonského, Zahradnjka, Zimmermanna, z ginoslowanských genom 1 časopis polský.

6. Kázanj.

a) We sbjrkách.

616. *Bláhy* (Mat.) Nábožná kázanj na wšecky neděle a swátky celého cýrkewnjho roku. Djl prwnj 1828. 8. (str. 400). Djl dru-

hý 1829. 8. (str. 331) w Lewoči, tiskem Werthmüllerowým. seš. 1 zl. 36 kr.

Sr. Rozl. pr. 1839. 50. od Wl. Pelikána: »Gak welmi Slowané w Uhřjch našeho gazyka si wážegj, gemu přednost we swých swatynjch dáwagjce, důwodem toho nowým gsau také tato pauze česky sepsané kázanj, na něž před gich wydánjm giž se nacházelo zápisnjkůw w Uhřjch 1104, z nichž w Čechách gen 80 a na Morawě 25. Z toho patrno, že w Uhřjch dosti čjtatelůw ceskoslowanských se nacházj, a že gen na nás to záležj, k nim bratrsky se winauti, by naši spisowatelé i od giných s libostj čjtáni byli.«

617. *Čeněk* (Jos. z Wartenberku). — Kázanj nedělnj. Od atd. Dwa djly. 8. (str. 292 a 224) w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila 1834. seš. 1 zl. 20 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1834. III. 482—485.

618. — — Kázanj postnj. Od atd. 8. (str. 240) w Hr. Kr. u Pospjšila 1834. seš. 40 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1835. IV. 683—686.

619. *Čermák* (Ant.). — Nedělnj kázanj. Djl prwnj. 8. (str. 367). Djl druhý. 8. (str. 292) w Pr. a Hr. Král. u Posp. 1828. seš. 2 zl.

620. — — Kázanj na swátky zaswěcené. Od atd. 8. (str. 348) w Praze a Hr. Král., pjsmem a nákl. J. H. Pospjšila 1829. seš. 1 zl.

621. — — Kázanj na dny rozličných Swatých a slawnostj. Od atd. 8. (str. 268) w Praze u Pospjšila 1831. seš. 1 zl.

W rkp. Nedělnj a swátečnj kázanj. Druhý ročnj běh. U Pospjšila. Ned. 2 djly w 4. (str. 208 a 168) a swát. w 4. (str. 200) (cens. 2. srp. 1837).

622. *Feigerle* (Ignác, prof. w Hr. Král.). — Sedmnáctero kázanj, djlem postnjch, djlem swátečnjch y přjležitostných. Od atd. 8. (str. VI a 284) w Hr. Král. u Pospjšila 1832. ses. 1 zl.

Pos. w čas. p. k. duch. 1832. III. 453—456.

623. *Fryč* (Frant). — Nedělnj, swátečnj a přjležitostnj kázanj. Od atd. Djl prwnj. 8. (str. 356) w Praze, arcib. kniht. 1826, seš. 1 zl. Djl druhý. 8. (str. 314) tamž 1827, seš. 1 zl.

624. — — Cesta utrpenj, neb spasitedlná rozgjmánj poslednjch dob Pána a Spasitele Ježjše Krista w sedmeru postnjch kázanjch přednešená od atd. 8. (str. 149) w Praze arc. kniht. 1827. seš. 24 kr.

625. *Jakaubek* (Petr). — Řeči pastýřské předmětů mrawnjch i dogmatických; spořádané na neděle roku celého od atd. Djl prwnj. 8. (str. 395) w Hr. Kr. nákladem Pospjšila 1827, seš. 1 zl. Djl druhý. 8. (str. 432) tamž 1831, seš. 1 zl.

626. *Jedina* (Fr. X.). — Přewrácenost křesťanů mnohých. W sedmeru kázanj postnjch připomjná atd. 8. (str. 192) w Praze u Pospjšila 1830. seš. 24 kr.

627. — — Škola Krystowa. Kázanj postnj, kteráž r. 1824 osadě swé přednesl atd. 8. (str. 120) w Praze, arc. kniht. 1825. seš. 20 kr.

628. *Kautský* (Fr. Ser.). — Kázanj postnj o sedmeru slow umjragjcjho Pána Gežjše, kteráž osadě swé roku 1828 přednesl atd. 8. (str. 95) w Praze arc. kniht. 1829. seš. 16 kr.

629. *Kautský* (Fr. Ser.). — Dwognásobnj kázanj postnj, totiž o sedmeru smrtedlných hřjchů, a o sedmeru hlawnjch ctnostj, těm hřjchům na odpor stogjcjch. Od atd. 8. (str. 237) tamž 1831. seš. 30 kr.

630. — — Přjležitostná kázanj, kteráž při wšeligakých slawnostech na rozličných mjstech přednesl atd. 8. (str. 356) w Praze, u Posp. 1831. seš. 1 zl.

631. — — Krátká kázanj na wšecky neděle a swátky celého roku, k wzdělánj obecného lidu a gegich duchownjmu prospěchu, kteréž swým osadnjkům přednesl atd. Dwa djly. 8. (str. 234 a 242) w Praze, arcib. kniht. nákl. W. Špinky 1833. seš. 1 zl. 12 kr.

632. * *Kollár* (Jan). — Nedělnj, swátečné i přjležitostné kázně a řeči od atd. Wel. 8. (str. VIII a 636) w Pešti, u Trattnera 1831. seš. 1 zl. 36 kr.

633. *Kosec* (M.). — Dwě kázně, aneb Řeči při přjležitosti dáwánj mladých Wogáků a po wystálé nemoci Choleře w chrámu ew. Pojnickém držané, gegichž wýnos ku welmi chwalitebnému cjli určen (Kal. Fejer. 1833.).

634. *Kučera* (Prokop M.). — Nedělnj a swátečnj kázanj atd. Djl prwnj. 8. (str. 385) w Praze arc. kniht. nákl. W. Špinky, 1834, seš. 1 zl. Djl druhý. 8. (str. 480) tamž, seš. 1 zl.

Pos. w čas. p. k. duch. 1835. IV. 680—683.

635. *Macan* (Jan). — Gežjš Krystus w čtrnáctero nedělnjch kázanj za přjklad ctnostj wytawený, gichž se také co postnjch powžjti může. Od atd. 8. (str. 286) w Praze, tisk K. Geř., nákl. Neureutra 1827. seš. 1 zl. wáz. 1 zl. 10 kr.

636. *Marek* (Anton). — Šestero kázanj postnjch o hřjšjch proti Duchu swatému. Přeložil z Khýnlowých atd. 8. (str. 102) w Gičjně, tiskem a nákladem Jana Kastránka 1831.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1832. I. 136—138.

637. *Rautenkranc* (Josef). — Kázanj postnj atd. atd. Na tři ročnj běhy rozdělená a w geden swazek wwedená a wydaná od Mikuláše *Rautenkrance*, faráře Lanžowského. 8. (str. 218) w Hr. Král. u Posp. 1825. seš. 39 kr.

Kázanj swátečnj . . . Wydaná od Mik. Rautenkrance, faráře Lanžowského, u Posp. w rkp.

638. *Řešetka* (Michal). — Kazňe přihodné od rozličních ňekdi Kazatelow powedené a na Swětlo widané, které pozbíral a pozňowu witlačiťi dal atd. Nákladem istého Literaturi slowenskég Milowňika (G. Palkowiče). Sw. I. 8. (str. 718) w Trnawe, tiskem Gelinkowým 1831.

»Wšeckých káznj ge 33, mezwjce Mesarošowých; gdau od r. 1734 do 1804. Následowat bude 2hý swazek káznj nebohého (nebožtjka) arcib. Rudnayho.« (Tatránka 1832).

639. *Rokos* (Frant. Alex.). — Kázanj na wšecky neděle a swátky připadagjcj. Od atd. Djl prwnj. Prwnj polowice nedělnjch kázanj. 8. (str. 269) w Praze, pjsmem a nákl. Pospjšila 1836.

seš. 40 kr. Djl druhý. (Druhá polowice nedělnjch kázanj.) 8. (str. 258) tamž 1837. seš. 40 kr.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1836. III. 619. od Zahradnjka. »Obět. p. Pešinowi. Rokos gest geden z těch, genž otcowský gazyk swůg znagj, a česky psáti uměgj. Řeč geho kromě některých poklesek gest čistá a ušlechtilá.« Kwěty 1837. př. 76.

640. *Rychlowský* (Jan). — Čtwero kázanj ze zbytků atd. 8. (str. 77) w Praze arc. kniht. 1830. seš. 12 kr.

641. *Procházka* (Wogt. Frant.). — Šestero postnjch, nedělnjch kázanj o božské prozřetedlnosti, držaných od atd. 8. (str. 163) w Praze, arc. kniht. 1829. seš. 24 kr.

Pos. w čas p. kat. duch. 1830. I. 154. — Kázanj na welikonočnj hod (cens. 1. čerwna 1828).

642. *Puchmayer* (Ant. Jar.). — Swátečnj kázanj. Od atd. 8. (str. 201) w Praze, arc. kniht. 1826. seš. 30 kr.

643. — — Nedělnj kázanj. Od atd. 8. (str. 372) w Praze, tamž 1825. seš. 48 kr.

644. Samowražda co gest? W pěti kazatelských promluwách držených w postě r. 1836 při c. k. wogsku. 8. (str. 40) w Praze, wytišt. u Jana Spurného 1836, seš. — kr. Spisowatel Jan *Heinrich*.

645. *Stránský* (Jos. Girj). — Postnj kázanj držaná 1828 od atd. 8. (str. 128) w Hr. Král. u Pospjšila 1829. seš. 36 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1829. IV. 641.

646. *Šediwý* (Šebest.). — Křjž Ježjše Krista w šesteru postnjch kázánj s připogenými takořka řečmi o slawnostech. Od atd. 8. (str. 174) w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila 1835. seš. 30 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1835. IV. 686—703.

647. *Wacek* (Frant. Alois). — Nowé přjležitostné řeči duchownj. Od atd. 8. (str. 280) w Praze a Hr. Kr. tiskem a nákladem Pospjšila 18 .

648. *Wáclawjček* (Wácl.). — Biblická kázanj na wšecky neděle, slawnosti a swátky celého roku, s několika řečmi, od atd. Djl čtwrtý. 8. (str. 345) w Praze, arc. kniht. 1825, seš. 48 kr.

Djl 1nj 8. (str. 248) tamž 1823, djl 2hý 8. (str. 271) t. 1824, djl 3tj 8. (str. 292) t. 1824, wšecky 4 za 3 zl. 12 kr.

649. * — — Sedmero swátostj cjrkwe sw. katolické wyswětlených w sedmeru postnjch kázanj . . atd. 8. (str. 126 spolu s řečj připrawugjcj o swátostech wesměs) w Pr. arc. kn. 1830. seš. 30 kr.

Srw. čas. p. k. duch. 1830. II. 249—66. III. 411—29. IV. 5, 86. 1831. I. 107. II. 263. III. 417. Kázanj o duchownjch prostředcjch proti nákaze cholera. IV. 587.

650. — — Sedmero swatopostnjch kázanj o sedmeru tak nazwaných smrtedlných, neboli hlawnjch hřjchů. Od atd. 8. (str. —) w Praze, tamž 1832. seš. 30 kr.

651. * *Wambera* (Frant.). — Kázanj přjležitostná, pautnj, pohřebnj, na weliký pátek, na den dušiček a některá nedělnj. Od atd. K tisku podaný od Jana *Trnky* (kněze cjrkewnjho w Králowé Hradci), a wydaný k prospěchu časopisu pro katolické du-

chowenstwo. Djl prwnj. Wl. 8. (str. 240 a 2 bez zn.) w Pr. arc. kniht. 1835. Djl druhý wl. 8. (str. 190 a 2 bez znam.) tamž 1836. seš. oba za 1 zl. 12 kr.

Tato wyborná kázanj poneyprw ze wšech českých wyšla pjsmem latinským. Pos. w čas. p. kat. duch. 1837. III. 481 od Jirsjka: »Náklad 600 zl. Nowota! Nenj odběratele a zásoba w skladě pro prach a moly ležj.« (Pešina).

652. *Wiršink* (F. L.). — Kázanj nedělnj, postnj a některá swátečnj od atd. 1—3 djl. 8. (str. 320, 317, 328 a spisowat. wyobr.) w Praze, tisk Geř., u Neureutra 1827—29, seš. 3 zl., wáz. 3 zl. 30 kr.

653. — — Kázanj swátečnj, postnj a některá nedělnj dle Bourdala a Masiliona wypracowaná od atd 2. djl. 8. (str. 338, 334, 478) w Praze, tamž 1826, seš. 3 zl., wáz. 3 zl. 30 kr.

654. *Zahradnjk* (Vinc.). — Sedmmecjtma swátečnjch kázanj atd. 8. (str. 320) w Pr. arc. kniht. nákl. W. Špinky 1833, seš. 1 zl.

Pochwalný pos. w čas. p. k. duch. 1833. II. 308—312.

b) Gednotliwá.

655. *Blaho* (Mat.). — Nábožné kázanj při poswěcenj nowého chrámu Cjrkwe Kybské ewangelické, artikularské dne 15. Řjgna 1826. 8. (str. 25) w Lewoči u Jana Werthmüllera 1827.

656. *Cybulka* (Jos.). — Kázanj na den radostného prohlášenj obnoweného půlnočnjho Wánočnjho Gitřnj. 8. (str. 22) w Pr. arc. kniht. 1827. seš. 6 kr.

657. *Hawelka* (Jan). — Přjležitostná řeč duchownj o znowu stawenj chrámu Božjho Těla na Winici, ginak na hoře Oreb w Třebechowicjch, kterau složil a w tamnjm chrámě farnjm o weyročnj pauti na prwnj neděli adwentnj r. 1827 wlastencům swým přednesl atd. W. 8. (str. 31 a wyobrazenj téhož stawěti se magjcjho chrámu) w Praze, arcib. kniht. 1828. seš. 12 kr.

658. — — Přjležitostná řeč duchownj při slawném poswěcenj znowu wystaweného chrámu Božjho Těla na Winici, ginak Oreb w Třebechowicjch, kterau složil a w tom chrámu dne 20. zářj 1835 přednesl atd. Připogena k tomu pjseň při wyswěcowánj téhož chrámu od K. *Winařického* atd. s hudbau od J. T. *Helda*. 8. (str. 24) w Praze arc. kniht. 1835.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1836. II. 347.

659. *Jakaubek* (Petr). — Řeč duchownj o Odpustcjch, držená od atd. w osadě sárské. 8. (str. 24) w Hr. Kr. 1826, u Posp. seš. 6 kr.

660. *Geguš* (J.). — O některých posud málo známých důwodech nesmrtedlnosti. Kázeň. W Pešti 1836.

661. *Kautský* (Fr.). — Kázanj postnj o swátosti sw. pokánj (kteréž osadě swé roku 1829) přednesl atd. 8. (str. 96) w Praze arc. kniht. 1831. seš. 16 kr.

662. * *Kollár* (Jan). — Gako my tuto naši ewangelicko-slowenskau Cjrkew rozmnožowati můžeme a máme? Kázeň při wyročnj památce poswěcenj chrámu ewangelického Pešťanského

w druhau slawnost letnic roku 1833. Od atd. 8. (str. 16) w Pešti, tiskem J. M. Trattnera a Štěp. Karolyiho 6 kr.

Obsah wýborný a prostředky podáwá 1) usazowánjm přjchozjch mezi Ewangeljky, 2) rozhogňowánjm manželských swazkůw, 3) zaugjmánjm se o opuštěné djtky, 4) *milowánjm našj wlastnj řeči*, a 5) drženjm pěkného pořádku we chrámě i we škole.

663.* *Kollár* (Jan). — Nábožný pohled na tu kraginu, která gest matka ewangelické wjry. Kázeň při náwratu odtud, držaná od atd. Wypracowaná na utěšeněg plawbě Dunagskég mezi Řeznem a Widňou. 4. (str. 10 s wyobrazenjm Černoboha) w Pešti, tiskem Tratnerowým a Karolyim 1835, seš. 10 kr.

664. — — Řeč při slawném poswěcenj nowě woleného superintendenta p. Jana Seberiniho we chrámě cjrkwe ewangelické pešťansko-budinské dne 28. kwětna 1834 w přjtomnosti 60 ewangelických kněžj držána od atd. W Budině 1834.

Pos. w čas. p. k. duch. 1834. 654—661. Připrawowacj kázanj (Kwěty 1837. 368).

665. *Kuzmány* (Karel). — Dwě kázně w chrámu ew. b. Bystřickém držané. 8. (str. 32) tamž, u Macholda 1832. 5 kr.

666. — — Obrácenj předků našich na wjru stalo se působenjm Ducha swatého od atd. w banské Bystřici 1836.

667. — — O požehnaném působenj prawého swěcenj slawnosti dne narozenj G. S. cjs. kr. našeho neymilostiwěgšjho Pána a krále Ferdinanda V. w neděli 5té po welikonoci dne 30. dub. 1837 w chrámě ew. w. bansko-bystřickém držel atd. 8. (str. 24) w b. Bystřici, tiskem Fil. Macholda, nákladem gmenowaných w řeči na zadu 1837.

668. *Labler* (Wáclaw Karel). — Kázanj, když dne 23. zářj 1827 pan Frant. Xav. Obstzierer, arciděkan, padesátiletau památku kněžstwj swého konal. 8. W Praze 1827.

669. *Marek* (Jan Gindřich). — O důstogenstwj kněžském. Kázanj na den Početj blahoslawené Panny Marie, držané w král. kragském městě Plzni dne 8. Prosince 1835, w kterýžto den důstogný pán, pan Antonjn Hlawan, infůlowaný arciděkan Plzeňský atd. od předchůdce swého wysoce důstogného pána, pana Josefa Lindauera, kapitoly pražské kanownjka atd., w auřad pastýřský slawně uweden byl. Od atd. W prospěch opatrowny malých djtek w Plzni. 8. (str. 24) w Praze, arcib. kniht. 1836, seš. 12 kr.

670. *Melcer*. — Že i wzdělanj lidé chrám Páně nawštěwowati magj. Kázeň. 1836.

671. *Mogžišowič* (Jan). — Moc Božj nad žiwotem y smrtj Mocnářů při žalostné památce smrti G. c. k. Gasnosti Františka I. w chrámě ew. Přjbowském r. 1835 dne 5. dubna předložená. 8. (str. 15) w b. Bystřici 1835. za 5 kr.

672. *Peteny*(ho) Kázeň laučjwá, kterau se od cjrkwe ewangelické Augs. Wyz. Cinkotské odebjral, dne 19. kwětna 1833. 4. (str. 16) w Pešti u Tratnera a Karolyiho 1834. seš. 6 kr.

673. *Seberini* (Jan). — Bůh mluwj k lidem až po dnes. Nábožná řeč, kterauž u óltáře ew. sarwašském dne 1. čerwence 1836 při přjležitosti kanonické visitacj držel atd. Na wlastnj žádost téže cjrkwe gj poslaná. 4. (str. 12) w Pešti u Tratnera 1837.
674. — — Weliké cjrkwe, weliké powinnosti. Oltářnj řeč, kterauž we chrámě cjrkwe ew. b. čabanské dne 5. čerwence 1836 při přjležitosti kanonické visitacie k nj držel atd. 4. (str. 11) tamž 1837.
675. *Sedláček* (Wogt.). — Kázanj držané dne 13. srpna 1826 w kom. městě Žebráce, u přjtomnosti slawné installacý za děkana G. Weleb. p. Wogtěcha Negedlého, rodem Žebráckého. Přiložena gest řeč latinská od g. důst. p. Neumanna, a slawozpěw složený Š. Hněwkowským. 8. (str. 48) w Praze arc. kniht. 1826. seš. 10 kr.
676. *Sidon* (J. M.). — Cjrkew řjmská katolická prawau gest cjrkwj. Kázanj, kteréž w pražském loretanském chrámu Páně konal, a rozšjřené nynj s přehledem poslaupnosti papežů a biskupů českých, též tohoto králowstwj weškerého duchowenstwa, i kostelů, kaplj a klášterů ku prospěchu gitčinského ústawu chudých wydáwá atd. 8. (str. 48 a přehled 49—52, a str. we 4ce) w Praze, tisk Tom. Tábora 1836. seš. 20 kr.

Kázanj na pondělek swatodušnj. Pos. w čas. p. k. duch. 1836. II. 345. — W rkp.? Dwě probatiky, kteréž w pražském loretanském chrámu páně držel (cens. 1. kwět. 1833).

677. *Šindelář* (Arnold Oldřich). — Kázanj na nowý swátek w Plzni, držané od atd.; a ku prospěchu ochranitelny malých djtek w Plzni, tiskem wydané od Ant. Hlawana, arciděkana plzeňského. Wl. 8. (str. 24 a oprawy chyb) w Praze arc. kniht. 1836.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1836. III. 622. od Jirsjka. »Pěkná gadrná řeč w celém kázanj.«

678. *Wacek* (Fr. Al.). — Řeč duchownj a školnj držená na slawnost sw. Wáclawa, knjžete a patrona českého. Od atd. 8. (sr. 26) w Hr. Kr. u Pospjšila 1825. seš. 6 kr.
679. — — Ponaučenj o milostiwém létě, přednešené dne 9. dubna 1826, krátké historické zpráwy a duchownj řeč. 8. w Praze u Neureutra 1826, (rzbr.)
680. *Wáclawjček* (Dr. Wácl.). — Co gsau cjrkewnj odpustky? co aučinkugj? a kterak a gakým způsobem ge sobě získati můžeme a máme? Okazuge w jubilárnjm kázanj atd., 8. w Praze arc. kniht. 1826, seš. 12 kr. (rzbr.).
681. *Windyš* (J.). — Řeč w čas cholery, s potahem na bludné i škodné smýšlenj mnohých. Přednešená w chrámu Páně městečku Nechánicjch nad Bystřicj na 14. neděli po sw. Duchu. Spolupobožnost za času nebezpečenstwj morowé nemoci. 8 (str. 46) w Hr. Král. u Posp. 1831 za 8 kr. (Rozl. pr. 1832. 16.).
682. *Wiršink* (L. F.). — Potěšenj pohořelých, wyřčená wýkladem a kázanjm rannjm po welkém ohni, který nešťastné město

Sekčany dne 21. dubna léta 1828 w popel a prach obrátil. 8. w Praze u Neureutra 1828.

W rkp. 1. *Herman* J., Řeč pastýřská na den poslednj r. 1833. W Pr. u Posp. (cens. 1. března 1834). — 2. *Opočenský* Giřj, Řeč duchownj . . . přel. z něm. „*Trauerrede, gesprochen am Sarge I. kais. Hoheit der durchlauchtigsten Erzherzogin Henriette v. Oesterreich, geb. Prinzessin von Nassau-Weilburg, am* 31. *Dec.* 1829 *von J. Hausknecht.*" W Praze u Házc (cens. 2. dub. 1830). — 3. *Nešpor* Jos.: Postilla, aneb sbjrka kázanj na ewangelia wšech dnůw nedělnjch a swátečnjch roku cjrkewnjho. Djl 5tý—7mý (cens. 2. září 1830. 1831. 2. dub. 1832. 2. srp. 1833). — 4. *Sláma* J. Fr., Šestero kázanj o ustawu pro chudé, u Posp. (cens. 1. pros. 1834). — 5. *Wolný* Jan: *a*) Kázanj při weřegné slawnosti smutku nad smrtj arciwéwody rakauského . . . J. Rudolfa. W Holomauci (cens. 2. řjg. 1831 w Brně). *b*) Řeč držaná na 15. neděli po sw. duchu při slawnosti 50letého kněžstwj přeweleb. wys. urozeného pána Augustina Kocha, benediktinského řádu raghradského infúl. preláta w markrabstwj morawském. W Brně u Gastla (cens. 1. list. 1829 w Br.). — 6. *Tardý* (S.). Kázanj tolerančnj r. 1836. (cens. 2. srp. 1837). — 7. *Dwořák* (J. N.): Biblická kázanj na zaswěcené swátky celého roku. I. djl. (cens. též). — Několikero duchownjch řečj k visitacjm auřednjm wyšly w Uhřjch 1838. (Kwěty 1837. 384.). — 8. (*Kuranda*). Kázanj na neděli 6tau po sw. Duchu, w Olomauci (cens. 1. list. 1837 w Br.).

W časopisech: 1. *Čas. p. k. duch. Marek:* Řeč k popelečnj středě 1828. I. 120. Kázanj na den wstaupenj Páně. 1834. III. 453. — *Wacek:* Promluwenj k w. p. J. Müllerowi, faráři slatinskému atd. 22. list. 1835. 1836. IV. 787.— Kázanj jubilárnj sw. Jana Nep. 1837. IV. 558. — *Wáclawjček:* Troge kázanj jub. sw. J. N. 1837. I. 97. II. 219. III. 401. — — 2. *Přjt. ml. Wacek:* Duchownj promluwa při swěcenj školy střewacké w osadě welišské 1827. I. 9. Řeč duchownj při swěcenj farnj školy w Gabloném nad Orličkau w Chrudimsku 29. srp. 1831. 1832. I. 17.

c) Pohřebnj.

683. *Daubrowský* (Jan). — Řeč při pohřbu pana Ant. Šlechty. Zpěw k tomu od J. Kauna. W Gičjně u Kastránka. (cens. 2. srp. 1832.).

684. *Jakaubek* (P.). — Řeč při pohřbu dwogjctihodného wel. pána duchownjho pastýře osady Činoweské, držená atd. 8. (str. 24) w Hr. Král. 1825. seš. 6 kr.

685. *Grus* (Jan). — Řeč při truchliwém pohřbu D. Jana Karla Sermanna, faráře w Solnici na panstwj taužetjnském tu noc po slawnosti wšech swatých od lotrowských zlosynůw zawražděného. S krátkým popsánjm geho žiwota. 8. w Praze 1827.

686. *Kareš* (Wácl.). — Truchlořeč přednešená u hrobu zpráwce Klecanského, kterýž při wyhořenj tamnjho zámku dne 21. dub. 1827 ohněm při wynášenj nábytku popálený dne 27. t. m. bolestně w Pánu skonal. (cens. 1. čce. 1827.).

687. *Kollár* (Jan). — Sláwa a wznešenost úřadu kazatelského w pohřebnjm kázanj dw. p. Pawla Bartholomaeidesa přednešená (Fej. kal. 1836.).

688. *Kuzmány* (K.). — Truchlořeč při swěcenj počestné smrti Františka I., držaná w chrámu sw. bystřickém 22. bř. 1835, 4. (str. 12) w Bystřici u Mach. 6 kr.

689. *Richter* (Benedikt). — Řeč při pohřebnj slawnosti Geho Milosti cjsaře Františka I., kterauž atd. držel. Wydaná od Viktora Šlosara, preláta markrabstwj morawského, opata kláštera roghradského atd. K prospěchu nemocných posluchačůw filosofie. 8. (str. 18) w Brně, tiskem R. Rohnera 1835.
690. *Salatnay.* — Truchlořeč na swého zemřelého otce, (cens. 2. kwět. 1829).
691. *Weininger* (Kašp. Val.). — Řeč na poprawnjm mjstě u wsi Doges na panstwj sečenském po odprawenj k prowazu wšjm práwem odsauzeného paliče či žháře Frant. N. . . dne 21. řjg. 1827. W Slaném u Fr. Geřábka 1827.
692. *Wegh* (J.). — Truchlořeč u hrobu swé Matky Judity Wegowé dne 17. zářj 1819. W Praze u Somra (cens. 2. un. 1828.).

Čas. p. k. duch. 1. *Hochman:* Řeč při pohřbu gegj oswjcenosti Antonie, kněžny z Lobkowic, konaná w Raudnici 8. ledna 1836. 1836. II. 378—384. IV. 795—797. — 2. *Marek* A.: Pohřebnj řeč nad rakwj Josefa Hály, děkana w Turnowě, dne 23. ledna 1828 držaná. 1829. III. 455. — 3. *Pohořelý:* Řeč držená 3. zářj při pohřbu w. p. Zahradnjka. 1836. . . . — 4. *Wacek:* Truchlořeč držaná při hlawnjch exequijch za g. m. cjsaře a krále Františka I. 1835. II. 345. — 5. *Luman:* Řeč při pohřbu p. Jana Pawljka. 1835. III. 478.

7. *Swatj otcowé.*

693. *(Augustin.).* — Knjžka sw. Augustina, giž titul dal: Soliloquia animæ ad Deum, to gest: samotné rozmlauwánj duše křesťanského člowěka s Bohem, o wěcech každému pobožnému k spasenj potřebných. Z gazyka latinského w Český, což neywlastněgi býti mohlo, přeložená a wydaná od M. D. A. z *Weleslawjna.* Nynj znowa wydaná od Knjžecj arcikiskupské Pražské Konsistoře. Wl. 8. (str. 82) w Praze, arc. kniht. 1828. (k čas. p. k. duch.), gednotl. za 1 zl. (r. 1837 za 15 kr.)
694. — — Knjžka sw. Augustina, kterauž nazwal: Manuale, to gest: Rukowět o spatřowánj Pána Krista, aneb o Slowu Božjm, gjmžby se utuchlá pamět žádosti nebeské obnowowala. Z gazyku atd. Wl. 8. (str. 132) tamž 1828.
695. — — Sw. Augustina o městě Božjm, kněh dwamecjtma. Z latinského gazyka podlé Maurinského wydánj přeložil Fr. Lad. *Čelakowský.* Djl prwnj. (Kniha I—V). Wl. 8. (str. 300) w Praze, arc. kniht. 1829. Djl druhý. (Kniha VI—X). Wl. 8. (str. 291) tamž 1830 (přjdawek k čas. p. k. duch.). Djl třetj (Kniha XI—XIV). 8. (str. 244) tamž 1831 (přjdawek). — Djl čtwrtý. (Kniha XV—XVIII) 8. (str. 352) tamž 1832 (přjd.) — Djl pátý (Kniha XIX—XXII). 8. (str. 352) tamž 1833 (přjd.). — Wšech 5 djlůw (w 7 částjch) w pražské konsistoři nynj za 4 zl., gednotl. sw. za 36 kr. (dřjwe po 1 zl.).
696. *Cyprian.* Kniha sw. Cypriana, kterau psal k Donatowi o potupenj Swěta. Od Wiktorina ze Wšehrd přeložená, a l. 1501 poneyprw, a nynj pak poznowu wydaná od Knjž. arcib. pr. Konsistoře. Wl. 8. (str. 62) tamž 1828. — Kniha sw. Cypri-

ana, w které se wypisuge prawý a gruntownj wýklad na neyswětěgšj modlitbu Páně. Od Wiktorina ze Wšehrd přeložená, a l. 1501 poneyprw, a nynj pak poznowu wydaná od Kn. arc. pr. kons., wl. 8. (str. 94) tamž 1828. — Přjdawek.

697. *(Chrysostomus).* Kniha sw. Jana Zlatoustého, že žádný nemůže uražen býti od giného než sám od sebe. Od Řehoře *Hrubého z Gelenj* přeložená a l. 1501 poneyprw wydaná od atd. a nynj pak poznowu wydaná od knjž. arc. pra. kons. Wl. 8. (str. 42) w Praze, arc. kniht. 1828, (přjd. k čas. p. k. duch.).

Srw. rusky »Swätago otca Ivanna zlatoustago . . . od I. Kolokolowa. Spb. 1836. w 8. str. VIII i 211. (Bibl. d. čt. 1836. X. 47.)

698. * Spisy swatých Otců apoštolských. Přeložil, wyswětlil a úwody opatřil Frant. *Sušil*, atd. Wl. 8. (str. 164 a 4 obs.) w Brně, tiskem R. Rohrera 1837, seš. 1 zl.

Obsah: Klement, Ignác, Polykarp. Pos. p. kat. duch. 1837. IV. 652. od Hawránka. »Shledáwáme, gak spanilá (Sušilowa) duše, gak čistá geho mysl, gak swatým ohněm zanjceno geho srdce, ohněm prawé křesťanské lásky ke wšemu dobrému a k blahu drahé wlasti. — Geho mluwa gest čistá, přesná, krásná, gen že se někde na morawčinu wáže. O kéž by úplná shoda a nerozdjlná zpřjzněnost mezi našimi spisowateli se gewila! Ta zagisté nemálo přispěge k šťastnému prospěchu wlastenské literatury.«

8. *Pastýřské bohoslowj.*

699. *Dewoty* (J. Fr.). — Způsob posluhowánj swátosti stawu manželského s předcházegjcjm ponaučenjm ženicha a newěsty při oddawkách. Od atd. 8. (str. 40) w Hr. Kr. a Praze u Pospjšila, 1832, seš. 8 kr.

700. *Köhler* (Řehoř). — Poučenj pro pastýře duchownj u postele nemocných a umjragjcjch od atd. Dle šestého německého wydánj zčeštěné a dwogjm přjdawkem rozmnožené od Jana *Hýbla*. 8. (str. 272) w Praze, tisk Geřáb. u Neureutra 1828, seš. 48 kr., wáz. 58 kr.

701. — — Poučenj pro pastýře duchownj we zpowědnici. Dle *Brandowa* německého šestého wydánj zčeštěné péčj a nákladem J. H. Pospjšila od J. *Hýbla*. 8. (str. XVI a 332) w Praze u Pospjšila 1832. seš. 1 zl.

702. *Kuzmány* (K.). — Funebral ewangelický, aneb sbjrka pjsnj nábožných, starých z nowu pooprawených a mnohých nowých ku pohřebům křesťanů ewang. rozličného stawu a wěku, s připogeným přjdawkem, obsahugjcjm modlitby pro nemocné a zemjragjcj, i pro přistogjcj při nemocných a zemjragjcj. Wl. 12. (15 ar.). w b. Bistřici 1838, předpl. c. 14½ kr., krám. c. 18 kr. Djl 2hý sepsal *Seberini:* Agenda funebria, w předpl. 24 kr.

703. *Michálek.* Způsob pytánj a oddáwánj mladých newěst. (Kal. Fej. 1836).

704. Poswěcenj chrámu cjrkwe Ew. Tisowské dne 30. zářj, w 4., r. 1832, (Kal. Fej. 1834).

705. Poswátnosti katolické. Přeložil Jan Tomáš *Nowáček* atd., 8. (str. 87) w Gindř. Hradci 1834 u Landfrasa.

706. Uplná knjžka pro nemocny (é), gjžto netoliko správcowé duchownj, ale i každý přjtel nemocných, k gegich spasitedlnému wzdělánj a potěšenj užjwati mohau. Druhé nezměněné wydánj. Dwa djly, 8. (str. 405 a 156) w Brně 1836. (Seidl), seš. 1 zl. 20 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1836. II. 360. — Welmi užitečná k utěše nemocných a umjragjcjch, knjžka k wšeobecné potřebě na winici Páně pracugjcjch, od Hrona. Třetj wyd. (cens. 1. srp. 1826). — W rkp. *Körner* Jan: Kniha ručnj u nawštěwowánj a zaopatřowánj nemocných, (cens. 1. zářj 1836). — W češtině a latině: *Devoty* (Jos.): Ordo baptismi adultorum in lingua bohemica adhibendus. 8. w Praze, u Pospjšila 18 . ., seš. 8 kr. — Ordo baptismi parvulorum in lingua etc. 8. tamž 1828, za 8 kr. — (Weselý Jan): Ceremonie při mši sw. pro dorostlau katolickau mládež i pro dospělé katolické křesťany, gegjžto wýklad sepsal r. 1827. (str. 94) w rkp.

W časop.: a) *Čas. p. k. duch.* 1. *Černý:* O obecné neb liturgické zpowědi (přel.) 1833. I. 46. Krátká historie zpěwu a hudby při službách božjch. 1833. II. 259 a III. 379. — Gaké opatrnosti šetřiti má katecheta u 6ho přikázanj. 1837. IV. 636. — 2. *Fučjk:* Zdali a gak by mohl duchownj pastýř k přetrženj nočnjho taulánj napomáhati. 1828. III. 420. — 3. *Hausman:* Události ze žiwota duchownjho pastýře. 1835. IV. 616. — 4. Hille (biskup litom.): Obraz dokonalého kněze z pastýřského listu (přel. Zahradnjk) 1833. I. 28. — List pastýřský, 1837. I—III. — 5. *Hnogek:* O latinské řeči při službách božjch. 1833. IV. 573. — Spogenj čtyř částek mše sw. 1834. IV. 559. — Poswatnj obřadowé našich služeb božjch, porůzné pozorowánj. 1837. I. 45. — 6. *Hořický:* O společném klečenj při službách božjch. 1833. III. 408. — 7. *Chotek* (arc. olom.): Pastýřský list geho knjžecj milosti, (přel. Jungmann). — 8. *Jawornický:* O přednášenj katechetickém. 1830. III. 349. 1831. II. 235. — 9. *Jirsjk:* O powinnosti weřegné a společné modlitby. 1837. IV. 604. — 10. *Kamaryt* J.: Proč má duchownj na české osadě ustanowený uměti dobře česky. 1832. IV. 590. 11. *Kurka:* O potřebě zwláštnjho cwičenj osadnjkůw w náboženstwj času welikonočnjho. 1837. II. 28. III. 381. — 12. *Kyselo:* O přigjmánj, cwičenj a křtěnj Jsraelitůw. 1828. II. 269. — 13. *Labler:* Ponaučenj pro ženichy a newěsty. 1837. I. 72. — 14. *Nowáček:* Připadnosti u zaopatřowánj nemocných. 1830. III. 318. — O swěceninách. 1837. II. 255. — 15. *Řehoř* XVI. (papež): List pastýřský. 1833. I. 146. — 16. *Sailer* Mich.: Dwa listy k mladému katolickému knězi, od Krbce. — 17. *Sláma:* O mši sw. J. Nep. 1835. III. 427. — O literatských společnostech wůbec, zwláště pak o literatech města Prachatic, (kdež i Němci česky zpjwagj). 1837. III. 446. — 18. *Sychra:* Rozmlauwánj o swětle oltářnjm a kaděnj. 1828. I. 94. II. 235. — 19. *Šindelář:* Odpowěd na konkursnj otázku. 1834. II. 295. — 20. *Šönbek:* Drobnůstky z pastýřského žiwota. 1835. II. 311. — 21. *Wacek:* Aforismy z rozličných bohoslownjch spisůw sebrané. 1833. III. 46. — 22. *Wáclawjček:* O způsobu přigjmánj weřegného wyznánj wjry od nawrácence do cjrkwe katolické. 1828. IV. 581. — 23. *Wendr:* W gakém pořádku má se cwičenj náboženské pro školnj mládež stáwati. 1831. IV. 527. — 24. *Wotýpka*: Rozmlauwánj mezi duchownjm a nemocným. 1829. IV. 594. — Slowo o zpěwu obecném při službách božjch. 1829. III. 423. (srw. slowo o nyněgšj cjrk. hudbě. 1831. II. 280). — Rozmlauwánj s manželkau po swáru s manželem od něho odegjti chtěgjcj. 1832. I. 106. — O nawštěwowánj školy. 1834. IV. 586. — O přjčinách působjcjch, že se w osadě duchu prawé zbožnosti nedostáwá; i co přjčinau toho, činiti třeba. 1835. IV. 569. — 25. *Zahradnjk:* O rozdjlu mezi duchownjm a swětským auřadem. 1834. I. 46. — O prawém nakládánj duch. pastýře s nekatolјky. 1836. I. 48. — Aforismy o liturgii. 1834. III. 453. — 26. *Ziegler:* Oděw kněžský při mši sw. 1831. III. 381. — Opatrnost duchownjho pastýře wzhledem poslednj wůle nemocného. 1832. III. 374. — Důkladná známost gazyka

českého duchowenstwu potřebná. 1833. IV. 545. — — 27. Rozličné pastýřské přjhody. 1830. IV. 532. — Pastýřská opatrnost w čas moru. 1831. III. 471. — Slowo o nekatolických kmotřjch. 1833. IV. 596. — Proč práwě cjrkew katolická protiwenstwj trpj. 1833. IV. 551. — Obřady wšech řeholj (latinsky) dle abecedy. 1837. I. atd. b) Přjt. ml.: Dobrá rada pro učitele. 1829. IV. 65. Gak se magj duchownj pastýřowé ke školnjm učitelům rozličné powahy chowati? tamž 69. Gak gest škodliwé zanedbánj weřegných služeb božjch, 1834. III.

9. a) *Swaté obrazy a popsánj gich.*

707. *Devoty* (Jos.). — Wyobrazenj a popsánj chrámu Swatobarborského . . . w král. swob. hornjm městě Hoře Kutné, před časy od Hornjků nesmjrným nákladem mistrně postaweného, k umjněné wšak welikosti nedohnaného. . . Pro delšj památku wydal atd. 8. (str. 64 a ryt. wel.), w Praze, Šol. kniht. 1828. seš. 30 kr.

708. * *Horčice* (Josef). — Historické popsánj milostného obrazu a pautnického chrámu blahoslawené panny Marie w Staré Boleslawi, s přidanými modlitbami rannjmi, ke mši sw., k sw. zpowědi, k sw. přigjmánj, s pjsněmi a ostátnj pobožnostj, kteráž se na tom sw. mjstě wykonáwá. Od atd. Wl. 12 (str. 252 a obrázek) w Praze, arc. kniht. 1837. neseš. 20 kr.

709. *Jirsjk* (J. V.) — Řip a geho chrám. Popsánj obého, genž při přjležitosti slawnosti sedmistoletého obnowenj téhož chrámu w české i německé řeči wydal. 8. w Praze, arcib. kniht. 1826.

710. *Rudl* (J. J.). — Popsánj a wyobrazenj sochy sw. Wáclawa na koňském trhu. 8. s ryt., w Praze w Somerowské kniht. 1827.

711. *Ruljk* (Jan). — Swatá Hora, nebo: Hystorické wypsánj Hory swaté nad Přjbramj s přiloženými modlitbami, s pokračowánjm od J. *Palety*. 8. w Přjbramě nákladem Fr. Landf. k dostánj 1832, seš. 8—21 kr., něm. 12—30 kr. (Rozl. pr. 1832. 42). — Též u A. Dworského w Praze: Katolické popsánj o sw. Hoře a tam se nacházegjcjm obrazu Marie Panny rodičky božj, (cens. 2. čer. 1831).

Drobnosti: 1) *Abbildung u. kurze Erinnerung an die merkwürdige Statue Mariens auf dem altstädter Ring*, (něm. a česky), *Prag* 1831. u A. Dworského (cens. 2. srp. 1831). — 2) Historie pautnického mjsta Wranowa k panně Marii od Antonjna Hornšteyna. W Brně u Traslera (cens. 2. srp. 1831, w Br.). — 3) Krátký přjběh někdegšjho knjžecjho opatstwj a kostela sw. Giřjho na hradě pražském. 8. W Praze, u Geřábka 1825. — 4) Morawské powjdky, aneb sedm přepodiwných obrazů sw. Cirila, zčeštěných od Fr. Budislawa (Wewerky). 12. W Praze, arc. kniht. 1825. (Mus. lit.). — 5) Půwod obrazu boleslawského Marie matky páně s modlitbau, (cens. 1. srp. 1825). — 6) Obraz Marie zwěstowánj s názwem »Památnjk zaswěcenj kaple zwěstowánj panny Marie na náwršku pl . . při městu Náchodu w měsjci srp. 1834« w Praze u Hofmanna. — 8) Ostatkowé swaté wolenectwj w knjžecj Meternichském kostele plaském. 8. w Praze u Enderse 1829. — 9) (Wewerka Fr. B.). Drobňaunká obět daná na oltář Boha neywyššjho za přjležitosti stoleté památky J. Nep. prohlášenj za swatého. 12. w Praze 1829. — 10) Wyobrazenj a krátké žiwota wypsánj slawných služebnjků a přátel božjch. 8. w Praze u Petra Bohmanna 1817—1825. 10 djlůw.

W *Časop. p. k. duch.* 1837. I. Základopis chrámu páně sw. Wjta w Praze. II. Wyobrazenj nyněgšj wýstawnosti. III. Základopis kauplnému postawenj geho, a IV. wyobrazenj, gak by wyhljžel, kdyby dostawen byl. (Kwěty 1837. př. 19.) O sobě tištěno w české i německé řeči od W. Pešiny. IV. 662. Krátký popis hlaw. chrámu sienského, od Ondráka. — *Gindy a Nynj.* 1829. II. 37. Socha sw. Jana N. na mostě pražském (ryt.) 41. Hrob J. N. — 45. Okrášlenj welikého oltáře w hlawnjm chrámu páně. — 49. Wjtězná brána ke cti sw. Jana atd.

b) *Ze žiwota Krista Pána.*

712. Dwa drazj ostatkowé našeho neyswětěgšjho Wykupitele Ježjše Krista, totiž: Psanj od Pána a Spasitele našeho (to gediné, které psal). 2. Popšánj a wyobrazenj sw. obličege geho. Přeloženjm Jana *Hýbla.* W Praze u Endersa 1828? za 10 kr.

713. Žiwot Ježjše Nazaretského. 8. w G. Hr. u Landfrasa, (36 kr. w. č.).

10. *Žiwoty Swatých.*

714. *Černý* (Jos.). — Žiwot sw. Panny Terezie s připogenau krátkau historij řádu bosých Karmelitánek w Čechách. Od atd. 8. (str. 183) w Praze, arc. kniht. 1830. seš. 15 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1830. III. 455. — Hirsky: Terezie promišlevanja i preserčni pogovori s Bogom, v Lublani 1834. — Žiwot sw. Františka Xaverského, apoštola indyckého, přeložena (od Černého) a nábožným ctitelům geho wěnowaný. 8. w Gičjně, pjsm. a nákl. F. Kastránka 1827.

715. *Král* (J. M.). — Wypsánj žiwota swatých dwau bratřj biskupů a apoštolů Crhy a Strachoty od atd. 8. (str. — a ryt.) w Hr. Kr. u Pospjšila 1825. seš. 10 kr.

716. *Weleba* (W. T.). — Hlawnj doby z žiwota sw. Jana Nepomuckého k slawnosti po sto letech slawené památky geho za swatého wyhlášenj, představené za pobožnost w dewateru wyobrazenj, popsánj, rozgjmánj, w modlitbách a zpěwjch od atd., zčeštěné od Fr. B. *Tomsy.* 18. (str. 81) w Praze, tisk. Pospjšil., nákladem J. Fr. Marouška, obchodnjka uměleckých wěcj, 1829.

717. Wěrné popsánj žiwota a smrti swatého Wáclawa, Mučedlnjka Božjho a Patrona českého. Dle čtrnácti obrázků této knjžce připogených a wyswětlených, při nichž wždy kratičká modlitba gest (od T. Kubelky). 12. (str. 48) w Praze, arc. kniht. 1831. seš. 12 kr.

718. *Zimmermann* (J. N.). — Žiwotopis sw. Jana Nepomuckého, zpowědlnjka králowny Johanny, když roku 1829 stoletá památka geho w počet Swatých wnešenj se slawila. S připogenjm služeb božjch a modliteb wůbec wydáwá atd. 12. (str. 132 s ryt.) w Praze, tiskem a nákl. Pospjšilowým 1829. seš. 10 kr.

Drobnosti: 1. Historická zpráwa o půwodu . . . nowé památky mince, která ke cti neposkwrněného početj panny Marie bita byla. Z německého přel-

T. Kubelka. W Litom. u Turečka 1836. — 2. Děgepis krátký swatých: Albin, Damian, Maur, Perpetua, Kazimjr, Fridolјn, Koleta, Simplicius, Josef, Jan Nep., Patricia, Longin, Kastulus, Kateřina, Gertruda, Otto, Eufrasia, Ciril, Augusta, Sixt, Terezie, Alžběta, Frant. Seraf., Barbora, Marie Egyptská, Justin, Celestin, Lew, Joachim, Robert atd. Česky a německy u Bohmanowých dědičůw (cens. w r. 1825). — 3. Hrdina. Popis žiwota sw. Barbory (cens. 1. čerw. 1832). — 4. (Kubelka) Alžběta swatá, landhraběnka durinská, ... Powjdka o třešnjch dle Šmida, tamž (cens. 1. čna. 1832).

11. *Wzdělávatelné a nábožné, slawnosti.*

a) Časopisy.

719.* Časopis pro katolické duchowenstwo. Wydáwán přispjwánjm mnoha duchownjch a učených mužů od knjžecj arcibiskupské pražské Konsistoře. Prwnj ročnj běh. Swazek 1nj. Wl. 8. (str. 168), sw. 2hý (str. 163—336), sw. 3tj (str. 336—496), sw. 4tý (str. 497—664), w Praze, w knjžecj arcibiskupské knihtiskárně 1828, seš. mjsto 2 zl. gen 1 zl. 45 kr. (Přjdaw. k němu: Swatj Otcowé, wiz čjslo 693—697).

Napomahá k wyššjmu wzdělánj česko-slowanského duchowenstwa pogednánjmi we wšech oddjlech bohoslowj, podáwá přjklady obecné a učené mluwy w oboru bohoslownjm, přispjwá k uwedenj slušných, duchownjm potřebám lidu přiměřených, nábožných pjsnj; náwěštj dáwá o znamenitých spisech bohoslownjch we wlasti a w cizině wyšlých, zwláště o stawu neynowěgšj literatury české w oddělenjch wzdělawatelných, bohoslownjch a wychowatelských, s uwáženjm wnitřnj ceny gednotných spisůw, a poskytuge důležité zpráwy, náboženstwj a cjrkwe se týkagjcj. Srw. *Relig. u. Kirchenfr. Würzb.* 1829 *K. B. S.* 5. 279. 1830. *S.* 8. 604—7.

720.* — — Druhý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 116), sw. 2hý (str. 167—342), sw. 3tj (str. 343—502), sw. 4tý (str. 646) tamž 1829, seš. m. 2 zl. gen 1 zl. 45 kr.

Spoluredaktoři: Tomek a Wáclawjček, kanownjci. Předplatitelůw 868.

721.* — — Třetj ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 162), sw. 2hý (str. 163—322), sw. 3tj (str. 323—484), sw. 4tý (str. 485—656), tamž 1830, seš. m. 2 zl. gen 1 zl. 45 kr. Redaktor toliko Wáclawjček.

722.* — — Čtwrtý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 158), sw. 2hý (str. 159—320), sw. 3tj (str. 321—480), sw. 4tý (str. 481—640) tamž 1831, seš. m. 2 zl. gen 1 zl. 45 kr.

Oznam w *Zeitschr. f. d. Geistl. Bonn* 1834. *S.* 246.

723.* — — Pátý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 160), sw. 2hý (str. 161—300), sw. 3tj (str. 301—480), sw. 4tý (str. 481—640) tamž 1832, seš. m. 2 zl. gen 1 zl. 45 kr. — Red. Pešina.

724.* — — Wydáwán od knjžecj arcibiskupské konsistoře pražské. Šestý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 168), sw. 2hý (str. 169—346), sw. 3tj (str. 347—506), sw. 4tý (str. 507—675 s obsahem), tamž 1833. (Přjdawek: Sw. Augustina kn. XVIII. a XIX).

Srw. Rozl. pr. 1833. 78.

725.* Čas. atd. Sedmý ročnj běh. Sw. 1. wel. 8. (str. 176 a str. 6 básně od Sedláčka ke cti (p. t.) p. arc. pražsk. Škarbeka atd. Sw. 2. (str. 177—344), sw. 3. (345—516), sw. 4. (str. 517—690; 1 tab. w 4. a 1 arch gmen předpl. t.), tamž 1834. seš. (wiz čjslo 723).

Srw. č. Wčelu 1834 od Čelakowského. Alm. de Carro 1835. p. 228. — Předplatitelůw w Čechách 700, na Morawě 126, w Uhřjch 37, w Haliči a Slezku 6, w cjsařstwj po různu 11, a w cizjch zemjch 5, tedy auhrnkem 885. Spisowatelůw w Praze 17, w prař. arcid. 11, w litom. diéc. 7, w král. 6, w buděg. 3, w olom. arcid. 1, w brn. 3, w cjs. Slezku 2, w Haliči 1, w Řjmě 1. = 52.

726.* — — Osmý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 180 a 14 str. básnj na cjsaře), sw. 2hý (str. 181—360, 1 tab. w ½ přjčném listu), sw. 3tj (str. 361—534 a str. 22 básnj na cjsaře, 1 tab. w 4.), sw. 4tý (str. 539—742, str. 6 básně na p. bisk. Růžičku, 1¼ arch. gmen spis., předpl. &c.), tamž 1835. seš. (wiz čjslo 723).

Srw. č. Wčelu 1835. 126 atd. — Předplatitelůw w Čechách 708, na Morawě 150, w Uhřjch 26, w Haliči 3, w cjsařstwj po různu 9, w cizjch zemjch 4, tedy auhrnkem 900. Spisowatelůw w Praze 15, w arc. pr. 10, w lit. 6, w kral. 7, w bud. 3, w arc. olom. 3, w brn. 1, w arc. wjd. 1, w Koblenci n. h. 1, = 47.

727.* — — Dewátý r. běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 184 a ryt.), sw. 2hý (str. 185—400), sw. 3tj (str. 403—646 a 20 a obraz), sw. 4tý (str. 747—822, a 42 bez znam. a ryt. w 4.), tamž 1836. seš. 2 zl.

Srw. *Mag. f. d. Lit. Berl.* 1836. *S.* 130. *von Purkyně.* Čas. II. 398. — Čas. mus. 1836. 372. — Přispělo 47 spisowatelůw, a odbjratelůw bylo 978, z nichž w Čechách 744, na Morawě 173, w Uhřjch 35, w Haliči 4, w cjsarstwj po různu 17, a w cizých zemjch 5. Přjdawek k časopisu wyšel: «Obrana časopisu pro katolické duchowenstwo od Fr. Bogenického (Slámy). Wl. 8. (str. 74) tamž 1835. W celém časopisu od r. 1828 — 1835 toliko gest 8 překladůw a 172 půwodnjch prácj; mezi překlady neywjce básně.

728.* — — Desátý ročnj běh. Sw. 1nj. Wl. 8. (str. 192 a 3 ryt. kamenop. w fol. a obraz hl. chrámu páně sw. Wjta w Praze w 4.), sw. 2hý (str. 193—346 a I—XXXVIII.). Krátké popsánj chrámu praž. sw. Wjta od W. Pešiny, a plán kostelnj od Jana Küglera a rytý od Řehuly w fol., hudebnj přjloha od Kropila w 4. (str. 41 a 1 ryt. stawu kat. cjrkwe w 4.), sw. 3tj (str. 349—531 a 6 bez znam. a 1 tab. kamenop. w 4ce), sw. 4tý (str. 532—714 a 34 bez znam. a přehled škol w Čechách r. 1835 w ½ fol. přjčném kamenot.), tamž 1837, seš. předpl. cena 2 zl.

Wšech 10 wýtiskůw w konsistoři pražské za 15 zl., swazek, když se geho wygmutjm ročnjk pokazj, po 1 zl. Poštau «franco» čtwrtletně zaslané až na poslednj mjsto, třebas až do Lwowa nebo do Kotara po celém Rakausku ročně 3 zl. Odbjratelům 10 wýtiskůw 11tý zdarma, a při 20 wýtiscjch i zaslánj bude zdarma. — Pogednánj gsau důkladná, neřku-li klasická, půwodnj, wydánj snahau redaktora W. Pešiny od r. 1832 gest čisté, auhledné. Časopisowé zahraničnj: berlinský, lipský, wirczburský, ašafenburský, špeyrský a bonský negen ten spis nehanj, ano i z něg samy čerpaly. Korekturu toho časopisu má Čelakowský. W Přemysli w Haliči a w Gnězdně w Prusjch nalezl i následownjky. Slowenské (ewangelické) duchowenstwo w Uhřjch mjnj též následowati. Srw. Kwěty 1837. př. 20. R. 1837. k časop. přispělo spisowatelům w Praze 10, w prař. arcid. 15, w

diec. lit. 3. w hrad. 4, w buděg. 6, w brněn. 1, w olom. arcib. 1, w Wjdni, Solnohradě a Turecku 5, tedy wšech 45. Od r. 1828—1837 bylo spisowatelůw 78, z nichž asi 7 w národnjm českém gazyku nepřispěli. Pogednánj wšech 327. Počet předplatitelůw r. 1837 w Čechách 854, (w praž. arcid. 464, w diec. lit. 81, w králowéhr. 125, w bud. 184), na Morawě 171, (w arc. olom. 52, w diec. brn. 119) w Uhřjch 21, w. Haliči 2, w cjsarstwj po různu 16, w cizjch zemjch 5, tedy 1069. „Tož důkazem stogj, že české, morawské a slowácké (katolické) duchowenstwo, které giž odbjránjm četných německých časopisůw wzdělanost swau rozmnožuge, u wřelosti a w lásce k gazyku mateřskému pokročilo, a rozmnoženěgšjm nezištnjm (bez honoráru 5 zl. za arch) spisowatelům našim oswědčilo, že w něm uložených gádrných prácj gich wděčně přigjmá a si wážj." Gak přeužitečný regstřjk odbjratelůw! k gemuž udánj gmen atd. wždy co neyspjše zasláno býti má. R. 1838 přidá se k časopisu: Rukopis kapitolnjho děkana Hilaria, o přigjmánj pod obogj, proti Rokycanowi, od r. 1464 pocházegjcj, a tak i připogowánjm kratšjch rukopisůw dále.

b) Gednotliwé.

729. *Galura* (Bernard, biskup antedonský). — Naučenj křesťanské mrawopočestnosti k wšeobecnému wzdělánj národu. Od atd. Nařjzenjm wysoce slawné c. k. wlády zemské. 8. (str. VIII a 184), w Praze, u Veroniky Šolowé, wedenjm J. H. Pospjšila 1826. seš. 16 kr.

Srw. Pautnjk 1826. II. 104.

730. *Geřábek* (Ant. F.). — Nawrženj nábožensk á wšem křesťanům, kteřj krom cýrkwe křesťansko-katolické se nacházegj, k pozornému, nestrannému a spasytedlnému rozgjmánj podaná. Od atd. 8. (str. 88), w Hr. Kr. u Pospjšila 1831, seš. 12 kr.

731. *Görres* (G.).— Panna Orleanská dle atd., od Josefa Zimmermanna, atd. Čjslo III. Nákladem Dědictwj swatojanského. mal. 8. (str. 90) w Praze, arc. kniht. 1836, w tuhé obálce (pražská konsistoř) 10 kr.

Wýtiskůw 2000. Něm. *Die Jungfrau von Orleans. Regensb.* 1834.

732.* (Sw. *Isidor*, biskup hispalský). Kniha utěšená a lidem wšechněm na tomto swětě zarmauceným prospěšná i užitečná. Rozmlauwánj rozumu s člowěkem. Z latinského gazyku w český gazyk přeložena od Sixla *z Ottensdorfu.* Nynj po čtwrté na swětlo wydaná nákladem J. H. Pospjšila. 12. (str. 100) w Praze a Hr. Kr. 1830. seš. 18 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1829. IV. 639.

733. *Kubelka* (Tomáš). — Pobožnost při Jubileum, čili při stoleté památce Swatowyhlášenj sw. Jana Nepomuckého, mučedlnjka Kristowa a patrona českého. Od atd. 12. (str. 192 a obrázek) w Praze, arc. kniht. 1829. seš. 12 kr.

734. — — Wzdělánj člowěka, gaký býti má, aby mu dle swěta i dle duše blaze bylo. (Pro dospělé) sepsal atd. 1. částka. 12. (str. 311). 2. č. (str. 342) w Praze, arc. kniht. 1827. seš. 1 zl.

735. — — Způsobné rozwažowánj člowěka w důležitých wěcech s rozumem se srownáwagjcjch. Pro wzdělánj člowěka w letech přirůstáwagjcjho; w njž opět mnoho potěšitedlných a

poučugjcjch prawd se nacházý. Sepsaná od atd. 12. (str. 320) w Praze, arc. kniht. 1831. seš. 30 kr.

736. Nábožná cwičenj k slawnosti Božjho Těla při slawném Obchozu aneb (čili) Processj, též i gindy při nawštěwowánj neyswětěgšj swátosti oltářnj. Spořádaná od gistého kněze řádu sw. Benedikta z kláštera Braunowského. 24. (str. 70) w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila 1828. seš. 6 kr.

Tak též sepsal Jos. Ant. *Swoboda* atd. Pobožnost při slawném průwodu neb processj na den Božjho Těla; s připogeným wyswětlenjm půwodu a spasitedlných obyčegjch při této starožitné slawnosti. 16. (str. 60 a obr.) w Praze, w Somerowské kniht. 1834. — (Tallaya) Pobožnost při slawné processý na den Božjho Těla (cens. 2. března 1837 w Br.)

737. *Neumann* (Wáclaw Fr. kanownjk w Praze). — Slawná stoletá památka wyhlášenj za Swatého blahoslaweného Jana Nepomuckého, mučedlnjka páně a patrona české země. Knjžka k modlenj a wzdělánj pro katolické křesťany, zwláště pro ctitely tohoto wywoleného Božjho. Wydané nařjzenjm geho knjžecj milosti neydůstogněgšjho a neymilostiwěgšjho pána, pana Wácl. Leopolda, z božj milosti arcibiskupa pražského . . . od atd. 8. (str. 167 a ryt. 3 a 3 melodie) w Praze, arc. kniht. 1829, seš. 20 kr. Něm. za 24 kr.

Modl. k sw. Janu w Pr. u Geřábka (1. kw. 1828).

738. Památka swěcenj třetj jubilegnj slawnosti, cjsaři Karlowi pátému w Augšpurku na sněmu, podané ewangelické konfessj léta Páně 1530, 25. červwna. Pracj Jana *Borota*, zpráwce cjrkwe ewangelické ostatků českých exulantůw. 8. (str. 32) w Žitawě u Sayferta (1830). Pos. w čas. p. k. duch. 1832. III. 460.

739. *Rokos* (Frant. Alexandr). – Pastwa duchownj pro owce z prawého owčince Kristowa. To gest: Křesťanská cwičenj k wyučowánj wenkowského lidu we swatém náboženstwj, buď we wesnicjch, nebo w chrámu Páně. Podlé našeho katechismu spořádaná od atd. Dwa djly. 8. (str. 318 a 344) w Praze, arc. kniht. 1831. seš. 1 zl.

Pos. w čas. p. k. duch. 1832. I. 143—149.

740. *Ruffer* (Wogtěch). — Perle pokladu maudrosti obětowané dceři w Krystu do let panenských wstupugjcý. Wydané od atd. 12. (str. 112) w Praze, u K. Geř. nákl. Neureutra 1828, seš. 10 kr.

741. Sto otcowských navčenj. Amulet pro cestugjcý řemeslnické towaryše. Wydaná od Jana Kř. *Noska*, atd., (dle německého). 8. (str. 40) w Gičjně, pjsmem Fr. J. Kastránka 1836.

742. *Šimek* (J. W.). — Nábožnost domownj we zpěwjch. 12. (str. 148) w Skalici, u Fr. X. Škarnicla 1828. za 18 kr.

743. *Šulek*. — Nábožná rozgjmánj o utrpenj Krista, w Prešpurku.

744. *Sch* . . (Dr.). — Swatodennj Pořádek a prawidla žiwota nábožného katoljka; aneb základowé prawé pobožnosti. Z německého p. Dr. Sch...a přeložil Frant. Dobromil Kamarýt.

Nákladem Dědictwj Swatojanského. Čjslo VI. 8. (str. 33) w Praze, arc. kniht. 1838, w tuhé obálce 5 kr. Wýtisků 4000.

745. Umučenj Páně na 21. rozgjmánj rozwržené, w němž také křjžowá cesta se 14 mjsty se obsahuge, spolu s modlitbami mešnjmi — —. Sebrané od Tom. *Kubelky*. 12. (str. 192) w Praze, arc. kniht. 1830. seš. 10 kr., z tuha wáz. 15 kr.

746. *Weininger* (Kašpar). — Ctitel sw. Jana Nepomuckého. K kostelnj památce geho swatowyhlášenj. Od atd. 8. (str. 31) w Praze, arc. kniht. 1829.

Drobnosti: 1) Auplné wyswětlenj nyněgšjho (1826) milostiwého léta, kteréž g. sw. papežská Lew II. na weškeré křesťanstwo rozšjřiti ráčil. Připogen gest též pořádek, wedlé kteréhož milostiwé léto w Praze a w pr. arcibiskupstwj slawiti se bude, a posléz zásoba modliteb, na tento čas přislušných. 8. bez roku a mjsta (w Praze) tisk. p. 6 kr. ps. 10 kr. — 2) Pobožnost při procesý k oslawenj wšeobecného milostiwého léta we Wjdenském arcibiskupstwj ustanowených, gakož y při prywátnjch kostelů — nawštěwowánj k dosáhnutj těch milostiwých odpustků. Mimo krátkého ponaučenj o odpustkách. Z německého w český gazyk uwedená od gednoho kněze w shromážděnj neyswětěgšjho Wykupitele. 8. (str.72) we Wjdni 1826. Prawopis: au = ou; é = e atd. čeština podlá. — 3) Ponaučenj o přjtomném milostiwém létu, kteréž Geho Swatost papežská Pius VIII. wšem prawowěrjcjm křesťanům uděliti ráčila. S připogenými přiměřenými modlitbami. 12. w Hr. Kr. 1830. — 4) Slawnost Milostiwého Léta, kterauž Swatý Otec *Pius*, papež téhož gména Osmý, brzy po dosednutj na stolici apoštolskau k wyžádánj pomoci Božj listem apoštolským w Řjmě dne 18. června 1829 prohlásiti ráčil, w Čechách, slawená w měsjcjch mági a červnu l. P. 1830. 18. (str. 72, a obrázek papeže a krátký žiwotopis geho), w Praze, arc. kniht. — 5) Wšeobecné milostiwé léto od Geho Swátosti Papeže Leo XII. na rok Páně 1826 pro weškeré kat. Křesťanstwo powolené. 8. w Budégowicjch (1826). — 6) Pobožnost w čas milostiwého léta od Geho Swátosti papežské Lwa XII. na rok 1826 wůbec rozepsaného. W Chrudimi, pjsmem Jos. Košiny. Sepsal J. L. *Ziegler*, pak — od Pia VIII. na r. 1830. — 7) Krátké ponaučenj o odpustkách milostiwého léta, které Geho Swátost papežská Leo XII. na rok Páně 1826 pro weškeré katolické křesťanstwo powoliti ráčil. Obsahuge také litanie a některé wýborné k tomuto swatému času přiměřené modlitby a pjsně. 8. w Gindř. Hradci u Landfrasa 1826. — 8) Rozgjmánj a modlitby na čas milostiwého léta od Geho Swátosti Papežské Lwa XII. nařjzeného. 12. w Litoměřicjch u Medaua 1826. — 9) Obšjrné wynaučenj k přjtomnému milostiwému létu, gegž Geho Swátost papežská Lew XII. uděliti ráčil. 8. w Praze u Fr. Geřábka. — 10) Stoletá slawná památka wyhlášenj za swatého Jana Nepomuckého. Knjžka modljcj při této slawnosti. Přeložená podlé A. C. F. Eichlera, c. k. raddy, od J. W. Wlasáka. 12. w Praze u Fr. Gerábka 1829. — 11) (Hanl J. A. Karel). Pobožnost k stoleté slawnosti sw. Jana Nepomuckého. S wyobrazenjm geho žiwota od narozenj až k smrti . . od Tomsy. 12. w Praze 1829. — 12) Duchownj poklad země české . . (s nebeskými klenoty), (cens. 2. čna. 1825). — 13) (Jawornický T.). *Das heil. Jubiläum in seinen heilsamen Wirkungen, mit den dazu vorgeschriebenen Gebethen, nach einer der neuesten theologischen Schrift in bündiger Kürze dargestellt*, (cens. 1. červ. 1826.) — 14) (Wacek F. A.). Ponaučenj o milostiwém létě . . . w Praze, (cens. 1. čna. 1826). — 15) Powinnosti manželůw, rodičůw, hospodářůw a poddaných křesťanských, powinnosti mládeže, djtek k rodičům, swobodného pohlawj ženského, z pjsma sw. wytažené. Podlé wydánj Šwerdlingowa, (cens. 2. čce. 1826 w Brně.). — 16) (Ratay Jos.). Krátká historie některých pautnjch mjst, gako Marie Celly, pak Marianských obrazůw w Klatowech a staré Boleslawi, (česky a něm., cens. 2. kwět. 1829). — 17) (Opočenský). Po poswěcenj kandidata k auřadu kazatelskému, (2. list. 1831 w Br.). — 18) (Dewoty). Popsánj konané slawnosti we welosławném chrámu páně Sedleckém dne 1. břez. 1832, při držané památce 40letého panowánj geho c. k. gasnosti krále českého Františka I., (cens. 1. kwět. 1833). — 19) Slawná stoletá památka poswěcenj chrámu páně Sepekowského ke cti a chwále blah. rodičky božj Marie panny w starožitném a milostném obraze tuto od

dáwných let wůkol nábožně ctěné, 1833. — 20) Rozgjmánj sw. Bernarda, opata.. přeložil z latiny Galaš, (2. list. 1834 w Br.). — 21) (Mogžišowič). Moc božj nad žiwotem y smrtj mocnáře při žal. památce Františka I., přeložená (Kal. Fej. 1836). — 22) (*Šimko* J. W.) Nábožnost domownj we zpěwjch. (K. Fej. 1836). — 23) Pobožnost k uctěnj sw. Gotharda, opata a biskupa, od Wácl. Zahradnjka, (1. srp. 1826). — 24) Pořádek, w kterémž se při každém gak klášternjm, tak farnjm chrámu Páně k. pražského města celoročně wykonáwagj. Wydán ku prospěchu opatrowen pražských, k dostánj gest w každé faře a klášteru za 8 kr., čjmž se wšak nekladau meze dobročinnosti. 8. (str. 28) w Praze, u T. Tábora 1836. — Společná pobožnost w křjžowých dnech, rkp. u Posp. 4. (str. 32).

W časopisech o bohoslowj wůbec a o wzdělánj zwláště.

Čas. p. k. duch.: 1. *Galura* (Bern., knjže-biskup brixinský): Ponawrženj k bohomluweckým studijm dle základnjho učenj křesťanského. 1830. II. 167. — 2. *Jirsjk:* O spálenj mrtwých. 1837. I. 170. — 3. *Ondrák:* O katolictwj z franc. 1837. I. 157. — 4. *Sláma:* Proč a gak by se měla láska ke čtenj a samočinnému studowánj u mladého duchowenstwa zbuditi a zachowati. 1831. III. 323. — 5. *Wacek:* O methodách panugjcjch při wyučowánj. 1833. I. 74. — 6. *Wendr:* W gakém pořádku má se státi přiměřené cwičenj náboženské pro školnj mládež. 1832. II. 240. — 7. *Zahradnjk:* O spogenj dogmatiky s mrawoučenjm. 1832. IV. 501. O pozdrawenj andělském. 1832. IV. 559. *Přjt. ml.:* Znamenitosti z křesťanstwj. 1828. III. 111. — O wedenj djtek k náboženstwj. 1829. II. 94. III. 46. — Myšlenj kněze z Granady o tom, co horliwý otec činiti má, aby děti swé dobře a počestně wychowal. 1829. IV. 4. Máli se křesťanskému náboženstwj neyautlegšj mládež wyučowati? 1831. I. 6. Historická a obrazná methoda při náboženském a mrawném wyučowánj. 1831. II. 7. Wjtezná moc milosti Kristowy. 1833. IV. 1834. I. 82. *Gindy a Nynj:* 1829. II. 53. Ctitel sw. Jana N. II. 49. Popsánj slawnosti sw. J. N. r.

12. *Mrawoučenj (moralka).*

Čas. p. k. duch. 1. *Černý:* Proč newydáwá náboženstwj Kristowo tak hogných užitkůw gako za prwnjch časůw? (dějegopisno-mrawnj). 1834. I. 1. — 2. *Hawránek:* O užitku, kteréhož maudré a nábožné wykládánj snůw křesťanu poskytuge. 1837. II. 195. — 3. *Jirsjk:* O přjsaze, (snad wygimek ze spisů V. Zahradnjka, kterýž pilowal). 1836. II. 280. — 4. *Klár:* Zrcadlo ctnosti, aneb památnj slawnost swatých, (přel.). 1830. IV. 487. 1831. I. 3. — 5. *Sláma:* Pauti, gegich půwod, zrůst a mrawnj cena. 1830. II. 205. Zásluhy křesťanského náboženstwj o zaopatřenj nuzných, (dějegopisno-mrawnj), 1831. I. 33. II. 187. Bůh k nám mluwj také dopuštěnjm nemocj. 1836. IV. 665. — 5. *Ullmann:* Sada, kterauž se dowozuge, že w morálce, má-li křesťanskau slauti, důwodný wýklad wjry w Krista . . . obsažen býti musj. 1835. III. 403. — 7. *Zahradnjk:* O mrawnj powaze p. Ježjše. 1833. IV. 509. O wnitřnj powaze ctnosti. 1836. III. 532. O cestách ku poznánj mrawnjho dobra wedaucjch. 1837. I. 25. — 8. *Ziegler:* O mrawném citu. 1829. II. 215. — O pohřbu swatých. 1832. IV. 547. O žiwotě duchownjm. 1835. I. 25. III. 479. Sedmero radostj Marie panny (ze starého rukopisu), 1835. IV. 641. — *Přjt. ml.:* Sokratická rozmlauwánj w důležitěgšjch předmětech mrawnosti od Windiše. 1825. 1826. I—IV. — Neyhlawněgšj wěc, gak we wšech školách wůbec, tak zwláště w národnjch školách, od Wacka. 1826. IV. — Prwnj powinnost člowěka k sobě samému, od Nowáka. 1835. I—II.

13. *Směs w čas. p. k. duch.*

1828. II. 312—331. Řjm, Salcburk, (pastýřský list). Drážďany. Tomáš Powondra. Benešow. III. 474—95. Nadánj dwau poenitentianů w Praze. Generálnj visitacj w arcibiskupstwj pražském. Slawnost w Plasjch. Řeč arcib. k no-

wowyswěcencům. Škola w Zádře. IV. 643—64. Wácl. Talský. Pražská gednota k zwelebenj hudby kostelnj. Řjm. Wáclawjček atd. — — 1829. I. 149. sw. Lew XII. Wolenj papeže. (II. 325). Stoletá slawnost za sw. wyhlášenj bl. Jana N. II. 317. sld. Řjm. III. 488. O společnosti k rozšjřenj křesťansko-katolické wjry. Praha. IV. 646. Powýšenj a úmrtj. — — 1830. I—IV. 1831 I—IV. 1832. I—IV. Cjrkewnj zprávy a udělená důstogenstwj. — — 1832. II. 303. List arc. pr. Krakowského z Kolowrat. III. 470. List biskupa králohradeckého Hanla. IV. 619. List bisk. turnowského, Pištěka. — — 1833. I—IV. Cjrkewnj zprávy. I. List pastýřský papeže Řehoře XVI. ke wšem katolickým biskupům. — — 1834. I. 145. Rozlaučenj se arc. našeho praž. (hr. Sk. Ank. z Poslawice) s arcidiecesj lwowskau a slawnost geho w Praze. Řehoř XVI. dennj zaměstnánj. II. 317. Pastýřský list olom. diecesj na r. 1834. Staw katolické cjrkwe w Rakausku r. 1833 (1833. IV. 1835. I. r. 1834 1836. I. atd.), — — 1835. I. 146. Řjm. Augšpurk. II. Mediolán. Madrid. Slezko. Anglicko. W králowstwj českém w roce 1833 prawidelnj školy. Připodobněnj od Retiga. III. Oddawky, zrozenj, úmrtj w roce 1833tém w Čechách. IV. 721. Nowý vikariát kopidlnský od r. 1824, od Wacka. — — 1836. I. Řjm, Pisa. (Moor Tomáš). Wýgimek z pauti irského šlechtice k wypátránj gakéhosi náboženstwj (přel. Fr. Daucha). Salcburk. Linec. II. Zdrawý rozum a nábožnost předkůw našich. Moc a sjla wjry. Salcburk. Lwow. — — 1837. List pastýřský bisk. litoměřického atd. atd. (Tatranka 1832. II. Cirkulář papeže řjmského.).

14. *Modlitby.*

747. Auplná modljcý kniha pro křesťany. 8. w Gindř. Hr. u Landfrasa s ryt. 18 kr. tisk., 24 kr. psacj a 36 velin.

748. Bolestná cesta, křjže wykupitele našeho Gežjše Krista. Wšem wěrným Křesťanům horliwým k rozgjmánj wydaná. 12. w Čáslawi 1827. —

749. *Brand* (J. biskup limburský). — Bůh gest Otec náš, Pobožnost má od atd., podlé 5tého něm. wyd. zčeštil Hýbl, s 5ti ryt. 12. w G. Hr. 1833, neseš. tis. p. 12 kr., ps. 18 kr.

750. Bůh gest neyčistšj láska, s 1 ryt. 12. w G. Hr. tisk. p. nes. (18 kr. w. č.), ps. (24 kr. w. č.). Též w 18. s ryt. nes. 8 kr., ps. 12 kr. — — Bůh gest neyčistšj láska. Modlitba má a mé rozgjmánj. Kniha modljcj. 8. w Praze u M. Neureutra 1826. — — Tu samau znowa zčeštil Daniel Korbeli. 12. w Praze u Fr. Geřábka 1825. — Též 12. w Praze w Somrowské knihtiskárně 1825. (Spisowatel z Ekartshausen). —

W rkp. u Posp. 4. (str. 104). Bůh, naděge má. Knjžka modljcj křesťanům katolickým, od Jos. Pospjšila.

751. Čelý nebe Kljč, aneb wraucné katolické modlitby w šestnácte djlů rozwržené. 8. W Gindř. Hr. u Landf. 1827. 1832. 1834. s 4 ryt. 42 kr., ps. 50 kr. — W Praze u Jana N. Geřábka 1831. — Auplný zlatý Nebe Kljč od Jawornického (cens. 1. řjg. 1837).

752. Cesta Swato - Cellenská —. 12. w G. Hr. u Landf. (12 kr. w. č.) — Radostná cesta do Marye Cell, w 8. 8 kr.

753. *Dewoty* (Jozef Fr.). — Wraucý modlenj a zpěwy nábožného lidu křesťanského, gimiž welebj s srdečnau důwěrnostj Pána Boha swého w swatém Janu Nepomuckém, Patronu českém. Pro horliwé swatojanské ctitele a pautnjky sebral a na žá-

dost takowých do tisku podal atd. 12. (str. 96 w Praze u Pospjšila 1831, seš. pošt. p. 8 kr., tisk. 6 kr. — R. 1826. w 8. w Praze u Straširypky.

754. *Dewoty* atd. Auwod šestinedělky s některými přiměřenými modlitbami matky křesťanské k pobožnému rozgjmánj a na důkaz wděčnosti k Bohu. Wydal atd. 8. (str. 34) w Praze u Pospjšila 1834. seš. 8 kr.

755. — — Gežjš, Maria, Josef! Katolická modlitebnj kniha obsahugjcj pobožnost mešnj, zpowědnj a na rozličné slawnosti a swátky, zwlášť k swatým čtrnácti w nebi oslaweným Pomocnjkům, gakožto našjm u dobrotiwého Boha, wěrným orodownjkům; k kterýmž kdo se důwěrně utjká, swau auzkost, saužen, zármutek, nauzi, bjdu a protiwenstwj přednášj, gich za přjmluwu a za pomoc u Slitownjka nebeského žádá, oslyšán nebýwá. Wydal atd. 8. (str. 228 a obrázek) w Praze u Pospjšila 1834, seš. pošt. p. 30 kr., tisk. 20 kr.

W Praze u Straširypky 1826 w 8. wydal: Modlenj k swatým čtrnácti Pomocnjkům, kteřjž mocnj orodownjci u Boha w býwalém starožitném klášteře Sedleckém od horliwých křesťanů vctěni býwagj.

756. — — Pobožné a wraucých žádostj plné rozgjmánj w sedm proseb wzdělané. Wydané od atd. 8. w Praze, arc. kniht. 1827. seš. 8 kr.

757. Dobrota Božj, má vtěcha a má důwěra. Knjžka nábožná pro nábožné Křesťany. W češtinu uwedena od Karla *Horského*. 8. w Litomyšli u Jana Turečka (I. wyd. 1823), II. 1830.

758. Duchownj křesťanské katolické gádro wšech modliteb pro wšecky lidi . . . W Praze w Somrowské knihtiskárně 1832 — 12. w Gindř. Hradci u Landfrasa 1825. 1827. 1831. 1832. 1833. 1835. (12 kr. w. č.) W Litomyšli u Turečka 1826.

759. Duchownj rágská růže spasytedlné wůně. 12. w Gind. Hr. u Landfrasa, IV. wyd. 1827. 1834., neseš. 6 kr., w Praze u Somra., N. wyd. 1832.

760. Duchownj lůžko spasytedlné wůně, tamž 12., nes. 6 kr.

761. Duchownj poklad, tamž 12. (neseš. 12. kr. w. č.). Též tamž: Duchownj poklad duše křesťanské, w 18. za 7 kr. w. č. Gádro. Též 12. (nes. 12. kr. w. č.)

762. Dwau swatých sester Kytka wonného Kwjtj. 8. w Gind. Hr. nes. tisk. p. 12 kr.

763. *Grolmus* (Wácl.). — Swětlo žiwota. Kniha modljcj pro katolické křesťany od atd. . . 8. (str. 192) w Praze, pjsmem a nákl. Pospjšil. 1830, seš. 20 kr., w kůži wáz. 30 kr. — 2 zl.

764. * *Hanka* (Wáclaw). — Modlitby při službách božjch. W Praze u Háze 1833. Pro osobu mužskau s obrázkem čerweným 45 kr., s obrázkem malowaným 1 zl. 15 kr. Pro osobu ženskau s čer. obr. 45 kr., s mal. 1 zl. 15 kr.

765. *Hauber* (Michal, k. baworský dwor. kazatel a kaplan.). — Křesťanská katolická modlitebnj kniha od atd., zčeštěná od J. *Hýbla*. 8. (str. 400 a ryt.) w Praze, tisk. Geř., nákl. M.

Neureutra 1830, seš. 40 kr. (Pos. w čas. p. k. duch. 1830. III. 453). — Druhé auplné a welmi rozmnožené wydánj. 8. (str. 489 a ryt.) tamž 1835, tisk. p. 48 kr., w kůži wáz. 1 zl. 12 kr., ps. 1 zl. 12 kr., w saf. se zl. obř. 2 zl., se střjbrným křjžkem a záponau na vel. p. 5 zl.

766. *Hauber.* — Modlitby pro katolické křesťany. Wzdělal dle atd. Jan *Šolc,* atd. 18. (str. 216) w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila 1831, seš. kanc. p. 16 kr., pošt. 24 kr., wáz. w kůži 30 kr. — 2 zl.

767. *Hermann* (Michal Kajetan). — Modlitby pro mladé lidi, přeložené dle atd. od Jos. Rautenkrance. 12. w Praze u ss. B. Háze 1828.

768. *Hohenlohe* (Alex.). — Nábožný křesťan, modljcj se dle ducha katolické cjrkwe dle atd. z německého od Jana N. *Hřebeského,* 8. s ryt. w Gindř. Hr. u Landf. 1827. 1832. tisk. p. (27 kr. w. č.), psacj (36 kr. w. č.), vel. 36 kr. — 18. tamž, s ryt. tisk. (18 kr. w. č.), ps. (24 kr. w. č.) — Polsky: Modły prawowiernego Chrześciana według ducha kościola.. pomnožyne, w Lwowie 1834.

769. *Holásek* (Jos.). — Cesta křjžowá, aneb powažowánj umučenj a smrti Pána a Spasitele našeho Gežjše Krista. Sepsaná a pjsněmi opatřená od atd. Druhé wydánj. 8. (str. 48 a obr.) w Praze u Pospjšila (I. 1829) 1832. seš. 8 kr.

770. Horliwý křesťan katolický. 18. w Gind. Hr. u Landf., tisk. (6 kr. w. č.), ps. (9 kr. w. č.).

771. Hora Kalwárská s 35 obrázky. N. wyd. 18. w G. Hr. u Landfrasa 1831. 1833. tisk. (4 kr. w. č.). — N. wyd. u Somra w Praze 1831.

772. Horliwé modlitby obzwláštnjch pobožnostj k božské prozřetedlnosti . . N. wyd. 8. w Litomyšli u Jana Jos. Turečka 1830. — 8. w G. Hr. u Ldfr. 1827. 1834. »Prospěšná knjžka atd. 6 kr. Též : Horliwé a nábožné modlitby křesťanské podlé prawidla neypřiměřeněgšjho slowa božjho . . od Jana Wegha (cens. 1. pros. 1831).

773. *Hýbr* (Fr.). — Cesta křjžowá, aneb připomjnánj utrpenj a smrti Spasitele našeho. Od atd. 12. (str. 40) w Hr. Král. u Pospjšila. 1828. seš. 4 kr.

774. *Jais* (P. Gilgj). — Ježjš, přjtel djtek, knjžka wyučowacj, modlitby a zpěwy obsahugjcj. Pro mládež, též y dospělým vžitečná dle atd. Pracý *F. J. Swobody* atd. 12. (str. 246) w Praze, tisk. Geř., nákladem M. Neureutra 1828., seš. 20 kr. w kůži 30 kr., w saf. se zl. obřjzkau 54 kr.

775. — — Modljcj knjžka pro malé djtky, gižto y dospělj potřebowati mohau. Na česko wyložena od *Rautenkrance.* Druhé wydánj. 12. w Praze u ss. B. Háze, 1831, tisk. p. 8 kr., ps. 12 kr.

776. — — Naučenj a Modlitby pro malé djtky, sepsané od atd., přeložené a oprawené od P. Ant. *Stranského.* 12. (str. 168) w Pr. a w Hr. Král. u Pospjšila 1836. tis. p. 10 kr. ps. p. 12 kr.

777. *Jais.* — Dobré sýmě w dobrau zem. Kniha wtěšená, obsahugjcý modlitby k domácý y weřegné pobožnosti, nábožná a mrawnj včenj, a domácý prostředky pro dobromyslné katolické křesťany obzwláštně pro milý sedlský lid, nynj ale k duchownjmu wzdělánj obecného lidu českého w gazyk wlastenský přeložená, oprawená a rozmnožená od P. Jos. *Rautenkrance.* 8. w Praze u Háze 1831, na ps. p. 20 kr.

W Gindř. Hradci u Landf. (1831. 1833. 2. řjg. cens.). Gádro dobrého sýmě, s 4. ryt. tisk. (24 kr. w. č.), ps. (36 kr. w. č.). — W Praze u Sommra česky, a též německy (cens. 2. červua 1832.)

778. Katoljk slowy swé cjrkwe se modljcj, aneb modlitby cjrkewnj, gež w řád a češtinu uwedl M. A. *Přibil* atd. 8. (str. 264) w Praze u K. Senfta knihaře (1831).

779. *(Kempenský).* — Zlatá kniha Tomáše Kempenského o následowánj Pána Krista. Wydánj s hrubau literau. S připogenými modlitbami od knjžete Alex. z Hohenlohe, w Praze u Posp. seš. 26 kr. — Přeložená od Ant. *Stranského,* Druhé předělané wydánj, kterémuž též nowé modlitby pro weřegnau i domácj pobožnost přidány gsau. 8. (str. 232 a ryt.) w Hr. Král. u Pospjšila 1828., seš. 45 kr., z tuha 48 kr.

780. — Modlitby katolické w duchu zlaté knihy Tomáše Kempenského, od Vinc. *Zahradnjka* atd. 8. (str. 212 a ryt.) w Praze nákl. M. Neureutra 1835, seš. 36 kr., wáz. 1 zl., pěkný p. 40 kr., w saf. 1 zl. 30 kr. (Pos. w čas. p. k. duch. 1834. IV. 647—650.)

781. *Král* (J. M.). — Rozmlauwánj s Bohem, aneb modlitby křesťanky katolické. Pracj atd. 8. (str. 192) w Praze a Hr. Kr. u Pospjšila 1826. — Druhé rozmnožené wydánj. 8. (str. 253 a ryt.) tamž 1836., seš. pošt. 30 kr., tisk. 20 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1836. II. 362. — W rkp. u Posp. Wečer žiwota, neb 31tero rozgjmánj o smrti a wěčnosti, k upokogenj, k útěše a ku powzbuzenj letitých lidj, gegichž wečer žiwota se nachylil. fol. (str. 232) a 4. (str. 165).

782. Krátké modlitby w čas rannj, wečernj, při mši swaté a některé giné. 16. w Litomyšli u Turečka 1827.

783. *Kregčj* (Jos.). — Nowá ručnj knjžka, obsahugjcý w sobě modlitby nábožné pro ewangelické křesťany z modlitebnjch kněh wybrané a nynj w nowě wydané. 12. (str. . . .) w Praze arc. kniht. 1830.

784. †* *Kuzmány* (Karel). — Modlitby, k nábožnému wzdělánj wěřjcjch Křesťanů we wjře, w lásce, w naděgi, w půwodnjch harfozněnjch složil atd. 8. (str. 304 a regstř.), w Bánské Bystřici, pjsmem Fil. Macholda, 1835, wáz. 1 zl. 10 kr.

Gsautě tyto modlitby překrásné psané weršem a duchem střednjm, ani protestantským ani katolickým. Mezi nimi nacházj se též gedna modlitba polská, a w přjdawku dwě modlitby dle Mahlmanna od J. Kolára. Wiz Kwěty 1834. 368.

785. *Liguory* (Alfons Maria, bývalý biskup u sw. Háty atd.). — Nawštěwowánj Pána Gežjše w neyswětěgšj swátosti oltářnj na každý den měsjce. Složena od blahoslaweného služebnjka

Božjho atd. Spolu s cwičenjm se w pobožnosti w čas rannj a wečernj, ke mši swaté atd. Wl. 18. (str. 369) w Praze arc. kniht. 1837.

786. *(Marie Antonie).* — Chlebowé poswátnj, aneb swaté prosby a wzdychánj hospodinu Bohu we gménu Pána Gežjše. Sebrané od gedné klášternj panny řádu sw. Alžběty. Knjžka modljcj pro ženskau osobu. Druhé rozmnožené wydánj. 12. (str. 232 a ryt. obr.) w Praze arc. kniht. 1826, seš. 12 kr. ps. 20 kr. (I. wyd. 1820).

787. Modlitba má a potěšenj mé we wšech přjpadnostech žiwota. Modlitebnj knjžka pro katolické křesťany. 24. (str. 215) w Chrudimi, tiskem u Jos. J. Košiny 1833.

788. Modlitby ke mši swaté do starých kněh. 8. w G. Hr. u Landfrasa, 2 kr.

789. Můg obchod s Bohem. Kniha modlitebnj . . . Nowé wydánj. 12. w Gindř. Hr. u Landf. (1824) . . . 1827. 1830. 1832. 1834. s ryt. 4 kr. z psacjho pjsma s ryt. (18 kr. w. č.), ps. (24 kr. w. č.), z latinského pjsma s ryt. (18 kr. w. č), ps. (24 kr. w. č.).

790. *Münster* (Renát). — Maria matka Božj, a nebes králowna, matka milosti plná. Modlitebnj kniha pro wycwičené ženy a panny we wšeligakých potřebách žiwota. Wydaná podlé atd. od Jana *Jawornického*. 12. w Praze u ss. B. Háze 1826, seš. pošt. 36 kr., tisk. 24 kr. — Druhé wydánj 1832.

791. *Natter* (J. J.). — Katolické Modlitby a rozgjmánj w duchu náboženstwj Gežjše Krista. Dle sedmého německého wydánj zčeštěné od Jana *Hýbla*. S rytým tit. a obrázkem. Wl. 12. ($9^1/_2$ ar.) w Praze, tisk Posp. nákl. knihk. Kalve 1833, seš. velin. 48 kr., tisk. 36 kr.

792. Nebeský Budjček. Duše křesťanská w mrákotách hřjchů hluboce spěgjcý hřjšnjky budjcý, z nich ku powstánj wzbuzugjcý, s následugjcými rannjmi modlitbami, k sw. pokánj a swětlu wěčnému pro gednu každau osobu hřjšnau wydaný. 12. w Praze, k dostánj w Somrowské knihtiskárně 1832. — W Gindřich. Hradci u Landfr. 12. roku 1827. 1830. 1832. (7 kr w. č.) — W Praze tiskem u Somra, nákladem knihaře Bayra 1832. neseš. 4 kr.

793. *Nowák* (Jan). — Nowá křjžowá cesta, aneb powažowánj umučenj a smrti Pána a Spasitele našeho Gežjše Krista. Od atd. 8. w Hr. Kr. u Pospjšila 1830. seš. 6 kr.

794. Oběť božské chwály w rozličných modlitbách, žalmjch a litanijch k Pánu Bohu a geho wywoleným. Nowé wydánj. 12. w Gind. Hr. u Landf. 1832 (9 kr. w. č.) z hrubého pjsma.

795. *Oppelt* (B.). — Bolestná křjžowá cesta Pána našeho Gežjše Krista . . . w češtinu uwedená od A. L. *Bišického.* 12. w Praze u Somra 1826.

796. *Pařjzek* (Aleš). — Katolické modlitby dle šestého něm. wyd., přeložené od J. *Hýbla.* 12. (str. 192) w Praze u M. Neureutra

1827, seš. 12 kr., w kůži 24 kr., pošt. 20 kr. w safianu se zlatau obřjzkau wáz. 1 zl. — Modlitby pro djtky. W Praze Dworský. N. wyd. 1833.

797. Pautnjk Maryanský. 8. w Gind. Hr. u Ldf. 1827. 6 kr.

798. Pautnické modlitby k sw. obrazu Panny Marye. 18. w G. Hr. u Landf. (3 kr. w. č.) — Pautnjček na hrad pražský k hrobu sw. Jana Nep. N. wyd. w Praze, arc. k. 1833. Tábor 1838? Dychtiwý p. w Praze u Fr. Geřábka (2. dub. 1834).

799. Pět čerwených Korálů, aneb srdečné a litostné rozgjmánj pěti ran Krista Pána ukřjžowaného. K njmžto připogeny gsau modlitby rannj, wečernj, při mši swaté, před i po zpowědi a přigjmánj welebné swátosti oltářnj. Na obzwláštnj wýročnj swátky. Litanye a modl. k blahosl. Panně Maryi, k swat. patronům, a giné wraucné modlitby ku potěšenj horliwých dušj wydadné. Pro osobu ženskau. S powolenjm c. k. censury. 8. Gind. Hr. u Landf. 1826. 1830. 1833. 1834. 1836. (str. 192) (12 kr. w. č.)

W Litomyšli u Turečka w 8. 1826. 1829. též i pod dalšjm názwem: P. č. K. aneb nábožné rozgjmánj o přehořkém vmučenj Pána Gežjše Krista. Kdež y také giné mnohé modlitby obsažené gsau. Pro obogj pohlawj. — W Praze u J. Spurného 1834. — Též w Somrowské kniht. 8. r. 1832. »Modlitby k pěti ranám Krista Pána.« — Cens. 1. list. 1837 — Dle wyřčenj knihaře Bayera tiskne gen Landf. Korálůw gednau anebo 2kráte za rok asi 15 tisjc wýtisků w; z Kljče asi 10 tisjc wýt.

800. *Pfeiffer* (B. N.). — Katolická modlitebnj kniha pro djtky k domácj potřebě i při službách božjch. Po smrti spisowatele wydaná od Jaroljma Zeidlera. 12. w Praze, tisk a nákl. J. Spurného 1834.

801. *Pfeiffer* (Benedikt J. N. opat kan. řádu premonst.). — Uwedenj k wnitřnj modlitbě w mnohých modlitbách dle potřeby katolických křesťanů představené od atd. Přeložil z německého Gothard W. *Holabař* atd. Wel. 18. (str. VIII a 356) w Praze, arc. kniht. nákl. W. Špinky 1833. seš. 24 kr.

Srw. Čas. p. k. duch. 1832. IV. 607.

802. Pobožnost k sw. Janu Nep. 18. w G. Hr. u Landf. 2 kr.

803. Pobožnost k uctěnj wšj lásky neyhodněgšjho srdce Pána Gežjše . . . w kteréž modlitby se wynacházegj. 12. w Čáslawi 1827. 12. W Gind. Hr. u Landfr. 1826. 1828. 1831. (6 kr. w. č.) 12. w Litomyšli u Turečka 1828. Přeložil *Hýbl.* — W Praze u Somra (Landau) 1830. 1832. — W Pjsku u Feterle 1832 „Modlitby katolické k uctěnj Pána našeho Gežjše Krista a blah. Marie panny z pob. knih sebrané.“

804. . . Pobožný pautnjk u hrobu swatého Jana Nepomuckého při dewitidennj slawnosti stoletj památky geho za swatého wyhlášenj. W češtinu přel. od Jos. *Jetmara*. 8. w Pr. 1829.

805. Polowičnj Nebe Kljč, obsahugjcý pobožné modlitby křesťanského katolického náboženstwj . . . . Nowé poopravené wydánj. 8. s obr. w Gindř. Hr. u Landfr. 1826. 1827. 1831. 1833. 1834. 12 kr., ps. 30 kr.; 12. s ryt. 18 kr., ps. 30 kr. —

Malý Nebe Kljč . . aneb náb. modlitby. W Chrud. u Košiny 1830. (Pohl Fr. X.) — W Somrow. kniht. 1831.

806. Přemýšlowánj na křjžowé cestě s obrázky. 8. w Gind. Hr. u Ldfr. 2. kr.

807. Radostný wěnec Mariansk‎ý, aneb růženec ke cti sedmero radostj neyblahoslaw. panny a nebes králowny Marie. 8. (str. 160) w Praze arc. kniht. 1834. Druhé oprawené a rozmnožené wydánj (cens. 1. řjg. 1837), podáno od *[illegible]adta* (E. F.).

808. *Retikowa* (Magd. D.). — Křesťanka důwěřugjcj se w Boha; to gest: modlitby katolické pro nábožné pohlawj ženské od atd. 12. (str. 240 a ryt.) w Hr. Král. u Pospjšila 1827, seš. pošt 30 kr. tisk. 20 kr.

809. Ručnj knjžka ke mši swaté. Nowé wyd. 32. w Gind. Hr. u Landf. . . . 1831. 1833. 1838. (2 kr. w. č.)

810. *Šediwý* (Šebest.). — Důstognost a sláwa neypožehnaněgšj Rodičky Božj w modlitbách i pjsnjch wšem Marianským ctitelům předstawená od atd. 8. (str. 166) w Praze, tisk K. Geř. nákl. M. Neureutra 1835, seš. 30 kr. wáz. 48 kr.

Cens. 1. ledna 1830. Katolické modlitby . . . též i pjsně k wraucnému uctěnj blah. Marie panny.

811. *(Seibt).* — Wyučugjcj modlitebnj kniha katolická pro mládež, kterauž sepsal atd. zčeštil N. *Wanek.* . . 12. s obr. w Praze, tiskem a nákl. Jana Spurného (1834?). seš. 20 kr.

Srw. Kwěty 1834, 336. — W Praze u Somra (cens. 1. kw. 1831): Katolická kniha obsahugjcj poučenj a modlitby. Zčeštená od J. Hýbla. — »Ducha čistého důwěra w Boha. Katolická modlitebnj kniha pro nábožné křesťany (2. list. 1831. W. R. Kramerius?). .

812. Šestinedělnj pobožnost k uctěnj newinného swatého mládence Aloysia Gonzagy z towaryšstwa Gežjšowa, patrona čistých srdcj. (Wydal *Krbec*). 16. (str. 84 a ryt. sw. Aloys.) w Praze, u Kat. Geřábkowé 1838.

813. *Silbert* (J. P.). — Otče náš. Modlitba neyswětěgšj, aneb chwála Božj w Modlitbách a chwálozpěwjch pro katolické křesťany . . . dle atd. 12. w Gindř. Hr. u Landf. 1832. s 5 ryt. 24 kr. psacj 36 kr. wel. 48 kr.

814. *Šjr* (Frant.). — Oběť nowozákonná pobožného křesťana sebraná od atd. . . mal. 8. (str. 243 a ryt. náz.) w Gičjně nákl. a tiskem Fr. Kastránka (bez roku: 1830) seš. 30 kr.

Neywjce podlé Missálu a giných latinských modliteb; též tam 3 pjsně od A. Marka. Šjr wydá nynj i modlicj knihu a zpěwnjk pro mládež gymnasialnj w českém, latinském a německém gazyku. W Gičjně neywjce česky zpjwagj studenti w chrámu páně.

815. Skreyš duchownjch pokladů, aneb wraucné modlitby z hlubokosti ducha k Bohu wždy wołagjcjho katoljka. 12. w Praze arcib. kniht. 1832. seš. pošt. 36 kr.

816. *Šmid* (Krištof). — Knjžka k čtenj a k modlenj pro křesťanskau mládež. Podlé atd. od Jos. Ferd. *Kulhánka* atd. 12. (str. 310) w Praze, arcib. kniht. nákld. W. Špinky. 1833. seš. 20 kr.

817. *Šneider* (Jan Aloys . . .). — Modlicj kniha pro katolické křesťany. Přeložil z německé W. Gothard *Holubář* atd. . . . 8. (str. VIII a 344) w Praze, nákl. Konrada Senfta a syna w jesuitské ulici, čjsle 184, 1832. tisk u J. Spurného. 1 zl. 36 kr. Druhé wyd. u Posp. 1838. a Wýtah z téhož w 12. tamž.

Pos. w čas. p. kat. duch. 1832. IV. 605. Rozl. pr. 1832. 33.

818. Štěpná zahrádka, aneb katolické modlitby a pjsničky z rozličných pobožných knjžek sebrané. Nowé wyd. W Praze u J. Spurného (cens. 2. zářj 1834). 12. w Gind. Hradci u Ldf. . . . (12 kr. w. č.) 18. (7 kr. w. č.)

Též u Landf. 8. »Welká štěpná zahrada« s ryt. 42 kr. ps. 50., 8. »Malá štěpná zahrada« 12 kr. ps. 30 kr.

819. *Stránský* (Antonjn). — Panna křesťanská. Knjžka wyučowacj a modlicj pro panny, kteréž se geště, swětu na odpor, Krista držj. Pracj atd. 12. (str. 268) w Hr. Král. u Posp. 1828. . . . Druhé rozmnožené wydánj s názwem: Panna Křesťanská, neb knjžka modlicj pro panny, od atd. 8. (str. —) tamž 1836. neseš. pošt. p. 36 kr., na bjlém 24 kr., w kůži wáz. se zl. obřjzkau 1 zl. 30 kr. atd.

820. *Šturm* (K. K.). — Kochánj s Bohem w rannjch hodinách na každý den w Roku, s přjdawkem: „Žiwotopis Dra. M. Luthera" obsahugjcjm. (72½ ar.) (Kal. Fej. 1833).

821. Swatý Týden před welikonocj, obsahugjcj wšecky modlitby a obřadů wygasněnj dle předpisů cjrkwe swaté řjmské katolické. Do češtiny uwedený od Stanislawa *Wobornjka* atd. 8. (str. 280) w Praze arc. kniht. 1830. (Kr. a Weber) seš. 30 kr.

Pos. w čas. p. k. duch. 1830. III. 456.

822. *Šwihljk* (J.). — Křižowá cesta od atd. 8. (str. 32) w Praze arc. kniht. 1836. (kons. pražská). seš. 3 kr.

823. Včenj křesťanského katolického náboženstwj. 8. G. Hr. u Ldf. 6 kr. ps. 8 kr.

824. *Wencl* (B. J.). — Libý pokrm duše, neb kniha nábožnosti pro wzdělané a citelné křesťany. Od atd., zčeštěná od J. P. *Kauna* atd. 12. (str. 212 a ryt.) w Praze a Hr. Kr. u Posp. 1831, seš., pošt. 24 kr. kanc. 16 kr., w kůži wáz. 30 kr. — 1 zl. — W Čáslawi w 12. r. 1827. Ljbý pokrm duše w prawém slowě božjm. To gest: Horliwé modlitby katolické při službách božjch y w ginčjch potřebách duchownjch. — W Gind. Hr. (bez roku) w 12. s ryt. 4. kr.; z psacjho pjsma s ryt. (18 kr. w. č.) ps. p. (24 kr. w. č.), z latinského pjsma w též ceně.

825. *Wcrunáč* (Wácl.). — Rozgjmánj. Modlitby Páně. Dárek pro djtky Libuňské osady. Od atd. mal. 8. w Gičjně, u Kastránka 1836. seš. 6 kr.

826. *Wesely* (Jan). — Modlicj knjžka. Bůh má gediná naděge a mé gediné autočiště, pro odrostlau oswjcenau katolickau mládež i pro dospělé katolické křesťany. 16. we Wjdni u Haikula s 2 ryt. a rytým titulem, 1826. seš. 24 kr.

827. Wýborné duchownj cwičenj w prawém křesťanském obcowánj dle nawrženj Missionis . . . W Praze, w Somrowské kniht. 1832. U J. Spurného 1834. 12. w Gind. Hr. u Ldf. (12 kr. w. č.)
828. Zápal lásky Božj dušj wywolených, aneb modlitby katolické. 12. w Gind. Hr. u Landf. 1827. 1831. 1834. (4 kr. w. č.) — 12. U Pospjšila 1828? seš. 3 kr. — W Čáslawi 1826 (přetisk). — W Praze w Somrowské kniht. bez roku: Z. l. B. . . aneb modlitby k prawému užjwánj ráno i wečer. w 12. — W Litomyšli w 12. r. 1829. 1832. — W Praze u Spurného 1834. (Weber Fridr.). — Cens. 1. list. 1837.
829. *Zimmermann* (Jan Nep.). — Palma swatojanská, neb modlitby pši mši swaté, před zpráwau i po zpráwě Božj a při wšech důležitostech . . . s připogenjm žiwotopisu swatého Jana Nepomuckého. Pozůstawuge atd. (str. 178) w Praze u Posp... seš. pošt. 30 kr., kanc. 20 kr., w kůži wáz. 36 kr.—2 zl.
830. Zlatý Nebe Kljč křesťana katolického, obsahugjc pobožné modlitby rannj, wečernj, při službách božjch a giné rozličné pjsně. 8. w Litomyšli u Jana N. Turečka 1830, pak 1833. — Z. N. K. Duše křesťanská Boha wěrně a dokonale milugjcý. To gest: wraucné katolické modlitby na dwanáct djlů rozwržené. Pro pobožné pohlawj ženské. 8. W Hradci Král. u Posp. 1830. seš. 18 kr.
831. Zlatý wěneček aneb pobožné modlitby. 32. w Gind. Hr. u Landf. 1834. (2 kr. w. č.)
832. Zřenj důwěrnosti k nebi w sedmi modlitbách za odwrácenj epidemické nemoci Cholery. Přeložil P. Ferd. *Rieger*. 8. (str. 16) w Praze tisk Geřábk. u z Mayreggu 1831. — Cens. 1. list. 1837.

Drobnosti: 1. W Preces et hymni in usum studiosae juventutis. Pragae typis T. Tábor 1836. wel. 12. gazykem latinským, českým (str. 80—87 Otče náš a žalm 69 s modlitbami) a německým. — 2. Modlitby k milostiwému létu od geho swatosti papežské Lwa XII milostiwě udělenému. W Praze u Somra 1826. 12. — 3. Křesťanské katolické modlitby při mil. létu s předeslanau zpráwau, co gest milostiwé léto. 8. w Gičjně 1826. — 4. Modlitby k slawnosti z mrtwých wstánj, kteréž každoročně na staro- i nowoměstském swatém poli na Wolšanech slaweno bude. S předeslaným pořádkem té pobožnosti. 8. w Praze 1826. — (Hölcl) Hrob. Nábožné rozgjmánj 8. (str. 8 a 2 ryt.) w Praze u J. Rudla 1828. přel. Hýbl. — 5. Modlitba k neybl. p. Marii, rodičce božj, na sw. kopci při Holomauci . . . 8. w Litomyšli 1833. — 6. Modlitby pro ewangelické křesťany. 12. w Praze, Háze 1835. (přeloženy z něm. od Wácl. Karafiata, pastora w Telecjm). — 7. † O počátku a ustanowenj třech zlatých sobotnjch nocj s některými modlitbami a pobožnostmi k hodnému a užitečnému swěcenj gich. Od Jana Wichtlhubra, wikáře a katechety w Halleině, roku milostiwého 1826. W Salcburgu, u Frant. Duyle, knihtiskaře a knihkupce. w 12. (str. 16). — 8. Oběť lásky, to gest: Modlitby pro neyautlegšj mládež, w Praze, u Somra 1825. — 9. Pobožná modlitba k milostiwému obrazu Marie Panny, který od Marianských ctitelůw w městě Austj nad Orlicj se ctj. (c. 1. dub. 1825). — 10. Rozgjmánj a modlitby pro swatý pašigowý týhoden (též). — 11 Zdrawý pramen preyštjcj se k žiwotu wěčnému (přetisk 1. kw. 1825). — 12. Katolická modlitebnj kniha od Čecha pro Čechy. (1. led. 1826.) Objasněnj modlitby Páně s ang. pozdr. od Wogt. Čecha (česky a něm.) (1. čce. 1827). (Sailer J. M.) též. Pro děti wyhotowené w gegich řeči a gim srozumitedlné, gekožto dárek pilným žákům. Sedmero swátostj wyobrazených s wýkladem (1. led. 1831 we Wjd.). Přeložil w morawskau řeč K. A. Geleč (2. led.

1832. we Wjd.) — 13. Kratičké a náb. rozgjmánj a uctěnj patnáctero tagemstwj žiwota i smrti pána a spasitele našeho Gež. Krista (1. bř. 1826 w Br.) — 14. Modlitba k neysw. trogici. Modlitba k matce G. Krista (česky a něm. 1. zářj 1826). — 15. Též k matce božj od Ant. Liebzeita (též a 2. d. 1830.). — 16. Modlitby při mši swaté u Pospjšila (1. řjgna 1826). — 17. Krátké modlitby při oběti mše swaté a některé giné. Nowé wyd. w Litomyšli u Turečka (1. list. 1826). — 18. Modlitba welmi spasitedlná, kterau swatý Ignacius, zakl. towaryšstwa Gežjšowa, se modliti obyčeg gest měl. (1. pros. 1826). — 19. Knjžka ke mši sw. . . . w Čáslawě u Reinharta (přetisk 1. un 1827). — 20. Žaltář Dawida krále, přetisk (též). — 21. Nowá každodennj řeč k Bohu. Modlicj knjžka u Koš. w Chrudimi (1. čce. 1827). — 22. Modlitba k sw. J. Nep. (č. a n. též). — 23. Pobožnost krátká k dwaum wywoleným přátelům božjm ... sw. Janu a Pawlu. N. w. w Pr. u Strašir. (1. srp. 1827). — 24. Knjžka srdečné pobožnosti, w Pjsku u. Fet. (1. zářj 1827). — 25. (Weininger) Teyden trpný, w Pr., arc. kn. (2. řjg. 1827). — 26. Swatá křjžowá cesta hranická. Složená a wydaná od gednoho hranického ctitele (Galaše?) (2. řjg. 1827). — 27. Litanie k sw. Valentinu (2. pros. 1827). — 28. Srdečné a bol. rozgjmánj 5 ran Krista pána ukřjžowaného. N. wýd. w G. Hr. u Landf. (2. pros. 1827). — 29. Památka sw. Jana (přet. 1. ledna 1827). — 30. Cwičenj w pobožnosti poslednj tři dni w pustě (1. dubna 1828). — 31. (Maulini D.) Dwě modlitby k neysw. p. Marii s obrázky, w Praze u Háze (č. a n. 1. dub. 1828). — 32. Modl. k p. Marii: »O Maria královno nebes« (přel. též). — 33. Modl. k matce božj Marii (č. a n. 2. čce. 1828) na nebewzetj p. M. u Geřábka (též). — 34. Wraucná modlitba k sw. J. Nep. w Pr. arc. kniht. (1. č. 1829). — 35. Modlitba *a*) Každodennj dobrý aumysl rannj, *b*) horliwé wolánj k p. Marii, *c*) důwěrné autočiště k p. Marii, *d*) pět náb. modliteb k neysw. osobám: Ježjš, Maria, Josef, *e*) náb. m. k blah. panně loretanské, *f*) horliwá m. k sw. Antonjnu paduanskému, *g*) Ministrance. W Čáslawi. — Pobožné modl. *a*) na sw. porciunkuly (č. a n.), *b*) m. k p. Marii, *c*) k sw. Salvatoru, *d*) pjseň k sw. Valent. W Praze u A. Dworského. — Modl. a pjseň o sw. Prokopu. W Praze u Spurného: »Prokope sw. wlastenče!« — Pautnické modlitby k zázračnému obrazu p. Marii. N. wyd. w Čásl. (1. zářj 1829). — 36. Modlitba na portiunkuli přel. Kubelka (1. list. 1829). — Každodennj oběť Bohu. Modlicj knjžka, w Čásl. (též). — 37. Modlitby *a*) sprostičká oběť p. Bohu od T. Kubelky; *b*) M. k wykupiteli swěta; *c*) dewjtnjk, neb dewitidennj pobožnost k dosáhnutj milosti; *d*) Letanie, modlitby a pjsně k bl. p. Anežce; *e*) letanie o sw. božjch mučedlnicjch Jana a Pawla; *f*) sw. Valentin proti padaucj nemoci, w Praze arc. kniht. (2. list. 1829). — 38. Wraucná modlitba w čas. mil. léta. M. k sw. J. N. Nábožná m. k sw. p. Barboře. Wzdechnutj k bl. p. Marii, w Praze u A. Dworského (2. dub. 1830). — 39. Pobožnost, kteráž se konati může na tak nazwaných sw. schodech w cjs. král. chrámu páně na Karlowě (*Karlshof*). W Pr. u A. Dworského. N. w. (2. d. 1830). — 40. (Kurka Fr.) Zwláštnj pobožnost k sw. Florianu, w Pr. u Neuw. (2. kw. 1830). — 41. Pautnjk náb., aneb pautnický kancional, w Pr. arc. kniht. (2. č. 1830). — Hodinky o bolestné bl. p. Marie na gitřnj, w Pr. u Posp. (též) — 42. (Devoty) Wraucj modlenj a zpěwy náb. lidu křesťanského, gimiž welebj srdečnau důwěrnostj p. Boha w sw. Janu N. patronu českém (2. zářj 1830). — 43. Žalostné laučenj, kterak se sirotek se sw. Janem laučj »Neydobrotiwěgšj« w Pr. u Gintla w Plateyze (1. kw. 1831). — 44. Pob. na den slawnosti božjho těla, u Gintla (2. č. 1831). — 45. M. k p. Marii, spomocnici hřjšnjka kagjcjho za šťastnau hodinku smrti prosjcjho: »Sláwa« (2. srp. 1831). — Modlitby *a*) ženy při auwodu, *b*) k sw. Salvatoru, *c*) »Kde gsi můg Gežjši« w Chrudimi u Košiny (též). — Pautnjk k obrazu sw. Salvatora w Chrud. u Koš. (též). — 46. Pobožnost loretanská k neysw. rod. b. Marii, sepsaná od Kubelky (2. zářj 1831). — 47. Pane zachowey nás, w Brně u Gastla (2. řjg. 1831). — 48. Bůh, naděge má. Knjžka modlicj křesťanům kat. u Posp. (2. řjgna 1831). — 49. (Fričag) Modlitba a pjseň k Marii p. za odwrácenj mornj nákazy ták řečené Cholery, w Brně u Gastla. — Horliwá modl. k neybl. p. Marii: »Pod ochranau« — Modl. we wšeobecných potřebách: »Wšemohaucj« (2. list. 1831). — 50. Swatá křjžowá cesta p. našeho Gežjše Krista na 14 zastawenj. N. w. w Pr. u Somra (1. pr. 1831). Druhé nowé wyd. w Plzni u Reinera a Šmida (1. un. 1837). — 51. (Devoty) Kratičká pobožnost za odpuštěnj hřjchůw, odwrácenj nákažliwé nemoci a zachowánj zdrawj . . . . w Pr. arc. kn. (1. pros. 1831). — 52. Modlitby při mši swaté za

odwracenj morowé we wzdálených kraginách panugjcj nemoci a giných strastj, 1) Bože milosrdný, 2) O sladká matko, 3) swatj patronowé (1. pr. 1831). — 53. Náb. modlitba k neybl. p. Marii, která se we farnjm chrámu páně družeckém w kragi rakownickém od nepamětliwých časůw sobotnjho dne wykonáwá. N. w. (1. led. 1832). — 54. O wjře a nábožnstwj křesťanském, n. wyd. w Pr. arc. k. (1. ledna 1832). — 55. Litanie o umučenj p. Gežjše Krista, w Opawě u Traslera (1. un. 1832 w Br.). — 56. (Kozlowský K.) Dewitidennj wečernj pobožnost k neysw. gmenu Gežjši, w G. Hr. u Ldf. (1. un. 1832). — (Kubišta A. P.) Služby božj kat., aneb o oběti mše sw., ceremonij při té oběti obyčegných, i o tom, co k oběti přináležj (též). — 57. Modl. k Marii (přel.) (1. března 1832). — Též w čas 100leté památky korunowánj gegjho zázračného obrazu na sw. Hoře »Přeslawná králowno« (též) — a »Budiž pozdrawena«. — Náb. modlitba ke cti a chw. neys. trogice božj na hoře Skřemešnjku: 1. »O neyswětěgšj« 2. »Požehnaná« w Pr. u Gintla (též). — Wraucná žádost k Bohu za odwrácenj těžkých nemocj od P. F. Kautského: »Powstaň giž«, djtek za swé rodiče: »Sem pospěšte školáčkowé.« — 58. (Hágek W.) Modlitby při službách božjch (1. kw. 1832). — 59. (Hrdina) Modlitba k p. Marii a Gežjši (2. zářj 1832 w Br.). — 60. (Kubelka T.) Katolické modlitby pro wěrné křesťané . . . sebrané a wydané od .. Druhé wyd. (též w Pr.) — 61. (Nowáček J. T.) Poswátnosti katolické . . w Praze u Gintla (1. pros. 1832). — 62. Pobožnost sw. růženečku blahosl. Johanny, u téhož. — 63. Krátký weytah pobož. k p. Ježjši na dřewě křjže umjragjcjmu zwláště při nawštěwowánj stanowiště w Řjmowě (1. čc. 1833). — 64. Modlicj knjžka o sw. Janu N. Nowé w. w Pr. u Somra (2. dub. 1834). Modlitba k témuž sw. »Wěčný« N. w. u Dworsk. — K sw. Josefu »O neyčistotněgšj«, k sw. Wáclawu »Propůgč«. — 65. Pobožnost postnj o přehořkém umučenj . . Gežjše, přel. w Pr. arc. — Poswátná služba božj prawého katolјka. N. w u Spur. — k Marii »Neyswětěgšj« u Dworského — též »O Maria«. N. w. — 66. Katolická modlitebnj knjžka pro djtky k domácj potřebě, i při službách božjch, w Pr. u Spur. 1834. — 67. Modlitby k n. trogici božj: »Měg mně« — k 5 ranám K. P. »O pane« N. w. — K p. Barboře »Milosrdný« — Alžbětě. N. w. — k Prokopu — Anně — Tekle. — 68. Modlitby k neysw. rod. b. Marii na každý den w týh., u Ldfr. (též). — 69. Modlitba k matce božj w Šadowici (něm. a č. s obrázkem), u Posp. přetisk (1. srp. 1834), a pobožnost k sw. trogici tamž (1. zářj 1834). — 70. Horl. modl. hřjšného pautnjka . . . k obrazu p. Marie w Chrudimi (2. řjg. 1834). — 71. Krátké cwičenj pob. sw. křjžowé cesty, přel. (1. bř. 1835). — 72. Pobožnost cesty sw. křjže w Táboře (též). — 72. Samuel. Mládeneček nábožný. Kniha modlitebnj ku potřebě mladého lidu . . . od J. Jawornického, w Pr. u Háze (2. dub. 1835). — 73. M. k sw. Marii, přel. — k geslem (2. srp.). — 74. M. k sw. Mikuláši bisk. (1. led. 1836). — 75 (Sailer J. M.) Obšjrná modlitebnj kniha pro kat. křesťany od atd. přeložil s připogenjm starobylých pjsnj z československých kancionalůw Jos. Zimmermann, rkp. u Posp. 4. (str. 279) (cens. 2. un. 1836). — 76. (Liguori A. M.) Nawštěwowánj p. Gežjše u neysw. sw. oltářnj na každý den měsjce (2. bř. 1836). — 77. Ochrana pro panny, aneb m. a naučenj, kteréž ctnostná panna a každá stydliwá ženská osoba sobě často k srdci wzýti má (též). — 78. (Tallaya) Pob. k sw. Janu (1. bř. 1836 w Br.). — 79. Náb. m. k . . trogici, troge náb. uctěnj 5 sw. ran p. Gežjše K., wraucná m. k p. Marii swatohorské, w Pr. arc. k. (2. kw. 1836). — 80. (Kaun J.) Pautnjk náb. aneb prawé uctěnj p. Gežjše na hoře Tábor (1. čce 1836). — 81. Sedmnácterо přemýšlowánj. Užitečná knjžka z englické řeči w češtinu přeložená a wydaná od wysoce oswjceného P. Antonjna Ulrycha, knjžete sw. řjmské řjše z Brunšwiku a Lineburku, u Posp. 4. (str. 205). — 82. Oycze nasz z rozmanitych rękopismów i druków starożytnych w języku polskiém i w innych dyalektach słowiańskich, w Wrocławiu 1826. (Srw. Kwartalnik Kraków 1835. II, 370.)

☞ Kromě těchto zde poznamenaných ge wjce geště slowanských modlitebnjch zpěwnjch a nábožných knih katolických i ewangelických w skladě, že wšak tyto wšudy w celém uherském králowstwj se nalezagj, tedy ge z poznamenánj wynecháme (Fejérp. 1837 w zářj).

Dodawek.

Str. 30. řád. 2. do poznamenánj přidey: Nahljdněme do protokolůw wyslýchaných Čechůw a Morawanůw, kteréž, gak wůbec známo, z Čech a Morawy a naopak w gazyku českém s připogeným německým překladem k práwnjm auřadům zasiláni býti musj. »Nedáwno — pjše gistý — od 18. list. 1837 — gsem tu opět nahljdl do takowého protokolu (neboť měl přjležitost ode mnoha k tomu let) přišedšjmu z Čech z Buděgowska z města S * *, gsa podepsán radnjm pánem téhož města. Gak gsem ale trnul žalostj nad tauto češtinau a gegjm nepravopisem! Ať o němčině tohoto protokolu nic nedjm, čeština wšak byla pode wšj kritikau, nebyl zagisté ani český ani německý, ač oba gazykowé na témže mjstě se střjdali, ale žwatlaninau psán, gaká se nikde nemluwj; prawopisu pak pražádného neměl. A takowau nešwáru našj mluwy nestydj se radnj pán českého města podepsati!!! — Totč potupa gazyka českého! — Ani neysprostěgšj nádennjk český by tak ničemně (třebas by tak psáti musel, gak wyslýchaný odpowjdá) nepsal. Takowým spisem sype se hanba Čechůw w cizině žigjcjmu gako sůl do očj, a to tjm wjce, an zdegšj translator zpráwně česky pjše i prawidelně mluwj, a gsa předce rozený Wjdeňan, syn powěstného a wůbec rozhlášeného pána z S — — —. ůw, kterýž bol tento Čechůw laskawě snášeti sto gest. Co řjci o tom, kdy by takowý spis do rukau něgakého posměwáčka při swém auskultantstwj přišel? Zagisté by hned hluk s tjm po hospodách udělal. Měli by se ti pánowé giž předce gednau stydět za swau ničemnost, a když sami nic neuměgj, ať sobě alespoň schopného k tomu pjsaře wezmau, který by gich hanbu swým uměnjm zakrýwal.«

Str. 33. w pozn. srw. *Telegraph. Wien* 1837. *Nr.* 148. *v. Ig. Kuranda.*

Str. 43. w pozn. 10 řád. od zdola přidey: „*Für den Soldaten der k. k. Erbstaaten würde unmittelbar die slawische Sprache — ein oder anderer Zweig derselben, nämlich als Nothwendigkeit; jede andere europäische Sprache als Zierde.* (*Entwurf literar. Vorlesung f. d. k. k. Militärkadetenhaus W. Neustadt* 1788. 2. *Thl.*)

Str. 44. řád. 7. přidey: W měsjci unoru r. 1838 od slawné c. k. wlády sešlo na weškeré učitelstwo nařjzenj, aby swé mjněnj o národnjch školách pronesli, které nauky by wynechány a které opraweny býti měli, z hlediště aby mládež bohabogně dle wšech potřebné oswěty stupňůw wychowána byla. (W. str. 256. 178.)

Str. 46 řád. 26 přidey: *IV. Bd. Königgräcer Kreis.* 1836 *S. XXXIX:* „*Beide Landessprachen herrschen im Kreise; die böhmische, mit den in . . . . angegebenen Dialektseigenthümlichkeiten, hauptsächlich im Flachlande und im südlichen Theile des Kreises, bis an den Fuss des hohen Mittelgebirges von Grulich und an den westlichen Fuss des Adlergebirgs und im Mensegebirge selbst bis über die Landesgränze, dann in einem grossen Theile des nördlichen Mittelgebirges und des policer Gebirgs; die deutsche in den nördlichen und östlichen höheren Gebirgsgegenden . . . Von den* 128 *Kirchsprengeln sind* 67 *mit* 186.788 *Einwohnern ganz böhmisch,* 44 *mit* 102.948 *E. ganz deutsch, und in* 17 *mit* 49.042 *E. ist die Sprache gemischt. — V. Bd. Chrudimer Kreis.* 1837. *S. XXXIV.* „*Die böhmische Sprache ist die vorherrschende. Die deutsche herrscht blos in den östlichen Theilen des Kreises, mit allen den Eigenthümlichkeiten, wie im ganzen Sudetenzuge, welcher fast durchaus von deutsch sprechenden Einwohnern bevölkert ist. Von den* 112 *Kirchsprengeln des Kreises sind* 20 *mit* 37.806 *Einwoh. ganz deutsch, in* 15 *mit* 61.197 *E. ist die Sprache gemischt. Die böhmische Sprache zeigt auch hier die Eigenthümlichkeiten in der Aussprache mancher Leute, welche im königgr. Kreise bemerkt wird; sie wird übrigens mit vorzüglicher Reinheit gesprochen.*"

Str. 46. řád. 10 od zdola přidey: „*III. Bd. Znaimer Kreis.* 1837. *S. XXIX.* „*In* 85 *Schulen wird der Unterricht deutsch und in* 104 *Schulen slawisch ertheilt.*" — *S. XXXIII:* „*Die Bewohner slawischer Zunge sind zahlreicher, als die der deutschen. Sie sind allgemein unter dem Namen: böhmische Mährer, auch Horáken und Podhoráken bekannt. Jene Benennung wird ihnen wegen der Sprache, diese wegen ihrer Wohnplätze beigelegt. . . . Ihre Sprache ist slawisch und von dem böhmischen Dialekte fast gar nicht unterschieden.*"

Str. 50. řád. 15 od zdola přidey: R. 1836 bylo 54, r. 1837 46, wšech dotud 234 zakladatelůw. — Řád. 10. srw. str. 139 čjslo 250. a čas. mus. 1838 I.

Str. 52 ku konci přidey: 1837 č. V. Rodina Bohowěrných w ceně 30 kr. — č. VI. Swatý pořádek w c. 5 kr. (wýtiskůw 4000); od r. 1835—1837 spoluaudům dáno w ceně 1 zl. 37 kr. a wšeho tištěno 25.900 kusůw.

Str. 53 řád. 14. přidey: r. 1837 bylo 280 spoluaudůw.

Str. 53 řád. 21 wěz: »W pražské arcidiecesi bylo tedy dle následugjcjho sčjtánj, w Kauřimsku 121 farnjch mjst, z nichž 3 podřjzené zámecké kaplj, a 3 mjsta s českým a německým gazykem; w Beraunsku 89 farnjch mjst, z nichž 2 podřjzené kostely, a 1 mjsto s českým a německým gazykem; w Rakownicku bylo 99 f. m., z nichž 13 w obogjm gazyku; w Plzeňsku 43 f. m., z nichž 10 w ob. gaz.; w Táborsku 1 f. m.; w Litoměřicku 6 f. m.; w Boleslawsku 1 f. m.; w Praze 29 f. m.; z nichž 9 podřjzených chrámůw. Bylo tedy obywatelůw w Kauřimsku Čechůw 182.300, s obogjm gazykem 6280 a tedy wšech 188.580; w Beraunsku Čechůw 175.195, obogjch 40, dohromady 175.235; w Rakownicku Čechůw 126.152, w obogjch 31.581, dohr. 93.166; w Plzeňsku Čechůw 62.640, ob. 30.526, dohr. 93.166; w Táborsku Čechůw 1032; w Litoměřicku Čechůw 8146; w Bol. Č. 3503; w Praze ob. 92.436. Auhrnkem w té arcidiecesi Čechůw 558.968, obogjch (Č. a N.) 160.863 = 719.831 a odtrhnauc to od 1,078.567 = pauhých Němcůw 358.736.

Str. 55 řád. 10 od zd. mjsto Budjna čti Budyně. ř. 5. mjsto Německo-Čerweney čti Německá Čerma.

Str. 56 w 3 slaupu přidey u sw. Trogice 4604. W Praze bylo r. 1837 dle *Prag. Ztg.* 1837 *Nr.* 139 kromě Wyšehradu a cizincůw 107.353 dušj. — —

Str. 56 w diecesi litoměřické přidey takowé nápodobné sčjtánj gako w pražské, wýsledek odtáhni od počtu dušj těchto kragůw a takto dobudeš se počtu Čechůw atd.

Str. 57 w Hradecku m. Boesig čti *Bezděkow*, m. Jasany č. Jasena, — m. Kunwalda hornj č. Kunwald, — m. Nowohradec, Nowohrádek č. Nowý Hradec, Nowý Hrádek, — Rechberg č. Rehberg čili Liberk. — Liebenthal čti Dolnj Dobrauč. — Weipersdorf č. Wýprachtice — (str. 59) Sopota č. Sopoty. (str. 58) w Chrud. m. Lauterbach č. Literbachy.

Str. 61. ku konci žádám, abys čtenaři laskawý gména těchto měst se spisem Sommra a Balbiho zeměpisem porownal pro weliké chyby w tom katalogu duchownjm.

Str. 61. po Plzensku přidey: w Čechách bylo r. 1835 dle *Prg. Ztg.* 1837. *Nr.* 140 obywatelůw 4,059.483, tedy o mnohem wjc nežli r. 1786, w kterémž gich 2,716.084 bylo. Dle čas. pro kat. duch. 1837. IV. bylo r. 1835 w arcidiecesi *pražské* w Praze 17 n-č. a 13 německých škol, w Kauřimsku 169 českých, 4 obogj a 5 německých; w Beraunsku 118 českých, 2 obogj a 1 německá; w Loketsku 325 německých; w Plzeňsku 53 české, 11 obog., 192 německé; w Rakownicku 125 českých, 7 ob. a 8 něm.; tedy auhrnkem 465 českých, 41 ob. a 544 německých. W *litoměřické* diecesi, w Boleslawsku 134 české, 14 ob. a 152 německé, w Litoměřicku 26 českých, 5 ob. a 294 něm.; w Žatecku 4 české, 9 ob. a 174 německé, tedy auhrnkem 164 české, 28 ob. a 620 německých škol. W *králowéhradecké* diecesi, w Bidžowsku 152 české, 12 ob., 44 německé; w Chrudimsku 159 českých, 18 ob., 38 německých; w Čáslawsku 158 českých, 17 ob., 17 německých; w Králowéhradecku 151 českých, 17 ob., 102 německé. Auhrnkem wšech 620 českých, 64 ob., 201 německých. W *buděgowické* diecesi: w Buděgowicku 76 českých, 16 ob., 74 něm.; w Klatowsku 66 českých, 15 ob., 41 něm.; w Prachynsku 121 česká, 25 ob., 40 něm.; w Táborsku 108 českých, 20 ob., 39 německých škol. Auhrnkem 371 českých, 76 ob., 194 něm. Wšeho auhrnkem ze 4 diecesj: 1630 českých, 209 obogjch, 1559 německých škol, a bylo r. 1835 wjce nežli r. 1834 českých škol o 67 a méně obogjch o 2, a německých o 73.

Str. 62. před »Proměnau« přidey: Čechowé gsau po celém cjsařstwj rakauském roztýleni: we Wjdni magj služby božj české u Redemtoristůw. Češtj bratřj gsau w Dražďanech a Žitawě, w Berlině a w (*Rückersdorfu*), srw. *Conv. Lex. Stuttgart* 1818. *I. S.* 504 — pak *Preuss. Staatsz.* 1837. *N.* 288 *S.* 1160. „*Mit einer seit Jahren hier* (w Dražďanech) *bestehenden mystischen Sekte, die nach ihrem Führer, dem Pastor an der hiesigen böhmischen Kirche, Stephan, Stephanianer genannt zu werden pflegen, dürfte nächstens eine Veränderung vorgehen.*

Glaubhafte Nachrichten von nächtlichen Zusammenkünften beider Geschlechter an entlegenen Orten zu religiösen Zwecken gab die Veranlassung zu vielseitigen Anträgen, theils auf Schliessung der böhmischen Kirche, theils auf Abhaltung des Gottesdienstes nicht in deutscher, sondern b l o s s in d e r b ö h m i s c h e n S p r a c h e." *Sie haben ein Kapital v. 49.057 Thal.; sie sind Exulanten während des 30jährigen Kriegs. „Es wird abwechselnd in böhmischer und in deutscher Sprache gepredigt und auch in einer Schule U n t e r r i c h t in d e r b ö h m i s c h e n S p r a c h e ertheilt."* — W *„Ost und West,"* 1837. *S.* 3. *von Alexis aus Berlin: „In meinem Garten gräbt eben zu meinen Füssen eine rüstige alte Bauersfrau. Sie können sich b ö h m i s c h mit ihr unterhalten. Sie ist aus dem nahe gelegenen b ö h m i s c h e n D o r f e Nixdorf. Die Glocken einer benachbarten Kirche tönen eben mit dem Nordostwinde in meine Thurmstube. In dieser Kirche, inmitten der Stadt, wird noch zuweilen b ö h m i s c h gepredigt. Ein weitläufiger Verwandter ttrit in mein Haus, und sein Name mit einem „k" am Ende klingt noch b ö h m i s c h, wie selbst sein schwarzes Haar, seine slawische Gesichtszüge an seine Abkunft erinnern. Wer aber denkt noch an die blutigen Ereignisse, die seine Vorfahrer von den Ufern der Moldau an die Spree führten!"*

Str. 70. řád. 20 přidey: Od 9. dub. — pros. 1837 dány 2 quodlibety (wšehochuti) (kus z Roberta ďábla a Jessondy, a potpouri), 2 přel. romantické bágky: (Krakonoše a newljdnjka přel. Filjpek; Marnotratnjka přel. Štěpánek), činohry přel. od Chmely a Hýbla; dramatická báseň Jan Sachs, přel. opakowána, a 1 činohra půwodnj (Břetislaw od Štěpánka); weseloher a frašek 9, z nichž 2 půwodnj od Štěpánka: Hastroš 2krát, a Piwowár, Wáclaw, Faust druhý; od Filjpka přel. Nágemnjk Kmjnek z Ploškowic. Seznámenj se na Barwjřce, Unos we Hwězdě, zasnaubenj w Chuchlech. Přel. od Pünera: Žárliwá panička z Kocebue, — 2 truchlohry, z nichž 1 půwodnj Wocelowa Harfa, a přel. z Grillparcera od Špota Pramáti, 1 pantomie (Arlekinůw kauzedlný pistolet od Rába). Srw. Č. Wčelu, Kwěty. — *Boh.* 1837. *N.* 148 od prof. Müllera: *„So weit meine eigene Erfahrung reicht, liebt das Publikum des böhmischen Theaters vor Allem O p e r n, dann T r a u e r – oder (Rührspiele), endlich P o s s e n, bei denen es h e r z l i c h lachen kann, ohne durch moralische Allegorien und Vorlesungen aus der Stimmung des Scherzes zu fallen."* R. 1838 6. led. zpěwohra Josef. 7. led. pantomie a Čech a Rakušanka na kauzelném ostrowě, komická scena se zpěwy od S—a. 14. led. půw. Štěp. Obleženj Prahy. 21. led. Enšpigl, aneb každau chwjlku něgaké čtweráctwj, fraška se zpěwy we 3 ged. dle Nestroge od Týla.

Str. 71 řád. 12 zdola mjsto 2krát týh. čti 6krát.

Str. 71 řád. 10 zdola po slowě »Wčelu« přidey 6krát týh.

Str. 71 řad. 9 zdola po slowě »Invalid« přidey 6krát týh.

Str. 72 řád. 7 zdola Gaz. warszawska 6kráte půlletně 20 zl. mjsto 4krát týhodně — Ku konci přidey: Političkoslovstvene novine serbske w Bělegradě (Kragujevcu) svake neděle od 1. sěčnja 1838 (sw. Ilirske nar. nov. 1837 br. 98).

Str. 73 ř. 13 přidey: *Sollen wir Magyaren werden? Sechs Briefe. Dritte vermehrte u. verbesserte Ausgabe.* 8. (102 *S.*) *Karlstadt bei Joh. Prettner* 1833. *geh.* 30 *kr.*

Str. 73 k *h*) přidey: z Uher od Fejerp. 1837. 192.

Str. 73 ke konci: *Oek. Neuigk.* 1837. *S.* 551. od Mašata.

Str. 75 k čjslu 15. přidey: † * à dále čti: Povkázanj k základnému ponaučenj českého y . . . praktycké . . . neypotřebněgšjch gmenowánj y . . cýl gest, . . . navčiti. Sepsáno od . . . *Jugend, deren Zweck es ist, die deutsche Sprache leicht und gründlich zu erlernen. Bearbeitet von &c.* Nákl. Špinky.

Str. 76 ku konci přidey: Dan. ilir. 1837. br. 23 přel.

Str. 77 řád. 23. přidey: Čas. duch. 1837. IV. 651.

Str. 77 řád. 28 přidey: II. 79—98. IV. od Nowáka.

Str. 77 řád. 29 k c) přidey: *Wolný's Mähren III. Bd.* 1838. *Bohemia. Ost u. West &c.*

Str. 77 řád. 4 zdola přidey: Kampeljk Fr.

Str. 78 řád. 12 přidey: Pěknopjsemnost slowenská 6 listin w přjčnjm listu (fol.) na mědi rytých za 15 kr.

Str. 78 řád. 15 přidey: *Melcer* (Ludwjk). Maďarská praktická mluwnice pro Slowáky od . . . Tiskem w Pešti 1838. Předpl. 36 kr.

Str. 78 řád. 11 zdola přid.: Liber II. Conjugutid. Wel. 8. (str. 171) tamž 1837.
Str. 79 k č. 39 přidey: přitiskl asi $1/2$ ar.
Str. 80 č. 42 přidey: Pos. w *Oest. Zuschauer Wien* 1838 *N.* 3. *S.* 90. od Lüttwitze z uhers. Brodu (nedůwodně a nestaudně).
Str. 80 řád. 9 přidey: *Šissler* (Ign. Jan). Praktická grammatika (r. 1837 znowu k wytištěnj do censury podána).
Str. 81 k č. 44 přidey: *
Str. 81 před č. 45 přidey: Cwičenj se w mluwenj českým i německým gazykem. *Uebungen im Deutsch- und Böhmisch-Sprechen.* Wel. 8. (str. 53) *Leitmeritz, Medau* (bez roku, w. 1832) seš. 8 kr.
Str. 84 před č. 62 přidey: Gmenoslow čili Slownjk osobných gmen sebraný od *Pačice*, rozmnožený od J. *Kollára.* Wel. 8. (str. 113) w Budjně, tiskem kr. wšeučiliště pešťanského, 1828 seš. 36 kr.
Str. 84 do čjsla 66 přidey: — Djl IV. S—U. w Praze 1838. Swazek 15. Rozpěstiti — Skutek. Každý sw. po 2 zl. = 30 zl. K poznamenánj přidey: Revue du Nord. Paris 1837. Mars. pag. 506. »L'execution materielle ne laisse rien à desirer, ni sons le rapport de la richesse, ni sons le rapport de la perfection lexigraphique« (Hanka). — Rozm. lw. 1837. str. 311: »Szkoda tylko, że szanowny wydawca nie poszedł torem Lindego i nie umieścil znaczenia słów we wszytkych sławiańskich narzeczach, bo tém do wzajemnego zrozumienia się był by wiele Sławianom dopomógł.« (A.).
Str. 86. k čjslu 68: *Deut. böhm. 2te Aufl. Iter Th.* 16. (str. 616) *IIter Th. böh. d. Prag* 1837 *bei C. W. Enders. 2 Thle. geh. 5 fl.* 12 *kr.*
Str. 86 k čjslu 70: cena 3 zl. 24 kr.
Str. 87 k č. 71 čti: Listář slowenský ... Druhé ponaprawené a rozmnožené wydánj s přjdawkem ... w Bystřici u Štěp. Michálka. 8. (str. 82). za 36 kr.
Str. 87 po č. 73 přidey rusky: *Bodanskij* (Josif. na stupeň Magistra Filosofskago Fakul'teta perwago Otdělenia, kandidat moskowskago universiteta) — O poézii slawänskich plemen. Razsuždenie. Wel. 8. (str. 154) Moskwa 1837, w tipografii Nikolaä Stepanowa 1837. W českém museum. Pos. w bibl. dlä čtenia w Spb. 1837. jul' VI. 15. »Skažem odnakož, čto w dissertaci g. Bod. est' mnogo častnych děl'nych zaměčanij i lûbopytnych podrobnostej, kotoryä pokazywaût bol'šuû načitannost iblizkoc znakomstwo s Slawänskimi äzykami.« Od str. 56—70 gedná o českém básnictwj, od str. 70—71 o morawském, od 71—80 o slowáckém (slowenském), od 80—95 o polském, od 95—114 o ilirském (srbském), 114—122 o sewernoruském (welikoruském, maloruském). Wšady wzory básnj ponechal půwodně, ruské s ruskau literau.
Str. 88 k *e*) přidey: *f*) *Česká Wčela* 1838. Básnictwj (poesie) u Slowanůw až do XIV. wěku, od W. A. Maciejowského w Magaz. powšech. 1837. N. 26—28, přel. Michl.
Str. 89. k *f*) přidey Wčela 1837. 356. O hudbě a powzbuzenj k sepsánj pragmatické děgeprawy o hudbě w Čechách, od Amerlinga (dle Kroka).
Str. 89 č. 85 čti: Katolický kancyonal . . . skutečné weřegné i domácý . . . Wel. 8. (str. 547 a 4 a podob. spisowatele). Wydánj 8mé.
Str. 89 č. 89 přidey: *
Str. 90 č. 97 Předmluwa w čas. p. k. duch. 1837. III. 518.
Str. 90 č. 98 přidey: Pos. w čas. p. k. duch. 1837 IV. 650 od Zahradnjka.
Str. 91. před č. 102 posaď: *Roman* (D.) Nábožné Arye k Wýročnjm Slawnostem a památkám s melodyemi. 4. (str. 34) w b. Bystřici u Zuzany Stefany 1829, za 24 kr.
Str. 91 po č. 106. Kuzmány. Funebral (Kwěty 1837. 384. 1838 př.).
Str. 91 ku konci dole přidey: II. 303. Swoboda báseň.
Str. 99 řád. 38 přidey: Dichtiwý pautnjček na hrad pražský k hrobu sw. Jana Nep. — Pjseň ke cti sw. Ant. Pad. »Pad. Antonine« (cens. 1. čerwna 1837). — Kwěty 1837. 368.
Str. 99 k č. 107 čti Belika ... 4. (str. 7) w Lew. u Werthm. 1830. za 2 kr.
Str. 100 k č. 109 na konec: Do něm. přel. w *Ost u. West* 1837 *N.* 2. 1838 *N.* 6. od Wenziga.
Str. 100 k č. 113 přidey: Do něm. přelož. od F. A. Mäckera w *Dioskuren II. Berlin* 1837.

Str. 101 k č. 121 wěz za 2 toliko knihy 4 zl.

Str. 102 k č. 123 přidey: Swazek 2hý. Wel. 8. (str. 96) tamž 1837, seš. 36 kr. Srw. *Oest. Morgenblatt Wien* 1837. *N.* 102 *S.* 424 od Fr. Wanjčka. Čas. mus. 1837. II. od Malého řkaucjho: »Kl. nenj básnjkem.« Odpowěď na to w Kwětech 1837 př. 101. od milownjkůw Kl. w Brně.

Str. 102 k č. 124 přidey: překlad do něm. w *Ost und West* 1838 *S.* 6. od Sabiny. Wiz zpráwu w Kwětech 1837 př. 102 od Kolára.

Str. 102 k č. 125 a 126 přidey: 3 znělky na J. Jungmanna, Waldsteina od Kolára we Wesně 1838. — Přel. zn. 499 od Kaz. Joz. Turowskiego w Sławianinu, Lwów 1837, o kterémž překladu Mag. powszechny we Warszawie 1837 str. 183 dj: »W całe byśmy nieżyczyli spotykać się z podobnymi.« Do srbského přel. 24. znělka w Now. srb. lětopise w Pešti 1837. I. str. 65.

Str. 103 k 128 o zpráwě zdokonalenj rkp. wiz w *Ost und West* 1837.

Str. 103 k č. 130 přidey: — na rok 1838 atd. 16. (str. 116) tamž 1838. seš. 30 kr. Básně od Čelakowského 2, od Kamenického 4, od G. Marka 7, od Picka 15, od Trojana 3, od Chmelenského 19. — Srw. Kwěty 1838 př. 12. od Hulakowského.

Str. 103 k č. 136 wiz: *Hollmann*: Rozličné české pjsně (c. 1. list. 1837).

Str. 103 k č. 138 přidey: Tom. II. arch 1—5.

Str. 103 k č. 139 přidey. * †

Str. 105 k č. 142 přidey: mládež rolnickau. 16. (str. 112) w Pešti u Trattnera 1829, za 6 kr.

Str. 106 k č. 151 přidey: w Budjně w kr. universitnj knihtiskárně seš. 1 zl. — pak: *Boileau* (Despreaux). — Uměnj básnické z francauzského přeložil B. *Tablic.* Wel. 8. (str. 43) w Budjně w kr. un. kniht. 1832 za 12 kr.

Str. 106 k č. 153 přidey: Gindy 1833 I. 134. — *Volksharfe. Sammlung der schönsten Volkslieder aller Nationen.* 6 *Bd. Stuttg.* 1837—8, w kterýchž se 13 českých, 3 morawské, 4 slowenské, 6 polských, ilirských 15 (6 krainských, 7 srbských, 2 wendicko-slowenské) a 15 ruských pjsnj nacházj.

Str. 109 po čjsle 31) přidey: 32) City při sl. korunowacj Gegich cjs. král. Magestatnostj Ferdinanda I. a Marie Anny pronešené we gmenu knjžecjch arc. alumnů. 4. (½ ar.) w Praze, pjsmem Pospjšila 1836. »Chwěgte struny«. — 33) * Srdečnj citowé audů arcibiskupské knihtiskárny, u příležitosti slawných gmenowin blahorodého a welectěného pána, pana Wáclawa *Špinky*, auda musegnjho ústawu k wydáwánj knih českých, ředitele a zwelebitele téže knihtiskárny, horliwého podporowatele a wraucjho ctitele gazyka českého, progeweni dne 28. zářj 1837. W Praze 4. (¼ ar) »Nowý we wlasti.« — 34) Radost s láskau spogená při národnj slawnosti Swatého Wáclawa, spolu také slawnosti gmenowin Wys. důst., welectěného Pána, pana Wáclawa M. *Pešiny* .... progewugj kostelnj posluchači Geho. 4. (½ ar.) w Pr. 1837. arc. kniht. »Plesem zwučné«. — 35) * Upřjmnj citowé o slawnosti gmenowin Wys. důstogného Pána Pána Wáclawa M. Pešiny ... roku 1837 progeweni od Geho wraucjch ctitelů. 4. (½ ar.) w Pr. arc. kniht. 1837 »Kdykoli wycházj« (od Štulce). — 36) * Sboru německých přjrody zpytatelů a lékařů u gegich přjtomnosti w Praze. Dne 26. měs. zářj r. 1837. *An die deut. Naturforscher und Aerzte bei ihrer Versammlung in Prag* .. česky od Týla, něm. od J. Wenziga. 4. (1 ar.) w Pr. arc. kn. 1837. — 37) * *Koška* (Wácl., auř. i hosp. ředitel panstwj Horno-Beřkowského). Plesánj wěrných poddaných Horno-Beřkowského panstwj u slawném a obšťastnugjcjm přjgezdu Wysoce Urozeného Pána, Pana Hraběte Adofa Ledebur z Wicheln, Pána na Horno-Beřkowicjch a Geho wywolené choti neymilostiwěgšj Panj, Panj Johanny hraběnky Ledebur z Wicheln, rodilé Hraběnky z Nosticu Rhinek, dne 23. Led. 1838. W neyhlubšj uctiwosti wygewuge atd. W Praze tisk a pap. u ss. B. Háze. 4. (½ ar.) — 38) * (Duhovna mládež sěmeništa Zagrebskoga): Prečastnomu gospodinu Ivanu *Vahtariu*, stolne cerkve zagrebske kanoniku ... ka godovnomu danu 24. Lipnja 1837. 4. (½ ar.) u Zagrebu, tiskom Fr. Župana. *NB.* O pjsmě latinském a cirilském sluge: »Ne Slavonci, ne Horvati ... Ne ostali — ne Šokci — Vlasi, ... Veé Iliri davni brati ... Tu dělaju svi skupa si.« — 39) * Tatéž mládež: Prečastnomu gosp. Mihalju Klementu, stolne cerkve zagrebske kanoniku .... na godovni dan 29. Rujna 1837. 4. (1 arch) u Zagrebu u téhož. — 40) * *Drašković* (grof Janko). Mladeži ilirskoj spěva atd. 1836. Antiquam exquirite matrem. Virg. Iz Danice ilirske. 8. (½ ar.) u Zagrebu 1836 pri Suppanu.

Str. 109 Smaž Rukopis a čti: Konrad Wallenrod. Powěst děgepisná z děgůw litewských a pruských. Přeložená od .... *Štulce.* Wel. 12. (str. 100) w Praze, arc. kniht. 1837. seš. 15 kr. Pos. w čas. Mus. 1837. IV. 490. *Ost u. West* 1838. Recensent ani snad nečetl original polský.

Str. 109 přidey rukopis: Tomjček (J. S.) Básně (cens. 1. břez. 1837).

Str. 109 řád. 22. zdola po IV. 359. přidey: 1837. IV.

Str. 121 k č. 166 přidey po Rosenkrance: Fr. J. Karasa, J. Fr. Kittla, Heřm. Skřiwana, J. N. Škraupa, A. B. Štorcha. K básnjm G. Marka, Macháčka, Theresie Lichtenberkowé, Týla. — Čtwrtý ročnjk. Redaktor Frant. Jan Škraup, tamž 1838.

Str. 121 k č. 168 přidey: Čas. p. kat. duch. 1837. IV. 675. O roratech a kancionalech w Jaroměři, a náwrh nowého od *Wotýpky*. Přidey: *Nowáček* (J. J.) Nowý Mrawnj kancional neb mrawnj zpěwowé o křesť. sprawedlnosti (cens. 1. řjg. 1837).

Str. 122 k *f)* přidey: Kwěty: 1837. př. 54 od Štulce.

Str. 122 řád. 14 zdola k *b)* přidey: 221 Lubor a Krasoň, od Langera.

Str. 122 k č. 171 přidey: Od atd. 12. (str. 154) w Skalici, tisk. Fr. Škarnicla, 1830. Předplatitelůw bylo 86, seš. 18 kr.

Str. 126 k č. 178 přidey: Časop. mus. 1837. IV. — *Bäuerle's Theaterz.* 1837. *N.* 170 *S.* 687 *von Fil. Weil: „Die slawische Sprache mit ihren klangvollen Suffixen, der Natur nach für jedes Metrum geeignet, steht gegenwärtig zu dramatischer Poesie ungefähr im Verhältnisse, wie die teutsche zur Zeit der Meistersänger zu selber gestanden."* — *Ost u. West* 1837. *Nro.* 9.

Str. 126 k č. 182 Točnjk přeložen do něm. od Jana H. Miranřho w *Novellist v. A. Schmidt Wien* 1838. *I. B.* — Též *„Das Lustspiel auf der Brücke" übers. v. J. N. Mirani in Taschenb. f. d. Theater in der Leopoldstadt Wien* 1838.

Str. 128 řád. 21 zdola přidey od »Pünera« geště Filjpka, Jar. Pospjšila.

Str. 128 rád. 31 zdola přidey k Přibjku 1837. 368.

Str. 131 w. str. 251 (70) a porůznu přjdawky.

Str. 132 též.

Str. 135 k č. 231. polsky: Wallenstein od J. N. Kamińskiego. Lwów 1837.

Str. 135 řád. 8. † *Rubeš.* Deklamowánky a pjsně od atd. Swazeček I. za 8 kr.

Str. 137 k č. 240 giž přidey: Alhambra. Swazek 7. A. p. n. Alhambra z Washingtona Irvinga přel. J. B. *Malý*. Swazek I. (str. 154) tamž 1837. seš. 20 kr. — Takž swazek 8. aneb sw. 2. wel. 12. (str. 120) předp. c. 20 kr. Takž swazek 9tý aneb sw. 3tj. wel. 12. (str. 135 a $^1/_2$ ar.) tamž 1837. seš. 20 kr. o sobě 24 kr. Se gmeny předplatitelůw nowých as 110.

Str. 139 k č. 251 přidey sw. 4. (387—502 a 4 ryt.) Srw. *Adler Wien* 1838 *N.* 28. *S.* 116 od Sabiny. Přidey: * Dwanáctý ročnjk. Sw. 1. (str. 140) 1838, tisk u Háze. Wýtah z auctů česk. mus. r. 1837. 7mý roč. str. 16. w Pr. u Špinky.

Str. 141 k č. 258 w. Gaje.

Str. 134 před č. 229 přidey: *Körner* (Karel Theod.). — Mikuláš hrabě Zrinský. Truchlohra w pěti gednánjch dle atd. přeloženjm Frant. Boh. *Tomsy.* Wel. 12. (5 ar.) w Praze arc. kniht. nákladem W. Špinky 1838. seš. 20 kr.

Str. 135 k rkp. přidey: *Wlček* Jan, Jeftówna, aneb slib wéwody. Tragedie w 5 děgstwjch (cens. 1837).

Str. 142 k č. 266 přidey: Swazek II. 8. (str. 97—192 a ryt.) Obsahuge: Znělky od P. Slobody, ody od D. Slobody, básně od Sabinského, od Jos. Záborského, nápisy od Jesenského. — Básně polské od A. (Rościšewského? z českého), Kolumbia od Mortinyho, Špielberg od Škorpjka, Fedon (pokr.) od K. Štúra, Lucian Mušický od Mich. Hodže a lit. zprávy: Srw. Rozm. lw. 1837. 303. — Čas. mus. 1837. IV. 490. — *Ost u. West* 1837.

Str. 143 k č. 272 přidey: Hlaťopisec od Wocela ... R. 1837 bylo 55 přispjwatelůw pro archowé wydánj, a 34 pro přjlohu, z nichž 17 z prwnjch 55ti nálezj. — Srw. Roz. lw. 1837. 263. 375. 367. — R. 1838. se pokračuge.

Str. 144 k č. 275 přidey: R. 1837 přispělo 33 spisowatelůw, z nichž 10 básnjkůw, a ze wšech 3 němečtj. Na r. 1838 dán lepšj bělegšj papjr. — Antar přeložen w *Morgenblatt Wien* 1837 *N.* 133 od Sig. Jelena.

Str. 145 k č. 292 přidey: ... Ročnjk druhý. Se 2 ryt. Wel. 16. (str. 302) tamž 1838. seš. 1 zl.

Str. 146 k č. 293 přidey: R. 1838 w tisku sw. 4ty.

Str. 146 k č. 295 přidey: 16. (str. 286 a ryt.)

Str. 147 k č. 302 přidey: Djlek čtwrtý. 18. (str. 222) tamž 1837 seš. 16 kr. z *Tausend und eine Nacht.*

Str. 150 k č. 334 do něm. přel. w Linci 1837 za 10 kr.

Str. 151 k č. 341 přidey: Jan Bohomysl, půwodnj mrawná powjdka, w Pr. 8. 1825.

Str. 154 řád. 2 zhora přidey: Pokračowánj drobnostj w cens. katalogu.

Str. 158 k č. 373: Pos. w *Jahrb. der Lit. Wien* 1837. *III.* (79 *Bd.*) Foreign Qu. Rev. Lond. 1837. Oct. N. 39. — *Ein Versuch, die Verschiedenheit der Meinungen über das Reich des Slawenfürsten zu beseitigen.* W *Jahrb. d. Lit. Wien* 1837. 80 *Bd. Anzeigebl.*

Str. 158 k č. 375 přidey: Pos. w čas. p. k. duch.

Str. 159 k č. 380 přidey: Celé děgepisné oddělenj za 5 zl. — Srw. Novi serbski lětopis narodni I. Nakl. matice serbske od učrednika Pavloviče (god XI kniga 40) v Pešti w 8. pismem J. Bajruta 1837 str. 1—23. »O zemľi Bojki« přel. — Revue du Nord. Paris 1837. Mars p. 507 od Hanky. »Ces antiquités slaves, que Mr. Š—k a étudiées avec une *critique saine* et une *immense érudition*, comberont unegran de lacune dans l'ancienne histoire européenne, car elles traitent du *peuple le plus nombreux de l'Europe.*" — Přeložen do ruského pod nápisem: Slawänskiä drevnosti. Sočinenie P. J. Š—ka. Perevod s Českago J. *Bodänskago.* Izdano M. Pogodinym. Časť istoriskaä. Tom perwyj, kniga perwaä, w 8. (str. VIII i 348), Moskwa w tip. Uniwersitskoj 1838. Pos. na ruské přel. w Bibl. dlä čteniä w Spb. 1837. Awgust VI. 32—64. (neuwážlivé). — For. Quarterly Review. Lond. 1837. Oct. N. 39. — Žurn. min. n. pros. Sktpet. 1837. júľ str. 146. (Kwěty 1838 pr. 13 od Purkyně): »Š—k daleko za sebau zanechal předchůdcůw swých. Se wšpem saustawným a wšepronikagjcjm slaužge on obsáhlau učenost a horaucj lásku k národu oživuge wše geho gednánj. Š—k, genž by wšechny wýhody žiwobytj obětowati bezžištně wysoké lásce k wědě, w nj gen samé widauce cjl a náhradu swých podnikánj — málo dogista se nagde za našeho promyslného wěku.« — Inval. ruskij w lit. prib. Sktp. 1837.

Str. 160 řád. 28 přidey: O umučenj sw. Wáclawa podlé legendy slowanské, úwaha kritická, od Palackého. 473. — Zprawy ze Wlach i z Čech k Chmelenskému od Pal.

Str. 161 po *m*) přidey: Rkp. *Kornowa* (Hynek). Historie swěta, 3tj rozdělenj. Z německého od Jana Nyweltа r. 1818. 4. (st. 97), 4té (st. 100), 5té (110), 6té (87), 7mé (85), 8mé (97).

Str. 161 k *a*) přidey: Cesta na Tatry (z pol.) od Zapa 1838. I.

Str. 163 k rkp. po *a*) přidey: (*Jelјnek* Fr. radnj): Historye města Litomyšle, 2 djly, dohromady 48. tišt. archůw, w Litomyšli u Tureckowých dědiců 1838 za 1 zl. 36 kr. (cena 1. pros. 1837). — Po *b*) *Štembera.* Popsánj města Rakownjka dle německého originalu rukopisného.

Str. 165 k *a*) přid.: 1837 IV. 442. Hrabě Leop. Berchtold, Howard západnjch Slowanůw dle R. U. od Kampeljka. — 460. Puškin (z Bibl. dlä čteniä 1837. od Polewoje) přel. Hansgirg. — 452. Rodinné mince a medalie domu rožmberského w Čechách.

Str. 167 řád. k *b*) přidey k slowu ze Swatenowa: do něm. přel. w *Panorama, Prag* 1837 *S.* 364.

Str. 169 po *e*) přidey: *f*) Mag. powsz. w Warszawiu 1837 N. 30. 32. Religia, pobožność i zatrudnienia domowe dawnych Słowian przez Maciejowskiego.

Str. 170 k č. 407 přidey: pro školskau mládež. 8. (st. 46) w Prešpurku, u Belnayho dědicůw 1834 za 12 kr. — Přidey rkp. (*Chalaupka* Adam), Historie cjrkwe ew. brezanské k 50leté památce poswěcenj chrámu ew. břez. w tisku (Kwěty 1837. 384. Č. Wčela 1838.)

Str. 171 řád. 12 přidey: Wyšel r. 1837—8 w 8. se 2 kamenotisky a 12 dřewotisky w Znojmě, k dostánj w Praze u ss. B. Háze za 48 kr.

Str. 172 před *i*) přidey: IV. 618. Poslaupnost proboštůw při k. kollegialnj kapitole s. ap. Petra a P. na Wyšehradě, od Ruffera.

Str. 173 k č. 417 přidey po of the slavic language and Litterature.

Str. 173 k č. 418 přidey: Srw. *Lit. Ztg. Berlin* 1837. *S.* 834.

Str. 173 k č. 420 přidey: Sur la littérature nationale de la Bohême par Michel Czaykowski w Revue du Nord. N. 7—8. Paris 1837. pag. 29—38 (podlé Winařického 3 : „Quand deux Bohêmes parlent entre eux un étranger croirait qu'ils chantent . . . Langue bohême se rapproche particulièrement du polonais; les deux peuples peuvent s'entendre sans étude . . . Le progrès de la litterature et de la langue bohême est rapide; les Slaves de tous les pays bénissent les efforts des hommes, qui se *consacrent* à ce grand oeuvre, et qui repètent aux jeunes gens: *travailler, la patrie sera reconnaissante.* Gména česká gsau chybně tištěna. Slawj Čajkowský pp. Hanku, Jungmanna, Puchmjra, Kollára atd.)

Str. 174 k č. 421. Pjsmo 1. a 2. přel. do polského w čas. Wizerunki, Wilno 1837. tom. 14.

Str. 177 k *w) N.* 161—2. *Neuböhmische Journalistik v. Hr. Freyersleben,* ilirsky w Dan. il. 1837. br. 46.

Str. 177 po *ee)* přidey *ff)* Pamiętnik Naukowy. Kraków 1837 předpl. cena na ¼ leta 18 zl. p. (wiz Kwěty 1837), obsahuge bibliografii polskau i »pobratymczau.« — *gg)* Tygodnik Literacki w Poznaniu od welikonoc 1838 i literaturu ginoslowanskau.

Str. 178 k *a*) wěz: * Slowo o českých wěcnicech w Rakownice a Liberce, (se skrowným podánjm o wyučowánj národnjm w cjsařstwj rakauském.) K užitku powšechnému. Slowansky (česky) a německy sestawené a wydané J. W. Justinem Michlem, atd. *Einige Worte über die böhmischen Realschulen zu Rakonic und Reichenberg, (mit unmassgeblichen Andeutungen über den Volksunterricht in der österreichischen Monarchie). Zum allgemeinen Gebrauche deutsch und slawisch dargestellt und herausgegegeben von &c.* Wel. 8. (aš 6 archů s tab.) w Praze, tiskem K. Geřábkowé 1839 (w kommissj u Kr. wd. a Webra) seš. 20 kr.

Str. 179 řád. 17 přidey: Pro lékaře w Dalmacii w Kotaru »la connoscenza perfetta delle lingue italiana e *dalmata-illirica* e tedesca (*Wien. Ztg.* 1837 *N.* 277). Pro aktuara w kriminale w Praze „*Kenntniss beider Landessprachen . . . im fertig Sprechen und Schreiben (Prg. Ztg.* 1838 *N.* 1.) Pro kragského inženira w Lublani: „*Mit Rücksicht auf d. h. Hofkanzleidekret vom* 20. *März* 1820 *Z.* 7521 . . *doknmentirten Gesuche, worin sie auch über die Kenntniss der Krainerischen, oder einer nahe verwandten Slawischen Sprache auszuweisen.* . . Pro kancelárského w Štáwnici w Uhřjch: „*Kenntnisse . . der deutschen, Slawischen, Lateinischen und wo möglich auch Ungarischen Sprache. (Wien. Ztg.* 1838 *S.* 145.)

Str. 181 po *g)* přidey: * Wýtah ze statut Lipské společnosti na pogištěnj dobytka. 4. (½ ar.) w Pr. u K. Geřáb. 1836.

Str. 184 řád. 4 přidey: W roč. 1838 mjsto *v* na začátku tištěno *u*. Wiz Kwěty 1838. př. 11.

Str. 185 k č. 449 přidey: Obgewenj Ameriky od W. W. (Kw. 1836 60).

Str. 187 k č. 464 přid. Pos. w čas. p. kat. duch. 1837 IV. 655 od Jirsjka.

Str. 193 k rkp. přidey: (*Pohan* Alex. Wácl.) Lahodný wěneček školnjm djtkám ku slawnostem uwitý. (cens. 1. list. 1837.)

Str. 195 k č. 507 přidey: Pos. w Kwětech 1837.

Str. 199 přidey: Oznam w Kwětech 1838.

Str. 201 přidey k č. 534 * *Presl* (J. Sw.) Lučba, čili chemie zkusná. Z neylepšjch spisowatelůw wybral a prostonárodně přednesl atd. Djl druhý. Wel. 8. (str. 318 a 8 bez str. a 1 dřewot.) w Pr. arc. kn. nák. W. Špinky 1835(38). seš. 1 zl. 20 kr. (odbjr. wěd. knih c. 2 za 1 zl.)

Str. 202 k č. 537 smaž poslednj 2 řádky a wěz, překladatel z německého do českého gest J. N. Štěpánek.

Str. 206 k č. 556 přidey: Djlu prwnjho swazek druhý. (S 13ti obrazci wtištěnými od čjsla 9 až 21). Redakcj Jana Sw. Presla, doktora a c. k. professora. Wel. 8. (str. 97—192) tamž 1838, seš. 28 kr. Přjspěwky i od p. Tichého, maljře a Fr. Kukly, Čechůw. — D. I. sw. třetj. (S 28 wtišt. a přil. obrazci od č. 22—49). Wel. 8. (str. 193—288) tamž 1838 seš. 28 kr.

Str. 210 k č. 566. Sr. od Pelikána w Kw. 1838. *Adler W.* 1838 *S.* 114 od Michla.

Str. 211 k *c*) přidey: *Die Allerhöchsten Reskripte und Postulate wurden auf den Postulat-Landtag (in Galicien sammt Bukowina) den* 18. *September* 1837 *von den Landtagsaktuaren in deutscher und polnischer Sprache abgelesen . . Am* 23. *Sept. d. J. Am feierlichen Schlusse des Landtags wurden die Landtagsbeschlüsse in beiden Sprachen abgelesen. (Wien. Ztg.* 1837 *N.* 228.)

Str. 214 k č. 581 přidey: Přeložen do německého: *Der Gottlieb. Nachricht eines aufrichtigen evangelischen Christen von der Wichtigkeit der wahren christlichen Religion. Ein nützliches und heilsames Lehrbuch von &c. Aus dem Böhmischen nach der ersten im J.* 1835 *zu Prag erschienenen Auflage von G. Anton, Kooperator zu Maria Schartern.* 8. *Linc* 1838, 30 *kr. steif geb.* 40 *kr.*

Str. 223. k č. 654 přidey: Kázanj nedělnj. 2 djly. wel. 8. (36 ar.) tamže 1838. seš. 1 zl. 12 kr.

Str. 226 k řád. 12 přidey: 9) *Wlček* (Jan): Kázanj celého roku na neděle a swátky, 3 ročnjky. — 10. *Dwořák* (J. N.) Biblická kázanj na zaswěcené dni celého roku od atd.

Str. 226 po 2. řád. přidey: † * Řeči, Modlitby a Básně, wztahugjcj se na swěcenau r. 1837 dne 5., 11. a 12. Listopadu padesátročnj jubilegnj Slawnost čili Milostiwé Léto cjrkwe ewang. Pešťansko-Budinské, zwláště slowenského Zboru s krátkau historij gegich počátku a přjběhů. (K rozmnoženj fundácie na chrám.) Wel. 8. (str. 51), w Pešti, tiskem Trattner-Karolyiho (1838) seš. 15 kr. — Reči od J. Kollára a Jana Melcera; básně od Jakubowiče, Kuzmányho, M. Hodžy, Chalúpky, Karla Bende, Jančowiče, Straky, Dan. Slobody, a (polsky) Nik. Bętkowského. Prawopis analogický, docela český. Srw. č. Wčelu 1838. od Michla.

Str. 234 před č. 729 přidey: (*Blum* S.) Pane zůstaň s námi, neboť se připozdjwá dle atd. přeloženjm *Mrchala*, kněze. Nákl. děd. sw. č. VII. wel. 12. (33 ar. we 2 djlech) w Praze u Špinky 1838, as za 40 kr.

Str. 235 po č. 738 přidey: Pobožnost ku stoleté slawnosti založenj řádu sw. Woršily od swaté Angely. Wel. 12. (str. 40) w Praze, arc. kniht. 1837. (W. Štulc? přeložil).

Str. 208 po čjsle 541 přidey: Poučenj o pitj kořalky. Podlé německého sepsáno a ku prospěchu národu československého w Čechách, w Morawě a Uhřjch na swětlo wydáno. (Cena 6 kr. w stř.) Wel. 8. (str. 92) w Praze 1838. Tiskem a nákl. J. Spurného, seš. — Dle Čokke přeložil *Krbec?* a korrigowal J. Malý. — Giný překlad toho spisu: Mor kořalečnj atd. od W. *Filjpka*, w tisku má J. H. Pospjšil.

VI. Gména a žiwotopisy

spisatelůw a umělcůw česko-slowenských a ilirských i giných některých gim přizniwých Slowanůw.

Mnohá wýborná hlawa posawáde tone w literatuře cizj; na wlast gi žiwjcj nepamatugjc, k oslawě swého rodu ničjm přispěti nedbagjc, s uměnjm swým do hrobu klesne, nezelená od wděčného potomstwa. Giný má plno dobré wůle, nižádné ale chwjle k skutku wedaucj; ginj slawau syti, tráwj z žiwobytj. Giný opět, prawého a přiměřeného se spustě, w nepřiměřeném sláwy a dokonalosti nenalezne. Mnohý konečně pobjdnutj potřebuge, by začal tjm býti, čjm by nám prospěl, a tak se nám poznenáhla nahradilo hlaw těch, gichž pro dobrau wěc tak časně oplakáwáme. (*Kwěty* 1837 př. 18.).

Některá zkracenj: *Čm.* = Časopis musegnj. — *Čpkd.* = Časopis pro kat. duchowenstwo. — *Čw.* = Česká wčela. — *Čch.* — *Čchsl.* = Čechoslaw, *GN.* = Gindy a Nynj. - *Hr.* — *Hce.* = Hronka, w Hronce. — *Kw.* — *Kwt.* = Kwěty. — *Kr. Krk.* = Krok. — *Ptn.* = Pautnjk. — *Pld.* = Plody. — *Přm. Přml.* = Přjtel mládeže. — *Rzl. pr.* = Rozličnosti pražské. — *Swt.* = Swětozor. — *Ww.* = Wečernj wyraženj. — Přspl. = přispěl. — *w.* = wiz. — *Jgm.* = Jungmanowa historie literatury české, w Praze 1825. — *č.* = čjslo.

---

1. *Adam* J., hudec, w č. 152.

2. *Amerling* (Strnad někdy podepsán) Karel, narozen dne 18. září 1807 w Klatowech (= Klatowský), študowal we swé otčině, pak filosofii we Wjdni, kde se i češtině učil pod Hromádkem, a w Praze. R. 1836 byl na doktorstwj w lékařstwj powýšen, a po 4 léta až do r. 1837 w unoru byl assistentem u J. Sw. *Presla* (w. t.), na to se stal w témž měsjci tagemnjkem u hrab. Kašp. Šternberka. R. 1836 o ferijch cestowal po Rakausku. W Kwětech 1836. 352 dj: »Cestugeme-li z Buděgowic po železné dráze, neopustj nás češtj dráhaři, woziči, a ginj do Lince, ano až do Gmundu, kdežto se Išelská a Hallainská sůl pro Čechy, Morawu . . . nakládá. Wracjme-li se druhau stranau, totiž wýchodnj z gihu do sewеru, opět 3—5 mil před Wjdnj u cesty množstwj welikė cihelnic widěti gest, w nichž pauze gen *české* ruce pracugj. We Wjdni náramné opět gest množstwj *Čechůw* (as 40 tisjc) a giných Slowanůw tam neustále usjdlugjcjch se; za Wjdnj k Štokrawě ze silnice nádherná, a gen *české twáře* a *česká řeč* z ust dělnjkůw se ozýwá.« A tudy sauhlasj s Šönem (w. t.), prawjcjm: Český gazyk powolný a ustupný nechal se od hranic, mjstem i daleko po wlasti zatisknauť. Gen na gednom mjstě negen zmužile ostal státi, nýbrž i wládu swau kausek přes hranice české rozšjřil — we Šwarcenbachu, na dělané silnici z Wjdně k Buděgowicům, kdežto giž w Rakausjch mnohý tamnj rozenec ani slowa německy neumj. — A. gest znatel slowanštiny. Gaké pogemy o slowanské filosofii má, podal w čas. mus. 1837. IV. 422—425. Zakladatel matice české. A. přispěl k Ww. Kw. Čw. Čm. Přm. Kr. Swt. Srw. č. 394. 527. 551. str. 208.

3. *Atanacković* P. přspl. k Dn. il. r. 1835.

4. *Augezdecký* W. přisp. k Ww.

5. *Babylon* Samoslaw, Slowák ze slowenské stolice, přisp. k Pl.

6. *Babukić* Věkoslav, Ilir iz Slavonie, přspl. k Dn. il. r. 1835, 1836, 1837, 1838, pilný překladatel z českého, w. č. 23.

7. *Bačkora* Množislaw, nar. 13. unora 1803 w Maljně (psal se i Kutnohorský), zkaušený učitel pro hlawnj školy, řádný učitel nynj opatrowny, zakl. mat. č. přsp. k GN. a Kw. — W str. 193. 1)

8. *Bayer* Jos. přspl. k č. 384.

9. *Bajza* Josef Ignác, farář dolnodubowský, pak kanownjk prešpurský, umřel w noci 30. list. 1836 w prešpurské kollegialnj kapitole w 82 letech wěku swého. Swé spisy wydal r. 1783, 1795. Nov. ilir. 1836. br. 99: »On biaše veliki prijatelj znanostih, i obogatil je slavensko knjižestvo s mnogimi pěsničkimi oknsi i moralnimi pismi.« Srw. Jgm.

10. *Balaš* Sam. slowa bož. kazatel w Krupjně, nar. 1806 we Zwoleně, dokonal študia we Wjdni, učiw. se předtjm w Prešpurku, wydal kázeň.

11. *Baliğowič* K. w č. 107.

12. * *Bartoš* psal z 16. wěku (w. u Jgm.) w Čpkd.

13. *Bartholomeides* Ladislaw, nar. w Klenowci w Uhřjch r. 1754, † 21. bř. 1825 w Ochtině, kdež dlauho knězem ew. byl, (w. u Jgm) č. 403.

14. * *Beckowský Jan*, křjžownjk, nar. 1658. † 26. pros. 1725 (w. u Jgm.) w Čm.

15. *Beránek* Wáclaw, nar. 23. ledna 1785 w Aucně, knězem 17. března 1815, farář we Wosenicjch w Boleslawsku, přsp. k Čpkd.

16. *Bernhaus* Fr. přsp. k Kw.

17. *Berlić* A. přsp. k Dn. il. 1835.

18. * *Bernolák* Ant., nar. w orawské stolici, byl katolickým farářem w Cserklészu (Landschütz), umřel 15. ledna 1813 w Ersek Ujwaru w nitranské stolici. Geho spisy od r. 1787 wiz u Jgm. Srw. *Allg. Lit. Ztg. Wien* 1813 *Nr.* 22. *S.* 351. — *Oest. Zusch. ib.* 1838. *S.* 72. W. č. 61.

19. *Bezděka* Anselm Ant., nar. w Přjbrami 13. června 1782, wstaupil do řádu sw. Benedikta w Emauzjch, w kterémž roku 15. června 1806 slib složil, a

20. srpna t. r. knězem se stal, wysloužilý professor humanitnj na gymnasium klatowském, nynj kooperator w Lidicjch w Rakownicku, přsp. k Čpkd.

20. *Bezděka* František, nar. 7. dubna 1798 w Březnowě w Čechách, knězem 10. srpna 1825, gymnasialnj katecheta w Pjsku, zakl. matice české, přsp. k Přpu (1813—17) a Čw.

21. *Bělecký (Bieleczky)* Cornelius (křtěný Xaver, Ser. E. A. Stanislaw, M.) narozen w Chrudimi dne 9. prosince r. 1778, nawštěwowal neyprwé školy domácj městské, kde ale podlé tehdegšjho zřjzenj, *ani slowu českému se neučil;* pak študowal w Litomyšli, a r. 1796 humaniora skončil. Přigat do řádu piaristského, wstaupil tohož samého r. 1796 do noviciatu w Lipnjku na Morawě, kdežto se, gak známo, ku prospěchu powolánj swého, čjsť, psáť, reysowať, počitářstwj, zeměměřictwj, historii, paedagogii, methodice, sokratice, katechetice, a mimo opakowánj škol gymnasialnjch, latinské a řecké řeči, i francauské a wlaské učil. Odbyw noviciat swůg, študowal nepřetrženě mluwozpyt (filologii) w Bjlé-Wodě, filosofii w Litomyšli a Mikulowě, a bohoslowj w Kroměřjži, kde i také r. 1802 dne 25. čce. professj složiw, dne 12. zářj na kněžstwj wyswěcen byl. Tjm samým časem ale, totiž od r. 1797 až 1802 pořád při študijch swých wyučowal podlé tehdegšjho způsobu wšelikeré školy od 3. třjdy německé až do grammatiky. Pro r. 1803 poslán do Prahy, učil 1nj třjdu hlawnj, spolu opakowal u slowutného p. Wácława Tomáška general-bass, gemuž se giž gak chlapec doma u Hynka Fingra učil, a připrawowal se pro přjsné zkaušky z mathematiky čisté, gimžto se na konci roku podrobil, zkaušán od newidomého slawné paměti Stanislawa Wydry. R. 1804 byl w Morawské Třebowy, pro 3. třjdu hlawnj školy, a se připrawugo pro přjsné zkoušky z mathematiky smjšené, z njžto na konci roku geště od Wydry přjsně zkaušen byl. Podrobil se těmto zkauškám z toho ohledu, co i také gemu wygewil, by gedenkráte mladjky řádu piaristského (neb tenkrát geště žádné ústawy weřegné libomudrcké u kollegijch našich nestáwaly) mathematice čisté a smjšené učiti mohl. — Z té přjčiny poslán byl pro r. 1805 do Bjlé-Wody we Slezku, kdežto až ku konci r. 1808 střjdawě wždy dwě třjdy grammatikalnj neb humanitnj w gymnasium, a při tom klerikům téhož řádu mathematiku čistau a smjšenau, a fysiku (přirodozpyt); od r. 1809 až ku konci 1811 třjdy toliko humanitnj, a klerikům libomudrctwj a mathematiku neb fysiku přednášel a spolu při faře wšeligak pomahal. Na wzdor tolik prácj ale předce tolik geště času sobě wzal, že se u p. hraběte Ottona z Haugwiců englické řeči učiti mohl. Pro r. 1812 poslán byl do Mikulowa, kdež při weřegném ústawu libomudrckém auřad učitele mathematiky a fysiky zastáwal. Zwolen (neb toho roku držána byla kongregacj) za rektora bjlo-wodského, odgel w měsjci řjgnu zas do Bjlé-Wody, kdežto až ku konci r. 1818 přebýwal, weda spolu auřady rektora, faráře, vice-direktora a praefekta gymnasialnjho, direktora hlawnj školy, a professora skrze 3 léta libomudrctwj a mathematiky neb fysiky, skrze dwě léta historie a práw cjrkewnjch, a posledni rok filologie. — Odtud powolán do Kroměřjže, na Morawě meškal tuto až do 25. listopadu 1827, a zastáwal celý ten čas auřad rektora, direktora škol normalnjch, a bibliothekáře arcibiskupského, přitom geště od 1819—1822 auřad praefekta, 1822—1823 vice-direktora, 1824—1827 zas praefekta gymnasialnjho. — Přesazen pro r. 1828 do mladé Boleslawi nad Gizerau, wedl auřad rektora, prefekta gymnasialnjho, direktora wzornjho a katechety škol městských; wsak ale ne dlauho zde přebýwal; neb pro ustawičnau churawost wyprosil si přesazenj do Morawské Třebowy, kdežto r. 1829 trochu odpočjwage, zastáwal gen učitele 2. třjdy humanitnj. W Boleslawi byl uctěn od ředitelstwa prwnj rakauské spořitelnice a administrace zaopatřugjcjho ústawu diplomem čestného kuratora těch dwau ústawůw. Gelikož pro r. 1830 gymnasium Morawsko-Třebowské zastaweno, a počet duchownjch w kollegi gen na tolik osob obmezen byl, kolik gich zapotřebj bylo, by školy wzornj učiteli zaopatřeny byly, nemohl tam zůstati. Pročež wyzwán od Geho důstognosti provinciala do akademie theresianské we Wjdni, byl r. 1830 praefektem filosofůw 2ho roku, r. 1831 juristůw 4ho roku. Při tom *učil se polskému nářečj*, a wywolen od wýboru spořitelnice a zaopatřugjcjho ústawu za auda sborowého, pracowal w gistých dnech při spořitelnici. — Potom dostal se do Berauna za představeného residence tamnj a spoluředitele hlawnj školy, kdežto od 1832 až ku konci 1835 přebýwal. A tu se teprw stalo, že dostaw známost *s literaturau českau*, a powzbuzen přjkladem přidaného sobě učitele, bywalého žáka swého, (spisowatele této literatury české, gakž sám se wyznal) *češtinu studowati a w nj pracowati začal.* Geště gedenkráte dostal od důst. provinciala wyzwánj

přigmauti w Mikulowě rektorát, a spolu vice-direktorát ústawůw libomudrckého a gymnasialnjho, genžto mu giž roku 1818 od kapitoly obětowány byly. Přigal ge tenkráte, ale pro churawost ge ne déle než ten r. 1836 wedl. Pro rok 1837 se zas do Berauna nawrátil, kde se i o *nářečj ruské* pokusil. Gako professor wšeligaké wěci sepsal, ale wšecko buď německy, buď latinsky, gak to študia, gežto přednášel, žádaly. Tjm způsobem, leč by budaucnost geště přjzniwěgšj byla, ničjm dotud w gazyku mateřském neposlaužil, coby wlasti a wlastencům našim k gegich wzdělánj bylo přispjwati mohlo. Nicméně nemoha to nynj we swém letitém wěku wjce nahraditi, chce aspoň na giný způsob k wydáwánj, rozmnoženj a rozšjřenj dobrých českých knih dle možnosti pomahati. Přistaupil totiž k matici české, k dědictwj swato-janskému a k národnjmu českému museum gako přispjwagjcj aud. (W. str. 193. 4)

22. *Bělecký* přsp. k Čch. 1831. V. 26.

23. *Bišický* Antonjn, dřjwe učitel školnj na Karlowě Teyně (1825) a nynj na hlawnj škole w Gindřichowě Hradci. Geho práce počjná r. 1823 (Jgm.), přsp. k Přm. — W. č. 43.

24. *Blaha* Josef, mistr owčácký, † 19. ledna 1831, stár 77 let. »Geho mysl byla čistá a beze lsti.« (Rozl. pr. 1831. č. 10) přsp. k Rozl. pr. W. č. 538.

25. *Blaho* Mataus, narodil se w bystřické turčanské stolici w Uhřjch a dne 18. srpna 1772 pokřestěn byl. Chodil do školy tamněgšj až do roku 1784, potom w Kremnici po 1787 rok, a w báňské Bystřici do r. 1789. Skončiw w gymnasijch bohoslownj wědy, na wys. školách witenberských bawil se až do l. 1797. Nawrátiw se do swé wlasti, gako domownj učitel mladých pánůw až do 2. máge r. 1798 byl, kteréhožto dne na úřad kazatelský w Modré poswěcen do cjrkwe ewangelické A. W. wrbicko swato-mikulášské za kaplana powolán i dne 15. kwět. t. r. uweden byl. Po 2 měsjcjch za řádného přednjho sl. bož. kazatele cjrkwe tétýž zwolen byl. Po celý čas, gak úřad swůg nastaupil, i sám českoslowenské spisy a knihy nadobýwal i giným wšemožně poraučel, tak že w rukách lidu, k geho cjrkwi přináležegjcjho, mnoho se gich nalezá. R. 1819 dne 29. čce. za staršjho cjrkwj ew. liptowských zwolen, kterýžto úřad spolu i s kazatelským zastáwal. Že wšak giž přjliš slabý byl, w chrámě slowo božj kázati; tedy na wlastnj útratry náměstnjka držel. Tento přjkladný muž, celý swůg žiwot úřadu a powolánj i prospěchu člowěčenstwa obětowaw, we swobodném stawu zůstal, bližšjch přjbuzných neměl, tedy swé asi 13000 zl. stř. obnášegjcj gměnj, gehož skrownostj wyziskal, celé k dobročinným účelům odkázal. Na *řeč* a *literaturu* českoslowenskau 1000 zl. stř. odporučil, kteréžto summy úroky hned po geho smrti k cjli určenému se wynaložili; odkázalť i 400 zl. stř. na wydánj w nowě wypracowatelnau: Zpěwnj knihu pro cjrkew ewangelickau. Umřel dne 21. března 1837 po předcházegjcj nemoci něgaký čas na záduch (asthma) w prsau, pak na přigitj dne 8. března chřjpky a posléz po zanjcenj podžebernj blány. Dne 25. března na hřbitowě wrbickém pohřben; tisjcowé sprowázeli tohoto lidupřjtele, otce a rádce ke hrobu. Na hrobě postawen pomnjk. (Kwěty 1837 . . Pr. now. 1837. č. 27.) Ilir. n. nov. 1837. br. 29: »On ne samo kao govornik već i kao pisaoc za sadašnja vremena i za potomstvo dělova.« — Geho spisy gsau: 1. Kázánj nábožné, které po swém z dlauho trwanliwé nemoci kolkem tolkem, wšak neočekáwaném wzkřjšenj w neděli II. postnj držel léta p. 1816. 2. Prosba Apoštolská (též kázanj) 1819 w b. Bystřici tišt. W. č. 655. 616.

26. *Blahodský* Jan, přsp. k. Ww.

27. *Blažek* Frant., nar. 15. list. 1795 w Litomyšli, knězem 21. pros. 1818, duchownj pastýř w Krchlebjch a nynj w Radbořj w Čáslawsku, přspl. k Rzl. pr. (1830), W. Jgm.

28. *Blažek* Tomo, Ilir iz Horvatske, přspl. k Dn. il. r. 1835, 1836, 1837 a 1838 některými básněmi.

29. *Bohoka*, w. č. 31.

30. *Boček* Antonjn, Morawan, od r. 1832? professor řeči a literatury české na akademii olomaucké, člen c. k. učené společnosti w Praze, čestný aud českého národnjho museum, dopisugjcj člen k. pruské společnosti wlastenského wzdělánj we Wratislawi. Přsp. do něm. časop. učené společnosti české, wydal: Codex diplo-

maticus et epistolaris Moraviae. Tomus I. Facsimile 1—4. ab ac. 396—1199, za 5 zl. Wygdauť geště 4 tomy. — Geho choť gest z Litomyšle rodem. On sám w Ołomauci, ač se přičiňuge, nenj s to, samogedině wywoditi naděgných klásků na roli ladem ležjcj. Hodlá nám podati československé auplné gmenoslowj. (Kw. 1834. 391. Čas. mus. 1838. I. 101.)

31. *Bodjanski* (Boďanský) Josef, nar. w Malorusku, obdržel powolenj od ruské wlády na 2 léta cestowati po západnj Europě pro známost slowanštiny, r. 1838 zdržowal se w Praze s Iwanišewem (w. t.) a Kastorskim (w. t.), přeložil Šafařjkowy (w. t.) starožitnosti: »Překlad, ačkoliw newýborně, wšak wěrně nám original podáwá; a cože se může wjce požadowati od překladatele učeného djla, kde důwodnost a určitost ani blýskawost slohu stanowj hlawnj powahu. (Kwěty 1838 př. 14. z Žur. m. n. pr. Sktp. 1837. jul' 146) w. str. 252.

32. *Bohuš* M. přspl. k Kwt. 1838.

33. *Borota* Jan, zpráwce cjrkwe ewangelické ostatků českých exulantůw, w. č. 738.

34. *Borowička* Jan Ant., přspl. k GN. a Kw.

35. *Bosý* Michal, přeložil Shakespearowa Makbeta (w rukp.).

36. *Bošani* Ondřeg de Eadem, professor řeči řecké při kr. akademii we welkém Waráde, přeložil Luciana Samosatského do slowenčiny, gakáž w nitr. a trenč. stolici. (Nar. Zpěw. 1835. II. 502).

37. *Brandeys* Wáclaw, nar. 3. kwětna 1807 w Petrowicjch, knězem 24. čerwna 1832, kaplan w Třebechowicjch, přspl. k Čpkd. Kw.

38. *Braxatoris* Karel, sl. bož. kazatel w Tesařech w Uhřjch, zdramatisowal z Nestora wyňatau látku Puškynowy básně: Pěsň ob Olegie wěščem w Hr. 1838. (Kwěty 1837. 384).

39. *Breišl* Jos., knězem 1837 w pros., kaplan w Klecanech w Kauřimsku, zakl. mat. české, přspl. k Čpkd.

40. *Brož* Frant., magistratualnj kancelista hrdelnjho práwa a policeynj adjunkt kr. města Pelhřimowa, přspl. k Ww.

41. *Burián* Tomáš, narozen dne 5. čerwna léta 1802 w Praze. Wychowán byw před očima wysoce ctěného a wáženého wlastence p. Jana Jenjka, rytjře z Bratřic, a wšeliké školy nawštěwowaw, obral 26. listopadu l. 1816 dobrowolně staw wogenský, a sice při 5tém pluku dělostřeleckém, práwě tenkráte pro Uhry znowa sestaweném. Přišed l. 1819 do plukownj školy w Pešti a wyučiw se tam aritmetice a geometrii s ostatnjmi, dělostřelci potřebnými naukami, stal se 1. kwětna l. 1821 půmownjkem (bombardýrem), pročež do Wjdně ke sboru odebrati se musel. We wýborných školách tohoto sboru naučiw se wšem naukám čisté nižšj i wyššj matematiky, mechaniky, fysiky, chemie, wogenského stawitelstwj, reysowánj a ostatnjm zwláště dělostřelci wyššj hodnosti potřebným wědám, stal se 24. dubna l. 1825 ohněstrůgcem (Feuerwerker), pak 20. zářj l. 1830 nadohněstrůgcem při témž sboru. Wedlé swých wogenských studij objral se wšak wždy s literaturau wlastenskau, což přjčinu podalo slawnému ředitelstwj c. kr. wogenské akademie w Nowém městě za Wjdnj (*Wienerisch-Neustadt*) ku pozwánj, zdali přigjti chce professuru gazyka českého na téže akademii wystaupenjm nyněgšjho majora M. *Poláka* (w. t.) oprázdněnau, kterauž on přigal, načež 10. dubna l. 1831 za poručjka při 11. pluku pěšjm arciknjžete Rainera powýšen byw, do Nowého města za Wjdni se odebral. Na tomto wýborném ústawu učiw mladjky chowance po 6 let gazyku českému, byl 10. kwětna l. 1837 za nadporučjka (*Oberlieutenant*) při 21. pluku pěšjm barona z Paumgarten powýšen a w geho auřadě učitelském dále geště potwrzen. (Srw. Hronku 1837 I.) W. č. 523, 524, 525 a str. 80 a) přspl. k Čm. a Kwt.

42. *Buriánek* František, nar. 16. řjgna 1788 w Postupicjch, knězem 17. srp. 1812, zpowědnjk při metropolit. chrámu páně sw. Wjta w Praze, přsp. k Čpkd.

43. *Bürgermeister* Josef, nar. 23. čerwence 1798 w Lise, knězem 7. zářj 1823, duchownj w Luštěnicjch, nynj farář w Brodci čili Horce w Litoměřicku, přspl. k Čpkd.

44. *Cink* Al. Sudimjr, nar. w Raudnici, kdež mu r. 1836 rodičowé na choleru zemřeli, chodil do tamnj české? — německé triwialnj školy, gymnasium študowal w Litoměřicjch, kdež nazwjce němčina panúge, a kde se to skoro za zlé žákům pokládalo, když materským gazykem howořili, filosofii študuge nynj w Praze, kdež geho prsa wlastenskými city se rozplamenily. Chudj, sprostj geho rodičowé byli, nemá ni statku, by bez starosti žjti mohl, a při swé chorobě nemohl se w mluwnici české cwičiti, což teprwa w Praze při uniwersitě učinil, obgraw se čjtánjm wznešených spisowatelůw, kteréž knihy při swých skrowných přjgmech předce sobě kaupil. (Kwěty 1837 př.) Přspl. ke Kwt.

45. *Cybulka* (Cibulka) Jos., nar. 27. máge 1796 w Praze, knězem 12. srpna 1818, děkan w Diwišowě w Kauřimsku, w. č. 656.

46. *Cwik* Jan, přspl. k Ww.

47. *Čelakowský* František Ladislaw, nar. dne 7. března 1794 w Strakonicjch, študowal w Buděgowicjch grammatikalnj školy a humaniora r. 1816—17 w Pjsku pod *Uhlem* (w. t.), filosofii w Praze, w Linci a w Buděgowicjch. Otec geho byl tesařem w Strakonicjch. Č. byl priwatnjm wychowatelem nato, a byl podporowán od knjžete Kinského, o kterémž Revue du Nord, Paris 1837. Nro. 7—8. p. 35. prawj: »En 1833, le prince Kinsky a fait le fonds d'une rente annuele de 2400 francs destinée au poète qui en sera jugé digne par un joures formé à Prague, jusqu'à ce qu'il ait été pourvu d'un emploi.« R. 1834—5 redigowal až do polowičky měsjce prosince Čw. a PN., redaktorstwj wšak toho časopisu na zadostučiněnj musel složiti, gako i professuru řeči a literatury české na uniwersitě pražské, gižto prozatjm as 3 měsjce od řjgna — pros. 1835 zastáwal. On gest korrektorem čas. p. k. duch. a zakladatel matice české. Geho práce wyšly na swět giž r. 1822. *Oest. Nat. Encykl. Wien* 1835. *I. S.* 490 o něm dj: *„Sein Dichtertalent ist eben so kräftig als gebildet; er verbindet Originalität mit echt vaterländischem Sinn."* P. Bowring na geho sláwu pjseň sepsal. Náš zpěwec Sláwy Dcery (1832) w znělce 414 o něm:

— W tom zřjm hocha, an si práwě klestil
  Přes myrty sem chodnjk Parnasem,
  Nowým ruských pjsnj Ohlasem
  Sladce nástrog w ruce geho chřestil:
I hned, zpěwem ochláchолená tjm,
  Šla sem ginochowi w ústrety
  Pak s njm spolu tam se zase wrátjm.
Sotwy že sme přišli před mistrowský
  Spolek ten, už sláno pro kwěty,
  A zbor celý wolal: *Čelakowský*.

Č. přsp. k Čm. Čpkd.] Hodlá wydati žiwotopis knjžete R. Kinského, swého podpůrce. Srw. u Jgm. W. č. 108. 109. 110. 143. 146. 208. 568. 569. 694. 695. 696.

48. *Čeněk* z Wartenberku Josef, nar. 11. čerwence 1765 w Nowém Bydžowě, knězem 15. čerwna 1788. swobodných uměnj a filosofie doktor, wyššjho wawřjnu (laurey) bohoslownjho čekanec, býwalý kanownjk a děkan králowéhradecký a jnfulowaný dozorce škołnj, nynj děkan kapitoly chrámu hlawnjho w Salcburgu. Geho práce bohoslownj od r. 1821. Přspl. k Čpd. Wiz č. 617.

49. *Čermák* Antonjn, nar. 31. máge 1776 w Litomyšli, farář w českých Hermanicjch, pak w Augezdě dolnjm. Přispjwal giž ke sbjrkám na začátku tohoto stoletj a ke Přm. (Jgm.) w. č. 619—21.

50. *Čermák* Frant., nar. 1. čerwna 1799 w Kralupech, knězem 14. srpna 1826, farář w Klomině w Kauřimsku, w. str. 118 (90).

51. *Černohauz* (Czernohaus) Frant., nar. 1. ledna 1810 w Turnowě, knězem 4. srpna 1834, kaplan w Reyšicjch w Boleslawsku, přspl. k GN. Kw. Čpkd.

52. *Černohauz* (Czernohaus) Wáclaw, nar. 13. nnora 1798 w Turnowě, knězem 24. srp. 1821, kaplan w Libáni w Boleslawsku, zakl. mat. č. Přsp. k Čpkd. W. č. 186.

53. *Černohláwek* Hynek (A?), přspl. k GN. w. str. 96. (176).

54. *Černý* Frant., nar. 30. čerwna 1808 w Jabloni, knězem 25. čerwence

1833, přebýwá w otčině swé w Chrudimsku, co bohoslow 4ho roku w Kr. Hr. přspl. k Přm.

55. *Černý* Jan, nar. 13. dubna 1788 w Hořicjch, knězem 12. srpna 1811 lokalista w Chodowicjch w Bydžowsku (w. u Jgm.) zabýwá se hwězdářstwjm, w. č. 32.

56. *Černý* Josef (Přjtel i psán), nar. 3. zářj 1785 w Hořicjch (= Hořický), w kragi bydžowském, od otce swého, poctiwého stawkáře w Hořicjch, málo moha býti podporowán, odbyl swá gymnasialnj študia w Křesawě w Slezku; od řjgna 1804 studowal filosofii a po té theologii w Praze. Dne 22. srpna r. 1810 na kněžstwj byw poswěcen, do Žehuně, w březnu pak r. 1815 do Hořic, a konečně na dožádánj p. hraběte Leopolda Kinského do Chlumce nad Cidlinau za kaplana se dostal. Horliwost w auřadu kazatelském, a nemjrné namahánj w priwatnjm wyučowánj mládeže, gednák u generala, p. hrab. Karla Kinského, gednák u měšťanůw Chlumeckých, působily naň tak škodně, že sauchotiny w dychawici dostal a r. 1821 o pensi žádati přinucen byl, kterauž obdržew, 26. března 1822 do Hořic, a pozděgi do Gičjna co fundatista Trägerowský, a w zářj r. 1826 do Prahy gakožto fundatista u anglických panen, se odebral. Cjtiw se pak o něco zdrawěgšjm, odřeknul se dobrowolně swé dosawádnj pensi, a přewzal w unoru 1829 administratorstwj u Karmelitánek na Hradčanech, kterýžto auřad až do skonánj swého wěrně zastáwal. V. Zahradnjk (w. t.), přjtel a ctitel geho o něm napsal: »Tělo geho bylo nestatečno a churawo, ale gako wůbec někteřj neduhowé těla duši bystřegšj a statečněgšj činj, tak i w geho autlém těle spanilá duše obýwala. Mnoho měl rozeného domyslu a wtipu, zwláštnj ale a wýtečné dary ducha swého den po dni wjce wzděláwal. Neb gakož wšickni přátelé geho wědj, nikoli nebyl z počtu těch, kteřj se w dospělegšjm wěku učiti přestáwagj, nýbrž co mu koli od úřednjch powinnostj a zaměstknánj času zbýwalo, wynaložil k zpytowánj, čtenj a spisowánj. Welikau měl zásobu wšelikého uměnj, zwláště theologického, a známosti geho nebyly powrchnj a lecgakés, nýbrž nacházela se w nich důkladnost a při hogném swětle hlubokost. Geho saud byl nad obyčeg ostrý, a protož mu důwěrnj přátelé geho rádi literárnj práce ku posauzenj dáwali, na tom, což on wyřkl, z wětšjho djlu přestáwagjce. S obzwláštnj a téměř podiwenj hodnau milostj *k české literatuře* se nesl, a *milowánjm wlasti*, a nápadně i milowánjm *českého gazyka* duše geho wšecka byla gako opogena. Wše, což se tklo *české wlasti*, wšecko gjmalo srdce geho. Tau přjčinau wýborným byl znatelem češtiny; staré knihy, w nichž se prawý, wlastnj a čistý duch češtiny neyzřetedlněgi progewuge, bedliwě pročjtáwal, a staročeskau wýbornau češtinu i w skutku psal. Na důkaz toho slaužj knihy od něho na swětlo wydané, a negedno pogednánj geho w Čpkd. bylo wtěleno. Byltě pak muž tento wýborně wzdělaného srdce. Na osobnj zisk swůg ani nemyslil, a newyhledáwal marné cti marného swěta; aniž také po bohatstwj a pohodlném žiwotu netaužil. Pracowitost nicméně byla gedna z neypředněgšjch ctnostj geho, a skoro se řjci může, že se w službě wlasti a cjrkwe obětowal, nepomysliw na welikého lékaře Tissota prawjcjho, že by se wšickni učenj, hlawau pracugjcj lidé den co den alespoň gednu aneb dwě hodiny w swobodném, čerstwém powětřj pohybowati měli, což on zanedbáwal. »Z této pilné práce nastalo náhlé zanjcenj, z čehož pak mrtwice pogjti musela. Umřel 18. pros. 1834. Spisy geho w. č. 426. 320. 714. Přspl. k Čpkd. Zanechal wýborné přeloženj Faedona z Mendelsohna, w kterém okrasy gak wědeckého, tak i populárnjho slohu českého spogiti uměl a nedokonalé zanechal djlo: Rozgjmánj o přjrodě dle wzoru Sandra a Sturma (Winařický w čas. p. kat. duch. 1835 sw. 4. str. 735—740). — Scupuli z wlaského, rkp. u Pelikána. (Kwěty, 1837. př. č. V. str. 18.)

57. *Černický* Jos., školnj pomocnjk we Zruči, přspl. k Přm.

58. * *Červenka* Mateg, staršj w gednotě bratrské, † 1569 (w. u Jgm.) w Čm.

59. *Česka* František Mat., nar. 2. dubna 1799 w Strmilowě, knězem 24. srpna 1828, kaplan fundačnj w Chotowinách w Táborsku. Přjčinau Jana Nádherného, pána panstwj Chotowin atd. spis Českau w češtinu uweden 16. čna. 1837 »by též pauho českým wlastencům sedlského stawu do ruky k powžjwánj dostati se mohl,« pod názwem: »Babenj dobytčj. Kniha pro každý staw hospodářský sepsaná od Josefa *Henkla*, ran. porodnjho a dobytčjho hogiče, a w gazyk český wwedená od Frantjška Mat. *Česky*, kaplana Chottowinského. (Druhé rozmnožené

wydánj německé.) Mal. 8. (str. 59 a 5 obsahu = 4 ar.), w Praze 1838. Tisk a papjr Synů Bohumila Háze, seš. 24 kr.«

60. *Čevapović* G., přspl. k Dn. il. r. 1836.

61. *Čochius* (Czochius) Ctiboh, Slowák z orawské stol. přspl. k Pld. Hrce.

62. * *Dačický* z Heslowa Mikuláš, rytjř, † 1626 (w. u Jgm.) w Čm.

63. *Dankowský* Giřj, prof. řeckého gazyka na kr. akademie w Prešpurku, nar. 16. unora 1784 w Telči na Morawě, malé školy prošel we wlasti, latinské pak w Gjhlawi. R. 1801 odebral se do Wjdně, kdež filosofii slyšel. Obětowaw se pak bohoslowj, gal se wýchodnjm gazykům, starožitnostem biblickým a kritice učiti, byw k tomu powzbuzen slowutným Jánem. Seznámiw se s probošťem nowoměstským na Wáhu, Ant. baronem z Gabethofenu, opustil r. 1805 wjdeňské wšeučiliště a wyprowodil tohoto ctného kněze na některých cestách po Uhersku, Rakausku, Morawě a Štajersku. R. 1806 podrobiw se konkursnj zkaušce pro stolici w nowě zaraženau řeči řecké na wšeučilišti w Pešti, obdržel násl. roku 1807 král. rozhodnutjm učitelnu též řeči na kr. akademii prešpurské, kdež posud mnoho dobrého aučinkuge. Wiz č. 33. 34. 362. 369. Geho spis též: *Kritisch-etymologisches Wörterbuch der magyarischen Sprache, aus welchem hervorgeht, welche Wörter die Magyaren aus ihrer kaukasischen alten Mundart beibehalten, und welche sie von den Slaven, als Böhmen, Krainern, Kroaten, Illyriern, Polen, Russen, Serben, Slovaken, Wenden, Wallachen, ferner Griechen, Deutschen, Italienern u. s. w. angenommen haben. Ein Hilfsbuch für die Slaven, insbesondere, welche magyarisch schnell zu erlernen wünschen. Gr. 8. bei Felix Wachter in Tirnau,* 1833. 10 *fl.* 12 *kr.* (6 *Rth.* 20 *gg.*) (*Auf fest. Rechg.*) Nynj pracuge na slownjku homero-pindarickém, kdežto z kořenůw zpřjzněnost řeči slowanské dokazuge. (Srw. *Oest. Nat. E.* 1837.)

64. *Daucha* Frant., nar. 31. srpna 1810 w Praze, knězem 6. dubna 1834, kaplan w Petrowicjch w Beraunsku, zakl. mat. české a aud swatoj. děd., známosti řeči české z ust mateřských sice došel, w počátečnjch školách wšak pauze němčině wyučen, gymnasium na malé straně, filosofii a bohoslowj na universitě pražské odbyl. Cizjm školnjm wychowánjm o české literatuře ani newěda, w semináři bohosloweckém hned za 1. roku prwnj došel přjležitosti, obeznati se bljže s půwaby a pjsemnjmi plody gazyka mateřského. I zamilowal geg přede wšemi tak, že prawidlům geho od prwnjch počátkůw se učil, při čemž porada několika saudruhůw, pak seminářská česká knihowna t. r. 1830 wšelikými přjspěwky práwě zaražená, welice mu napomahaly. Dotčené kaplanstwj po wyswěcenj zastáwal do r. 1838, w který čas se do Prahy na odpočinutj odebral. Přspl. k Čpkd. Kwt. a k Čw.

65. *Daucha* Wáclaw, w. str. 95 (132), 98 (268).

66. *Devoty* čili Dewoty Josef František, nar. 19. unora 1780 w Králowé Hradci, knězem 19. zářj 1803, děkan w Sedleci, čestný notář biskupský, a kollegialnjho chrámu wyšehradského w Praze kanownjk, činný aud národnjho českého museum, zakladatel matice české a člen swatojanského dědictwj. Geho práce počjná stawopisem poswátným r. 1822 a 1823. Wiz č. 381. 577. 699. 707. 753—756. a str. 98 (272) 236. 18).

67. *Děak* M., přspl. k Dn. il. r. 1837.

68. *Diecker,* w. č. 552.

69. *Dlabač* Jan, pšspl. k Ww, W. str. 174 a). *NB.* prof. u Jgm.

70. *Dobicer* (Dobitzer) Josef, nar. w Launech, posluchač bohoslowj IV. roku w Litoměřicjch, zaslal spisowateli této literatury odpowěd na geho otázku w Kwětech 1837 podanau: »Zdaž dokonalá známost češtiny Čechu, cjrkwi a státu prospěšná a užitečná gest, čili nic; a má-li Čechoslowan slowanským literaturám (polské, ilirské a ruské) se přiučowati?«, z kteréž poslední na ukázku našim čjtatelům tuto podáwáme: »Za nyněgška, an ku wzdělánj powěcnému pořád wjce se množjcjmu tak *mnoho času a sjly* potřebuge se, a člowěk má co, aby toliko to, co hlawně potřebné gest, wěděl, tato otázka podiwná zdáti se může mnohým. Než šetřjme-li toho, gak za dnů našich oswjcených mnoho práce se wynakládá na naučenj se řečem cizjm, a to sice co do času a kragin od nás wzdálených, ginak smeyšleti počnem. Owšem počjnánj to samo w sobě chwalitebné, *nečinj-li se*

křiwda mimo wzdělánj powěcné gazyku mljkem mateřčinym wsatému zanedbáwánjm geho, ano i tupenjm zrádců geho, wlasti a spolubratrů. Ale ten, kdož *rozumně a přirozeně* sobě počjná, hledj dřjwe řeči matčiné a otcowé a tudiž drahé mateřčiny, pak nj se wzdělaw oddáwá se na giné, genž časem i kraginau gsau mu neybližšj (tak přirozeně sobě počjnage) a zwláště na ty, genž státu, w němž žige, wětšj část občanů mluwj (tak rozumně sobě počjnage), a posléz na giné geště, kteréž w státu uměti třeba, aby pospolité žiwobytj a obchod s njmi wésti byl w stawu. Za tau tedy přjčinau *Čech wzdělaný* slowanštině, totiž polské řeči, ilirské a rusinské, němčině owšem a pak wlaské řeči přiučiti se opominauti nesmj. Gá djm wzdělaný; protože sprostý nemá k tomu času i prostředků. Sprostý gen tenkráte té neb oné, když obchod má buď s Poláky buď s ginými. Ginau měrau žádalo by se co nemožného na něm a mu neplatného. Wzdělanec ale může a má, pokudž možná slowanštiny wětwe tyto gmenowané na swůg strom (gazyk) štěpiť usilowati. A kdyby to nebylo potřebau, aspoň *oblibau*. A wšak nemůže nás w cizině to co těšiti wjce, než když kragana w nj nagdem. Takť i řečmi slowanskými; neb ge studugjce nacházjme w nich swau řeč gen s proměnami přjpadnými a s udalostmi pobratřenců w se objragjce nacházjme naše w nich, an u nich ten duch samý, ta samá národnost pučj, ty samé zwyky a obyčege, gaké u nás, spatřugeme u nich. Gedno zřjdlo, gedna řeka. Nicméně slowanštině se přiučiti gest *potřebau*. Že tau gest, hlubokých důwodů a mudrowánj netřeba. Žádnému, gen dost málo potahy řečj znagjcjmu ugjti nemůže, že gedna řeč druhau, gako dwě k sobě přirownané wěci, oswětluge, třeba by se od sebe přjliš různily; a gak tjm wjce oswětlowati musj řeč gedna druhau, když w zárodku, w začátku a wzrůstu byly sobě družkami. Z toho tedy pochodj, že kdo řeč swau zdokonalowati a w ducha gegjho zcela se wprawiti žádá, a znáti chce, gi negen *w domě gegjm* pozorowati má, alebrž *i za humny*. A pak *státnj swazek*, aby záměna myšlének (communicatio idiomatum) se způsobila, tomu chce, gakož mnoho ginych geště přjčin. Začneme ge znáti se.

Czego nieznamy, tego nie żądamy.

71. *Dobranovič* Miloe, iz Bosne přspl. k Dn. il. r. 1837.

72. *Dobrohlaw* Matěg, nar. 27. zářj 1781 w Gičjně, knězem 30. srpna 1806, duchownj pastýř žercký a nynj farář we Wšehaně w Bolesl., přsp. k Rzl. pro 1830.

73. *Dobrawský* (Daubrawský) Jan, nar. 8. ledna 1786 w Lomnici, knězem 8. srpna 1808, farář w Lomnici w Bydžowsku w králohr. diecesi, u kteréhož kaplanem gest Jos. Kaun (w. t.), w. č. 683.

74. *Dobrowský* Josef, od Göthe nazwaný patriarcha slowanské literatury, narozen 17. srpna 1753 u Gjermetu nedaleko Rábu. Otec geho Jakub Daubrawský w králowé-hradeckém kragi narozený, byl wogenským strážmistrem, a tudy se do Uher dostal. Když se mu tam prwnj geho djtě narodilo, byl náš Dobrowský od wogenského duchownjho, w gazyku nepochybně nezběhlého, neprávě do křtjcj knihy »Dobrowský« zapsán, kteréžto gméno pro uwarowánj omylůw i podržel. Napotom dostal se co 6nedělnj djtě do Klatowska w Čechách. W Horšowě Teyně byl pacholjk zcela německy wychowán, a českému gazyku se teprwa pozděgi w německém Brodě naučil. Maďaři si geg pro rodiště a Němci pro spisy geho přiwlastňowali. On ale sám wždy se k Čechům přiznáwal a češtinu wýslowně swým materským gazykem gmenowal. W neyděwěrněgšjch listech se dle starého spůsobu nazýwal »Daubrawský ze Solnice«, ačkoli málo kdy česky psáwal. Psaltě neywjce německy a latinsky o slowanské slowesnosti, mysle, že se česká slowesnost ani powznesti nebude moci, gjžto rozkwětu předce wšak před swau smrtj se dočkal. Za tau přjčinau ho někteřj ani za národnjho spisowatele nepokládagj. Než o geho žiwotu dále. Otec geho dobrý hospodář, dal ho do něm. Brodu do latinských škol, a když D. 4 školy tam odbyl, přišel do Klatow do řečnické a básnické školy, a napotom r. 1768 na wšeučiliště pražské, a wýžiwu si učenjm djtek zaopatřowal. Pro swau wýtečnau schopnost, dne 7. řjgna 1772 w Brně do noviciatu Jesuitůw wstaupil. Po wyzdwiženj toho řádu (21. čce. 1773) odebral se do Prahy, oddal se bohoslowj až do r. 1777. Od přjrody gsa obdarowán negen silným, ale i přjgemným tělem, a ozdoben nadobyčegnými dary *ducha* a *srdce*, sgednocowal giž w autlé mladosti ušlechtilau ctižádost s nadobyčegnau činnostj a horliwau zwědawostj. On tjm, co giž wěděl, nikdy se nespokogowal, nýbrž hlauběgi wždy geště pátral, což kdo nečinj, ducha swého gen mrtwj, a pauze marné powrchnj wzdělanosti nabýwá. R. 1773 giž co ginoch hodiny odpočinutj nazwjce w knihownách

trávjwal, pozorliw gsa na wšecko, gakých pokrokůw we maudrostwj, w cjrkewnjm dějepisu a bohoslownj slowesnosti po Europě se událo, četl wždycky arakem zkaumagicjm s perem w ruce. W gazycjch wýchodnjch: arabském, chaldeyském a syrském wyučowati mohl. R. 1776 – 1787 pobyl co domownj učitel u hraběte Nostice. Pro slowesnost slowanskau zjskal geg náš M. Kožjšek (Pelzel), dějepisec český, a Durich; dějepis, spogen s bohoslowjm, milowal, a r. 1778 wydal prwnj pokus saudný: »Fragmentum pragense evang. st. Marci vulgo authographi.« R. 1779 odhodlal se wydáwati časopis, kterýžto obsahowati měl, saučasnau českau a morawskau slowesnost weškeré třjdy. W prwnjm ročnjku musil kromě chwály i neytrpčjho ublížowánj zakusiti. Potom byl prostřednjkem w hádce mezi Ungarem a Kandidem, wydaw spisek: Corrigenda in Bohemia docta Balbini, juxta edit. P. R. Ungar. Pr. 1779, w kterémž D. sotwa 26letý welkau obsáhlost, důkladnost a prawdiwost wědomostj wlastnjm objránjm se s památnjky slowesnosti české giž dobyl. Že půtku s Ungarem měl, snadno gest se domysliti. Cizj spisowatelé požádali geg o přjspěwky. Mělť přátele i nepřátele. R. 1783 psal dissertacj de antiquis Hebraeorum characteribus, a stal se, přebýwage geště w Nostickém domě, bohoslownjm censorem; pak 17. pros. 1786 w Hradci na kněžstwj wyswěcen a 23. srpna 1787 vicerektorstwj w generalnjm semináři hradišském u Olomauce obdržel. Welmi časně (1778—1785) prohlásil se k náhledu, že slowenská liturgie w Čechách ginde se newkořenila a nedařila, leda w kragi sázawském; že cjrkewnj i pjsemnj záležitosti české ode dáwna pauze aučinkowánjm západnj cjrkwe se wzdělaly; že nářečj slowanská giž před 9. stoletjm na sobě známky měla, gimiž se od sebe patrně lišj, a že na wšeobecné slowanské nářečj w čase dějepisném ani pomyšlenj nenj; čjm cirilská abeceda dle zemj, w nichžto se potřebowala, rozličných změn utrpěla, glagolitska wšak že wynalezek 11—13. stoletj gest atd. Gak daleko si w zřjdloslowj českém giž tenkráte cestu byl proklestil, poznati gest z ostrowtipného rozebjránj gmcu »Čech« a »Slowan« w letech 1782—84; a gakého aučastenstwj wždy na wšem bral, co se týkalo stawu a změny kněžstwa w našj wlasti, dokazuge důkladná geho obrana polnjho hospodárstwj duchownjch wenkowských (1781); — gediný to dějepisný sestawený spis. Nespokogenost s časopisem slowesným (1787) dodala gemu přjčiny rozmrzenj se, tak že nic wjce pro tisk psáti a gen pro wlastnj požitek s wědami objrati se zamýšlel. Z toho wšak následowalo, že od toho času wždy wjce pauze česko-slowanské slowesnosti, dějepisu a mluwozpytu se oddáwal. Dne 20. srpna 1789 byl skutečným ředitelem semeniště hradišského, a r. 1790 w červenci, když se powšechnj semeništata wyzdwihla, utekl se opět do Prahy 1. ledna 1791 a u Nosticůw swé autočiště nalezl. Žil od skrowného platu. R. 1784 a r. 1790 česká král. wědecká společnost geg za člena přitowaryšila. Po korunowánj cjsaře Leopolda 25. zářj 1791 wolil sobě D. u přjtomnosti cjsařowě za předmět přednášenj swého w tom spolku: Oddanost a wěrnost slowanských národůw arciwéwodskému domu rakauskému. („*Ueber die Ergebenheit und Anhänglichkeit der slawischen Völker an das Erzhaus Oesterreich*"). Cjsař schwáliw to, a 6 tisjc zl. gemu darowal, pohnut byw slowy: »aby g. c. kr. gasnost český národ též strany materského gazyka geho, tohoto drahého dědictwj po předcjch, před nezbedným gednánjm a neskromným nucenjm zachrániti ráčil.« Společnost něco z toho obrátila na wědeckau cestu do Šwéd a D. k tomu wywolen, wyhledati spisy r. 1648 tam zaslané. S hr. Sternberkem nastaupil cestu z Radnice přes Cheb (15. kwětna 1792). Na cestě učinil známosti w Jeně, w Gotingu se Schlözerem, přes Hamburk a Lubek, pak sám přes Kadaň, kdež se s památnjky Runůw seznámil, 5. čec. do Stokholmu. Nenašed tu toho, čehož sobě přál, a nawštiwiw Upsalu a giná města a hrady, odgel odtud 3. srpna a 8. srpna do Abo se odebral, kdežto také některá Bohemica a Morawica z kořisti šwedské nalezl, pozdržel se po 2 měsjce w Petrohradě (17. srp. — 17. řjg.) a w Moskwě (25. řjg. — 7. led. 1793) a naučil se tu objránjm se se wšemi knihownami a listownami staroslowanské slowesnosti, stěžowal si, že tamněgšj učenj přjliš malého aučastenstwj na slowanských wědách brali, a mage zwláště gazyky národůw pokolenj finského a slowesnost georgickau w oku, nawrátil se přes Waršawu a Krakow 4. un. 1793 do Olomauce, a wydal spis: *Literarische Nachrichten von einer auf Veranlassung der k. b. Ges. der Wiss.* 1792 *unternommenen Reise nach Schweden und Russland, nebst einer Vergleichung der russischen und böhm. Sprache, nach dem Petersburger Vergleichungswörterbuch aller Sprachen*, w Pr. 1796. S wychowancem swým, hr. Bedř. Nosticem cestowal r. 1794 D. po německé řjši, až k Rýnu, byli w Karls-

ruhe, u gezera bodenského, u wodopadu Rýna we Šwycařjch, šli skrze Tiroly do Benátek a pozdrželi se něgaký čas w láznjch albanských, odkud pak muceně přes Terst a Lublaň k domowu pospjchali. I na této cestě neopominul D. učiti se památkám slowanské řeči a slowesnosti, kdekoliw ge nalezl, což zwláště w Benátkách činil, w tomto prawjdle giżnoslowanského knihtiskarstwj, a tudjž někdegšjho hlawnjho skladu knih, glagolických, cirilských a dalmatských. Toť dwě w slowanském ohledu deydůležitěgšj cesty D. Menšj cesty a řjkage pauhé wylety do Mnichowa a Stutgartu (2kráte s Fr. ze Šternberku) do Drážďan a Lipska, do Lužice, do hořegšjch Uher a do Wjdně pozdĕgi několikráte konáwal. Po Čechách a Morawě cestowal na wše strany, často pěšky, a seznámil se se wšemi děge-, národo- a mjstopisnými pamětnostmi, kde se gakých dopátrati mohl. Mělť i také swé boly a nemoc, kteráž počjnagjc r. 1795, 1801 a 1802 zwláště, nemoc toliko neprawidelnjm zažjwánjm a zanícowánjm w hlawě wznikala — následek dlauhotrwagjcjch zwláště nočnjho hlubokého učenj a ustawičného sezenj s njm spogeného. Karlowy wary zlehčili gi. Od r. 1803 žil D. we wlastnjm nagatém příbytku a w letě zdržowal se w kragi (na statcjch hrab. z Nostic, brab. Cernjna w Chudenicjch). Učená geho djla času tohoto, mezi nimiž Slawin (započat r. 1804) a Slowanka (zap. r. 1806) na způsob časopisu pro slowanský slowozpyt, starožitnosti a dĕgepis, wyznamenati slušj, pohnula několik učených spolků cizozemských gemu se přitowaryšiti. Počátek učinila waršawská král. společnost milownjkůw wěd r. 1803, a obnowila diplom swůg též r. 1811; gi následowala w červenci 1812 k. akad. berlinská; 1816 cjs. univ. wilenská; 1820 cjs. ruská akademie petrohradská; 1821 swobodná společnost petrohradská milowňjkůw literatury ruské a m. g. D. w celém Slowanstwu s to byl, pomocj děge — posaudné mluwnice staroslowanského gazyka cjrkewnjho u Bulgarůw a morawských Slowanůw neyprwé užjwaného, a wšak w ruských wydánjch, gedině nynj panugjcjch i co do látky i co do twaru (formy) mnohonásobně změněného a s gegich nářečjm pomjchaného, celý slowanský gazykozpyt na pewný základ uwésti. Protože nedostatek takowé knihy negen učitelům wyššjch učilišť četných k řecké wjře se přiznáwagjcjch Slowanůw a Glagolitůw mocnárstwj rakauského, nýbrž i wědám wždy patrněgšj byl, gelikož teprw po takowém položenj základu porownánj nowěgšjch nářečj slowanských a ostatnjch s nimi spřjzněných europegských i asiatských: tedy na přjmluwu swých přátel, a zwláště B. Kopitára konečně roku 1820 do Wjdně se odebraw, tam 18 měsjcůw swé »Institutiones linguae slavicae dialecti veteris« psal a tisknauti dal. Hned po wygitj tohoto spisu byl pro bohoslowecké semeniště w Rusjch wýtah z něho udělán, kterýžto od toho času několika wydánj se giž dočkal. Napotom w Praze byl D. sborowým gednatelem českého museum. R. 1827 přispěl několika články teprwa do časopisu mus. českého, a posud toho mjněnj byl, že se na neyweyš česká slowesnost gakožto literatura obecného lidu wzdělati může. Toho času mnohé okolnosti na nowé wznikánj české národnj slowesnosti přjzniwě působily, a wšak také mnohé slowesné hádky strany purismu a neologismu, české prosodie, prawopisu atd. powzbudily. D. na tom wlastně žádného aučastenstwj neměl, ačkoliw prawidla od něho pronešená prwnj přjčinu k tomu dala. Naproti tomu započal sám prudkau hádku strany: »Libušina saudu«. R. 1828 pobyl w Chudenicjch w Klatowsku, kdež se s Jordánem objral, a odgel pak do Wjdně w list. Na to chtěge odsud do Prahy dne 17. pros. přišel do Brna, a zahostil se u milosrdných bratřj we swé churawosti. Učiniw tuto několika náwštěw, duch geho auplným skljčenjm plic z tělesné schránky dne 6. ledna 1829 o 10¾ hodin ráno zmizel, a 8. ledna pohřben. Hrabě Hugo Salm-Reiferscheid na geho hrob čestný položil památnjk, gehlatec z litého železa, skoro dwa sáhy wysoký, a w Blansku litý s tjmto od prof. Meinerta zhotoweným latinským nápisem: (Na přednj straně) Jos. Dobrowský. annorum. LXXV. ex. itinere. | obit. Brunae. VIII. Id. Januarii. anno. | MDCCCXXIX. | (Na zadnj straně) Hungaria. me. genuit. | Bohemia. sibi. literisque. vindicavit. | Moravia. regendis. sacrorum. alumnis. quondam. | adhibuit, | nunc. pia. composuit. | Slavica. qua patet. terra. non. ignorat. | amici lugent. | e. queis. Hugo. comes. de. Salm. hoc. monum. p. | . — D. položil základ w slowanštině na slowozpytnj učenj, w kterémž geg welmi podporowaly známost gazykůw wýchodnjch a tjm nabytá zběhlost, kořen slowa od koncowých slowek (slabik) oddělowati. Též přjklad Adelunga a Fuldy naň působil. Ačkoli we swých pracech geště i gednoduššj základy gazyka uznáwal, předce proto neopominul napomjnati, aby se při udáwánj gich přjliš swobodně nepočjnalo

(Slowanka I. 52.), a osmělil se nestwůrám Póla, Šimka a Tháma na odpor postawiti. On ohyčegně dlauho a wšestranně zkaušel, nežli se k určitému mjněnj o něgakém předmětu wědeckém odhodlal. Podobizna geho r. 1821 od F. Kadljka malowaná w českém museum. Srw. *Oest. N. Enc: Wien* 1835. — u Jgm. w. č. 35. 69. 70. w. Hanku. Přspl. k Čm.

75. *Doležal* Josef, nar. 10. list. 1794 w Třebechowicjch, knězem 24. srpna 1819, kaplan w Nechánicjch nad Bystřicj w Bydžowsku, přspl. k Přm.

76. *Doležálek,* přspl. k Čw.

77. *Dolinski* Bratomir iz Kornyke, přspl. k Dn. il. 1837.

78. *Domoradčević* Radislav Savo, přspl. k Dn. il. 1836.

79. *Dostal* František Bořita, nar. 22. un. 1795 we Wysokém Meytě, knězem 24. srpna 1819, exposita we Wraclawě w Chrudimsku, pak w pensi. Umřel 28. řjgna 1836 w Meytě. Přspl. k Rozl. pr. (1831) a Přm.

80. *Dlabač* J[illegible] (w. u Jgm.)

81. *Draský* Tomáš, nar. 4. listop. 1791 w Praze, knězem 13. dubna 1814, duchownj zpráwce, notář arcibiskupský w Hluboši w Beraunsku. Geho práce: modlitby a z Isaiaše proroka počjná giž r. 1816. Wiz č. 570.

82. *Drašković* Janko grof, přspl. k Dn. il. 1835 a 1836.

83. *Drbal* Jan Nep., přspl. k GN. w. str. 116 (46).

84. *Drbohlaw* Jan, nar. 28. března 1811 w Rowensku, knězem 4. srp. 1834, kaplan w Libochowicjch w Litoměřicku, přspl. ke Kw.

85. *Dřewěný* František, nar. 6. pros. 1787 w Běle w Čechách, knězem 15. dubna 1811, theologie kandidat, kanownjk kapitolnj a eklesiastes na Wyšehradě. W. č. 36.

86. *Dunda* V[illegible] A. (Nowoknjnský?), posl. filosofie w Praze, přspl. k Kw.

87. *Dundr* Josef Alex, gináče psal se i *Keladruh,* narozen 1. dubna 1802 w Strašeci, byl při hlawnj škole u křižownjkůw w Praze pomocnjkem, potom učitelem w Hlinsku w Chrudimsku, a nynj městský kancelista w Blowicjch. Geho práce zeměpisná a wychowatelská počjná se od r. 1823 a 1824. Přspl. k Čch. Přm. a Kw. W. č. 45. a str. 193. 7) a 200. W listu z Blowic ode 23. unora 1838. »Každý z wlastencůw aučinkuge podlé swé hřiwny, než gá hřiwnu sobě swěřenau sem zakopal . . . Má schopnost, mé mrawy, mé gednánj a celá powaha směřowaly na učitele djtek. Učitelem sem i skutečně byl a mnoho zkusil hladu, bjdy a nauze. W těch strastech daufal sem w uznalost lidskau a w lásku bližnjho, pak o pomoc nebo o wýhost žádage, opuštěný sem zůstal. Ohljžel sem se po krátkém čase na wšechny strany, ale nikde žádný se neustrnul, žádnému nepřipadlo, gak by welice srdce mé tjhotau skličeno bylo, a hřjwnu mau ani žádný newážil. . . . Uslyšjm nagednau zwučnau ránu od Šumawy pocházegjcj: »Prázdné kancelistwj!« Dogda do městečka Blowic, giné sem powolánj přigal. . . . Slaužjm při magistratě za kancelistu, sem též i apelatorně zkaušen z wedenj gruntownjch knih, swobodný, mám ročnjch přjgmůw 120 zl. stř. a z toho gdau wšechny prameny mého žiwobytj.« Rádby nynj opět k něgakému učitelstwj, kdež hudby zapotřebj nenj, přišel. Srw. Čw. 1838. 124.

88. *Dundr* Giřj Wěnceslaw, gak se pjše Nowostrašecký, djjwe byl w službě knihkupecké u Kr. a Webra w Praze, a nynj gest wedaucjm w knihkupectwj Wenediktowském we Wjdni. Znám co wydawatel č. 121. a nawrhowatel w. str. 174 *β*), o čemž se p. Kepen w Sanktpeterburgě w žurn. m. nar. pros. 1836 takto zmjňuge: »Polučiw w koncě 1834 goda D...rowo ob-äwlenie, či, priznaûc, togda že usomnitsä w uspěchě sego děla. Stoilo tol'ko wzglänuť na plan g. D..., čtoby dať město nedowěrčiwosti. Obratimsä k tomu, čto dlä nas bliže wsäkago drugago: k russkoj slowesnosti. O polnotě w otnošenii k russkoj bibliografii i goworiť nečego; polnota mogla byť tol'ko otnositel'näü: ibo my sami ne wse ešče znaem, čto bylo pečatano na äzykě russkom i cerkowno-slowenskom. Uže Sopikow isčislil sliškom 13.000 raznych sočinenij, a bibliografiä ego prodolžaetsä tol'ko po 1813 god (i ešli w poslědnej časti w strěčaûtsä knigi 1817 i 1818 godow, to on zděś pristroeny ne k městu). Meždu těm Rossiä s 1813 goda žiwet nowuû žizń. Polo-

žina, čto s onago wremeni po 1835 g. wychodilo ežegodno srednim čislom ne bolěe 500 knig. Eto w 21 god opäť sostawilo by 10.500 numerow, — a wsego okolo 24.000, kotorych zaglawiä, rawno kak imena, činy, wremä roždeniä i končiny awtorow, dolžny by sostawiť ne bolěe 2—ch častej! I gdě by g. D—r počerpnul swěděniä o knigach, izdannych poslě 1832 goda, kokda my sami ne iměem polnych sistematičeskich rozpisej onym? — No naměrenie g. D—ra bylo pochwalno — ni slowa! naša Rossijskaä akademiä nagradila ego za to serebronoů medalii...« Též *Mag. f. d. Lit. Berlin* 1836 *Nro.* 128 o wydánj tomto pochybuge. W. č. 121. a str. 174.

89. *Durček* Ondřeg, nar. 1819 w Gelšawě w ğem. stol., oddal se slowenčině r. 1834 náwodem Hlawáčka (w. t.) a Tomáška (w. t.), zná maďarsky, študowal w Prešowě a Lewoči. Přspl. k Hrc.

90. *Durgali,* w. č. 31.

91. *Dušek* Wendeljn, nar. 18. ledna 1784 w Dobrauči (*Liebenthal*), kněžem 23. srpna 1812, byl kooperatorem w Nowé Pace, nynj gest farářem a čestným děkanem w Pecce w Bydžowsku. Geho wychowatelská práce padá na rok 1821. Přspl. k Rozm. Hyl. Dobzw. Přm. GN. Wiz č. 428. 434.

92. *Dytrych* Petr, w. str. 91.

93. * *Dworský* Mikuláš, kaplan w Zbjroze, potom děkan w Přjbrami, kwětl 1591 (w. u Jgm.) w Čm.

94. *Dworský* Antonjn, měšťan w Praze, w celetné ulici, w. č. 395, dal mnoho pjsniček tisknauti.

95. *Dwořák* Jan, nar. 9. list. 1793 w Králowé Hradci, kněžem 17. ledna 1819, učitel náboženstwj na hlawnj škole. německo-brodské. w. str. 257 (226).

96. *Dwořák* Matiáš, we Wysokém Meytě, přspl. k Rozl. pr.

97. *Engelthaler* Petr (Karel?), Rakownický, nar. 17. řjg. 1784 w Rakownice, kněžem 21. srpna 1808, farář w Hostomni w Rakownicku, přspl. (w. u Jgm.) k Rozl. pr. (1830).

98. *Erben* K. Jarmil, nar. r. 1811 w Mitetjně, študowal gymnasium w Král. Hradci, filosofii a práwa w Praze, nynj praktikuge při kriminale w Praze, přspl. k Ww. Kw. Wěsně, w. str. 133 *d*).

99. *Esop,* nar. w Dašicjch, kand. lékar. w Praze, přsp. ke Kw.

100. *Estergaly* M., w. č. 84.

101. *Fayl* (Feil) Antonjn Em. Dražkowecký, sudj w Miroticjch a nynj měšťanosta čili purkmistr w Domažlicjch w Čechách. Wiz č. 566.

102. *Feigerle* Ignác, professor w Hr. Králowé nynj we Wjdni, w. č. 662.

103. *Fejérpataky* Kašpar z Klačan. Předkowé geho zwali a psali se Bělopotočtj, ale snad už tehdáž duchem wšecko pomaďarčiti chtěgjcjm nadchnuti, libozwučné slowanské gméno: *Bělopotocký* na maďarské slowně »Fejérpataky« přeložili. Listiny staré gsau toho důkazem. Narodil se roku 1794 dne 1. ledna we welké Paluzi w liptowské stolici w Uhřjch, Chodil do školy welko-palucké, pak do gymnasium kežmarského, kdež syntaxim roku 1807 dokončil. Potom wyučil se uměnj knihařskému, byl r. 1812—3 w Pešti, pak 1813—4 a 1815 po 2 léta we Wjdni, kdež se s čjtánjm německých klassikůw a reysowánjm, w hodinách od pracj swobodných objral. Nawrátiw se cele poněmčilý dne 15. kwětna 1815 do swé otčiny, lásky k mateřčině nabýwal, k čemuž geště spogenj a dopisowánj s učenými Slowany přispjwalo. R. 1821 dne 4. čce přestěhowal se do swat. Mikuláše liptowského, tam se i roku 1828 oženil. Při knihařstwj a knihkupectwj každoročně wlastenský kalendář a při tom i giné spisy slowenské, ač ne bez mnohých přjkořj a obtjžnostj, kteréž se mu w cestu kladau, wydáwá. Od r. 1829 držj otewřenau weřegnosti, za swé wlastnj penjze nadobytau československau knihownu, z niž knihy k čjtánj wypůgčuge, a kteráž po dnes 55 čtenářůw měla. R. 1830 w srpnu zřjdil tam i slowenské diwadlo z ochoty, na němž se už několik kusůw pod geho dohledánjm a působenjm prowozowalo. R. 1834 dne 13. řjgna zwolen gest za notáře cjrkewnjho a mjstnjho školy dozorce. Má předsewzetj i československau knihtiskárnu (Kw. 1834 374.) tamto zarazili. Mluwj slowensky, německy, latinsky i ma-

ďarsky. Od r. 1825 československé spisy po Panonii wšemožně rozšiřuge, slowanskau národnost wzbuzuge, pjše wšecko prawopisem analogickým českým a we swém způsobu psanj neywětšj ohled na pospolitý lid béře, an šlechta w Panonii wesměs slowenčinu tupj, hanj, a na ni newražj. Měšťané pak buď němčiny, buď maďarčiny se lapagj, a o slowenskau negen nedbagj, ale i gj se gakši štjtj, proto aby w tom ohledu nic s pospolitostj obecného, společného neměli. Gest zakladatel matice české. Wiz Wýkl. Sl. Dcery 1832 str. 348 a znělku 461:

»Duše geho z Liptowa sem wletla,
Uměnj kde konal knihařské,
A ač gméno nosil maďarské,
Sláwa předce k synům swým geg četla.
Gedno — dwě — tři! abys dlauho swého
Wtipu hledánjm si netraudil,
Už tjm powjm: *Bělopotockého!*
Knihwazače titul wšesláwského.
Má zde muž ten, genž swau probudil
Snahau Tatry ze sna hlubokého.«

B. Hroboň w Hronce 1837. I. 18. pěge:

»Kdož nebo záře ta byl? *Kašpar* ge to *Bělopotocký*,
Genž weselým Wáhem zpjwati pjsně začal;
Genžto oheň wljwá w upřjmná ňadra Slowáka,
A plápol slawský šjře po wlasti budj.«

Srw. Nár. zpěw. 1835 II. 503. Přsp. (w. u Jgm.) k Čch. a Rzl. pr. Čm. Kw. Hr. Wydal swým nákladem, sám přehledal, korrigowal od giného sepsané knihy, wiz č. 461. 514.

104. *Fenzel* Jos., w. str. 95 (161).

105. *Fibiger* Jan, nar. 5 zářj 1796 w Bakowě, knězem 15. srpna 1822, kooperator a katecheta libeznický, pak kaplan w Zbraslawi a nynj w Modřanech w Beraunsku, přspl. k Rzl. pr., Přm. Čw.

106. *Filek* Gilgj Augustin, nar. 24. srp. 1777 w Třeboni, knězem 8. zářj 1802, dřjwe děkan cheynowský, nynj chrámu kathedralnjho w českých Buděgowicjch děkan kapitularnj infulowaný, c. kr. vicedirektor gymnasium buděgowského, kandidat doktoratu bohoslownjho, biskupský notář a konsistornj assessor a společnostj aud, přspl. k Přm.

107. *Filcjk* Jan Nep., narodil se w Kopidlně w Bydžowsku dne 19. listop. 1785. Otec geho byl wrchnostenským mistrem tesařským. Giž w neyautlegšjm wěku gewily se schopnosti ducha geho. Chodiw do tamnj farnj školy, kde se liternjmu uměnj, pozděgi zpěwu a hudbě s nemalým prospěchem wyučowal, wyniknul nad wšecky ostatnj spolužáky. Mage zwláštnj náklonnost k stawu učitelskému, slyšel r. 1803 kurs praeperandůw na hlawnj škole gičjnské, a giž r. 1804 wzal na sebe auřad pomocnjka při škole w Koljně, kdež po zwelebenj uměnj swého taužiti počal. Wypowěděw službu tu, šel r. 1805 do Prahy, aby tam kurs pro hlawnj školu na wzornj škole slyšel. Když byl dwě léta tam setrwal a při strahowské škole byl wyučowal, nawrátil se opět do swé otčiny a přigal r. 1807 službu pomocnickau we Wostružnu na bljzku; r. 1808 stal se pak pomocnjkem w Hrochowě Teynici, kdež si lásku představených a rodičůw zjskaw, co pomocnjk do Chrasti powolán byl. Po úmrtj tamnjho učitele potwrzen náš F. r. 1812 za skutečného učitele. Negednau pochwalau od biskupa Trautmannsdorfa, ale i častěgi s 20 zl na sklenku wjna obdařen byl. Neywětšj potěšenj poskytowala mu práce u wzdělánj sobě swěřených djtek; co prawý syn wlasti pečowal i o prospěch djtek na giných osadách, usilowaw o to, gakby swé wůbec schwálené wyučowánj rozšjřil. Z toho ohledu stal se spisowatelem, a prwnj geho kniha wyšla r. 1822. Pilnost geho gak od zemského gubernium 2. července 1816 pochwalným dekretem, tak též od konsistoře králohradecké r. 1830, 1833 a 1834, a od kragského auřadu pro wynaložený prospěch we štěparstwj odměněna. O zdokonalenj kostelnj hudby a nábožných pjsnj, které se při službách božjch přednášeli, welmi se staral. R. 1833 zabýwal se štěparstwjm, obdržew od p. biskupa kausek zcela pusté ohrádky, sázel gadýrka a plaňata, a prospěch ukázal se hned w prwnjch letech, w kterých djtky w štěpowánj a očkowánj nabyli. Mezi tjm zanášel se také wčelarstwjm. Gako se ale mnohému poctiwému muži giž wedlo, potkaly i našeho kragana w posledných třech

letech mnohé nehody, které gako hmyz na kwjtku tak na geho zdrawj hlodaly. Osudem trpkým proná sledowán gsa počal zponenáhla churawiti a upadal často w těžkomyslnost, že nikdež mu utěchy nebylo. Wychowánj stromkůw bylo po škole geho zábawau a neywětšjm wyraženjm. Na gaře r. 1836 počal plywati krew a byl přinucen se školau se rozlaučiti. Za podletnjho powětřj wycházel do štěpnice a ku wčelám; když ale bylo chladněgi, pletl ze slámy na uherský způsob wčelnj auly, gichž 7 dohotowil. Gak ale podzimek nastal, newycházel giž. Wětšjm djlem leže psal o přednášenj gazyka německého pro 3 třjdy, kterau knihu as 3 týdni před smrti dokončil a Chrastečanům darowal. Obmeyšlel geště něco sepsati, což ale newywedl. Smrt swau předwjdage, zesnul w pánu dne 25. ledna 1837. Pozůstawil po sobě manželku a 2 nezaopatřené syny. F. zanechal památku nesmrtedlnau národnjm školám a wšemu učitelstwu. Knihy geho wyšly tiskem neywjce u Pospjšila w r. 1822. 1824. Ostatnj wiz č. 18. 46. 74. 75. 503. 532, W rukopisu: 1. Generalbas, aneb: prawidla warhanická. 2. Čjtánka čili starožitnosti. 3. Mladý zahradnjček s připogeným wčelařem. 4. Kniha početnj, přjklady rozmnožená. 5. gak na hoře. (Č. Wčela 1837. č. 21. od F. Fischera).

108. *Filjpek* Wáclaw, nar. 28. srpna 1812 na Weselj nad Lužnicj w Buděgowicku, študowal w Gindřichowě Hradci, kdež se i s češtinau zprwu seznámil, a w Praze, kdež i filosofii slyšel. Na diwadle pražském hrál pode gmenem: Ljp. Sepsal mnohé kusy diwadelnj a powjdky wiz c. 191. 430. 438. 486 a str. 131. *c*) *d*) a 134 *o*). Přspl. ke Kw., zač i platu docházel, k ČW. bibl. záb.

109. *Fingerhut* Fr., přsp. ke Kw.

110. *Fišer* (Fischer) Frant., učitel na hl. škole w Kr. Hradci, přsp. k Přm.

111. *Fizele* Jan, w. č. 12.

112. *Formánek* Jan Čechomil, B. Činoweský J. E. F., přspl. k Ww. Kw. GN.

113. *Franěk*, praporečnjk a pobočnjk pluku barona z Palombini Nr. 36, w. č. 526.

114. *Franta* Josef (ginák podepsán *Wrantewič*) nar. w listop. 1796 w Polence blјže Klatow, študowal gymnasium w Klatowech pod benediktiny, filosofii w Praze, přispěl Swobodowi Fr. Wl. (w. t.) we škole, a od r. 1835 gest korrektorem a wedaucjm u Špinky (w. t.), byl redaktorem Čechoslawu s Tomjčkem (w. t.) a Langrem (w. t.), w. č. 37. 42. 464. a str. 75 *a*) atd. přspl. ke Kw. Čw. Rzl. pr. Co Šumawský: * Zatčenj, uwězněnj a propuštěnj Jana Augusty staršjho a správce gednoty bratrské w Čechách. Sepsáno od Jana Blahoslawa, wydáno od J. W. F. wel. 8. (str. 124 a podob.) w Pr. arc. kniht. 1838. seš. za 30 kr.

115. *Fryc*, přspl. k GN. 1833.

116. *Fryč* František, nar. 2. ún. 1786 w Bohdánči, knězem 3. srpna 1808, dřjwe kaplan w Záboři, nynj farář habrský w Čáslawsku. Wiz Jgm. w. č. 606. 623. 624. R. 1837. 1. pros. do censury dal: »Hlas wolagjcjho.«

117. *Fryč* (Fritsch) Josef, nar. 2. břez. 1804, študowal w Slaném, pak na wšeučilišti pražském filosofii a práwa, zastáwal r. 1826 J. Negedlého (w. t.) w přednášenj řeči české pro Němce as 9 měsjcůw, za doktora práw 25. čce. 1827 powýšen, a 26. čna. 1837 stal se přjsežným advokatem zemským w Čechách. Co študugjcj se cwičenjm w řeči české zanášel, maličkosti beze gména do Čechoslawu přispjwal, nynj co milownjk literatury dle možnosti w okresu práwnickém pracuge.

118. *Fryčag* Tomáš, nar. 1. čce. 1759 w Kelči na Morawě, knězem 1783, farář w Obřanech w Brněnsku, býwalý c. k. translator (1817) u m. sl. gubernium, assessor slawné biskupské konsistoře w Brně, spoluaud c. kr. towaryšstwa k uwedenj wydařeněgšjho polnjho hospodárstwj a seznalosti přjrody i powahy krage Morawy a Slezka, jubilárnj konsistornj rada a kněz. Geho práce slowozpytné, hospodárské a nábožné počjnagj r. 1788. 1801. 1803. 1805. 1808— (w. Jgm.) a č. 85. Gen morawsky smeyšlj a do psanj »i »oni (*Sie*)« zawedl! Neywjce odcházela geho sbjrka pjsnj, gež roku 1788 w 13 aršjch w 8. w Olomauci wydal. Na to byw w Rakausjch nemocen, gich patisk roku 1795; po chybách poznal. Po rozebránj i toho patisku wydal r. 1801 w 8. ge tiskem 3000 exempl. w Brně u Traslera; r. 1803 wyšlo 2hé wydánj u 4000 expl.; r. 1805 3tj wyd. u 5000 expl.; r. 1809 4té wyd. u 6000 expl.; r. 1816 5té wyd. Tedy w 15 letech 18000 expl. a

6000 exp. znowa. Takž i 6té a 7mé wyd. W *Chronik d. öster. Lit. Wien* 1817. *N.* 68 prawj o nich: *„Der reine Geist der Moral, der in diesem Erbauungsbuche herrscht, musste von der einen Seite, von der andern aber der religiöse Sinn, welcher die slawische Nation auszeichnet, eine so bedeutende Abnahme hervorbringen."* Wyobrazenj Fryčage od Želiska shotowené při kancionálu 1835. Srw. žiwotopis geho w *Czikan's Lebende Schriftsteller Mährens. Brünn* 1812 *S.* 55 *flg.* — *Wolný's Mähr. Brünn* 1835. *I. Bd. S.* 205.

119. *Fryček* Kristian, nar. 22. unora 1788 w Lbotě na Morawě, knězem 15. srpna 1813, farář dublowský, vikarnj sekretář w Beraunsku, zaslaužilý muž o prospěch učitelůw, přspl. k Přm.

120. *Fučjk* Matěg Fr., nar. 25. ledna 1795 w Teyně nad Wltawau, knězem 22. srpna 1819, kaplan w Prachaticjch, přsp. Čkpd. 1828.

121. *Gabulka* Frant., nar. 30. března 1793 w Přjbrami, knězem 31. března 1817, kaplan přjbramský, nynj duchownj zprávce w Konogedech w Kauřimsku, přspl. k Čpkd. 1837: »Gak může duchownj wlasti prospěti.« — »O čtenj a wykládánj pjsma sw.« — k Čchsl. 1825, Rzl. pr. 1830. Přml.

122. *Gedlička* Augustin, nar. 23. červua 1795 w Kosowicjch, knězem 15. srpna 1819, farář w Záboři w Prachynsku, má w rkp. z něm. »Poučenj, gak se magj tmelowé uzpůsobiti.«

123. *Geguše* Jan, sl. b. kazatel w Očawě bljže Bystřice w Uhřjch, dokonal študia w Tubingu, wydal několik káznj. W. č. 449. 660.

124. *Gelen* (Jellen) Alois Jan, kancelista při aučetnictwj na c. kr. guber. archivu, přspl k Čchsl. 1825, Rzl. pr. a Kw. Wiz č. 86. 153.

125. *Geřábek* Antonjn J. F., nar. 20. řjgna 1780 w Lukawci, knězem 25. srpna 1804, farář, biskupský notář, biskupský vikář, čestný konsistornj rada a okršnj národnjch škol dozorce a aud činný společnosti k powzbuzenj kostelnj hudby. W. č. 442. 578. 730.

126. *Gestřábek* František, nar. 10. řjgna 1789 w Linsdorfě w Čechách, knězem 13. pros. 1812, farář w dolnjm Augezdě w Chrudimsku, přspl.

127. *Geš* J. H. Frant., práwnjk absol., přspl. k Rozl. pr.

128. *Gezdinský* Jaroljm Wjtoslaw, školnj učitel w Kalné w Bydžowsku (wiz u Jgm.) přspl. k Rozl. pr.

129. *Gežowský* Román, nar. 3. dubna 1796 w Poličce, kdež geho otec tehdáž ranhogičem byl, složil w řádě pobožných škol slib swůg 14. zářj 1817, knězem 1. list. 1820, dřjwe humanitnj prof. a nynj rektor kollege, prefekt gymnasialnj, direktor normalnj školy w Rychnowě w Králowéhradecku, w. č. 157.

130. *Gaj* Juliana, přispěla k Dn. il. r. 1835.

131. *Gaj* Ljudevit, doktor, nar. 1810, redaktor Dan. ilir., znatel slowanštiny a češtiny, a t. d. Sladké to owoce sgednocenj (slogu) gižných Slowanůw w Rakausku negen pro ně samé i prawopisně (w latině a cirilštině) i gazyčně, nýbrž i pro Čechoslowany bylo započetjm Gaje se swými pomocnjky pilně okopáwáno a štěpowáno, tak že potomci naši krásných zahrad a winic nabydau při radostném prozpěwowánj hudby. K tomu aučelu užil Gaj krásných, tkliwých podobenstwj we swém časopise Danice ilirské r. 1836 a 1837. Kdo prawdu a rozwrh těch podobenstwj probere, o potřebnosti gednoho pro celau *Ilirii* wzdělaného pjsmenictwj (knjižestwa), zagistě předewšjm uwěřj. Než někteřj dobřj lidé toho náwrhu se laskawě ugjmali, a někteřj prawili: »Ovdé se sve měša, ovdě se samo jezik kvari« (zde se wše mjsj, zde se gen gazyk kazj). Geho wážná slowa nemohla bez aučinku býti. We swém listu »Danici« zprwu r. 1835 zwané »horvatské, slavonské, dalmatinské« a napotom t. r. změněné »ilirské« s powšechným gmenem skoro naskrz plno gest wšecko horliwosti a zlata. List tento zaswěcen »Slozi ilirskoj« (gednotě ilirské) s náslowem (mottem) »Národ bez národnosti, gest tělo bez kosti«. Od 1838 wydáwá Gaj 2kráte týhodně po 1 archu u welkém listu (fol.) »Ilirske narodne novine« s poznamenánjm: Novine naše zovu se *ilirske*, jerbi se inače morale zvati najkratje ovako: »Dalmatinsko-horvatsko-slávonsko-dubrovačko-istriansko-rkouško - krainsko - štirsko - medjumursko - podunavsko - bačko - banatsko - serbsko-

bosansko-hercegovačko-černogorsko-bugarske Novine.« Oglasitelj čili oznamowatel přicházj wždy w nowinách na zadnj stranu, w řeči buď ilirské, aneb dle wůle německé, wlaské atd. Na bělegšjm nežli Nowiny papjru wycházj od t. r. gako drjwe, Danica ilirska s obrázkem, obnášegjcjm w sobě lyru s dennicj, s perem a knihau a nápisem: »Sloga«. Okolo nacházj se kotwice, hrábě, cep, kosa, buben, kaule, meč atd. Pjsmo od r. 1838 gest takowé, gako w tomto literaturnjm létopisu, protože ge w Praze u ss. B. Háze ljto. Cena půlletnj nynj 6 zl. 12 kr. na poště w Praze, w Záhřebě ale gako drjwe. Odbjratelůw přes 400. Hodlá wydati chrestomathii slowanskau, a do r. 1840 slownjk ilirský. Srw. Čm. 1833. 1838. I. *Ost und West* 1838. W. č. 258.

132. *Gallaš* Josef Herman Agapit, nar. 7. dub. 1756 w Hranicjch w Přerowsku na Morawě, c. kr. pensowaný wrchnj wogenský lékař. Geho práce z r. 1813 tiskem wyšlé a rukopisné wiz u Jgm. Srw. *Wolny's Mähren, Brünn I. Bd. S.* 22. Přspl. k GN., Ww., w. č. 301. 729. a str. 135 *b*), 153 (41. 42. 51. 52) 237 (20), 246 (12), 247 (26).

133. *Gelb* Wolfgang, přspl.

134. *Gerstner* Karel, přspl. k Přm.

135. *Gintl* knihař, † nedáwno. Geho wdowa w Praze w Plateyse, dáwá mnoho českých pjsniček a modliteb i giných drobotin u J. N. Geřábka tisknauti.

136. *Gjorg* Ignác, přspl. k Dn. il. 1837.

137. *Godra* Samuel, Slowák, študuge we Wjdni, přspl. k Čm. a wiz č. 111. 171. 357.

138. *Godra* Michal, rodilý z Bohunic w Uhřjch, dokonal studia w Prešpurku a we Wjdni, byl pěstaunem u hr. Steinleina we welkohontské stolici, nynj prof. we Werbásu, wydal Zoru, w. č. 148.

139. *Griez de Ronse* Eduard, c. k. politický praetor, nynj »okolišski komišar druge versti« w Zádru, přjbuzný Chmelenského (w. t.), zaklad. matice české, přspl. k Čw.

140. * *Griespek* z Griespachu Florian, rytjř, † 1589 (w. u Jgm.), Čm.

141. *Grolmus* či *Krolmus* Wáclaw, nar. 27. zářj 1785 w Březinkách, kněžem 3. srpna 1815, farář na Zwikowci w Plzensku, horliwý sbjratel národnjch památek, zakl. mat. české, činný člen společnosti owocnj při c. k. hosp. spol. (w. Jgm.), w. č. 763. a str. 116 (39. 47. 50.).

142. *Grossmann* Gustaw, Slowák z orawské stolice, přspl. k Pl.

143. *Gruber* Jan, nar. 9. ledna 1783 w Praze, knězem 16. srp. 1807, arc. vik. sekretář, notář arcib. a děkan čestný w Meytě w Beraunsku, přspl. k Čpkd.

144. *Grus* (Gruss) Jan, nar. 2. máge 1793 we wys. Meytě, knězem 15. srp. 1817, kaplan w Peruci w Rakownicku, w. č. 685.

145. *Gübic* Jos., nar. 5. červnа 1791 w Chotěšowě, knězem 13. dub. 1814, arc. vik. sek. a farář we Wořechu w Beraunsku, přspl. k Čpkd.

146. * *Gundulić* Jan, w Dn. il. 1836, báseň epická do wlaského přeložená (w. Nov. il. 1838 br. 13).

147. *Gwoth* z Gwothowan Jonáš Bohumil, študowal w Pešti, doktor w lékařstwj w Uhřjch, přspl. k Čm. Hr. Nar. zp. 1835. II. 502.

148. *Hágek* (Hájek) Antonjn, nar. 14. červnа 1791 w Poličce w Chrudimsku, knězem 15. srp. 1815, byl kaplanem w Poličce, od r. 1833 duchownj spráwce we welké Řetowé, zakl. mat. č., aud sw. děd. Geden wážný muž o polických milownjcjch češtiny takto se pronesl; »Ač polické měšťanstwo rádo čte z wětšjho djlu, předce djlem pro chudobu swau, djlem pro obmezenost duševnj, gakož neméně pro haužewné swé smeyšlenj newj a nezná, co gest to: oběť na oltář wlasti klásti. Gsem toho po tolika let wědom. Mezi ginými, co ode mně knihy české wypůgčowali, byl i P . . . . ., muž bohatý, který také taužil, Hágkowu Kroniku čjsti. Tato žádost může býti wyplněna, prawil gsem, celý spis, an drjwe tak drahý byl, nynj gest za 4 zl. k dostánj. Myslel gsem, že mu udělám radost, ale měl gste ho widěti, kterak se titwořil, až konečně doložil: To že tak nemyslj, tolik obětowat že škoda, že myslel tolko wypůgčit. A takowých chlupáčůw nalezáte

i gjnde w každém stawu . . . . . . Ani si představiti nemůžete, na gakém opowrženém stupni toto stogj, aspoň w tomto kautě nenj ku žádné cti.« Z toho ohledu milý čtenáři dáti dlužno našemu H. ratolest wjtěznau. Wygjmage čeledinskau aneb ulčnickau mluwu za mládj swého H. ničehož z ubohé mateřčiny neznal, ano dle přjkladu a namluwenj swých učitelůw tělem i dušj Němcem byl, a nemálo mateřským gazykem opowrhowal, až — tenkráte gsa bohoslowcem — dostal grammatiku Negedlého do rukau a z wšetečnosti nahljdnuw do nj, přišel i na geho selanky; četl ge, a čjm dále tjm wětšjm zaljbenjm, a čtenj toto tak ho zagalo, že u sebe zwolal: »Zagisté! ta řeč, která tak plyne sladce a lahodně, nemůže býti tak podlá a otrocká, gak o nj učitelowé mluwili, a od té doby snažil se poněkud býti českým Čechem. Čas wšak k neylepšjmu se zdokonalenj we swém gazyku byl ten tam, a on přišel za kaplana do Poličky; při wšj swé lásce předce nemalých trpkostj, gak w zpowědnici, tak na kazatelně a we školách zakusil, a negedenkráte přál, aby čeština tak aspoň wzdělávána byla na gymnasium a we filosofii, gako řečtina, a to negen ljbostně, ale z powinnosti; neb we swém auřadě češtiny potřebowal, ne pak mrtwé řeči. Přál sobě, aby každého professora byla swatá powinnost: Nemůžeš-li pomoci — aspoň neškoď, nehaň, netup, neodgjmey chuti. Spisowatel téhož, gakožto kragan geho, shledal w něm horliwého a rozumného, a při tom welmi skromného pastýře a mnohých českých knih odbjratele. Wiz str. 163 *a*). Sepsal i »Pogednánj o ohni pro školnj mládež« r. 1837.

149. **Hágek* z Hodětina Wáclaw, podkomořj králowstwj českého 1413—14, (w. u Jgm.) w Čm.

150. *Hágek* Ignác, nar. 4. zářj 1770 w Hradišti, prof. humanitnj w Litoměřicjch, přspl. k Čchsl. 1825, w. č. 364. a u Jgm.

151. *Hágek* W., w. str. 248 (58).

152. *Hagniš* František. študugjcj práwa, přspl. ke Kw. i k Wesně.

153. *Haladi* Eduard, přsp. k Dn. il. 1837.

154. * *Hammeršmid* Jan Florian, nar. 1652, † 1737 (u Jgm.). Čm.

155. *Hampeys* František, nar. 2. pros. 1810 w Slaném, knězem 3. srpna 1834, kaplan w Mšeně w Rakownicku, přspl. k Čpkd.

156. *Hamuljak* Martin, rodilý z Gošenice, bydlj w Budjně, na swých téměř každoročnjch cestách do Orawy sbjral a přinášel zpěwanky (Nar. zpěw. 1835. II. 503).

157. *Hanka* Wáclaw, rytjř řádu sw. Wladimjra, bibliothekář českého národnjho Museum, člen mnoha učených společnostj, slawný nálezce králodworského rukopisu, narodil se w Hořeňowsi dne 10. července 1791. Prwnj wychowánj geho tak gako wůbec wesnických dětj bylo prosté, beze všech přjpraw, a směřowalo zcela k rolnickým zaměstnánjm až do 16ho roku; neboť od gara až pozdě w podzim pásáwal owce otce swého, tak že gen w zimě farnj školu nawštěwowati mohl. Neylepšj zábawa geho byly knihy a pjsmo, na kteréž proti wůli rodičůw každý uspořený groš obracel, a wždy ge s sebau po poli nosil. (Bowring 1832: »His father [he tells me] was a farmer, whom up to his 16th year, he assisted in the labours of the field, and had no time for study but the wintry hours, which he could dedicate to the village school. From the spring to the autumn he kept his fathers sheep.) Gen oswobozenj študentůw od náboru w tehdegšjch francauzkých wognách pohnulo otce geho, že ho do bljzké wsi kaplana, gehož lásku sobě Wáclaw sám zjskal, k učenj se od něho počátkům gymnasialnjm, nawštěwowati dowolil, w tom aumyslu, že při nawrácenj pokoge i syn k prácem swým se wrátj. Ale wogna, sotwa poutichši, prudčegi znowu wyrážela. Zkaušky grammatikalnj dosti dobře se podařily, a ač neznalost gazyka německého welmi překážela, předce se do Hradce do weřegných škol wstaupiti muselo. Professorowé, gimž aumysl otcůw powědom byl, prohlédagjce tu wadu z strany německé řeči, přigjmali od Wáclawa úlohy a wypracowánj *české*, což geg tjm wjce rozněcowalo, aspoň w mateřčině giné předčiti; ano geho horlenj skloňowalo pomalu i druhé žáky k mateřské řeči, a to tjm wjce, když zjskaw prwnjho premianta wyššj školy (Františka Klicperu, † 1820), že se též české wypracowánj na kathedru podati odwážil. Praha, střed králowstwj českého, zdála se těmto mladjkům neyžádaucněgšjm přjstawem; ale gak užásli, shledagjce, že co gen trochu lepšj sukni, kabát na sobě má, za gazyk wlastenský se stydj. »Gsme Čechowé, setrwegme!« — mluwil Wáclaw k kra-

deckým přátelům — »spolužákůw wysokých škol gest na tisjce, rozumněgšj se k nám připogj, mně powinnost gest, ge k wlastenstwj powzbuzowati;« k čemuž i tehdegšj čas wogny přjzniwěgšj byl. Cwičenj w grammatice české nastaupilo, pracowány rozličné básně dle wzoru Puchmayerowské sbjrky, cwičeno se w přednášenj, a aby se s hůry češtině něgaká wážnost způsobila, dáwána w universitnjch posluchárnách weřegná, dosti skwostná řečněnj (declamacie), (w nichž Wáclaw Swoboda [w. t.] swau wýmluwnostj neywjce wynikal), ku kterýmž se i wládař králowstwj i wysoká šlechta zwala, a, což k gegich cti řečeno buď, i wždy nagjti dala, k čemuž zwláště newyrownaný přjklad G. O. Isidora knjžete z Lobkowic k následowánj wábil. Mladé šlechtictwo začalo se česky učiti, z nichž neywýtečněgšj našemu Wáclawu k wedenj se dostali. Slowanské nářečj giž časně pozornost mladého Hanky na se táhlo; přjležitost k tomu poskytowali negen slowenštj drátenjci (drotaři) a kraginštj citronáři, kteřjž u otce geho noclehowáwali, ale i delšj pobyt haličských ulánůw a srbských hraničanůw, gešto po wsech geho dědiny rozloženi byli. U každého něčemu se přiučiti, a aspoň knjžku a naučenj čtenjm zjskati, bylo geho neodwratitelnau snahau. Slawného Dobrowského (w. t.), o gehož důkladné známosti slowanských nářečj gako chlapec byl slyšel, poznati, byla geho nepřemožená žádost, a ta se wyplnila nedlauho po přjchodu do Prahy na wyššj školy, kdežto geg zpomenutý přjtel Klicpera (w. t.), seznámiw se s njm u dokt. Iwana, laskawě uwedl. Nestor náš pracowal tehdáž práwě na Slowance, přehlédage přjslowj srbské, a stěžowal sobě na neauplnost srbských slownjkůw, že w nich mnohá slowa nagjti nemůže. Žádal Wáclaw slyšeti ta slowa, a na štěstj byla mu známa od hraničanůw srbských. Dobrowskému se to ljbilo; a od té doby nawštěwowal ho Wáclaw pilně s ginými spolužáky negen pokud se do Wjdně k redakcj českých Nowin a Prwotin, kdež druhý rok práw spolu študowal, neodebral, ale i po nawrácenj se z Wjdně geště sám a tjm pilněgi, we wšech slowanských nářečjch se utwrzuge. Cwičjwal Dobrowský hornolužické Srby w gich semináři na Malé straně, aby nářečj swého nezapomněli, a tjm hbitěgi někdy kraganům swým kázati mohli. Též sem poslauchat chodjwal náš Hanka, dožádán byw w nepřjtomnosti mistra geg zastáwati, což on konati nepřestal i po Dobrowského smrti. Hanka byl prwnj, který Dobrowským nawrženého analogického prawopisu se ugal, a ač wšecko proti němu bylo, negen Nowiny a Prwotiny wjdeňské a swé pjsně w něm wydáwati se osmělil, nýbrž přednášel po dwě léta mládeži wysokých škol weřegně Dobrowského analogickau mluwnici, a když mu to konečně (1817) zamezeno bylo, wydal na rozlaučenau žákům swým Prawopis tiskem, i překonal proti němu w Prešpurku zdwihlau wálku setrwalostj a statnými důwody. W ten čas skončil též studia práw; a připrawuge se k budaucjmu auřadu, w společné poradě s přátely swými (J. Jungmannem, J. S. Preslem, hr. Berchtoldem, Janderau) pracowal s Purkynj na plánu k založenj národnjho museum, kterýž wládě zemské s podepsanau společnau wšech žádostj podán byl. K podobnému podniknutj pracowal arci mnohem dřjwe we wšj tichosti mnohostrannau zkušenostj a mocnými prostředky opatřen, wysoce učený hrabě Kašpar Sternberg, kterémuž wygewená tauha ta gako z geho mysli wstřjc wyšla, že co wšickni wlastenci srdečně sobě žádali, on welikomyslně, mocně gsa podporowán tehdegšjm wládařem králowstwj, spěšněgi na wlastnjch pewných základech w skutek uwedl. Gest zakl. mat. české. W těch létech ustanowen Hanka přjsežným slowanským translatorem w Čechách, w těch létech, po wydánj starobylých skládánj a po wynalezenj králodworského rukopisu, přigat gest za člena wilenské, waršawské a krakowské učené společnosti, a cjs. ruská akademie odměnila snažnost geho welikau medalij. Gaký wplyw tyto starobylé poesie, zwlášť rukopisu králodworského na mladé básnjky měly, a že w české literatuře wyššj a spanilegšj básnickau mluwu založily, gest wůbec známo. Nedlauho na to powolán byl též za prwnjho knihownjka národnjho museum; od cjs. Alexandra poctěn prstenem briliantowým; pozděgi přigat též w společnost nordických starožitnostj, šleswicko-holsteinsko-lauenburskau, pomorských děgin, w spolek welebradsko-swerinský, w společnost lužicko-hořelickau, oswěty slezké a w král. českau společnost wěd; nynj pak panugjcj cjsař Mikuláš ozdobil geg řádem sw. Wladimjra *), a w Hradišti i opět pozděgi w Praze briliantowými pr-

*) Mince ke cti geho ražena. Wrchnj strana: Poprsj a nápis: »Wáclaw Hanka, ř. s. wl. Rytjř národ. mus. knih.« dole: »MDCCCXXXIV.« Spodnj strana we

steny **). Geho práce w neydáwněgšjch práwech českých, z nichž Maciejowskému pro geho historii Prawodawstw slowanských důležité přjspěwky sdělil, nenj geště dokončena, a neynowěgšj mluwnice česko-polská připrawena gest k tisku. Geho spisy od r. 1815 wiz u Jgm. přspl. k Čchsl. Krk. GN. Kwt. Čm. Čpkd. Kwart. Wiz č. 19. 20. 25. 29. 35. 65. 69. 70. 104. 112—14. 127—28. 334. 370. 427. 764. a str. 80 *b*), 116 (43). Za Igora Swatoslawiče hrdinskau báseň XII wěku, staroruský, česky a německy, w Praze 1821, od někdy Geho Maj. cjsaře Alexandra brilantowým prstenem poctěn byl. Ke cti geho polská báseň w Hronce 1837. I. od Rościšewského (w. t.). — Srw. *Oest. Nat. Enc. Wien* 1835 2. *Bd. S.* 498, kdež se mu známost 18 gazykůw připisuge. — Revue du Nord. Paris 1837 167. »Le celebre H. continue à fouiller les vieux manuscrits. Avec son ardeur accoutûmée, il brave intrepidement la poussière des bibliothêques de Bohème, pénètre avec courage dans les profondeurs de la science, et bientôt il donnera son ouvrage sur l'origine et les embrochiments des peuples slaves.« (Sl. starož. 1836. 18.) 1837, N. 7—8. p. 37. »H. qui chaque jour deterre et éclairoit quelque nouveau document.« U H. se učil r. 1837—38 Iwanišew (w. t.).

158. *Hanl* Jan Miloslaw, doktor w lékarstwj w Trebiči na Morawě, zakl. mat. české, přispl. ke Kw.

159. *Hansgirg* Ant., nar. 1806 dne 20. kwětna w Hradci Králowé, kandidát professury. Přspl. k Swt. Čw. měl podjl na zeměpisu Balbiho; geho překlady w Malého bibliotéce zábawného čtenj. (Č. Wčela 1837 str. 144.) »My neznáme mnoho tak swědomitých překladatelůw, gako gest p. H—g. Ctnost tato a známost geho i ostatnjch gazykůw slowanských, spogená s welikau pilnostj, gsau toliko přjčinau geho wůbec čistého a gadrného slohu, dle čehož se té naděgi podati můžeme, že se k přeloženjm i neytěžšjch pracj odwážiti smj, a tak naši literaturu pěknými spisy obohatj. Dle přeloženj Abenceraga saudil bych, že p. H—g zwláště k překládánjm klassikůw schopným se buď giž stal, anebo w krátce stane.« (Chmelenský.) Přspl. k Ost.

160. *Hausmann* Karel, nar. 30. dubna 1812 w Postřižině, knězem 2. srpna 1835, kaplan w Kwilici w Rakownicku, přspl. k Čpkd. 1835, w. č. 186.

161. *Hawelka* Jan E. Bohuslaw, nar. 27. pros. 1799 w Třebechowicjch, knězem 24. srpna 1823, kaplan w Dobrušce, zakl. mat. české, přspl. k Čpkd., w. č. 657—58.

162. *Hawljček* Jan N., kregčj w Lipsku, byl r. 1837 w Praze.

163. *Hawljček* Fr., přspl. k Ptn.

164. *Hawljk* Karel, naroz. w Žebráce, zakl. matice české, študugjcj práwa w Praze, přspl. k Ww. a Kw.

165. *Hawránek* František, nar. 27. září 1805 w Králowé Hradci, študowal tamže a w Praze, složil slib w řádu wogenském křjžownjkůw s čerwenau hwězdau u sw. Františka w Praze 3. pros. 1829, knězem 24. čce. 1831, kaplan tamže a kazatel český, čjtal pilně Jgm. slownjk, přspl. k Čpkd. 1835—37.

166. *Hawránek* Giřj, přspl. k Rzl. pr.

167. *Heinrich* Jan, nar. 5. čerwna 1802 w Praze, knězem 15. srpna 1829, wogenský kaplán c. k. pluku pěchoty hraběte z Baillot-Latour, čjsla 28. w Praze, w. č. 644.

---

wěnci Wladimjrským řádem ozdobeném na palmowé a lawrowé ratolesti ležj kniha ozářená hwězdau, nad nj se wznášegjcj kolem heslo Wladimirského řádu: »Česť, sláwa, pol'za« a dole: »z wděčnosti« a podpis: J. Lerch z L.(echenawi) A. R.

**) Skrze adjutanta cjsařkého Konstantina Wladimirowiče Čewkina obdržel Hanka čestnau medalii s wyobrazenjm cjsařowým a nápisem ruským: »Nikolaj, iz bož'ej milosti samoderžec wserossijskij.« Na hřbetě widěti gest ozbrogenau Minerwu, kteráž před sebau stogjcjmu rytjři, w staroslowanském brněnj, wěnec podáwá, pod kterýmž nápis: »Dostojnomu w naukach.« (Roz. lw. 1837. 135.)

168. *Hek* František Wladislaw, kupec w Dobrušce, nynj w Litomyšli bytugjcj. Geho práce před r. 1814 (wiz u Jgm.), přspl. k Čchsl. Ww. Kw. Čpkd. str. 193 10)

169. *Herbek* Emanuel, práwnj čekanec w Praze, w. č. 87.

170. *Hercoğ* (Herzog) Jan, nar. w Gilemnici, a tudy Gilemnický aneb Wladyka. Geho práce wiz u Jgm. od r. 1822, l. 1836 był w Praze a na to wydal se na taulačku, přsp. k Čchsl. Čw.

171. *Herkel* Jan, rodilý z Orawy, advokát w Pešti (Nar. zpěw. 1835. II. 505), přspl. k Zoře 1836, w. č. 38.

172. *Heřman* (Herschmann) Frant., nar. 11. pros. 1799 w Plzni, knězem 31 pros. 1822, dřjwe kooperator, a nynj farář u sw. ducha w Praze, přspl. k Čpkd. w. č. 767 a str. 226.

173. *Hilmar* František, učitel w Střewaci, sepsal odpowěd na uloženau otázku při učitelské konferencj w okresu welišském w Injm půlletj na r. 1836 (wiz Přml. 1838).

174. *Hirth* Jan, hospodářský auřednjk, přsp. k Rzl. pr. 1833.

175. *Hybner* Jan, w. č. 86. 601.

176. *Hybr* Fr., w. č. 773.

177. *Hýbl* Jan, nar. 3. zářj 1786 w české Třebowé bljže Litomyšle, kdež i w 6tém roce wěku swého do školy choditi počal. Spolužáci geho wyprawugj o něm, že we čtweračenj nebylo rowného k nalezenj, což pjseň o něm — kým složena newj se — doswědčuge. Ač geg školnj wěci welmi nebawily, předce doma rád čjtal knihy obsahugjcj pohádky a žertowné nápady. Otec pak krupař na rádu rozšafných mužůw přiwedl geg w 13tém roce na hlawnj školu do Litomyšle, kdež H. pilnostj a uměnjm nad spolužáky wynikl. Wystaupiw z normalnjch škol studowal tamže gymnasium, a odtamtud z lásky k matce mjsto meče sáhnuw po lyře, do Prahy se odebral a na tamnjch wysokých školách filosofický běh dokončil. Od té doby obětowal žiwot swůg úplně wlastenské literatuře. Znalť on národ náš, znalť také pro něg psáti. Negen že H. wydáwánjm spisůw swých při swjtánj na obzoru literatury české negednoho milownjka mateřčině zjskal: i geho spisy tehdáž podáwaly přjležitosti mladým spisowatelům ke zkaušenj swých sil, uwáděgjce gegich wýtwory u weřegnost. I gegich shromážděnj se okolo H. nebylo bez následku. Známo, gaké působenj měl spolek mladých spisowatelůw w Němcjch za dob Hőltowých i Vossowých na literaturu německau; i tato, ač skrowná společnost wlastimilowných přátel nezůstala bez aučinku. Skwěgj se nynj někteřj z nich co starci w slowesnosti české, denně si wětšjch zásluh o nj dobýwagjce. Sepsalť i přeložilť knih množstwj druhu rozmanitého. Sloh we spisech geho gest plinný, a i méně wzdělanému čtenáři srozumitedlný. Byltě muž dobrosrdečný, přjwětiwý a wljdný. Sázeči Házowštj o něm spisowateli této literatury wyprawowali, že nad H. nebylo lepšjho korrektora. Dokonal aučinný žiwot swůg dne 14. kwětna 1834. Nápis malý hrobowý na Wolšanech u Prahy má: »Jan Hýbl, český spisowatel a korrektor w Praze, umřel dne 14. kwětna w 48 roce wěku swého. Truchli wlasti, on gest w hrobě — Genž tě wěrně milowal — Žiwot obětowal tobě — Za to tam odměnu wzal (1834)«. Nepláče sice u geho hrobu opuštěná wdowa ani osiřelj sirotkowé, ale wlast a přátelé geho po něm truchlj. (Srw. Jungm. — Kwěty 1837. př. 4. od Kw. Lhoty). Wiz č. 175. 219. 259. 299. 372. 432. 480. 484. 494. 515. 546. 573. 611. 712. 765. 791. 796. 803 a str. 95 (146. 147.), 99 (277), 116 (30. 44. 48.), 117 (56.), 153 (30 31. 32. 40.), 246 (4.).

178. *Hyna* Karel, nar. 3. srpna 1802 w Kawa-Lhotě, knězem 28. břez. 1828, kaplan fundačnj zámecký staršj w Njžboru w Rakownicku, w. č. 504. 583.

179. *Hlawáč* přspl. k Zoře.

180. *Hlawáč* Jan. N., nar. 5. ledna 1781 w Praze, knězem 20. srpna 1806, arc. vik. sekretář a farář w Postupiejch w Kauřimsku, přspl. k Ww. Čpkd.

181. *Hlawáček* Michal, nar. dne 17. července r. 1803 w uherské Skalici w stolici nitranské na pomezj morawském, z otce Pawla Hlawáčka, měštěnjna skalického. Prwnj swé wychowánj obdržel we škole wlasti swé, kdež grammatikalnj školy wychodiw, na přjmluwu welmi zaslaužilého učitele swého Martina Ďurgalý,

wydawatele slowensko-německé grammatiky, do prešpurských škol se odebral. Zde se pod sprawau pánůw professorůw Fridr. Badera w syntaxi, Daniele Stanislaidesa, Jana Grossa, Gabriele Kovács-Martinyho, Samuele Žigmodyho a C. M. Balthazara Ďuleka a Pawla Bilnice w uměnj humanitátnjm gakož i mudřectwj, libořectwj a bohoslowj cwičil, acela od r. 1819 až do 1826 se cwičil a swé wyžiwenj mimo konviktu Škarzcagjho sám na se wedl. Examen kandidatický složiw do Debrecina na geden rok gakožto wychowatel mladého Londýnčana odšel a w známosti řeči uherské se zwelebowal. Nawrátiw se do Prešpurka w akademii, práwám uherským se wyučil. Mezi tjm swoboda nawštěwowánj wysokých škol řjše německé, protestantům byla zase darowana, kteraužto obdržew w gaře 1829, do Haly se odebral, kdež mezi ginými slawné professory zwláště Bezeniusa, Wegšagdera a Franka za swé učitele wywolil. Pobyw zde za geden rok do Gőtingu se přestěhowal, a mezi ginými slawných prof. Blumenbacha, Mayera, Heerena, Hausmanna a Potta posluchačem byl, bohatau knihownu obzwláště sobě zamilowaw a z nj, na kolik času postačilo, známosti čerpaw. W geseni téhož roku 1830 do wlasti swé se nawrátil a i hned w Prešpurku za diakona distriktuálnjho ku straně p. superintendenta Pawla Bilnice cjrkwe slowensko-uherské kazatele byw zwolen, skrze téhož na auřad kazatelský byl poswěcen. Zde za času swého přebýwánj hodnostj přednosty společnosti českoslowanské byw poctěn, na kolik sil stačilo, horliwau mládež k lásce k mateřčině wedl. W břez. r. 1832 obdržew powolánj do Lewoče za prof. a sl. b. kazatele cjrkwe slowenské, bez meškánj na cestu se chystal a od toho času z M. B. na tamněgšjm ewangelickém lyceum mathematiku, fysiku, řeči řeckau a hebregskau, wýklad pjsem sw., homiletiku a historii učj, milownjky řeči anglické ku známosti této řeči wede a Slowáky zwláště k auřadu učitelskému se hotugjcj w známosti mateřčiny cwičj. (Srw. Kwěty 1834. 374. 1838. 32.) w. č. 383?

182. *Hlawatý* Jan, nar. 25. zářj 1811 w Miletjně, kdež i z mládj do školy chodil, na to pak se odebral na studia do Gičjna, kde po 6 let setrwal a pilnostj i schopnostj nad giné wynikal. Geho prof. Macháček (w. t.) na libozwučnost mateřštiny geg pozorna učinil a s literaturau českau seznámil. Několika bágek sepsaných podal do Ww. a Kw. Filosofická studia dokončil w Praze a theologická w Kr. Hradci, a byl 15. srpna 1837 na kněze poswěcen.

183. *Hněwkowský* Šebestian, nar. 19. března 1770 w městě Žebráce. Geho rodičowé žiwili se obchodem koželužským, pak polnostj a dobýwánjm kamenného uhlj. Geho otec byl spolupřjsedjcj při tamnj radě a wyznamenal se mnohau zběhlostj a horliwau láskau k wlasti. Z 10 djtek byl náš básnjk předposlednj. — Geho wychowánj bylo, gak to wenkowský způsob sebau nese, naučit se česky čjsti, psáti, počjtati a Boha znáti. Byl určen k řemeslu, a tedy wykonáwal wšeligaké domácj práce. Dni mladosti tráwil w utěšeném údolj u Točnjka a blizkých hágjch. Přjčinau wyhořenj swých rodičůw stalo se, že staršj geho bratr k studijm odhodlaný, přerostl, a náš Šebestian, který se študij bál, nepochopiw, gak možná kněžjm z paměti hodinu dlauhé řeči přednášeti, přemluwen l. 1781 do Berauna u piaristůw do školy chodil. Latina mu přicházela hračkau, tam w gedné posluchárně se učili českým gazykem čtyry tljdy latině, a tak w této řeči hned prwnjm rokem nemalau znalost si přiosobil. Když geg matka na prázdniny z Berauna odwážela, oznámil gj geho professor, že tam študie zcela přestáwagj, a že by bylo škoda, geg z nich wytrhnauti, a že nastáwá nařjzenj, že žádný bez známosti němčiny do latinských škol přigat býti nesmj. Dostaw pak wyswědčenj z toho pořádku w Praze u piaristůw druhau školu nawštěwowal a w němčině se ztwrzowal. W 3tj škole stonal na horkau nemoc, puštěna mu krew z obau rukau. Od toho času byla powahą geho mjrněgšj, a do swého stářj auplného požjwal zdrawj. W čtwrté škole, w druhém půlletj počal Virgila a Ovida čjsti, gewil náklonnost k básnictwj. W mládj čjtáwal legendy, nawštěwowal s matkau zázračné mjsto, a on byl pln nábožných wytrženj. W páté a šesté škole se giž objral s českým basnictwjm. Napotom přešel do filosofie, 3 léta trwagjcj. Professoři Seibt a Wydra, genž poslednj matematiku z katedry česky přednesl, Kornowa, Šmid, Meisner. Nawštěwowal knihowau weřegnj, wěci w půwodnjm gazyku čjtal, dobré gádro wynjmal a zkaumal. W tom čase se také wlaštině učil, a w češtině se ztwrzowal tjm, že, pro nedostatek podpory od swých rodičůw, w nj priwatnj wyučowánj mnohých wznešených osob předsewzal, mezi kterými p. Rakušan Hofmann, appel. rada, a ginj byli. K spolku ginochůw pro wzkřjšenj našj literatury, mezi nimiž Puchmír (w. t.), Pišelj, W. Negedlý (w. t.) atd. i náš Hněwkowský se přidal. Náš B.

oblibil sobě národnj básnictwj a snažil se půwodně pracowati, domeyšlege se, že práce půwodnj, když se podařj, gedině oslawu národu a náklonnost k mateřské řeči u cizincůw způsobiti může, což i W. Negedlý činil. Potom nastaupil prawnictwj, 3 léta trwagjcj, pak přjsné zkaušky u appellacj a u gub. podstaupil, a na to we 2 měsjcjch t. w unoru 1795 za radnjho do města Planice dosazen byl. Zde se we wědách dokonalil, w Klatowech a w mnohých geště okolnjch mjstech se seznámil s wlastensky smeyšlegjcjmi muži. Tam geho práce Děwjn (což přjčinau byla, že se w Praze prowozowala Wlasta, truchlohra; tenkráte diwadlo české nikdy newypustil na konském trhu). Djlo to w čas francké revolucj. Pak drobné básně; wše gen ochotnostj, nikdy ale zâwodem o palmu. Cesty konal we Klatowsku, w Plzensku a Prachynsku. L. 1805 do swé wlasti Žebráku přesazen, kdež se i oženil. I tady co možná pracowal. L. 1820 počátkowé českého básnictwj, kteréž arci whod wšem nepřišli. Básně pilowal až do l. 1824. Léta 1826 přišel za měšťanostu do Poličky, města literatuře nepřjzniwého. Zde práce geho Jaromjr, smutnohra. Druhý djl zlomků z literatury české. Pak: Námluwy w Koloděgi w 3 gednánjch. Léta 1836 na podzim odešel na pensj do Prahy, kdež na zlomcjch, pak na smutnohře Ottokar a na českém Dru. Faustu pracowal. W známosti se šel s Dobrowským, Puchmjrem, oběma Negedlýma, Sedláčkem, Rautenkrancem, Štěpničkau, Klicperau, dopisowal s Jungmannem, Čelakowským, Palkowičem a Zieglerem i ginými. Syny geho 4 a 2 dcery. Ač mu nynj pamět ucházj, předce rád i nawštěwuge čtenárny, kdež se časopisy nacházegj. Přspl. k Čm. Kwt. w. č. 118. 227. a str. 134 *f*).

184. *Hnogek* Antonjn Wogtěch, nar. 4. pros. 1799 w Brandeyse nad Labem, študowal w Litoměřicjch, knězem 24. srp. 1822, byl kooperatorem w českém Dubě, pak professorem pastýřského bohoslowj w Litoměřicjch, nynj děkan w Mělnice od r. 1831; kromě bohoslownjho spisu w němčině wiz č. 483. 485. 488. Přspl. k Čpkd. 1833—34. 37.

185. *Hodža* Michal Milosław, narodil se r. 1811 dne 22. zářj w Rakši, dědině tak řečené w turčanské stolici w Uhřjch, i prwnj počátky liternjho uměnj tamž učinil, pak w Mošowcech dále w nich pokračowal. Od r. 1822 po 1826 chodil do školy w banské Bystřici; potom w Rožnawě po rok 1829; pak w Prešowě po rok 1832; w Prešpurku po rok 1834. Láskau k bratrowi mladšjmu gatý, kterýž doma při rodičech byl a gehož otec od škol grammatických odtrhnul, odešel z Prešpurka domů a téhož bratra w liternjm uměnj wynaučowal a ewičil, pak w Podřeči u Jana Törőka též přes celý školský rok 1835—6 domownjm učitelem byl. W témž roce zwolila ho cjrkew swato-martinská w turčanské stolici za kaplána, kteréhož wšak powolánj proto nepřigal, že si umjnil wjdeňský ewangelický bohoslownj ústaw a berlinské wysoké školy nawštjwiti, a za professora se hotowil. Skončiw we Wjdni 1836—7 bohoslownj wědy, když se odtud do Prešpurka w prazdninách nawrátil, na poraučenj Jana *Kollára* (w. t.) a superintendenta Stromskyho za přednjho slowa božjho kazatele zwolen, wywolán a dne 27. srpna 1837 uweden gest. Gest naděge plný pro slowanskau řeč zanjcený mladý muž, gehož práce w Hr. W rkp. má paměti o Sokratesowi a národnj rozprawky (báchorky) slowenské. Gest knihownjkem seniorálnjm knihowny liptowské, M. Blahem (w. t.) weřegnosti k užjwánj odkázané.

186. *Hofmann* Fr. Jos., mlynářský mistr w zeleném mleyně u Welwar, přsp. k Rzl. pr.

187. *Hochmann* Josef, nar. 22. unora 1803 w Nadžeraci, knězem 20. srpna 1827, kaplan w Raudnici w Rakownicku, zakl. matice české, přsp. ke Kw. Čpkd.

188. *Hojč* (Hojič) Sam., nar. 15. list. 1806 w Březně w Uhřjch, študowal w Prešowě a w Tubinku, přspl. k Hrce. atd.

189. *Holásek* Josef, nar. 1787 w Dédici w Brněnsku, knězem 1809, farář w Blansku na Morawě, člen swatoj. děd., přisp. k zwelebenj kostelnj hudby w Čechách, přsp. k Čm. Čpkd. Wiz č. 88. 89. 769. a str. 95 (155). 96 (179).

190. *Holeček* Jan, přspl. k Ww.

191. *Holman* či *Hollmann* Josef, nar. 1. dubna 1800 w Gičjně, práwnjk u kragského auřadu tamže. Wiz č. 136. 141. 347. 358. přspl. k Čchsl. (1825).

192. *Holub*, w. str. 95 (152).

193. *Holubář* Gothard, nar. 1. řjgna 1803 w Třebnici, složil slib w řádě premonstrátském na Strahowě w Praze 19. března 1828, knězem 15. srpna 1828, kazatel. W. č. 801 817. přs. k Čpkd. Sepsal: »Prosby . . při korunowacj« 1836, u Gintl.

194. *Holý* či *Hollý* Jan, Slowák, kněz katolický, »arcibiskupstwa ostřihomského kňaz w Madunicech« w Uhřjch. W prawopisu a řeči držj se bernolačiny. Tudy prawj Žurnal min. nar. pros. w Sph. 1836. 24. marta: »Sožalěā odnako že, čto on pišet ne obščim pismennym českim āzykom, no na narěčii obitamoj im strany (sočineniā ego izdawaliś w Tirnawě).« (Kepen). Srw. Jgm. w. č. 119—20. Slawroda na žádost wznešených osob wydaná. Báseň w Hronce 1837. I. od Záborského:

»Wjtaný neywjc posawáde wěrným wlasti Slowákům
Čiśt budeš trôsek mnoho wjtaněgšj;
Lépe giž w částkách stwořený okrauhlit
Swět budeš w ześlém wěku, než nowotným
Půwodu dáwat!«

Na ukážku geho prawopisu z Virgilowy pastyrky r. 1824. Klade *j* = *i*; *au* = *ú*; *ni* = *ňi*; *nj* = *ňí*; *ť*, *ň* = *t*, *n*; *s'* = *š*, (ſſ); *ů* = *ow*; *sa* = *se*; *té* = *tég*; 3 p. pl. *dj* = *dá*; zkracowánj slow, a statné gméno gako w němčině welkau pjsmenau; *ŕ* = *r*. atd. Pjsmo šwabachské.

M. Titire, pod s'irokím ti Bukem we Stínu ležící
Pastírské na malég rozmís'lás' Dúčeři Písňe:
Gá Krage, Wlasťi, a tak mňe milé ti Pasinki opús'čám;
Z Wlasťi sa gá stehugem i ti pokogní Titire w Chládku
Prekrásnú rozléhať učis' Amarillidu Háge.
T. O Boh nám takowé doprál Melibegko Zahálku.
Neb ťi mi on buďte wždicki Bohem; geho často zamáčá.
Oltár útľinké od Stáda nas'ého Baranča.
On sa mogím, gak zres', Galowičkám télať, a mňe bráť,
Ws'ecko na sedlácskú, čo chcem, Pís'čalku dopusťil.

W. č. 119. a opraw: * S žiwotopisem Cirilla a Metóda, gako též Bagoslowem Pohanskích Slowaków a wiswetlením ňekterích slow. 8. k dostánj u Felixa Wachtera w Trnawě 1835, swáz. 54 kr. (14 gr. netto, na gisté aučty).

195. *Horáček* Ant., kaplan, w rkp. »Řeč u přjležitosti slawného poswěcenj korauhwe« (cens. 1. list. 1837 w Brně).

196. *Horáček* Wáclaw, nar. 8. zářj 1780 w Benešowě, knězem 26. srpna 1804, farář w Ondřegowě w Kauřimsku, aud swatoj. děd. přsp. k Čpkd. 1837. »Řeč při wyswěcenj kostelu.«

197. *Horčice* Josef, nar. 28. břez. 1797 w Chotěšowě, knězem 6. srpna 1820 duchownj správce a bohoslownj čekanec w Rosinowě, nynj kanownjk sjdelnj w staré Boleslawi, aud swat. děd. Wiz č. 708. a str. 115 (9). Přsp. k Čm. a Čpkd.

198. *Horský* Karel, nar. 4. list. 1792 we wysokém Meytě, knězem 24. srp. 1818, zám. kaplan w Litomyšli, přspl. k Čchsl. 1825 a Rozl. pr. W. č. 757.

199. *Horvatića* Jela, w Dn. il. 1835.

200. *Hosa* A., w. č. 446.

201. *Hoznek* Jan, nar. 1817 w njžné Pokoradi, oddal se slowenčině 1832 náwodem Hlawáčka (w. t.), zná maďarsky, študowal prwe w Kežmarku, pak w Lewoči.

202. *Hradecký* Josef, nar. 10. řjg. 1787 w Laukowě, farář w Semilech † 1829? študowal w Křešowě (*Grüssau*) w Prusku, w Praze liibomudrctwj a bohoslowj w Litoměřicjch (w. u Jgm.), w rkp. Agathokles český u křjžownjka geho strýce Macháčky w Praze.

203. *Hradecký* Josef, V. P. přsp. k Ww.

204. *Hradecký* Karel, nar. 19. února 1798 w Litomyšli, knězem 24. srpna 1822, kaplan w dolnjm Augezdě, mage snad bratra faráře w Sebraniejch w Chrudimsku, přspl. ke Kw. W. č. 548.

205. *Hráský* Ladislaw W., přspl. k Čw, 1838.

206. *Hřebeský* Jan, nar. 6. řjgna 1786 w Planici, knězem 3. zářj 1809, fe-

ditel a katecheta na hlawnj škole w Gindřichowě Hradci, přeložil trefně několik školnjch knjžek. (Kwěty 1836. 111.) w. č. 600. 768.

207. *Hrdina*, w. str. 248 (59).

208. *Hrobecký*, přspl. k Ww.

209. *Hroboň* Adolf, nar. we Wýchodné w lipt. stolici 1814. Oddal se slowenčině w Lewoči 1831, byl tagemnjkem prwnjm a zakladatelem společnosti lewočské nabjdnutjm Hlawáčka (w. t.). W Bystřici dlj co absolv. praktikant ze Šťáwnice.

210. *Hroboň* Bohudar Samuel, nar. 24. srpna 1820 w Sělnici w Liptowě. Otec geho Jakub, sl. b. kazatel. Začal se učiti slowenčině r. 1834, byw pohnut swým bratrem Adolfem (w. t.) a Fejérpatakym (w. t.). Študowal w Gemeri a w Lewoči. Mimo obyčegné gazyky zná i maďarsky a polsky, přspl. do Hr.

211. *Hron* Wogtěch, nar. 22. dubna 1804 w Solopiskách, knězem 9. dubna 1829, kooperator we wšeobecné nemocnici w Praze, člen swatoj. dědict., přspl. k Čpkd. 1837.

212. *Hroš* Tomáš, Slowák z trenč. stol. přispl. k Hr.

213. **Hrubý* z Gelenj neb Gelenský Řehoř, w Praze † 7. března 1514 (w. u Jgm.) a č. 697.

214. *Hulakowský* Jan, narozen w Německém Brodě 8. dubna 1804. Ačkoli po ztrátě otce swého (r. 1814) upadšj w těžkau nemoc, w kteréž mu žiwobytj giž odepřeno bylo, ohluchl, študowal předce na gymnasium tamněgšjm, a l. 1824 odebral se do Prahy, kdež filosofii slyšel i skončil studia práw. Nemoha pak pro nadzmjněný nedostatek wstaupiti k auřadu k geho studijm přiměřenému, přigat byl z ohledu geho známosti čtenj starých pjsemnostj w službu napřed (l. 1830) při českém národnjm museum k opisowánj expedicj a starých rukopisůw, pak roku přjštjho též při archiwu c. k. zemské wlády králowstwj českého, a l. 1834 swěřeno mu od wýboru společnosti českého museum též pořádánj musegnjho archiwu, při čemž i pro biblioteku pracuge. Ano když náš Palacký (w. t.) archiw třebonský, kde mnoho pamětihodného složeno gest, probjral, bylť Hulakowský geho průwodčjm a pjsařem. Pozděgi sám na útraty hraběte Sternberga do archiwu kutnohorského, kde stará práwa hornická w latině psaná prohledáwal a pro spis pana Sternberga opisowal. Což geg náramně těšilo, an neustále po starobylostech taužjwal — a wždy, že snad opět něco staročeského pamětného nagde, daufáwal. Giž od mládj lásku k wlasti a k mateřské řeči gewil; na geho náwrh a snažné wyhledáwánj u tehdegšjho purkmistra německobrodského *Josefa Rokosa*, nyněgšjho radnjho w Praze, gest w Německém Brodě založená česká biblioteka, na kteraužto přjspěwky do pokladnice musegnj pro řeč a literaturu českau skládagj se pode gménem »Některj ctitelowé češtiny w Německém Brodě.« Sám gest zákl. mat. české. On s Dr. Lešanowský gsau též půwodowé, že Hanka (w. t.) uwolil se wypracowati dle Dobrowského (w. t.) mluwnici polskau pro Čechy, kteráž se giž tiskne. Přispěl sbjrkau slow do českého slownjka Jungmannowa, podáwá zprávy o českém museum w časopise téhož ústawu (od konce r. 1833) a překlady některých gednánj společnosti musegnj (počátkem r. b.), též některé drobnůstky do Kwětůw. W rukopisu má, owšem geště nedokončenau auplněgšj mluwnici gazyka českého, w kteréž gmenowité obšjrněgšj pogednánj o tworenj slow.

215. *Hunger* Ondřeg, nar. 20. března 1797 w Plzni, knězem 15. srpna 1822, kooperator w Plané w Plzeňsku, přspl. k Rzl. pr. 1830.

216. *Hurban* Miloslaw Jos., přspl. ke Kw. 1838.

217. *Chalúpka* Jan, narodil se 28. řjgna 1791 na hornj Mičině při baňské Bystřici, kde otec geho Adam, nynj na hornj Lehotě sl. b. kazatel, byl školnjm učitelem *). Počátkům liternjho uměnj wyučiw se u otce, r. 1799 poslán byl do slowenské Lipči, a r. 1800 do Března, odkudž se po dwau letech do Ožďán přestěhowal, aby se uherčině naučil. Dokonaw zde školy grammatikalnj, šel w 14.

---

*) Wydalť kázanj; wiz w knihopisu. Má w rkp. žiwot dra. M. Luthera, wyšly: * Historické paměti cjrkwe ew. březňanské k stoleté památce poswěcenj chrámu w. březňanského. W b. Šťáwnici, pjs. F. Lorbera 1837. 18. (str. 80) za 18 kr. Srw. Kwt. 1838 40.

roce wěku swého (1805) do Lewoče, kde w rhetorice dwě, a we filosofii též dwě léta strávil i němčině se naučiw. Jan Sam. Fuchs, který co superintendent we Lwowě zemřel, a Marcin Liedemann, pozděgi sl. b. kazatel w Kološwáře w Sedmihradsku, byli w ten čas professorowé geho we filosofii. Zde w 16. roce wěku swého se počal wynaučowánjm některých mladjkůw objrati, a od toho času pořád až do r. 1824, w němž auřad swůg professorský složil, w tom powolánj pracowal. R. 1809 šel do Prešowa; na tamněgšjm kollegium pod správau Ondřege Mayera, na słowo wzatého bohoslowce, běh bohoslownj dokonal. R. 1812 šel co privatnj wychowatel dwau prešowských mladjkůw do Potoku, a na tamněgšjm kalwinském kollegium znamenitého professora Josefa Rozgoniho we filosofii poslauchal. Zde se seznámil s gednjm Čechem, s ginými Čechy bohoslowj študugjcjm, Josefem Tokoňajem, welikým gazykoslowcem. Geho přjklad Chalúpku pohnul, w řeči francauzské, které se w Oidanech od swého professora Sam. Stecha učiti počal, pokračowati, a wlaské i anglické řeči učiti. Kromě toho přečjtal celého českého Hlasatele, gehož mu Tokoňaj (Tokonyay) půgčil, básně Puchmjrowy, smrt Abelowu a Dafnise od Negedlého. I mjwal ten obyčeg, že každého téhodně něgakau báseň složil. Prwnj ale ponět k tomu byla mu geště w 15. roku wěku swého zawdala Palkowičowa »Muza ze slowanských hor«, ano i geho kalendáře, tak že se čtenjm weršůw Palkowičem složených nemohl nasytiti. Co pachole rád čjtáwal: »Knihu bjdy a pomoci«. R. 1813 nawrátiw se z Posoku do Prešowa, tam gešte za geden rok pobyw, a tak školský žiwot dokonaw od welikomožného pána Ant. z Radwaně za učitele privatnjho powolán byl. R. 1815 byl we Wjdni w domě Eman. Gjika wychowatelem, pak se r. 1816 do Jeny odebral, kdežto stráwiw geden rok, do wlasti se nawrátil, brzo do Oidán a r. 1818 na lyceum kežmarské co professor rhetoriky powolán, sám auřad za 6 let přisluhowal, až ho r. 1824 cjrkew ew. brezňanská za sl. b. kazatele powolala, do nj 1. srpna w neděli VII. trogičnau uweden byl, kde až posawád setrwáwá. Kromě geho práce w latinském gazyku z roku 1818, 1819 a 1826 psal w češtině, wiz č. 217. 224—226. 404. 605. a „*Durch welche Mittel lässt sich die Verbreitung der magyarischen Sprache unter den Einwohnern Ungarns am sichersten erzielen. Basel* 1834. Takle práce gako Kocaurkowo gemu se připisuge. Starauš i w maďarčině tištěn. Knihkupec Kilián ml. w Pešti zawázal se za maďarský rukopis Ch—owi Jungmannůw slownjk dáti, a za maďarský plod dostal slowenský dar. Ch. we 4 gazycjch (gak známo) w latinském, w německém, uherském (1835, 1837) i slowenském knihy wydal, ale nejwjce słowensky pjše. (Srw. Nar. zpěw. 1835. II. 304). Přsp. k Hrce. Kal. Fej. Kw. Pl. Psal? Kocaurkowiady, kteréž mu nemalau mrzutost od takowých působilo, kteřjž ge na sebe wztahowali.

218. *Chladt* Emanuel Frant., nar. 8. řjgna 1802 w Přeštici, zaslíben řádu kapucjnskému 5. srpna 1828, knězem 4. zářj 1829, kazatel u sw. Josefa w Praze na Nowém Městě, w. č. 807. a opraw: »Radostný wěnec Marianský, neb Růženec ke cti sedmera radostj neyblahoslaweněgšj Panny s nebes královny Marie, kteraužto pobožnostj marianštj ctitelowé po sedm sobot a neděl mezi Welikonocj a swatodušnjmi swátky w chrámu Páně welebných P. P. kapucinůw u sw. Josefa na Nowém Městě odpoledne o čtyrech hodinách i ginym časem dle ljbosti radostnau rodičku Božj uctiti mohau. Druhé oprawené a rozmnožené wydánj podáwá E. . . Ch. . . atd. Wel. 12. (str. 192) w Praze, arc. kniht. 1838, seš. 20 kr.

219. *Chmela* Josef, zakl. mat. české, narodil se w Morawě, w městě Třebjči, dne 18. února 1793. Otec geho Martin, tkadlec a saused tamněgšj, muž nad mnohé poctiwý a spolu o dobré wychowánj dětj swých nad mjru starostliwý, synka pilně do školy posjlal, který gsa ostatnjm časem doma k řemeslu přidržowán, choděnj to do školy za gediné potěšenj a wyraženj swé pokládal. Tu dobře prospjwage od učitele, Frant. Saukupa, rozeného Čecha, pro swůg obzwláště pěkný a silný hlas we zpěwu wyučowán byl, při čemž tolik hudebnjho sluchu a wtipu gewil, že w několika nedělech, ačkoli gen asi půl hodinky denně při hauslech se cwičjwal, celé mše a giné zpěwy latinské doma při saukadle a taktéž i w kostele na zpamět bez chyby zpjwáwal. Wystaupiw ze školy šarky, šátky, plátna a giná djla s takowau rychlostj dělal že co chlapec 14letý i sebe hodněgšjho towaryše předstekowal. To samé wšak bylo přjčinau, že w 15tém roce z welké pracowitosti krew počal wyhazowati, kdežto dobrý a chudičký otec geho, obáwage se, aby se synek na prsau docela nestrhal, na giné zaopatřenj geho pomyšlel. Wida pak, že chlapec pěkně zpjwá, psal on do Prahy strýcowi swému, fratern Erhardowi, ka-

pucjnu a kuchaři na Hradčanech, s tau prosbau, aby Josefowi w některém klášteře mjsto za zpěwáka wynagjti ráčil. Ten dobrý a upřjmný stařec uwolil se tomu, a Josef dán k Frant. Antonjnowi. kwardianowi kapuc. w Třebjči, genžto synky sausedské do latinských škol připrawowal, na rok na zkušenau. O wtipu a pilnosti synka swého ubezpečený otec poslal geg r. 1808 na podzim, bez mala 16 let starého, s wozy práwě do Prahy gedaucjmi ku strýci swému na Hradčany, který geg laskawě přigal, a konečně, když Josef přerostage a hlas tratě, nikam za zpěwáka dostati se nemohl, s přiwolenjm swé wrchnosti u sebe w klášteře podržel. Ačkoli Josef ani sebe menšjho ponětu o německé mluwnici neměl, nercili aby se gakým wyswědčenjm ze 3tj třjdy německé byl wykázati mohl, předce na wýborné wyswědčenj, gežto z Třebjče od kwardiana s sebau přinesl, gako něgakým zázrakem božjm od Wolrába, staroměstského praefekta, do 1nj školy latinské přigat byl. Chodil do školy pilně a bedliwý tam na wyučowánj pozor dáwal; než že pauhý byl Morawec, a předmětům pro nedostatek německé řeči hrubě nerozuměl, doma k opakowánj školnjch wěcj žádné chuti neměl, nobrž odbyw si, co měl z latiny uloženo, pilně a dobře (neboť to bylo gediné, čemu *dobře* rozuměl!) ostatnj čas raděgi řezánjm a štjpánjm dřjwj, pletjm a poljwánjm, owoce česánjm a stromůw čištěnjm a prořezáwánjm se zabýwal. Že wšak Josef w 1njm půlletj z latiny šestým byl, pro geho we škole pozornost a dobré chowánj od ostatnjch professorůw examen mu dobrotiwě odpuštěn, takže tudy 3tjm akcedentem, za 2ho wšak půlletj 2hým, a we 2hé škole 1njm praemiantem se stal. W 2hé škole na přjmluwu nebožtjka strýce swého dostal fundacj na 50 zl. ročně, a 5 obědůw týdně u p. Františka Wagnera. zámečnjka a sauseda pražského, gemuž synáčka, nyněgšjho professora Isfrieda Wagnera w Žatci, w prwnjch počátcjch wyučowal; a seznámiw se i dobře s Josefem Dessauerem, spolužákem swým, téhož roku od milostiwého otce geho do domu přigat a mimo ostatnj obědy, snjdanj a wečeři, mnohým giným dobrodinjm gak od něho tak i od geho rodiny po celý čas podporowán gsa, přemnoho tu dobrého i přeslechl i zwěděl, co k geho ušlechtěnj a wzdělánj napomáhalo. Nemage wšak od rodičůw, kromě kausku oděwu, ničehož wjce, pro swé ošacenj a něgaké to študentské wyraženj, mnoho času dáwánjm hodin po domjch ztráwil, až konečně 21. list. 1818 za professora latinského a řeckého gazyka do Gičjna potwrzen byl, kdežto dwě léta potrwaw, na to do Hradce Králowé přesaditi se dal. — Co chlapec čjtáwal Kramerjusowy pražské nowiny a přikládaného k nim Robinsona, Josefa Flavia a giné knihy české, gež otec, weliký gsa čtenj milownjk, s několika sausedy držjwal. Tato djlem už přirozená láska k gazyku otcowskému byla nepochybně spolu přjčinau, že Josef, dostaw se do Prahy, roku 1810 přičiněnjm W. A. Swobody (w. t.), Fr. Klicpery, W. Hanky (w. t.), Jos. Dlabače (w. t.) a giných mladých wlastencůw w jesuitském kollegium dawané české deklamacj sobě wšjmal, a přišed i skrze W. Klicperu, spolužáka a přjtele swého (w. t.), s bratrem geho Františkem do známosti, i přjstupu tam dostal, kdež mnoho wzácných a učených osob sezwáno a pěkně deklamowáno bylo. Když na to roku 1812 po smrti prof. M. Majobera čestný kanownjk Trottmann, býwalý jesuita, mjsto geho zastupuge, to zwláštnj powolenj žákům dal, aby kdo a gakým chce gazykem z latiny překládal, Josef gediný o české přeloženj několika kratičkých psanj Ciceronowých se pokusil, takže přečetw ge weřegně we škole, od laskawých spolužákůw swých kdo wj za gakého giž Čecha wyhlašowán byl. Tjmto powzbuzen Josef po české mluwnici sáhl, a seznámiw se s nj w čtenj, překládánj a skládánj básniček se cwičil, až konečně roku 1815, gsa w logice, k J. Negedlému (w. t.) s 13 ginými, mezi nimiž i přjtel a každodennj společnjk W. Klicpera byl, na české hodiny chodil, kdežto nadřečený J. Negedlý, dostaw pro swau chůrawost od zemského řjzenj dowolenj k getj do láznj, a negsa nikým na ten čas zastáwán, toho roku posluchačůw swých ani nezkaušel, tak že gediný Chmela a Klicpera, gimž na tom záleželo, dowěděwše o geho přigetj domů a brzkém zase odgetj, k němu do přjbytku šli a ze wšeho zkaušeti se dali, tak že se podobá, že mimo ty dwa toho roku žádný giný z gazyka českého zkaušen nebyl. Toho času scházelo se několik mladjkůw, a mezi nimi také Chmela, každau neděli odpoledne, zprwu do české poslucháruy, potom ale do fysiky, zwláště w krásořečněnj se cwičjcjch a to s takowým prospěchem, že roku 1816 Karel Payer, práwnjk a horliwý ctitel otcowského gazyka, na swé wlastnj útraty s mnohými ochotnjky českau deklamacj a spolu hudebnj akademii wyprawil, kdežto pět básnj a to gediné českých deklamowáno (z nichžto J. Negedlého *Pautnjk* od Chmely se wšj pochwalau se přednášel) a mezi

tjm wlásky, německy a česky (Wjtáskowo *Zdráwas*) wýborně zpjwáno. Toto podniknutj že dobře wypadlo, pohnulo prof. B. Bolzano, že posluchače swé w deklamacj německé každau neděli odpoledne cwičiti počal; načež i sbjrka pro gednoho nešťastného spolužáka, který po dlauhé bolestj konečně w nemocnici o nohu byl přišel, Chmelau we škole s dobrým prospěchem učiněná, zawdala prof. Fr. Němečkowi přjležitosti k založenj ústawu na podporowánj chudých filosofůw, takže napotom netoliko od spolužáctwa přjspěwky peněžité po Praze sbjrány, ale i po několik let spoluwedenjm prof. Al. Klára, který po prof. Bolzanowi nedělnjch deklamacj dobrotiwě se ugal, podobné hudebnj a deklamačnj akademie ku prospěchu nuzných filosofůw w logice dáwány byly, kdež i česky se deklamowalo. Toho času také několikkráte do roka na stawowském diwadle česky od ochotnjkůw hráwáno, kdež i Chmelowi patrné osoby swěřeny býwaly: gako: *Sklepnjk* w Unosu z hrobky; *Dornbusch* w Krewnjm práwu; *Kosinský* w Laupežnjcjch; *Dobřenský* w Jaroslawu a Blaženě; *Walentjn* w Bělaušjch; *Fallström* w Karlu dwanáctém, w kterémžto poslednjm zwláštnj chwály došel. — Nastaupiw úřad učitelský zprwu w Gičjně, pak i w Hradci Králowé po 20 téměř let, obyčegně dwě hodiny za týden, žáky swé gazyku českému wyučuge. Neyznamenitěgšj žáky gehó w ohledu tom stali se Jan Wlček (w. t.) a J. Langer (w. t.). Wyučowánj toto mělo sice ten prospěch, že žáci geho poznawše gazyk otcowský a přednosti geho před giným, giž wjce njm *nepohrdali* a zaň se *nestyděli*, nobrž naučiwše se česky čjsti a trochu psáti, gazyka českého aspoň wjce, nežli by se ginak bylo stalo, sobě wšjmali. Než aby se neywyššj a neymilostiwěgšj wůli cjsařské a hlasité a newyhnutelné potřebě národu tjmto wyučowánjm bylo snad wyhowělo, či zadost učinilo neb zadost učiniti bylo mohlo, o tom ani neymenšjho nenj pomyšlenj. — Přjčinau toho a prostředky k dosaženj tak důležitého cjle ukázal w ponawrženj swém: *Gakby mládež na gymnasijch českoslowanských gazyku otcowskému s prospěchem wyučowati se mohla i měla.* Geho a Klicperowým powzbuzenjm také se stalo, že 100 zl. we stř. k matici pro gymnasium králowéhradecké složeno a to zwláštnj podporau praef. Fridr. Sokola, který dobrau polowici na to ze swého dobrotiwě poskytnul a posud na doplatky Slownjka a Starožitnostj Slowanských poskytowati nepřestáwá. Také založil Chmela na témže gymnasium českau knihownu pro české žáky, zatjm, mimo přišlé od matice knihy, 60 swazkůw silnau, na nižto při prwnjm sbjránj ochotným přispěnjm prof. Ant. Reisicha 10 zl., od žákůw geho 16 zl., od Pospjšila knih za 12 zl. a nádawku z Aurelia Viktora 24 zl., a to sice we střjbře se shledalo. Knihy ty bez platu žákům půgčowati se budau. Roku 1833 wydal k prospěchu wdow a sirotkůw učitelských Komenského Orbis pictus, takže přemilostiwau podporau geho wznešenosti neywyššjho purkrabjho, hraběte Karla Chotka, k témuž ústawu pauze pro Čechy a Morawu 1311 zl. 18 kr. we stř. čistého užitku odwedl. Mimo to také o zdokonalenj učitelstwa wenkowského srdečnau péči mage, roku 1834 témuž neywyššjmu purkrabjmu neyponjženěgšj žádost podal, aby Jungmannůw Slownjk český, genž toho času práwě do tisku se chystal, gakožto při každém úřadě potřebný, geho přemilostiwým pokynutjm ode wšech wšudy úřadůw městských a wrchnostenských a knihowen u škol zawedených se odbjral, tak žeby snadnicko 2000 wýtiskůw pauze po Čechách bylo se odbyti mohlo. Z toho měla čtwrtina odpadnauti k založenj wzornj školy pro učitele wenkowské, milostj cjsařskau bez toho giž od kolika let powolené, z nedostatku ale gistiny posud geště nezaložené, takže by čtwrtina ta gediné z českoněmeckého djlu w pěti letech 20.000 zlatých we střjbře byla wynesla, nečjtagjc toho, coby mimo to z německočeského djlu bylo se pozýskati mohlo. I bylo se co nadáti, že umysl ten se podařj; než wyšlé práwě toho času neywyššj dworský zákaz, že totiž úřadowé zápiskami na knihy zanášeti se nesmějj, dalšjmu w té wěci gednau konec učinil, a dobrau tu wěc zarazil. — Kýž by, oč wlastenská horliwost Chmelowa darmo se snažila, slawnj stawowé češtj, chtjce nesmrtelné paměti zesnulému cjsaři a králi swému, Františkowi Imu památku oslawiti, školu tuto učitelskau, neywyššj milostj Geho powolenau, gakožto památnjk nadewšecek mramor a kow daleko wznešeněgšj, stálegšj a swrchowaných zásluh geho neyhodněgšj ku zwelebenj wlasti a oblaze člowěčstwa milostiwě založiti, a posluchače dostatečnau při tom podporau obmysliti ráčili, gelikož i sám neylaskawěgšj a neymilostiwěgšj Pán a Otec náš o zwelebenj a zdokonalenj národnjch škol práwě této doby maudré rady a snažné podpory wyhledáwá. — Geho spisy počjnagj z r. 1818 (w. Jgm.) přspl. k Čchsl. 1825, Rzl. pr. GN. a Čm. Wiz č. 44. 62—4. 214. 300. 346. a str. 118 (118) a 156.

220. *Chmelenský* Josef Kalasanc Kajetán, narodil se 7. srpna 1800 w městečku *Baworowě*, krage prachynského. (Otec geho František Ch. byl tam učitelem, nucen byw, študuge práwě prwnj humanitnj třjdu na gymnasium w Linci, auřad tento po smrtj otce swého Wáclawa, též učitele baworowského z té přjčiny na se w šestnáctém roce wěku swého přigmauti, aby matku swau, mladšjho bratra a sestry obžiwiti mohl. Dwamecjtmaletý pogal za manželku Kordulu, dceru usedlého měšťana baworowského Wogtěcha Hutara, která dne 1. ledna 1803, magjc wěku swého 24 let, umřela. I choť gegj giž za půl druhého léta po nj, totiž 26. července 1804 w 28. roce wěku swého na wěčnost se odebral.) Osiřelé dwě djtky *Josef Chmelenký* a geho mladšj sestra *Aloysie* dány gsau k wychowánj gegjm, toho času as padesát let starým babičkám, z nichž sobě *Josefa Ch.* bába z matčiny strany wywolila. U nástupce swého, prw geho pomocnjka, Wáclawa Máchy, učil se Josef Ch. od 5. roku negen čtenj, psanj a počtům, ale i zpěwu, haušljm a warhanám až do toho času, kde w listopadu 1812 od swého strýce a poručnjka, Jana Chmelenského, nyněgšjho purkmistra w Baworowě, do Krumlowa dowezen byl, aby se tam w třetj třjdě německé řeči naučil. W listopadu 1813 poslán gest na buděgowické gymnasium piaristské, kde se giž s *Čelakowským* (w. t.) a Jos. W. *Kamarýtem* (w. t.) seznámil, a kdežto gymnasialnj studia za 5 let odbyl. Na to odebral se w listopadu 1818 do Prahy, aby tam studia filosofická, toho času tři léta trwagjcj, slyšel. Po těchto skončenj, mage sobě staw budaucj woliti, wáhal dlauho mezi medicinau a práwnictwjm, až se konečně pro práwnictwj rozhodnuw, předepsané čtyry ročnjky roku 1825 w červenci dokonal. Za celý téměř čas swého študowánj musil se wychowánjm djtek zaměstknáwati, a geho dědictwj po bábě z matčiny strany — polowice hezkého hospodářstwj w Baworowě — nestačila ani k zaprawenj wšech autrat doktorátu práwnického dne 27. unora 1828 dosaženého, gežto giž drjwe znamenitá část k giným důležitým wěcem upotřebowána býti musila. Giž w srpnu 1824 wstaupiw do kanceláře wýtečného doktora a advokáta Jana Fr. *Ljpy*, kmeta giž tehdáž 70 let starého, stal se r. 1826 plnomocným ředitelem téhož kanceláře, kdež i toho času pobyl, když na celý rok, a sice od 13. června 1829 až do 13. června 1830 do praxi ku kriminalnjmu saudu pražskému byl wstaupil, a do bureau slowútného raddy Josefa *Müllera* (nynj c. k. appellačnjho raddy a supplugjcjho purkmistra pražského) přidělen byl. Poněwadž k advokatstwj zwláštnjho powolánj w sobě necjtil, a u c. k. fiskalnjho auřadu toliko doktorům práw mjsta auřednická při konceptu se udělugj, umjnil sobě zde do státnj služby wtaupiti, kamž na předloženj slawného gub. raddy a komornjho prokurátora Leopolda *Hasnera z Arty* dekretem zemské wlády od 21. ledna 1831 přigat gest. Geště toho roku, a sice giž dekretem zemské wlády od 14. července 1831 na předloženj tagného raddy a sudj dworského Leopolda hraběte *Sporka* (kmeta téměř 60 let při zemském saudu, při appellacj gakožto radda a vice-president, a při dworském saudu gako president slaužjcjho), substitutem sekretáře lennjho, a po uprázdněném mjstě tomto giž rokem budaucjm dekretem zemské wlády od 20. pr. 1832 skutečným lennjm sekretářem se stal. — Hodnost mjstosudj dworského w králowstwj českém a uředlnjka králowé byla až do roku 1829 wždy s důstognostj guberniálnjho raddy a českého komornjho prokuratora, gakož i komornj prokuratura (čili fiskalnj auřad) se saudem dworským spogena. Že wšak komornj prokurator pro rozlehlost a množstwj fiskalnjch pracj manstwj česká w Čechách, w Morawě a Slezku ležjcj ročně sgjžděti, a častá kommissj bez ugmy fiskalnj služby pořádati nemohl: uzawřel Geho Majestát cjsař a král *František* dworský saud od fiskalnjho auřadu zcela odděliti, a zwláštnjho mjstosudj dworského ustanowiti; což nyněgšj náš zeměpán G. M. král *Ferdinand V.* we skutek uwedw, dne 5. července 1835 rozkázal, aby konkurs pro dosazenj toho mjsta wypsán byl, na čež dne 22. řjgna 1835 J. K. Ch. *mjstosudjm dworským a auřednjkem králowé* gmenowán gest. Drjwe giž a sice dekretem cjs. kr. appellacj od 26. zářj 1832 po přestálé zkaušce z ciwilnjch a kriminálnjch zákonůw práwo k zastáwánj saudcowstwj w českých a německých mjstech obdržel. Ku konci snad poznamenati nezbytečno nenj, že se dne 22. máge 1830 audem gednoty při pražské fakultě k zaopatřenj gegich wdów a sirotkůw, dne 29. bř. 1835 aučinkugjcjm členem při opatrowně malých djtek w Plzni stal, a že dne 18. dubna 1830 s *Ludowjkau* dcerau po Adrianowi *Griez de Ronse*, policeynjm direktoru w městě Monsu w Njzozemjch, sestrau milowaného přjtele swé mladosti Edwarda *Griez de Ronse*, c. k. komissara kragského w Zádru (w. t.) w sňatek manželský wstaupil, a otcem třj dětj: *Ladislawa, Marie a Zdenky*

se stal. — Ch. sepsal tři původnj opery, a přeložil — kromě mnohých zlomkůw se zpěwoher wšelikých — dewět oper a těm podobných básnj se zpěwem. Ostatně se rozcházegj od něho některé přeložené básně z polského, německého a latinského po růžnu. Geho práce počjná r. 1820 (w. Jgm.), krom toho přspl. k Čchsl. 1825, Ptn. GN. Kwt. Čm. Čpkd. Čw. byl po mnoha leta recensentem diwadla českého w Praze. Wiz č. 91. 129—30. 164—65. 194—97. 201. 202. 206 a str. 131 *b*) 133 *c*). Nynj chystá *Knihu českého manského práwa*, k čemuž mu dobře poslaužily materialie na neywyššj rozkaz k docjlenj zwláštnjho zákonjku lennjho od wlády zemské české i morawsko-slezké, od c. k. české appellacj, od fiskalnjho auřadu a dworského saudu sebrané, gešto mu na rozkaz c. k. dworského kanceláře od 26. řjgna 1835 a zemské wlády české od 13. listopadu 1835 přikázáno bylo, aby tyto materialie obsahugjcj zákony, statuta a obyčege manské spořádal, doplnil, a se swým zdánjm české wládě předložil. — Okres *Kytky*, posud gen pjsně obsahugjcj hodlá pro budaucnost tjm způsobem rozšjřiti, že do tohoto almanachu každý druh pěkného básnictwj přigjmán bude. — J. Ch. mešká nynj a sice od 8. července 1837 — s wýminkau měsjcůw zimnjch — djlem w Morawě a Slezku, gešto mu od c. kr. dworského kanceláře a c. k. wlády české inventura, separacj a likwidacj olomuckého knjžectwj a arcibiskupstwj, a wšech lennjch panstwjch Lichtenšteinských w Morawě a Slezku ležjcjch poručena gest. — W Kytce 1838 o Kroměřjži na Morawě pěge:

Panno, kdo činj zde tobě
Tolik powykû!
Či máš, panno sama w sobě
Tolik gazykû?
Zde *walašky*, tu *slowácky*,
Tamto *polština*,
Zde se *němčina* ozýwá,
Tam se zdá, že *Češka* zpjwá,

Odtud znj to *podhorácky*,
Tam *i frančina*.
Morawa se uzardjwá
Gako garnj den;
Důkaz dj, to mé mladosti,
Hle wzdor *řeči rozdjlnosti*
Předce w těle mém přebýwá
České srdce gen.

Frančina u Hodonjna (*Göding*) w Brněnsku panuge mezi kolonij. O Praze wšak:

»Pleše Praha, a s newěstau
Růžowau kráčjcj cestau,
Pleše každý, kdo zná zpěw,
Wjte giž, kdo gsau ti hosté? —
Gsau to pjsně krásy prosté —
Českých mládců, českých děw.«

221. *Jachim* Frant. Wlastimil, wychowatel u barona z Mundi na Morawě, zakladatel matice české, přspl. k GN. Krk. 1833, w. č. 475.

222. *Jakaubek* Petr, lokalista w Sanpch w Králowéhradecku, † 1827? W.č. 625. 659. 684.

223. *Jakubowič* Pawel, sl. b. kazatel w Uhřjch, přspl. k básnjm.

224. *Janaušková* Anna, přspla. k GN.

225. *Jánl* (Jahnl) Josef, nar. 25. čce. 1807 w Slaném, knězem 25. čce. 1832, kaplan dřjwe w Nowém Strašecjm, nynj kaplanem mladšjm w Njžboru w Rakownicku, zakl. mat. české, aud swatoj. děd., přspl. k Čpkd. »Slawnosti w chrámu p. třtinském.«

226. *Jančura* Jan, nar. 19. máge 1798 w Chrudimi, knězem 24. srpna 1823, kaplan w Králowé Hradci, přspl. k Přm.

227. *Janeček* Hynek, správce panstwj budinského, přspl. k Rzl. pr.

228. *Jawornický* Jan, nar. 24. červwna 1785 we Wysokém Meytě, knězem 1808, farář a notář biskupský, zlatým penjzem ozdoben w Cirkwici w Čáslawsku, býwalý katecheta, pak ředitel hlawnj školy w Nowých Dwořjch. Geho prwnj práce liternj počjnagj giž snad r. 1808 (w. Jgm.) a posud neunawen na dětských spisech pracuge, Přspl. k Čpkd. Přm. Wiz č. 47. 263—65. 535. 575. 609. 790. a str. 209 2), 236 13), 248 (72).

229. *Jedina* Frant., nar. 2. pros. 1779 w Mimonicjch, knězem 28. srpna 1802, arcib. wikář, čestný konsistornj rada, okrsnj národnjch škol dozorce, notář arcib., děkan čestný, kandidat doktorátu bohoslownjho a infulowaný představený na sw. Poli w Beraunsku. Na hlawnj tam pauť scházjwá se as 20.000 lidj, spo-

wydá se tam neustále i w zimě: adventě, na wšecky swátky Marie à w postě, každau neděli a swátek káže se česky a německy a w 11 hodin drží se česká exhorta, a co geště mimořádných kázanj gako n. p. na ostatky. J. drjwal každau neděli německé kázanj. Geho spisy od r. 1821 w. u Jgm. Přspl. k Čpkd. w. č. 626—27.

230. *Jesenský* (Jeszenszky) Ladislaw, bywalý učitel školy ewangelické A. W. slowenské w Pešti, přsp. k Hrce. Kwt.

231. *Jetmar* (Jettmar) Bernard, nar. 16. března 1798 we Wysokém Meytě w Chrudimsku, slib řádu premonstratskému na Strahowě w Praze složil 25. list. 1821, kněžem 10. dubna 1823, doktor bohoslowj a professor humanitnj w Žatci, zkaušený a potwrzený učitel gazyka českého od r. 1837 w létě gako Šjr (w. t.), nawáděl žáky k deklamowánj. přspl. k Čpkd.

232. *Jetmar* Jos., w. č. 804.

233. *Jirsjk* (Jiřjk?) Jan Valerian, nar. 19. ledna 1798 w Kácowě, kněžem 28. pros. 1820, dřjwe kaplan w Raudnici, nynj farář w Minici w Rakownicku, přispěl do časopisůw (w. Jgm.) r. 1820, k Čchsl. 1825, Čpkd. w. č. 444. 582. 599. 709.

234. *Jöndl* Jan Filip, ředitel stawitelstwa knjžete Ditrichsteina a mnoha panstwj w Čechách, člen c. k. wlast. hospodárské společnosti, str. 97 (238). Sepsal a wydal česky a německy 1838: Nawedenj o stawbě priwatnjch a obecnjch stawenj we 2 djlech, w předpl. c. 6 zl. Srw. Kwěty 1838.

235. *Isailović* D. přspl. k Dn. il. 1836.

236. *Jungmann* Antonjn, narozen 19. máge 1775 w Hudlicjch bljž Berauna w Rakownicku, študowal gymnasium pod piaristy w Praze, wstaupil do řádu piaristského a byl w Lipnjku na Morawě w noviciatě; wystaupiw pak z něho, oddal se lékarstwj, a gest doktor w lékarstwj, professor babictwj a porodnictwj na wysokých školách pražských giž od r. 1808, w kterémž až do 1811 auřad ten zastaupil, a na to r. 1811 za professora řádného zwolen. On prwnj se učil w Čechách sanskrtu. Spisy geho od r. 1804 wiz u J. Jgm. Přspl. ku Krk. Čm. w. č. 560—62.

237. *Jungmann* Josef, bratr předešlého, nar. tamž 16. čerwna 1773, doktor filosofie a děkan filosofické fakulty r. 1828, dřjwe c. k. professor, nynj prefekt na témž c. k. akad. staroměstském gymnasium w Praze (Pr. Now. 1836, č. 13). aud učené společnosti pražské, činný aud českého národnjho museum a sborowý aud pro wědecké wzdělánj řeči a literatury české při témž museum, aud swatoj. dědictwj, přispjwagjcj člen k powzbuzenj hudby w Čechách. Prwnj počátky učenj slyšel w hudlické wesnj škole, pak nawštěwowal k naučenj se němčině a latině školu piaristskau w Berauně, w Praze pak študowal humaniora, filosofii a práwnictwj. Roku 1799 přišel za supplugjcjho professora na litoměřické gymnasium, a r. 1800 za řádného učitele. Učiltě grammatice, a od r. 1803 humanitnjm studijm; wyučowal zdarma gak alumny w biskupském tamnjm semináři, tak i gymnasialnj žáky w české řeči a literatuře, začež i od magistrátu města Litoměřic dobrowolně za čestného měšťana zwolen byl. R. 1816 učil humanitnjm študijm na pražském akademickém gymnasium až do r. 1835, kdež i též češtině zdarma wyučowal. Z rodiny swé ztratil syna Josefa (Josefowiče) giž as 30letého, auřadugjcjho a k Čm. GN. přispěwšjho r. 1833, na gehož aumrtj želozpěwy wytištěni. Geho 2 dcery gsau w češtině nemálo zběhlé. Zasnauben po druhé a bytuge we swém domě (wiz str. 49). Gak welice učený a pilný, laskawý a skromný gest, dokazugj geho obrowské spisy, geho žiwot obgasňugj spoludruhowé geho: Negedlý Puchmjr, A. Marek (w. t.) atd. Geho žáci giž co spisowatelé wystaupili. J. P. Kaubek (w. t.) w Rozl. pr. 1828 č. 27. pronášj o něm:

Tu gen gednu tužbu duše měla,
Tu gen: aby wšecka mladota
Z celé wlasti sem tu slychať spěla.

J—nowy práce tištěny r. 1805, w kterýchž známost frančiny dokazuge, pak r. 1811, w kteréž zase známost angličiny doswědčuge, pak r. 1820 a 1825, w kteréž wědu literatury české a 1836, w kterémžto plodu europegské wědy se spatřugj. Želánj P. Kepena w Sanktpetrburgě w žur. m. n. pr. 1836: »Čto by mnogolětnyj trud . . byl nagražden uspěchom i udostoen zaslužanych nagrad« uskutečnilo se. Sanktpeterburská akademie poslala mu r. 1835 50 dukátůw těžkau zlatau medalii; náš

zeměpán *Ferdinand* I. na důkaz uznánj geho působenj pro českau literaturu ráčil uděliti prsten briliantowý se začátečnj Geho Majestátu literau (Now. pr. 1837, č. 30. Rzm. lw. 1837. 135). Od gednoho negmenowaného (Poličanského, učitele triwialnjho w Gilemnici) dostal z Krkonošůw krásnau čjši sklennau s nápisem: »Wlasti miláčku — Mladoni drahý! — Ctjt Tebe wraucně — Čechie wděčná!« a »I w Krkonošjch srdce wřelé«. (Srw. Wesnu 1838 str. 158. — Kwěty 1837 8.) — Geho zásluhy opěwali někteřj, mezi nimiž J. H. Tichý (w. t.) w Č. Wčele 1837. č. 49:

Muži slawný, chlaubo země české!
Djka Tobě, že si obohatil
Řečj, kterauž národ skoro ztratil,
Opět w Čechách hrad i chyše weské.
Muži, genž dal slawské žiwot wlasti.

(Srw. *Oest. Nat. Encykl. Wien* 1835, 3. *Bd. S.* 120.) Přspl. k Čm. Čpkd. w. č. 21. 66. 205. 414.

238. *Iwanišew* nar. w Malorusku, učil se co Bodănskij (w. t.) češtině a opisowal a zrůštil práwa staročeská u Hanky (w. t.).

239. *Kačer* Josef, sl. b. kazatel we welikém Táboře Fridrichowě w pruském Slezště, zakl. mat. české, horliwý zakladatel slowanštiny w této zemi. (Wýkl. Sl. Dcery 1832 str. 344 we znělce 456) přspl. k Čm. 1836.

240. **Kačić* Andrea, Miosić, Dalmat iz Briste, cwětal 1759 w. u Šaf. w Dn. il. 1835. a č. 121.

241. *Kalička* Jan, w. č. 353.

242. *Kalina* Jaroslaw Fr., nar. 8. list. 1816 w Haydě w Litoměřicku. chodil do školy do Nehwizd, w Praze na piaristské gymnasium, humaniora slyšel w Plzni i filosofii, práwa w Praze a we Wjdni, zakl. mat. české. Přspl. k Čw.

243. *Kamarýt* Fř. Dobroslaw, bohoslow IV. roku (1838) w Buděgowicjch, zakl. mat. české, bratr následugjcjho, přspl. k GN. Čw., w. č. 744.

244. *Kamarýt* Josef Wlastimil, nar. 21. led. 1797 we Welešjně, kaplan w Táboře, a pak duchownj správce w Klokotech blјž Tábora, umřel 19. března 1833 tamže. Spisowatel to národnj, čjtáwal slowanské knihy, zwláště i ruské, gakž z ust knihkupcůw spisowateli toho wědomo. Cjrkew ztratila tjmto mužem horliwého, schopného, wůbec milowaného učitele a pastýře duchownjho; ztratila wlast naše milá znamenitého spisowatele a wraucjho milownjka swého gazyka a literatury. (Čpkd. 1833. II. 329). Geho práce (w. u Jgm.) giž před r. 1820, přspl. k Ptn. Krk. Čm. Čpkd. a z rkp. k Kw. W. č. 90. 448.

245. *Kamenický* (wlastně *Wacek*) František Jaroslaw, nar. 24. června 1806 w Kamenici (odtud *Kamenický* k rozeznánj), knězem 25. čce. 1831, zámecký kaplan w Březnici w Prachyňsku, aud swatoj. děd., přspl. k Ptn. Kwt. Čw. Čm. w. č. 122. 350.

246. *Kampeljk* Frant. Welislaw, nar. 1806 w Sirenowě w Bydžowsku, študowal gymnasium w Gičjně, pak odešel do Wjdně do filosofie a polytechniky, a odtud šel do Prahy. Když roku 1828 w Praze študowati nemohl, pro chudobu w Plaňanech až do roku 1830 děti učil, názwy české sbjral, a wyděláw sobě několik zlatých, odebral se odtud do Brna, kdež filosofii a 2 léta theologii slyšel. Učilť česky w semináři. Na to w r. 1836 šel do Wjdně, kdež posud lékařstwj slyšj. Srw. Wýkl. Sláwy Dcery 1832 str. 343. Přspl. ke Kwt. Hr. Čw. Čm. W rkp. Prawopis český s ráznau předmluwau u Posp., w. č. 425. 520.

247. *Karafiat* Wáclaw, pastor w Telecjm w Chrudjmsku, w. str. 246 (6).

248. *Kareš* Wáclaw, nar. 26. srp. 1792 w Neweklowě, knězem 11. srpna 1816, farář w Arnoštowicjch w Beraunsku, w. č. 686., přspl. k GN.

249. *Karljk* Hugo Jan, nar. 25. června 1807 w Soběslawi, člen řádu premonstratského w Teplé, slib složil 30. zářj 1832, knězem gest 25. čce. 1833, professor historie na domácjm ústawu bohoslownjm w Teplé w Plzensku, přspl. k Čpkd. 1835.

250. *Kaška*, kregčj, ochotnj herec na diwadle pražském, přspl. ke Kw.

251. *Kaubek* Jan Prawoslaw, nar. 9. čerwna 1807 w Blatně w Prachynsku, študowal w Praze 1826 pod J. Jungmannem (w. t.), w Plzni pod Sedláčkem (w. t.) r. 1829, odešel do Haliče 1832, kdež byl pěstaunem u gednoho hraběte, byl suppl. na akad. gymnasium we Lwowě, r. 1837 a 1838 zdržuge se w Praze a we swé otčině. Znatel slowančiny wůbec, polštiny a ruštiny zwláště, sbjral národnj pjsně maloruské a mnoho gich na gazyk český přeložil a přispěl do Mnemosyne. Lemb. 1836, sbjral z historie polské materialy do historie české, přeložil některé dramy polské a něco z Puškina, přeložil Libušin saud w polský a ruský gazyk, což poslal do č. museum; má snad w rkp. Ritus slawo-graeci monumenta, přispěl k Čchsl. 1825, Roz. pr. GN. Kw. Čm. Srw. Sławy Dceru 1832. zněl. 456., přispěl k Sławianinu 1837: »Braniec polski w Czechach, powieść z XI. wieku.« Přspl. k Ost 1837—38.

252. *Kauble* Jos., nar. 1785 w Boskowě, † 1824, prof. mathematiky, potom grammatiky na gymnasium w Litoměřicjch, w. u Jgm., geho rukopisy podal r. 1837 J. Jgm. do českého museum, wiz Čm. 1838. I., w. č. 540.

253. *Kaun* Josef Polemjr, nar. 19. led. 1795 w Rychnowě, knězem 24. srp. 1819, kooperator w Lomnici nad Popelkau u hory Tábor w Bydžowsku, zakl. mat. české. Wiz č. 209. 308. 436—37. 451. 824 a str. 248 (80), přspl. k Čchsl. 1825, Ptn. GN. Kw. W rkp. Giřenky, dárek w 6tero powjdkách mrawným a pilným žákům. (Rodina Dobromanowa. Čiň dobře) 2 ročnj běhy we 8 sw.

254. *Kautský* Frant., nar. 14. zářj 1769 w Dašicjch, knězem 26. zářj 1802, farář a notář arcib. w Hostiwařjch w Kauřimsku, † 18. led. 1834 tamže, w č. 628—31. a str. 96. (177), 248 (57).

255. *Keil* Ant., nar. 9. pros. 1804 w Konopišti, knězem 15. srp. 1829 w Sedlčanech, nynj administrator na Kosowé Hoře w Beraunsku, přspl. k Čpkd.

256. *Keyklјček* Karel, učitel w Náchodě, přspl., w. str. 193. 8)

257. *Kemmel* Wogt., z řehole minoritůw, býwalý prozatimnj professor dogmatiky w Brně, přspl. k Čpkd.

258. *Keppen* (Köppen, Kepen) Petr Iwanowič, čestný člen českého museum, kolleg. radda a adjunkt akademie nauk, učený a pilný skaumatel starobylostj národůw, znatel a milownjk ginoslowanštiny i češtiny (w Sanktpetrburku), w. č. 421 a w Čas. mus. 1838. I. str. 112.

259. *Kerber* J. W., přspl. k Ww.

260. * *Kerman* (Krman) Daniel, superintendent, nar. we Mšeně w Uhřjch 1663, † 1740 (w. u Jgm.), w. č. 94.

261. *Kesner* Frant., mistr kowářský w Batelowě w Gjhlawsku, přspl. k Rzl. pr. 1828.

262. *Kincl* Jaroslaw, kapitulár w Nowé Řjši na Morawě, přspl. k Čpkd.

263. *Kinský* Dominik, nar. 4. řjg. 1777 w Slaném, kdež do normálnj školy chodil, potom študowal gymnasium w Mostu a w Praze, r. 1794 wstaupil do řádu pobožných škol, skončil studia filosofická a theologická w Kroměřjži. R. 1801 byl na kněžstwj poswěcen, složiw slib w Slaném, kdež i grammatikálnj třjdy učil. R. 1803 učil na pražské nowoměstské hlawnj škole a r. 1805 přišel za humanitnjho professora do mladé Boleslawi, kdež až do r. 1809 auřad ten chwalně zastáwal, nato se dostal do Brna za professora powšechné historie a řecké literatury, a když piaristi na tom ústawu filosofickém učiti přestali, byl K. za c. k. translatora gub. w českém gazyku, a od řádu stal se gednatelem provincie. Gest čestný člen českého národnjho museum a zakl. matice české. Práce geho liternj počjnagj r. 1816 (w. u Jgm.), přspl. k Čpkd.

264. *Klácel* (Klatzel) Matauš František, nar. 7. dubna 1808 w České Třebowé w Chrudimsku, študowal gymnasium a filosofii w Litomyšli, wstaupil r. 1828 do řádu sw. Augustina na starém Brně, kdež i r. 1830 slib složil, r. 1833 stal se knězem, nato knihownjkem a ředitelem choru, r. 1835 weřegným professorem filosofie na ústawu brněnském. R. 1836 při korunowacj nawštiwil Prahu a r. 1837 cestowal po Krkonošjch. Geho básně, gak se Kuzmány (w. t.) wygádřil, gsau rázné a pobožně mrawné. Malý (w. t.) o tom našem pěwci rce: Klácel nenj a

nebude básnjkem (w čas. mus. 1837. IV.). Načež milownjci Klácelowi w Kwětech 1837, 101.: «Klácela Kollárowi (w. t.) po boku stawjme a to práwem, ne sice proto, že bychom tyto dwa muži k neywýtečněgšjm básnickým geniům počjtali, nikoli — ale proto si gich wážjme, že oni přede wšemi ginými znagj nás rozněcowati, šlechtiti, do wyšin nebeských powznášeti, proto si gich nadewšemi wážjme, že nám podáwagj hognost myšlének, učjce nás daufati: Kollár an idea Slowanstwa co zdokonalowánj člowěka i člowěčenstwa předstawuge, Klácel, an nám welj opowrhowati wšjm, což by našemu se zdokonalowánj a powytknutém cjli dychtěnj překáželo, neustawně nás odkazuge k wěčným ideám prawdy, dobra a krásy.« K—l sám o sobě pěge:

Ať se básnjkůw nehodjm do počtu,
Gméno w pjsařském cechu mám nezwučné;
Gen kdy přjspěwkem podanau Slowanstwu úlohu zmenšjm . . .,
Němci pjsařskau zanecháme chwálu.

O Slowanech pěge:

Slawia gest šjrá, četné gsau národy slawské:
Rusia dlauhowěká, prudkau krew Polsko cedjcj.
Čech bystrý s Morawau, Slowensko
Wedlé Maďarstwa
Wšechny porownám
Wolně we srdci mogjm . . .
— — —
Gen pýcha gedných, zotročilost giných
Wlastnjch zde bratrůw gest blaha záhubau,
To půdu ráge zdělává
Nám semenem gedowým posjwá . . .
. . . Matka Slawie
Dcery drahé láskau spiaté
Tiskla, tiskla w sňatek swatý
Až ge w gednu stiskla osobu . . . (Wzbuzuge Morawu)
Tuť gest Dobrowský (w. t.) . . . .
Zkřis tedy o Morawo plodnost ducha odpočatého,
Krásněgšj založjš pyramidu činem,
Zde slawský genie k zdařilosti swé syny zaswěť,
Šat tudy zprachniwělý lásky ku wlasti, wědám!

Wiz č. 123., přspl. k Čpkd.

265. *Klicpera* Wáclaw, nar. 23. listopadu 1792 w Chlumci nad Cidlinau, professor humanitnj w Králowé Hradci, čestný měšťan tamnj (Rzl. pr. 1833 č. 92), otec 5ti djtek (Kwěty 1837. 112), půwodnj básnjk dramatický. Geho prwnj práce tištěny r. 1820 (w. u Jgm.), w. č. 179—185. 228. a str. 134 i) k) a 135 a). *Morgbl. Wien* 1838, *S.* 197. Kwěty 1838. 35. Fr. A. Werner wydá geho spisy německy s wyobrazenjm geho.

266. *Klimáček* Jan, přspl. k Pld.

267. *Knaysl* (Kneyssl) M., učitel na ústawu chlapcůw wychowatelském pluku pěšjho. 8. lin. E. H. Ludwjka. *(Lehrer am E. H. Ludwig 8. Lin. Infant. Régiments-Knabenerziehungs-Institute)*, zkaušený učitel gazyka českého, translator u c. k kragského auřadu w Gihlawi. — W. č. 408 a str. 153 (46) a 1) Wyučowánj službě polnj pro cjs. král. pěchotu. W češtinu přeložil M. K., zkaušený učitel gazyka českého. Mal. 8. (str. 118). W Gihlawě, wytištěno u Jana Ryppla, (bez roku, wzadu na obálce 1838), seš. 24 kr. Německy od Jos. Mayera: «*Unterricht über den Felddienst der k. k. Infanterie.*» Pos. w Kwětech 1838. př. 29 od Buriana. — 2) *Der schnelle Wanderer durch ganz Europa, oder: Beschreibung . . der (Oerter), deren Namen in der deutschen und böhmischen Sprache verschieden sind . . . mit besonderer Rücksichtnahme auf Mähren und Böhmen.* Wel. 8. (str. 145 a 5 se gmeny předpl.), *Iglau* 1838, *ged. bei Joh. Rippl, geh.* 1 *fl.*

268. *Knjžek* Jan Fr., učitel na filialnj škole drahorazské w Bydž., wypracowal úlohu konferenčnj dne 22. řjg. 1835, obsahugjcj: Některá myšlenj o uwedenj djtek k dobro- a krásomluwě, w Přml. 1838.

269. *Knop* Jos., pomocnjk školnj w Přepeřjch na panstwj Swiganském w Boleslawsku, přspl. k Rzl. pr. 1828.

270. *Kocian* (Kocyan) Jos. Fr. Peckowský, wzornj učitel a měšťan hořepnický. Upadl nešťastně po tmě do studně, kdež se i utopil 1837. Pro nástupce geho tamže w *Prag. Ztg.* 1837. *N.* 195 ohlášen konkurs pro městskau školu dle fassj od r. 1831 nesauc přjgmu 153 zl. 31¾ kr. stř. s podánjm schopnosti „*in deutscher und böhmischer Sprache*" (w učenj českém a německém) známosti řeči (*Sprachkenntnisse*), hudby. W. č. 351 a str. 134 h), 135 b). — Přspl. k Rzl. pr. 1830, GN. Ww.

271. *Kočj* Frant., pjsař w Hostjmě na Morawě, přpl. (w. u Jgm.), k GN. Kwt. Čm.

272. *Kočj* Jan W., hudec, w. č. 154.

273. *Kohaut* Josef, přspl. ku Kwt. 1834.

274. *Köhler* Jan, přspl. k GN.

275. *Kolár* G. K., wystaupil r. 1837 co ochotnjk na diwadle pražském českém a podal wýgimek románu swého w Čw. 1837 »Idealistowé hudebnj«, přspl. Ost 1838. Saudruh J. Malého (w. t.), s kterýmž se počal češtině učiti.

276. *Kollár* Jan, učené společnosti krakowské úd a zakladatel matice české atd., narodil se roku 1793 dne 29. čerwence w městečku Mošowcjch w turčanské stolici. Otec geho Matěg byl po mnoha roků w městečka tohoto saudcem, hned zase pjsařem obecným (notářem), matka pak geho byla z rodiny Irenda gmenowané, přjgměnjm Katarina z osady Jahodnjka. Otec geho byl muž pobožný, zwědochtiwý, způsobný než přjsný a prudký, matka naproti tomu ale upřjmná, milá, dobrotiwá a tichá osoba. Když se Jan z útlého dětinstwj wywjgeti počal, rodičowé pečliwj bywše i o duchownj geho se wywjgenj asi w 7 roku oddali geg předně gen tamněgšjm mládeže wychowatelům: Giřjmu Hruzowi, Janu Sulekowi a Adamu Burianowi; poněwadž ale zwláštnj způsobnost a wýborné znaky ducha swého ku wědám hned w chlapectwj okazowal; rodičowé, an gim wzdělanost geho na srdci tkliwě ležela, zawedli geg k dálšjmu učenj do Kremnice města baňského, kde se pod Štěp. Komárem latinčině i němčině přes 3 roky učil. »Už w mladosti w Mošowcjch a w Kremnici sbjral národnj pjsně: pak na cestách do Prešporku aneb zpátkem do Turca přes nitranskau stolici, slyšew Slowenky w poli zpjwagjcj, skoče z wozu aneb zmize z towaryšstwa giných, podobným wěcem se posmjwagjcjch žáků, skryl se tytýž za strom.« (Nar. zpěw. 1835. II. 502). Z Kremnice přešel do baňské Bystřice, kde se pod Pawlem Magdau w slowesnosti za dwě léta cwičil, a i prwnjch počátků libomudřectwj okusil. Z Bystřice oddal se do Prešporku, kde 5 let strawil a učenj bohoslowné dokonal. Učitelé geho zde byli: Dan. Stanislaides, Štěpán Fabry, Pawel Bilnica, Jan Gros a Sam. Žigmundy. Po složené bohoslowné zkaušce odebral se do Německa na wysoké školy, gmenowitě do Saska, města Jeny, kde půl druhého léta zustáwal. Slawnj oni mužowé, gegichž maudrá učenj zdařile zde slyšel, gsau: Gabler, Luden, Oken, Fries, Danz, Reisinger, Stand, Eichstadt a ginj. Tu se stal údem řecko-latinské společnosti, a pogednánjm latinským o 1 odě Horácowě, w němž gegj záwjrku proti Eichstadtowi a Wolfowi zastáwal, hodnau důmyslu swého dosáhl odměnu. W Sasku slyšenjm a widěnjm někdy slawských, nynj ale už zněmčených wesnic, měst a kragů, ona giskra národnosti, kterau od mladosti we swém prawoslawském srdci složenau tkliwě cjtil, wznikla we žhaucj plamen, gehož rozželený plápol následugjcj přjhoda rozgitřila. W městečku Lobdě, asj hodinu od Jeny wzdáleném měl práwě podiwným způsobem wyměřenau přjležitost se s ušlechtilau pannau Wilhelmjnau Friderikau Šmidtowau seznámiti, gegjž otec, tamějšj ewangelický kazatel Giřj Fridrich, pocházel dle podánj w rodině dědičného, z předků někdy slowanských, ale násilně i co do řeči, i co do gmen, podlé tam panugjcjho obyčege zněmčených, w starowendické od Jeny asi tři hodiny wzdálené wesnici Roslawa řečené bydljcjch. Tato okolostogičnost a samé lásky hodné wlastnosti ctnostné panny Mjny wedly K—a k básnictwj, w němž on swé radosti i žalosti, swé cesty, gež konal po těch kragjch, w nichž Slowané zanikli, později pod názwem «Sláwy Dcera» na swětlo wyšlých, wděkuplně opěwal. Wrátiw se zpátkem do Uher, powolán byl do Peště za kaplana ku tamějšj ewangelické cjrkwe slowensko-německému kazateli Janu Molnárowi. (R. 1819 dne 12. řjgna byl poswěcen na auřad kněžský w Bystřici a po smrti Molnárowě byl řádným kazatelem.) Než brzi potom powolali si Němci pau-

hého Němce za kazatele, chtěwše Slowany pomalu zněmčiti. K—r wida tento nelidský záměr, aniž byw w stawu swau zmužilau účinliwostj geho záhubyplné kořeny wypleniti, chtěl swůg úřad složiti, a wšak ani od swých posluchačůw, ani od cjrkewnj wrchnosti propuštěn nebyl, (wiz Čas. mus. 1828. III. 137.). Rozepře odtud mezi Slowany a Němci powstalé celých 13 let trwaly a welikých útrat slowenské newinné straně způsobily, až konečně od Františka cjsaře zwláštnjmi danými nařjzenjmi sprawedliwě rozsauzeny byly, podlé nichž Slowané dostali rownoprávnost we wšech cjrkewnjch wěcech, we faře, we školách, a úplnau swobodu wlastujho kazatele mjti, i we wlastnj řeči pocty božj wykonáwati. K. byl zde oprawdowým mučedlnjkem swého národu; zgewné křiwdy, útržky, úškleby, bolestné pronásledowánj, které tu musil za tak dlauhý čas z gedné strany od Němcůw, z druhé od Maďarůw newinně snášeti, gsau swětu dosti známé. — Dopisowánj s Mjnau trwalo několik let, ale gednjm gemu doručeným psanjm, w němž mu oznámeno bylo, že zemřela, přetrženo gest; až opět po smrti owdowělé matky, kterau Mjna wěrně až do konce opatrowala, znowu se započalo. Při dostánj prwnjho psanj dožil K. oprawdowého swé Mjny wzkřjšenj. Oddal se i hned na cestu a dne 23. zářj we Winařjch sesobášen byl. Se swogj předrahau chotj (kterau wýše 15 let stále milowanau za manželku pogati osudem překažen byl) konečně předce zasnaubeného a po sedmitýdňowé cestě do swé cjrkwe se nawratiwšjho přiwjtali w Pešti dne 18. list. 1835 geho o slowanskau slowesnost welké zásluhy sobě šetřjcj a nad geho šťastným manželským swazkem plesagjcj Slowané třemi, w srbském, chorwatském a tatransko-slowáckém nářečj wytlačenými básněmi.« (Sw. hl. 1835. Pr. Now. 1836). Teď žige s nj wšťastném manželstwj. Ostatně znamenáme. Wiz Jgm. Geho práce prwnj padagj na rok 1820, w kterémž na swětlo wyšly. Přspl. k tehdegšjm časopisům: R. 1823 k Kr., k Čw. Čm. Hr. Kw. Dci. Zř. Básně geho w Pr. 1821 w 8. (str. 88), pak pode gménem Sláwy Dcery we 3 zpěwjch w Budjně, w 12. (7 ar. s 150 znělky) atd. (Srw. Žurn. min. nar. pros. w Spl. pros. 1836.). W. č. 5. 424—126. 371. 415. 632. 662—64. 687. — Revue du Nord. Paris 1837 N. 7—8 p. 35 prawj o něm: »Ses vers ressemblent à la poésie russe. C' est un talent éminent.« — Šafařjk w čas. mus. 1837. I. 40 dj: «Horliteli slowanské sláwy, muži u wšech wzdělaných Slowanůw slowútného gména a wděčného připomjnánj J. K—owi bylo sauzeno, by obgewil památku pro weškeré Slowanstwo předůležitau, podobiznu (sliku) Černoboha s nápisem runským u hlawnjho chrámu w Bamberku. Byltě nad giné hoden wznešený zpěwec Sláwy dcery tohoto štěstj, aby matka Sláwa w neuwadlý wěnec zásluh swěcence swého i tuto přiložila nezabudku. Na té odslowaněné zemi, na njž někdy mrtwé předkůw hrobowce welikého ducha geho nachowaly city a slowy prorockými, mohaucjmi wzkřjsiti umjragjcj národy k nowému žiwotu, na té zemi nalezly po 15 letech wěrná láska a horliwé wlastenectwj geho zároweň swau odměnu. Když totižto wznešený náš wlastenec na podzim léta 1835 nawracuge se s milowanau a přes 12 let za mrtwau oplakanau chotj swau z Wojmiru přes Bawory do Uher, a w městě Bamberku ohodil zde nenadále bystrý zrak Slowana na pomnjk, pozornosti tisjcerých mnohowědůw germanských až potud ušedšj.« — R. 1836. 18. pros. obdržel od c. sanktpeterburské akademie za odměnu swých prácj slowanských zlatau medalii 70 dukátůw (červonych) těžkau s listem sledugjcjm: »Gospodinu K—ru, swäščeniku ewangeličeskago prihoda w Peště . . Imperatorskaä Rossijskaä Akademiä obratiw wnimanie swoe na poleznoe trudy waše po časti Slowenskoj filologii i Slowenskago äzyka w osobenosti že na sočinenie waše pod zaglawiem: »Sláwy Dcera« prispěchu sprawеliwo nagradiť was za nie zolotoü medaliü, w 50 červonnych i rozložila na menä presprowodiť . . k wam milostiwyj Gosudař. Dějstwitel'nyj člen i nepreměnyj sekretař Imperatorskoj Rossijskoj Akademii dějstwitel'nyj statskij sowětnik i kawaler Dmitrij Äzykow. — Sanktpetrburg Oktäbrä 14. dnä 1836.« — (Srw. Ziebonia, almanach polský w Praze u Spurného 1838, kdež žiwot geho od Zapa se nacházj.) K—r má swůg žiwotopis w rkp. asi 20—30 archůw silný. Obraz geho u welikosti žiwotné, sedjcjho za stolem, prawau rukau na sw. biblj podepřeného, lewici na srdce držjcjho w rauchu kněžském, k dostánj w Pešti za 5 zl.

277. *Kolény* (Kolený) Samuel, kněz myğawský přes 23 léta, tu zrozený, dlauho střádal, muž učenostj i mrawy znamenitý, i dopisowatel a před tjm pilný žák G. Palkowiče (w. t.), Slowák wýborný. Přspl. k Týd. Palkow., přeložil z Xenof. Herkules na rozcestj. Umřel 19. led. 1837. (Kal. Palk. 1838. 33.)

278. * *Komenský* (Comenius) Jan Amos, nar. 1592 w Komně na Morawě † w Amsterodamě 1672. (Geho žiwotopis w. Čm. a w předmluwě w. č. 44.) Též č. 574.

279. *Kompit* Jakub, přspl. k GN. Ww.

280. *Konopásek* Prokop, přspl. k Přm.

281. *Konwalina* Jos. Frant., kupec a obchodnjk pražský w barwách a wšeligakých nádobjch pro techniky a akademiky, realky a hlawnj školy a pro maljře, w. str. 204.

282. *Kopa* (Koppa) Wáclaw, nar. 7. zářj 1778 we Wysokém Meytě, knězem 11. list. 1805, zámecký kaplan w Malešowě w Čáslawsku, přspl. k Přm.

283. *Kopecký* Jan Dalibor, nar. 31. března 1815 w Poličce w Chrudimsku, chodil do tamnj hlawnj školy, študował gymnasium w Litomyšli a Rychnowě a Kr. Hradci; kdež známosti wlastenského gazyka nabyl, pak filosofii a medicinu w Praze. Půwodem neywjce geho na diwadle w Pol. r. 1835—6 česky hráno a ke cti prof. Pleišla s Löblem česky přáno. W. č. 454. Přspl. do Kwt. Čw. a *Ost* 1838. (Dobrowský.) Přeložil powjdky z nowé romantiky, w Praze 1839.

284. *Kopecký* Martin, purkmistr (měšťanosta) a ředitel opatrowny malých djtek w Plzni, w. č. 541.

285. *Kopecký* Nath., w. str. 116 (33).

286. *Kopf* Josef, učitel w Cholticjch, přspl. k Přm.

287. *Kopydlňanský* A. P., přspl. k Ww.

288. * *Kořjnek* Jan, jesuita, nar. 1626 w Čáslawě, † 1680 (w. u Jgm.) w. č. 381.

289. * *Korka* z Korkyně Pawel, rytjř 1593 (w. u Jgm.) w Čm.

290. *Körner* Jan, nar. 10. kwětna 1788 w Třeboni, knězem 13. dub. 1811, doktor bohoslowj, professor biblického učenj nowého zákona, examinator synodálnj, ředitel bisk. semináře, bohoslowcůw externitsůw dozorce, zakl. mat. české a swat. děd., učj bohosłowce w 2hém roce gazyku a slohu českému i deklamacjm, pečuge o rozšjřenj knih českých (Čpkd. 1837. I. 187), přspl. k Čpkd. s 9 přjspěwky, w. str. 229.

291. *Korý* J., přspl. ke Kwt.

292. *Kosec* M., w. č. 633.

293. *Kostka* Frant., nar. 2. un. 1793 w Nowé wsi, knězem 25. března 1820, doktor ss. bohoslowj a hlawnj školy ředitel, děkan w Přjbrami w Berounsku, přspl. k Čpkd.

294. *Košatecký* Fr., přspl. k Ww.

295. *Koška* (Koške) Wáclaw, auřednj a hospodárský ředitel panstwj horno-beřkowského w Rakownicku, dáwá i některá nařjzenj w Slaném w českém a w německém gazyku tisknauti, w. str. 253.

296. *Koťara* Wogtěch, náležegjcj k troglistu Wolného G., owčáka w Krátonohách († 1745, básnjka přirozeného) a Fr. Wawáka, sedláka w Miličicjch (w. žiwot geho německy od prof. Němečka 1796), krásil luhy české, sobě a stawu wenkowskému k oslawě, bratřjm ku powzbuzenj. L. 1831, brzo před úmrtj, žiwotopis swůg, na žádost mnohých přjzniwcůw swogjch wlastnj rukau napsal, pod názwem: »Sprosté a wšak prawdiwé powjdačky, sepsané w 89 roce wěku swého.« Prawj: »Gá K., žiwobytný we wsi *Proseči*, na panstwj habrském, stawu swého sedlák, narozen gsem roku 1742, dne 1. dubna. Mogi rodičowé byli gsau lidé sprosti, pjsemného uměnj málo powědomi. Otec gsa rychtářem, sotwa co psaného poznat mohl; předce ale o učenj swé rodiny gak možná starostliwý a k dobrému wedenj pilný. Byli gsme tři synowé a gedna dcera na žiwě, gá z nich neystaršj. Hned gak mně bylo pět let, giž mne otcowa matka naučila čjst na knihách. Na druhý rok začal gsem se učit psát w bljzké wesnici u tkalce; pro wzdálenost byl gsem wšjm u přátel zaopatřený. Ten člowěk co uměl, učil dobře, pochopitedlně a trpěliwě; když ale také žák tolik uměl, co učitel, byl gsem uweden do *Habru* do školy. Pro špatnau horliwost učitele tamnjho, přidrželi kmotr a otec můg mne, abych se učil doma, a do školy gsem wjc nešel. Gistý pjsař učil mne psát i po-

čty dělat. Sotwa že gsem se naučil srozumitedlně psát, a počty do »regule de tri«, otec wjce na mne náklad westi nechtěl, a byl rád, když gsem se tolik naučil. Neb těch časůw byl wzácný k nalezenj wesnický občan, ba i w mnohých mjstech měšťan, který by w čas potřeby byl mohl swé gméno k podpisu naškrábat. R. 1749 giž gsem byl ze školy doma. Otec ale předce abych nezapomněl, co gsem se tak brzi naučil, kde gakau cedulku od auřadu měl, za předpisy mi snášel. Času k učenj mi se přálo; mohl gsem škrábat, co gsem chtěl. Neywzácněgšj mně byly z tisknutých obrázkůw pjsmenky se učit dělat, neb gsem po frakturce neywjc taužil, nebylo wšak lze wždycky čeho dosáhnaut. Neyprw gsem začal frakturkau psát gednomu nábožnému zpěwáku pohřebnj shledáwané pjsně. Když gsem se giž ale trochu utwrdil, psal gsem pro sebe modljcj knjžku; že pak byla auhledněgšj u konce, nežli z počátku, psal gsem i druhau, a tu poněkud k modlenj potřebowal. Kdo mne toho času pozorowal, zwláště mnozj učenj, každý rodiče nabjzel k zawedenj mne do wětšj školy. A gá se také dlauho těšil naděgj k dosaženj wětšjho uměnj. Wšak když pomoc wězela, naděge se zmizela; — neb scházely prostředky, pro potřebné následky. Gá musel mjsto školy, — být pohunkem, pást woly. — Citedlné mi býwalo patřenj na učence s knihami se objrat, a do nich nahljžet, že gsem také gá nemohl wědět. co ge w nich, a musel giž Umky oželet! — Osmnáctiletý ginoch oženil gsem se. Pro swau schopnost se stawy urozenými wešel gsem w známost. Na žádost mnohých pánůw duchownjch psal gsem i latinské tabulky na oltáře. Léta 1782 w čas rozhlášené milostiwé tolerance, když gsem byl w gednom městečku na wýročnjm trhu, zaslechnul gsem bludné pjsně weřegně zpjwat, a sice píchlawé na wzdory katoljkům. Gedna z nich měla nápis: »Pjseň o prawdě Kristowě« s pěknau melodij. Citedlné bylo mně takowé prozpěwowánj, byl gsem welice žádostiw, abych tu melodii mohl dobře pochopit a pamatowat; přecházel gsem z mjsta na mjsto, kde zpjwali, až gsem se gj naučil. Potom gsem se snažil také pjseň o prawdě Kristowě na tuléž melodii, ale ze samých slow pjsma swatého složit. Neohljžel gsem se arci na prawidla w skládánj, protože gsem gich neznal a se gim byl neučil, gen toliko na samau prawdu, abych gj neubljžil, a sprosté a přirozené myšlénky do weršůw položil. K wyhledánj gich neywjce mně dal přjčinu geden saused, který ke mně začasté přicházjwal, a o náboženstwj atd. rád semnau rozmlauwal. L. 1784 pjseň tato w Kutné Hoře na můg náklad poneyprw k wytlačenj přišla, která se mému sausedu také zaljbila. Pročež několik gich ode mne požádal a roznes mezi swé od bludařůw zawáděné přátelé, kteřj wšickni blud swůg i poznali. Pjseň ta k welikému rozmnoženj přišla a daleko se dostala. Gistý horliwý duchownj dal gi na swůg náklad poznowu w Kutné Hoře tisknaut, můg staw i panstwj přiložil. Na to se tiskla w Králowé Hradci a Litomyšli. Do Morawy, do Telče a do Želetawy přes 1000 gich ode mne požádali, mimo geště giné, co gsem pozděgi složil, a které se až do Uher a do Sedmihradska dostaly. — Léta 1785 při měřenj wšeobecném wšeho swršku země české, od samých obywatelůw k té práci dle patentu poučených, zkauška se mně i tu powedla, že gsem byl nawyklý s pérem tenké čárky dělat, a s cirklem pozorně mjru brát, a protož gsem i hned začal lesy měřit, a geden welký rybnjk. Na to l. 1785 byl gsem obdařen od p. kragského památnjm stříbrným penjzem. Od toho pak času až po běžjcj 1830. rok wždy gsem plány k wrchnostenskému auřadu a do obce odewzdáwal. L. 1788 rychtářstwj se na mně dostalo. Potom l. 1806 musel gsem se na žádost p. hraběte dát malowat. Na obraze za znamenj přimalowal maljř do gedné ruky cirkl a do druhé papjr. L. 1808 na rozlaučenj se s p. hrabětem (kterýžto panstwj prodal) podal gsem na mjstě wšech gemu pjsemné, w rýmech ode mne složené, sprosté sice, wšak z dobrého srdce, upřjmné poděkowánj. Potom t. r. nabjdnutjm složil gsem opět do rýmůw zpěw k přiwjtánj nowé wrchnosti. Byl na $\frac{1}{2}$ archu psán a kolem okrášlen, na wršku pak znak pérem reysowaný. Zpěw tento byl dne 9. čerwna t. r. při slawném předstawenj milostiwé wrchnosti s uctiwostj podaný. Ku konci toho roku byl gsem od p. inšpektora za wrchnjho rychtáře ustanowen, a na znamenj mnoha mně prokázaných dobrodinj, odewzdal mně rákosowau hůl s postřjbřeným kowánjm. R. 1809 složil gsem winš k geho swátku rýmowaný s začátečnjmi pjsmeny »Norbert Fridrich Schmelzern«, kterýž se mu zaljbil, a mně obětowal čtyrrohý památnj penjz. — Od l. 1811—1825 měl gsem školu w domě zdarma, učitele na strawě zdarma; do školy posjlali gen z dobré wůle, a těch bylo málo. Na stawenj školy se čekalo každý rok, a to trwalo 14 let. — Pobožnůstky z počátku měl gsem giž za celau dokonalost křesťanskau! — Až teprwa

pozorněgšjm poslauchánjm slowa božjho a *čjtánjm dobrých, nábožných kněh, i wlastnjm rozwažowánjm* poznal gsem, gak gešťě mnoho scházj na sprawedlnosti mého žiwota.« (Kwěty 1834. 183 sl.) W. str. 96 (190).

297. *Kotjk* Jan Jaroslaw, nar. 8. červvna 1818 w Kněžowsi nedaleko Rakownjka, kdež poprwe do školy chodil. Otec geho gest kostelnjkem. Půgčowánjm knih českých od tamnjho tehdegšjho kaplana Jos. Djka, nynj kooperatora we Zdicjch, wzrostla w K—u láska k dalšjmu čtenj. Třetj třjdu w Žatci slyšel, chtěge se přiučiti němčině. Na to wystaupil tam do gymnasium, w Praze študowal filosofii a oddal se lékařstwj, přspl. k Čw. 1837.

298. *Kotil* K., w. str. 135 *c*).

299. *Kozelka* Wáclaw, nar. 6. pros. 1795 w Přelauči, knězem 15. srpna 1819, z řádu křjžownjkůw s čerwenau hwězdau, w kterémž slib 28. listop. 1818 složil, doktor w bohoslowj, děkan fakulty bohoslownj w Praze wyslaužilý, c. k. professor biblického učenj w Praze do r. 1836, nynj we Wjdni, přspl. k Čpkp. w. str. 212.

300. *Kozlowský* K., w. str. 248 (56).

301. * *Kozmanecius* Čáslawský Wáclaw, kw. 1660 w Čm.

302. *Kožár* Jan, farář a administrator w Těšjně, přspl. k Čpkd.

303. *Král* Josef Mirowjt, — gak se domnjwá, pošlý z pánůw z Dobré wody — syn bohatého a napotom processem zchudlého mlynáře, narozen 16. unora 1789 w Opočně, študowal gymnasium w Litomyšli welmi pochwalně, filosofii w Litomyšli a w Praze, bohoslowj w Králowé Hradci. We 22těm roce wěku swého byl 12. srpna 1811 na kněžstwj poswěcen. Byl kaplanem w Gilemnici a w Branné po 21 let a od r. 1831 gest farářem brannským w Bydžowsku. K. se učil Puchmjrowým (w. t.) náwodem gazyku ruskému a tudy mohl w prwnjch letech swého kněžstwj zpowěd w slowansko-ruském nářečj wyslechnauti a absolucj dáti. Snad i polštině se učil, aby tjmž způsobem někdy whod přišel. Wycházege do pole na procházku, mjwá wždy sebau něgakau knjžku k čtenj. Seznámil se s mnohými spisowateli, zwláště u hraběte Deyma na zámku se *Sedláčkem* (w. t.), kdež gak sám wyprawowal, s njm o záwod básnil, pak s *Rettigowau* (w. t.), *Ludwjkem* (w. t.) atd., ano i od *Marie Antonie* (w. t.), rymowané listy dostáwal. *Tomjček* (w. t.) a ginj mladjci neywjce k němu měli autočiště. Třebas by geho spisy, od r. 1816 (w. w Jgm.) nebyly naskrz půwodnj, předce zaslaužilým se stal o literaturu českau, gižto milowati snad nepřestane, kdy by i nepřátelé geho geg snjžowali. Wiz č. 377. 382. 453. 585. 715. 781. a str. 116 (41), 163 *b*), 203 1). přspl. k Čchsl. Ptn. Čpkd.

304. *Kramerius* (Kraméryus) Wáclaw Rodomil, syn proslulého Wácl. Mat., přebýwal w Praze a počal r. 1808 w češtině pracowati. W poslednj léta žiwil se gak z českých tak německých spisečkůw, kteréžto kdosi w časopise kregcarowu literaturu pogmenowal. Srw. Jgm., w. č. 318. 321. 326. 396. 516 a str. 117 (84), 152 (4). Od r. 1836 přebýwá we Wjdni, kdež posud powjdky české a německé tlačiti dáwá.

305. *Krátký* Eduard Wěnceslaw, kapitulár řádu sw. Norberta w Nowé Řjši (Neureusch), nar. w Janowě (Johnsdorf) 1813 w Čechách, složil slib 1835, r. 1837 byl diakonem a absolv. theolog., študowal bohoslowj w Brně, přisp. člen českého nár. museum, objrá se překladem španielského románu — srownáwagjcj mluwnicj gazykůw latinského kmene (latiny, španielštiny, portugalštiny, wlaštiny, frančtiny a angličiny), přspl. ke Kwt. Čpkd. w. str. 153 (56).

306. *Kratochwjle* Jos., prspl. k GN.

307. *Krbec* Jan, nar. 10. řjgna 1791 w Mačici, knězem 11. srpna 1815, poenitentiář, nynj ředitel u sw. Giřj w Praze, člen swatoj. děd. Přspl. k Čpkd. W. č. 812. a str.

308. *Kreilhuber* Jos., přspl. k GN.

309. *Kregčj* Ant., nar. 20. řjgna 1812 w starém Smoliwci, knězem 25. čerwence 1836, študowal pod Körnerem (w. t.) a Šönbikem (w. t.), nynj kaplan w č. Buděgowicjch, pilně pracuge w českém.

310. *Kregčj* Don., farář, w. str. 96 (178).

311. *Kregčj* (Kreyčj) Josef, narozen 23. unora 1773 w hornjch Dubenkách, w Gjhlawsku na panstwj telčském, chodil do školy do welké Lhoty, pak učil se w baňké Bystřici a w Prešpurku w Uhřjch. R. 1797 přišel za kazatele cjrkwe ewangelické českého do Humpolce, odtud r. 1804 do Kruzburku, a pak r. 1814 odtud do Prahy w témž auřadě, načež pak r. 1829 za superintendenta w Čechách zwolen. W. č. 783.

312. *Křičenský* Jaroslaw, přspl. ke Kwt.

313. *Krištof* (Christof) Ignác, kněz z řádu redemptoristůw, kazatel český we Wjdni, aud sw. děd. přspl. k Čpkd. 1837.

314. *Křižák* Bohuslaw, přeložil Shakespearůw »Hamlet« z půwodnjho textu tak wýborně gako Šafařjk (w. t.) Aristofanesowy Oblaky z řeckého (Kw. 1838 př. 15).

315. *Kropil* Jos., farář na Blučině w Morawě, přspl. k Čpkd.

316. *Krtek* František, učitel hlawnj školy w Táboře, pak na wzornj škole w Praze, wiz u Jgm. † 1836. w. č. 73.

317. *Kubelka* Tomáš, nar. 14. pros. 1768 w Zbraslawi, byl w gednom duchownjm řádě, z kteréhož pak wystaupil, stal se faktorem po mnohá léta w knihtiskárně J. Fetterlowé z Wildenbrunu a W. Špinky (w. t.), umřel 29. pros. 1836 na nerwnj ochrlenj (Now. pr. 1837 č. 7.). Geho počátečnj liternj práce gsau od r. 1804 . . . w. Jgm. Wiz č. 223. 232. 317. 441. 472. 717. 733—735. 745. a str. 96 (180), 97 (210, 225), 152 (9), 248 (60).

318. *Kubišta* Ant. P., nar. 10. kwětna 1799 w Ronowě, knězem 24. srpna 1822, admin. expos. w Zbeyšowě w Čáslawsku, přspl. k Čpkd. w. č. 337. a str. 96 (163), 117 (59), 248 (56).

319. *Kučera* Josef, nar. 23. ledna 1792 w Přelauči, knězem 5. unora 1815, kooperator, administrator mljkosrbský w Bydžowsku, přspl. k Přml.

320. *Kučera* Kornel M., nar. 5. pros. 1802 w Plzni, složil slib u Premonstratůw na Strahowě w Praze 24. řjgna 1824, knězem 14. srp. 1826, kaplan w Liticjch, nynj duchownj spráwce w Grüně w Plzensku, přspl. k Čpkd.

321. *Kučera* M. Prokop, kněz řádu premonstratského na Strahowě a bywalý kazatel w hlawnjm chrámu páně sw. Jakuba w Gihlawě, w. č. 634.

322. *Kucharský* Ondřeg, prof. we Waršawě, Polák, přspl. k Čm.

323. *Kügler* Jan, nar. 15. kwětna 1793 w Elhenicjch w Prachynsku, praktikant při stawitelstwj na zemi a wodě, študowal techniku po 3 léta w Praze a zůstawil po sobě wdowu. Umřel 6. zářj 1836 w Praze. Srw. Jgm., zůstawil zlomky rkp. o stawitelstwj.

324. *Kulhánek* Jos., nar. 16. un. 1791 w dolnjm Ročowě, knězem 17. srp. 1814, kaplan exp. w Litoměřicku, přspl k Čpkd. w. č. 816.

325. *Kukla* František, učitel na průmyslowé škole nedělnj a swátečnj w Zbraslawi u Prahy, přspl. ke Kwt. w. č. 505.

326. *Kuranda*, w. str. 226.

327. *Kurka* Frant., nar. 21. řjgna 1802 w Teynici nad Labem, knězem 15. srpna 1829, byl kaplanem w Kladně, pak w Kaušjmě, a nynj gest prozatjmnjm duch. spráwcem we Wolešnici w Kauřimsku, přspl. k Čpkd. w str. 247 (40).

328. *Kuzmány* Karel. nar. 15. list. 1806 w městě Březně w stolici zwolenské w Uhřjch. Nawštiwil gymnasia: dopšinské, kdež se němčině, a gömörské, kdež se maďarštině učil. Mudrolubectwj a bohoslowj študowal na lyceum ew. prešporském za 5 let, kdež se i pjsemnjmu gazyku československanskému začal učiti. Studia dokonal na akademii jenenské. Byl kaplanem u superintendenta Lowicha w b. Bystřici od 19. srpna 1830, do Zwolena odtud byl powolán za řádného sl. b. kazatele 12. list. t. r., a odtud opět do b. Bystřice za takowého 1. dub. 1832 se nawrátil. W rukp. má: Wladislaw, mudrolubecký román. Přspl. ke Kwt. k Wesně 1838, Zoře, wede Hronku, w č. 266. 665—68. 784. Oprawowal: Ewangelický Funebral, aneb: Sbjrka pjsnj nábožných starých znowu ponaprawených a mnohých nowých k pohřebům křesťanů ewangelických rozličného wěku a stawu, s připogeným přjdawkem, obsahugjcjm modlitby pro nemocné a zemjragjcj i pro

přistogjcj při nemocných a zemjragjcjch. Wel. 12. (str. 348) W Baňské Bystřici tiskem Filipa Macholda 1838, 18 kr. — Druhý djl: Agenda funebria, sepsaná od Seberiniho (w. t.).

329. *Kyselo* Karel, narozen 28. července 1794 w Budislawě, káplan u sw. Wogtěcha w Praze, umřel 8. řjgna 1831 na strawenj pljc co duchownj spráwce we wšeobecné nemocnici w Praze. Zásluhy geho o zachowánj našeho milého gazyka gsau na stářj geho dosti hogné. Mimo walné odkupowánj spisůw českých, gimiž mládež českau obdarowáwal, a austnjm šjřenjm šetrnosti a wážnosti pro národnost českau přispěl, obohatil nás spisem w. č. 39. a 335. a str. 96 (169), 116 (37) a množstwjm básnj po různu tištěných a snad i rukopisy. Pelikán (w. t.) w Rozl. pr. 1831 č. 83: »Časně-s owšem zesnul naši wlasti! — Aspoň duch twůg mocně též roznjtj — Čechy ať magjce w ctnosti slasti — Tobě roweň myslj, horlj, cjtj.« Přspl. k Čpkd. 1828.

330. *Lubler* Vincenc, nar. 28. ledna 1791 w Unhošti, knězem 27. pros. 1814, byl duchownjm spráwcem w Stodůlkách w Rakownicku, nynj od r. 1837 w pros. gest děkanem w Berauně (srw. Čw. 1838. 31), přspl. k Čpkd. w. č. 668. a str. 116 (32).

331. *Lalić* J., přspl. k Dn. il. 1835.

332. *Langer* Jaroslaw, nar. 1806? w Bohdanči, kdež nynj otci swému w auřadě důchodnjm napomahá, študowal gymnasium w Králowé Hradci, kdež i tu we swé mateřštině básnil, pak w Praze filosofii, kdež s Tomjčkem (w. t.) a Frantau (w. t.), spoluredaktorstwj Čechoslawa (1830—31) wedl, Co študugjcj gako Macháček (w. t.) r. 1827. 29. čce. »České slowo od Šjra,« a r. 1828. 27. čce. »Na horu Radošť od Palackého« weřegně deklamowal. Přspl. k GN. Kwt. Čm. w. č. 170. 177. a str. 135 *d*).

333. *Langsfeld* Daniel, w. č. 587.

334. *Langhoffer* Jan Augustin, sl. b. kazatel w Holiči od r. 1824, »učený a dobrý muž i dobrý Slowák« pohřben 19. čce. 1836. Wiz u Jgm. Stromař geho newyšel. W. č. 602.

335. *Laudil* Ant., přspl. k GN., přeložil *den Kreuzweg* z něm. mus. do českého, dáwá často modlitby do censury.

336. *Laušman* (Lauschmann) J. Frant., kancelárský w Stěžerách, nynj w Litoměřicku kdesi, zakl. mat. české, přspl k GN. Kwt.

337. *Laznowský* Frant. A., kněz cjrkewnj, přspl. k Rzl. pr.

338. *Lenc* H. O., přspl. k Rzl. pr. a w. str. 95 (157)?

339. *Lichardus* Daniel, Slowák, přspl. k Pld. Hrc.

340. *Lichtenbergowa* Theresie we Wilimowě, básnice, přispěla k Rzl pr.

341. *Linda* Josef, nar. w Mitrowicjch, absolv. jurista, praktikant při knihowně universitnj, spisowatel Rozl. pr. (1825 —33), umřel w mladém wěku 10. unora 1834. Práce geho od r. 1818 wiz u Jgm.

342. *Lindauer* Josef, ss. bohoslowj čekanec, kanownjk ekklesiastes, konsistornj radda činný w Praze, vikář arcib. a škol národnjch po okršku plzeňském dohljžitel wyslaužilý, společnosti k zwelebenj kostelnj hudby, člen, nar. 29. listop. 1784 w Plzni, knězem 15. srp. 1807, podal w lednu 1838 do censury: »Kázanj na den slawnosti třistaleté památky založenj řádu sw. Woršily.«

343. *Linder* František, býwalý sazeč u Pospjšila (w. t.), bytuge nynj w ml. Boleslawi w knihtiskárně Geřábkowě, přspl. k GN. w. č. 447.

344. *Liška* Antonjn, narodil se w Hrádku při Sušicech w prachynském kragi 27. března 1791, z otce Josefa i matky Anny, pekařstwjm se žiwjcjch. Ledwa měsjc na swětě s rodiči cestowal do Uher, kam ge strýc přiwábil. Tam, w *Železném městě* (Eisenstadt, Kis-marton) prwnj swůg dětinský wěk strávil. Rozepře mezi otcem a strýcem saudowně prohraná, přinutila rodiče pryč z Uher se wystěhowati. Usadili se w Bubenči u Prahy 1798. Tonjček, neymladšj z třj bratřj, mezi Němci w Uhřjch byw wychowán, kteřjžto také gméno bratřj tam do škol chodiwšjch, poněmčili, tak že se *Fuchs* do Čech nawrátil, i až do r. 1812 psal, Tonjček tehdy neuměl nic česky; tu teprwé se pomalu naučil. W Bubenči chodil do školy do r. 1800; pak běhal pěšky do Prahy do farnj školy u s. Tomáše; r. 1802

posléz přešel do hlawnj školy na malé straně pod řjzenjm Al. *Pařjzka* (w. t.) (1803, 1804). Tam náležel wtipnostj swau mezi tak nazwaný wýbor určený ke zkaušce čekancůw. R. 1804—5 přestaupil do latinských škol na malé straně pod prof. Fr. Scholarem, který mu také 1806 opatřil ročnj přjspěwek 60 zl. tehdegšj cennosti, neb dosti bjdně se musel strawowati, a učenjm po domech žiwiti. Mezi geho dobrodince toho wěku náležegj — gichžto památka budiž blahoslawena — professorowé Scholar i Hesler, Grünwald, Dr. Gareis a Gindřich hrabě Martinic, genž ho welmi podporowal, a takořka přinutil, aby se wědám oddal. Neb naují rodičůw den ode dne rostaucj pohnut, udal se L. r. 1805 bez wědomj rodičůw a professorůw k gistému prowaznjku, který čiperného chlapce ochotně přigal. Tam se 6 neděl tagil; rodiče posléz, nemagjce prostředkůw, swolili; ale mladý p. hrabě dal ho k sobě přiwesti, a domlauwánjm i podporowánjm ho zase wědám nawrátil. R. 1809—10 wstaupil do filosofie. Známost geho tu s Hankau (w. t.), každodennj skoro s njm schůzky neyprwé ho pozorna na gazyk český a přjchylna učinily. Tehdáž se teprw stal Čechem, gen gmenem gsa geště Němec. Professorowé byli L. Jandera, B. Bolzano, Fr. Němeček, Titze, Klár, Schmidt a w literatuře české J. Negedlý (w. t.). Po skončené logice udal se na cestu pro křestný list, chtě tehdáž 2hý a 3tj rok — odhodlaw se ke stawu duchownjmu — na gednau odbýti. Byla tě to daleká pauť do Zbinic, ke kteréžto faře Hrádek náležj; poneyprw rodow widěl. Dotud dobře neweděl, které geho prawdiwé gest gmě, Liška či Fuchs. Dostaw ale křestný list na gméno *Liška*, nechtěl hned w poslednjm swém takořka putowánj swětském gméno swé přeginačiti, teprw když od tehdegšjho direktora i opata strahowského Milona Grüna, namluwen, do řádu kanownického premonstráckého 24. řjgna 1811 wstaupil, začal se psáti *Liška*, aby srdcem i gménem byl Čech. Proti řeholnjmu obyčegi opat mu ponechal křestné gméno Antonjn. — Potud L. nic česky nepsal. Nynj wšak prázdné hodiny k tomu použil, by se w spisowánj českém cwičil. *Dlabač* nazwal ty wěci sic tintěrky, předce ale geho *Wáclaw*, truchlohra w 5 gednánjch rkp., prwotiny geho práce r. 1811—1812 pozděgi (1815), na stawowském diwadle byl prowozowán. Nabjzel geg také k literatuře české proslaulý *Prokop Kučera* (✝ 25. unora 1812). — Skončil L. bohoslowj 1814 na domácjm ústawu; téhož roku 27. prosince byl na kněze wyswěcen; w Baušowicjch prwnj mši sw. slawně odprawil, prwnj pak kázanj při prwotinách swého spolužáka a bratra Ambrože Hončjka w Sadce 15. ledna 1815 držel. Osud mu ale nedopřál mezi Čechy pracowati, neb giž w dubnu 1815 dostal se do Giblawy za neymladšjho německého kaplana, odkud geg ale w listopadu těžká nemoc Praze nawrátila. Zotawiw se trochu, zastáwal w klášteře auřad dohljdače nad sklepem a wečeřadlem, kazatele německého a farnjho pomocnjka. Sepsal w tom čase *Ethiku* česky, ne wšak celau. K slawnosti, při které arcibiskup Chlumčanský 16. unora 1817, opata Beneše Pfeiffera infulj ozdobil, složil a tiskem wydal odu: *Wjtánj*. W zářj t. r. dostal se do Žatce za professora, tam dwě léta ztráwil, a w *mimořádných hodinách* německau mládež *české řeči* učil, začež mu nařjzenjm gub. 16. dubna 1818 č. 4624 pochwala dána. R. 1819 do Hradce Gindřichowa co professor humanitnj třjdy přišel w společnost *A. W. Swobody* (w. t.). I tu s powolenjm wyššjm české hodiny zarazil, a ku wýhodě lepšj mluwnici českau latině připůsobenau 1821 wydal. Nakladatel z nepowědomých mu přjčin knihu tu obchodem knihkupeckým rozprodati a rozšjřiti liknuge, gest tedy málo učenému swětu známá; pročež nenj diwno, že se také nikdo, pokud gemu wědomo, s posudkem o gegj cennosti geště newytasil. R. 1824 dne 5. listopadu byl po skončených přjsných zkauškách slawně na doktora filosofie poswěcen. W ta léta mimo prwnj nezralý okus prwnjho zpěwu Iliady w časoměru z geho prácj nic nepadá. R. 1826 w listopadu wydal se na swé nyněgšj mjsto, netuše, že na tak dlauhá léta wlast opauštj. Ochotně a wljdně geg do swého domu přigal Dr. Jos. *Prchal*, Čech, tehdáž w Bochnii, nynj w Slaném kragský fysik, a laskawě mu w té cizj kragině we wšem byl nápomocen. Zde se tehdy w překlad Homéra dal, a šťastně — ač častým zastáwánjm nemocných a chyběgjcjch professorůw, též wlastnj nemocj na dlauhý někdy čas zatrudněn a překažen — Iliadu i Odysseu w newázané řeči dokončil. R. 1828 složil také weselau hru dramatickau pro zdegšj študugjcj mládež napřed w německém gazyku, pak česky pod názwem: Wysoké školy, wesnická hra we 2 ged. rkp. — Zabral se také do polské literatury. Polské knihy gsau, newj z gaké přjčiny, hledjme-li také na auprawu, třikráte dražšj, nežli české auhledněgšj. Tak se literatura nepomnožuge! R. 1832 po tom překonaném spik-

nutj polském složil a wydal řeč w německém i polském gazyku na slawnost narozenj cjsaře pána Františka I., chtě halickau mládež na dobročinnau wládu domu rakauského pozorna učiniti. »Mówa na przeświętną 64. uroczytość urodzin Nayjaśnieyszego Cesarza Pana Franciszka I. dnia 12. Lutego (unora) 1832. 8. w Bochnii u Ant. Sonek. Nynj k tisku chystá Homérowu Odysseu. Wiz u Jgm. přspl. k Krk. d. II. č. 2. W rukp. chowá, drobnůstky nepočjtage: Wesmjr a náš swět, dle Bode, Rambacha, Walcha a giných, s obrazci. 2 swazky. Z roku 1820. *Böhmisches Lesebuch für Anfänger, enthält die lateinischen Lekcionen der lat. Sprachlehre als 2ter Theil zum Elementarunterrichte — in der böhmischen Sprache.* Z roku 1821. Několika nástinůw her dramatických. W. č. 67. a str. 115 (10) a 156 *a*).

345. *Litněnský* Jaromjr (wlastně *Štětka*), dr. lékařstwj, zaklad. mat. české, přspl. k Ww.

346. *Lhota* Jan Kwětoslaw, Bystřický, nar. 16. kwětna 1811 w Miletjně, študowal w Gičjně, pod Šjrem (w. t.) učil se češtině, pak w Praze filosofii a práwa, nynj akcesista w Králowéhradci, přspl. k Přm. GN. Ww. Kwt. Čw.

347. *Lucić* Hanibal, přspl. k Dn. il. 1836.

348. *Lukeš* František, nar. 6. června 1809 w Gestřábi, knězem 25. čce. 1833, prozatimnj kooperator w Harašdorfě w Bydžowsku, byl zámeckým proboštem w Saynu nad Rýnem, nynj wychowatelem w Praze, študowal w Gičjně, w Litomyšli a w Hr. Králowé, přspl. k Čpkd. Dal r. 1837 1. pros. do censury: »Mladý husárek, aneb newiděl gsem sprawedliwého a opuštěného . . . Dárek pro djtky dle Rieda.« — Hodlá se Stárkem (w. t.) Bohoslownj mrawnj časopis wydáwati.

349. *Lukeš* Jos., školnj pomocnjk we Zbinicjch, přspl. k Rozl. pr.

350. *Ludwjk* Josef Mislimjr Ant., nar. 22. dub. 1796 w Dolanech bljže Jaroměře, knězem 24. srpna 1819, býwalý kaplan w Náchodě, a nynj duchownj správce w Studnici od r. 1833 w Králowéhradecku, zakl. mat. české, člen swatoj. děd. Geho prwotnj práce w r. 1820 (w. u Jgm.), přspl. k Čchsl. Krk. Přm. Ptn. Rzl. pr. Čw. Čm. Kwt. w. č. 312. 355.

351. *Lukašewič* Jos., w. č. 405.

352. *Macan* Jakub Rafael, nar. 25. řjgna 1794 w Radnici, knězem 15. srp. 1819, byl kaplanem w Mirešowě a nynj gest farářem w Slabci w Rakownicku. Práce geho od r. 1823 (w. u Jgm.), přspl. k Přm. w. č. 635.

353. *Magurský*, přspl. k Zře.

354. *Mácha* Karel Hynek, narodil se dne 15. listopadu r. 1810 w Praze. Základy, na nichžto geho wychowánj spočjwalo, nebyly wolnému wywinutj se geho ducha na odporu, ani walně mu nenapomáhaly. Počátkům učil se po někaký čas we farnj škole swatého Petra, odkud se do hlawnj školy piaristské dostal, kdežto i gymnasialnj studia r. 1824 nastaupil. Již na gymnasium počal básniti, a plody této doby nesau w poměru k geho mládj ráz hlubokomyslnosti na sobě. W tenže čas wešel s Goethowými spisy w známost, a gak důrazně tyto M. dogaly, gewj se we wšech geho potomnjch pracech. — R. 1830 nastaupil M. filos. studia, byl pilným posluchačem J. Jungmanna (w. t.), tehdáž na staroměstském gymnasium českému gazyku učiwšjho, od kterézto doby *českým* básnil *gazykem*, slyšel pak skoro wšecky, mimořádně na filosofickém ústawě přednášené wědy, zamiloval sobě náramně Lichtenfelsowu filosofii, a hluboké přemeyšlenj, gemuž obzwláště tato filosofie přjčinu zawdáwala, činilo M. mystice náchylna, pročež obzwláštnjm zaljbenjm Zachariáše Wernera spisy čjtal. Počal také w těchto létech po wlasti cestowati, a obzwláště zřjceniny českých hradůw nawštěwowati, z nichž neymnožšj sobě nakreslil, takže po sobě do 70 obrazůw českých hradůw zůstawil. R. 1832 nastaupil práwnická študia, w nichž se bystrostj mysli wyznamenáwal, čjtal toho času nazwjce Byronowy spisy a neopomenul po celé čtyry roky, gak mile gen prázdná chwjle se naskytla, cestowati, za kterauž přjčinau se skoro se wšemi krásněgšjmi *swé wlasti* kraginami oznámil, a swau obrazotwornost žiwými a neyrozmanitěgšjmi z přjrody a poměrůw lidského žiwota wzatými, obrazy obohatil. Popisy kragin, w geho prácech zhusta se naskytugjcj, magj nazwjce w skutku stáwagjcj *české* kraginy za základ. Kraginy a hrady, genž dégištěm geho powjdek býti měly, nawštěwowal třikráte, čtyrykráte po sobě, nakreslil ge sobě zewrubně, aby u skládánj swých básnj aneb powjdek působiště žiwě před očima měl. We wšech geho bás-

20*

nických prácech gewj se tato *přjrody* milownost a snaha, wšude, kde gen lze, úkazy w přjrodě a kraginy malowati; pročež lidé, genž rownným nadchnutjm přjrody nemilugj, aneb gj z názoru neznagj, na geho prácech zwláštnjho zaljbenj nenacházegj. R. 1834 podnikl s A. Strobachem (w. t.) cestu do Wlach, widěl na té pauti Šumawu, Rakausko, Salcburgsko, Tyrolsko, Benátsko, adriatické moře, gež gedině we swém žiwotě spatřiti si žádáwal, a na němž náramně námořskau nemocj trpěl, Terst, Krainsko, Štyrsko a Wjdeň. R. 1836 skončil swá studia na wysokých školách pražských, nawštjwil o prázdninách po druhé krkonošské hory, odebral se pak do Litoměřic do praxi, kdež se k appellačnjm zkauškám a k rigorosům připrawowati zameyšlel. Dne 5. list. r. 1836 ukončil po krátké nemoci swau pozemskau pauť, pohřben byw dne 8. listop. ke kterémuž dni geho zasnaubenj položeno bylo. (Srw. Kwěty, 1836. 367. — Roz. lw. 1836 N. 52.) Tisknuté geho práce nacházegj se we Ww. Kwt. a wiz č. 131. a sw. II. má nákladem Hindla w Hradišti, wygjti.

355. *Mácha* Jan, dr. prof. wýchodnjch řečj w Holomauci, přspl. k Čpkd.

356. *Macháček* Šimon K., nar. w pros. 1799 w Praze. Co posluchač 3ho roku w prwnj na wšeučilišti pražském držané deklamacj wedenjm Al. Klára, prednesl r. 1821 24. čna. něco z řeckého (*Πινδαρυ*). Nynj gest professorem humanitnjm w Gičjně. Geho horliwým přičiněnjm dána r. 1824 prwnj zpěwohra na diwadle pražském. M. gest básnjk lyrický a dramatický. Geho práce od r. 1821—1825 wiz u Jgm. přspl. k GN. Čm. Čpkd. (srw. The foreign Quart. Rev. London 1827), a č. 48. 198—99. 200. 220. 230. 360. 363. 456. a str. 131. *e*).

357. *Machek* Alois Daniel, školnj pomocnjk, přspl. k Přml. Kwt. w. č. 1. a str. 77 a 80 *c*).

358. *Makeš* Jan, nar. 16. břez. 1786 w Král. Hradci, knězem 3. srp. 1808, byl kaplanem w Kopidlně (wiz u Jgm.), pak farářem w Slatinách, nynj we Wostružně w Bydžowsku hr. hr. diecesi, w. č. 502.

359. *Mayer* Josip, iz Banata, přspl. k Dn. il. 1835—37.

360. *Malý* Jakub Budislaw, nar. 4. srpna 1811 w Praze, studowal tamtéž, absolv. jurista. Přspl. k GN. Kwt. Čw. Čm. Wiz č. 235—36.

361. *Marek* Antonjn (Bolemjr Izborský), swětlo žiwota spatřil dne 11. zářj 1785 w Turnowě, knězem 30. srpna 1808, děkan čestný a farář w Libuni w Boleslawsku, člen sw. děd., zakladatel matice české, člen přispjwagjcj českého nár. museum. Geho žiwotopis gest: »Dům w kterémž sem narodil se nazýwali: *na zboře* — a nás děti, — *zborské*, odtud přišlo že sem se druhdy tak i podepsáwal. Otec mne 5letého odemřel, zůstawiw mne s ginými třemi starosti owdowělé matky, kteráž na moge wychowánj wšemožnau snažnost wynakládala. Prwnj swé školowánj odbýwal sem w turnowské owšem české škole. Gakkoli chudé se mohlo zwáti učenj co do prawopisu, gednak tolik sem zjskal, že sem uměl rozeznáwati *i* od *z*, *d* od *t*. a t. d., čehož, gak sem pozdĕgi na giných shledal, mnozj neuměli, genž w německých normalkách dětská léta ztráwili. — Pospjcháno se mnau, když sem rok mezi Němci pobyl, na gymnasium a sice do Slezska, do Křešowa k cisterciákům, kdež wětšj počet študugjcjch tehdáž w klášteře obžiwowán býwal. Roku 1801 překročil sem z ciziny do wlasti — z humanitatnj třjdy do filosofie w Praze. Widra, Meisner, Poklet, stáli w čele tomuto učilišti. Gsa giž we wlasti, nepogal sem důstogné ceny gegj. Omámen neobyčegem předmětůw, nezběhlý a nezkušený, obmezený tjm, co se w sjnjch filosofických přednášelo, neuměl sem prohlednauti za obrobu swého těsného žitj. Ačkoli giž tehdáž literatura *česká* měla swé dělnjky, gakkoli J. Negedlý (w. t.) ohlašowal přeloženj Iliady a Puchmjr (w. t.) prwotnjmi kwěty českého básnictwj ozdobowal Čecha *gméno* — k mému srdci nepřišlo tak bljzko, aby bylo wšjm tjm dogato. — Že Negedlý českému gazyku učj, buď sem úplně newěděl, anebo se domeyšlel, že gen některých wywolených, a wýhradně Němcůw se to učenj týká. Bez pochyby, kdy by se bylo čtenj o českém gazyku J. Negedlého wšem weřegně bylo ohlásilo a pozwánj učinilo, že bych horliwě hodiny české byl nawštěwowal. — Toť důkaz, gak mnozj mladjci w mrákotné slepotě a newědomosti o wšem tom, co se wlastenského wzdělánj týká, mohau trwati, pakli nenj toho, kdo by ge probudil a zraky gim protřel. — Náhodau mi tehdáž Český pautnjk přišel do ruky, a to byla *prwnj* česká kni-

ha, genž zaňala mysl mau, že sem, wida w nj pogednány rozličné předměty, gakby hrdě zradowal se. — Nesrozuměl sem w nj wšemu — práwě ale zatemnělost tato probudila moge usilj, a dodala cenu wyššj knize, že sem o gazyku českém lepšjho nabyl ponětj, an sem se domnjwal, že toliko wšednj prosté wěci njm se wygádřiti dagj, nikoli pak umělecké neb wědecké. — Prawý wůdce a oswěcowatel můg gestě se mi nezgewil. Teprwa když sem roku 1805 do bohoslowj w Litoměřicjch wstaupil, našel se tento blahowěst slowanský. — J. Jungmann (w. t.) tehdáž professorem gsa humanitatnj třjdy na gymnasium litoměřickém, obětowal se bohoslowcům litoměřickým w prázdných dnech učiti ge češtině. Kauzelná spanilomyslnost a prostosrdečnost tohoto muže, gehožto gméno po stech letech w Slowanstwu slynauti bude, okauzlila také mne, že sem geho citem cjtiti, w geho wědách žjti, geho okem w šjř i hlaub slowanské národnosti gakž Čechowi mé wrstwy lzelo, hleděti započal. — Razil sobě cestu, a mne učil po ni kráčeti. — Seznámiw mne swými prácemi, sdělil se mnau co se gen sděliti dalo. — Swých slownických wýtahůw učinil mne účastnjkem, a tjm se mi nawedenj stalo, gakým spůsobem by se knihy neyužitečněgi čjsti daly. — Z těchto dob počjtá se naše přátelstwj nezrušitedlnau sponau upewněné! kteréž mne blažilo giž i odlaučeného, kteréž mně umdlewagjcjho malomyslně sjly dodáwalo, kteréž až podnes pramenem mogich potěch gest. A gestli slabá schopnost druhdy šťastně perem trhla a slowanské literatuře w něčem poslaužila, ginak se řjci nedá, než že on byl k tomu ponukagjcj pružinau. Powolánj mého kněžského úřadu wedlo mne skrze osady: rožďalowskau, libunskau, tatobskau, hruboskalskau, teynskau a opět konečně libunskau — a s wýhodau mi bylo, že sem se *gazyka* poněkud *zmocnil*, w němž *pronášeti se lidu* kázal mi *posawadnj úkol můg*.« Wiz Jgm. lit. Geho práce počjnagj w r. 1806. W. č. 636. . . . . Přspl. k Rzl. pr. GN. Čpkd. Krk. W Kytce 1838 79 hágj ducha národnjho.

362. *Marek* Jan Gindřich (podepsán i Jan z Hwězdy), nar. 4. listop. 1801 w Libljně, knězem 14. srpna 1826, farář kozogedský w Plzeňsku, zakl. mat. české, přspl. (u Jgm.) r. 1820, k Čchsl. Rozl. pr. Ptn. Čw. Čm. Kwt. Čpkd., w. č. 313. 669. a snad str. 119 (130).

363. *Maretić* (B. M. R. A.), iz stare plemenite ilirske kuće i obiteli Vojković-Maretić de Klokoč, c. k. oberstar baron, přspl. k Dn. il. 1838.

364. *Marchal* Jan, nar. 9. list. 1797 we Welešjně, knězem 20. list. 1820, byl kaplanem tamže, nynj farářem w Řjmowě w Buděgowicku, přspl. (u Jgm.) k Čpkd. a sw. děd.

365. *Maria Antonia*, od dětinstwj Gežjše *(von der Kindheit Jesu)* (psaná i M A. a Dobrowlastka) rozená a křtěná *Pedál* Josefa, dne 18. un. 1780 na Wyšehradě, magjc otce, gehož neywjce obraz byla, mistra hrnčjřského, čtenj milowného, 6 sester, 1 bratra. W Serafce, r. 1826 wydané, o sobě takto pjše: »Serafka (pod tjmž rozumjš Josefu) byla prworozenka nábožných rodičůw. Otec gegj byl muž wjc rozšafný než mohowitý. Gsa gen řemeslnjk, žiwil se a swé pracj rukau swých poctiwě, mage čistý, prostranný dosti, wlastnj přjbytek s krásnau zahradau. W té mjwal swé neylepšj potěšenj, i matka Serafčina swé uprázdněné chwjlky gj obětowala, sázenjm, opatrowánjm a zaljwánjm wěcj potřebných ke kuchyni domácj se zabýwagjc. Otec pak rád čistil stromky a kwětinky. Spokogenost, swornost, láska panowala mezi nimi, proto také požehnal gim Bůh, že nemuseli cjtit nedostatku, byť gim i málo bylo zbýwalo. Celý skoro dům potřebowal otec k pohodlnému wedenj řemesla swého.« Nicméně když řehole sw. Kláry rozptýlena byla, přigal swau neybližšj přjbuznau Bohu oddanau pannu Anežku do swého obydlj, kteráž naši spisowatelku od 4 až do 6 let wyučowawši, tamže w Pánu skonala. Napotom po weliké přestálé nemoci nastaupila 6letá Josefa školu wyšehradskau, w kteréž s Viktorinem předmluwu českau při zkauškách držjwala. Powyrostauc ráda w zahradě *české* nábožné pjsně zpjwala (str. 24). W 17. 18. wěku gegjm měla se prowdati, než tu opowrhla záštiwým »Stanislawem«, opustila sice wěrného ale Stanislawem oklamaného »Bohumjra«, a rozžehnala se s wrtkawým ale napotom nj obráceným »Viktorinem«, swým dotčeným spolužákem, kterýž napotom i do řádu gednoho wstaupil. Po smrti gedné hraběnky geptišky (str. 97) dostala powolenj bez wěna do řádu sw. Alžběty w Praze wstaupiti; kamž giž 17leté děwče přigjti si přálo. Dne 21. listopadu r. 1803 stala se na wzdor wšeho přemlauwánj geptiškau (klášternj pannau) tamže, a dne 9. zářj 1805 slib panenstwj složila. Gméno

»*Maria*« (kteréž gest wšem těmto geptiškám obecné) »*Antonie*« zde obdržela. Gegj dwě sestry M. Františka a M. Theresia též do téhož řádu napotom wstaupily, s nimiž w sesterském pobýwala do swé smrti spogenj. Dle wýrokůw těchto duchownjch panen co čekanka řádu *pjsně* a přánj (winše) *české* skládáwala. Dopisy s mnohými wlastensky smeyšlegjcjmi duchownjmi, zwláště r. 1817 se Sedláčkem (w. t.), Šindelářem (w. t.), Kamarýtem Klokotským (w. t.), Smetanau (w. t.) Tomsau (w. t.) atd. učinili gi na české nauky wjce pozornau. Kázanj Rychlowského (w. t.), biblj česká a giné české spisy, mezi kterýmiž i české nowiny a časopisy byly gegjm blaženým čtenjm. Kde gen něčeho českého se dopjditi mohla, hleděla sobě opatřiti. W nemocnici we dne i w noci přjležitostně knihu, zwláště kázanj, w ruce magjc, nemocným předřjkáwala, w celi (swětničce) swé wšak, dokud tamž ostati mohla, péro w ruce magjc, pobyla a spisowala. W kuchyni při wařenj dobré nápady i hned na papjr po práci uwésti hleděla, aby tjmto způsobem wlasteneckým dceruškám negen nemocným na bljzku, ale i wzdálj zdrawým po slowanských kragjch poslaužiti a »nábožnost a trpěliwost do srdcj lépe wepravititi« mohla. Při spisowánj swém byla skromná a spokogena, neboť w Keři 1830 pjše: »Slabost má gest mi dobře známá, ... žádám toliko, by ste mně dobrotiwě strpěti ráčili, když w *nedospělosti* swé za Wámi (učenými) kulhagjc, Waše pozorugjc práce, ge obdiwugi.« A ginde: »Za zděmi, kde slyšet těžké oddychánj, — Předce radost, předce zkwetá blaženost, — Aniž tichau odegjmá pokognost — Pohled na hasnaucj oči w umjránj.« Wšeho tiskem 5 knjžek wydala, 31 archůw obsahugjcjch, nazwjce nábožné. Prwnj djlo gegj gest překlad žiwota sw. Alžběty z německého od Vinc. Dornauta r. 1829. Půwodnj Myrrhowý wěneček r. 1828 a Keř 1830 wěnowala tehdegšjmu p. biskupu pražskému, a nyněgšjmu arcibiskupu lwowskému Pištěku, kterýž poslednj knjžku na swůg náklad tisknauti dal w prospěch tamnjch nemocných žen. Při swých prácech požjwala stálého zdrawj, než pro swé powolánj wedaucj wjce sedacj žiwot, byla mrtwicj raněna. Dotčený biskup a ginj češtj spisowatelé a dobrodinci složiwše se, postawili gj na Wolšánech kamenný náhrobek s nápisem českým od Čelakowského (w. t.) složeným: »Twá *láska k Bohu* a *ke ctnosti* — Giž sáhla z času do wěčnosti — Newadnaucj tam pod wěnec; — *Twých spisů ljbých hlas srdečný*, — Twau *láskau k wlasti bude wděčný* — *Wždy w počtě mjti wlastenec.* — Ač slza kane Twému prachu w hrobě, — O sestro w Kristu zwěčněná! — Duch předce sladce taužj k nebi k Tobě!« Pod tjm: »Marii Antonii z řádu sw. Alžběty w Pánu zesnulé dne 4. Března l. Páně 1831« Wiz u Jgm. w. č. 314—15. 457. 786. Přspl. k Čchsl. Čm.

366. *Maria* Čacká, přspla. ke Kwt. Wčele 1838.

367. *Marič* Josip, iz Horvatske banske krajine, přspl. k Dn. il. 1835. 1836.

368. *Marothy* Jan z Maškowa z nowohradské stolice, Slowák, přspl. k Pld. Zř. Hrce.

369. * *Martinius* Samuel, farář u sw. Haštala a sw. křjže w Praze, wydal w roce 1620 Roráte, čili zpěwy adwentnj we formě 18., následuge w tom originalu při témž kostele na weliký náklad zpraweného. Rkp. u J. Wlčka (w. t.).

370. *Martiny* Dan., sl. b. kazatel, nar. w b. Bystřici 1805, študowal w Prešpurku a pak w Jeně, wydal 1 kázeň, a přspl. k Hrce. 1837. II.

371. *Martinowský* Michal, nar. 12. dnb. 1808 na Mělnice, zaslibil se řádu premonstratskému na Strahowě w Praze 1. list. 1835, bohoslow 4. roku w Praze, w. č. 155—56.

372. *Mažuranić* Anton, professor u Zagrebu, přspl. přspl. k Dn. il. 1838.

373. *Mažuranić* Ivan, iz primorja horvatskoga, přpl. též pilně od r. 1835–38.

374. *Medljn* Jan N., nar. 13. kwětna 1759 w Radomyšli, knězem 24. srp. 1782, kandidat bohoslowj, kapitoly pražské předstawený, králowstwj českého prelát, arcib. konsistornj rada wyslaužilý, člen činný k powzbuzenj hudby, djwe kaplan w Soběnowě, farář w dolnjm Sliwně, katecheta w sirotčjm domě, až pak r. 1807 kanownjkem učiněn. Slowanské literatuře ničehož neodporučiw umřel 16. un. 1837 w Praze, w. u Jgm. a č. 607.

375. *Melcer* (Meltzer) Jos., nar. na Ostré, študowal posléz we Wjdni, sl. b. kazatel w Kerestuře, Garamsegu, wiz č. 670., přspl. k Hrce.

376. *Merklas* W. J., nar. 1809 w Praze, štud. práwa, rytec wýborný, w. č. 423.

377. *Meystřjk* Jos., nar. 22. čce. 1765 w Kopidlně w Bydžowsku, knězem 18. pros. 1790, co pensiowaný děkan, notář bisk. a sekret. b. wik. weřeg. a wyslaužilý škol. okršku lipnického dozorce, žige we Swětlé w Cáslawsku, w rkp. »Maudrý Nathan z Lessinga« r. 1830. (w. u Jgm.)

378. *Michl* (Michel) křtěn *Josef Wáclaw*, a řádowně *Justin*, narozen dne 10. zářj 1810 w městě Poličce (= Polický) w Chrudimsku. (Otec geho *Antonjn*, nynj 70 let stár, autlého gsa těla, posud zdrawý hospodář, gest syn z 12 dětj dědičného rychtáře w Korauhwi u Poličky. Geho 2 bratřj byli kněžmi, geden *Jan* děkan w Polné († 1813), a druhý *František*, farář w Branné († 1832 as 70 let stár). Antonjn pogal Veroniku w Poličce za manželku, s njž zplodil 3 dětj, z kterýchž prwnj zemřelo, druhé r. 1796 Johanna, a třetj teprwa tento J. W.). Otec zawedl geg w 6. roce wěku geho do tamnj hlawnj školy, gjžto letnj dobau, při hospodárstwj k ruce swého otce, pod wlastenským katechetem Fr. Čermákem nawštěwowati nemohl; a tudy to, co w ten čas zanedbal, opět w zimě we škole i doma prospěšně nahraditi se snažil. Skončiw 4. třjdu tamnj odebral se r. 1823 w zářj na powzbuzenj otcowo na litomyšlské gymnasium. Pobyw w Litomyšli 4 léta odešel r. 182$\frac{7}{8}$ do Morawské Třebowy k wětšjmu se zdokonalenj w humaniorech a w gazyku německém. Tu, gako w Litomyšli, skrowně byl žiw (neboť rodiče geho byli křiwým processem welice stjsněni), a wyučowánjm mládeže se wětil. Nawrátiw se r. 18$\frac{29}{30}$ opět do Litomyšlé, študowal tu logiku, a w tom roce, mage tauhu po oswětě, mjsto k práwnictwj, odhodlal se k Piaristům (otcům škol pobožných), do gichžto řádu přigat byl. Po skončeném 1njm filosofickém běhu odebral se w zářj 1830 do Lipnjka na Morawě do noviciátu kdež 4. řjgna t. r. w duchownj raucho oblečen, gméno řádowé: »Justinus« obdržel. Tu se učil předmětům řádu potřebným, též gazyku francauzskému a wlaskému. R. 1831 ztratiw 60letau matku Veroniku dostal se odtud zase do Litomyšle, kdež 2hý filosofický běh skončil. W ten čas r. 1832 umřel geho podporugjcj strýc František, w Bydžowsku, gehož a Krále (w. t.) od swého 13letj o každých ferijch nawštěwowal. Na to poslán (ordinowán) do českých Budëgowic r. 183$\frac{2}{3}$, kdež 1nj rok bohoslownj odbyl a s literaturau českau wjce a wjce se seznamowal. Odtud po Wltawě přišed nawštiwil Prahu a zahostil se w Berauně 183$\frac{3}{4}$ pod spráwau Běleckého (w. t.), geho býwalého učitele, a s Wagenknechtem (w. t.) se seznámil. Tu učil III. třjdu hlawnj školy. W ten čas stal se zakladatelem matice české. Dne 1. ledna 1834 složil slib řádu w Praze, a w červnu t. r., mage aumysl se pro realnj školy w Rakownjce a Liberce připrawiti, podrobil se w Praze privatně celoročnj zkaušce, z řeči a literatury české pod J. Negedlým (w. t.). Na to poslán gako dřjwe dobrotiwým provincialem P. *Husákem* do Prahy. Dřjwe než tam auřad učitelský pregal, nawštiwil swau otčinu, w kteréž we spisech otcowých hledage, našel starodáwnj hospodářskau instrukcj rukopisnau (otištěná w Čw. 1834) a na zadu gegjm tyto we swém as 10. roce wěku swého napsané wlastnoručnj slowa: »Nápodobnau knihu také gá sepišu.« K splněnj toho dětinského wýroku, gakožto známky wyššjho wnuknutj a kywnutj otcowa, počál w Praze r. 183$\frac{4}{5}$ a $\frac{5}{6}$ se i bibliografij powšechnau zabýwati při auřadu učitelském I. třjdy na hlawnj nowoměstské škole, kterýž auřad každoročnjm wyučowánjm as 220—230 žáčkůw zdráw zastáwal. Zde gakož i w Berauně při zkaušce žáčky i česky promluwiti nechal, a o školách našich toto pronesl přánj: »By gste naši školu — ach na křehkém geště letjcj Základu! — we zwláštnjm ráčili mjti zřenj.« W ten čas stal se přispjwagjcjm členem českého národnjho museum a audem sw. děd. R. 183$\frac{6}{7}$ a $\frac{7}{8}$ študowal na pražském wšeučilišti 2hý a 3tj bohoslownj rok a byl 6. kwětna 1838 na jáhna poswěcen. Cjs. kr. kommissj dworská nad študiemi potwrzenjm od 22. čce. 1837, č. 4357 a české gubernium od 31. čce. 1837, č. 38031, za přjčinau geho učiněné dne 8. řjgna 1835 na pražském wšeučilišti konkursu nápodobné zkaušky gemu powolenj dala český gazyk na realnj škole (wěcnici) přednášeti a dle školnjho toho wýměru nařjzeno měl, budaucně kromě slowanštiny i němčině, země-, děge- a řemeslopisu učiti. — O Slowanech w mládi swém ruských, polských a t. d. mnoho newěděl, leč to že *ruské* wogáky u geho rodičůw přenocowati a zase odtáhnauti widěl. W Třebowi německé, kdež geden *Polák* auřadu žádost swau přednesl, co Čech k wýslechu napomahal, ale poněwadž wšemu auplně neporozuměl, nutil se napotom k učenj slowanštiny. Wydal tiskem 40 archůw w 3750 wýtiscjch, nákladem swým as 1000 zl. stř., při čemž nikterak na zisk nehleděl, nýbrž raděgi škodu měl. Wiz č. 22. 28. 506. a str. 80 *d*), 178 *a*), 193 5.; přspl. k GN. (1833), Kwt. Čw. Čm. Čpkd.

379. *Mikeš*, w. str. 209.

380. *Mikola* Jak., w. str. 117 (75).

381. *Milakovič* Mitro, přspl. k Dn. il. 1835.

382. *Mikšjček* Matěg, žák druhé třjdy humanitnj w Litomyšli, přispěl ke Kw. 1838.

383. *Miloglasavič* Slavodrug iz Slavonie přspl. k Dn. il. 1836—37.

384. *Millauer* Maximilian Xav., poswátného řádu cisterciákůw w opatstwj wyšňobrodském diecese českobuděgowické kněz kapitulárnj, ss. boh. doktor, nawedenj pastýřského c. k. weřegný řádný professor, usaditedlných na obroky cjrkewnj čekancůw c. k. zkaušce, fakulty bohoslownj děgepisec a wyslaužilý děkan, král. české společnosti nauk člen řádný a wyslaužilý ředitel, c. k. společnosti a známosti přjrody wlastenské po Morawě a Slezku rakauský člen dopisugjcj, slawné společnosti českého museum člen wýborowý zwolený a gednánj ředitel, a wšeučiliště Karlo-Ferdinandského ředitel slawný wyslaužilý, nar. 17. pros. 1784 w Budègowicjch, knězem 25. list. 1807, přspl. k Přm.

385. *Milostjn*, přspl. k Rzl. pr.

386. *Müller* Jan, nar. 30. řjgna 1792 w Hořicjch, knězem 24. srpna 1816, byl kaplanem na Weliši, nynj gest farářem w Slatině w Bydžowsku, w diec. král., přsp. k Přm., w. č. 172. a snad str. 99 (280).

387. *Mogžjšowič* Jan, sl. b. kazatel w Přibowci w Uhřjch, w. č. 671.

388. *Mošner* František Jan, doktor w lékarstwj a hogictwj, c. k. professor babictwj od r. 1829 na wysokých školách w Holomauci, zakl. matice české, nar. w Benešowě u Prahy. Č. 565.

389. *Mrtka* Wogtěch, úd úřadu učitelského, wiz str. 18 a 193.

390. *Náhlowský* Frant., nar. 7. ledna 1807 w Seykořicjch, knězem 4. srp. 1830, kaplan a katecheta w českém Dubě w Boleslawsku, zakl. mat. české, aud swat. děd., přspl. (u Jgm.) k Ptn., zná se dobře we wychowatelstwj. Wiz str. 184 řádek 3.

891. *Nagji* Anton, censor pripravil ka tisku, w. str. 156 *b)*.

392. *Negedlý* Jan, ku wzkřjšenj národnj slowesnosti tak mnoho působil, že we swém oboru spisowatelském skoro nowau dobu učinil. Narodil se 25. dubna 1776 w Žebráce w Beraunsku. Geho otec též Jan důmyslnostj a wlastenectwjm u swých kraganůw známý, řeznictwjm a polnostj se žiwil. *Wogtěch*, bratr geho (w. t.), 1783 do Prahy k piaristům na študie dán, kdež i mezi swými žáky wynikl. Mladšj *Jan*, k řemeslu ustanowen, co pětiletý hoch se roznemohl, a k zachowánj geho žiwota třikráte žilu mu pustiti musili. Autlinký náš *Jan* na přjmluwu přátel též pak w študia na staroměstském gymnasium w Praze nastaupil. *Wogtěch*, mage geg pod ochranau, w prwnjch školách učil ho řečtině, tehdáž welmi u weřegném wychowánj nemálo zanedbáwané. Pozděgi pak naučil sám ho francauzštině a italštině a angličtině. Wstaupiw *Jan* do filosofie, powstal mezi některými študugjcjmi wlastenský spolek, gehož záměr byl skleslau národnj slowesnost opět do žiwota uwésti. Půwodowé gegj byl Puchmjr (w. t.), Wogtěch Negedlý a Hněwkowský (w. t.), k nimž pozděgi i *Jan* náš, objrawšj se prozau, přistaupil. Od swých professorůw ke wšemu dobrému weden, od bibliotekáře R. Ungra k spisowatelstwj nabjzen, začež mu J. N. l. 1802 prwnj zpěw Iliady obětowal. Seznámil se pak s Dobrowským (w. t.), Pelclem a Faustjnem Procházkau. L. 1800 wydal smrt Abelowu a pro wýbornost toho wydánj w rozstonánj M. Pelcla, professuru řeči a literatury české zastáwal, a když l. 1801 Pelcl zemřel, cestau konkursnj učitelstwj obdržel. U slawného toho na stolici českau dosazowánj negednj se sešli, diwjce se wýmluwnosti tohoto mladjka. L. 1803 stal se doktorem práw. W tu dobu padagj geho spisy, ačkoliw i práwnictwjm, zastupowánjm před saudem, zaměstnáwán býwal. Přeloženjm knihy wšecbecných zákonůw městských hodnostj c. k. rady poctěn byl, též neyšetrněgšj spisy censurowal, nařjzenjm zemského ředitelstwj překládal. L. 1797 22. čce. psal: »Co nowého? že mjsto šwabachských liter w češtině, latinské uwedau, od nich gsem probu u p. Tomsy uwiděl,« swému přjteli. Dále: »Zase 2 básnjci z Beraunska přibyli, geden gmenem J. Jungmann (w. t.), w 2hém roce práwnjk, zná dobře francauzsky a anglicky, i gest w českem zběhlý

gazyku, pak Seidl Beraunský (w. t.) wýborný hudec.« — W listu 9. července 1798 »Wšude se w Praze ugišťuge, že na žádost pp. stawůw budau školy též i gymnasia česky . . Deyž pane, aby to gednau bylo prawda!« Nemocného w Praze Puchmjra nawštěwowal. Stawu manželského neokusil. W Trnowém Augezdci blјže Budče 2 mjle od Prahy, w tomto swém wýnosném dwoře, pobýwal, zde okřjwage. S přátely scházjwal se buď na Weljze, w Mirošowech, Rudnicjch, aneb w Žebráce. O prázdninách nawštěwowal Teplice a Karlowé Wary. Před smrtj odkázal penjze na wydánj bratrowých spisůw a básnj Puchmjrowých. Založil w Žebráku fundacj 1000 zl. stř. pro gednoho chudého měšťana. Dokonal w rukau bratřj swých 31. pros. 1834. — I Poláci ctili geho zásluhy, z čehož wyswitá z psanj knjžete Adama Čartoryského 9. března 1812 zaslaného. Pochwáliw geho Iliadu, prawj: »Jeżeli bys Mości Panie Professorze, w uczonych swoich zabawach, potrzebował czy to dzieła, czy wiadomości iakiey tyczącey się Literatury Polskiey, chciey się proszę udać do mnie z ufnością.« — L. 1817 stal se audem dopisugjcjm akademie lekařsko-hogičské w Petrohradě; audem čestným cjsarské ruské akademie zwolen (1820). Umřel w Praze a pochowán w Žebráce 7. ledna 1835, a náhrobek přislušný mu Wogtěchem wystawen. (Srw. Kwěty 1836. 279 od Přibjka). — Do gakých liternjch hádek poslednj léta náš Jan se zapletl, netřeba zde připomjnati, an každému Čechu známý gsau, a bez nich w nowě pučjcj literatura býti nemůže. Weškeré geho snaženj směřowalo, čistotu a správnost materského gazyka od porušenosti a newčasného u wěci nepotřebné nowotěnj zachowati. Co chtěl, to i docjlil. Kde prjkřegi si počjnal, nedotkliwosti a churawosti geho přičjsti to lze. To čas giž zahladil, a nepřátely s njm smjřil, zásluhy geho o wlast ale nezahladj nikdy. (Č. Wčela 1838.) Geho spisy od r. 1800 wiz u Jgm. (Srw. *Oestr. Nat. Enc. Wien* 1836. 4. *Bd. S.* 32. — *Prg. Ztg.*) a žiwot geho od Hněwkowského, we »Wáclawu« w Praze 1837. str. 1—20. Wiz č. 24. 40. 169. a str. 174 *y*).

393. *Negedlý* Wogtěch, bratr předešlého, narodil se w Žebráce 17. dubna 1772, študowal w Praze u piaristůw, za kněze poswěcen byl 17. prosince 1796, za kaplana přišel hned do Druhnoaugezda, odtud 18. řjgna 1798 do Prahy k sw. Hawlu powolán, 17. srpna 1802 za lokalistu (duchownjho správce) do Pečic ustanowen, 13. řjgna 1813 gako farář w Mirošowech potwrzen, 24. ledna 1826 za děkana w Žebráce powýšen byl. Wšudy lásku u lidu si zjskal. Gedině to připomenu. Když z Pečic se stěhowati měl, přišli z celé osady sedláci, a chtěli mu desátek dáwati, aby u nich zůstal, a wyprowázeli ho wšichni až do Přjbrami do vikariátu, kdy by to wymoci mohli. Dostaw se do Mirošow, poznal, že tam duchownj žádné wážnosti neměl, 13 let tam pobyl, a gaká to změna. Když do Žebráka odcházel 14. unora 1826, hned w 4 hodiny ráno plná fara osadnjkůw byla, a s pláčem se laučili. W 7 hodin s Karlem Engelthalerem (w. t.), farářem mešenským, wygjžděl z fary; gak se zarazil, když hned od fary přes celau dlauhau wesnici we dwau řadech děti, muži a ženy klečeli, plakali, ruce spjnali a poslednj požehnánj žádagjce. Na to podjwánj do smrti nezapomene, a zpomene-li kdy, wždy ho slzy poljwagj. Od mladosti básnictwj se oddáwal, gsa po německu wychowán, Hermana si za hrdinu wywolil a německau epopeiu psáti chtěl. Hněwkowským (w. t.) gsa za Čecha obrácen, češtině se oddal; Sáma, Čecha, Žižku za hrdiny k epopei wywolowal, wšak ge zase zawrhl. Šťastným osudem mezi prawé Čechy se dostaw, *prawé* češtině se naučil a *uwykl*. Gediné na podzim pracowal básně, a kdykoli pracowal, žádného auktora giných národůw nečetl, ale česky mysle, českým dechem swé city wyobraziti hleděl. Geho prwnj práce od r. 1794 wiz u Jgm. P. Keppen w Žur. m. n. pr. 1836. 24. marta: »wstupil na literaturnoe poprišče uže w 1790 godu, i potomu učastwowal w wozroždenii českoj slowesnosti.« Přspl. k Přml. Čm. Kwt. w. č. 132—35. 458.

394. *Nečásek* Frant., nar. na Wysokém w Boleslawsku, študowal práwa w Praze, přspl. k Ww. w. str. 153 (25).

395. *Nekwasil* Ant. R., kafjrnjk a měšťan w Praze, přspl.

396. *Neofitowič* D., lékař w Pešti, přspl. k č. 148.

397. *Nešpor* Jos., w. str. 226.

398. *Neumann* Wáclaw Fr., bohoslowj kandidát, wždy wěrné kapitoly metropolitanske prelát arcijáhen, arcib. konsistoře rada činný, u neywyššjho posezenj pánů stawůw w Čechách přjseda, k powzbuzenj kostelnj hudby člen, nar. 15. dub. 1777 w Středoklukách, knězem 20. zářj 1800, w. č. 737.

399. *Nowáček* Jan Tomáš, nar. 10. máge 1802, knězem 24. srpna 1828, kaplan w Kumžáku, nynj kaplan strmilowský w Táborsku, spoluzakladatel sw. dědictwj od 29. pros. 1836, rozšiřowatel českých knih, přspl. k Čpkd. w. č. 497. 580. a str. 153 (19), 248 (61) atd.

400. *Nowák* Jan, nar. 27. července 1781 w Pardubicjch, knězem 30. srp. 1807, farář w Nowé wsi w Bydžowsku, w. č. 793.

401. *Nowák* Wáclaw, narozen 11. zářj 1800 w Morašicjch na Litomyšlsku, giž z otce swého Wogtěcha Nowáka, školnjho učitele tamže, an děginy staročeské biblickau a mnohomocnau wýmluwnostj wyprawowáwal, prwopočátek lásky k české řeči a wlasti wzal. W Litomyšli wědectwu oddanému, týhodně pro potrawu do Morašic chodjcjmu, a nowiny Hromádkowy (Prwotiny pěkných uměnj) nosjcjmu bylo wolno od faráře Antonjna Wacha, náčelnjka morašických čtenářůw českých nowin, týž nowiny rozpečeťowati a čjsti. Z těch čerpal, a pak otci i panu farářowi wyňatky swé radostněgi ukazowal, nežli pp. professorům úlohy w němčině. Čemukoli se učil němčinau, latinau a řečtinau, wyprawowati to musjwal otci swému řjkagjcjmu: »Wás neučegj we školách ničemu česky, tedy gá budu tebe učiti, neb gjš český chléb, a českého učitele z tebe mjti daufám.« Poslal-li otci swému o chléb, penjze a giné potřeby české psanj s prohřeškami proti prawopisu, hned mjsta chybná gemu čárau podtrhnul, zpátkem poslal, a chleba nedostal dotud, dokud dle prawidel mluwnice české gich neoprawil. — Gelikož bohoslowec mluwnici, literatuře české, wypracowánj kázanj českých byl w Králowé Hradci učen od J. L. Zieglera (w. t.), o němž žáci geho řjkali, že český duch ljbý z něho wane. Z powzbuzenj Zieglerą a M. Ludwjka (w. t.), spolukaplana swého w Náchodě r. 1826, gelikož koopator na winici páně mladočowské dráhu spisowatelskau nastaupil. Geho spisy gsau mnohonácterá pogednánj wychowatelská w Přjt. mládeže. Přspl. k Rzl. pr. Čw. Gest horliwý zastawatel gazyka českého proti nenáwistnjkům geho w okolj swém. Geho heslo gest: »Wůbec láska křesťanská se wztahuge na wšecky lidi, zwlášť ale na ty, genž s námi gsau gedné mateřské řeči a wlasti.«

402. *Nowoknjnský* P. (w. Weselský), přspl. ke Kwt. 1838.

403. *Nowotný* Frant. W., nar. 6. srpna 1795 w Smrdowě, knězem 12. srpna 1824, kaplan w Načehradci, nynj w Lochowě w Kauřimsku, přspl. k Čpkd.

404. *Nowotný* Jos., nar. 1807 w Benešowě w Boleslawsku, študowal w Gičjně a w Praze, kandidát professury a wychowatel priwátnj we Wjdni, přspl. k Čw. Čm.

405. *Nosák* Bohuslaw, nar. w Tisowci w malohontské stolici 1818 dne 25. unora. Otec geho Ondřeg, učitel w Černé Lehotě. Oddal se slowenčině r. 1832 náwodem *Hlawáčka* (w. t.) a otce swého. Študowal w Dobšině w gem. stol. a w Lewoči. Zná se w gazyku maďarském a anglickém, přspl. k Hr.

406. *Nósek* Jan Křt., nar. 24. srpna 1789 na Wysokém, knězem 15. srpna 1813, farář a čestný děkan w Semilech w Boleslawsku, † 13. dub. 1837, w. č. 741.

407. *Nusbaum* W., w. str. 97 (232).

408. *Nywelt* (Niwelt) Jan, nar. 6. pros. 1789 w Náchodě, knězem 21. led. 1811, děkan w nowém Bydžowě, býwalý duchownj pastýř w Lochenicjch, gehož snad přjbuzný J. N., školnj pomocnjk w Dřewiči na Náchodsku, w. str. 203 5), 205.

409. * *Obradovič* Dositej, w. Dn. il. 1835.

410. *Obrenovičeva* Anka iz Serbie, w Dn. il.

411. *Ollik* Pawel, Slowák, přspl. k Pld.

412. *Ondrák* Prokop, nar. 27. července 1810 w Praze, knězem 3. srpna 1834, študowal w Praze, kooperator w Kosmicjch, nynj katecheta na hlawnj škole w Přjbrami w Beraunsku, zakl. matice české, přspl. k GN. Čw. Čpkd. w. č. 330.

413. *Opočenský* Giřj, superintendent, narozen 1781 21. ledna w Peřinowě w Bydžowsku, duchownj pastýř h. w. cjrkwe klášterské (w. u Jgm.), w. č. 96. a str. 97 (240), 236 17).

414. *Orelský* Jos. přspl. ke Kwt.

415. *Orphanides* Jan, Slowák, Lehotský, sl. b. kazatel, přpl. k Rzl. pr. 1830.

416. * z *Ottersdorfu* Šixt, nar. w Rakownjce, bakalář 1534, měštan a kancléř starého města 1546, swržen z auřadu 1547, literatuře cele se oddal, tak wážený, že penjz památný gemu ke cti ražen s nápisem: »Sixtus ab Ottersdorf anno MDLXXIII.«, po druhé straně: »Unum necessarium.« Umřel 1583, 25. srpna. (Welesl. kal. a Milozor 105.) Spisy w. u. Jgm., w. č. 732.

417. *Ottmayer* Ant., dr. práw a advokát w Pešti, přspl. k Zře. (Nar. zpěw. 1835. II. 505.)

418. *Otradowský* Wáclaw, wzornj učitel w Běle, přspl. k Přm.

419. *Palacký* František, děgepisec českých stawůw, člen a téhož času ředitel král. učené české společnosti nauk, člen dopisugjcj kr. uherské učené společnosti, slezské společnosti wlastenského wzdělánj a horno-lužické společnosti nauk, učené společnosti w Mnichowě, činný aud českého národnjho museum a sborowý pro wědecké wzdělánj řeči a literatury české při národnjm museum, bývalý archivář u hr. Fr. Šternberka, redaktor časopisu musegnjho německého (1828—31), českého (1828—38) . . . slowančiny a giných gazykůw znatel, syn reformatského školmistra a spisowatele, swětlo božj uwiděl 14. června 1798 w Hodslawicjch na Morawě. Wědeckého wzdělánj nabyl w Prešpurku a we Wjdni. Kollár J. (w. t.) we Wýkl. Sláwy Dcery 1832 str. 351 dj: »P—ý, ač mladšj, byl perwý milownjk národu, řeči a literatury československé, se kterým gsem známost učinil a we swazek přátelský wstaupil; střetli a nalezli gsme se spolu gako žákowé w prešporských winicech w garnjm čase, on Morawan Slowáka Tablice (w. t.), gá Slowák Morawana Komenského (w. t.) w ruce mage a čjtage.« Giž we swém mládi učil se téměř wšem ewropegským gazykům, aby wýtečné spisatele půwodně čjsti mohl, a objral se pozděgi se studiemi filosofických saustaw německých a anglických, krásowědy wšak neywjce. W dubnu 1823 přišel do Prahy a seznámil se s Winařickým (w. t.) w semináři, Waňkem (w. t.) atd. Hrabata ze Šternberka podali mu přjčinu k geho stálému w Praze přebýwánj, což i gemu pro známost českého děgepisu welmi přispělo. Pozděgi na to se oženil s Měchurowau. R. 1831. 7. března stal se děgepiscem stawůw českých, pracuge o české historii, a diplomatice až do wymřenj Přemyslowcůw. R. 1837 na gaře odebral se pro zkaumánj zřjdel historických na autraty stawůw do Řjma, a tam $2\frac{1}{2}$ měsjce až do 16. čna. w bibliotece a archivu vatikánském pobyl. (Čas. mus. 1837. III. a IV.) W srpnu a záři byl w Brně a Drážďanech a od stawůw morawských odměnu dostal (Kwěty 1837). Nawrátiw se do Prahy, seznal owoce swé přjsné, gakž oznámil, kritiky české (Čas. mus. 1837. IV. 478). Palacký gest znám po celé učené Ewropě. Maďaři w Tudományos Gyüjtemény geg (paluczk = plosky) za swého kragana drží. (Tatr. 1837. 115). Přjspěwky geho do časopisu wjdenského českého giž před rokem 1820 (w. Jgm. lit). Srow. *Convers. Lexik. Suppl. Lpzg. Brockh.* 1833. *S.* 433. — *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836. 4. *Bd. S.* 139. — *Oest. im J.* 1835. *v. Gross-Hoffinger, Stuttg.* 1836. *S.* 35. — *Humorist, Wien* 1837. *N.* 50). *etc.* W. č. 241—51. 373—76. 391., přpl. ke Krk. Wydal: *Literarische Reise nach Italien im Jahre* 1837 *zur Aufsuchung von Quellen der böhmischen und mährischen Geschichte. Von F. P. etc. Mit einem lith. Fac-simile.* (*Aus d. Abhandl. d. k. böhm. Ges. der Wiss.*) *Gr.* 4. (*S.* 126) *Prag, Druck bei G. Haase Söhne.* 1838, *geh.* 1 *fl.* 30 *kr.*

420. *Paleta* (Palleta) Jos., nar. 18. unora 1795 na sw. Hoře w Berounsku, knězem 12. srpna 1818, byl kaplanem we swé otčině, nynj vice-praeses w semináři w Praze.

421. *Palkowič* Giřj, nar. 27. zářj 1769 w Řjma-Baně (Corono-Banya) w gemerské stolici w Uhřjch, učil se w Ožďanech, Dopšině, Sopronë a w Jeně. Od list. 1803 wydržowali P—če při hlawnjm gymnasium w Prešpurku někteřj slowenštj wlastenci co professora česko-slowenské řečj a literatury. Ustawem tjmto gymnasium zwelebeno a posud gediné snad w celé zemi gest, kdež četná študugjcj mládež u rozkwětu slowanštiny přjležitosti nabýwa, we swé mateřštině a w přjzněných nářečjch se cwičiti. (*An. d. Lit. u. Kunst Wien* 1805 *Mai S.* 184). P. učil českoslowenskau mluwnici, děgepis českoslowenské řeči a slowesnosti, počátky a zwláštnosti srbského, polského a ruského nářečj, s krátkým přehledem slowesnosti těchto nářečj a s cwičenjm w česko-slowenské řeči a w slohu. L. 1837 odewzdal P. stolici tuto L. Štúru (w. t.) a posud se professorem česko-slowenské řeči pjše. Muž tento na rozkwjtánj našj slowesnosti w prwnjch swých letech nemálo působil, než pak w pozděg-

ňjm swém wěku wjce we spisech swých záhubné polemiky šetřil. Geho spisy od r. 1800 wiz u Jgm. Tatranky sw. 4tý r. 1837 wydal, bydlj w Prešpurku nad semniště wábau w josefské ulici, čjsle 892, kdežto i knihy k dostánj gsau. Přspl. k Čchsl. 1825., w. č. 26. 518. (Srw. *Oest. N. Enc. Wien* 1836. 4. *Bd. S.* 144.)

422. *Palkowič* Giřj, ostřihomský kanownjk a probošt St. Stephani de castro strigoniensi, nar. 1763 w Ompitále w prešpurské stolici, umřel 21. ledna 1835. Mimo mnohé giné zásluhy o cjrkew a národ swůg také této sobě dobyl, že celau biblj Slowákům (1808) přeložil, a také swým nákladem w Ostřihomě wydal, na kterémžto přeloženj přes 30 let pracowal. Kromě toho na penjz geho wyšlo několik giných spisůw na slowenském nářečj, neywjce práce J. Holého (w. t.). Tjmto mužem ztratila strana katolických Slowákůw w Uhřjch, usilugjcjch gedno ze slowenských podnářečj w té zemi, tak naswanau bernolačinu (w. t.) za spisownj gazyk pozdwihnauti, swého neyhorliwěgšjho a neyzámožněgšjho podporowatele. (Pr. now. — Čpkd. 1835. I. 162.) W. str. 212.

423. *Pálucký*, přspl. k Zře.

424. *Pařjzek* Aleš, nar. 1748, † 1822, z řádu dominikánského, dr. bohoslowj, direktor hlawnj školy w Praze (w. u Jgm. ČW. 1838. a *Oest. N. Enc.*), w. č. 27. 608. (796.).

425. *Pařjzek* Jos., nar. 21. dub. 1791 w Heřmanowěměstci, knězem 22. srp. 1814, farář kratonožský w Bydžowsku, přspl. k Přml. 1838.

426. *Patočka*, wrchnostenský lékař w Ronowě, přspl. k Rzl. pr.

427. *Patrčka* Michal Silorad, nar. okolo r. 1790 w městě Solnici w králohradeckém kragi. Otec geho František w mladosti swé se žiwil řemeslem punčochářským, pozděgi ale se dal do kupčenj (*Spezereihandel*). Syn geho Michal gako chlapec chodil do triwialnj školy tamnj, kdež toho času J. Kalaus učitelem byl, u něhož se liternjmu uměnj, počtům i hudbě učil. Když asi 12 let dosáhl, byl do Grulicha na změnku (*Wechsel*) za gednoho německého chlapce k cwičenj německé řeči dán, kdež as geden rok pobyw, domu se nawrátil. Po krátkém čase byl dán do učenj kupectwj do Kostelce nad Orlicj k Doležalowi (nyněgšjmu w Praze kupcowi), kdež swé léta w učenj náležitě wystál; po nawrácenj se do domu otcowského byl ke kupčenj w domě otce swého, č. 50 w Solnici přidržán, kdež až do r. 1812 kupectwj samostatně prowozowal we wšj tichosti a opatrnosti, že ani toho neymenšjho wýstupku gako mladjk se nedopustil. W tom samém 1812 aneb něco pozděgi w 1813 roku wpadl do dluhůw (kridy), což se přičjtalo tomu, že množstwj zbožj před finančnjm patentem nakaupeno měl, a napotom když na ceně toho zbožj mnoho spadlo, welkau ztrátu trpěl, což i přjčinau bylo, že swé na auwěrek wzaté zbožj zaplatiti nemohl. I odewzdal se na cestu do Wjdně, kdež chtěl Hromádkowých českých nowin redaktorem býti, wšak ale to mjsto giž giným obsazeno bylo, pročež beze wšeho pořjzenj domů se wrátil, na to ale hned do Prahy šel si žiwnosti hledat, odkud také hned nazpátek přišel, poněwadž tam žádného mjsta obdržeti nemohl. Po nawrácenj se z Prahy 1813 byl na nařjzenj měšťanosty s regrutami pro wětšj počet k odwodu odeslán (wšak ale z dobrého aumyslu měšťanostowa, že tam neostane, poněwadž krátkozraký byl), kdež wšak pro geho pěkný štjhlý wzrůst k wogsku přigat byl, a při slaw. Gyulaie pluku za několik dnj za desátnjka (kaprála) pro welkau schopnost w obogj řeči, w psanj a w počtech zwolen, při kterém pluku wyaučinkowal to, že celý pluk, když z Josefowa k Lipsku táhl, geho wydané české wogenské pjsně si zpjwal, které Wáclawem Krameriusem tištěné wyšly. Po skončené wálce byl gako strážmistr (Feldwebel) do ústawu wogenského w Josefowě za učitele dán, kdež několik rokůw swůg auřad zastáwal, na to ale propuštěnj obdržel a 6 kr. stř. milostiwě (gratial) přigmauti nechtěl a nepřigal, poněwadž se domnjwal, že někde mjsto gako učitel spjše obdržj, wšak ale nicehož neobdržel. Mezi tjm se zdržowal w Jaroměři, kdež gen wydáwánjm spisůw do tiskárny králohradecké (poněwadž žádného giného přjgmu neměl) se žiwil. Nechal se také geden čas w Praze i w giných českých městech z paměti (mnemoniky) slyšeti, což nad mjru neobyčegné býti se zdalo. Také se zdržowal w Kutné Hoře, kde rozličné stroge (mašiny) wymeyšleł a wymyslil, wšak ale pro nedostatek gměnj ničeho wypůsobiti nemohl, pročež odewšeho upustil, a *gediné w literatuře české swé neywětšj potěšenj nalézal, a také se tjm žiwil.* Poslednj dny žiwota swého tak, gako kdy prwe, w cizém bytu bydlel; umřel w máji 1838 w Jaroměři. Po-

slčz wěz: P. nikde w latinských školách nestudowal, wšak ale gedeu čas se sám w latinské řeči z grammatiky cwičil, a naučil se swau welkau pamětj a schopnost, dobře latinsky mluwiti. — Wiz u Jgm. přspl. k GN. Kwt. Ptn.

428. *Paukert* Felix Alois, přspl. k Rozl. pr.

429. *Pavličić*, přspl. k Dn. il. 1835.

430. *Peharnik* Baron, přspl. k Dan. il. 1835.

431. *Pelikán* Jan N. Karel, prawnj aktuar w Miškowicjch, přspl. k Rzl. pr. w. č. 212.

432. *Pelikán* Wáclaw, nar. 18. řjgna 1797 w Týništi, knězem 24. srpna 1821, býwalý kaplan w Poličce, nynj w Jaroměři, přspl. k Přml. w. č. 473?

433. *Pelikán* Josef, we twrzce k Hořicům w Bydžowsku připsané dne 11. kwětna 1808, 5tý den po sw. *Wladimjru* rozen z matky Anny a otce Josefa, genž gsa dne 1. kwětna 1751 w Barchowě zrozený, swá poslednj léta na tytéž dědičné po rodičjch ville co advokát trávil (a téhož prwnjho synáčka českých sw. wlastencůw gmény křtjti dal, mágowým kwjtkem geg nazýwage). Od otce swého obdržel prwnjho učenj liternjho, w tétéž twrzce někdy P. G. Sádowského ochrance Amosa Komenského; na čež dán do školy hořické, kdež se giž nacházel, když mu dotčený otec Josef (bakalář filosofie, poslednj syndicus, 1nj magistrátnj radda a pozděgi ditektor i prawnjk w Hořicjch) dne 5ho zářj 1814 zemřel. — Geho smrt byla rodině celé náramným neštěstjm gak w duševnjm, takž i fysickém ohledu, neboť saudy, w kteréž wdowa pozůstalá zapletena byla, bez mála o weškeré gměnj 6 sirotkůw byli by připrawily. — Od swého děda a máteře slýchage staročeské rannj pjsně zpjwati, gich sobě zwláště obljbil, ano o zpjwánj historičných pjsnj o sw. Wáclawu, Wogtěchu a Janu Nepomuckém, zwlášť oné J. Millerem, děkanem žehunským [1]) složené: »Kráso našj české wlasti« w domácnosti prosjwal. W uměnj hudebnjm nehruhě prospjwal, an geg učitelowé pro delšj platu branj atd. bez not wyučugjce, tryzněnjm od toho odstrašili. Náboženstwj z ust nezapomenutelného pěstauna Jos. Černého (w. t.) bylo gediné, gemuž se dokonale naučil, ano s biblickými přjběhy spogené, welmi pamět geho ostřilo a mysl šlechtilo, a to tjm wjce, an doma wždy přjběhy ty wyprawowaw pochwaly došel, we škole pak za dobré odpowjdánj krásnými obrázky obdařowán býwal. Přjtomen býwage horliwým kázanjm Černého, z nichž mnohé u Wiršjnkowých (w. t.) tištěná gsau, zahořel k nábožnosti a kostelnjm obřadům náramnau horliwostj. Dne 2. kwětna 1818 do Němec dán do Trutnowa, kamž z Rautenkrancowa (w. t.) cwičenj se w gazyku německém dobrého začátku přinesl, pilně se w němčině cwičil, by gen od Němcůw obyčegných nadáwek »copak« atd. slyšeti nemusel. Zde každosobotně slýchal přednášeti zemé- a děgepis český. 1819 dne 1. listopadu do Prahy dán w Teyně 3tj německau třjdu slyšel a slušně se poněmčowal, tak že na akademickém gymnasium w nižšjch třjdách (umějge dobře haidalacky mluwiti) za Němce držán byl, a co každý giný (sprosťák, odrodilý) na české otázky ani odpowjdati nechtěl. W 2. grammatické třjdě učenjm se děgepisu českému z Pelclowě po otci s množstwjm giných učených knih zděděné kroniky za prof. Jandy [2]) horliwého přednášenj a častého chwálenj národu českého, gako při smrti Kornowy, Aleše Pařjzka (w. t.) ku wlastenectwj probuzen, gakož i častým připodobňowánjm slow českých k latinským a řeckým, kdež z gednoho pramene pocházela, počal se češtině učiti z Thámowy a Negedlého mluwnice, Dafnise, Trojánské létopisy a Hylos čjtage neznámých slow wyswětlenj sobě spisowal. L. 1824 wšak úplně se češtině oddal denně od 4. do 5. hodin ráno dle ustanoweného dennjho pořádku w grammatice české, od půl 11. do 1. hodiny s poledne w knihowně universitnj

---

[1]) Jan Miller, rozen w Hořicjch, slawen w Rozmanitostech, byl důst. p. Černého mocným podněcowatelem. Složil mnohé duchownj i swětské pjsně pro swé osadujky a překládal časoměrnými werši Lukanowu farsalskau bitwu, gegjžto rukopis u † J. Dobrowského k ztracenj přišel.

[2]) Prof. Jan Janda, rozen w Kostelci w Králohradecku, přeložil německau národnj pjseň: Bože, zachowey nám krále, důwěrnost k prozřetedlnosti božské (hudba od Tomáška), a některé přjležitostné básně k prwotinám kněžským.

českých spisůw čjtal, grammatických prawidel na ně opáčege, w čemž mjsto zmceného ráge Miltonowa Waňkem (w. t.) gemu daná Atala (prwnj wydánj) welmi dobře poslaužila. Z školnjch předmětůw na změ- a děgepis, latinu, řecké a nábożenstwj neywjce pilnosti wynakládage spjše skutkem než kalkulem prospjwal. Prwnj pokus spisowánj geho byl žalozpěw na smrt otce swého, pak Prušané u Hořic w čas 7mileté wálky, popsánj cesty z Trutnowa do Hořic. Seznámen s Týlem (w. t.) po složenj akademické přjsahy pak k dalšjm spisowatelským zkauškám pro wydánj giž tehdáž od něho obmýšleného almanachu powzbuzen, některé romantické powjdky a frašku dosti chorau sepsal. 1826 slyšew prof. Negedlého přednášenj welmi bedliwě, wěrným krom přjzwuku staupencem geho byl, časté hádky o národnost českau se swými spolužáky mjwal, a z češtiny proti wůli prof. N. se zkaumati dal. Kárán powždy, že studia po češtině zasazuge, odwážil se úlohami této křiwdě, gakož i Čechům Grillparzrowým Otakarem učiněné haně odpjrati, z čehož mu owšem růžj nezkwětlo. Téhož času milowaný pěstaun geho J. Černý do Prahy k angelským pannám se dostana gemu a druhům geho posud málo zachowaného prawidla, »by každý na swé postatj wěrně působil tak na swé wůkolnj, aby z toho wlasti sláwa a čest, blaženost pak lidstwu a sobě samému zkwjtala.« Zde seznámen s J. Langrem (w. t.), do filosofie přišlým do Prahy, za spolupracownjka o Noworočence na r. 1828 zwolen gest, kamž některé ódy horaciánským rozměrem a powjdku oswobozenj wlasti za Otokara II. sepsal. Rukopis dohotowen pro nedostatek prozy w hradecké impressj tištěn nebyl, an Týl s powjdkau »Beneda« přispěti opomenul, newyšel almanach tento ani co welkonočenka, práce tedy zpět rozděleny gsau, z čehož Langerowých selánek půwod, načež i pro filosofickau bibliothéku s Langrem, Petrowcem (w. t.), Plačkem (w. t.) české knihy zgednali. Wladimjr wěren prawidlu na swé postatj co možného pro wlast působiti, dle powzbuzenj Černého překládal historii wšeobecnau dle přednášenj prof. Titze, čjmž w slohu českém co den wětšj zběhlosti nabýwal, ano některé drobnůstky w Rozličnostech pod gménem W. P. i Lepinákowým tištěny gsau, ano i na každý den znělku složil. W prwnjm roce práw 1829 pracowal w češtině filosofický úwod ku přjrodnjmu práwu a statistiku, z njž wynjmek w Čechoslawu; w druhém roce práw slownjček práwnický, při čemž polemické drobnůstky s J. Rambauskem o pogmenowánj osad československých w Rozličnostech i Čas. mus. 1830. III. tištěny gsau. W třetjm roce pracowal w češtině P. Šustra Kommentar na wšeobecné zákony zemské w 3 djlech i směnné práwo N. Waňkem přeložené za prof. Fišera přednášenjm doplňowal, z čehož wzdělawánj práwnj terminologie české wzešlo. W 4tém roce za přednášenj P. Kopce sepsal politiku a za Fišera; wyswětlenj Řádu saudnjho, ano i sbjrku mezi saudruhy pro matici českau učinil. Myšlénkau pro nešťastné Čechy filantropický ústaw zřjditi nadšen, použil náklonnosti spolužákůw swých s P. Wěnc. Zahradnjkem w Hořicjch o prázdninách diwadel českých prowozowati, natěžených pak užitkůw: Pohořelým (w Stračowě), matici české, chudým a cholernjm nešťastnjkům w Hořicjch obětowáno. Rodinau Pospjšilowau 1832 do Hradce Králowé k hrdelnjmu saudu se odebrati powzbuzen, tamto s J. Kohautem (radnjm substitutem w Nowém městě) z hradeckých starožitných spisůw listownjch (archiwnjch) starопráwnické fraseologii wyučiti se hleděli a po 10letém snu českau Thalii probudili, čehož prospěchu z Kwětůw wiđěti. Mimo přjležitostné básně, liternj zpráwy a žiwotopis Ant. Palladia sepsal tehdáž přehled žalob řjmského práwa a k třetjmu wydánj Wjtka mluwnici českoněmeckau připrawil, odbyw sobě zkaušek práwnjch při tom. Dostana se 9. unora 1835 do Tyniště k zastáwánj úřadu listownjho, šlechtičného saudstwj a politického řjzenj — gednohlasně za syndika dne 8. čerwence 1835 zwolen, zřjdil dle rodokmenu (z Čechoslawa) Přemyslowcůw opraweného přednášenj děgepisu we škole tyništské, ano i z krwawě natěžené mzdy s J. Krasoslawem Čižinským knihownu školnj založil, genž mimo zásobu kněh českých i 120 zl. stř. w matici a sw. J. dědictwj uloženo má, tak i pro školnj knihownu w Hořicjch základ k swatoj. dědictwj učinil. W práwnickém ohledu za powinnost swého působenj si uložil, nedostatku we školnictwj, trestnictwj saudnjm a žiwnostnictwj odpomahati pokud lze poučowánjm i náwrhy [3]), by

---

[3]) Následkem toho: že wys. slaw. praesidium (přednostenstwj) w králowstwj českém na učiněnau úřednj prosbu powoliti ráčilo w Tyništi pamětnj knihy úřednj i farnj w gazyku českém psáti, ano Geho Excellencj neywyšš purk-

a hrdelnými saudy se po kragjch pracowen zřjdilo pro zahálčiwé a řemeslům neučené, k uhágenj zločinu, šjřenj nábožného i mrawnjho wzdělánj — spogenj s cechy neb sbory zásady na odpomáhánj nešťastným kraganům na mjstě nestřjdmých popjgenj atd., kteréhožto snaženj směr wyznačuge — pečetj z otcowa opisu »Natura duce« přetwořeným heslem (nad podobau pelikána pro mlád prsa si rozrýwagjho) — »Srdce za národ a wlast.« Srw. Kwěty 1837. 18. — Čm. GN. Kwt. Rzl. pr. w. str. 179 *b*), 280. 210.

434. * z *Pernšteyna* a na Plumlowě Wogt., neywyššj hofmistr králowstwj českého, † 1534 (wiz u Jgm.) w Čm.

435. *Pešan* Jos., přspl. k GN.

436. *Pešina* Wáclaw Michal, bohoslowj kandidát, kanownjk arc. kapitoly w Praze, konsistornj činný rada, morawsko-slezské společnosti w Brně k powzbuzenj rolnictwj, přjrodnictwj a wlastenstwj Morawanůw, a společnostj pražských, gako: společnosti českého národnjho musеum, pak k powzbuzenj krásozwuku hudby w chrámech, gakož i společnosti k zaopatřenj slepých a ústawu hluchoněmých činný aud, podřjditel opatrowny malých djtek na Hradčanech, čestný měšťan Kr. Hradce, kazatel český, zakladatel matice české, swato-janského dědictwj a geho počet wedaucj, gakož i od r. 1832 redaktor čas. p. kat. duch. atd., gest nar. 13. zářj 1782 w Králowé Hradci, na kněžstwj poswěcen dne 28. srp. 1807. Byl kaplanem w Polné přes 6 let, a mezi tjm též administratorem děkanstwj polenského, napotom stal se farářem w Kruzburku 11. pros. l. 1814. Z Čech odebral se na Morawu 1. dub. 1819 za faráře do Blučiny, kdež horliwě i dohled nad školami w děkanstwj hustopečském mu swěřen. Jan Šembera, bývalý lokalista sopotský, nynj pensionista w Nekoři w Králohradecku l. 1814 o něm pěl:

Horlitel gsa swaté kázně
Dobrým radost dodáwá,
Wěda dobře co bez bázně
Zlému ljku podáwá.

Wděčně chwálu *Polna* tobě
Kruzburek též wyprawj,
Hognau citě radost w sobě
O twém srdci dobrém wj.

Wjz u Jgm. Sedláček (w. t.) dj w Rozl. pr. 1830 č. 39.: »Co náš P. po Morawě pro gazyk materský podniká, gak horliwě w Čechách spisowatelům a knihkupcům odkupowáujm českých knih a časopisůw napomahá, budau hlásati někdy létopisowé wlasti.« — Léta 1832 dne 29. července na kanownictwj pražské instalowán (dosazen). Na rozlaučenau, když na důstognost kanownjka hl. kost. s. Wjta do Prahy se ubjral dne 17. července 1832, pěl Kinský (w. t.):

— — Tak, o drahý! gasně ku oslawě
Swětlo twé se sikwělo na Morawě,
Wlasti dobré, s Čechy zbratřené;
Wůkol sebe hledělo wywábiti
Z paupat růže, blaho rozšjřiti,
Wlastenectwj zbudit skljčené. —

W srdce řečj wážně sladkau gatá
Wljwalo nebeských prawd slowa swatá,
Mužně stoge k swému auřadu;
W autlých djtkách péčj přespanilau,
Učenjm i maudrým wzdělals milau
Bohu, králi, wlasti osadu.

Ze wšech stran mu po česku přáno. Welezasloužilým se stal o literaturu slowansko-českau. Přátelské heslo: »Gasně oswěcug žiwobytj Waše oko milostné prozřetedlnosti Božské!« a powšechnj: »Bože zachowey nám krále!« R. 1837. obdržel od cjsaře ruského, Mikuláše, briliantowý prsten za podánj básnj. Přspl. k Čchsl. Rzl. pr. Kwt., w. č. 97. 115. 397. 721—28. a str. 117 (60), 118 (109).

437. *Petény* J. Šal. (w. Kwěty 1836), w. č. 672 a str. 166, 23. řádek.

438. *Petrák* Jan Křt. Oldřich, přspl. — w. č. 409—10.

439. *Petrowec* Josef, akcessist při pražském magistrátu, pak při kriminale w Rakownjce, narozen dne 30. března 1808 w Kadowě w Prachynsku, studowal w Pjsku gymnasium a w Praze filos. a práwa, přspl. k Rzl. pr. (1829) Kwt.

440. *Picek* Wáclaw Ant., učitel w Sacce, přspl. k Přm.

441. *Picek* Wáclaw Jaromjr, Podswiganský, zakl. mat. české, narodil se dne

---

hrabj wlastnoručně *česky* do též knihy dne 6. června 1838 swau přjtomnost w Tyništi zaznamenati gest oblibil. Kéž by toho i wůkolnj aspoň úřadowé duchownj šetřili!!

13. listopadu r. 1812 w Augezdě blјže Turnowa, wesnici k panstwj swiganskému patřjcj, kde geho otec držitel rustikalnјho statku gest. Giž w autlém wěku swém wýhodné obdržel wychowánj od swých pečliwých rodičůw a učitele W. Hawlete, genž mu též základy, w německé řeči zdělil. Na študie wšak z počátku odhodlán nebyw, teprw r. 1826 aučinkowánjm swého wýborného učitele pluh wyměnil s knihau a odebral se za tau přjčinau do mladé Boleslawy, kdežto hnedle do 4. třjdy německé u piaristůw wstaupil, by se někdy rozumným stal rolnјkem. Aučel wšak ten proweden nebyl; neboť na radu swého upřjmného professora Juliana Češky, učenj gymnasialnјmu se oddal. We čtwrté třjdě grammatikalnj přiučil se řeči wlaské. Toho roku se gemu též náhodau dostaly do rukau básně našeho Anakreonta Šnaidra (w. t.), gimiž se upamatowal, že také české řeči na zemi stáwá. Od té doby se snažil, zwláště powzbuzowánjm swého přjtele Jos. Bobusl. Kolauška, spisowatele z pražských rozmanitostj známého a nyněgšјho lékaře w Sázawě, malé sice ale upřjmné dárky na oltář swé wlasti klásti. R. 1832 započal studia libomudřecká a r. 1834 práwnická, w kterém čase sobě wědomosti w krásowědě, hospodářstwj, wychowatelstwj, řeči francké a t. d. shromáždil. R. 1838 dokonal běh práwnický. Přspl. básněmi k Ww. GN. Kwt. Čw. Čm. Kfce. W rkp. chowá wlastenskau činohru pod názwem: »Hrabě Rosenberg a geho poddanj.« — W č. Wčele 1838 č. 7. podal báseň bezc wšeho skupenj spoluzwuček a bez pjsmena r.

442. *Pichl* Bogislaw (Josef, Kosořský), posluchač lékařstwj w Praze, zakl. mat. české, narodil se dne 23. srpna 1813 w Kosoři, w Kaurjmsku, 1½ mjle od Prahy, kde geho otec tehdáž sládkem byl. Gsa asi rok stár dostal se s rodiči swými na Choteč, wes w Rakownicku toliko půl hodiny od swého rodiště wzdálenau, kdež i wychowán. Prwnjm začátkům liternjm naučil se we škole třebotowské, ačkoli otcowo domácj wyučowánj w té wěci nemálo přispělo. Pro schopnosti na zrůstagjcjm hochu pozorowané, a zwláštnj geho náklonnost k duchownјmu stawu, odhodlali se rodiče geg do Prahy poslati, aby zde nabyw známosti německého gazyka, do latinských škol wstaupiti mohl. Naučiw se za dwě léta potřebné řeči německé, mohl konečně w počet studugjcjch staroměstského akademického gymnasium počten býti, kdež i pod slowutnými professory Fr. J. Swobodau (w. t.) a J. Jungmannem (w. t.) u swých studijch pokračowal. Působenjm horliwého Swobody zňala se giž hned z počátku drjmagjcj giskra lásky k wlasti w srdci geho, a on gako by o záwod se swými přátely gazyku materskému se učiti a děginy swého národu studowati začal. Do této prwnj doby geho počjnánj náležegj liternj zkaušky geho we Ww. 1831 a 1832 umjstěné, a giné půwodnj i překlady. Wedenjm prof. Jungmanna obrátil swůg zřetel na ostatnj gazyky slowanské, a polskému se učiti počal. Za čas swých filosofických studij oddal se studowánj řeči francauzské, konečně pak španělské a portugezské, ze kterýchžto, zwláště španělské, znamenitěgšj práce do češtiny překládá. Mezi tjm častým cestowánjm zemi a národ poznati se snažil. (1833) Zamilowaw sobě přjrodozpyt, na lékarstwj se obrátil, aniž od bellestriky a studij nářečj slowanských upustil. Spisy: Paustenjk na Formentéře, hra se zpěwy z K. přeložena (w rukopisu). Cervantesowy Nowely, ze španělského přel. (1. 2. 3. djly) z nichž 1. sw. tištěn wyšel 1838. Přspl. k Ww. GN. Kwt. Swtz. Čm. Wesně, wiz str. 153 (56).

443. *Pilnáček* J., pěstaun we Wjdni, studowal w Král. Hradci, † 1829 we Wjdni, přspl. k Čm.

444. *Pixa* Frant., nar. 15. ledna 1807 w Pjsku, knězem 25. čce. 1833, kaplan w Miroticjch w Prachynsku, w. č. 550.

445. *Plaček* Frant., absolv. jurista, nynj w Rakausku, přspl. některými básněmi k Rzl. pr. (1829), Kwt. (1836).

446. *Plech* Josef, učitel ew. školy sw. mikulášské w Uhřjch, přsp. k č. 461.

447. *Pluth*, w. č. 423.

448. *Podljpský* J. W., posluchač lékarstwj 4. r. narozen 30. listopadu 1816 w Michli u Prahy, studowal w Praze, rodiče má w Opočně w Král. Hradecku, přspl. k Swtz. Kwt.

449. * *Podolský* z Podolj Šimon, měřič zemský 1617 (w. u Jgm.), w. č. 511.

450. *Pohan* Wáclaw Alexandr., nar. 5. zářj 1791 w Pelhřimowě, knězem 12. srpna 1814, bisk. notář buděgowický, kaplan w Plane nad Lužnicj, nynj farář

a děkan na Pořičj w Kaufjmsku, člen českého museum a powzbuzenj kostelnj hudby w Čechách aud činný, přjtel Tichého (w. t.). — Wiz u Jgm., přspl. k Přm. Rzl. pr. 1833.

451. *Pohořelý* Josef Mirumil, nar. 8. března 1808 w Kutné Hoře (odtud Kutenský, Kutnohorský), studowal filosofii w Litomyšli, bohoslowj w Litoměřicjch, kdež 3. srpna 1835 za kněze wyswěcen, kaplan w Bauchowě, člen čestný sw. děd. zakl. mat. české, přspl. k GN. 1833, w. č. 306. 307. 324. 459. 478. 482. a str. 153 (54.).

452. *Pohnert* Ant., přspl. k GN.

453. *Pokorný* Jos., přspl. k Ww.

454. *Pokorný* Prokop od sw. Wáclawa, nar. w Chrudimi, muž chwalitebný a čilau k bratrům swým planaucj láskau, znatel mnoha wzdělaněgšjch gazykůw, we swém 18. roce wěku swého do řádu pobožných škol wstaupil. Po skončeném w Lipnjku noviciátu a po skončených přjsněgšjch w řádě studijch, učil w třjdách normalnjch i gymnasialnjch po několika let welmi pochwalně. R. 1806 byl we Wjdni w konviktě löwenburském za učitele filosofie skaumawé i konawé zwolen, kdež po 2 léta auřad tento zastáwal. Odtud do Buděgowic přesazen po 2 léta taktéž auřadowal. Potom se dostal opět do Wjdně do c. kr. akademie theresianské za prefekta mladých šlechticůw, na to za professora wšeobecné historie, a též za professora filosofie. Nastaupil pak w Gorici w Illyrii weřegnau professuru filosofie. Na žádost provincie nawrátil se do Mikulowa, kdež po mnohá léta učil w grammatikalnjch školách. Ochurawěw odebral se o ferijch do Badenu w Rakausjch pro pozdrawenj se, kdež do nerwownj upadnuw nemoce po několika dnech, po zaopatřenj neysw. sw. oltářnj, mrtwicj raněn w pánu zesnul 28. srpna 1830, stár 48 let. Přspl. w. u Jgm. str. 677.

455. *Pohl* Fr. Xav., w. č. 323.

456. *Polák* Milota Zdirad, nar. posled. un. 1788 w Zasmukách w Čechách, adjutant g. exc. p. barona z Kolleru, nynj major, přebýwá (Kwěty 1834 325 dle Kampeljka) nynj w Prešpurku, prácemi zatisněn nemůže spanile se obětowati, gak by toho zaslaužila česká literatura. Swé rukopisy má we wjd. Nowém městě, chce Ossiana šestiměrem do slowanštiny přewesti. Podnětem T. Buriana (w. t.) r. 1837 odbjrati připowěděl časopisy a knihy české k podpoře literatury a pro umjstěnj se na blědiště, z něhož by nowočeského ducha a nowočeskau literaturu seznati a sám se w nj opět poněkud wměstnati mohl. Nečetl zagisté po 8 let téměř nic českého. Manželka, djtky (3 po německu wychowanj chlapci a děwče nemluwňátko) a zwláště předešlá geho služba zaugjmaly wšecku tělesnj a duševnj geho sjlu i téměř wšecken čas, tak že ničemu oddati se nemohl. Wšak i nicméně přjspěwky pjsemnj, bude-li po čase, podá. Geho spisy od r. 1819 wiz u Jgm. Přsp. k GN. (1829—31.).

457. *Pongrác* Emerich, kapitan, w Ondrašowég w lipt. stol., přspl. k Zp. nar. a Hrce.

458. *Popović* Pav. Ars., Ilir-Serb iz Banata, přspl. k Dn. il. 1836.

459. *Pospjšil* Ant., přspl. k GN.

460. *Pospjšil* Jan Frant. Hostiwjt, magitel knihtiskárny a skladnjch knih w Praze a Hradci Králowé, činný aud nár. museum, čestný kurator komandity zaopatřugjcjho ústawu prwnjho we Wjdni, leitnant ostrostřelecké pražské společnosti, bývalý náwladnj panstwj králowéhradeckého, zakl. mat. české, aud swatoj. dědict. pro swau rodinu, narozen w Kutné Hore dne 30. kwětna 1785. On prwnj giž okolo r. 1820 o čistšj tisk a papjr na knihy české se postaral, spisowatele wydáwánjm knih s mnohau pritom wlastnj obětj, gakož i osobně powzbuzowal; za geho přjkladem pozděgi i ginj nakladatelé českým knihám wětšj auprawy dodáwati a o wydáwánj wůbec horliwěgi zasazowati se počali. On prwnj české almanachy wydáwati počal; a práwě wydané u něho »Premyslowci od Wocela« (w. t.) prawau gsau ozdobau českého kněhtlačitelstwj. Wydaných geho tiskem a nákladem spisůw českých giž okolo 400 se počjtá. Wiz u Jgm., w. č. 30. 176. 352.

461. *Pospjšil* J. Jaroslaw, nar. 13. zářj 1812 w Hradci Králowé, syn předešlého, studowal tamže grammatikalnj třjdy a w Praze na akad. gymnasium humaniora, načež se oddal korrektorstwj a ředitelstwj w knihtiskárně otcowě w Pra-

ze. — Cestowal r. 1834 po Morawě a Haliči, nawštjwil Krakow a Lwow, i podal odtud we Kwětech 1834 č. 47. 48. dopisy Haliče se týkagjcj, o nichžto Rozmaitośći lw. 1835 přjzniwě se zmjnily; taktéž i Palacký (w. t.) w Mus. 1837. I. o geho »Zpomjnkách na Halič« (w. Wesnu 1837). Začátkem r. 1837 přegal redakcj »Kwětůw«, i dlužno mu přičjsti zásluhu pořádného gich wydáwánj, gakož i přiměřené rozmanitosti a obliby u čtenářstwa, zwláště wenkowského; we Kwětech wěrně napomáhá i ke slowanské literárnj wzágemnosti. W. č. 238. 272. 303. Přsp. k GN.

462. *Pospjšil* Jan Kristian, přspl. k Ww.

463. *Potřekowský?* posluchač bohoslowj w Buděg., přspl. k Rzl. pr. 1830.

464. *Pravko*, přspl. k Dn. il. 1836.

465. *Pražanský*, přspl. k Rzl. pr.

466. *Presl* Jan Swatopluk, doktor lékařstwj (1816), c. k. rádný professor zwláštnjho přjrodopisu a uwedenj w lékarsko-ranhogické učenj, ředitel c. k. přjrodowny w Praze, skutečný člen c. k. wlastenské hospodářské společnosti, král. společnosti náuk w Čechách, činný člen společnosti českého museum a wýbor pro wědecké wzdělánj řeči a literatury české při národnjm museum, dopisugjcj aud c. k. hospodárské společnosti krainské, . . . zakladatel matice české, narodil se 4. září 1791 w Praze, kdež i študie gak menšj (u piaristůw), tak wětšj dokonal. L. 1819 učil w Holomauci wšeobecnému přjrodopisu a řemeslopisu, načež pak po roce swrchu dotčené mjsto obdržel. Geho snahau přjrodowna zřjzena, sestáwagjcj ze 4 sjnj. K obohacenj gegj negen swé žiwočichy darowal, nýbrž i k tomu aučelu po Italii, Ilirii, Uhrách, a po Německu cestowal. Dřjwe gako mladjk prošel swau wlast ohledem kwěteny (botaniky) a entomologie. — »Od dáwna« — prawj on w technologii swé — »ano mohu řjci, od swého dětinského wěku wždycky gsem gakausi náklonnost k tak důležitému odwětwj lidských wědomostj w sobě chowal. k čemuž nepochybně wychowánj mé w djlně řemeslnické (otec geho byl špendlikářem) mnoho přispjwalo. Tjm i základ položen k dalšjmu mému běhu. Nepřestáwal gsem řemeslnické djlny nawštěwowati, na wšecky práce se djwati a wýrazy sbjrati. Toto usnadnilo mi náramně w konkursu, kterémuž gá, študuge lékarstwj w 5tém roce, l. 1815 se podrobil, a w němž wedlé přjrodopisu také technologia, podlé tehdegšjho zřjzenj stolice učitelské u fakulty filosofické byla předmětem. Pro tu samu professuru gsem konkurowal gako doktor w lékarstwj r. 1818 (Před. 1836. I.)«. Totoť, gak nám wědomo, ze žiwota geho domácjho. Ohledem slowesnosti československé nesmrtelných si nasbjral kwětůw na hlawu swau. Za našich časůw radugeme se z Čecha, materským gazykem mluwjcjho, a geg toliko usty podporugjcjho; zdaliž i někdo wýborný znalec k zdokonalenj toho gazyka i pjsmem přispjwá, wšj chwály hoden býwá, třebas hned ne u sauwěkých, předce ale u wděčného potomstwa. Když ale muže widjme wýtečného, kragany swé negen usty, pjsmem, ale i statkem podporugjcjho, nad tjm se negen radugeme, toho welebjme. Dosti na tom, když řekneme, že to gest náš P. »Geho plody gsau důkazem upřjmné geho k národu lásky, a geho čistolidské, wlastenecké tauhy, začež mu, a wšem těm, genž tak s njm smeyšlegj, národ, pokud geho aneb gich mezi žiwými stáwati bude neb budau, ty (w prawém smyslu) neywřelegšj djky wzdáwati neopomine. Neboť gak lord Brougham prawj: »Kdo to žadoniwé tělo koneygšiti, geho potřeby snadně krýti učj, ten duchu powznesti se pomáhá do řjšj čistolidských; ten nám slowe muž dle srdce a smyslu.« (Wčela 1837. 248.) Geho literni práce od r. 1820 w. u Jgm., w. č. 267—68. 528—31. 556. 559. (Wiz *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836.) Dne 13. řjgna 1837 obdržel od swých přátel, gako Šafařjk (w. t.) zlatau čjši s nápisem českým za swé drahocenné práce.

467. *Přibil* Jan N., učitel w Žizelicjch w Byžowsku, přsp. k Přm.l 1838.

468. *Přibil* Martin A., nar. 14. pros. 1803 w Slaném (= Slanský), knězem 15. srp. 1828, zámecký kaplan w Břežanech w Kauřimsku, přspl. k Rzl. pr. Čpkd., w. č. 778 a str. 96 (194), 140.

469. *Přibilowský* Martin, přispl. básněmi k Rzl. pr. 1828.

470. *Přiborský*, hudec, w. č. 80. 81.

471. *Přibramský* Jan (wlastně *Škoda*), nar. 15. máge 1810 w Přjbrami, knězem 29. března 1833, kaplan w Počápljch u Berauna, přspl. ke Kwt.

472. *Pŕjhonský* Frant., nar. 6. řjg. 1787 w Praze, knězem 26. zářj 1811, doktor bohoslowj, kanownjk čestný budišinský, přednosta semeniště lužického, kdež Slowané se chowagj, a zpowědnjk panen anglických, přspl. snad českými? recensemi. k Čpkd. 1830—37.

473. *Přibjk* Jan Prawoslaw, zakl. mat. české, narozen w Mnjšku dne 4. dub. 1811, kdež geho otec učitelem a ředitelem hudby gest. L. 1828 slyšel pod J. Negedlým (w. t.) na wysokých školách českau literaturu, študowal spolu paedagogiku na wzornj hlawnj škole w Praze, kdežto pak 9. srpna 1829 gakožto učitel pro hlawnj školy atestirowán a napotom, gakož i něgaký čas před tjm z lásky k učitelstwj a mládeži zdarma w druhé třjdě maltezrowské farnj škole wyučowal. R. 1830 10. kwětna za domownjho učitele do Lomnice nad Popelkau k tamnjmu wrchnořediteli Ant. Rieglowi se dostaw, tam až do 15. ledna 1833 šest djtek wyučowal. Zde se seznámil s Jos. P. Kaunem (w. t.), kterýž geg pro liter. českau tak zjskal, že giž zde rozličné maličkosti do prostonárodnjho časopisu: Weč. wyr. zasjlati počal. Ant. Riegel ze služby propuštěn, přišel Přibjk dne 16. ledna k šwagru předešlého swého pána do Miletjna, a pozděgi s njm do Daudleb w Králowéhradecku, a tam až do 23. prosince 1834 setrwal, djlem s wyučowánjm, djlem při wrchnostenském auřadě co pjsař se zaměstnáwal. Taužiw ale toliko po učitelstwj, do swé otčiny se odebral, tam swého otce podporowaw, a přjspěwky zwláště historické a polohopisné do Kw. a Swětoz. zasjlal. — Když ale w Berauně mjsto učitelské uprazdněno bylo, o něg u tamnjho magistratu zakročil, a dne 16. čerwce. 1835 z wjce kandidatůw za neyschopněgšjho uznán, od celé rady gednohlasně za učitele zwolen, a pak dekretem gub. od 7. čerwence 1836 potwrzen, do přjsahy wzat, a tak řádně usazen gest byl. R. 1837 přspl. k Čpkd. Opisowal kroniku Seidlowu (w. t.). Wiz č. 79. 507.

474. *Procházka* Josef V. (podepsán i *Dewjtský*), mlynářowic, nar. 16. un. 1811 w Hradci Gindřichowě, studowal gymnasium tamže, filosofii w Plzni, pak studowal w Buděgowicjch 3 leta, na to se oddal lékarstwj a gest kandidatem, přeložil dle Töpfera *a*) Wéwodůw rozkaz 1836, *b*) Ženich a manžel, weselohry 1837. Přspl. k Ww. GN. Kwt., w. č. 487.

475. *Procházka* Leop., knihowedaucj w Mezimostj, přspl. k GN. Rzl. pr.

476. *Procházka* Wogtěch, nar. 18. dubna 1781 w Praze, knězem 6. listop. 1803, čestný kanownjk na Wyšehradě, farář u sw. Wogtěcha, zpowědnjk řádný geptišek sw. Alžběty a mimořádný u Uršulinek w Praze, dřjwe byl farářem w Kogetjně. Wiz u Jgm., přspl. k Čpkd. 1836, w. č. 101. 641. a str. 95 (150).

477. *Pruša*, kupec w Polici, přspl. k Rozl. pr. 1830.

478. * *Puchmayer* Anton, o wlastenskau literaturu přezasloužilý Čech, narodil se dne 11. ledna 1769 w Teyně nad Wltawau, kde geho otec gakožto měšťan a gircháŕ polnostj a obchodem se žiwil. Geho wychowánj w dětinských letech k wywinutj liternjch schopnostj málo prospjwalo. Geho otec byl rozumný a pracowitý muž, geho pak matka wynikala ostrau a přirozenau wýmluwnostj, kterau také od nj zdědil, a které zcela podoben byl. Swé prwnj cwičenj trivialnj odbyl w Teyně, kde giž wýbornau paměť prozrazowal, a swau bystrostj a šwižnostj pohnul učiteli a rodičemi swými, že geg w gazyku latinském a w hudbě wycwičiti dali. Na to dowedl ho otec do Buděgowic na učenj, kdež se mu podiwili, že latinsky mluwj, w němčině geště ani slowa neznage. Zde na gymnasium se i také s němčinau w krátkém čase seznámil, přirozenau wtipnostj a nesmjrnau pilnostj brzi nad giné žáky wynikl, a i francauzskému gazyku dokonale se naučil. Skončiw tam gymnasialnj běh u Piaristůw, odebral se na universitu pražskau. Negsa tu genom školnjm wyučowánjm spokogen, a chtěge dychtiwost swého ducha nasytiti, celý den čtenjm knih, a ráno nawštěwowánjm weřegné knihowny stráwil. Geho záměr byl, buď k professorstwj neb bibliotekářstwj se schopným učiniti; pročež welmi horliwě w cizjch řečech se cwičil a w c. k. knihowně se spisowateli wšech národůw zbratřiti se taužil. Giž gako posluchač mudrctwj učil se gazyku španielskému, z kteréhož gazyku německý překlad i hned tiskem wydati chtěl, kteráž wšak študentská práce, gakž to obyčegně býwá, tisku nedošla. Segda se kdysi náhodau w c. k. knihowně se swým spolužákem Šeb. Hněwkowským (w. t.), který práwě Konáče četl, a nahlednuw do staré české knihy s úsměškem se tázal: »Co s těmi starými škwárami? neehce-li dokonce českým spisowatelem býti?«

Tehdáž čeština byla w té neywětšj opowrženosti, až i weřegnj učitelé málo si gj wážili; gediný Wydra (w. t.) pewný co skála wlastenec, hágil swé mateřské řeči, a giskru lásky wlastenské w srdci autlé mládeže rozkřesati hleděl, wšak s malým prospěchem; předsudkowé, tupenj a moda w oškliwost uwodili národnj gazyk, a wšecku mládež přetwořiwše i k wlasti lásku i k gazyku chuť wyhubili. Protož Čechem býti byla potupa, které se každý pacholjk, po oswjcenj dychtě, wyhýbal, a žádný z učencůw nebyl by české knihy do ruky wzal, aby se za hlupáka neprohlásil. Gak se tedy budaucj německý spisowatel P., gsa seznámen se wšemi spisowateli oswjcených národůw, podiwil, patře, že Hněwkowský, který též po oswjcenosti žjžnil, s knihau českau se objrá? Hněwkowský na ausměšnau P—owu otázku odpowěděl, »že s němčinau swau nosj dřjwj do lesa, že Němcowé málo mu toho budau wděk mjti, a že wlast a dobřj Čechowé i malé podniknutj wděčně přigmau.« Rokowal zde wjce a šiřegi se swým spolužákem, prohljžel české knihy, začal chuť a lásku k wlastenecké řeči cjtiti. Pln ducha básnického pokusil se o wypracowánj českých básnj. Wstaupiw pak do semináře, zde docela muzám a češtině se oddal, a začátkem hned zde onde s nepřátely češtiny mnohé půtky přestáti musil; ale znalec obogjch gazykůw wady němčiny na prsty wypočjtal, a tak si wždy pokoge zjskal. Swau horliwostj mnohého Čecha z ospalosti a pitomosti probudiw, češtině zjskal, swým wtipem, obratnostj, swau hlubokau učenostj a pronikagjcj důmyslnostj i Němce sobě naklonil. Znage potřebnost gazyka polského a ruského, oběma se naučil, a w krátkém čase tak prospjwal, že báseň ruskau do českého wyložil. Brzy na to stal se knězem (1795), a přišel za kaplana do Němec, Tiše, pak po dwau letech do Prachatic (1797), kdež češtinu z prachu wytrhnauti a nowé ctitele gj zjskati usilowal, pak se dostal za ředitele do Augezda, odtud brzi do Ginonic za administratora, pak do Citolib a posléz za faráře do Radnic (1806) a byl tagemnjkem arcib. rak. vik. Po wšecka léta buď w Žebráce, nebo w Radnicjch a na Weljze, pak později w Mirešowech a w Plzni scházjwal se s přátely swými, Hněwkowským, Wogt. a Janem Negedlým (w. t). Gako ginde pečowal i w Radnicjch o to, aby wzdělaw sausedy, ge šťastněgšjmi učinil. Rozléwage swého wlastenského ducha mezi ně, a častěgšjm rozmlauwánjm gich poučuge, lásku k wlasti do srdci štěpowal, cit šlechetnosti probuzowal, chtiwost a žjžeň po čtenj rozmnožuge zwědawost, i čtenjm a powjdánjm sytil, aby prwnj čtenářskau společnost w Radnicjch (28. zářj 1818) založil, aby se oswjcenost mezi sausedy šjřila, a w gasném a wzdělaném potomstwu památku po něm pozůstawila. Město Plzeň z wážnosti geho wlastenských zásluh za čestného měšťana tamnjho geg wyhlásilo. Umřel 29. zářj 1820 w Praze. Swým mocným a sbrklým duchem přeběhl wšecky kraginy lidského uměnj, básnířstwj w mladenectwu, skaumánj gazykůw a bylinářstwj w dospělém wěku nadewšecka uměnj sobě obljbiw, bažil, aby w každém dokonalosti dostihl, a wlasti swým přičiněnjm posloužil. Odkázal wšecky knihy w polském, ruském a srbském gazyku, gakožto wraucj přjtel národnjho museum, tomuto wznešenému ústawu, české pak pozůstalé knihy radnické čtenářské české společnosti obětowal. (Srw. Básně, w Pr. 1833. I. str. V—XLII. — *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836, 4. *Bd. S.* 320. — *Lehrb. d. russ. Lit. v. Otto, Leipzig* 1837. *S.* 259. a Jgm. W rukopisu Srownánj českého gazyka s polským. Akademie ruská ho wywolila za swého auda; Rusowé dosti tomu se wynadiwiti nemohli, gak Čech tak wýbornau ruskau grammatiku psáti mohl. Do wšech škol po celých Rusjch gest prý uwedena, nowé wydanj 20.000 silné. Po 10 let měl být užitek P.; synoda ho wywolila za kanownjka. (list. J. Neg. 14. dub. 1822). W. č. 137. 642—43.

479. *Purkyně* Jan Křtitel, řádný weřegný professor fysiologie we Wratislawi w Slezsku pruském, korrespondent cjs. akademie uměnj a wěd w S. Petrohradě (1837), zakladatel mat. české, člen sw. děd., nar. 17. pros. 1787 w Libochowicjch bljž Litoměřic. W 10. roce wěku swého přišel do ústawu zpěwákůw miknlowského pod dohledem piaristůw stogjcjho, kdež i latinské školy nawštěwowal. Ginoch 18letý wstaupil do řádu piaristského, kdež po 3 léta, w staré Wodě a w Stražnici na Morawě, pak w Litomyšli w Čechách, djlem cwičenjm mládeže, djlem sebe wědeckým wzděláwánjm se objral. Čjtánjm wzbuzena mysl k swětu a přjrodě, donutila geg z řádu, gemuž se posud nezaslįbil, wystaupiti. Odešeltì do Prahy, kdež na wšeučilišti filosofii, zwláště pak mathematiku a přjrodopisné wědy studowal. Dostaw se za wychowatele k baronu Frant. z Hildprandtu, studowal po 3 léta lékarstwj a byl r. 1819 na doktorstwj powyšen. Téhož roku byl assistentem anatomie a fysiologie, což po 4 léta zastáwal. Mezi mnoha ginými spisy ha-

tinskými a německými uwedeme geho přjspěwek w Hesperus: „*Über die physische Wichtigkeit der Muttersprache.*" R. 1823 stal se professorem fysiologie a pathologie we Wratislawi. Mimo horliwé zastáwánj auřadu dáwá čtenj od r. 1825 w létě o experimentalnj fysiologii, pracowal též we Wratislawi na djlech tamnj wlastenské společnosti, zwláště w fysikalnj a botanické sekcj, takže spisem swým r. 1830 w tomto poslednjm ohledu od pařjžské akademie nauk korunowán byl. Přispěl kromě giných spisůw též do liternjch přednosůw wratislawské filomatické společnosti, gjžto od r. 1824 členem gest, zdokonalugjcjm pogednánjm o psychologii smyslůw, zwláště gazyka, což i posledn) w Kwartalniku, w Krakowě 1835. II. 121—156. sld. »Badania w przedmioce Fizyologii mowy ludzskiéj« wytištěna, pak přspl. k *Berliner Jahrbücher f. wiss. Kritik*, kdež recensj fysiologických, anatomických a na slowanskau literaturu se potahugjcjch knih, podal. Gest dopisugjcjm členem berlinské akademie nauk, cjs. Leopoldo-Karolinské akademie, slezské společnosti pro wlastenské wzdělánj we Wratislawi, erlawské učené společnosti, společnosti pomořanského děgepisu a stařin, franc. akademie lékařských nauk a čestný člen českého nár. museum. (Srw. *Schles. Schriftsteller, Breslau* 1836. — *Oestr. Nat. Enc. Wien* 1836. 3. *Bd. S.* 581.). — R. 1837 o ferijch byl w Praze u sněmu přjrodozpytcůw, kdež i swým přednosem se wyznamenal. Geho ctitelowé na památku geho dali podobiznu geho w kámen rýti u 4ce s nápisem: P. J. atd. s wlastnoručnjm podpisem geho: »Dokud a kde Bůh mi žjti powelj, — Buď wěren wlasti, wjře, přjteli.« K dostánj w Praze za 45 kr. — Přspl. Čm. a Krk.

480. *Püner* Kljment Wl., posluchač lékarstwj w 4. roce, nar. w Praze, přspl. ke Kwt. Čw. recensemi diwadelnjmi mjsto Chmelenského (w. t.), w. č. 191, zhotowil i půwodnj weselohry.

481. *Ráb* Wěnceslaw, nař. 1807? w Benatkách nad Gizerau, přspl. k GN. Čm., w. č. 141.

482. *Rádlo* Jan, školnj učitel w Deyšjně, w. č. 508. 509.

483. * *Radoslaw*, ze starého wěku, w Čm.

484. *Rafanides* K., z welkohontské stolice, přspl. k Hrce.

485. *Rahoni*, w. č. 142.

486. *Rachljk* Jos. Kasian, nar. 1. máge 1804 w Nimburku, z řádu pobožných škol, zaslíben 1829, knězem 1831, gest učitelem w Haydě w Litoměřicku, zakl. mat. české, přspl. ke Kwt.

487. *Rakovac* Dragutin (Karel), přspl. k Dn. il. 1835. 1837.

488. *Rambausek* Josef, nar. 18. pros. 1792 w Slanici, knězem 22. srp. 1819, byl kaplanem a katechetau we Woljni, nynj gest lokalistau we Woslowě w Prachynsku, přspl. k Přml. a mnohé udalosti k Rzl. pr.

489. *Ratay* Jos., w. str. 236 16).

490. *Rausýřowský* F. S., Morawan, přspl. k Ptn.

491. *Rautenkranc* (Rautowský) Josef, nar. 22. března 1776 w Hradci Králowé, kněz cjrkewnj, byl r. 1803—5 w Jaroměřj privatnjm učitelem prwnjch 3 grammatikalnjch tříd, r. 1807 w Nowých Dwořjch a w r. 1815 wzpomjná na něg „*Denkbuch f. Fürst u. Vaterland, Wien* 1815. *II. S.* 119." co faráře w Sedlci. Sesnul w pánu 1818. Co nynj Sláma (w. t.) zhledem škol mjnil, to byl dáwno giž R—c toho zdánj, což z geho spisůw a předmluw patrno gest. Německé »Oni« (*Sie*) welmi tupil r 1809, mjsto českého a slowanského »Wy« (vous). Dundr A. (w. t.) r. 1833 a Fryčag (w. t.) r. 1837 měli by se styděti. R—c dj we swém Cwičenj k německému mluwenj r. 1809: „*Ich bin zu sehr Ceche, als dass ich mich der Erste dieser Sünde gegen den Charakter meiner Nationalsprache in meinen gedruckten, auf die Bildung der Nation Einfluss habenden Werken mitschuldig machen sollte. Kein Čeche, der seine Nation liebt, und in Schulen die* **deutsche** *Sprache lehren* **muss**, *wird mir daher diese Beibehaltung der nationellen, noch nicht als ausgestorben anzusehenden Anredungsart übel nehmen können, sondern sich vielmehr mit mir vereinigen, nicht nur dem Aussterben derselben, so wie der Sprache überhaupt, entgegenzuarbeiten, sondern auch zur Wiederverbreitung derselben mitzuwirken. Wie wirksam hierin der Einfluss eines patriotischen Lehrers auf den Schüler seyn kann, kann ich von mir selbst ein Beispiel geben. Verleitet*

durch deutsche Schulen, und das Beispiel Anderer, vertauschte ich die mir in meiner Kindheit angewöhnte echt čechische Anredungsart mit der Deutschen selbst im Umgange mit den Eltern, mit denen ich auch von der Universität (Prag) germanisirend korrespondirte. Als ich aber aus dem Munde meines unvergesslichen Lehrers zum ersten Male erfuhr, dass die Čechen nicht nur in Schriften, sondern auch im Umgange sich beinahe über die Hälfte des 18. Jahrhunderts des »wy« *u.* »wás« *und nie des* »oni« *und* »gegich« *bedient hatten, und dass diese letztere Art nur ein mit der deutschen Sprache eingeschlichener Barbarismus ist, schrieb ich sogleich an meinen Vater nach der echt čechischen Weise, und führte den Grund an, warum ich meine Schreibart verändert habe. Das nämliche thue ich bisher in meinem Briefwechsel mit Vornehmen und Vorgesetzten, und habe dafür nirgends Tadel, sondern überall Beifall eingeärndtet. Warum sollte ein Vornehmer durch das čechische* »wy« *beleidigt werden, wenn er sich durch das lateinische* »tu« *und das französische* »vous« (ruské wy) *nicht beleidigt fühlt."* W. č. . . . 777.

492. *Rayman* (Reimann) František, nar. 8. března 1762 w Gičjně, kněžem 7. čerwna 1787, děkan a wyslaužilý vikář w Častalowicjch w Králowéhradecku, † 3. ledna 1829. Geho práce od r. 1816 w. u Jgm. Geho aumrtj žalozpěwem opěli Kaun (w. t.), Rettig a Rettigowa (w. t.) w GN. Geho žiwotopis newyšel, Byl básnjkem a psal i půwodně. W. č.

493. *Řečický* Alois, nar. 10. pros. 1810 w Gindřichowě Hradci, kněžem 13. kwětna 1835, kaplan we swé otčině kdež i gymnasisty w mimořádných hodinách w českém gazyku wyučuge, zakl. mat. české, přspl. ke Kw.

494. *Reiss* Jan Jos., nar. 23. kwětna 1803 w Krchlebjch, kněžem 19. dub. 1827, kaplan, kandidat dokt. boh. w Kopidlně w Bydžowsku, přspl. k Čpkd. Přm.

495. *Reitinger* Petr Čestislaw, nar. 29. čerwna 1806 we Wodňanech. Otec geho byl kregčjm a měšťanem tamnjm, kterýž mage 8 dětj w oných drahých letech bjdně se žiwil. Otec dobře gsa w liternjm uměnj zběhlý, nechal kregčowiny, odhodlal se na učitelstwj a podrobil se pedagogickým zkauškám na hlawnj škole w Strakonicjch. A ačkoli pak otec filialnj školu na panstwj wolinském obdržel, náš R., syn geho, beze wšj pomoci sám o sebe pečowati musel. Newědomky kam, sám otcowský dům opustiw, odešel do Pjsku, stár 14 let, a tam teprwa do 3tj a 4té německé třjdy wstaupil. Nemoha dále študowati, a odbyw r. 1825 prwnj zkaušky na strakonické hlawnj škole, slaužil zdarma rok we Woljni gako pomocnjk. Odtud po roce odebral se do Tábora, odbyl tam z nowa r. 1827 pedagogické zkaušky, byl pěstaunem w Radwanowě u ml. Wožice. Odtuď, taužé po wyššj oswětě, odešel do Prahy ke karmelitankám, pak po 4 měsjcjch za učitele do Lažan r. 1828 nedaleko Blatné w Prachynsku. Zde zakládal wšecken gak wnitřnj tak i zewnitřnj pořádek. Potud nelzelo mu pro mateřský gazyk ničeho aučinkowati, ačkoli r. 1832 některé zkaušky (beze známosti mluwnice, gakž sám swému přjteli Machowi, práwnjku psal) swé obraznosti započal a do Weč. wyr. zaslal; wšak seznaltě brzo, že mu geště wšeho k takowým zábawám chybj. R. 1834 počal teprwa knihy české čjtati, mluwnici probjhati, a w ten čas také se oženil. R. 1835 byl nemocen, a r. 1836 nowau sjlau češtině se oddal, r. 1837 a 38 přeložil z německého do českého poučliwý spis: »Mysliwjn« (w. Č. Wčele 1838) a sebral »počjtánj z hlawy« a školnj konferencj zdwihl. W. č. 234. 384.

496. *Regner* Jos., nar. 24. un. 1794 w Hawlowici, kněžem 24. srpna 1817, farář a vik. sekretář w Hronowě u Náchoda. Přspl. k Přml. 1838.

497. *Rennert* Wáclaw L., nar. 18. čce. 1802 we Wražkowici, kněžem 20. srpna 1827, kaplan w Budjně w Rakownicku, přspl. k Čpkd.

498. *Řepka* Jan N. Silvestr, farnj učitel 2. třjdy w Kopidlně nad Leštinau, študowal gymnasium w Praze, přspl. k Rzl. pr. Přml.

499. *Řešetka* Michal, w Dubnici (dle Kw. 1835. 12.), a nynj (dle Fejérpatakyho w Č. Wčele 1837. 280.) w Hornég Sůči w Uhrjch farář, spisuge obšjrnau historii literatury slowenské w Uhrjch se žiwotopisy spisowatelůw z Uher pocházegjcjch. On gest Slowák, který gen se slowáckau katolickau literaturau objrá a miluge latinské pjsmeny. Ř. dne 3. března 1834 psal Fejérpatakymu (w. t.) gak sleduge: »Pan Šafařjk (w. t.) bez porozuměnj mogeho, welmi geště nedokonalý spis slowenských knih wydá: nebo u mne gsau rozličné rukopisy, bljzko 2000

archůw, knjžky též neznámých gemu spisowatelůw katolických. Ze strany ewangelických knih dopauštjm, že snadné dalšj wědomostj nepotřebuge. . . . Až Waša Urozenost bude pjsat panu Šafařjkowi, bezpečně mu může oznámit toho, co gá pjšem a spolu i odemne upřjmné pozdrawenj wyřjdit.« Dne 16. června 1833 psal opět F—u.: »Desudo ego in colligendis Libellis slavicis in *Regno Hungariae* duntaxat impressis, eo vel maxime scopo: ut adaequata *Historia literaria Slavica* adornari possit. Praeexistunt apud me opuscula Slavica edita et inedita prope 800, quae etiam ad legendum gratis do . . .« W. č. 638.

500. *Rettiğ* Jan Křt. Alois Sudipraw, manžel následné, nar. 21. čce. 1774 w krásinském zámku u Solnice w Hradečku, kde otec geho justiciárem byl. Od české matky swé wychowán a cwičen byl w prwnj swé mladosti r. 1780 w české škole we wesnici Weywanowici krage chrudimského, na kterémžto statku otec geho spráwcem byl. Cwičil se při gednom w hudbě a neyprwé w zpěwu. Na to asi r. 1783 chodil do školy též české w městečku Solnici, kde w hudbě, totiž w zpěwu mimo hauslj dále pokračowal. Přjsnost wšak byla gak we škole tak doma geště mnohem wětšj, která gemu na zdrawj škodjla, a proto skoro co otrok držán, w liternjm uměnj prospjwati nemohl, pročež brzo do domu otcowského se nawrátit přinucen byl. R. 1785 odebral se s rodičemi do Pardubic, kde dům kaupili. Tam nawštěwowal hlawnj školu tehdáž w neykrásněgšjm wzniku se nacházegjcj. Tudy nastala němčina, w které se pomahánjm, napomjnánjm, ano doháněnjm otce swého, genž Němec byl, wyučil. Hudba při tom pokračowala. Na to r. 1788 dostal se do latinských škol do Králowé Hradce, kde byw po wšechna leta prwnjm praemiantem stipendium od 50 zl. stř. použiwal. L. 1794 nastaupil wyššj školy w Praze. Hned we filosofii pilné nawštěwowal diwadlo české, utrhnuw sobě na strawě, aby wstupnau zaplatiti mohl. Skončiw pak běh studij práw r. 1801 slaužil u wjce doktorůw w Praze wjce let, až pak w neustálém zápasu s obtjžnostmi a překážkami při skrownosti prostredkůw, po wystálé těžké nemoci, při které zraku zbawen býti měl, wšak ale od takowého neštěstj ochráněn, nastaupil, když w takowém bjdném stawu k appellačnj zkaušce se připrawil a gi šťastně přestál, r. 1809 weřegné služby, totiž w Táboře při magistratu službu zkaumaného sekretáře, radnjho protokollisty a sebau aktuara při hrdelnjm práwu, kde při gednom justiciárstwj na panstwj Chotowinách zastáwal. R. 1812 byl za radnjho do Přelauče a roku 1818 za radnjho do Austi ustanowen, kde mu justiciárstwj na statku žampachském a na panstwj kyšperském dopřáno bylo. R. 1824 nastaupil službu radnjho w Rychnowě nad Kněžnau, kde mimo podotknutých justiciárstwj gemu též takowé na panstwj solnickém od urozeného p. Antonjna rytjře ze Sliwic, horliwého wlastence a obzwláštnjho geho přjzniwce, swěřeno bylo. Od r. 1834 gest radnjm w Litomyšli, snaže se neustále o swé zdokonalenj w materčině a wšemožné přispěnj pro českau literaturu. Při této přjležitosti wyznati lze, že spisowatel téhož listu gen duchem a srdcem wlasteneckým k spisowánj puzen byl. Hned r. 1806 sepsal prwnj weselohru; ginau pak r. 1810. Dále pak w řeči pokračowati přemáhaly geg neustále auřednj práce w němčině; též scházelo přjležitosti a powzbuzenj. Také zapotřebj bylo času k naznačowánj a malbě, ku kterémužto libému zaměstnánj hned od swého dětinstwj weliké cjtil náklonnosti, až konečně wlastnjm takořka náružiwým přičiněnjm lidské podoby na slonowé kosti, neb na papjru malowal; a welmi mnoho takowýchto pracj zhotowil. Bez swé malé skřinky s nářadjm k malbě na cestu se nikdy newydál. Konečně obrátiw se od muzy, s kterauž se welmi rád zabýwal, přistaupil k uměnce české, kterauž sobě na wždy za milenku k wyraženj a k utěše pro swobodné doby swé wywolil. Teprw w Austi horliwě sobě počal; a gak w Austi počal, tak dále w češtině pokračowal. Psal půwodně gak básně tak také w proze obsahu neywjce rozmarného a djlem nábožného. Pozděgi přeložil gen w zlomkách spisy latinských spisowatelůw, totiž Horáce, Plauta, Terencia a Seneky. W záloze gsau ódy, žalozpěwy, ballady, romance, rekozpěwy, allegorie, epištoly, spisy nábožného obsahu, epigrammy, bágky, drobnůstky, powjdky a důwtipné nápady, pak dramatické hry a pogednánj docela půwodnj, pod názwem: Chwjlky rozmaru, nebo žiwotopis strakatého kanafasu. Heslo geho gest: Ctě gá wlastenský gazyk, wlasti swé wěren gsem, neb gegj gest srdce mé; a tak lze připogiti: Feci quod potui. Wiz u Jgm., přspl. k Rzl. pr. Ptn. Ww. GN. Čpkd. w. str. 156 *c*).

501. *Rettiğowa* (Retikowá) Magdalena Dobromila, rozená Artmannowa, spatřila dne 31. ledna 1785 swětlo božj we Wšeraticjch w Beraunsku, kde toho času

gegj otec František Artmann wrchnostenský purkrabj byl, odtud wšak geště w dětinském gegjm wěku se do Statenic u Prahy, tehdáž hraběti Rud. Šporkowi náležegjcjm, za direktora dostal. Giž co malé děcko byla tak řka gen k wlastnj společnosti odsauzena, neb ze šesti djtek byla wždy gen samotna, proto že druhé sotwa pokřtěné umjraly. We wesnici, kde ani školy ani fary nebylo, cwičila gi gediné máti gegj, rozumj se, že se gen německy čjsti a psáti učila; gednau každoročně w prázdninách nawštěwowal rodiče gegj, dobrý gegich prjtel P. Eugenius Frank, šlechetný kněz řádu pobožných škol a býwalý wychowatel mladých hrabat Adolfa Kaunice; a ten za těch několich neděl wždy se snažil w tom, čemu se za celý rok od máti naučila, zdokonaliti; gemu wlastne neywjce má co děkowat, že se gak patřj psát a dobře čjst naučila, i w náboženstwj tak dalece, gak tehdáž rozum gegj stačil, wycwičena byla. Při tom gi máti učila punčochy plesti a trochu šjti, tjm uwykla po celý den se bawiti, tak že ani po gakékoliw společnosti netaužila, a také mimo wesnických děwčat žádné zde nebylo, gediné mysliwcowé dceruška, která asi o dwě léta staršj než ona, se od nj, když pět let stará byla, punčošky plesti učila. Asi w šestém roce gegjho stářj přistěhowala se do zámku wrchnostenského, kde i rodiče gegj bytem byli, owdowělá baronka Šterntálka; ta měla dwě slečinky, gednu giž odrostlegšj[1]) a gednu gen o několik let staršj než ona.[2]); ty gi co malé děwče mezi sebau trpěly a s nj se zabýwaly, a tjm učila se gistému tichému wážněgšjmu chowánj; nikdy saudružky stegného stářj neměla, a tedy gen prácj, čtenjm a psanjm se zabýwati a čas sobě krátiti nawykla. R. 1792 ztratila swého dobrého otce, a tjm žiwot swůg geště truchliwěgšj podobu na se wzal; bylť to prwnj zármutek, na který se pamatuge, ač giž tehdáž gaksi wjce, než děti gegjho stářj, se do wůle božj odewzdáwati uměla, co gistě giž dobrého základu swatého náboženstwj, genž ctihodný kněz w srdce mladé gj wštjpil, blažitelný následek byl, neb když s mátj na pohřeb otcůw gela, wj potud slowa kterými ona gi nad ztrátau nenahraditelnau těšila, totiž prawila gest k plačjcj máti: »Neplačte matinko, Pán Bůh nám tatjnka wzal k sobě, on musj neylépe wědět, proč to učinil, a on nás neopustj.« Máti gegj brzo zakusila, co to gest owdowěti, že otec nedlauho slaužil, a hraběe při armadě byl, nedostala žádnau pensj, ale půlletnj službau odbyta byla; stěhowaly se do Prahy, pak do Plzně, kde po prwé počala do školy chodit, a poněwadž giž čjsti i psáti uměla, mělať tehdáž w swém 10tém roce 16tileté spolužáčky, které tak dobře gako ona čjst neuměly, proto že ona wlastnj pilnostj a zaljbenjm čas, který ony we společném se obweselowánj tráwily, čtenjm se bawila. Pilně pozor dáwala, co učitel, a neywjce na to, co katecheta přednášel, a co od něho — zwláště biblické přjběhy neb giné mrawné a nábožné wyprawowánj — slyšela, to doma wždy napsala, častěgi přečtla, tjm také wždy když se wyptáwal, a při zkauškách dobře uměla, a když r. 1795 se k biřmowánj připrawowaly, a biskupa čekaly, učila se katechismus od slowa k slowu nazpaměť. To gj lásku geho i swých saudružek zjskalo, tak že brzy wěneček těch pilněgšjch wůkol sebe shromáždila, které raděgi, když do školy nešly, s nj o záwod pracowaly, než aby v zahálce a skotačenj čas sobě krátily; a těm opět z lásky mnohé práce, které ony geště neuměly, a ona se od swé máti byla naučila, okázala; neb giž w djtěcjm swém wěku bylot gj neymilegšj zábawau, to co sama uměla, giné učiti, a tjm swazek gegich lásky byl pewný, ale ne hrawý; neb giž tenkrát se duše gegj přátelstwj zaswětila a gen w cwičenj giných a čtenj mrawných knih neymilegšj zábawu hledala, neohljžegjc se na posměch těch, které ginak než ona a gegj mladé přjtelkyně smeyšlely, kterých owšem wětšj částka než společnic gegj bylo. Po gegjm ze školy wystaupenj nawrátila se gegj matka opět do Prahy, a tam až do swého prowdánj s nj bydlela, a dle možnosti se we wšem, co děwčeti třeba, cwičit wynasnažila; co gj mnohem wjce snažnosti stálo, an máti nebohatá, málo na ni wynakládati mohla. Ten čas hledela se we wšech skoro ženské potřebných prácech cwičiti, a ducha swého čtenjm wzděláwati, nad tjm co četla, přemeyšleti, i časem něco, k čemu gi přjroda neb něgaký giný cit pudil, napsati, a tjm gj ušel čas, tak mile, že když nepostačil den, i hodiny nočnj nasadila, neb za dne pracowala pilně, gak geště podnes činj, a genom w nočnj době a času swátečnjho psáwá; gediné wyraženj, kteréhož sobě přála, bylo diwadlo, a to až potud neymilegšj

[1]) Potomněgšj baronka Astfeldka.
[2]) Potomněgšj hraběnka Wratislawka.

zábawau wečernj by gj bylo, kdyby powolánj gegj powolilo w hlawnjm městě dljti. Toho času ale, bohužel, skoro nikde u wzdělaněgšj společnosti se česky nemluwilo, na čtenj giž do konce ani pomyšlenj nebylo, a tak by wěru diwu nebylo, aby i ona byla řeč českau docela zapomněla, neb se z mládj ani čjst ani psát česky neučila, a gen skrytě giž co djtě každau pjseň, modlitbičku neb powjdačku, kterau čeládka měla, čjtáwala, i za to kolikráte, když gi máti překwapila, trestána býwala; což nynj owšem lépe než tenkráte nahljžj, neb nebýwalo wšecko to, co četla tak spořádáno, aby to djtkám do rukau se dáti mohlo. Ležeľať toho času literatura naše gakśi omráčená, a gako bauřj zachwácený kwjtek, žádný se gj neugjmal; nebyla tedy trestána proto *že česky čte*, ale proto, že četla, čemu nerozuměla. Mluwilo-li se kde česky, bylať to nesrozumitelná mjšenina polau německá, gak až potud, buď bohužel, mnohé panenky a paničky se za to, že Češky gsau, stydj, a raděgi *darebně německy* než *dobře česky* mluwit se wynasnažugj; i R. wždy *německá slowa w češtinu mjsila*, ale předce wždy *ráda česky* mluwila. Roku 1808 dne 31. ledna prowdala se za Jana Rettiga (w. t.), který gako ona češtiny milowný gsa, neywjce s nj, ale lépe než ona česky mluwil, i česky psal. Ona mnohau nemocj, starostj i zármutkem stjžená, o čemž zde mluwiti mjsta nenj, i gako mladá ženka neywjce při domácnosti se zabýwala, a poněwadž nemocj sklječená wždy málo spáwala, krátila si, zwláště při dlauhých zimnjch wečerách, čas čtenjm a psanjm, a tak několik swazečkůw swých básnj německých se nashromáždilo, které ale nikdy tisknaut nedala, mimo některá, která skrze giné ruce a pod giným gmenem neb od negmenowané k tisku se dostaly. Česky nynj skoro nikdy nečetla; proto že se gj ničeho, co by gi bawit mohlo, nenaskytlo, nezapomněla wšak proto předce česky čjst. Roku 1809 dostal se manžel gegj do kragského města Tábora k magistrátu za sekretáře, tam byl 3 léta, mluwilo se tam sice také někdy česky, ale gak, nečetlo se ale nic. Roku 1813 dostal se za skaumaného radu do Přelauče, a ačkoliw to skoro pauze české mjsto bylo, a mnoho se česky mluwilo, mluwilo se předce chybně, a četlo i psalo se německy; neb česky mnoho neuměla, a když nynj giž dáwno w pánu zesnulý farář sedlický Rautenkranc (w. t.) gegj lyru českým kwjtjm owěnčiti gj radil, k čemu gj hned giž w Praze také učený wlastenec Faustjn Procházka pobjzel, mělať to za wěc nemožnau, ale předce se gednau žertem odwážila děwčátkům, které se u nj wařit i giným ženským prácem učily, gako odpowěd několika mladjkům, kteřj ge pjsnj tenkrát wyšlau zlobili, začjnagjcj: *„Žádné děwče nenj wěrné, které má oči černé!"* atd. pjseň českau sestawit, kterau gen co důkaz gegj nezběhlosti w českém básnictwj toho času, a že to gegj prwnj pokus řeči, tuto stawjme:

Žádný mládenec hodný,
Který pořád swobodný,
Sem tam gen chodj,
S každau se wodj,
A nikdy se neženj.

Ze Žatce často býwá, [3])
Drážďanské pjsně zpjwá,
Z Berauna nenj,
Neb se neženj,
Gen se djwkám wysmjwá.

Roku 1817 dostala se do Austi nad Orlicj, kamž nemocná přigela, neb skoro giž pět let ona i manžel gegj nemocemi zápasili, a přetrpěla mnoho, a tjm ani německy, tjm méně cos českého čjsti mohla. W Austi nebylo toho času kromě dwau ranhogičůw žádného lékaře; dogjžděl tam wšak ze Žamberka zaslaužilý lékař p. František Koráb, wůbec známý mateřské mluwy milowný wlastenec, w Austi rozený a gegjm chotěm, gehož máti z Austi rozená byla, z daleka spřjzněný; ten gj w nemoci gegj laskawě přispěl a gi léčil. — R. dobře wěděla, že mateřčinu miluge, a snažila se dle možnosti dobře česky mluwit, ale těžká wěc to, co člowěk neumj, činit, a tudy se mezi gegj češtinu gen přjliš často nawyklá němčinka mjchala, z čeho ač od šlechetného wlastence často kárána býwala, předce to wšak až do 26. čerwence r. 1819 se nezměnilo. — W tento den slawily se w geho zahradě na Korábowě nazwané, geho wzdělané choti gmenowiny, a při smjšené společnosti a weselém rozmlauwánj mjsila se německá slowa w češtinu tak hogně, že, gak to nynj dobře nahljžj, prawého Čecha ucho welmi uraženo býti muselo;

---

[3]) Řjkáwá se těm, kteřj si známosti začjnagj, kteřj gen děwčátka dráždj a za nos tahagj, že gsau buď ze *Žatce* neboli z *Drážďan;* ten ale, genžto s děwčetem upřjmně smeyšlj, a gi sobě za manželku wzjti chce, řjká se, že gest z *Berauna.* (Národnj přjslowj.)

smál se geden druhému, ale gak to při takowých přjležitostech býwá, nepolepšil se žádný. Tu maudrá a rozšafná Češka, panj Anna Korábowá gim polo žertem, polo oprawdu nawrhla, aby si mezi sebau uložili pokutu, groš za každé německé w češtinu smjšené slowo. A co s těmi penězy? Za to aby se kaupily české knihy, ty aby se půgčowaly, za složenj gednoho groše w. č. za každau, aby se tak naučila w Čechách česká děwčata česky čjsti. — Slowo stalo se skutkem. P. doktor Koráb darowal almaru a 30 swazkůw českých knih, chybná a němčinau pomjchaná řeč česká mnohý grošjček do kasy přiwedla, a tjm se knihárna rozmnožowala, a členowé se učili pořádněgi česky mluwiti, co welmi lehké gest, gen když se trochu pozor dá. R—a přewzala auřad ten, knihy opatrowat, půgčowat, a za shromážděné penjze nowé zábawné, mrawné knihy kupowat; při tom, gak se řjká, že slepička darmo nehrabe, měla ten užitek, že wšecky knihy, dle libosti čjsti mohla. Z počátku těžko to přicházelo, tak že když Gesnerowa Dáfnise a prwnjho plawce četla, německý tento spis na pomoc wzjti musela, protože desátému slowu wybraušeného slohu českého nerozuměla. Tak z počátku měsjce zářj četla Numa Pompilia od Negedlého, a proto že některau stránku kolikrát čjsti musela, než gj porozuměla, předsewzala si pewně, že se česky naučiti musj. Co člowěk oprawdu chce, to se mu také obyčegně podařj, to gest dáwno rozhodnuto. R—a swau zásobu německých kněh zamkla, a mjsto njch při pletenj punčoch, kdežto obyčegně čjtáwá, četla české knihy, i také se počala w psanj českém cwičit, a přiwedla to swau wlastnj pilnostj až do nowého roku 1820 tak daleko, že sepsala prowolánj, njmž wzbuzowána austecká děwčata ku čtenj, austecké synowé, kteřj w Praze, we Wjdni a w Brně študowali, neb někde giž w auřadě dosazeni byli, aby buď knihami, buď giným přjspěwkem knihownu wznikagjcj podporowali. Poslala toho prowolánj, kterého skoro sto exemplářůw wlastnoručně opsala, také geden do Hradce Králowé tehdegšjmu p. prof. bohomluwectwj Pirklowi, který též w Austi rozený a s gegjm manželem spřjzněný byl, tak též faráři Sychrowi (w. t.) do Gimrawowa, a tjm s mnohým slowutným Čechem w známost přišla a k častému dopisowánj wybjdnuta byla, co gj owšem z počátku těžko přišlo, protože každý takowý list neyprw napsat, pak opsat musela, to gj welice přispělo česky myslet se naučit, a má těchto swých prwnjch konceptůw něgakau částku potud zachowanau, w kterých owšem welmi chybná dobropjsemnost, ale smysl dosti český, a zanicenj gegj pro milenau mateřčinu wyznačeno gest. W roku 1820, hned po nowém roce každý wečer, když djtky českau pjsnj ukoneyšila, a wšickni domácj spát odešli, zasedla si a počala spisowat »Arnošt a Bělinka«, co gegj prwnj půwodnj práce gest, a tak i ostatnj powjdky, které se w *Mařenčiném Košjčku* nacházegj, sepsala; neměla wšak tehdáž ani pomyšlenj něco tiskem wydati, čjtala ge wšak známým, češtiny milowným, gi nawštěwugjcjm paničkám, mezi nimiž i austecká panj ljkárnice byla. Když ten samý rok s tauto panj ljkárnicj do Hradce Králowé přigela, a od tenkrát skoro gediného o českau literaturu horliwě pečugjcjho J. H. Pospjšila (w. t.) české knihy pro austeckau knihárnu kupowala, gewil tento horliwý wlastenec swé potěšenj, *že české panj česky čjsti chtěgj, a k tomu cjli knihy kupugj*; načež panj ljkárnice usmjwagjc se odpowěděla: *Owšem že rády česky čjtáme, a tuto naše panj radnj sama také česky spisuge.* Těchto několik snad w žertu wyřknutých slow snad bylo prwotnj přjčinau, že práce gegj, které by nepochybně gako gegj německé byly netištěné zůstaly, napotom tiskem wyšly; neb ona gen horliwým Pospjšilem, pak tehdáž též horliwým J. L. Zieglerem (w. t.) a wýtečným Klicperau (w. t.) wybjdnutá, odhodlala se tam k laskawému posauzenj některé swé menšj práce odeslati, z kterých některé také Ziegler w Dobroslawu wydal. Laskawý usudek drahých wlastencůw dodal gj chutě se o něco wětšjho pokusit, a tu k wůli gegjm učenkám we wařenj (kterých za těch 29 let co prowdaná, směle až do nyněgšj doby ke dwaum stům počjtati může) sestawila prwnj swazek *Mařenčiného Košjčka*, ku kterému prwnj odděleuj gegj kuchařské knihy, totiž pogednánj o masitých pokrmech připogila, s tjm předsewzetjm, že pogednánj o postnj strawě druhému swazku připogj. Připsala a wěnowala tuto práci prwnj, prwnj wznešené panj w Čechách, swé milostiwé přjzniwkyni panj hraběnce z Kolowrat-Libšteinské, manželce neywyššjho purkrabjho w Praze, která gi také laskawě přigala a po wygitj *) gi krásným křjžem z českých žlutých topasů (*Goldtopas*) welké ceny po-

*) Wyšel 1821, druhý swazek 1822.

ctila, který co drahau památku swé rodině, co neywzácněgšj klenot zachowán zůstáwá. Nebylot wšak toto gegj prwnj podniknutj bez znamenité nepřjgemnosti, totiž když gj králohradecký knihtiskař J. Pospjšil rukopis k tisku powolený zpět zasjlal, obdržela gen powjdky, ale pogednánj o wařenj bylo zmizelo, a wyskytlo se teprw tenkrát, když geg gindřichohradecký knihtiskař Landfras pod gmenem gakéhosi Kuperyusa wydal. Podwodnjk Kuperyus a Landfras tedy neylépe wědj, na gaký způsob se tento rukopis mjsto do Králowé, do Gindřichowa Hradce dostal, který on ku zahanbenj gegjmu a ku škodě Pospjšilowé dwakrát wydal, prw než ona swau knihu kuchařskau znowa sepsat, a obzwlášť pod názwem: »Domácj Kuchařka« wydat mohla, kde pak mnohý, newěda o neprawosti Kuperyusowé, toho bludného důměnj byl, že ona z té w Gindřichowě Hradci wyšlé knihy čerpala. Roku 1824 byl manžel gegj do Rychnowa za radnjho dosazen, i tam se snažila dle možnosti lásku k milené mateřčině wzbuzowati, a třeba že wšude a wždy newzwjtězila, tak předce zde onde, giskra w mladých srdcjch se roznjtila, která snad teprw časem w čistý plápol wznikne. Wěneček pro dcery wlastenské wyšel roku 1825, wěnowala geg šlechetné, wěčně nezapomenutelné lidumilské panj hraběnce Markolině, kterážto gemnocitná panj gj pak z Drážďan krásné naušnice též z českých, oněm w křjži podobných, topasůw odeslala. Roku 1826 byla na Morawě, kdežto welkých slastj zažila, a wzácných známostj udělala i se přeswědčila, gak ten bratrsky spogený národnj cit, tam ctitele literatury našj pěstuge, mezi ginými ctihodnými přjzniwci a ctiteli literatury našj poznala i wáženého gubernialnjho radu Bayera a geho gemnocitnau dceru Eleonoru, která chtjc otce mileného k sedmdesátému dnu narozenj překwapiti, gi o něgaký dramatický kus w české řeči žádala, genž chtěla s swými družkami na ten den prowozowat w domácnosti, pročež žádala, aby tam wjce ženských než mužských osob bylo. R—a newěděla o takowém; pročež domů cestugjc předsewzala gj takowý sepsati, kde by se dceřino srdce šlechetné i láska gegj k otci wyznačila; sepsala tedy *za gediný den* dramatickau maličkost *Bjlá Růže*, kterau tam hned zaslala, a že laskawě přigata byla, gest důkaz, že wlastnjm nákladem tohoto podporowatele našj literatury tiskem wyšla, a ona mimo to geště krásným střjbrným, dobře wyzlaceným, gménem šlechetného pána ozdobeným kofljkem památkau poctěna byla, wyšla tiskem 1827. Toho samého roku také »Přjběhy pro dcery České a Morawské z Kocebue« přeložila a šlechetné slečně Bayerowě wěnowala, začež gi wačkem wlástnj rukau pracowaným, krásným zlatým hákem dobrými kamjnky ozdobeným, potěšila. Též r. 1828 byla obdarowaná za zaslanau báseň a šicj podušku w podobě srdce čistě wyšjwanau, od weleslawné kněžny Thurn Taxis, rozené Welehrad-Střelické wéwodkyně krásným střjbrným kalamářem welké ceny a wlastnoručnjm dopisem poctěná byla. R. 1830 5. čerwence byla nešťastně skácena, při čemž by málem žiwota, neb aspoň swé prawé ruky zbawena býwala, neb ruka wymknutá a neumělým ranhógičem, který to za odraženinu pozorowal, zanedbaná, giž wysychat počala, když po sedminedělnjm hrozném utrpenj na Hořičky uwedená, tamnjm dobrodincem člowěčenstwa *Antonjnem Pichem* opět tak dalece uzdrawena byla, že třeba časem při změně powětřj welkých bolestj trpj, předce pracowat i psát může, bez kterého obogjho by gj žiwu býti welmi těžko přicházelo. Ku konci roku 1834 byl manžel gegj do Litomyšle za radnjho dosazen. Přičiňuge se ustawičně a neustane až do poslednjho wzdechnutj, kde možno lásku k mateřské řeči a literatuře našj wzbuzowati, a mládež obogjho pohlawj na to pozorna činiti, že to čest i štěstj gest, w Čechách narozeným býti. Cwičj i zde, gako wždy děwčata w kuchyňském uměnj, a we wšem, co o hospodářstwj mladému děwčeti wěděti třeba; neb sdjlj srdečně ráda wše, co gegj gest s každým, komu toho zapotřebj, následowně i s těmi, kteřým toho třeba gest, se pro budaucj powolánj cwičit, a blažj gi to newýslowně, kde wyseté sjmě dobrau půdu nalezne, tak gako, gsauce milownice zahrady, gi to těšj, když wsazený kwjtek se ugal, kwět a geho krásné swědectwj o wšemohaucnosti božské wydáwá, tak gi to těšj, když to co se koho naučit snažj, se ugalo, a pro budaucnost kwět i owoce připowjdá, miluge lidé wšecky co bratry a sestry swé, i těm, kteřj se gj ublj̈žiti snažili, přege si, aby se gim za zlé dobrým odměniti mohla, nechowá w srdci swém nepřátelstwj žádného, aniž msta kdy w něm mjsta měla. Ale neysladšj hodiny žiwota gegjho děkuge přátelstwj a literatuře české, pěstowánj kwjtj a cwičenj mládeže, a těm až do poslednjho wzdechnutj wěrná zůstane, pročež také gegj heslo gest a wždy zůstane: *Bohu a wlasti, ctnosti, přjrodě a přátelstwj.* Mimo mnoho básnj a znělek neywjce přjležitostných, také má

i několik diwadelnjch her w rukopisu, gmenowitě Dřewěná Tetička, Hygea, a Lindor, neb láska a ctnost wždy zwjtězj. Djtky gegj z gedenácti zůstali tři, dwa synowé a gedna dcera. Dcera gegj *Gindřiška Milina*, která od swého třetjho roku giž welkau lásku a schopnost k hudbě a zpěwu gewila, i w obogjm se pilně mimo cwičenj se w domácnosti a ženské potřebném uměnj w domě rodičůw swých wzdělávala, a přigdauc roku 1834 do Prahy wstaupila k stawowskému diwadlu we spolek zpěwaček w české i německé opeře, a ač i w německé řeči dobře wycwičená, předce se gj to, že prý Češka gest a český akcent má, giž wjcekrát přihodilo; tak gakoby děwčeti w Čechách zrozenému hanbau bylo, že česky mluwj. (O této zpěwačce šjřegi mluwj Bohemia.) Přspla. (w. u Jgm.) k Čchsl. Přm. GN. Rzl. pr. Čw. Ptn. Kw. Čm., w. č. 215. 311. 328—29. 462. 553. (Pacowský?) 554. 808.

502. *Riedl* Hynek, nar. 19. čerwną 1809 w Kutné Hoře, knězem 25. čerwence 1834, kaplan holohlawský, nynj kancelista w kanceláři biskupském w Králowé Hradci, přspl. překladem k Přm. 1838.

503. *Řjha* Bonaventura, nar. 6. března 1804 w Černolici, slib složil w řádu milosrdných bratřj w Praze 1. máge 1834 a 3. srpna 1834 knězem, aud swatoj. děd., zpowědnjk a bibliotekář, † 15. bř. 1837 na nerwowu zimnici, přspl. k Čpkd.

504. *Rieger* Frant. Ladislaw, nar. 10. pros. 1818 w Semilech w Boleslawsku, študowal filosofii weřegně w Praze, práwa študowal wšak priwatně u swého otce mlynáře, zakl. mat. české, cestowal r. 1836 a 1837 s Wrťátkem (w. t.) po Čechách a Sasku, pak po Morawě, Uhersku, Haliči a Krakowsku, přspl. ke Kwt. a snad i č. 832.

505. *Richter* Benedikt, nar. 1791, zasliben řádu benediktinskému w Rayhradě r. 1816, knězem 1817, dr. filos., senior a professor náboženstwj i wychowatelstwj na ústawu filosofickém w Brně, člen c. k. mor. slezské společnosti k zwelebenj rolnictwj, známosti přjrodnin wlastenských, přspl. k Čpkd., w. č. 689.

506. *Richter* Engelbert, doktor, prof. cjrkewnj historie, wyslaužilý rektor slawný na wšeučilišti w Olomauci, přspl. k Čpkd.

507. *Ripl?* w. str. 153 (21).

508. *Rościszewski* Adam Junosza z Rościszewa, tento wznešený Polák, pán na Žurowicjch dlauhých w Řezowsku w Haliči, náležj do počtu řjdkých o swau wlast a národnj řeč pečugjcjch zemanůw. On přispjwal welmi k rozmnoženj knihowny základu Osolińských, a tudy ač čitatelna gegj posud otewřena nenj, a tjm méně nočnj ustanowené obecné posezenj se držj, předce roskwětnutj toho ústawu časem očekáwá. Gen roku 1833 udělil welikomyslně tamègšj knihowně 373 spisůw w 567 djlech ze wšech skoro slowanských nářečj. On dal na swůg náklad rýti obrazy slowutnègšjch Slowanůw a Slowankyň, mezi nimiž Jana *Kollára* (w. t.) od Döblera, Wáclawa *Hanky* (w. t.), P. J. *Šafařjka* (w. t.) atd. Gakož pak swau wlast miluge, tak i weškeré Slowanstwo mu na srdci ležj, zwláště ale Čechy ho neywjce zaugjmagj. On wšecky české knihy kupuge, a nimi ústaw Osoliński obdaruge, nad to i o naše české museum zaslaužilým se stal tjm, že wšech knih, které w Polsku wycházegj a gichž gen dostati může, do museum posjlá. Za to byl r. 1830 za čestného auda toho českého museum zwolen. Na to stal se zakladatelem matice české giž od počátku gegjho. We swých psanjch, gež Hankowi (w. t.) posjlá, zgewuge se ušlechtilá něžnost, upřjmnost a neyautlegšj láska k wlasti a Slowanstwu. Tolik o geho zewnitřnj možnosti, nynj o wnitřnj. Mimo bádánj w slowozpytu a w znakoslowj (heraldice) wýtečný gest duchem w národnjm básnictwj. Geho pjsně gsau tak prosťaučké, tak plné něžnosti a lahody, že se brzo básnjm přirownati mohau, gako Skřiwánek w rkp. králodw. Wiz Wěnce 1837 Pieśń zimowa a Przepioreczka (křepelička), od Hanky s českým překladem. (Srw. Kwěty 1837 př. od Hulakowského a Jar. Pospjšila.) W Rozm. lwow. 1837. Nro. 41. str. 327. A. Orłowski přidáwá: »R. członek towarzystwa naukowego krakowskiego . . . . a representant posteritatis zakładu imienia Ossolińskich we Lwowie . . . Męż, który nie dla siebie, ale dla ziomków kraju i potomności żyje i pracuje, zjednały już jemu wiekopomną sława.« Wiz Hronky 1837. I. a II., kdež duchem českým we swém nářečj našeho knjžete R. Kinského opěwá.

509. *Rokos* Frant. Aleksander (snad někdy s podpisem Wenkowský) nar.

25. břez. 1797 w Lodenici blíž Berauna, knězem 12. srp. 1824, kaplan w Tachlowicjch w Rakownicku. Geho prwotnj práce již r. 1823 wiz u Jgm. Wiz č. 144. 463. 639. 739. Přspl. k Čchsl. Ptn. Ww. Kw. Čpkd. Čw.

510. *Rolegček* Frant., nar. 11. dubna 1801 w Sobotce, knězem stal se 23. srpna 1825, zakl. mat. české, katecheta na gymnasium w Litoměřicjch, w. č. 591.

511. *Royt* Frant., nar. 26. dubna 1783 na Chlumu, knězem 16. srpna 1807, farář hbitský (dolnohbitský) w Berausku, sepsal: »Pobožnost k blahoslawené panně Marii karmelitánské o wyprošenj šťastného skonánj žiwota a brzkého wyswobozenj z očistce, s obzwláštnjm ohledem na okolnosti Makowského kostela. Od atd. Wel. 12. (str. 72) w Praze, arc. kniht. 1838, seš. 10 kr.«

512. *Rozšlapil* Josef Mnohoslaw, nar. 15. srpna 1809 w Kostelci, studowal w Litomyšli, knězem 25. července 1835, kaplan w Miletjně w Bydžowsku, tiskem wydal básničku ke cti kněze Janaty. Srw. Wýkl. Sl. Dcery 1832. Přspl. k Čpkd. Kwt.

513. *Rozsypal*, přspl. ke Kwt.

514. * *Rožnay* Samuel, Slowák Zwolenčan, kazatel ewangelický w Bystřici, † 1815 14. list. w kwětu mladosti, k znamenité ztrátě básnictwj českého. (w. Jgm.)

515. *Rubeš* Frant. Jaromjr, nar. 19. ledna 1814 w Čižkowě (Čižkowský) w Táborsku, chodil do školy do nowé Cerekwe, Cerhonic, w Chlumě nawštěwowal hlawnj školu, gymnasium študowal w něm. Brodě, filosofii a práwa slyšel w Praze, přspl. ke Kw. Wes. Čw., w. str. 135 *a*)

516. *Rudl* J. J.? w. č. 710.

517. *Rudnay* Alexander, knjže kardinal arcibiskup ostřehomský a primas uherský, pocházel sice z prawého kmene maďarského, narodil se ale w sw. Křjži w stol. nitranské. a geho mateřská řeč byla slowanská. I byl také w gedné slowenské dědině, Koroš řečené w stol. nitranské po 15 let farářem, wydaw i gednu slowenskau kázeň. Gsa powýšen na tento stupeň, mluwjwal, kde se mu přjležitost zawdala, slowensky tak rád, gako maďarsky a německy (Kal. Fejérp. 1834).

518. * *Ruljk* Jan, měšťan pražský a choralista u sw. Wjta, žil 1792—1810. Sepsal mnoho, w. u Jgm., w. č. 711.

519. *Rufer* (Ruffer) Wogtěch, nar. 4. pros. 1790 w Skalici, knězem 15. srpna 1817, kooperator a vikarista na Wyšehradě u Prahy, přspl. k Čm. Čpkd. w. č. 592. 740.

520. *Russi* Anton, Ilir iz Dubrovnika, přspl. k Dn. il. 1838.

521. *Růžička* Josef, nar. 11. pros. 1795 w Sobotce, knězem 9. zářj 1823, kaplan we Wětle w Litoměřicku, přspl. k Čpkd., w. str. 97 (239).

522. *Ryba* Josef Arnošt, doktor w lékařstwj, magister porodnictwj a stawowský očnj lékař, syn též spisowatele Jak. J. Ryby (w. t. u Jgm. a č. 158), zakl. mat. české, nar. 21. března 1795 w Rožmitále. Otec geho wychowaw Josefa doma, poslal geg teprw na podzim 1806 do teynské hlawnj školy w Praze. Rok na to wstaupil do akad. gymnasium a študowal pak filosofii a lékařstwj na wysokých školách pražských. Po skončených těchto studijch byl geden rok ranhogickým praktikantem bez platu we wšeobecné nemocnici, pak byl 2 léta assistentem při léčenj očj a r. 1828 byl za fysika na kr. stawowském ústawu pro léčenj očj zwolen. Kromě geho spisůw (1824—34) ginogazyčných přspl. k Čm. (Srw. *Oest. N. Encykl. Wien* 1836. 6. *Bd. S.* 592.)

523. z *Rýgru* J. N. R., w. str. 98 (248).

524. * *Rychlowský* Jan, biskup thermienský, arcib. pražského suffragan (w. u Jgm.), a w geho kázanj w Pr. 1818 žiwotopis a podobiznu, w. č. 640.

525. *Sabinský* (wlastně gmenuge se Sabina) Karel, nar. 28. prosince 1814 w Praze, wyštudowal filosofii w Praze. R. 1838 odebral se do Wjdně, psal česky i německy; přspl. ke Kw. Čw. Hr. *Ost u. W.* a *Adler Wien* 1838; w rkp. Miláda, román we 3 djlech. — Dalibor, truchlohra.

526. *Sádlo* Jan Ant., nar. 17. čna. 1791 w Minici, knězem 14. dubna 1817, kaplan w Cheynowě, nynj w Hluboké farářem a notářem arcibisk. w Buděgowsku, přspl. k Přml.

527. *Salatnay* Jos., w. č. 593. 690. a str. 116 (34).

528. *Sandor* (Šandor) iz Gjale Mirko (Emerich) Franjo, slušatelj prav u Pešti, w. str. 146, w. č. 295.

529. *Sauček* Leonard, nar. 12. list. 1799 w Opočně, knězem 12. srp. 1824, prof. gram. w Žatci, w. str. 99 (292).

530. *Seberini* Jan, superintendent okolj baňského w Uhřjch, w. č. 673—74.

531. *Sedláček* Josef Wogtěch, doktor filosofie, professor mathematiky pauhé a filologie latinské na filosofickém ústawu plzeňském, řeholnj kanownjk teplský, činný a zběragjcj aud českého národnjho museum, čestný měšťan plzeňský, narodil se 24. unora 1785 w Čelakowicjch w Kaurjmsku. Otec geho mistr mydlářský dal geg cwičiti prwnjm začátkům liternjm a hudebnjmu uměnj we mjstnj české škole, kdež i welké pokroky učinil. Po smrti otcowě (1796) dala geg matka na řemeslo, než pak radau katechety tamnjho dostal se za cwičeného zpěwáka ke Karmelitánům w Praze na fundaci. Aby pak nastáwagjcj študent w ničem ugmy netrpěl, zawázal se nad to otcůw bratr, quardian františkánský na Skalce, bljže Mnjšku, wšemi geg potřebami na ten čas opatřiti. Stráwiw tedy rok gakožto fundatista karmelitanský we škole maltezské a podrobiw se na hlawnj škole teynské saukromé zkaušce wstaupil r. 1799 do študij na gymnasium malostranském, kdež i gramm. školy s neywětšjm prospěchem prošel. Giž tehdáž S—k na sebe wzbudil pozornost professora rhetoriky, řeholnjka teplského, Miesnera, kterýž mu radil, aby do řehole teplské na professuru wstaupil a se we filosofii pro přjsné zkaušky (rigorosa) připrawil, a sljbil mu pomocj teplského prelata Chr. Pfrognera přispěti. Ke konci r. 1803 byl za kandidata do řádu wepsán a ročnjm přjspěwkem we filosofii podporowán. Po skončenj swých študij uwolil se k přigetj mathematiky w Plzni, kterýžto předmět až do skončenj geho študij mimořádně přednášel. Přjsné zkaušky z mathematiky a fysiky přestál dřjwe než w šat řeholnj oblečen byl; ostatnj rigorosa z filosofie odbyl za noviciatu a klerikatu r. 1806 a 1807; bohoslowj slyšel weřegně na wysokých školách pražských r. 1808. 1809. 1810., a dokonaw študia swá ku konci léta 1810, professuru mathematiky na ústawu plzeňském nastaupil. L. 1816 dosáhl důstogenstwj doktora filosofie na wysokých školách pražských. Lásku k gazyku mateřskému a literatuře české, kteraužto za nowěgšjch časůw před ginými chwalně se wyznamenal, roznjtila w něm náhoda teprw l. 1816. Doptáwage se kdys na poště na nowiny a časopisy německé, zhledl tam i wjdenské nowiny české. Zwědawostj puzen gsa sáhne po listu liternjm, práce básnické obsahugjcjm. — Čte a žasne. Báseň plynná připomjná gemu zwuky sladké, kteréžto w mládi začasté s rozkošj wnjmalo ucho geho. Od té doby nemage stánj dnem i nocj pilně čjtáwal, aby pogaw weskrz prawidla i ducha řeči materské, sám také w podobných básnjch, gakéž mysl geho očárně zaugaly, se pokusiti mohl. Na důkaz, gak dychtiwě, zwlášť w prwnjch letech rozčilenj swého po neynowěgšjch plodech literatury české se shánjwal, potřebj gen toho podotknauti, že pro nowiny české nedočkawě sám na poštu si docházel. Plamenná tato láska k gazyku mateřskému způsobila i to, že při swých skrowných důchodkách předce neskrowné oběti na oltář chudé matky wlasti s weselým srdcem a štědrau rukau kladl. Od l. 1817 přednášel tamž libowolně řeč a literaturu českau a gjmawau wýmluwnostj swau rozněcowal we srdcjch posluchačůw lásku k gazyku otcowskému týdně 3—4 hod., a každoročně na sta knih českých mezi ně rozprodal, rozpůgčil i rozdal. Brzi na to přidělena gemu byla professura řeči řecké a filologie latinské. Založil českau tam trivialnj školu, a w městečku Spáleném Pořičj bljže Plzně českau čtenářskau společnost zarazil (1816), a r. 1835 k založenj ochranitélny malých djtek w Plzni přispěl. Plzeň obdarowala geg r. 1820 zlatými hodinkami s nápisem: »Wděčnost Plzenských« a penězy. Car ruský Alexander (1821) obdarowal ho brilliantowým prstenem, kněžna Ther. Mathilda z Thurnu a Taxisu (1829) zlatau pikslau s nápisem: »Na památku«, cjs. Karolina (1832) krystallowau čjšj, též kněžna Am. Fürstenbergowa, cjsař Ferdinand I. prostřednjm zlatým penjzem čestným s auškem a pentlj (1835). Umřel 2. unora 1836 na zánětu pljc a mozku. Cestowal s hr. Fr. Deymem r. 1826 po Morawě a částce země uherské, do Řezna; r. 1829 progel Bawory a králowstwj wirtemberské. Zakl. mat. české. Co spisowatel wystaupil český giž r. 1816 (w. u Jgm.). Němci, gimž také přispjwal, o žiwotu geho psali, w. *Andrée Nat. Kalender* 1822. *S.* 84. *Krückel, Reise,* 1832. *Arch. f. Gesch. Wien* 1829. *Nro.* 6. — *Bäuerle's allg. Theatz. u. Prag. Ztg.* 1836. *Oest. Nat.*

Enc. Wien 1836, 4. *Bd. S.* 638. — *Oest. Morgenblatt, Wien* 1837. *Nro.* 25. 31. 40. od dra. Rumyho. — *Zuschauer* 1838. *S.* 152. *etc.* — Žáci geho byli: Gind. Marek (w. t.), Macan (w. t.), Kaubek (w. t.), a njm powzbuzeni Šneidr (w. t.) a Žjtek (w. t.).

532. *Seidl* (Seydl) Josef Antonjn, narodil se w Berauně 1775 dne 5. břez. Neyprwněgšj wyučowánj gak w liternjm tak hudebnjm uměnj nabyl w zdegšj městské škole. 1789 počal gakožto hudec prwnjch hauslj na fundacj w Kausrowě, w Kublowě a na sw. Hoře u Přjbrami učiti se grammatikalnjm školám geště pod exjesuity. 1795 skončil humanitnj školy w Praze na nowém městě u piaristůw. 1796—7 študowal w Praze, kteréhožto času se i s českau literaturau dosti seznámil pod prof. Pelclem. 1800 skončiw bohoslowj, dne 20. zářj 1800 na kněžstwj poswěcen byl, a wykonaw prwotiny we swé otčině 28. zářj, přišel 11. řjgna za kaplana do Rokycan, odkud se 1801 dne 25. července odebral do Berauna za fundačnjho kaplana. A setrwage tu do 1806 až do 10. máge, a za dwa měsjce prwé administruge děkanstwj t. r. do Lochowic gako děkan se odstěhowal. R. 1813 15. máge z Lochowického děkanstwj přistěhowán a 25. čce. w Berauně slawně inštallowán byl. W. Jgm. Též i znamenitého Tasso překládal, toho ale nedokončil. Umřel na sauchotiny dne 5. července 1837. (Pražské now. 1837. č. 54. Přibjk.) Wšecky swé knihy, gichž welkau sbjrku měl, odkázal městu k založenj knihowny, ku kteréž i gistinu na dokončenj započatých knih uložil. Každý zdegšj kaplan ma býti knihownjkem. Dwě třetiny swých wlastnjch polnostj na chudé ze swé rodiny studenty ustanowil. Pro literaturu tak mnoho neučinil.

533. *Semonský* Frant., nar. 4. řjgna 1794 w Pardubičkách, kněžem 1. list. 1820, kaplan w Dašicjch a nynj lokalista w Rosici w Chrudimsku, přspl. k Přml.

534. *Sentkeresti* Alexander, zeman w hōtan. stolici, geden z neystaršjch prostonárodnjch básnjřůw, složil pjsně w Zpiew. Kollárowých.

535. *Sequens* Jan, nar. w Přesticjch w Plzeňsku, študowal filosofii, byl c. k. professor na gymnasium gindřichohradeckém, 3. řjgna 1813 z wlastenectwj se na wognu dal a 480 zl. stř. obdržel (*Vat. Bl. Wien* 1814. *S.* 72), byl u našeho wogska důstognjkem, šel do Španiel, kdež se oženil, odešel pak do Ameriky, kdež pod Oliwárem bogowal, odtud opět do Francauz, kdež německy učil, potom zašel do Čech do Plzně, kdež francauzsky, wlasky, anglicky, španielsky učil, odtud do Wjdně za translatora in gallicis, pak za sekretáře do Portugalu pod Saxo-Koburgem, a w č. Buděgowicjch owěsil se 1838, přspl. pomocj Kaliny (w. t.) k Čw. 1834.

536. *Settelein* Tadeáš, nar. 10. zářj 1775 w Raudnici, kněžem 13. zářj 1801, býwalý farář w Swogšicjch, nynj zámecký kaplan w Komornjm Hrádku w Kaufimsku, zakl. mat. české. Srw. Jungm. Před několika léty zlatau tabačnici (pikslu) tomu z literatorůw našich za odměnu ustanowil, kterému by se poštěstilo, literaturu československau prwnjm zdařilým překladem Homerowy Iliady obohatiti. Tato ucta stala se J. Wlčkowi (w. t.). Hellenština (řečtina) gest přjbuzná slowanštiny (češtiny) přede wšemi ginými gazyky, zasluhuge od nás wzdělánu býti. (Kwěty 1837. 136. od Wrťátka.)

537. *Sidon* Jan Maria, učitel náboženstwj na c. k. gymnasium w Gičjně, čekanec bohoslownj, kazatel w chrámu sw. Ignáce a exhortator w káznici, nar. 18. zářj 1792 w Solnici, kněžem 15. srpna 1815. Kromě německých spisůw wydal české, w. č. 676.

538. *Simenec* Frant. X., nar. 17. list. 1807 w Rakownjce, kněžem 21. čce. 1836, študowal filosofii w Mikulowě, odkudž 2 básně ke cti p. Prospera Husáka, provinciala piaristského, do Ww. pražského k tisku zaslal, bohoslowj slyšel w Praze, byl něgaký čas zámeckým kaplanem we Swině w Plzeňsku, pak 1 rok w Slaném, nynj w Střezmiři w Beraunsku, přspl. k GN. Ww. Kw. Čchsl., w. str. 96 (187).

539. * *Skála ze Zhoře* Pawel, wystěhowanec kw. 1624—42 (wiz u Jgm.) w Čas. mus.

540. *Sláma* František, nar. 16. kwětna 1792 w Bogenici (tudy někdy podepsán Bogenický), kněžem 15. un. 1815, byl kaplanem w Prachaticjch, zámeckým na Worljce, nynj gest farářem w Chrašticjch w Prachynsku, člen spisowatelstwjm čestný swat. dědictwj, zakl. mat. české. O wychowánj wlastenské mládeže přirozeným způsobem t. g. mateřštinau welmi horliwý a učený muž a otec, a negen

w češtině, nýbrž i w němčině zběhlý, w kteréž s Wranau (w. t.) na otázku z krag-ského auřadu gižnjch Čech pjseckého od 11. kwětna 1835 podanau as w tom smy-slu: „*Ist es räthlich, dem ohnehin nur auf Trivialschulen beschränkten Unterricht in der böhmischen Sprache, auch aus diesen ihren letzten Zufluchtsörtern zu ver-drängen, und statt dessen alles deutsch unterrichten zu lassen.*" Aneb: „*Ob es er-spriesslich wäre, unter die übrigen Lehrgegenstände an den böhmischen Trivial-schulen auch den Unterricht in der deutschen Sprache einzuführen*" wše wýmluw-ně, obrazně a dogemně popsal. R. 1838 dne 6. unora, když neymilostiwěgšj ze-měpán nařjditi ráčil, aby se domysly o zlepšenj triwialnjch a hlawnjch škol pjsemně od zkušených mužůw podali, na wšecky punkta náš Sláma mistrně, zwláště zhle-dem češtiny odpowěditi neliknowal, a z toho as 9 archůw silného rukopisu bylo widěti, že ze zkušenosti mluwil, a ne z šjleného mozku, gako ze slow wyswitá geho: *Der ehrf. Gefertigte schreibt hier keine theoretische Chimäre, er hat auf diese Art vielen rein deutschen Schülern die böhmische, rein böhmischen die deutsche Sprache binnen 2 Jahre — im ersten Jahre nur während eines 4maligen Unterrichtes von einer halben Stunde in der Woche beigebracht, und sie nebstbei im 2ten Jahrgange in allen Gegenständen der IIIten Klasse mit vorzüglicher Rücksicht des Lateins unterrichtet, und mit welchem Erfolge? Das Gymnasium zu Pjsek, so wie die dortigen Hauptschullehrer, mögen seinen Schülern in Bezug auf die Vorbereitung das Zeugniss geben.* W. č. 481. 495. a str. 226.

541. *Slawjček* Antonjn, nar. 10. kwětna 1813 w Tjšicjch u Mělnjka, studo-wal hlawnj školu w Brandeyse, gymnasium, filosofii a bohoslowj w Praze, přspl. k Čw. 1838.

542. *Slawjček* Frant., nar. 4. list. 1798 w Modlešowicjch, knězem 24. srpna 1824, byl kaplanem w Gindř. Hradci, nynj lokalista w Hlosawě w Klatowsku, zakl. mat. české (dle Kwětůw 1836. 111) se zwláštnj horliwostj k získánj milownjkůw našj mateřštiny sobě počjnal, swjtěziw nad wšemi obtjžnostmi a překážkami. Před-nášel češtinu w gymnasium giž po několik let, kdež mnozj welmi pilně a horliwě se k tomu měli. Též i mnohé z krásné pleti se zwláštnjm zaljbenjm se w češtině cwičili. W. č. 406. 549.

543. *Sloboda* Daniel, kapl. w nitr. a trenč. stolici (Nar. zpěw. 1835. II. 502.) přspl. k Hrce.

544. *Slunjčko* J., w. str. 119 (132).

545. *Smetana* Josef František, nar. 11. března 1801 w Schweinschädel, wstaupil do řádu premonstratského kanonie teplské, kdež i 23. řjgna 1825 slib složil, a 14. srpna 1826 za kněze wyswěcen, od r. 1835 gest doktorem filosofie, auřadugjcj professor fysiky a mathematiky upotřebené na filos. ústawu w Plzni; po smrtj Sedláčkowě (w. t.) přednášj dobrowolně českau řeč a slowesnost. Přspl. k Čm. Čpkd. Kwt., w. č. 378. 513.

546. *Smoliwecký* Mil., přspl. k Čw.

547. *Srbjk* F., přspl. k Čw.

548. *Srenka* Josef, ze sw. Mikuláše, posluchač bohoslowj w Prešowě (1835), přspl. k Hrce.

549. *Sršeň* Jakub, školnj dohljžitel, rolnjk w Chocenicjch u Koljna na pan-stwj cerhenickém, přspl. k Rzl. pr., w. č. 102.

550. *Soltys* (Šoltys) Ondřeg Florian, ew. kazatel w Iwančině w turčanské stolici w Uhřjch, rodilý z Mošowec (Nar. zpěw. 1835. II. 305), mudrolubectwj a bohoslowj študowal za 5 let na ew. lyceum w Prešpurku, kdež se i pjsemnjmu gazyku československému začal učiti. Potom byl r. 1828 neyprwé kaplanem, po-tom řádným při cjrkwi mošowské, nynj ale gest w Iwančině sl. b. kazatelem. Se-psal listownj knjžečku, encyklopedii potřebných známostj, wiz č. 379. 407. 500. 594 a str. 74.

551. *Sommer* Josef Wěnceslaw, nar. 22. čce. 1805 w Radlicjch w Rakow-nicku, byl od r. 1826—31 ředitelem knihtiskárny u Pospjšila (w. t.), od r. 1834—7 sazečem u ss. B. Háze, odkudž za faktora k Špinkowi (w. t.) přišel. Přspl. k GN. w. č. 356. 501. 558.

552. *Stáně* Frant., nar. 28. čna. 1789 w Strakonici, knězem 15. srpna 1813, farář čkynský w Prachynsku, aud sw. děd., přspl. k Rzl. pr.

553. *Staněk* Wáclaw, doktor w lékařstwj a magister w ranhogictwj od r. 1832, wzaw za dissertacj mšenské mineralnj wody w Rakownicku, zakl. mat. české, přspl. k Čw. Kwt. Krk.

554. *Stárek* Jan Nep., zakl. mat. č. a člen sw. děd., nar. dne 30. zářj 1795 w České Lipchawě, wesnici Králohradecka, panstwj Brandýského nad Orlicj. We trivialnj škole swogj otčiny wypěstowán w prwnjch češtiny základech, opustil r. 1809 swůg domow, a skrze 8 let w Litomyšli na učenj chodil, a odbyw studie libomudrcké, w počet čekancůw theolog. dioecesj mateřinské r. 1817 přigat byl. S týmž rokem w měsjci listop. započal běh swůg bohoslownj na pražské universitě a skončil geg r. 1821, načež dne 24. srpna t. r. na kněžstwj w Král. Hradci gsa wyswěcen, a po dwau měsjcjch k adjunktstwj theologickému do Prahy powolán, zaměstknáwal se we čtyrech letech pořád zběhlých opakowánjm wšech předmětůw bohosl., a odbyl čtwero tak zwaných přjsných z bohoslowj zkaušek. Od 17. list. 1825 ustanowen za prof. suplent. biblického studium nowozákonnjho, dne 29. t. m. a r. z weškeré saustawy bohoslownj weřegnau disputacj držel w Karoljně. Opustiw suplentstwj 31. března 1826 a odbyw dwa dnj před tjm konkurs pro stolici mrawoslowj theol. na ústawu biskupském w Hr. Kr. odebral se za wysokým od biskupa swého giž 1. ledna 1826 doručeným powolánjm, we kterémž ode dne 6ho dubna až do 12. zářj t. r. co prof. supl. trwal; a pak až do nyněgška co skutečný prof. stál, a spolu chowance semináře biskup. *řeči a literatuře české* po celý tamže meškánj swého čas wyučowal i wyučuge. R. 1831 dne 28. března učiněn examinatorem synodal. při wšeobecném pro benef. curat. konkursu a r. 1833 dne 30. března poctěn doktorstwjm w bohoslowj na wys. školách pražských. Mateřčině swogj se přiučiti nabyl přjležitosti djlem co posluchač libomudrctwj, djlem co schowanec arcibiskupského semináře. Objral i objrá se až posud s překládánjm do češtiny spisů ss. Cypriana i Jana Zlatoustého, a pokudž úřadnj práce toho dopaustj, přispjwá i k Čpkd.

555. *Steic* Ivan, dr. u Serbii, přspl. k Dn. il. 1836.

556. *Steigbigl* Frant. X., při aučetnictwj (†), přspl. k Ptn.

557. *Stezka* Jan, přspl. k GN.

558. *Stökel* (Stekel) Jos. F., práwnjk w Pelhřjmowě, přspl. k GN. Ww.

559. *Straďat* Ant. Jaroslaw, Solnický, Ondřegowský, nar. 1. unora 1804 w Slaném, kněžem 24. čce. 1832, kooperator w Ondřegowě w Kauřimsku, přspl. k Rzl. pr. Ww.

560. *Straka* Karel, učitel w Čabě w Uhřjch, přispl. k č. 148.

561. *Stránský* Ant., nar. 29. řjgna 1793 we Welké Řetowé w Chrudimsku, kněžem 1. list. 1816, prof. pastorálky, paedagogiky a katechetiky na ústawu bohoslownjm w Králowé Hradci, školy nawštěwowal německé a latinské od r. 1803 w Morawské Třebowi, odkudž se r. 1811 co prwnj žák téhož třebowského gymnasium na pražské wšeučiliště, a r. 1814 do Hradce Králowé, kdež i poswěcen byl, za kaplana zůstal a spolu učitelem náboženstwj při hlawnj škole ustanowen byl, mage též duchownj správu při hrdelnjm práwu na starosti. W dubnu r. 1819 přestaupil gako katecheta ke gymnasium, kde za horliwé geho konánj od c. k. gubernium pochwálen, a r. 1829 od bisk. tamnjho hraběte A. J. Krakowského z Kolowratu, mezi 7 čekanci wywolen byl na professuru dotčenau. Počjnánj geho w češtině od r. 1821, gest zakl. mat. české, uwedl w chrámu i české pjsně (Kwt. 1834 100), a gest od r. 1838 redaktorem Přjtele mládeže. Přspl. k Přm. (w. u Jgm.) w. č. 776. 779. 819.

562. *Stránský* Jos. Giřj, nar. 16. čerwence 1777 we welké Řetowé, kněžem 12. list. 1803, biskup. wikář gičinský, čestný konsistornj rada, národ. škol okršnj dozorce, čestný děkan na Weliši, přspl. k Přml. 1838, w. č. 645.

563. * *Streyc* Záhřebský Giřj, bratr morawský (1590—1613) w. u Jgm. w. č. 104.

564. *Strobach* Ant., narodil se 3. čerwence r. 1814 w Praze. Počátkům učil se w křjžownické škole u sw. Františka, odkud se r. 1823 do malostranské wzornj školy odebral, kdež se mimořádně u proslulého Diwjška kresliti učil. R. 1826 přišel na staroměstské gymnasium, kdež zaslaužilý prof. Kajetan Hübner, zamilowaw

si geg, záhy w něm chuť k wzděláwánj se roznjtil, takže St. r. 1828 německé a latinské klassiky snažně študowati počal. R. 1829 učil se wlaskému, a r. 1830 českému gazyku od J. Jungmanna (w. t.), tehdáž žáky toho gymnasium w češtině cwičiwšjho. R. 1830, 31, 32 zaměstknáwal se Str. čtenjm Palaefata, Xenofonta, Homéra, Horáce a Virgilia, pak Petrarky, Tassa a Ariosta w půwodnjm gazyku. R. 1832 nastaupil filosofická studia a nawštěwowal z mimořádných předmětůw přednášenj o krásowědě, řecké a řjmské literatuře, řecké filologii, českém gazyku, wychowatelstwj, numismatice. Na ponuknutj swého přjtele H. Máchy (w. t.) počal po Čechách cestowati, podnikl pak s njm cestu do Wlach, na kterežto cestě Linec, Salcburg, Inspruk, Benátky, Terst, Lublaňu, kdež se s kraginskými literaty drem. Prešernem a Thumannem oznámil, štýrský Hradec a Wjdeň. R. 1834 nastaupil práwnická studia, učil se anglickému gazyku, a neopominul dalšjho cestowánj po wlasti. R. 1836 podnikl cestu w polabské kraginy, počaw z Austj po březjch Labe cestowati. Co prawnická studia nastaupil, objrá se studowánjm národnjho hospodářstwj, a zanášj se nynj překládánjm spisu, anglickým gazykem sepsaného, pod názwem »Zásady státnjho hospodářstwj srozumitelnými každému powjdkami wygasněné.« Přspl. k Čm. Kwt. Cw.

565. *Studený* František, učitel u sw. Filipa a Jakuba w Praze, w. 14.

566. *Stumpf* Wěnceslaw, mistr šewcowský w Praze, nar. w Zlonicjch w Rakownicku, as 58 let stár, powzbuzenjm Petrowce (w. t.) přspl. k Rzl. pr.

567. *Sturm* (Šturm) Josef, nar. 23. čerwna 1792 w Plzni, knězem 11. srpna 1816, administ. děkanstwj w Manetjně w Plzensku, přspl. k Čpkd. Přml., w. č. 820.

568. *Suchánek* Aug. Gitj Pacowský, rada w Litoměřicjch (wiz u Jgm.), w. č. 460.

569. *Sucháný* (Szuchány), Dr. M., přspl. k Zře., w. č. 161.

570. *Sušický* J. P., c. k. nápognj daně dohljžitel, w. u Jgm., w. č. 339. 354. a str. 152 (3).

571. *Sušil* Frant., nar. 1804 w nowém Rausjnowě w Brněnsku, študia odbyl w Brně, kde r. 1828 za kněze wyswěcen gest. Byl kooperatorem w Olbramicjch a w Komárowě u Brna, od r. 1837 professor nowého zákona na bohoslownjm ústawu w Brně, kdež o wlastenské pastýři mladé a o alumnatnj knihownu slowanskau pečuge (*Morgbl. Wien* 1837 *N.* 33. od Wanjčka Fr. Kw. 1837. 128). Zakl. mat. české, člen swatoj. dědictwj. Wiz č. 149. 698. přspl. ke Krk. 1836, Čm. Kw.

572. *Swatopolský* Šlechtislaw, přspl. k GN. Ww.

573. *Swatotrogický* Otho, přspl. k Ww.

574. *Swoboda* Frant. Jan, nar. 22. března 1778 w Praze, byl professorem gymnasialnjm w Litoměřicjch, pak w Král. Hradci a nynj gest grammatikalnjm professorem w Praze, druhdy dohljžitel školy u sw. Štěpána, po smrti J. N. Zimmermanna (w. t.) byl na zatjm censorem knih, muž o wychowánj mládeže welmi pečliwý, o němž *Vat. Blätt. Wien* 1812 *N.* 79. *S.* 471. dj: „*Lobenswürdig war das Anerbiethen des S.* (na malé straně) *an den Ferientagen im Sommerkurse unentgeldlich Unterricht in der böhmischen Sprache zu ertheilen, und dasselbe, da dieser Professor eine ausgebreitete und gründliche Kenntniss dieser Sprache besitzet, mit Vergnügen nennen.*" Geho prwotnj práci giž od r. 1797, pak 1801 . . . wiz u Jgm. Přspl. k GN. w. č. 467—70. 491. 474.

575. *Swoboda* Jan Wlastimjr, nar. 9. kwětna 1800 w Hořepnjce w Táborsku. Dokonaw filosofii w Praze a theologii w Cělowci (*Klagenfurt*) nawrátil se r. 1826 do wlasti swé. Skončiw na to ročnj běh pro hlawnj farnj školu w Praze, slaužil na hlawnj farnj škole u sw. Mikuláše; byl pak nazatjm učitelem mluwnice a prawopisu na hlawnj teynské škole, kdež pak od r. 1832 učitelem na wzornj ochranitelně malých djtek na Hrádku se stal. Gest zakl. mat. české. W. č. 160 a str. 75 *c*). Má modlitby pro malé djtky w rkp.

576. *Swoboda* Josef, nar. 3. list. 1792 w Branici, knězem 31. března 1817, byl kaplanem w Teyně w Praze, nynj gest farář u ss. Filipa a Jak. na Smjchowě bljže Prahy, wydal r. 1833 w Pr. u Tábora: Hlawnj chrám Marie P. před Teynem.«

577. *Swoboda* Wáclaw Alois, c. k. professor humanitnj na c. k. malostranském gymnasium w Praze, narozen 8. pros. 1791 w Nawarowě w Boleslawsku.

W sausedinjm pautnickém mjstě Bezkowě učil se čjsti a psáti, a napotom do Genšowic a odtud do Liberka (*Reichenberg*) do školy německé chodil; posléz učil se priwatně gymnasialnjm wědám. Zkaušky z malých 2 třjd učinil r. 1803 a 1804 na piaristském gymnasium boleslawském. Wyššj grammatikalnj školy študowal na pražském gymnasium akademickém, kdež se neywjce w řečtině cwičil. R. 1805 byl žákem D. Kinského (w. t.) w ml. Boleslawi, kdež pod njm, řjzenjm swého čtenj, wkus a zaljbenj na krásné přjrodě a společným doprowázenjm celé třjdy humanitnj wštjpen. Skončiw tu gymnasium, byl od Kinského k auřadu učitelskému powzbuzen. Filosofii wystudowal w Praze. R. 1811 studowal práwa genom 1 rok, a ostawiw ge přewzal auřad wychowatelský, načež pak r. 1814 3tj ročnj běh práw slyšel. Giž 2 léta před tjm podnikl zkaušku o záwod pro auřad děgepisu a zeměpisu (*Vat. Blätt. Wien* 1814 *S.* 410), nežeIage propůgčenj něgaké professury. Znowa podrobil se zkaušce pro auřad humanitnjho učenj. R. 1814 učil prozatjm grammatikalnj školy w Pjsku, nato přišel za půl léta r. 1815 do Gindřichowa Hradce za professora humanitnjho. Tam 6 let pobyw t. g. do r. 1821 obdržel swrchu dotčené mjsto. Spisowal česky a německy, ano i latinsky, a tudy Kolár w Sláwy Dceře 1832 zněl. 415 pěge: »We dwau řečech rewně weršugjcj.« Srw. *Oest. Nat. Encykl. Wien* 1836. 5. *Bd. S.* 240. — Spisy české u Jgm. před r. 1814. Přspl. k GN. Kw. Čw. Čm. Čpkd. W. č. 105. 127—28. a str. 95 (154).— R. 1838 přeložil z wlaštiny Montekowé a Kapuletowé, zpěwohru we 2 děg., kteráž i na diwadle pražském dáwána (18. un.) se ljbila.

578. *Swětlohorský* (Leuchtenberg) Ant., oficjr w Praze, přspl. k Ww.

579. *Sychra* Matěg, narozen w Austj nad Orlicj, farář w Gimrawowě, pak we Žďáře na Morawě, umřel 19. bř. 1830, stár 54 léta, hmožnjm wrhnutjm krwe, gakož následkem překaženého krwoběhu pro přjlišné seděnj, njmž gegj průtoky se ucpali. Nemoc i smrt překwapila geg, ač giž dřjwe swátostmi opatřeného, při psacjm stolku, od kterého geg mocně odtrhnauc, poslednj spisowatelskau práci, kterau práwě pod perem měl, gemu dokonat překazila. (Fr. Fiedler, farář we wel. Losenici na panstwj polenském w Rozl. pr. 1830, č. 28.) Srw. Jgm. w. č. 221. 336. 471. a str. 203 4).

580. *Sýkora* Jan Nep., učitel na hlawnj škole w Plzni, nabyl od r. 1801 w školnjm auřadě theoretickau i praktickau zkušenost. We swém »poukázánj k čtenj r. 1833« dj: »Osud mne k tomu ustanowil, že po celý giž tak drahný čas mého učitelského auřadu stále na takowých ústawech pracugi, kde se wyučowánj w obau řečjch zároweň přednáššj; . . . měl gsem přjležitosti dosti, wady samotně poznati, kteréž w neyweyš předepsané methodnj knize (Paytl 1821 str. 83), stogj ztegmě . . . mládež w českém ničemu, w německém ale čemusi málo, a to neauplně naučj, následowně w krátkém čase po wystaupenj ze školy, to gen powrchně naučené hned zas zapomjná, a opět tak newědomá, gako kdy by nikdy školu nebyla nawštěwowala, zůstáwá.« W. č. 15. 49. 50.

581. *Šádek* Karel, učitel w kragské hlawnj škole králowéhradecké, narodil se dne 29. čerwna r. 1783 w městě Nowé Pace w Bydžowsku. Nawštěwowal z mládi farnj školu w mjstě, we 12tém roce byl dán do hlawnj školy liberecké (reichenberger), kdežto do 3tj a 4té třjdy chodil. Pak se učil w hudbě a připrawowal se k učitelskému auřadu, a r. 1799 wyswědčenj za učitele pro českau farnj školu w gičjnské hlawnj škole obdržel. R. 1800 a 1801 učil w obci wrchowinské gakožto privatnj pomocnjk k ruce swého bratra; učitele nowopackého. R. 1802—1806 slaužil při farnj škole nowopacké co pomocnjk, a 1. čerwna t. r. byl zwolen za učitele při městské škole w kragském městě Nowém Bydžowě. R. 1808 odebral se do Prahy, kdežto školnj běh pro hlawnj školy slyšel a též po wšech skauškách wyswědčenj obdržel, načež r. 1811. 1. srpna z Bydžowa do Hradce Králowé za 2ho učitele k hlawnj škole přišel, pak 7. února 1818 w Praze po učiněné zkaušce wyswědčenj za ředitele pro hlawnj školu 4 třjd dostal. — Giž gako malý chlapec, gsa rozený Čech, swau mateřskau řeč, češtinu sobě libowal, a protož i milerád »Krameriusowy Nowiny« swým milým rodičům čjtáwal, pozděgi hleděl čtenjm gak ponaučných tak i zábawných českých knih w češtině dokonalegšjm se učiniti, až r. 1822 na wyššj nařjzenj weleslawného gubernia ode dne 18. čce. 1819, aby učitelowé a pomocnjci školnj též w zeměpisu a přjrodnictwj poněkudž wycwičeni byli, prwnj pokus učinil, když takowých spisůw českých tehdáž se nedo-

24 *

stáwalo, zeměpis sepsati, a pro wyswětlenj i rysy pro rytinu a pro mapy sám wyhotowiti (1822 — 24). Že ale práce tato wděčně přigata byla, dalo mu podnět, že se pokusil i »Přjrodoskum (1825), hyboměřstwj« (1830) sepsati a tiskem wydati. Sčeštil 1. Wýtah z Vstanowenj prwnj rak. společnosti we Wjdni, která ohněm učiněnau škodu nahražuge (1826), 2. Obecnau správu čili Policye we wsy (pro rychtáře na panstwj králowéhradeckém), 3. Pořádek při hašenj ohně (pro město Hradec Králowé) mimo giné. W rkp. má: 1. Sčeštěný prawopis německý pro školy w c. k. zemjch předepsaný, spolu sepsánj stegně a podobně zněgjcjch německých slow w 564 průpowědjch s českým přeloženjm. 2. Sbjrka podobně a stegně zněgjcjch českých slow w průpowědjch, kteréžto knihy co neyspjše wydány budau.

582. *Šafařjk* (Schafařjk, Schaffarik) Pawel Josef, doktor filosofie, čestný aud společnosti českého národnjho Museum, též člen několika giných učených společnostj, býwalý professor na gymnasium nesgednocených Řekůw w Nowém Sadě w Uhřjch, nar. 13. května 1795 w Kobelárowě, wsi w hornjch Uhřjch. Otec geho tamnj ewangelický kazatel, dal si na dobrém syna swého wychowánj záležeti, a Š. zwědawostj swau nemálo k tomu napomáhal. R. 1805 přišel na gymnasium do Rožnawy, a r. 1808 do Dobšině, a učil se kromě přjprawných nauk i gazyku latinskému, německému a maďarskému. R. 1810 odebral se na slawné lyceum kežmarské, študowal do 1815 libomudrctwj, bohoslowj a uherská práwa, a tuté zplápolala čtenjm některých nowých českých knih u něho poznowu wážnost a láska k řeči a literatuře slowanské, pro nižto by snad nikdá, ačkoli rozený Slowan (což zhusta u nás se stáwá) nebyl procitl. Se wšj chutj napotom se oddal učenj slowanskému, a geho přispěnjm zlepšena českoslowanská prosodie (1818). R. 1815 odebral se wysokým powolenjm na wšeučiliště jenské, kdež se kromě swého hlawnjho předmětu: bohoslowj, také libomudrctwj, dějepisu a přjrodným wědám s welkau pilnostj přiučowal a základy k swé wšestranné učenosti položil. Wše co od té doby z geho oswjcené hlawy wyšlo, bylo plodem slowanských mus, a tudy wšecko w slowanštině welmi přjgemné a wýborné. R. 1817 — 19 byl po něgaký čas wychowatelem mladého zemana uherského, a brzy na to obdržel professuru humanitnj na wnowě zřjzeném gymnasium giž dotčeném w Nowém Sadě, gehož také ředitelem byl. Řjzenj téhož ústawu složil r. 1825 a professuru swau r. 1833, dychtě po klidném w Praze žiwotě a po wlastenských wědách. Mnoboletým přebýwánjm w gižnjm Uhersku bádal w tamnjch nářečjch: chorwátském, srbském a bulharském. Následownjk Dobrowského (w. t.) postaupil w některém ohledu gestě dále nežli předchůdce geho. — Máť s chotj z dewjti zplozených djtek tři žiwé. Roku 1837. 29. kwětna stal se cjs. králowsk. provisornjm censorem pro krásnau literaturu a smjšenau třjdu w Praze. — Geho prwotnj práce počjná roku 1814 (wiz u Jgm.) a čjslo 139. 231. 380. 416; přispěl ke Krku. Čw. Kwt. a Čm., gehož redakcj r. 1838 na se wzal. Psalť i německy: Ueber die Abkunft der Slawen. Ofen. 1833. — Serbische Lesekörner, Pesth 1833, přspl. k Wiener Jahrb. a Ost 1838. W rkp. má Srbské zákony a obyčege práwnické, na mnoze ze staršj doby pošlé, gež sebral, potwrdil a rozhognil car Štěpán Dušan r. 1354 (Star. sl. 1836. I. str. 18). Máť sepsanau welmi obšjrnau historii literatury slowanské. Geho dawnj o tom djlo tak se má k nowému, gako malý wýkres k welikému obrazu. Wětšj část gest giž wypracowána, leč ostatku nechce se dotýkati před wydánjm Starožitnostj slowanských do 10. stoletj (Srw. Žur. m, w Sktp. 1836, jul'. N. 7. 9. Kwěty 1837. č. 9 a 1838. *Convers. Lex. Lpz.* 1833, a *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836. 4. *Bd. S.* 498. Hrku. 1837. III. atd.)

583. *Šedíwý* Šebestian, nar. 28. srp. 1802 w Jenikowě (Goltschjenikau), knězem 20. srp. 1827, kaplan u sw. Apolináře w Praze, zakl. mat. české w č. 646. 810.

584. *Šembera* Alois Wogtěch, nar. 21. břez. 1807 we Wysokém Mýtě w Chrudimsku (tedy psán někdy Meytský?), nižšj študia odbyl w Litomyšli, práwa w Praze. Od r. 1833 gest auskultantem při magistratě brněnském. Wiz č. 386. 390 a str. 117. 154. přspl. k GN. Kw. Čw. Čchsl. 1830, Čm.

585. *Šifner* (Šiffner, Schiffner) Alois F. K., nar. w Klatowech 4. břez. 1774, študowal w Plzni a w Praze, byl advokatem w Klatowech a justiciárem na několika panstwj okolo Klatow, umřel 25. zářj 1836, w. č. 174.

586. *Šimek* Wáclaw, nar. 29. srp. 1787 w Hořicjch, kněžem 12. srp. 1811, farař a bisk. vik. tagemnjk, přspl. k Přml. w. č. 742.

587. *Šimko* Jan Wil., ew. kazatel w Trenčjně, nynj professor prakt. theologie, přirozeného cjrkewnjho práwa, též slowanský kazatel w Prešpurku, přspl. (u Jgm.) k Čchsl. Čm. w. str. 236.

588. *Šindelář* Arnold, Oldřich, nar. 2. břez. 1800, slib řádu premonstratskému složil 24. řjgn. 1824, kněžem 9. dub. 1827, kapitulár teplský, katecheta na gymnasium plzeňském, přspl. k Čpkd. w. č. 677.

589. *Šjr* (Schier) František de Paula, nar. w Budyni nad Ohárkau (Ohřj) 15. řjgna 1796, od sedmi let neywjce německy wychowán gsa nawštěwowal II. třjdu normal. na Malé straně w Praze, nato III. normal. třjdu w Litoměřicjch, kdežto spolu r. 1810 od Exjesuity a c. k. prefekta P. Bern. Schirmera do latinských škol připrawowán byl, a tu teprwa dostaw se gako dobrotiwým nebes řjzenjm pod blahoděgné wedenj a wyučowánj Josefa Jungmanna (w. t.) do třjd humanitnjch, laskawým geho pobjdnutjm češtiny opět wšjmati se počal, a tomuto horliwému Učiteli swému a Wlastimilu to děkowati musj, že wlasti opět gako nawrácen byl. Přišed nato r. 1816 do Prahy do filosof. škol, nawštěwowal pilně hodiny J. Negedlého (w. t.), počal se učiti řečem zwláště ginoslowanským, ruské, polské atd. a překládage pilně z řečtiny a latiny do českého, hleděl se wykonáwánjm powinnostj swých spogowati cwičenj se w gazyku mateřském; což tjm wjce mu prospjwalo, gako že tenkráte každý, a tak i on při konkursu pro gramat. třjdy r. 1819 a pak i pro human. wědy roku téhož austně i pjsebně známostj českého gazyka wykázati se musel. W těchto letech wystaupil on při nedělnjch we fyzice zawedených deklamacjch weřegně prwnj w českém přednášenj a osmělil se leckteré prosaické kusy a básně swé do spisůw weřegných umjstiti, a tenkráte se také pokusil wůbec rozhlášenau *Winu* z německého weršem mjchaně trochaickým časoměrně přeložiti, (a to gen gako pro swé cwičenj se). Když pak mu r. 1820 gakožto professoru třjdy hum. c. k. Gymnasium w Gjčině swěřena byla wys. ustanowenjm mládež wlastenská, počal gi w saukromných hodinách zdarma wyučowati w mateřském gazyku, gakožto posud po 2 hodiny týhodně činiti nepřestáwá, obdržew od 24. srp. 1837 od wys. řjzenj powolenj swým žákům po učiněné weřegné zkaušce wyswědčenj také z českého gazyka udělowati. Napodobně zdarma dwakráte týhodně wyučuge s prospěchem w českém gazyku giž po 15 let wogenské wychowance 18ho pluku pěchoty we pěstowně gjčinské, a w popřáných k oddechu a pohowě mu hodinách překládánjm a spisowánjm neyraděgi se zanášj. Geho spisy od r. 1820 w. u Jgm., Přspl. k Čchsl. Krk. Ptn. GN. Kwt. Čm. — Wiz č. 229. 346. 368. 533. 814. a str. 96 (191). Spisy w rkp. 1. *Zeměpis* wšeobecný w gednom djlku dohotowen, gakožto pokračowánj w: *Přehledu wšeužit. wěd.* — 2. *Dobytj Mexika*, (tři djlky z Van der Velde), nacházj se rukopis u P. Špinky w Praze. — 3. *Abecednjček* a *Čtenářek*. (ABCdnj knjžka pro djtky s obrázky giž od r. 1832 hotowa). — 4. *Prawidla cwičenj se we zbranj* pro c. k. pěchotu a články wogenské. (Z němčiny). — 5. *Gedna gako druhá*, (Cosi fan tutte). Zpěwohra dána w Praze, kdež se i zpěwy w rukopisu z wlaštiny přeložené nacházegj. Z něm. přeložen i text ku Haidnow. oratorium: *Stwořenj*. (Die Schöpfung). *Selánky Wirgilowy* s poznamenánjmi a žiwotopisem spisowatele Virgila. (Zkaušky w Kroku.) 7. *Tacitowa germanie* s poznamenánjmi. 8. *Eutropa: Breviarium* rom. hist. 9. *Mnohé kusy* z obau Chrestom. latinských pro human. třjdy: popsánj řeči, Trojánky Senek. wýslowně a g. NB. *Chrestomathie wšecky pro gram. klassy* přeložené má w rukopisu weleučený p. *Antonjn Faendrich* (Šťáhlawský), doktor we filosofii a c. k. prof. gram. tř. w Gičjně. 10. *Vaters russisches Lesebuch* (gehožto přeloženj giž od r. 1816, aspoň prosaických kusů, má w rukopisu Tomjček (w. t.) w Praze, a to: O lásce k wlasti od Karamzina, wyšlo we Kwětech). 11. *Básně* wšeliké, djlem půwodnj, djlem přeložené (některé po různu wyšly). 12. *Mnoho slowozpytných bádánj*, zwláště srownánj německé řeči s našj a slowanskau wůbec, též krátce s latin. a řeckým a ginými řečmi, — pak wšeliká pogednánj, z nichžto některá w Kroku se nacházegj.

590. *Škorpjk* Fr., Morawan, bohoslow w 4. roce w Brně, přspl. k Hr. (srw. Jurende 1838. 367.)

591. *Škraup* Frant. Jan i syn geho, českého diwadla kapelnj mistr, w. č. 162. 166. a str. 116 (40).

592. *Šnýdek* Frant., posluchač filosofie 2. roku w Brně, přspl. k Kw. 1837.

593. *Šmit* (Schmitt) Jan, nynj prwnj učitel na c. k. klatowské hlawnj škole w Čechách, nar. dne 10. zářj 1776 w Unterwaldbehrüngen před Rýnem, we filialnjm to mjstě náležegjcjm k faře bastheimské. Otec geho Mauric a matka Anna M. rozená Hagowá, byli podani tehdáž biskupsko-wéwodsko-wircburštj, katolјci, žiwjce se a rodinu swau hospodářstwjm a w plátnu obchodem. Z pěti djtek byl *Jan* neymladšj, kterýchž od swých rodičůw w čtenj, psanj a počjtánj zběhlých, k prawému Boha znánj záhy byl weden. Chodil do školy swého rodiště, a učil se tam i prwopočátečnjm, čili předgymnasialnjm prawidiům latinského gazyka pod učitelem Heymem. Od 1. listop. 1793 do 1798 nawštěwowal s pochwalau gymnasium w Münnerstadtě pod professory z řádu sw. Augustina. Oba běhy filosofie slyšel we 2 následugjcjch letech na wšeučilišti wircburském s welikým prospěchem pod prof. a též spisowatelem logiky, moralky a matematiky, Ondř. Mecem. Léta 1801 slyšel wychowatelstwj, dogmatiku, cjrkewnj dègepis, a dègepis Němcůw na témž učilišti. Přewratem země francauzskau wognau a časnau smrtj swých rodičůw gsa pohnut, wstaupil Š. na podzim 1801 w c. k. rakauskau wogenskau službu a sice u 15. linie pěchotnjho pluku (*Infanterie-Regiment*) tehdáž baron Riese, napotom baron Zach řečeného, gehož štáb w Chrudjmi ležel, kdež 1 rok při kompagnii barona Geislera w garnisoně pobyl, a zde přinucen *českému gazyku* s malými pomůcky se učiti počal. Chtěge sobě žiwobytj zlepšiti, wyučowal u kupce Mažáče a u giných w domjch djtky w němčině, učilť ge německy, a *ony geho učily česky*. W letech 1803 a 1804 ležel w Králowé Hradci w garnisoně, kdež w zimě při kompagni přjčinau barona Kosa z Dobřjše, nadporučnjkem téže (*Oberlieutenont*) učil desátnjky (*Korporale*), swobodnjky (*Gefreite*) a prostáky w čtenj, psanj a počjtánj, a byl tudy od strážnj služby swoboden. W městě si též wyučowánjm francauzštiny a italštiny přilepšil. W létech 1805, 1806, 1807 byl prwnjm učitelem w plukownj wychowatelně (*Erziehungshaus*) na Košumburku u Luže, kdež wychowancům německau mluwnici a prawopis, náboženstwj, wogenské pjsemnosti a u wogště přicházegjcj cizj slowa ke wšeobecné spokogenosti přednášel. Dne 23. zářj 1808 propuštěn ze služby, zasnaubil se s Anau Sýkorowau z Nowého Hradce, nawštiwil skrze dědictwj swé rodiště, a slyšel l. 1809 na pražské normálnj škole přednášenj pro čekance hlawnjch škol, a tudy w A. Pařjzku (w. t.) swého přjzniwce nalezl, mage byt we škole, přjspěwek měsjčný 8 zl. a učenj u Poláka, nadporučnjka u c. k. kommissj šatstwo-hospodářstwa (*Montours-Oekonomie*). Dne 12. srp. 1809 ze 14 předmětůw zkaušen a puštěn. Dne 1. listop. 1809 přišel do Kutnéhory za 3ho učitele hlawnj školy, kdež po 2 léta učil. Zde učinil prwnj pokus w češtině, rozšjřiw a zlepšiw Wjtkowo (w. t.) nawedenj k němčině, a wydaw ge l. 1810 w Kutnéhoře u knihtlačitele Wondráška. Toto 2000 wýtiskůw silné wydánj této česko-německé mluwnice rozebráno w 1 roce, a wydawatel zjskal tjm čistý wýnos 1600 zl. w. čjsla. Tento obchod byl ostnem gak wydawateli, tak i spisowateli k podánj ginych takowých nápomocných knjžek, 10 — 15 archůw silných. Dne 1. list. 1811 přišel Š. za 2ho učitele do Koljna, kdež německau mluwnici a prawopis, německý listář a český prawopis do 31. břez. 1815 s pochwalau učil. Tu wyšly spisy (w. u Jgm.) 1812. 1813. 1816. — Od 1. dub. 1815 až do poslednjho řjgna t. r. byl Š. prwnjm oprawowatelem w c. k. z Šénfeldské dworské tiskárně w Praze, a od 1. list. 1815 — do 2. kwět. 1816 učitelem na táborské hlawnj škole. Dne 16. kwět. 1816 dostal se na swrchu dotčené mjsto do Klatow, kdež až na konec šk. r. 1821 německau mluwnici po 4 třjdy, gako i měřictwj, stawitelstwj we 4té třjdě učil, s každoročnj pochwalau. Od r. 1822 učj toliko 4tau třjdu s wygmutjm náboženstwj a kreslenj. W této době sepsal knjžky 1818. — 1819. — 1823. atd. Cwičná auplná grammatika německá pro Čechy, kteřj se gazyku německému důkladně a dokonale naučiti chtěgj A. p. n. *Vollständige böhmisch-deutsche Sprachlehre für Böhmen mit* 350 *passenden und lehrreichen Aufgaben zum Uibersetzen ins Deutsche und ins Böhmische nebst den nöthigen Bedeutungen und Redensarten.* W rkp., kterýž l. 1824 wys. c. k. zemské wládě předložen dle wys. gub. powzbuzenj, aby se pro česko-německé školy sepsaly: 1. pro české triwialnj školy »česká mluwnice w české řeči,« 2. pro česko-německé školy »česko-německá mluwnice.« Tento rkp. obdržel Š. 23. dubna 1829 nazpět. Š. sepsal i německé knihy modljcj' l. 1824. 1828. 1829. Berlinský časopis: *Der Gesellschafter* l. 1822. Nro. 55. we recensj wšech wyšlých českých spisůw chwálj Š. za dobrého učitele. W. č. 16. a str. 80. f), 95 (162, 153).

594. *Šnaidr* (Schneider), Karel Sudimjr Agnel, pensiowaný justiciář, nar. 14. pros. 1766 w Králowěhradci, kdež geho otec purmistrem (*Bürgermeister*) byl. Do malých škol chodil w Praze, filosofii ale w Lipsku slyšel. Potom nawštiwil Goting (*Göttingen*), Hali a některáginá německá wšeučiliště, kdež si osobnj známost s tamnjmi spisowateli a básnjky učinil. R. 1786 nawrátiw se do swé wlasti, nawštěwowal wšeučiliště w Praze, kdež práwnj studia a přjsné zkaušky sudictwj skončil, a r. 1793 byl we swé otčině za magistrátnjho a konsistornjho radu ustanowen. Než tento auřad brzo složiw, wywolil sobě justiciárstwj na panstwjch w Reichštadtě, Polici a Ploškowici, pak na panstwj knjžecj-trautmansdorfském a poslés na hraběcj-kolloredo-wallseeském. Od r. 1803—6 při swém w Praze pobytj zastáwal pro zatjm po smrti prof. Meissnera professuru aesthetiky a klassické literatury, gehožto čtenj se welmi ljbila. R. 1806 přestěhowal se do Rožďalowic, pak do Dimokur a pozděgi do Smidar, kdež i umřel 17. máge 1835. Básně německé a práce wydané r. 1805. 1817. 1819, české r. 1820 počjnagj. W Jgm. a č. 150. přspl. k Čchsl. 1825, Čw. Čm. (Srw. Kwěty 1837. č. 10. od Rubše, kterýž geg opěwal. Pak Wýkl. Sl. Doery 1832. str. 304. — *Oest. Nat. Ency. Wien* 1836. 4. *Bd. S.* 569.)

595. *Šohag* Wogtěch, nar. 19. dub. 1793 w Pacowě, knězem 10. dub. 1816, kaplan w Pacowě, pak w Chusnici, nynj opět kaplan pensiowaný we swé otčině. Spisy geho w. u Jgm., přspl. k Čechsl. 1825, Rzl. pr. Čw. 1834. w. č. 51.

596. *Šohag* Frant., přspl. k Čw.

597. *Šolc* (Scholtz) Frant., nar. 10. pros. 1780 w Kásegowicjch, knězem 15. zářj 1805, byl r. 1826 staršjm kaplanem a nynj gest farářem w Rožmitále, přspl. k ged. časop.

598. *Šolc* Jan Křt., narozen w Leštině, nepatrné wesničce panstwj Kosteckého dne 25. unora roku 1801. Byl gest r. 1812 do normálky gičjnské přigat, aby se gazyku německému naučil. Postaupil r. 1814 do prwnj školy latinské na Gymnasium w Gičjně; na to šel do Prahy, kdež filosofii, a do Litoměřic, kdež theologii slyšel. Zde se netoliko nařjzeným předmětům wyučowalo, alebrž i užitečné knihy z bibliotheky seminářské se ku čtenj rozdáwaly; každodenně se deklamowalo, a to djlem práce wlastnj, djlem libowolně zwolená báseň, k njžto buď úwod, buď whodný záwěrek se připojowal. Mimo to w oběhu měsjce každý swůg zwláštnj aukol, z cwičenj se we slohu záležjcj, panu praesesowi odwesti musil. Toto wše se owšem gazykem německým dálo. Než dobrotau pana direktora Faulhabra bylo Čechům po žádosti gegich swoleno, že tolikéž zwláštnj pilnostj kromobyčegné deklamacj české držeti a měsjčné aukoly w mateřštině pracowati směli. Byloť to arci gen něco, ale Čechu swrchowanau potřebu známosti gazyka mateřského uwážiwšjmu bylo to milé a wzácné. Wyučowánj p. Kaublowo mnoho newynášelo, an zřjdka kdy se stáwalo a pak na pauhé předčjtáwánj mluwnice se obmezowalo. Giným pak na to biskupem giný opět pořádek se zawedl. Načež w r. 1823 dostal se Šolc zase do milé Prahy na Litoměřickau fundacj, kde třetj rok bohoslowj gest odbyl. Pastýřské bohoslowj slyšel opět w Litoměřicjch od Hnogka (w. t.), který nemoha nic giného pro české bohomluwce učiniti, aspoň poslednj kázanj na zkaušku w češtině gim wypracowati dal. Posudek onoho kázanj gest wáženau památkau Šolcowi, kterýmž počal gakausi k sobě z ohledu českého gazyka mjti důwěru, kteráž napotom owšem zase wytuchla. Gsa geho milostj bisk. Wincencem Eduardem Mildem r. 1825 dne 23. srpna na kněžstwj pomazán, obdržel kaplanstwj w Libuni u wýtečného wlastence Ant. Marka (w. t.). Blažen každý mladý kněz, gemuž se záhy dostane w společenstwj s takowým wzdělaným, ušlechtilým mužem, gaký gest p. děkan libuňský. Tu teprw seznal mladý kaplan, srownáwage skrownau zásobičku swého uměnj s wšestrannau učenostj swého faráře, že se geště mnohému učiti má; tu slyše geg kázati, žiwě cjtil chudobu, nemotornost swého slohu českého. Umjněno dle žiwého toho wzoru se neustále sprawowati. Knihy se pilně čjtaly, zwláště za dlauhých wečerů zimnjch. K naprawenj slohu se leccos i z němčiny překládalo, gako: Bitwa s Tatary, modlitebnj knihy od Haubra a giné. Nezůstalo ale genom při češtině, hognost knih polských a ruských, kterými opatřena bibliothéka p. Markowa, dáwala přjležitost cwičiti se i w giných nářečjch slowanských. Ljbezný způsob, gakowým nápomocen býwal w těchto nářečjch sběhlý p. Marek chtiwému učenci, podobal se spjše zábawné hře, nežli trudnému namahánj. Časté nawštěwy od mužů we swětě československan-

ském nemalého slowa došlých, požitečné besedy gegich, zpráwy zanjmawé, náwrhy z ohledu literatury, zágemné podněcowánj a zbuzowánj k prospěchu gazyka českého — to wše utěšeně působilo na srdce Šolcowo. Odtud pošlo, že Š. po přjkladě swého wáženého principála hned w druhém roce stal se zakladatelem Matice, že nikdy nebýwá nedočkawěgšj, gako když na swětlo wydaná česká kniha dlauho nepřicházj, nad ničjm nepociťuge srdečněgšj radosti, gako když slyšj, an opět to neb ono se zwelebilo w drahé otčině; nikdy ho wětšj hoře nepogme, gako když geg dogde žalostná nowina o ztrátě některého slowutného wlastence. — Z Libuně se dostal za správce duchownjho na Hrubau Skálu a odsud za 3 leta na Wiskeř. — Přspl. k Krk. 1830, GN. w. č. 766.

599. *Šolc* (Scholz) Josef, nar. 1. list. 1791 w Třebechowicjch, knězem 14. řjgna 1814, farář w Borohrádku w Králowéhradecku, přspl. ke Kwt.

600. *Šön* (Schön) Josef, prefekt gymnasialnj w Pjsku, zakl. mat. české, člen c. k. společnosti k zwelebenj rolj, obchodu a uměnj w Gorici, čestný člen nár. českého museum, buděgowský bisk. notář, nar. 14. března 1790 w Josefowě w Králowéhradecku, knězem 30. března 1812, kromě německých a latinských spisůw, přspl. k Čm. *Erinnerung. Leitmeric.* 1837. *I. Bd.* 7. *Heft S.* 230 překladem české pjsně. Umřel w un. 1838.

601. *Šönbek* (Schönbeck) Michal, doktor w bohoslowj, prof. pastýřského bohoslowj, examinator synodalnj na ústawu w českých Buděgowicjch, přispjwagjcj člen českého národnjho museum, nar. 3. zářj 1787 w Řjmowě, knězem 18. srpna 1811, přspl. k Čpkd. w. č. 610.

602. *Špachta* (Spachta) Dominik, nar. 4. srp. 1803 w Gjlowě, knězem 28. bř. 1828, farář w Kolči w Rakownicku, meškal as 2 leta w Haliči. W. str. 80 g).

603. *Špinka* Wáclaw, nar. 13. zářj 1796 w Habru w Čáslawsku, študowal w Praze bohoslowj, zakl. mat. české, ředitel arcib. knihtiskárny u Josefowy Fetterlowy z Wildenbrunu. Geho nákladem mnoho českých knih na swětlo wyšlo, a 6 presůw samé české knihy tisknau. Wiz u Jgm. Přspl. k Čpkd. w. str. 153 (22).

604. *Špišić* Benjamin iz Horvatske, přspl. k Dn. il. 1835.

605. *Štemberá* Mat. Dobromjr, nar. 31. pros. 1806 w Kmetnowsi, wesnici sice w Rakownicku ležjcj, wšak k Litoměřicku přináležjcj. Neyprwé nawštěwowal domácj českau školu, pak wyštudowal humaniora djlem w Slaném, djlem w Praze. Pro nemoce a chudobu nemoha dokončiti studia filosofická, oddal se hogičstwj (chirurgii), kdežto strawu sám sobě zaopatřiti musel. Učil se roku 1829 pod J. Negedlým (w. t.) česky, a ač se roznemohl, předce se zkaušce podrobil české. Dřjwe w *žádné* škole, *žádným* učitelem ani pozorným učiněn nebyl na to, co to wlast, národnost, co gazyk slowanský. Wydal r. 1838 Popsánj Rakownjka. Přsp. k Ww. Kw.

606. *Štěpán* Jan Wlastimil, nar. 7. června 1782 w Ginině, knězem 15. zářj 1805, byl farářem drahenickým a nynj gest na Pohořj a bisk. vik. sekretář w Prachynsku, w. u Jgm. přspl. k Čm.

607. *Štěpánek* Augustin, nar. 2. un. 1794 we Westeci, knězem 24. srpna 1819, kaplan w Chrudimi, nynj farář w Prawonjně, přspl. k Přm. Čw.

608. *Štěpánek* Jan Nep., diwadelnj tagemnjk pod diwadelnjm ředitelem Libichem až do r. 1816, od r. 1824 — 34 spoluředitel stawowského diwadla w Praze, a od r. 1834 — 1838 kassjr, nar. 19. máge 1783 w Chrudimi, študowal w Litomyšli humaniora, a na pražské universitě filosofii a theologii, byl r. 1800 wogjnem u pluku arciwéwody Karla, a tudy do pole táhl až do pokoge lünevillského. Giž we swém mládí obgewowal lásku k swé mateřštině, wešed w Praze s mnohými milownjky diwadelnjmi we spolek, s nimiž od r. 1812 — 23 kusy české prowozowati dal, z gichžto přjgmůw w této době pražským dobročinným ústawům 20.000 zl. stř. se sešlo. Gestí welmi pilným a as 200 kusůw diwadelnjch na odiw přiwedl. Ohledem zásluh o literaturu českau a dobročinných ústawůw udělil mu pražský Magistrát r. 1817 čestné měšťanské práwo; humanitnj společnost r. 1818 ředitelstwj ústawu hluchoněmých r. 1819, ústaw sirotčj r. 1820, kdež i česky učj, r. 1820, české nár. Museum r. 1824 (co činný člen), spolek kostelnj hudby r. 1826 propůgčily diplomy za člena swého. Cjsař František r.

1821 uděliti ráčil gemu prostřednj zlatau civilnj čestnau medalii. Zakl. mat. české. Geho spisy od r. 1809 wiz u Jgm. Srw. *Chronik d. öst. Lit. Wien* 1818. *N.* 35. *Oest. Nat. Ency. Wien* 1836. 5. *Bd. S.* 202. — Od r. 1835 gest redaktorem České Wčely, též Listůw od r. 1837. Wiz čjsla 187—90. 192—93. 203—40. 537 a str. 131 *f) g)* — *l)*, 133 *a) b)*, 134 *e) m) n) p) s)*. Má hezkau knihownu českau, sestáwagjcj neywjce ze starých řjdkých prwotiskůw. Po Krameriusowi slawném (w. t.) má rkp. snad dle pjsma z r. 1700: »Gak se to Wyházenj z Okna dálo, a czo se Přžitom zbiehlo.« Fol. (přes 500 stran.)

609. *Štěpnička* František Bohumjr, nar. 13. řjg. 1785 w městysu Opatowě, kde otec geho polnjm hospodářstwjm se žiwil. Giž co chlapec na gewo dáwal welikau náklonnost k uměnj liternjmu, i měltě neskrocenau žádost po wyššjm cwičenj a wzdělánj; že wšak nepřjzniwé okolnosti, w kterých rodičowé geho se nacházeli, tomu geho dychtěnj na odpor byly, nebylo naděge, že by kdy dosáhnauti mohl, po čem duch geho bažil. Gsa neywjce k prácem domácjm přidržowán hleděl alespoň w tamněgšj weské škole, co možno bylo, prospjwati, ano we dni nedělnj a swátečnj wlastnj pilnostj k tomu se přičiňowal. — Wěda, kterak potřebná gest známost gazyka německého, obzwláště po nj dychtil, a nagitjm u učitele swého českého slownjka s německým a lat. wýkladem, geho se i hned chopil, a tak dlauho w nedělnj dni slowa česká a německá z něho wypisowal a nazpamět se učil, až celý slowář w paměti měl. Brzo wšak na to dopjdil se slabikáře, pak i německého ewangelium, z něhož německý text počal přirownáwati českému, wybjrati neznámé částky řeči a učiti se nazpamět, čjmž se i skloňowánjm a uchylowánjm slow poněkud oznámil. Takowým se cwičenjm w brzkém čase tolik w německé řeči prozpěl, že celé ewangelium německé bez pomoci na česko wyložiti uměl, který pokrok zwláště proto dosti znamenitý byl, že těmi wěcmi gen potagmo mimo uložené sobě hospodářské práce objrati se mohl, a často od ostatnj mládeže wysmjwán býwal. A tak pak každé německé knize bez welikých obtjžnostj rozuměti mohl. Potom roku 1801 w měsjci mági, když byl dřjwe geště otci swému wšecky garé sjge zaoral, odebral se do Dešne, německé wesnice, na čtwrt léta, aby se w tom mluwenj wycwičil, kdež wyprawowánjm českých bágek po německu brzy lepšj sobě, než tamnj byla, němčiny přiosobil. Tjmto způsobem se napotom i giným cizjm gazykům učil. Gymnasium wyštudowal w Nowé Říši r. 1805, kdež se i gazyku francauzskému učil, a češtiny si wšjmati počal. Toho roku bawil se napotom we Wjdni, kdež historické spisy a německé a francauzské básnjky w knihowně čjtal. Odtud odešel r. 1806 do Holomauce, kdež 1nj ročnj běh filosofie skončil. W prázdninách byl w Opatowě, kdež čtenjm Hlasatele k skládánj českých pjsnj powzbuzen byl; 2hý rok filosofie odbyl we Wjdni 1809, kdež i bohoslowj se oddati chtěl. Odtud šel za pěstauna, stal se práwnjkem, byl aktuarem hospodářským a pak spráwcem na panstwj heidersdorfském, pak odešel k hrdelnjmu saudu, odtud pak po půl létě šel opět do Wjdně, kdež práwa dále študowal. R. 1815 slaužil u wjden. magistrátu a oženil se s Wjdenčankau. T. r. byl konceptnjm praktikantem, r. 1816 protokollistau bankalnj administracj w Praze a pak tagemnjkem. R. 1817 a 1823 náklad wedl na wydánj swých básnj. R. 1825 dostal se do Brna za assessora téhož auřadu, l. 1831 stal se c. k. kameralnjm raddau, w kterémž důstogenstwj 26. srp. 1832 w Badenu w dolnjm Rakausku howě swému zdrawj zemřel s chotj swau o den pozděgi (Čm. 1835. 174 — 79) W. str. 116 (49). a u Jgm.

610. *Štětina* Augustin Jos., bývalý professor bohoslowj na ústawu kláštera břewnowského u sw. Markety a duchownj pastýř na Metličanech, přspl. k Přml. w. str. 116 (35).

611. * *Štjtný* Toma (Tomáš), w. u Jgm. w Čm. 1838.

612. *Štorch* Karel Boleslaw, nar. 15. list. 1812 w Klatowech (odtud Klatowský), studowal w Klatowech, w Buděgowicjch a w Praze, nynj akcessista w c. k. státnj auctárně w Praze, přspl. k Ww. Krk. GN. Kw. Čw. Čchsl. Swtzr. Přispiwatelé k č. 422 měl: Zapa (w. t.), Ondráka (w. t.), Amerlinga (w. t.), Štulce (w. t.), Procházku Fr. (w. t.), Stekla (w. t.), Merklasa (w. t.), Hansgirga (w. t.), Swobodu Wlad. (w. t.) a Černohauze (w. t.).

613. *Štoos* Paval, přjsežný řádný notář konsistornj a napotom sekretář biskupský w Záhřebě, přspl. pilně k Dn. il. 1835—37, složil latinskau báseň 1837 wýbornau a r. 1838 odu spolu ilirskau.

614. *Štulc* **Wáclaw Swatopluk**, nar. 20. pros. 1814 w Kladně (odtud podpis Kladenský), studowal w Praze pod J. Jungmannem (w. t.), nynj studuge r.. 1838—39 4tý rok bohoslowj w Praze, zakl. mat. české a aud sw. děd., cestowal po Morawě a Uhřjch, zná se w nářečjch slowanských, zwláště w polském, obchodem knjžetem Lubomirskim, takže mu r. 1837 i korrektura spisůw polských u Spurného tištěných swěřena býti mohla. Přspl. k GN. Kwt. Čpkd. w. str. 109.

615. *Štúr* Drahotjn (Karel), Slowák z trenč. stolice, dokonal studia na universitě berlinské, přspl. k Pl. Hr. Kw.

616. *Štúr* Ludewjt, bratr předešlého, nar. w Zajowském Uhrowci w trenčanské stolici w Uhřjch, čekanec bohoslowj a mimořádný professor řeči a literatury českoslowanské na lyceum prešpurském ustaupenjm G. Palkowiče (w. t.). R. 183¾ učil 66 posluchačůw, mezi nimiž 20 Ilirůw (Srbůw), kteřj sobě pewně umjnili, národu swému žjti žiwot celý. Počet zdegšjch Slowanůw se ale nezadlauho zdwognásobnj. Š. gest wedaucjm i sesbjrané knihowny slowanské a učj týdně 5 hodin (Kw. 1838. př. 12). Přspl. k Pl. Hr. Kw.

617. *Šulc* Jan, ew. kněz mygawský, přeložil: „*Stunden der Andacht*" Duch Kristůw 1837 do slowanského.

618. *Šuldowský* Jos. C., přspl. k Čw. Kwt.

619. *Šuhayda* Lud., nar. 1805 w b. Šťáwnici, študowal w Prešpurku a w Jeně, gest sl. b. kazatelem maďarským w Czeglédě, přspl. k Hrce.

620. *Šulek* Estera, dcera Matěge Šuleka (w. u Jgm.), někdegšjho welkopaludského sl. b. kazatele w lipt. stol., w Zpěw. Kollárowých.

621. *Šulek* Jan, nar. 29. črna. 1774 we wsi Rajci w trenč. stol., nawštěwowal školu pozděgi w Šťáwnici, Debrecinu a Kežmarku. L. 1798 stal se učitelem w liptanské a potom turocké stolici. Od l. 1805—14 byl kazatelem (propowědnikom) w Peřsnu na Morawě (w. u Jgm. w Prsně), a ostatnjch 23 let neustálým a wěrným pastýřem duchownjm w Sobotišti. O geho záslubách mluwj tisjc ust. Geho neustálau pilnost zwěstuge mnoho školnjch a pobožných knih, které w čistém slowenském nářečj psal i které ze wšech stran prawau pochwalau přigaty byly; potom množstwj rukopisůw, zwlášťě pak pilně wzdělaných kázanj, které se nacházegj w rukau geho neystaršjho syna Mirka, učitele w luteránské obci w Trnowě. Umřel 6. pros. 1837, byw od půl léta saustaršjm (consenior) w nitr. stolici (Ilir. nar. Now. 1837 br. 8. a Kwěty 1838). W. č. 544. 595. 743. Něm. katech. 1833 za 4 kr. a r. 1833 wýdal w Trnawě Grammatiku latinskau s překladem.

622. ze *Swabenowa* Julius Urban Wiljm, syn c. k. mor. slez. appelačnjho rady Fr. Urbana, nar. 16. led. 1808 w Brně. Giž co autlé pachole w uměnj liternjm znamenitě prospjwal, a we 14tém roku wystaupil ze šesté školy, Neměw přjležitosti naučiti se gazyku *wlastenskému* a nabytj lásky *k němu* a půdě *domácj*, horliwým stal se giž gako gymnasista stranníkem Němcůw, zwláště proti Francauzům. Náhodau ale dostala se mu r. 1822 u swém objránj se s historij wšeobecnau Pelclowa kronika česká do rukau. I čjtage tam o srdnatosti a setrwalosti Morawanůw roku 1420, zahořel nagednau láskau k lidu *swému* a *gazyku českému, gjmž mluwj*, a od té doby byla historie morawská geho neymilegšjm zaměstnánjm, *gazyk* a *lid morawský* geho miláčkem. Historii wlasti swé wěnowal potom wšecky prázdné hodiny, kterých při študium filosofie w Brně a práw w Holomauci, konečně r. 1828, kde běh gich skončil, we Wjdni zjskati mohl. Gakási churawost přinutila geg do Znoyma se odebrati, kdež městský archiw prohljžel a co důležitého bylo, pilně sobě opisowal. Gsa zdrawěgšjm, odgel zpět do Brna. Nynj pewně a swatě sobě umjnil, swému národu dle wloh a možnostj co neywjce užitečným býti. Neymilegšj mu byly děgepis a wychowatelstwj, ačkoli mudrctwj wždy milowal. Uzawřel u sebe wychowatelskau dráhu nastaupiti, za přjkladem kragana swého Komenského. Protož i pilně čjtal spisy slowutných pěstaunůw člowěčenstwa, slyšel náwod (methodiku), přjrodozwědu, hodlage se o školu ucházeti we swém národě, w gakékoli dědině nebo we kterémkoli městečku. Oprawa národnjch škol a národnjho wychowánj byla geho stálá tužba, a snad by i byl zarazil wzornau školu Slowanům. Slowutný Dobrowský pro přjspěwek geho: „*Konrad II. von Znaym*" w *Mon. des vat. Mus. Pr.* 1827 — si geg sám obljbil, u swém přjgezdu do Brna w pros. 1828 srdečně geg přigaw. Pozděgi newystaupil s ničjm na swětlo, sbjrage

zásoby ke spisu obšjrněgšjmu (k wygasněnj rukopisu králodworského), a cwiče se pilně we slowanštině, by w zamilowaném gazyku tom swým kraganům něčeho poskytnauti mohl. A wšak nedužiwost těla pautala giž od mládi čilého ducha geho, nedadauc wzniknauti mnohému šlechetnému předsewzetj. R. 1831 přispěl k Čechoslawu. R. 1832 stal se pro wýbornau swau známost starožitnostj archiwářem w Kroměřjži. W létě gel do láznj Marianských a pozdržel se též w Praze, a odgew do Morawy, a choroby se sprostiti nemoha, složil úřad tento. U mjgegjcj den ode dne naděgi k uzdrawenj přiwezen na podzim 1833 ř. do Brna, kdež 20. března 1834 se swětem se rozžehnal. Heslo geho byla: »Wlast«. Na smrt geho složil Kampeljk báseň. T. Zrzawý složil mu nápis hrobowý, gediný to nápis slowanský na hřbitowě brněnském [1]):

»Řekni, milý kraganům Morawan, že ku národu láskau
Swému zanjčen byw, pohrobený zde ležj!

(Wiz obšírněgšj žiwotopis geho w č. Wčele 1834, str. 111 od Al. Šembery — a w Kwětech 1834, str. 254 od Kampeljka.)

623. *Šwehla* Pawel, z Řima-Báně z gem. stol., přspl. k Pld.

624. *Šweiner* (Schweiner) Giřj, nar. 5. čwna. 1806 w Posikowě, knězem 25. čce. 1833, kaplan w Řjmowě a nynj zámecký kaplan w Chlumě w Buděgowicku, přspl. k Čpkd. Čw.

625. *Šwihljk* Antonjn, nar. 6. unora 1794 w Králowicjch, knězem 10. srpna 1825, kooperator w Janowicjch w Kauřjmsku a nynj prozatimnj administ. w Tuchlowicjch w Rakownicku, w. č. 341. 822. přspl. k Čchsl. 1825.

626. *Tablic* Bohuslaw, nar. 6. zářj 1769 w českém Březowě (Esch-Brezd) z otce tamnjho učitele školy, we wsi w čongradské stolici w Uhřjch. Učil se w Dopšině 2, w Prešpurku 6, w Jeně $2^1/_2$ léta, po nawrácenj se odtud powolán za kazatele do H. Řikynčic (Rakoncza), kdež Zuzanu, dceru Jana Zúbeka, kazatele w Trenčjně, za manželku pogal. Odtud po 2 letech přešel na Jači (Acsa); pak po 7 rocjch do Skalice; po 3 letech do kostelnjch Morawec (Egyházas-Maróth), kde 26 rokůw pracowal, a w senioratu hontském gako notarius, konsenior a senior uřadowal. Kromě swého powolánj zanášel se neustále wědami, a pracowal pilně w oboru slowanské slowesnosti. Dle Šafařjka r. 1826 slowesnost tato geho spisy zwětšena a obohacena. Wynikalť negen swými wědami gazyčnými, ale i wkusem a wyššjm wzdělánjm ducha. R. 1782 začal se s njm spolek pro slowesnost. J. Kollár (w. t.) a Wýklad Slawy Dcery 1832. 321 a w Rozl. pr. 1831 č. 14. pěge w znělce 431—2: » . . . náš Tablic magetný — Národu co boháč bezdětný . . . By řeč negen černidlem, než zlatem — Naši krášlil! — W tom on tu libý — Přicházj sem skaupým oděn šatem« . . . Zemřel 23. ledna 1832, mage wěku 63 léta a gsa manželem 38 let bez djtek. Podlé poručenstwj a giných hodnowěrných zpráw wynášelo celé geho gměnj na 50,000 zl., gichž dědicowé pauzj Maďaři gsau. T. byl welikým náruda milownjkem, ale i peněz, z kterýchž ničehož pro slowesnost neodporučil. Srw. Nar. Zpěw. 1835. II. 504. — *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836. 5. *Bd. S.* 281. — W. č. 151.

627. *Talian* Eduard, přspl. k Dn. il. 1837.

628. *Tallaya*, w. str. 248 (78).

629. *Tardý* Samuel, pastýř helwetský w Božjně na panstwj křineckém w Boleslawsku, musel swá kázanj česká do německého přeložená r. 1837 do Wjdně zaslati a napotom do censury w Praze podati, w. str. 226.

630. * *Tham* Karel Ignác, swob. uměnj a mudrctwj mistr, swůg žiwot českému gazyku, takořka, obětowal, wyučowánjm geho djlem weřegně s dowolenjm slaw. řjzenj 1804, djlem saukromě až do smrti swé se zanášege, umřel 1816 (w. u Jgm.), w. č. 52. 68.

---

[1]) W Praze na Wolšanech také zhusta slowansko-české, ano i ruský z nowěgšj doby nacházjme.

631. *Teplý* Jan, nar. 29. čerwna 1780 w Poděbradech, knězem 25. srpna 1804, děkan, vikář, čestný konsistornj rada a národnjch škol okršnj dozorce we swém rodišti, čestný aud pomologické společnosti. Přspl. k Pml. Rzl. pr.

632. *Teplý* Quido, přspl. k Čw. 1838.

633. *Tesař* A. J., w. str. 195.

634. *Tichá* Ludmila, přspla. ke Kw. Wesně.

635. *Tichý* Josef, nar. 30. listop. 1801 w Diwišowě (odtud psán Diwišowský), knězem 15. srpna 1829, kaplan na Počičj, nynj w Benešowě. W Čw. 1837. č. 14. o sobě pěge: »... léta radostněgšj — S (W. A. Pohanem) měl gsem žitj blažené; wjm, ach! wjm, že žitj mého roky — S (njm) w slasti gen a w swornosti — prchly mi co rychlé stříbrotoké.« Přspl. k Čw. Přm.

636. *Tomášek* Pawel, professor humanit. a filologie i maďarské literatury na ewang. lyceum w Lewoči. Narodil se 30. čerwna 1802 w Gelčawské Teplici w ğemerské stolici w Uhřjch. Otec geho byl ew. kazatelem. W Gelšawě nawštěwowal nižšj školy, w Gemeri grammatikalnj studia, w Rožnawě pokračowal w nich a nastaupil humanitatnj studia. W Kežmarku dokončil filosofii, a práwa poněkud i bohoslowj odbawil. R. 1821 odešel do Wjdně na theol. ústaw, pobyw tu 1 rok. Onemocněw, do Uher se wrátil. Byl powolán za domácjho učitele k urozené panj Máriassy, z rodu Horváth Stansith de Gradec, kterýž úřad 3 léta zastáwage r. 1825 do Wjdně se wrátil, kdež 2 léta trwal. R. 1828 šel do Haly. R. 1829 do Uher zpět a téhož r. giž za professora do polnjho Bynjna powolán, r. 1833 do Lewoče, kdež posud meškà. W Hale slyšel Wegschneidra, prof. exegesis N. T. a dogmatiky, Gessenia, prof. exeg. V. T., Gerlacha, prof. filosofie, a Grubera, prof. aesthetiky a historie libomudrctwa. W Kežmarku se počal r. 1817 objrat slowančinau co student humanitnj, Chalaupkau (w. t.), do Kežmarku na professuru přišlým, byw powzbuzowán, a od kteréhož gako i od p. Benediktiho knihy wypůgčowal. R. 1828 cestowal přes Prahu do Haly, cestowal w Rakausjch, w Morawě, w Haliči, w Krakowě, byl w Lipsku, Berljně, Jeně a Erlangeně, nawštiwil ústawy wychowatelské w Schulpforte a Schnepfenthalu. Zná se w gazyku československém, polském, ruském a ilirském, německém, latinském, maďarském, francauském, wlaském a anglickém. Psal l. 1833 a 1837 latinsky. W rkp. má Bonapartowci, čili obraz Napoleona a zpřjzněncůw geho.

637. *Tomek* Mikuláš, ss. bohoslowj doktor, kapitoly metropolitanské pražské kanownjk králowský staršj, arc. examinator synodalnj, r. 1829 děkan fakulty bohoslownj, arc. konsistoře činný rada a kanceláře ředitel, k zwelebenj kostelnj hudby člen činný, dřjwe byl katechetau, nar. 6. prosince 1791 w Nekoři, knězem 27. března 1815, w. č. 596. 719—22.

638. *Tomek* W. Wladibog, studugjcj w Praze, přspl. ke Kwt.

639. *Tomjček* Josef Slawomjr, nar. na začátku r. 1806 w Branné w Bydžowsku, studowal w Gičjně gymnasium, w Praze filosofii, byl r. 1830—31 s Frantau (w. t.) a Langrem (w. t.) redaktorem Čechoslawa, nawštěwowal swůg domow, kdež s Králem (w. t.) obcházel. R. 1834 a 1835 přispjwal s Čelakowským (w. t.) k Nowinám pražským, a když se r. 1836 Štěpánek (w. t.) redaktorem toho časopisu stal, pomahal Štěpánkowi. Přspl. k Čw. Kw. Čm., w. č. 254—56. a str. 135 *f*).

640. *Tomsa* František Bohumil, nar. 2. čerwence 1793 w Kadeřawci, co posluchač filosofie roku 3tjho w Praze (1821) sepsal a přednesl: »Wjra, utěcha sladká«, studowal práwa, gest ingrossista u c. k. státnjho aučetnictwj, co Hýbl (w. t.) pilný spisowatel, po Waňkowi (w. t.) prozatimnj translator český. Geho spisy w. u Jgm. a w. č. 211. 257. 297. 302. 309—10. 327. 338. 343. 496. 517. 521. 716. a str. 116 (36. 45.), 117 (76.), 153 (35. 50.), 236 (11.). Přspl. k Rzl. pr. Čw. GN. Kwt.

641. *Tonner* Frant., nar. 6. ledna 1790 w Suticjch, knězem 13. dubna 1814, duchownj spráwce w Hurkenthale w Prachynsku, přspl. k Čpkd. 1837: »Proč se knězstwo nenawádj?

642. *Topalović* iz Slavonie, přspl. iz Beča (Wjdně) k Dn. il. 1835—37.

643. *Tordinac* Juro, Ilir iz Slavonie, přspl. k Dn. il. 1835 a 38.

644. *Trojan* František Bořiwog, nar. 20. kwětna 1816 w Praze, posluchač práw 4ho roku, zaklad. mat. české, přispl. ke Kwt. Čm., přeložil Lilie skotská z Kinta, w. č. 345. 354.

645. *Trnka* František Dobromysl (Slawomilská), nar. 1804 w Humpolci w Čechách. Po skončených filosofických studijch objral se nazwjce gazykoslowjm a wychowatelstwjm. Mage známosti gazykůw přišel z Brna za pobočnjho pjsaře (ammanuensis) a r. 1834 za skutečného pjsaře (scriptora) do Holomauce w knihowně universitnj. Dworský šematismus na r. 1837 gmenuge ho zkaušeným učitelem polského a ruského nářečj. Škoda, že nowotěnjm prawopisu literatuře české málo zisku přinesl. Srw. *Oest. Nat. Enc. Wien* 1836. 5. *Bd. S.* 426. — Wýkl. Sl. Dcery 1832 str. 373: »Trnka, Čech, Humpolecký putowal negen po Čechách a Morawě, nýbrž i w Polsku a w Uhřjch (Nar. zp. 1835 II. 502).

Pročež hág tu wšeslawský gim štěpen,
Spogugjcj wšechnu přjgemnost,
W něm gest *Trnka, Kucharski* a *Köppen*.

T. umřel 1837. (Kw. 1837. 368). Mjsto ammanuensnj po geho smrti bylo w *Wien. Ztg.* 1837 *N.* 287. za ročnj systematický plat 250 zl. stř. znalcům gazyka českého k nastaupenj ohlášeno. Wiz u Jgm. a č. 17. 41. 55—57. 332. 342. 555. a str. 132 *m*), 153 (53).

646. *Trnka* Jan, nar. 26. čna. 1797 w Králowé Hradci, knezem 1. listop. 1820, meškal w Praskačce, nynj kaplan w Opatowicjch w Králohradecku, přspl. k Čpkd. a k č. 951.

647. *Ternski* (Trnský) Ivan, Ilir iz Horvatske, přspl. k Dn. il. 1835 a 37.

648. *Tuma* Josef, přspl. k GN.

649. *Tupý* Karel Eugen, nar. dne 14. led. r. 1813 w Kardašowé Řečici, kdež otec městským mlynářem gest. Studowal školy grammatikalnj a humanitnj na gymnasium Gindřicho-Hradeckém (1827—1832). Odtud odebral se na universitu pražskau, kdežto (1833 a 1834) filosofii, mimo to i řeč a literaturu českau, aesthetiku a historii filosofie, po čase pak (1836) práwnictwj roku 1ho poslauchal. Nato wstaupil do řádu Praemonstrátského na Strahowě, kdež dne 16. dubna roku 1838 kanonický slib složil. — Wydal Försterowo »Nawedenj k generalnjmu basu« (1835?); »Slowa wděčnosti a lásky,« přjdawek ke Gratulantu D. Kopeckého (1837); »Wesnu,« almanach na rok 1837. Mimo to přispjwal neywjce básněmi ku Kwět. (ročn. 1—5). W. č. 76 a str. 119 (111).

650. *Turinský* Frant., nar. 16. led. 1796 w Poděbradech w Čechách, aktuar w Libochowicjch, nynj justiciar w Mikulowě na Morawě (w. u Jgm.) přspl. k Čm. w. č. 232.

651. *Tuta* (Tutta) Jan N., arc. vikář, čestný konsistornj rada, farář a děkan w Opatowicjch w Holomaucku, nar. 1781 w Morawičanech, knězem 1804, přspl. k Čpkd.

652. *Týl* Josef Kajetan, (Horský M. w Ptn.) narodil se dne 4. unora 1808 w Hoře Kutné. Otec geho Giřj, byl dřjwe hudebnjkem u tému, nynj hraběti Baillet de Latour podřjzeného; i stalť se tu napotom temownjm kregčjm (Regimentsschneider), obrátil se wšak po čase opět k swému dřjwěgšjmu uměnj. Matka geho, Barbara, pocházj z rodiny Králjků, čestného a wážného kmene u Hory. Oba rodiče gsau posawad na žiwě. — Od otce hudbě a zpěwu naučen zpjwáwal Týl giž w sedmém roce stářj swého w operách, gež tehdáž mezi ginými hrami společnost Maškowská w Hoře prowozowala. Takowáto přjležitost zbudila w našem spisowateli hned za autlého wěku gakausi neodolatelnau náklonnost k diwadlu, tak že giž co třinácletý mladjk rytjřskau činohru wyhotowil, kteráž i skutečně na heřišti Kutenském prowozowána byla. — Odebraw se na wysoké školy Pražské studowal Týl grammatikalnj třjdy na gymnasium akademickém pod prof. Hübnerem. We druhé třjdě seznámil se tu s K. Winařickým (w. t.), toho času posluchačem theologie roku 4tého, gemužto básnické prwotiny swé k přátelskému posauzenj wždy podáwal. Neuhasitelná tauha po mjstech, kde se krásnému uměnj diwadelnjmu oběti konagj, pobudila geg po skončenj čtwrté třjdy do Hradce Králowé, kdežto weděnjm W. Klicpery (w. t.), našeho zaslaužilého dramaturga, studia humanitnj absolwowal. Mezi neysladšj zpomjnky geho na časy tehdegšj náležj, dle wyznánj geho, také památka srdečně milowaného přjtele, Jos. Wl. Pelikána (w. t.), s njmžto geg saucnost wlastenské horliwosti neyužšj páskau spogila. — Opustiw školy filosofické w Praze, přiwtělil se Týl r. 1829 herecké společnosti w Plzni, w gegjmžto středu po Čechách a po Bawořjch službu herce zastáwal.

Roku 1831 dostal se wůlj a pomocj swého ugce, setnjka u pluku pěšjho 28ho hraběte Baillet de Latour, za pjsaře při aučetnjm wogenském auřadě, kteraužto službu posawáde koná. Wášniwá láska k diwadlu donutila geg i zde do herny stawowské, na gegjmžto gewišti 1333—1837 mnohokráte s pochwalau wystaupil. Od r. 1834 hráwal w čele ochotnjkůw we prospěch chudého ústawu, w Kajetanském domě na Malé Straně, kdežto byl djlem wlastnjm nákladem, djlem obětmi Dra. K. A(merlinga), tehdáž posluchače lékařstwj, schwálně diwadlo zřjdil. Mimo neunawené práce s diwadlem a mimo auřadnj powinnosti, kteréžto geg o neywětšj a neylepšj částku dne wždy připrawily, obstaráwal Týl gakožto redaktor, co neysnažnégi také přjspěwky a korrekturu časopisu »Gindy a Nynj« (1833) a napotom »Českých Kwětůw« (1834 — 35 — 36), w nichžto co hlawnj půwodnj spisowatel čtenářům gegich dobře powědom gest. A wšak ani dwogj toto zaměstnánj neobmezowalo pilnost geho; některé djlem nakreslené, djlem wyhotowené nowelly a romány (mezi nimiž „*Wýhoň Dub*" a *Rozina Ruthardowic*"), gakož i dramatická geho djla (zwláště „*Čestmjr*" a „*Slepý mládenec*") patrným gsau toho důkazem. Cesty, gežto Týl w rozličných letech konal, byly nazwjce po Čechách (1824 w Krkonošjch), po Sasku (w Lipště a Drážďanech), po Slezku (w Děwjně), a roku 1836 po Prusjch (w Berljně). — *Bohemia* 1836 a 1838 nazwala ho: „*den fleissigen und talentvollen*" a „*wackeren čechischen Dichter.*" Přspl. k Čw. Wsn. Kwt., w. č. 178. 216. 222. 333. a str. 132 *n*)—*k*, 134 *l*) *u*), 135 *g*), 153 (55). Srw. *Ost u. West* 1838. *S.* 90 od Kurandy a Čw. 1838. 103.

653. *Ubislawský* Josef, přspl. k GN.

654. *Uhle* Alois, byl r. 1816—17 w Pjsku human. professorem, na gehožto (Čw. 1835. 288) hodiny dáwané dosawáde si žáci geho s potěšenjm rozpomjnagj, a tjm wěčnj zůstáwagj, že byl mezi prwnjmi, kteřj lásku k mateřskému gazyku w žácjch gsau zbudili, na geho krásy a dokonalóst ge pozorna činjce. Wydánjm r. 1812 powěstné brožurky gméno swé byl zatemnil. (Srw. Prwot. p. um. 1813 a Sl. Dceru 1832 zněl. 585.) U. gest drahně let ředitelem realnj školy we Lwowě a po swém mnoholetém tamž přebýwánj neztratil s myslj wlast swau ani gazyk český, o tom geho pjsně w Čm. 1832. IV. a podal *die Klanggränzen zwischen der böhmischen und polnischen Sprache* 1830. (w. u Jgm.)

655. *Ullmann* Ant., kněz cjrkewnj w Opawě, přspl. k Čpkd. 1835.

656. *Ulrich* Jos., nar. 12. ledna 1769 w Supj hoře (*Geiersberg*), knězem 1. ledna 1792, wyslaužilý děkan, čestný kanownjk sw. ducha w Kr. Hradci a wikář, žige w Chrasti w Chrudimsku, w. u Jgm. a č. 106. a str. 248 (81).

657. *Uoly* Jan, w Madunicech gest neyaučinliwěgšj spisatel (Kwt. 1835. 12.)

658. z *Villani* Karel, baron, sepsal žiwot swůg (w č. Wčele 1837. str. 238 a w Dan. ilir. 1837. wytištěný), což se i wšem giným slowanským ginochům stáwá. Narodil se w Sušici w Čechách. Co 8leté pachole učil se němčině a chodil na to do škol buděgowických. We 12 roce wěku swého přišel do akademie nowoměstské za Wjdni, kdež až do r. 1838 pobyl, wyučowán byw w češtině od Buriana (w. t.). Geho práce gsau plné lásky k wlasti a k wlastenskému gazyku. Přspl. k Čw. Kwt. atd.

659. *Wacek* František Alois, děkan čestný w Kopidlně nad Leštinau, gičjnského wikařstwj tagemnjk, c. k. dwornj kaplan, kandidat bohoslowj, bisk. notář králowéhr., škol okršnjho dozorce zastupitel, člen činný a sbjragjcj českého národnjho Museum, člen morawsko-slezské společnosti, učené pražské společnosti aud mimořádný, zakl. matice české a aud swat. děd., nar. 12. máge 1779 w Jablonci, knězem 30. srpna 1806. Tento o wychowánj mládeže welezaslaužilý muž zřjdil w nowém wikariatu kopidlnském učitelůw sněmy (konference), w kterých poneyprw 19. kwětna 1835 promluwu k učitelstwu držel, otázky gim k wypracowánj podal a sepsané neylepšj na konsistoř králowéhradeckau zaslal, která progewila w tom ohledu swau spokogenost a wypracowánj do Přml. 1838 určila. Geho spisy české wiz u Jgm., přspl. k Čm. Čpkd. s 11 přjspěwky, Přml. w. č. 387—88. 613. 647. 678—79. a str. 236 14).

660. *Wáclawjček* Wáclaw Wilém, ss. bohoslowj doktor, wždy wěrné kapitoly metropolitanské děkan, a toho chrámu a králowstwj českého prělat, neywyššjho cjs. král. gubernium rada činný, arcib. konsistoře rada wyslaužilý, r. 1831 děkan fakulty theologické, slawné a starodáwné c. k. university Karlo-Ferdinand-

ské pražské, senatu akademického weřegně i politicky t. č. předseda, prokancelarius a rector magnificus, k zwelebenj hudby w chrámech člen a giných dobročinných ustawůw (k zaopatřenj slepcůw, zakl. matice české a sw. děd.) aud, nar. 9. prosince 1786 w Chausnici, knězem 25. srp. 1809. R. 1825 stal se kanownjkem. Byl redaktorem Čpkd. a přispěl k němu s 11 přjspěwky. W. č. 648—50. 680. 719—20.

661. *Wagenknecht* Josef Ignác, nar. 17. zářj w Dřewenici, wsi bljže Gičjna w Bydžowsku, knězem 24. čerce. 1831. Prwnjm liternjm počátkům učil se w tamnj škole swého rodiště, pak we Wysokém, městu w horách krkonošských. Gymnasium studowal w Gičjně. Lásku k řeči a literatuře české, mimo čjtánj knih od swého spolužáka Fr. Náhlowského (w. t.) wypugčených, wzbudil w něm geho býwalý laskawý prof. F. Šjr (w. t.). W Praze slyšel po 2 léta filosofická studia, kde láskau k uměnj wychowatelskému, ač poněkud wjce theoretickému, zahořel. Bohoslowj wystudowal tutéž. Památka nemalá geho horliwého počjnánj w pražském semináři gest knihowna česká, k njžto hlawnj podnět a přispjwánjm mnoha horliwých mužů i hlawnj základ položil. Na to byl powolán za kaplana a katechetu do Berauna, kde negen přjkladem horliwosti a bezzištného aučinkowánj na winici páně, ale i we 2 nižšjch školách hlawnjch rozdáwánjm djtěcjch spiskůw pro obogj pohlawj welmi mnoho pro budaucnost způsobil. Po 3 letech přišel wyššj wůlj do Prahy k sw. Gindřichu co 3tj kooperator. Od r. 1834 podobně tuto s mjrnau skromnostj blahodatně gednal. Wjce austně, nežli perem o literaturu zasláužilým se stal. Přspl. k GN. pod giným gménem, k Čpkd. Kwt. Umřel 7. máge 1838 na sauchotiny.

662. *Wagner* Josef, slowenský učitel we škole národnj w Březně (*Bries*) 1797. (w. u Jgm.) w. č. 71.

663. *Walenta* Jos. H., přspl. k Ptn.

664. *Wallner* Fr., w. str. 96 (167).

665. *Wambera* František, farář, bisk. notář a sekretář vik. w Zbislawi w Čáslawsku, nar. 15. srpna 1780 w Bohdánči w Chrudimsku, knězem stal se 25. srpna 1803, † . . . přspl. k GN. w. č. 651.

666. *Waněk* (Waniek) Norbert, zakl. mat. české, nar. 27. dubna 1781 w Hrachowé Teynici w Chrudimsku, záhy giž gewil wtip obzwláštnj, a chtěge učitelem býti, šel od rodičůw poslán do Grulicha mezi Němce, odkudž se po roce nawrátiw i w hudbě se dále cwičiti počal. Po smrti rodičůw swých odebral se 14letý sirotek na hlawnj školu německau do Pardubic, a po roce dostal se 16letý ginoch do Wamberku, kdež 6 djtek wychowáwal. Tamž popřáno mu, naučiti se poněkud gazyku latinskému a weden wůlj swau i radau přátel swých, opustil po 3 letech Wamberk a obrátil se do Prahy, kdež s dospělým rozumem nastaupil studia gymnasialnj na starém městě. Byw wychowatelem u direktora filosofických studij, Gerstnera, a skončiw r. 1805 běh gymnasialnj, odebral se k studijm filosofickým a pak práwnickým, po gichžto dokončenj (1811) wstaupil do privatnj služby za tagemnjka u hraběte Prokopa Hartmanna, kdež zahrnut prácemi 4 léta (1812—16) wšecky powinnosti swé zastáwal. Mjsto to opustil r. 1819, a přigal na sebe sollicituru u dra. práw Wolframa, a byl od wys. řjzenj zemského na radu J. Negedlého (w. t.) obzwláštnjm dekretem za pomocnjka u překládánj rozkazůw gubernialnjch, a r. 1822 za skutečného překladatele ustanowen, a potom se stal i úřednjkem při weřegné kr. knihowně. R. 1835 po smrti Jana Negedlého přednášel řeč a literaturu českau na wysokých školách pražských. Než ubohý sám ochráptěw na lůžko uwržen byl, na kterémž den před smrti gěště wida, že řeň ták weliká a dělnjkůw tak málo, srdečně sobě powzdychnul: »Kdybychom to a ono giž měli! — Kdy bych gen gěště to a ono udělati a dokonati mohl!« zwolal. Umřel na sauchotiny 29. pros. 1835 w Praze. Lásku swau k wlasti, a s nj spogenau lásku k gazyku našemu mateřskému wšemožně slowy i skutky na gewo dáwal. (Kwěty 1836 př. 6—8 od Štulce). Bohemia r. 1836 gmenowala ho národnjm spisatelem a Kwěty t. r. (414) lidomilem. Geho práce od r. 1814 wiz u Jgm. Přspl. k Čchsl. Rzl. pr. Ww. GN. Přml. Wiz č. 42. 67. 77—78. 207. 213. 424. 465.—66. 510. 512. 545. 811. a str. 76 *d*), 205 a 210 1).

667. *Waňko* Samoslaw, z baňské Bystřice we zwol. stol., přspl. k Pld.

668. *Wáła* Wáclaw, aučetnj w knihoskladu Pospjšilowě w Hradci Král., nynj knihkupec w Chrudimi, přspl. k GN. a w. č. 431.

669. *Waśák* Josef, nar. w Čimelicjch? bljže Pardubic, stár as 26 let, byl w Praze u Witáska vokalistau, študowal logiku, a r. 1833 šel do Maloruska, kdež na klavír učil, w. č. 163 atd.

670. *Wáwra* Jan, nar. 10. kwětna 1792 w městečku Lomnici nad Popelkau, zeť J. H. Pospjšila (w. t.), ingrosista w c. k. státnjm aučetnictwj w Praze, od 21. prosince 1835 gest až posud prozatimnjm professorem řeči a literatury české na universitě pražské (w. u Jgm.), w. č. 218. 319. přspl. k Ptn. GN. Kwt.

671. *Wáwra,* školnj pomocnjk lanžowský, přspl. k Ww.

672. *Wegh* J., kněz, w. str. 692.

673. *Weininger* Kašpar Walentin, mistr filosofie a swobodného uměnj na wysokých školách pražských a zásluh plný farář na Kladně w Rakownicku. Tento horliwý wlastenec narodil se 5. ledna 1765 w Praze, kdež i napotom studijm se oddal, a za magistra filosofie prohlášen byl. Za kněze wyswěcen 1. zářj 1788 a do Družce wyslán, kdež s mnohau horliwostj až do 31. pros. 1796, a napotom we Zwoleňowsi až do 10. zářj 1798 kaplanem byl. Načež byla mu dána expositura zeměšská, a hned 10. ledna 1799 fara we Zwoleňowsi. Potom přegal a nastaupil na žádost faru w Kladně 4. kwětna 1814. Wšude sobě zjskal důwěru, lásku a wážnost osadnjkůw swých. Umřel 19. března 1835. (Čpkd. 1835. I. 163). Spisy mnohé wydal beze gména swého a také německau modljcj knjžku. Wiz č. 691. 746. a str. 163 *c*), 247 (25). Přspl. k Čpkd.

674. *Weyrich,* w. str. 203 31.

675. *Welc* Swobodjn (wlastně *Walter* Jos. Stanislaw), nar. 3. unora 1807 w Litomyšli, knězem 24. čna. 1832, kaplan w Kecelsdorfě a nynj w Abstdorfě w Chrudimsku, přspl. k Rzl. pr. GN.

676. *Wender* Ant., nar. 22. máge 1772 w Benátkách, knězem 7. dubna 1798, děkan we Wlašimě, arc. vikář a škol národnjch w okršku bystřickém dozorce wyslaužilý, arc. čestný konsistornj rada w Kauřimsku, přspl. k Čpkd.

677. *Wendra* Jos., přspl. k Rzl. pr.

678. *Wesely* Jan, kněz cjrkewnj a wychowatel hraběte z Pergen we Wjdni, přspl. k ged. čsp. w. č. 826.

679. *Wesely* Jan, narozen 22. pros. 1793 w Unhošti, knězem 15. srpna 1817, farář w Sautici w Čáslawsku, w. str. 229 a? str. 95 (125).

680. *Weselský* Petr Mil., narozen w Nowo-Knjně w Beraunsku 1. července 1810. W roce 1829 a 30 byl pomocnjkem při městské škole w Ledči w Čáslawsku, od r. 1831 až do konce kwětna 1836 pomocnjkem školnjm we Swětlé nad Sázawau w Čásl. W červnu t. r. powolán za druhého učitele k ústawu hluchoněmých w Praze. Přspl. k Ww. r. 1831 s 2, r. 1832 s 13, r. 1833 s 1 přjspw. W. str. 153 (33). W rkp. má: »*Mládenec we swětě,* neb přátelské poučenj lehce, šťastně a přjgemně s lidmi každého stawu, žiwu být.« An nynj wyučowánjm hluchoněmých se zabýwá, spisuge: *Náwodstwj k wyučowánj hluchoněmých,* an posud w gazyku slowanském takowého nic podáno nenj.

681. *Weteśnjk* Frant., narozen 1. list. 1784 w Gizerném Telně, knězem 23. dubna 1808, farář a děkan čestný w Markwarticjch nynj w Turnowě, w Boleslawsku, zakl. mat. české, člen sw. děd., přspl. (w. u Jgm.) k Čpkd. GN. w. č. 346. 348.

682. *Wewerka* Fr. Bud., nar. 1793 w Praze, akcesista při magistrátu pražském (w. u Jgm.) † w. č. 325. 340. a str. 95 (126. 129. 149. 160.), 116 (17. 25. 31.), 117 (55.), 230 4) 9).

683. *Widimský* Milostjn, absolv. práwnjk a praktikant při magistrátu w Kutné Hoře, přspl. k Ww. GN.

684. *Wiesner* Ant., nar. 24. zářj 1804 w Benešowě, byl w řádu piaristském někaký čas, knězem 6. dubna 1834, byl kaplanem na čas w Klecanech, pěstaunem hraběte gednoho u Brna a r. 1838 poslán za kaplana do Plzně, zakl. mat. české a sw. děd., přspl. k GN. 1833 a Rzl. pr.

685. *Winařický* Karel, nar. 24. ledna 1803 w Slaném, študowal w otčině swé gymnasium, kdež — gakž geho professor rhetoriky, Justinian Zdražil, spisowateli toho wyprawowal — mezi druhými žáky milerád češtině se oddáwal, zwláště an professor učenj w češtině do synopsi zkušebnj podati powinen byl. W Praze odbyl W. wyššj studia, kdež se s českými spisowateli seznámil, a knězem se stal 21. zářj 1825, na to ceremoniářem arcibiskupa pražského Chlumčanského a Kolowrata, nynj farář w Kowáni w Boleslawsku, zakl. mat. české, přispjwagjcj člen k powzbuzenj hudby w Čechách. W. byl půwodce časop. p. k. duch., ku kterémuž pak přispjwal, gest wzbuzowatel českých klassikůw. Wiz č. 72. 367. 420. 455. a str. 152 (14). Pogednánj o literatuře české dru. Carowi německy sepsal, a k Čm. přspl., wydal fibuli pro děti s. obrázky, tisk u Háze, a má zásluhy o národnj wychowánj djtek.

686. *Wiljmek* Jan, nar. 30. března 1797 w Tyništi, knězem 6. srpna 1820, farář w Štěpanowě, přspl. ke Kwt.

687. *Windyš* (Windisch) Josef Hagislaw, nar. 14. řjg. 1782 w Rychnowě, knězem 30. srpna 1806, notář biskupský, vik. nowobydžowského tagemnjk, farář w Nechánicjch w Bydžowsku, přisp. a sbjragjcj člen českého nár. Museum a řádný aud učené společnosti w Uhřjch, přispjw. člen k powzbuzenj kostelnj hudby w Čechách. (W. u Jgm.) Přspl. k Přml. w. č. 681. a str. 216.

688. *Winkler*, w. str. 209.

689. *Wiršink* (Wirsching) Leopold Frant., nar. 8. list. 1787 w Chlumci, knězem 12. srpna 1810, arc. vik. sekretář, představený ss. bohoslowj kandidat w Raudnici w Rakownicku, byl dřjwe arc. vik. sekretářem wotickým a děkanem w Sedlčanech (w. u Jgm.) Přspl. k Čpkd. W. č. 612. 652—53. 682. a str. 98 (262), 117 (81).

690. *Wjtek* J. (Tyl?), přspl. k Kwt.

691. *Wjtek* Hynek, učitel školnj w Kutné Hoře (w. u Jgm.), w. č. 59—60.

692. * *Vitezović* Pavao, nar. w Sigetu w Uhřjch, r. 1691 byl auřednjkem a založil tiskárnu w Záhřebě (w. u Šafařjka *Geschichte* 1826 *S.* 268), w Dn. il.

693. *Wládyka* (Hercog [w. t.]?), w. č. 304.

694. *Wlasák* Josef Wáclaw, učitel na Smjchowě bljž Prahy, nynj učitel na Mělnjce, zakl. mat. české, přspl. k Přm. Ptn. Rzl. pr. Ww. GN., w. č. 433. 435. 440. 476—77. 493. 498. 603 a str. 117 (52. 77.), 119 (110.), 236 10).

695. * *Wlček* z Čenowa Wáclaw, rytjř, heytman wogska pod knjžetem Viktorinem l. 1468 (w. u Jgm.) w Čm.

696. *Wlček* Jan, nar. 27. srpna 1805 w Gičjně, knězem 7. pros. 1828, kaplan u sw. Haštala w Praze, zhotowil w 5 letech s welkým přičiněnjm prwnj celý metrický překlad Homerowy Iliady, na který tehdáž spanilá duše Setelain (w. t.) ustanowil odměnný základ 20 k. dukátůw, z kterého wšak, newjme proč a gak, sešlo. Pro nedostatek wlastnjho dokladu (gsau slowa samého překladatele) nenj naděge, aby tento rukopis na swětlo wyšel. Chowá w rkp. Theofrastowy powahopisy, Epiktetowy rozmluwy od Ariana, některé Selánky Theokritowy (w. Kwěty), a některé půwodnj práce: Blahozwěst čili promluwy k lidu křesťanskému, 2 ročnj běhy, — Geptišku, truchlohru se sbory; začatau má prý i ginau truchlohru pod názwem: Gindřich. Z rukau chudáka gednoho dostal rkp.: Nauka o konjch as z r. 1790; — kaupil od dra. Pawlowského Žaltář na pergameně z r. 1450 mal. 8. (250 list.). Přspl. k Kwt. Krk. w. č. 98. 103. 361.

697. *Wlček* Karel, hudec, w. č. 82.

698. *Wlček* Wáclaw (w. u Jgm.) w Čm.

699. *Wrána* Šimon Bernard, nar. 27. řjgna 1785 w Hrachowištjch, knězem 19. srpna 1810, studowal cele w Buděgowicjch, byl zámeckým kaplanem na Worljce, nynj gest bisk. notářem a farářem w Mirowicjch w Prachynsku, člen spisowatelstwjm čestný sw. děd., zakl. mat. české. Spisy geho wiz u Jgm. . Přspl. k Čpkd. w. č. 576. 604.

700. *Vraz* Stanko, Ilir iz Štajera, zběhlý ginoch we wšech slowanských nářečjch, přspl. k Dn. il. 1835. 1837., wydá hornj ilirské pjsně (Kwěty 1838. 12.).

701. *Wrťátko* Ant. Jaroslaw, narodil se 29. kwětna r. 1815 w Nowých Benátkách nad Gizerau. Negsa geště ani dwa roky stár, ztratil giž otce swého. Prwnjm počátkům školnjm naučil se w Nowých Benátkách. Studia gymnas. w Mladé Boleslawi r. 1833, s neowšednjm prospěchem dokončil, nazwjce podporowánjm lidumilého tehdegšjho děkana benátského, zesnulého († 1833) Wáclawa Stroeckera. Obljbiw sobě nad mjru klassiky řecké, giž co žák čtwrté latinské třjdy, dosti snadně a pilně Homera čjtal. Tenže čas s J. Wlčkem (w. t.) na Benátkách Iliadu w češtinu překládagjcjm, se seznámil. Zde byl i poprwé wljdným napomenutjm geho k cwičenj se w gazyku mateřském powzbuzen. — R. 1834 odebral se do Prahy na studia filosofická. Zde wlastně teprwa w řeči mateřské se zdokonalil. — R. 1836 nastaupil studia práwnická. Tentýž rok učiněn náwrh o wydáwánj »biblioteky klassiků řeckých« w přewodu českém. Rybička Platona, Wlček Theokrita, Wrťátko Plutarchowy spisy mrawnické za úkol si obral. O zdaru plánu tohoto poučj budaucnost. Tutéž dobu zasadil se Wrťátko prwnj s Tupým (w. t.) o wydáwánj almanachu »Wesny«. — Přispělť ke wšem třem posud wyšlým ročnjkům almanachu tohoto. Mezi spisowateli ku Kwětům na rok 1837 a 1838 přispjwagjcjmi bylť on geden z neypilněgšjch. Přjlohy literarnj nazwjce obstaráwal. I ke Wčele přispěl a k časopisu „*Ost und West*". Směr ducha geho kritický, dosti hluboké wzdělánj krásowědné, a newšednj známost w starožitné literatuře řecké. Geden z prwnjch románopiscůw československých. Slyšel wětšj částť mimořádných předmětůw na universitě pražské. Zná se mimo obyčegných w gazyku francauském, polském i ruském, a něklerak i ilirském. — R. 1832 ohledal wětšj část starých hradů w Čechách půlnočnjch; r. 1834 a 1835 konal cesty po Čechách polednjch. R. 1836 cestowal do saských Šwegcar, spatřil Drážďany. We prázdninách r. 1837 wykonal s Riegrem (w. t.) w osmi nedělјch pauť 300 mil obnášegjcj po Morawě, Dolnjm Rakausku, Uhersku, Haliči, swobodném státu Krakowě a Rakauském Slezku; spatřil Brno, Wjdeň, Prešburg, Pešť, Budjn, neyznamenitěgšj mjsta w hořegšjch Uhřjch, Krakow, Těšjn a Holomauc. Učinil známost s neyslowutněgšjmi literatory čechoslowanskými a djlem i polskými. (Wiz cestopis geho we Kwětech 1839.) Mimo patero giž od něho wyšlých wětšjch půwodnjch powjdek (wiz č. 210. a str. 156 a we Wesně), básnj, a giných prosaických článkůw, zwláště w oboru krásowědném má w rukopisu: 1. *Rukowěť Epiktétowu* ('Επικτήτου 'Εγχειρίδιον) s filologickými a filosofickými notami. 2. *Zásady filosofie stoické*, dlé půwodnjch pramenů w saustawu uwedené a kriticky uwážené. 3. Překlady *Plutarchowých spisů mrawnických.*

702. *Wobornjk* Stanislaw, Čech, nar. 12. března 1796 w dolnjm Bausowě, zasliben řádu kazatelskému (dominikánskému) 13. března 1820, knězem 25. března 1820, podpřewor, učitel klerikůw, kooperator farnj a kazatel český o swátcjch w Praze u sw. Gilgjho, w. č. 821.

703. *Wocel* Erazim, nar. 24. srpna 1803 w Kutné Hoře, študowal gymnasium w Praze na Nowém městě, filosofii w Praze a we Wjdni, práwa we Wjdni. Co posluchač filosofie w Praze deklamowal r. 1823 13. čce. z Göthe swé přeloženj: »Weršowec«, zakl. m. č. (W. Jgm.) Nynj pěstaun knjžete z Salm-Salmu na Morawě. W. prošel Čechy, Morawu, Uhry až na pomezj turecké, kdež posledujho Orebitu (w. Kwěty 1837, kterýž i do maďarštiny přeložen) básnil, cestowal po německé řjši podal Rýnu, Belgii spatřil a Holandsko. O Njzozemjch wiz Wesnu 1838 112. W. zná se kromě českého, polského a latinského i w gazyku francauzském, anglickém, holandském a wlaském atd. Přispjwal do něm. časop. *Jugdfrd. Oest. Ztsch.* — *Oest. Wunderhorn* — *Zuschauer*, Morawii. Wiz č. 233. přspl. k Čm. Hr. Kwt. a wydal 1838 »Přemyslowci«.

704. *Wojcicki* Polák, w. č. 138.

705. *Wokurka* W., přspl. k GN.

706. *Wolný* Jan, arc. olom. a wysoké konsistoře rada, děkan a farář dollynský, přspl.

707. *Wondra* Josef, nar. 1. ledna 1801 w Hnsinci, knězem 24. srp. 1829, kaplan we Witěgicjch w Prachynsku, přspl. k Čchsl. Čw. a Kwt.

708. *Worel* Josef, nar. 14. list. 1801 w Opočně, knězem 10. srpna 1825, okalista w Zdicjch w Beraunsku, milownjk hudby, w. č. 167.

709. *Wořjšek* Jos., přspl. k GN.

710. *Wotýpka* Josef, nar. 10. řjgna 1802 we Wáclawicjch, kněžem 10. srpna 1825, administrator w Popowicjch w Kauřimsku, má zásluhy o wzniku ústawu pro wdowy a syrotky w praž. diecesi 1834, přspl. k Čpkd. w. č. 489.

711. *Wotýpka* Josef, školnj učitel we Wáclawicjch w Beraunsku, w školnjm okršku bystřickém, přspl. k Přml.

712. *Vukotinović* Ljudevit, iz Horvatske, přspl. k Dn. il. 1835—37. pilně.

713. *Wyšnj* Emerich, přspl. k Pld.

714. *Záborský* Jonáš ze Zábory w turč. stol., dokonal studia w Prešpurku, gest kaplanem w Pardičowcech, přspl. k Hrce.

715. *Zagác* Daniel, cjrkwe ewang. b. čabanské n. t. č. kaplan, wydal we wel. 8. (½ ar.) w Pešti 1837. Tiskem J. M. Trattnera a Štěp. Karolyiho: † Sobáš aneb Řeč, kterau při potwrzenj manželstwj, 27 Párů Nowých manželů, w nowém ewang. chrámu b. č. banském dne 21. Listopadu 1837 držel atd.

716. *Zahradnjk* Vincenc, nar. 29. pros. 1790 w ml. Boleslawi, kdež nepochybně pod piaristy studowal, byl něgaký čas klerikem piaristským, 7. srpna 1813 stal se kněžem swětským, a byl farářem w Křešicjch w Litoměřicku, členem spisowatelstwjm sw. děd. čestným, umřel 29. pr. 1836. na horkau nemoc. Z—k wěk náš (Čpkd. 1837. I.) bystrostj swého zraku daleko předstjhal, swau zdrawau logikau gen k wěci, k prawdě a gádru mjřil, wady a scestnosti rychle dohljdnul, a swau bohatau učenostj, po čemž geho lásky plné srdce neuhasitelným ohněm tau-žilo, přispěti dychtil. On byl (Jakšůw *Schullehrkld.* 1837. 71) zakladatelem kalendáře učitelského w Litoměřicjch a geho i spisowatelem. — Pomocj dobrodincůw, zwláště působenjm Pešiny (w. t.) učinilo se k geho cti a sláwě, že geho 82letá matka r. 1837 52 zl. 45 kr. na přilepšenau obdržela, a 28 zl. 35 kr. uložilo se, a nawrženo 1) z peněz se scházegjcjch podáwati matce, dokud žiwa bude, třetinu, 2) fundacj učiniti na wýročnj anniversarium na den geho aumrtj w křešickém chrámu páně; 3) gednoduchý kámen postawiti na geho hrob s gednoduchým nápisem; 4) ostatnj odhodlati pode gménem: Fundacj Zahradnjkowa, na fundačnj odplatu študugjcjmu literaturu českau na universitě pražské, kterýby za neyzaslaužilegšjho uznán byl (Čpkd. 1837. I.) Přspl. k Čpkd. se 27 přjspěwky a mnohými recensemi — Kwt., w. č. 173. 597—98. 614—15. 654. 780. a str. 180.

717. *Zahradnjk* Wácl., nar. 30. června 1791 w Rychnowě, kněžem 24. srpna 1816, byl kaplanem w Králowé Dwoře, nynj lokalista w Sendražicjch, zakl. mat. české, přspl. k Rzl. pr. Čw. 1837.

718. *Žap* Karel Ladislaw, nar. 8. ledna 1812 w Praze, kdež i studowal do práw 1ho roku. Od r. 1833 pracowal w tabáčnj aučtárně w Praze a w list. 1836 stal se akcesistau w tomž auřadě we Lwowě. W. č. 389. přspl. k Ww. GN. Kwt. Čw. Nynj i polsky howořj a pjše.

719. *Zdenčanin* Rodoljub, Ilir iz Ilirie, přspl. k Dn. il. 1835—37 i překladem z českého.

720. *Zeithammer* Gifj, doktor filosofie, professor humanitnj w Pjsku, nar. w Štěkni, a byl r. 1825 adjunktem při filosofii w Praze (w. u Jgm.) přspl. k Čm. 1838. I. O gsaucnosti Boha.

721. *Ziegler* Josef Liboslaw, doktor bohoslowj, aučinkugjcj a sbjragjcj člen českého museum, řádný aud slowenské učené společnosti w Uhřjch (k založenj stolice české w Prešpurku), čestný opatrownjk prwnj rakauské spořitelny a wšeobecné zaopatřitelny, činný aud ochranitelny plzenských djtek, konsistornj rada, bisk. wikář, okršku školnjho dozorce a děkan w Chrudjmi, narodil se 10. července 1782 w Králowé Hradci. Tady skončil studia humanitnj r. 1799, w Praze filosofická a bohoslownj r. 1800—1806, w kterémž poslednjm roce 30. srpna na kněžstwj poswěcen. Od 10. září 1806 do 15. řjgna 1809 byl kaplanem w Dobrušce, na to administratorem farským w Mezřiči do 22. prosince 1809, a pak spráwcem duchownjm w Dobřanech do 30. řjgna 1817. Dne 1. list. t. r. nastaupil w Hradci Králowé professuru bohoslowj pastýřského a literatury české. Dne 10. listop. 1819 byl za doktora bohoslowj na c. k. wšeučilišti pražském prohlášen. Professorstwj bohoslownj w Králowé Hradci zastáwal až ku konci 1ho pololetj školnjho r. 1826, od kteréhož času gest děkanem chrudimským, byw presentowán od králowny české

23. list. 1825. Od 22. dubna 1832 zastáwá také auřad biskupského vikáře a dozorce okresu školnjho. Spisy geho dřewnj w. u Jgm. Wedl redakcj časopisu Přml. 1823—35. Přspl. k Čpkd. w. č. 429. a str. 80 *h*), 95 (127), 181 *g*) 236 *b*). Máť i rkp. Popsánj Chrudjmi a giné drahocenné rukopisy.

722. *Zimmermann* Jan Nep., nar. 5. máge 1788 w Tomicjch, študowal na wysokých školách pražských 1808, wstaupil do řádu křjžownjkůw s čerwenau hwězdau w Praze, kdež slib složil 19. list. 1811, byl knězem 17. srpna 1812. Někaký čas zastáwal pastýřský auřad, r. 1815 byl pjsařem (skriptorem) c. k. universitnj knihowny 3tjm, pak 2hým a posléz 1njm. Od r. 1820 zastáwal nazatjm až do poslednj chwjle auřad censornj, zač 300 zl. obdržel. Byl notářem arcib., c. k. překladatelem přjsežným w hebreyských pjsmech, člen spisowatelstwjm čestný sw. děd. a aud zaopatřowánj slepcůw. Umřel na choleru 1836. Škoda, že si neuměl lásky mnohých zjskati! Srw. *Oest. Nat. Enc.* 1836. 6. *Bd. S.* 250. a Jgm. Přspl. k Čpkd. se 7 přjspěwky, w. č. 718. 829.

723. *Zimmermann* Josef, nar. 5. un. 1804 w Tomicjch, knězem 9. dub. 1829, kaplan u sw. Hawla w Praze, nynj lokalista w Stodůlkách, přspl. k Čpkd. w. č. 731.

724. *Zloch* Wáclaw, práwnjk w Praze, w. str. —.

725. *Zuman* Wogt., bratr Jana faráře w Šopce, nar. 15. dub. 1792 w Běle, knězem 15. řjgna 1814, bisk. vikář, kons. rada, školnj dohljžitel a děkan w Chorušicjch w Boleslawsku, přspl. k Čpkd.

726. *Žák* Vincenc (pode gmenem *Junica)*, nar. 1795 w Ausoli w Čáslawsku, študowal w Gjhlawě a w Brně. R. 1820 wyswěcen na kněžstwj a ustanowen za kooperatora u sw. Tomáše, pozděgi u sw. Magdaleny. R. 1835 stal se katechetau při c. k. normalnj škole w Brně. Důkladný znatel českoslowanského a wlaského gazyka, přspl. ke Kroku 1833, Čm., a má wzácnau látku ke grammatice českoslowanské.

727. * z *Žerotjna* Karel, swobodný pán, nar. w Brandeyse w Chrud. 14. zářj 1564, † 1636 (w. u Jgm.) Ačkoli mnoho gazykůw mocen byl, předce na mateřský nebylo mu dražšjho a wáženěgšjho. Pročež důtkliwě purgmistra a radu holomauckau káral, že cizj a ne mateřskau řečj mu odepsali, »gešto dobře wědj, že gazyk swůg obzwláštnj a wlastnj magj, za který se gim styděti nic nenj potřebj; nébrž že by se slušně za to styděti musili, kdy by se toho dopustili, aby týž gazyk přirozený, tak wzácný, starožitný a rozšjřený měl od cizjho gazyka wytisknut býti.« Tato čistá láska k řeči mateřské byla hlawnj cnosti slowutného wlastence až do smrti. (H. p. z Bozkowic 1836. 95—99. — *Oest. Nat. Enckl.* 1836. 6. *Bd. S.* 245.)

728. * *Žjdek* M. Pawel, kwetl 1442—71 (w. u Jgm.) w Čm.

729. *Žigrović* Franjo, přspl. k Dn. il. 1837.

730. *Žirownický* W. P. W., přspl. k Ww.

731. *Žjtek* Wáclaw, nar. 3. zářj 1795 w Šťahlawici, knězem 12. srpna 1821, kaplan mšecký, nynj lokalista w Srbci w Rakownicku, člen spisowatelstwjm čestný sw. děd., zakl. mat. české, přspl. k Čpkd., w. č. 499. a str. 117 (82).

D o d a w e k II.

732. *Ausobský* Coelestin Mart., nar. 11. list. 1795 w Gindř. Hradci, z řádu františkánského, kooperator we Wotici w Beraunsku, študowal w Praze, wyswěcen w Brně w list. 1818, kdež drahně let pracowal na winici páně w Dačicjch na Morawě a cestowánjm po nj dobyl auplné známosti českoslowanštiny, sepsal r. 1838 pogednánj o prawé wýslownosti zakončených silab »di, dj; ni, nj; ti, tj« atd.

733. *Bende* Karel, cjrkwe Tót Komlošské (slowansko-chmelowské) kazatel.

734. *Benetka* Jan, záslub plný čestný děkan na Zýkowci, † 30. zářj 1831, byl 43 léta kazatelem a zanechal duchownj řeči w rkp. u J. Stadlera, faráře w Čisté w Rakownicku (Čpkd. 1838. 67 Macan).

735. *Füredy*, Slowák, wydáwá nápěwy slowanské (Kwěty 1838. př. 12.).

736. *Gyurikowics* (Ďurikowič) Giřj, prešpurské slolice spolusaudce a prešpurský radnj pán, znamenitý historik, gakož G. Palkowiči sám powěděl, gest ten, i samému Tablicowi (w. t.) neznámý skladatel znamenité elegie, kteráž se w tohoto sbjrce: Slowenštj weršowci, str. 107 sld. pod nápisem: »Jakub Surowec« nacházj. D. přjběhy toho rozhlášeného Surowce, laupežnjka orawského, sám w Orawě slyšew, tyto pěkné werše o nich složil. (Tatr. 1837. 17.)

737. *Hanausek* Wáclaw, nar. 15. řjgna 1792 w nowém Bydžowě, knězem 12. srpna 1818, lokalista w Hudlicjch w Beraunsku, přspl. k Čpkd. 1838. »Gakby se památnj knihy zakládati mohli.«

738. *Jordan* Jan Petr, nar. w Čižkowicjch (Těškěcjch) w Lužnici hornj w un. 1818, stud. filosofii w Praze, přspl. ke Kwt. *Ost. u. W.*

739. *Henrici* Michal, služebnjk páně při cjrkwi ašakertské, † 1834, sepsal bágky w Tatr. 1837. 69.

740. *Končel* Radomjr, školnj pomocnjk w Kolinci w Klatowsku, přspl. k Čw. 1838 básněmi.

741. Geden pán gmenowán býti nechtjcj w Záhřebě, přspl. k Čw.

742. *Nebeský* Wáclaw Bolemjr, z Bydžowska, filosof pražský, přspl. k Kwt.

743. *Nowák* Josef, hrnčjř, zrozený a usedlý w Petrowicjch w Beraunsku. Beze wšeho nawodu naučil se německému, ba latinskému gazyku. Werše geho w Kwt. 1838. 157. (Daucha).

744. *Seleczeny* wydal: Wšelico pro mysli ctné rozweselenj. Djl prwnj, w 8. (str. 155) w Rožnawě 1820, za 18 kr., w. č. 331. a str. 153 (23).

745. *Šafařjk* Jan Drahotjn, dr. lékarstwj we Wjdni, přspl. ke Kwt. 1838.

746. *Šantl* Jan, práwnj na panstwj dimokurském a smidarském, pracuge na české činohře (Kwěty 1838. 120).

747. *Šoltys* Anna, slowanská básnjřka, manželka kněze ewang. na Wážci (Kwěty 1838. 32).

748. *Trenka* Josef, čekanec bohoslowj w Prešowě w Uhřjch, wydal báseň (Kwěty 1838. 32).

---

a) Některá gména spisowatelůw cizjch, z kterých do češtiny překladáno.

(Č. = čjslo; str. = stránka.)

b) Gména mužůw některých českoslowanštinu podporugjcjch.

Poznamenánj přjzniwcůw české literatury.

1. *Cjs. král. dwůr.* Náš neymilostiwěgšj cjsař a král *Ferdinand I.*, gako geho zwěčnělý otec *František I.* (Kwěty 1837 př. 13.) — Hronka 1837. I. — Dan. il. 1837. — Srb. nar. list w Pešti 1837.). Arciknjže *František* (nar. 18. srpna 1830 we Wjdni), syn arciknjžete rakauského Františka, bratra Geho Mstu. Ferdinanda I., měl Abbé Fischera za českého učitele a české chůwy okolo sebe, tak že w této řeči welký prospěch učinil.

2. *Šlechta.* Knjže Aug. Longin *Lobkowic*, nyněgšj president c. k. dwor. komory, rodem Čech. (Hronka 1837. I. 36. — Kwěty 1837. 289). — Knjže Egmont *Clary*, pán na Teplicech českých. — Hrabě Ant. *Kolowrat Libšteinský*, státnj a konferenčnj ministr a zakladatel museum w Čechách. — Hrabě Leopold z *Thun a Hohensteina*, zakl. mat. české. — Knjže Rud. *Kinský* z Chynic a Tetowa, nar. 30. března 1802, † 1836, zakl. mat. české (Čas. mus. 1836. I. 98. Hronka 1837.

II. . .) — Kněžna z *Thurn* a *Taxis* Math. Amal. r. 1826. (Srw. Rozl. praž. 1826. 543. — 1827. 84. 86. 1828. č. 41. 1829. č. 40.) — *Jan*, wéwoda saský, král. wýsost w Drážďanech, od r. 1836 člen sw. dědictwj (w. Kwěty 1835. 500.).

3. *Měšťanstwo. Bayer* Peter, gub. rada, nar. 1756 w Kroměřjži, † 19. led. 1827. (Rzl. pr. 1827. 82. 88.) — *Carpentier* Petr, děkan karlůwteynský, nar. w Njzozemjch, † (Rzl. pr. 1830. 61.). — *Hanikýř* Ant., zakl. sw. děd. — *Teichel* Josef, nar. 24. srpna 1761 w Jenikowě w Čáslawsku, knězem 21. zářj 1785, byl seniorem dómu, konsistornj radau, ředitelem bohoslownjho ústawu a spráwcem biskupského semináře w Kr. Hradci, r. 1829 byl giž w pensi na faře w Černilowě, † 2. března 1830. Nařjdil ze swého as 20 tisjc zl. stř. gměnj w kšaftu, aby w prospěch řeči a literatury české, totiž za každoročnj odplatu učiteli této řeči (nynj Stárkowi [w. t.]) w semináři t. g. auroky z 3200 zl. stř. uloženy byly. (Jakš *Jahrb. Prag* 1837. *S.* 187). — *Koch* Aug., prelát rayhradský, 72 let stár, † 18. máge 1828 (Rzl. pr. 1828. č. 44). — Kromě těch rozšiřowatelé žigjcj gsau: *Jindra* Jach., nar. 17. srpna 1806 w Horaticjch, kaplan w Hradišti. — *Mácha* Wácl., nar. 5. srpna 1805 w Baworowě, kaplan w Protiwjně. — *Rojek* Jan, nar. 31. břez. 1804 w Litomyšli, kaplan w Nowém Městě, spoluzakl. sw. děd. a člen česk. mus. a hudby. — *Šmidinger* Jos., nar. 24. řjgna 1801 w Strakonicjch, pensiowaný kněz w Němčicjch, spoluzakl. sw. děd., člen č. mus., zakl. mat. č. atd. (Čpkd. 1837. I. 187). — *Šoreyš* Josef, nar. 5. kwt. 1807 we Wizkeři, kaplan w Rožďalowicjch w Bol., spoluzakl. sw. děd., člen č. mus., zakl. m. č. — *Walenta* Jan, nar. 7. kwětna 1802 w Teynici nad Labem, kaplan w Poděbradech, aud sw. děd. a zakl. mat. č. — *Wehrich*, Vinc. kupec w Turnowě atd. atd.

Poznamenánj mjst, w kterýchž se českoslowansky učj:

1. W *Praze*. Učitelowé byli Pelcl, Negedlý J. (w. t.), Waněk (w. t.), Čelakowský (w. t.), Wáwra (w. t.), prwnj dwa řádně, ostatnj supplugjcj. Negedlý učil 2—3 hodiny týh., w prwnjm půlletj mluwnici, w druhém ale literatuře české (*Wiener allg. Ztg.* 1815. *S.* 19). Od r. 1832 ze strany sboru českého museum na to hleděno, že učenj to we 2 oddělenjch se stáwá, zwláště pro Němce we 2 letech, a zwláště pro Čechy w 1 roce, týdně wesměs 4 hodiny. R. 1835—36 bylo w I. ročnjku 23 zkaušeno z 141 ohlášených, w II. ročnjku (oddjlu) 63 zkaušeno ze 227 ohlášených, tudy dohromady 83 zkaušeno ze 368 ohlášených posluchačůw. R. 1836—37. w I. roč. 31, w II. r. 75 zkaušených nawštěwugjcjch a 15 privatistůw, tudy dohromady 90 s wyswědčenjm, a 75 bez wyswědčenj z posluchačůw w I. r. 192, w II. r. 246, tedy z 438 ohlášených. R. 1836—37 bylo w I. r. zkaušených filosofůw 2, z wyššjch fakult 20, z giných škol 6, giných osob 3; w II. r. filosofůw 13, z wyššjch fakult 56, z giných škol 4, giných osob 17. — Dr. Amerling (w. t.) při nedělnj, Jungmann A. (w. t.) při babictwj.

2. W *českých Buděgowicjch*. Jan Körner (w. t.) z ochoty při theologii.

3. W *Hradci Králowé*. Ziegler (w. t.), Stárek (w. t.) po 2 léta, řeči a literatuře 2 hod. týhodně, při theologii: Chmela (w. t.) a Klicpera (w. t.) při gymnasium atd.

4. W *Gindř. Hradci.* Liška (w. t.), Slawjček (w. t.), Řečický (w. t.) při gymnasium.

5. W *Liberce* (Reichenberg). M. Komárek, piarist, Čech z Pelhřjmowa, při realnj škole.

6. W *Litoměřicjch.* Jungmann J. (w. t.), Pažaut, vicedirektor semináře, Čech z Bausowa, Jos. Nečásek, Čech z Wysokého, Jos. Pfeifer, Čech z Mšena, vicedirektor semináře. Fr. Klučák, gehož syn též českau se zabýwá literaturau, při gymnasium.

7. W *Gičjně*. Šjr (w. t.) a Macháček (w. t.).

8. W *Něm. Brodě*. Diwok Wácl., premonstrát, při gymnasium.

9. W *Plzni*. Sedláček w. t.). Smetana (w. t.).

10. W *Rakownjce*. Fanta J. K., G. Martinů, piaristé. při realnj škole.

11. W *Žatci.* Jetmar (w. t.), geboż mjsto od r. 1838 přebýwánj nepowědomo.

12. W *Litomyšli.* (Kwěty 1838. 56.)

13. W *Brně.* Sr. Hronku 1837. I. Jodl J. při gym. (Kwěty 1837. 95.) Tamž od r. 1838 české diwadlo gako w Praze zaraženo.

14. W *Holomauci.* Boček (w. t.), při akademii. Jos. baron z Apfalternu, poručjk při 54 plnku pěšjm w kadetských setninách po 3 léta, týh. 2 hodiny. Jan Mošner (w. t.) při babictwj.

15. We *Wjdni.* Hromádko J. (w. u Jgm.) *Wien. allg. Lit. Ztg.* 1813. *S.* 16. 303. 1814. *S.* 390. — Hakljk W. F. při swém wychowatelském ústawu. — W c. k. ryt. akademii theresianské piaristé: Berka B., Benatčan (1810—14), Mračno Oto, z Litomyšle (1814), Fanta J. K., zk. prof. (r. 1813 s Mračnem, r. 1820—1821 sám), Kautnjk S. z Chocně (1826—1832). Zeman F., Pražan (1832—39). Hüvl Aeg. ze Starkoče (1834—36), Spackowský M. z Rychnowa (1837—1838), Omasta P., Pražan (1839 se Zemanem).

16. W *Nowém městě za Wjdni.* Waněk Wáclaw (1826), Kruta Karel (1826), Burian T. (w. t.), a Hladký Jos. při wogenské akademii.

17. W *Celovci.* Slomšek Ant. (Il. nar. nov. 1837. br. 74.), při babictwj J. Hendl r. 1814.

18. W *Hradci štyrském.* Kvas (Quas) Kol. při universitě 3 kr. za týden. — Kömm J. při porodnictwj. — Mesmer A., Morawan, česky w kadetských setninách gako w Holomauci.

19. W *Lublaně.* Metelko Fr. na lyceum.

20. W *Záhřebě.* Smodek Mat., od r. 1832 při akademii a ginj.

21. W *Zádru.* Mikalević Bened., františkán při theologii.

22. W *Prešpurku.* Palkowič (w. t), Štúr (w. t.) při lyceum.

23. We *Lwowě.* Michalewicz Mik. (1821—atd.), w polském nářečj řeči a literatuře polské při filosofii. Stecher ze Sebenic, pak Pfau při porodnictwj. Wychytil (1831) při hluchoněmém ústawu.

24. W *Černowicjch.* W rusinské a walašské řeči w porodnictwj. Atd. atd.

D o d a w e k III.

Str. 130 *d*) gest práce *Chmelenského.*

— 132 *s*) nenj práce Týla, nýbrž *Štěpánka* (ze Spissa).

— 134 *n*) práce *Silbernagla.*

— 279 č. 185 přidey: »za přednjho slowa b. kaz. cjrkwe ew. wrbicko-sw. mikulášské zwolen, přspl. k Pld.

Str. 281 č. 217. Rozuměg: otce a dwa syny, a wšickni tři gsau ew. kněžj, ale tělesně a mjstem přebýwánj i wěkem od sebe rozdjlné osoby. Syn *Jan*, o kterémž řeč i w Sl. Dceře zn. 499. — *Samuel* Ch., ew. sl. b. kazatel w Gelšawské Teplici, přispl. ke Kwt. a Kal. Fej. — Otec gich gest *Adam Chalaupka*, roz. w německé Lupči 28. řjgna 1767 z otce klobaučnjka, učil se w Paludze do syntaxi, w Kežmarku 3 léta, w Miškowcech 2 l. pak w Šťáwnici, pak w Prešpurce 3 léta. Na to dostal se za rektora školy normalské do mičinské ew. cjrkwe 3¼ léta až do r. 1792, pak za faráře do cjrkwe lehotské, kdež po 46 let trwá. Má asi 11 rukopisných pracj obsahu bohoslownjho a 3 spisečky as přes 20 archů dal na swětlo.

Str. 285. č. 220. Chmelenský umřel dne 2. ledna 1839 na sauchotiny.

— 287. č. 237. »Zasnauben po druhé« wymaž a wěz že gen gednau.

Str. 312. č. 446. Plech nar. 10. března 1797 na zemanské dědině w orawské stolici w Uhřjch, učil se we Welkowsi, sw. Mikuláši za 6 let grammatiku, humaniora ale, filosofii a theologii dokončil w Kežmarku. R. 1819 byl pěstaunem djtek až do r. 1824. R. 1825 byl we Wjdni a hned dostal se za rektora školy ew. wrbicko- sw. mikulášské a za professora třid gram., kdež Fejerpatakým (w. t.) powzbuzen, přispjwal.

Str. 317. č. 481. Ráb umřel 19. pros. 1838 w Benátkách na zatwrzenj gáter.

— 318. č. 492. Raymann narodil se z otce plátenjka, učil se w Gičjně, pak studowal na universitě pražské, byl kaplanem na Weljši 1½ r., w Králowé Městci 4½ r., kdež ohněm o gměnj swé přišel, pak se dostal do Častalowic 7 let, co lokalista do Woděrad 11 neděl, až pak dotčené mjsto w Čast. 26. pros. 1800 nastaupil. Tyništský děkan Josef *Šimon* (z Třebechowic roz. 30. března 1772, † 4. dubna 1833) sepsal křjžowau cestu, gižto Jos. Nowák r. 1830 wydal, byl po něm wikářem a R. stal se spisowatelem pjsnj zwláště J. *Suchánka*, lokalisty na Pottštýně (roz. 22. máge 1792 w Sopotnici, † 4. unora 1828) a giných. Humoristický duch geho mimo mnohé rukopisné básně, giž zásmuský děkan chowá, se progewil we spisech. Hrob geho má český nápis: Láska, WDěČnost s přIznI WeLeCtnéMV přInášI oběť. atd.

Str. 329. č. 553. *Staněk* Wáclaw, doktor w lékařstwj i w hogictwj, magister w porodnictwj, zakl. mat. české, nar. 1804 dne 4. zářj w Garpicjch, přspl. k Čw. Kwt. Krk.

Str. 328. č. 548. *Srenka* Josef, nar. w lipt. sw. Mikuláši w Uhřjch, učil se doma, syntax w Kežmarku 1 rok, a 4 léta doma towaryšil u swých zchudlých rodičůw, a pomocj J. Plecha (w. t.) přišel 1829 na oždanské gymnasium 2 léta, r. 1831 přišel na kežmarské lyceum po 3 léta, odtud odešel 1834 na prešowské kollegium, kdež se 1 rok práwnickým a 2 l. bohoslownjm wědám učil. R. 1836 složil přjsnau kandidatickau zkaušku a 2 léta w Prešowě co pěstaun některých šlechtických djtek zůstal a r. 1838 odebral se odtud na universitu berlinskau. W mateřštině teprw r. 1832 wjce prospjwal. Učil se i polskému i ilirskému nářečj, přspl. k Hrce. Kwt. Fejerp.

Str. 344. *Weselý* Tadeáš, nar. 4. pros. 1775 w Libšanech, knězem dne 13. řjgna 1799, děkan, wikář, kons. radda a škol dozorce w Poděbradech, mimo hudebnj nápěwy sepsal i některé kostelnj pjsně: Stup s nebe. Kázanj w rkp.

Str. 345. č. 686. *Wiljmek* Ant., bratr Jana, roz. 14. čerwna 1803 w Tyništi nad Orlicj, študowal w Hradci Králowé, po smrti swého otce stal se mlynářem a sepsal se swým bratrem pjsně kostelnj, přspl. k Rzl. pr., Kwt.

Gména pp. předplatcůw nemohli gsme přitisknauti dáti.

90.56.

Eben so ist erschienen und vom Unterzeichneten durch die Buchhandlung Kronberger's Witwe & Weber zu beziehen:

Slowo

o

českých wěcnicech

w Rakownjce a Liberce.

(Porownané s ginými nápodobnými ústawy a obsahugjcj skrowné podánj o wyučowánj národnjm w cjsařstwj rakauském.) K užitku powšechnému *slowansky* (česky) a německy sepsané a wydané atd.

Einige Worte

über die

böhmischen Realschulen

zu

Rakonic und Reichenberg.

(In Vergleichung mit andern ähnlichen Anstalten und mit unmassgeblichen Andeutungen über den Volksunterricht im Kaiserthume Oesterreich.) Zum allgemeinen Gebrauche deutsch und slawisch (čechisch) dargestellt und herausgegeben von etc. Für Eltern (Gewerbtreibende und Fabrikanten), Erzieher und Lehrer (Trivial- und Hauptschullehrer, Gymnasial- und Realschulprofessoren) und für die in die Realschule und in das polytechnische Institut übergehende studirende Jugend. Gr. 8. *(S.* 72*)* w Praze 1839, *geh.* 20 *kr. C. M.*

Prag am 16. *Mai* 1838.

J. W. J. Michl,

Verfasser und Herausgeber, wohnt derzeit in Prag, Neustadt, Piaristenkollegium.

Literarni lětopis,

ili

prěgled pismenstva Slavjanov narěčja českoga i ilirskoga.

Literarische Chronik,

oder

Uibersicht der Literatur

der Slawen

čechischer (böhmischer) Mundart

in

Böhmen, Mähren, Ungarn usw.,

vom J. 1825 anfangend bis zum J. 1837¼.

Inhalt des Ganzen:

I. Politischer Stand. II. Kultur (einige Landesgesetze, Einfluss auf die Nationalkultur in Ansehung der Schriften. *a*) Censur und Revision der Bücher, *b*) Buchdruckerei und Papierfabrikation, *c*) Buchhandel, *d*) Bibliotheken). III. Sprache (*a*) Sammlung der Gesetze rücksichtlich der čech. Sprache, *b*) Stand derselben. — Vereine: *α*) beim Museum, *β*) bei der Geistlichkeit. Übersicht der čechischen Pfarrsprengel mit der Anzahl der Einwohner in Böhmen. *c*) Veränderungen derselben). IV. Literatur. V. Bibliographie, eingerichtet zum Verkauf der Bücher, mit kurzen Recensionen und mit allerlei Bemerkungen. VI. Biographien der čechischen Schriftsteller, so wie auch Angabe der neu-illyrischen Literatur u. s. w. mit verschiedenen Verzeichnissen und Uibersichten. Dazu kommt die Uibersicht der slawischen Literatur der čechischen Mundart (von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart) auf Imp. Fol.

Zum Gebrauche

aller (80 Mill.) Slawen, als: Čechen, Polen, Illyrier, Russen, und der Freunde der slawischen Literatur.

Dargestellt und herausgegeben

von

J. W. J. Michl,

Mitgliede des Piaristen-Ordens und des böhm. Nat. Museums.

IV. Lieferung. Bogen 19—22.

Prag, 1838.

In Kommission bei Kronberger's Witwe & Weber.

ЛИТЕРАТУРНАЯ ЛѢТОПИСЬ
СЛАВЯНЪ
нарѣчія чешскаго.

Literaturnj létopis

čili

Obraz slowesnosti

Slowanůw

nářečj českého

w Čechách, na Morawě a w Uhřjch,

od léta 1825 až do l. 1837.

Obsah celého djla:

I. Staw politický. II. Oswjcenj (některa zemská nařjzenj, wplyw na oswjcenj národnj ohledem spisůw: *a*) censura a revisj knih, *b*) knihtiskarstwj a papjrnictwj, *c*) knihkupectwj, *d*) knihowny). III. Gazyk (*a*) sbjrka zakonůw ohledem češtiny, *b*) staw geho. — Matice česká, Swatojanské dědictwj. — Přehled českých farnjch mjst s počtem dušj. *c*) Proměna geho). IV. Literatura. V. Knihopis č. bibliografie k prodegi spisůw, s krátkými posudky a s wšeligakými poznamenanjmi. VI. Žiwotopisy spisatelůw českých a poznamenánj též nowo-ilirských atd., se wšeligakými přehledy. Připogen gest k tomu archowý přehled literatury slowanské nářečj českého (od neydawněgšjch časůw až do nyněgška). Imp. Fal.

Ku prospěchu

knihtiskařůw, knihkupcůw, knihownjkůw, duchownjch i swětských učitelůw a úřadnjkůw, t. kněžůw, lékařůw a práwnjkůw, wlastenské mládeže, wšech (80 mill.) Slowanůw, t. Čechůw, Polákůw, Ilirůw a Rusůw, a wšech milownjkůw slowanštiny.

Sepsal a na swé útraty wydal

J. W. J. Michl,
člen řádu pobožných škol a českého národnjho museum.

Swazek I. Arch 1—6.

W Praze, 1837.
Gměnj spisowatelowo. W kommissj Kronbergra i Webra.

Nawěštj.

Negedni z našincůw i cizozemcůw uznáwali důležitau potřebu wydánj spisu pro známost gazyka slowanského nářečj českého. Pročež sladkau se kogjme naděgj (gakož gsme w české Wčele, w Pr. 1836, č. 42, 46 a 47; w Kwětech w Pr. 1836, přjl. str. 95 a w Danice ilirske Oglasitelji u Zagrebu 1837, br. 14 atd. oznámili), že Obraz tento wšem slowančiny ctitelům whod a prospěch bude.

Wygdeť tento »Obraz literatury« pod swrchu psaným názwem, po swazcjch, a sice w třech šestiarchowých swazečkách we wel. 8. na tomto krásném, bjlém papjře, a auhledně dotud co možná a drobně tištěný u synůw B. Haze.. Doby wydánj gsau: prwnj swazek w dubnu, druhý w řjgnu, a třetj na konec tohoto roku. K dostánj u njžepsaného, pak w kommissj Kronbergra i Webra, napotom u M. Neureutra, J. H. Pospjšila w Praze; u M. Hiršfelda w Záhřebě w Chorwatsku a u wšech řádných knihkupcůw w monarchii rakauské a w cizině. — Cena předplatnj wšude stegná za celý spis 1 zl. 40 kr. stř., a sice za archowý »Přehled literatury« 10 kr., a za každý swazek při odbjránj předplacj se 30 kr. — Gednotliwě »Přehled« na vel. za 20 kr., na kanc. za 12 kr. — Sběratelé pp. předplatitelůw obdržegj od njžepsaného 5tý wýtisk nádawkem. Knihkupci domácj obrátěgj se na wydawatele, zahraničnj ale na kommissionáře.

Předplacenj se přigjmati bude až do wygitj 3ho swazku, načež pak cena se zwýšj. — Poněwadž krásných wýtiskůw na psacjm welině »Přehl. lit.« mnoho nemáme, uctiwě žádáme, aby se pp. předplatitelé brzo přihlásili. Pozděgšj musegj po wydánj toho za tauž cenu na psacjm kanc. archu za wděk wzjti.

Gména p. t. pp. předplatitelůw na konci tištěna budau, a protož se uctiwě žádagj, aby čitelně psané gméno swé, důstogenstwj a obydlj tam, kde napřed zaplatěgj, oznámiti ráčili. Knihkupci gsau žádáni gména těchto k njžepsanému přjležitostně aneb k pp. Kronbergrowi a Webrowi zaslati.

Chtěgjce k bibliografii i poznamenánj prodagných knih ze dřewnj doby zawěsiti, uctiwě žádáme pp. knihkupce, aby nám buď swé tištěné katalogy, buď rukopisné poznamenánj gich s celým titulem, udánjm formátu, stran neb archůw, přjloh, ceny, let wydánj a mjsta, gakož i se gmény knihtiskařůw zaslati sobě neliknowali. Přjspěwky k zdokonalenj aneb porownánj wýtiskůw a rukopisůw, též pomůcky k žiwotopisům nyněgšjch českých ano i mladých spisatelůw ilirských prawopisem poločeským buď franko po poště, neb knihkupeckau cestau wděčně přigaty budau. O kéž by naše žádost marná nebyla, gako w *Oest. Nat. Encyklop. Wien*, 1836. *VI. Bd. S. II.* „*Wenn man z. B. manchen biographischen Artikel vermisst, so rührt diess daher, weil oft vielfach wiederholte unmittelbare Anregungen und eben so oftmalige Zuschriften erfolglos geblieben" &c.* Opětugeme tedy prosbu na přátelé skromných českých spisowatelůw, a za obdržené zaslánj z Čech a Uher wraucj djky wzdáwáme. Zdaliž pak na rok 1838 s bibliografij českau bude se pokračowati moci, rozhodne toliko hogný počet odbjratelůw.

W Praze, w dubnu 1837.

J. W. J. Michl,
wydawatel,
w Praze, now. městě, w piaristské kollegi.

Aupłný
literaturnj létopis,
čili
Obraz slowesnosti
Slowanůw
nářečj českého
w Čechách, na Morawě, w Uhřjch atd.,
od léta 1825 až do léta 1837¼.
(Co pokračowánj: »Historie literatury české« od Jos. Jungmanna.)

Ku prospěchu
wšech (80 mill.) Slowanůw, t. Čechůw, Polákůw, Ilirůw, Rusůw, a wšech milownjkůw slowanštiny.

Sepsal a na swé útraty wydal
J. W. J. Michl,
člen řádu pobožných škol a českého národnjho museum.

Полная
ЛИТЕРАТУРНАЯ ЛѢТОПИСЬ,
или
ОБРАЗЪ СЛОВЕСНОСТИ
славянъ
НАРѢЧІЯ ЧЕСКАГО
въ Чехахъ (въ Богеміи), на Моравѣ, въ Венгріи
и прочь.
отъ 1825 до 1837¼ года.
Соч.
І. В. І. Михломъ.

Swazek III. Arch 13—18.

W Praze, 1838.
Gměnj spisowatelowo. W kommissj Kronbergrowy wd. a Webra.

☞ Pro rozmnoženj látek ze žiwota českých spisowatelůw nemohli gsme celý ten spis, tjmto III. swazkem ukončiti, a tudy žádáme, aby laskawý čtenář druhé obálky stranu sobě přečjsti ráčil.

Zpráwa.	Anzeige.
W krátké době wygde **ostatek** asi 4—5 archůw obsahugjcj, pod nápisem: „**Swazek IV. Arch 19—22**"; čjmž njžepsaný času nabyde, wyskytlé zde ode potřebné oprawy a dodawky záwěsiti.	*In kurzer Zeit erscheint der* **Rest**, *enthaltend ungefähr 4—5 Bogen, unter der Aufschrift:* „**IV. Lieferung. Bogen 19–22.**"; *wodurch es dem Unterzeichneten möglich wird, die hie und da noch zu machenden Verbesserungen und Zusätze anzuhängen.*
W předplatnj ceně posud gest k dostánj tento: „Létopis" u njžepsaného a w dotčeném kommissnjm knihkupectwj **Kronbergrowy wdowy a Webra** w Praze, na starém městě, mal. rynečku, w č. 144, a u wšech řádných knihkupcůw w cjsařstwj rakauském a za hranicemi.	*Diese „Chronik" ist noch in Pränumerationspreise zu haben bei dem Unterzeichneten und in der oberwähnten Buchhandlung* **Kronberger's** *Witwe und* **Weber** *in Prag, Altstadt, kl. Ring, Nr. 144, so wie auch in allen soliden Buchhandlungen des In- und Auslandes.*
Platj se za Swazek **I.** (1—6 arch, na wel. 8.) 30 kr., a s „Přehledem" na imp. archu (10 kr.) 40 kr.; za Swazek **II.** (7—13 arch) 30 kr.; za Swazek **III.** (13—18 arch) též 30 kr., tedy w celku bez „Přehledu" 1 zl. 30 kr. a s „Přehledem" 1 zl. 40 kr. (za hranicemi s Přehl. 4 rublej 80 kopejk assig.). — **Za ostatek**, t. g. za Swazek **IV.** Arch **19—22** (obsahugjcj titul a předmluwu, pak pokračowánj žiwotopisůw a t. d. tištěné drobničkým pjsmem) doplácj se **25** kr. stř.	*Man zahlt für die* **I. Lieferung** *(1—6 Bogen, gr. 8.) 30 kr. und mit „Uebersicht" auf Imp. Fol. (10 kr.) 40 kr.; für die* **II. Lieferung** *(7—12 B.) 30 kr.; für die* **III. Lieferung** *(13—18 B.) eb. 30 kr., im Ganzen ohne „Uebersicht"* **1 fl. 30 kr.** *und mit „Uebersicht"* **1 fl. 40 kr.** *(im Auslande mit „Uebersicht" 1 Thlr. 8 gr. sächs.).* — **Für den Rest** *d. i. für die* **IV. Lieferung**, *Bogen 19—22 (enthaltend zugleich das Titelblatt und die Vorrede) werden* **25 kr. C. M.** *nachgezahlt.* —
Platj se tedy za celý „Létopis" bez „Přehledu **1** zl. **55** kr.; s „Přehledem" **2** zl. **5** kr. stříbra (za hranicemi s „Přehledem" 6 rublej assignaciämi).	*Das komplete ganze Werk ohne „Uebersicht" kostet* **1 fl. 55 kr.** *mit „Uebersicht"* **2 fl. 5 kr.** *C. M. (im Auslande mit „Uebersicht" 1 Thlr. 16 gr.)*
Gednotliwě stogj „Přehled literatury slowanské nářečj českého atd." na imp. archu na psac. welině 20 kr., na psac. kanc. pap. **12** kr. stř. (t. g. 48 kop. ass.).	*Einzeln kostet die „Uebersicht der slaw. Lit." auf Imp. Fol. auf Velinp. 20 kr., auf Kanzleip. 12 kr. C. M.*

W Praze dne 16. kwětna 1838.

J. W. J. Michl.